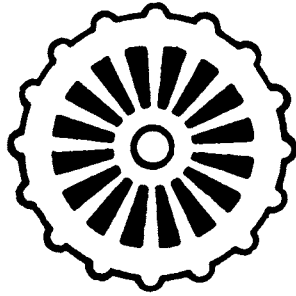

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 10

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

01 වන ග්‍රන්ථය

දීඝනිකාය

ප්‍රථමභාගය

ශීලසකන්ධවග්ගිය

ලඞ්කා බෞද්ධ මණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ශ්‍රී ලඞ්කා විද්‍යාදාය විශ්ව විද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධ ධර්මාංශයෙහි
ප්‍රමුඛාවායථි

අග්‍රමහාපණ්ඩිත

බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක ස්ථවිරයන්
වහන්සේ

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්තයි.

බු.ව. 2557

ක්‍රි.ව. 2013

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 10

The First Book in the
Suttanta-Pitaka

1

DĪGHA-NIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

**The Venerable Aggamahāpandita
Balangoda Ānanda Maitreya Nāyaka Thera**

Professor of the Mahāyāna Buddha-Dharma at
the Vidyodaya University of Ceylon

Published by

Dharma Chakka Child Foundation

Rerukana Road, Veedagama, Bandaragama -12530, Sri Lanka

Tel: +94 38 2291771, Fax: +94 38 2291253, website: [http:// www.samadhi-buddha.org/](http://www.samadhi-buddha.org/)

Co-published, printed and donated by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F, 55 Hang Chow South Rd. Section 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: +886 2 23951198, Fax: +886 2 23913415

Email: overseas@budaedu.org; Website: [http:// www.budaedu.org/](http://www.budaedu.org/)

B.E. 2557

C.E. 2013

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව නැවත මුද්‍රණය කිරීම.

බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම හැඳින්වීම සඳහා අනාදිමත් කාලයක සිට විවිධ යෙදුම් යොදා ගෙන ඇත. ධර්මම, ධර්මම-චිනය, බුද්ධ වචන, පාවචන බුද්ධානුසාසන ආදිය මින් සමහරකි. දුම්ම - චිනය වැනි යෙදුම් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්ම යොදාගෙන ඇත. මේ ධර්මම චිනය අඩංගු වී ඇත්තේ ත්‍රිපිටකයෙහිය. පිටක යන්න කුඩය, භාජනය යන අරුත්වල පාලි හා සංස්කෘත යන භාෂාවන් හි යෙදේ. සංස්කෘත භාෂාවෙන් ත්‍රිපිටක නැතහොත් පාලි භාෂාවෙන් තෙපිටක යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ එවන් පිටක කුතකින් සමන්විත එකතුවකි. පාලි ත්‍රිපිටකය බුදු රජාණන් වහන්සේ ගේ ඉගැන්වීම් අඩංගු පැරණිතම මූලාශ්‍රය වශයෙන් ටේරවාද සම්ප්‍රදාය මගින් පිළිගනු ලැබේ.

විරාගත ටේරවාද සම්ප්‍රදාය වන්නේ ත්‍රිපිටකය බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් තෙමසක් ගතවුණු පසුව මහා කස්සප මහා රහතන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් අජාතකුඤ්ඤ මහරජතුමන්ගේ ප්‍රධාන දායකත්වයෙන් රජගහ නුවර වේහාර පර්වත අසබඩ සප්තපර්ණී ගුහාවෙහි පන්සියයක් මහරහතන් වහන්සේගේ සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්වුණු ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේ දී සජ්ඣායනය කොට අනුමත කෙරුණු බවය. මෙම ත්‍රිපිටකය සමන්විත වන්නේ චිනය පිටකය, සුත්ත පිටකය හා අභිධර්මම පිටකය යන පිටකතුයෙහි.

මෙසේ ප්‍රථම සංගායනාවේදී ඊට සහභාගී වුණු මහා රහතන් පන්සියයක් දෙනා වහන්සේලා විසින්ම ඒකමතිකව පිළිගනු ලැබුණු ත්‍රිපිටකය එතැන් පටන් රහතන් වහන්සේලා කණ්ඩායම් මගින් මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු අතර, ඉන් වසර සියයකට පසු කාලාශෝක රජු දවස විශාලා මහනුවර පැවැත්වුණු දෙවන ධර්ම සංගායනාවේ දී භා ඉන් අනතුරුව ධර්මාශෝක රජු සමයේ දී පාටලී පුත්‍ර නගරයේ දී පැවැත්වුණු තුන්වන සංගායනාවේ දී ද සජ්ඣායනය කොට අනුමත කරනු ලැබිණි.

මිහිඳු මහා රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛව ධර්ම දූතයන් වහන්සේලා විසින් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එනු ලැබුනේ මෙලෙස සංගීති තුනකදී සජ්ඣායනය කරනු ලැබ, අනුමත කෙරුණු ත්‍රිපිටකයය. ශ්‍රී ලංකාවේ දී ද අඛණ්ඩව මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු සම්මා සම්බුද්ධ දේශනාව අඩංගු ත්‍රිපිටකය ක්‍රි.පූ. පළමුවන සියවසේ අගභාගයේ දී පමණ වළගම්බා රජු දවස මාතලේ අළුවිහාරයේ දී ගුන්ථාරූඪ කෙරුණු බව වංස කථාවල ප්‍රකෘතවේ. උනට භාවිතයේ පවතින පාලි ත්‍රිපිටකයට පාදක වී ඇත්තේ මෙලෙස මහා සංඝරත්නය විසින් ජීවිත පූජාවෙන් ඇප කැපවී නිර්මලව සුරක්ෂිත කොට ගෙන ආ මේ ත්‍රිපිටකයය.

ත්‍රිපිටකයේ චිනය පිටකයට මහා විභංග හා භික්ෂුණී විභංග යන දෙකොටස අඩංගු සුත්ත විභංගය ද, මහා වග්ග හා චුල්ලවග්ග යන දෙකොටස අඩංගු ඛන්දකයන් ද පරිවාර නම් කොටස ද ඇතුළත් ය. චිනය පිටකයේ ගොනු කොට ඇත්තේ භික්ෂු-භික්ෂුණී වර්ගව සකසා ගැනීමට අදාල නීති මාලාවන්ය.

ධර්මය අභිත් ඉතා වැදගත් වන්නේ සුත්‍ර පිටකයය. මෙයට දීඝනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය, අංගුත්තර නිකාය සහ බුද්දක නිකාය අයත් ය.

සුත්ත පිටකයේ අඩංගු ධර්මයේ සාරය ඉතා ක්‍රමවත්ව ඉදිරිපත් කරමින්, විශ්ලේෂණය කොට අර්ථකථන ඉදිරිපත් කෙරෙන්නේ අභිධර්ම පිටකයෙහි. ඊට ධර්මසංගීති, විභංග, ධාතු කථා, පුත්තලපඤ්ඤදත්ති, කථාවත්ථු, යමක, පට්ඨාන යන ග්‍රන්ථ හත ඇතුළත් ය.

මෙම සම්පූර්ණ ත්‍රිපිටකය අද අපට ඉතිරිව ඇත්තේ පුරාණයේ වැඩි විසූ මහා සංඝරත්නය අප්‍රතිහත ධේරියයෙන් හා ඉමහත් කැපවීමෙන් එය සුරක්ෂිත කොටගෙන, ඉමහත් වෙහෙස දරා පුස්තකාල පොත්වල

ලේඛන ගතකොට ප්‍රවලිත කිරීමේ හේතුවෙනි. විනයධර - ධර්මධර පුරාණ මහා සංඝයා වහන්සේලා අනුව යමින් වත්මන් මහා සංඝපීතෘවරයන් වහන්සේලා ද ත්‍රිපිටකය ආරක්ෂා කොට ප්‍රවලිත කිරීමේ කාර්යභාරයට උරුප්පත් හේතුවෙන් ත්‍රිපිටකයෙහි පාලි පෙළ හා එහි සිංහල අනුවාද සකස් කොට පළ කිරීමට අවස්ථාව උදාවීම ධර්මලැදි සැමගේම භාග්‍යයක් බව අමුතුවෙන් කිවයුතු නැත. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා නම් ශීර්ෂය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් මුද්‍රණය කොට පළ කරන්නට යෙදුණු සිංහල අනුවාදය සහිත මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව පිටපත් අවසන් වී දැන් බොහෝ කලක් ගත වී ඇත.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ලබා ගැනීමට ඉමහත් ආශාවෙන් විශාල පිරිසක් සිටින බව අපට දැනගන්නට ලැබුණි. ත්‍රිපිටකය වීරාත් කාලයක් පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු යෙදීමත්, දැනමී ලැදි සැලැස්වත් ගිහි පැවිදි දෙපිරිසගේම ධර්මාවබෝධය සහ ධර්මසංවේගය සඳහා ත්‍රිපිටකය ප්‍රවලිත කොට සුලභ කිරීමත් වර්තමාන මහා සංඝයාවහන්සේ මත අභිචාර්යයෙන් ම පැවරෙන භාරදූර වගකීමකි. වත්මන් සමාජය දෙස බලන විට මෙවන් කර්තව්‍යයක අවශ්‍යතාව වඩා ඉස්මතු වී පෙනෙන බව කාතටත් පැහැදිලි වනු ඇත.

නොයෙකුත් විද්වත් බෞද්ධ පිරිස් සමඟ කතා බහ කිරීමේදී අපට ඒත්තු ගියේ මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලීමට ගතයුතු ඉතා ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගය නම්, දැනට ලබා ගැනීමට නොහැකි බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව නැවත මුද්‍රණදීවාරයෙන් පළ කිරීම බවයි. මෙම අති විශාල කර්තව්‍යය සඳහා මාගේ කාරුණික ඉල්ලීම අනුව තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම ඉදිරිපත් වීම සැලැස්වත් සිංහල පාඨකයින්ගේ මහත් භාග්‍යයක් බව අපේ හැඟීමයි.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ උනන්දුවෙන් පරිශීලනය කිරීම මගින් ධර්මඥානය වර්ධනය කර ගැනීමට මෙන්ම ධාර්මික ජීවිත සකසා ගැනීමට ද සැලැස්වත් ඔබ සැම උත්සුක වනු ඇතැයි සිතමි.

නෙරැවන් සඵඡ්‍යයි.

බෝදාගම වන්දීම නායක ස්ථවිර

කාශීචානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක කාශීපේ ශ්‍රී රතනපෝති චේරවාදී බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානාධිපති
බණ්ඩාරගම ශ්‍රී ලංකා ධර්මවතු ළමා පදනමේ නිර්මාතෘ රත්මලාන ශ්‍රී විජකාරාමී විහාර වාසී

ශ්‍රී ලංකා ධර්මවතු ළමා පදනම,
වීදාගම,
බණ්ඩාරගම.

2557

2013

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලේ

බෙදා හැරීමේ මහා පුණ්‍ය කට්මය

ශ්‍රී ලංකා පාලිමේන්තුවේ කථාකායක

වි.ජ.මු ලොකුබණ්ඩාර මැතිතුමාගේ ඉල්ලීම පරිදි

තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක

ආචාර්ය බෝදාගම චන්දිම නාහිමියන්ගේ අනුශාසනා පරිදි

තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම

මගින් බුද්ධ වර්ෂ 2549 (ක්‍රි. ව. 2005) දී ආරම්භ කරන ලදී.

මෙම මහා පුණ්‍ය කට්මයේ දී ඉහ සිතින් කටයුතු කළ පහත සඳහන් මහා සංඝරත්නය හා උපකාරක පිංචතූන් විශේෂයෙන් සිහිපත් කරමු.

- * පූජ්‍ය අත්තුඩාවේ ඤාණානන්ද නාහිමි
- * පූජ්‍ය කන්ඩක්කුලමේ ධම්මකිත්ති නාහිමි
- * ආචාර්ය පූජ්‍ය පල්ලේවෙල සාරද හිමි
- * ශාස්ත්‍රවේදී පූජ්‍ය කුමුත්වැවේ පඤ්ඤාකිත්ති හිමි
- * දර්ශනපති පූජ්‍ය කරගහඋල්පත සුගතනන්ද හිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය නාගොඩ අමරවංශ නාහිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය මඩපාත ධම්මසාර නාහිමි
- * පූජ්‍ය ඛබරැන්දේ ධම්මසිරි හිමි
- * පූජ්‍ය පානදුරේ පසන්න හිමි
- * මිලිනා සුමතිපාල මැතිණිය
- * ජගත් සුමතිපාල මැතිතුමා
- * ආචාර්ය ප්‍රණීත් අබේසුන්දර මහත්මා
- * දොස්තර අරුණ රබෙල් මහත්මා
- * සුපිත් මොහොට්ටි මහත්මා
- * රංජිත් අමරසිංහ මහත්මා
- * ගාමිණී කාරියවසම් මහත්මා
- * අධිනිතීඥ චන්ද්‍රදාස සුරියරච්චි මහත්මා
- * ආචාර්ය සෙනරත් විජේසුන්දර මහත්මා
- * මහාචාර්ය චන්ද්‍ර වික්‍රමගමගේ මහතා
- * සිරිසේන හේරත් මැතිතුමා
- * විල්ප්‍රසාද් අබේවර්ධන මැතිතුමා

සියලු දෙනාට භන්තත්‍රයේ ආශීර්වාදයෙන් ධර්මානුකූලව පැහැදිලිව ප්‍රභවනා කරමු.

සුභානන්දපිටකේ
දීඝනිකායෝ
සිලකකඛවගො

සුත්‍රානන්දපිටකයෙහි
දීඝනිකාය
සීලසකඛවගීය

**“තථාගතපසුවේදිනො, හිකඛවෙ ධම්මවිනයො, විවචො, විරොචනි
නො පටිච්ඡනො.”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද
ධම්ම හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො ම බබලයි.”**

(අඛණ්ඩකර්මකාය, භික්ෂුපාඨ - හරණ්ඩවග්ග, 9 සුත්ත)

සංස්කාරකනිවේදනය

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි වතුරුගම විසින් දන්තා ලද සිවුමහ සහි අතුරෙහි පළමු සහිය වූ දීඝනිකායෙහි ශීලසකකාවභීයෙන් සුත් ප්‍රථමභාගය බුද්ධිජයනී ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා සංස්කාරකයන් සත්වන - සුත්‍රාන්තපිටක ග්‍රන්ථසංස්කාරකයන් පළමු වන ග්‍රන්ථය වේ.

ලබ්ධාබ්‍යොදානිමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූ - දැනට ශ්‍රීලබ්ධා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි මහායාන බ්‍යොදානිමණ්ඩලය පිලිබඳ ප්‍රමුඛාචාර්ය වූ බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක සභිකයන් වහන්සේ විසින් මෙහි පාලනය සිංහල භාෂාවෙන් පරිවර්තනය කරන ලදී.

භාෂානතර - සමයානතර අභ්‍යාසයෙන් දීප්ත වූ බුද්ධිප්‍රභා ඇති බැවින් නවයනප්‍රවේදන බලවේගයෙහි දුරවබෝධ වූ නැත් සුබෝධ කරලීමෙහි සම්පිත, ඇති අභ්‍යන්තරවන ආනන්දමෙත්‍රෙය නායක සභිකයන් වහන්සේ විසින් දීඝනිකායාගත දිවසීවිතිවෙදන කථාදීය විෂය කොට ඇති ශීලසකකාවභීයෙහි ගමනිරුවහාසයෙන් සුත් පාලිපදයතව ලියූ අවිච්ඡාදනානුසාර පුරානවිච්ඡාදනවේ ව්‍යාකරණවර්ගය ගෙන ඇති බව එය කියන සුමනීන්ට වැටහෙනු නියතයි.

අපගේ අවසාන සංස්කාරකයන් මුද්‍රණයට පැමිණි මේ ග්‍රන්ථය මෙසේ ප්‍රකට කරලීම පිලිබඳ සිය සුතුකම් ඉටු කළ සියලු පින්වත්හු බලිතමය කුසලමහිමයෙන් සුබභාගී වෙත්වා.

සරමාහැර වජිරඤ්ඤා සමිච්චර.
ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

බුද්ධිමනී 2505,
ත්‍රිපිටකකාර්යාලය,
බලිතමාග්‍රම් විද්‍යාලය,
174, දෙමටගොඩ, කොළඹ.

සංඥාපනය

දීඝනිකාය:

මහාසංගීති තුනට නැගුණු බුද්ධචරිතය සුඛත අභිබවම විනය විසින් පිටක තුනෙකින් පරිපුණී ය. එහි සුත්‍රපිටකය දීඝාගම (දික්සති), මජ්ඣිමාගම (මැදමසති), සංඥානාගම (සංඥන්සති), අබ්බකඤ්චාගම (අභුතුරු සති), බුද්දකාගම (කුදුගන්සති) සි පංචාගමයෙකින් (සති පයෙකින්) යුක්ත ය. එයින් පාඨශාඛන පුළුක වෑ සිංහලව්‍යවහාර සහිත ව මෙහි පළවනුයේ දීඝාගමය ය. ඉතර සිවුසතියෙහි එන සුත්‍රයනට වඩා දිඝී වූ සුත්‍ර ඇතියෙන් මේ දීඝාගම - දීඝනිකාය නම් විය. එහි වගීයෝ සීලකඛනිවංක, මහාවංක, පාටිකවංක ය සි තුනෙකි. සුත්‍ර ගණන සුතිසෙක. මේ හැම බණවර විසින් සුසාවෙක. සසුන් පිළිවෙතෙහි මූල ම වූ සිල් පිළිබඳ කථා බහුල වන බැවින් මුල් ම වගීය සීලකඛනිවංක නම් විය. ඉතිරි නො කොට හැම දිවු ම ඇතුළත් කොට දිට්ඨිවිනිවේදනය කල බැවින් බුභමජාල සුත්‍රය එහි මූලට තැබිණ. එහෙයින් කිහු පැරැණි විකාශෙහි:

“සීලකථාබාහුලුනො පන සීලකඛනිවංකො පඨමං නිකඛිතො... දිට්ඨිවිනිවේදනකථාභාවනො පන සුඛතනාපිටකස්ස නිරවසෙසදිට්ඨි- විභජනං බුභමජාලං පඨමං නිකඛිතනනති දට්ඨබ්බං” යි.

බුදුසච්චන් විසින් දෙසු සුත්‍ර ද මෙහි ඇත. බුදුරජුන්ගේ ඉදිරියෙහි ම සෑමියුන්තෙරුන් සියලු බුද්ධචරිතය කැටි කොට එකකදී කඬින් ගලපා දෙසු දසුතරසුඛත, සංගීතිසුඛත දෙක මෙහි විශෙෂ සරානසක් ගනී. මෙයට අනුව බුද්ධපරිනිපාණයෙන් පසු පැවැති සංගීති විධි සකස් වූ බව සිතිය හෙයි.

ත්‍රිපිටකය ම ප්‍රථම සංගීතියෙන් සංගීත වූයේ, බුදු රජුන් ඛරමාණ කාලයෙහි ම සච්චන් විසින් අසා සිතූ දරා ගෙන ආ පරිදි ම ය. එය විකාශෙහි මෙසේ දැක්වෙයි: “යෙභුයොන හි තිණී පිටකානි භගවතො ඛරමානකාලෙ සිතානුකකමෙනෙව සංගීතානි, විසෙසනො විනයාභිබවම- පිටකානිති දට්ඨබ්බං” යි.

දීඝනිකායෙහි හැම සුත්‍රයෙක ම සීලසමාධිප්‍රඥකථාව බෙහෙවින් එයි. එහෙත් අතුරු කථාවන්හි බුද්ධිකාලයෙහි මිනිසුන් අතර පැවැති සමාජචාරිත්‍ර, ඉතිහාසප්‍රවාහිති, නානා දූෂ්ටවිදා, කුලවාද, විද්‍යා, ශිලා, රාජනීති ආදිය ද සඳහන් වෙයි.

අනාගමප්‍රදයයෝ:

පෙරවාදීන්ගෙන් ම බෙදී ගිය සබ්බත්ථවාදීන්ගේ සුත්‍රපිටකයෙහි ද දීඝාගම මධ්‍යමාගම සංඥානාගම එකොත්තරාගම ක්‍ෂුද්‍රකාගම යැ යි පස් ආගමයෙක් ඇත. එහි දීඝාගමය මහාවිහාරීය පෙරවාදීන්ගේ දීඝනිකායට ඇතැම් තැන්හි සමාන වුව ද වෙනස් තැන් බොහෝ වේ. බුද්ධගයන් නම්

තෙරුන් විසින් ක්‍රි: ව: 412 - 413 පමණේ දී සකුවෙන් විනභාෂාවට නගන ලද දීඝාගමයෙහි සූත්‍ර 30 කි. අපගේ දික්සඟ්‍රයේ එන මහාලී ජාලිය සුභ මහාසුදසාන මහාසතිපට්ඨාන පාටික අඤ්ඤාදාසාදික ලකඛණ ආචාරානාටිය යන සූත්‍ර එහි දක්නට නැත. ඒ වෙනුවට පාලී දික්සඟ්‍රයේ නැති අන්‍ය වූ නමෙකින් හැඳින්වෙන සූත්‍ර කෙනෙක් ඇත.

“එහි පළමු වැන්න වතුළුණි පිලිබද එකෙකි. දෙවැන්න එකොනහර බමි පිලිබද ය. තෙවැන්න ත්‍රිරාශිබමි පිලිබද ය. සිවුවැන්න නගර වණිනාවෙකි. පස් වැන්න ප්‍රතිපන්නිගුද්ධිය පිලිබද ය. සවැන්න ලොකප්‍රඥපති පිලිබද ව යැ”යි වින සමාසනිවාදී දීඝාගමය පිරික්සා බැලූ අනුකුල්වංශ ඛනර්ථී මහතා¹ කියයි.

පාලී දික්සඟ්‍රයේ 34 වැන්න වූ දසුහතර සූත්‍රය සමාසනිවාදීන්ගේ පොතේ 10 වැන්න වී ඇත. පාලී පොතේ 16 වැන්න වූ මහාපරිනිච්ඡිණ සූත්‍රය සමාසනිවාදීන්ගේ පොතේ දෙවෙනි සූත්‍රය වෙයි. පාලී පොතේ 15 වැන්න වූ මහානිදන සූත්‍රය සමාසනිවාදී පොතේ පළමුවැන්න ව සිටි. සංගීති සූත්‍රය පාලී පොතේ 33 වැන්න වුව ද සමාසනිවාදී පොතේ 9 වැන්නයි. සන්විසිවන අඤ්ඤාදාසාදික සූත්‍රය ඒ පොතේ ම පස් වැන්න ව ද, සුචිසිවන පාටික සූත්‍රය පසලොස් වැන්න ව ද, එකුන්තිස්වන පාසාදික සූත්‍රය එහි සතලොස් වැන්න ව ද එයි.

පාලී දික්සඟ්‍රයේ 22 වැන්න වූ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රය සමාසනි-වාදීන්ගේ මධ්‍යමාගමයෙහි 98 සූත්‍රය ව ද, තිස්වන ලක්ෂණ සූත්‍රය එහිත් තිස් වැන්න ව ද, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය එහි එක්විසි වැන්න ව ද සිටි.

වින පොතෙහි එන පිලිවෙලට වඩා පාලී දීඝනිකායේ එන සූත්‍ර පිලිවෙල පිලිගත යුතු යැ යි ආචාර්ය් Franke (ප්‍රාංක) කියයි.²

සමමතිය ආදී අන් තිකායනට අයත් සූත්‍ර ග්‍රන්ථයන්හි මුල් පිටපත් මෙතෙක් සොයා ගෙන නැත. වින - විබෙච් භාෂාවනට නගන ලද ඔවුන්ගේ ඇතැම් සූත්‍ර දක්නා ලැබෙතත් ඔවුන්ගේ ආගමයක් සම්පූර්ණයෙන් ඇති නියාවෙක් නො පෙනේ.

සූත්‍රසංකේෂප:

1. බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයෙහි - තෙරුවනට මෙරමා කරන තිභායෙහි නොකිපියැ යුතු බව ද, තෙරුවන් ගුණ කියනු අසා උදම් නොවියැ යුතු බව ද, පුනුදුනත් කරන බුදුගුණවානුම් සිල් පමණක් අරැබැ කරන සුඵ දසක් බව ද දක්වෙයි. එයට පසු ශීලකපාද, දෙසැට භියදිවු ද, දූභට්-ඨිඝීයෙන් ප්‍රතිත්‍යසමුත්‍යාදය ද, තථාගතයන් වහන්සේ දූභට්ඨාලයෙන් මිදුණු බව ද දක්වේ.

1. Sarvastivadi Literature p. 23.
2. Origins of Buddhism by G. C. Pande. p 79, Zeitschrift fur Vergleichende Sprachforschung. 1913 (409f).

2. ආමන්තවුම සුත්‍රයෙහි - නිගණ්ඨනාචාර්යයාදී ආස්ථානීන් සඳහාගේ බමි ද, සිල් පුරුෂ පවත් රහත් බව තෙක් ලබන මහණ දම් පල ද දැක්වෙයි.

3. අමබව්‍ය සුත්‍රයෙහි - බුදු රජුන් අමබව්‍යයාගේ කුල මත් බිඳුම, බමුණු කුලයට වඩා කැන්කුලය උසස් නිසාව, වෛදිකයන්ගේ විද්‍යාවරණ, ශාසනික විද්‍යාවරණ, තවුස් පැවිද්ද ශාසනයේ විනාශමුඛය බව යන මෙතෙක් ද දැක්වේ.

4. සොණදණ්ඩ සුත්‍රයෙහි - සොණදණ්ඩබමුණාගේ බුදුගුණ වැනිම ද, බමුණන්ගේ ජාතිවාදයේ නිසරු බව ද, සැබෑ බමුණකු වන සැටි ද, ශීල ප්‍රඥ දෙකේ අභය ද පැවැසේ.

5. කුමදන්ත සුත්‍රයෙහි - දූතමි යාගයේ විසාර දැක්වේ.

6. මහාලී සුත්‍රයෙහි - දෙව් රු දූකුම් ආදියට වඩන සමාධියේ තතු ද, මහණ දහමේ පරමාර්ථය ආර්ය ඵල ලාභය බව ද, රූප ජීව දෙක පිළිබඳ ව ඇති වාදකථා ද එහි.

7. ජාලිය සුත්‍රයෙහි - ජීවයන් රූපයන් එකෙක් මද? නැත හොත් දෙකෙක් දැයි ප්‍රශ්නය ද, බුදුදහම ඒ අන්ත දෙක ම නො ගත්තා බව ද දැක්වෙයි.

8. සිහනාද සුත්‍රයෙහි - බැහැරියන්ගේ තපොබමි ද, ශාසනික විමුක්ති ක්‍රමය ද, බුදු රජුන්ගේ සිහනාදය ද දැක්වේ.

9. පොට්ඨපාද සුත්‍රයෙහි - සංඥතිරේඛය ද, ශීලාදී ස්කන්ධ තුන ද, ආත්මවාද විභාගය ද, බුදුරජුන් වදල නොවදල ද ද, සංස්කාරාසංස්කාර, අන්තානන්ධික, අමාරාපිකේඛපික යන වාද ද, වතුස්සතාරය ද, ආත්මභාව ප්‍රතිලාභ තුන ද දැක්වේ.

10. සුභ සුත්‍රයෙහි - ආර්ය ශීල, ආර්ය සමාධි, ආර්ය ප්‍රඥ තුන දැක්වේ.

11. කෙමබ්ඨ* සුත්‍රයෙහි - තුන් පෙලහර ද, අනුශාසන ප්‍රාතිහායනියේ උතුම් බව ද, නාම රූප අනුත්පාද නිරේඛයට පැමිණෙන තැන ද දැක්වේ.

12. ලොහිවම සුත්‍රයෙහි - 'පරහට දහම නො දෙසිය සුතු ය' යන මඟදිටුවේ ආදිතව ද, වෛදනාභී ආස්ථානීන් තිඳෙනාගේ සැටි ද, අවොද්‍ය ආස්ථානීන්ගේ ගුණ ද දැක්වේ.

13. තෙවිජ්ජ සුත්‍රයෙහි - යාග හොම බඹලොව මඟ නොවන බව ද, සතර බඹවෙහෙර තතු ද, බඩා හා එක් වන මඟ ද දැක්වේ.

* කෙමබ්ඨ පොත්හි 'කෙමබ්' යැයි පෙනේ. මේ පිළිබඳ මිච්චිකයෙක් මතු උපුටාහැරීමෙහි එයි.

මේ සුත්‍ර තෙලෙසින් ශිලසකකි වර්ග කිමාවට යෙහි. ඉතර සුත්‍ර පිලිබද කථා මි ලග කාණ්ඩ දෙකේහි එහි.

මේ සුත්‍රයන්හි එන අවිශද තැන් පිලිබද විවරණ ද, දික්සහියේ තතු හඟවන ප්‍රස්තාවතාව ද දීඝතිකායේ තුන් වන කාණ්ඩයෙහි ඇතුලත් වෙහි.

මේ ශිලසකකි වර්ගේ පෙල හා ව්‍යාධ්‍යානය සකස් කිරීමෙහි දැනෙනවිශාරද පරමාහාර වජිරඤ්ණ, කොලඹ නව කෝරලයේ ප්‍රධාන සඛ්‍යනයක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත ලබ්‍රහම ලබ්‍යකානන්ද මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලොක, දසමිණ ලබ්‍යාචේ ප්‍රධාන සඛ්‍යනයක යතීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ද උපදෙස් බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වූ බව කාතඤ්ඤා පුළුක ව සදහන් කරමින.

බලන්ගොඩ ආනන්දමෙහෙත්‍රය ස්ථවිර,

බුඩ වම් 2505 වත්තෙහි
ඉල් පුරපසොලොස්වක් ලත් කුජ දින,
ශ්‍රී ලබ්‍යා විද්‍යෙදය විශ්වවිද්‍යාලයේ දී ය.

සමූහකතනීරූපණය

ABBREVIATIONS

සී	——	තාරපණණපොථකං.
සීඉ	——	සීහලකඛර - මුද්දිතපොථකං.
සසා	——	සසාමකඛර - මුද්දිතපොථකං.
මජ්ඣ.	——	මජ්ඣමනිකාසංඝයානපිටකපොථකං.
PTS.	——	Pali Text Society - Dighanikaya.

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ආ ආඝ ඉ ඉච්ච උ උච්ච ඒ ඔ

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටṭa	ඨṭha	ධḍa	ඳḍha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	ඞba	ඞbha	මma

ඥya	රra	ලla	චva	ඝsa	භha	ච්චa	ආංආආ
ක ka	කා kā	කි ki	කි kī	කු ku	කු kū	කෙ kē	කො kō
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛි khī	ඛු khu	ඛු khū	ඛෙ khē	ඛො khō
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ඡඞ ජ්ඣ jja	ඡඡ ttha	ඞ bra
කඛ kkhā	ඞඞ ṇṇa	ඞ tra, ඡ tva	ඞ mpa
කඝ kgha	ඞඞ ṇha	ඞ dda	ඞ mpha
ඡ්ඣ kri	ඞඞ, ඞ ṇca	ඞ, ඞ ddha	ඞ, ඞ mba
කච kva	ඞඞ, ඡ ṇcha	ඞ dra	ඞ mbha
චඞ khya	ඞඞ, ඡ ṇja	ඞ ච, dva	ඞ mma
චඞ khva	ඞඞ ඞ jha	ඞ ච dhva	ඞ mha
ඞක ṅka	ඞ ට ṭa	ඞ න nta	ඞ, ඞ yya
ඞඛ ṅkha	ඞ ඡ, ඡ ṭha	ඞ nthā	ඞ yha
ඞග ṅga	ඞ ධ ḍa	ඞ nda	ඞ lla
ඞඝ ṅgha	ඞ ධ ḍha	ඞ ndha	ඞ lya
ඞ ශ ṅra	ඞ ඞ ṇa	ඞ nna,	ඞ lha
ඞඞ ṅga	ඞ ඞ ṇa	ඞ nha	ඞ wha
ඞඞ ṅgha	ඞ ඞ ṇha	ඞ ppa	ඞ ssa
ඞච cca	ඞ ඞ, ඞ ṇḍa	ඞ ppha	ඞ sma
ඞඡ ccha	ඞ ඞ ṇha	ඞ bba	ඞ swa
ඡ ජ ja	ඞ ත tta	ඞ ඞ bbha	ඞ hma
	ඞ ඞ hva	ඞ ඞ !ha	

ආ ආඝ ඉ ඉච්ච උ උච්ච ඒ ඔ

විසයසූචි

දීඝනිකායෙ සිලකඛනිවග්ගො

විසයා	පිටියබකා
1. බ්‍රහ්මච්ඡාලසුඛතං	2 - 80
2. සාමඤ්ඤඵලසුඛතං	82 - 148
3. අම්බරියසුඛතං	150 - 220
4. සොණදණ්ඩසුඛතං	222 - 246
5. කුට්ඨකසුඛතං	248 - 322
6. මහලීසුඛතං	324 - 346
7. ජාලියසුඛතං	348 - 354
8. සීහනාදසුඛතං	356 - 386
9. පොට්ඨපාදසුඛතං	388 - 438
10. සුභසුඛතං	438 - 482
11. කෙවසිසුඛතං	484 - 538
12. ලොහිව්වසුඛතං	540 - 592
13. තෙවිජ්ජසුඛතං	594 - 642

සිලකඛනිවග්ගො නිවසිතො.

සුභනන්දපිටකෙ

දීඝනිකායො

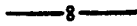
පඨමො භාගො

සිලකඛ්ඛිවග්ගො

සුභනන්තපිටකේ

දීඝනිකායෝ

සීලකඛකිවගෝ

නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො
සමමාසමබුද්ධස්ස.

1.

බ්‍රහ්මජාලසුභානං

1. එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා අනන්තරා ව රාජගහං අනන්තරා ව නාලන්දං අධ්‍යානමග්ගපටිපනේනා තොති මහතා භික්ඛුසඛේසන සද්ධිං පඤ්චමනේනාති භික්ඛුසඛේනි. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අනන්තරා ව රාජගහං අනන්තරා ව නාලන්දං අධ්‍යානමග්ගපටිපනේනා තොති සද්ධිං අනේනවාසිනා බ්‍රහ්මදුතේනාන මාණවේන.

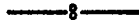
නත්‍ර සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනේකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සඛ්ඤ්ඤා අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනේනවාසී බ්‍රහ්මදුතේනා මාණවො අනේකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සඛ්ඤ්ඤා වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උහො ආචරියනේනවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස උජ්ජවිපච්චනීකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බා¹ තොනති භික්ඛුසඛිං ව.

2. අඵ ඛො භගවා අමිඛලට්ඨිකායං රාජාගාරකේ එකරත්තිවාසං උපගංඡී සද්ධිං භික්ඛුසඛේසන. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අමිඛලට්ඨිකායං රාජාගාරකේ එකරත්තිවාසං උපගංඡී සද්ධිං අනේනවාසිනා බ්‍රහ්මදුතේනා මාණවේන. නත්‍ර 'පි සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනේකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සඛ්ඤ්ඤා අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනේනවාසී බ්‍රහ්මදුතේනා මාණවො බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සඛ්ඤ්ඤා වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උහො ආචරියනේනවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස උජ්ජවිපච්චනීකවාදා විහරන්ති.

1. අනුබ්බා, ම ඡ ස .

සුත්‍රානුපිටකයෙහි
දීක් ස ගි ය

සීලසකතවගීය

ඒ භාග්‍යවත් අහිත් සමාස්සමබ්බදායන් වහන්සේට
නමස්කාර වේ වා.

1.

බ්‍රහ්මචර්‍යාලක්‍ෂ්‍යය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන සමග රජගහනුවරටත් නාලන්දා නුවරටත් අතරෙහි දීඝිමාභීයට පිළිපත්සේක් වෙත්. සුප්පිය නම් පිරිවැජ්ඣාත් බ්‍රහ්මදත් නම් තරුණ අතුවැස්සා සමග රජගහ නුවරටත් නාලන්දා නුවරටත් අතර වූ දීක් මහට පිළිපත්තේ වේ. එහි දී සුප්පිය පිරිවැජ්ඣ නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එතෙත් ඔහුගේ අතුවැස්සි තරුණ බ්‍රහ්මදත් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පසසයි, ධර්මය පසසයි, සංඝයා පසසයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැස්සි දෙදෙන එකෙක් අනෙකාට ඉඳුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් බික්සහපිරිසත් අනු ව ගියෝ වෙත්.

2. ඉක්බිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බලට්ඨිකා උයනෙහි රාජා-ගාරකයෙහි (රජ ගෙහි) බික්සහන සමග එක් රැයක් නවාතැනට එළැඹිසේක. බ්‍රහ්මදත් නම් තරුණ අතුවැස්සා හා සුප්පිය පිරිවැජ්ඣාත් එක් රැයක් විසීමට එහි ම එළැඹිසේ ය. එහි දී ද සුප්පියපිරිවැජ්ඣා නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට නිත්‍ය කෙරෙයි, ධර්මයට නිත්‍ය කෙරෙයි, සංඝයාට නිත්‍ය කෙරෙයි. ඔහුගේ අතුවැස්සි තරුණ බ්‍රහ්මදතා නොයෙක් කරුණින් බුදුගුණ කියයි, දහම්ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැස්සි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉඳුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ වා වෙසෙත්.

3. අඵ ඛො සමබ්‍රහ්මානං භික්ඛුනං රතතියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අයං සඛිඛියාධමෙමා උදපාදී: “අච්ඡරියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරභතා සමමාසමුඛුදොනි සත්තානං නානාධිමුත්තිකතා සුපපට්ඨිදිතා. අයං හි සුපපිඨෙයො පරිබොජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධියං අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සඛිඝස්ස අවණණං භාසති. සුපපියස්ස පන පරිබොජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුතො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධියං වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සඛිඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ’මෙ උහො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිපච්චනීකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොනති භික්ඛුසඛිඝං වා”ති.

4. අඵ ඛො භගවා තෙසං භික්ඛුනං ඉමං සඛිඛියාධමමං විදිත්වා යෙන මණ්ඩලමාලො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා පඤ්ඤතො ආසතෙ තිසීදී. තිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතභි: “කාය නු’ තථ භික්ඛවෙ එතරභි කථාය සනතිසිත්තා සනතිපතිතා? කා ව පන වො අන්තරා කථා විපපකතා?” ති.

එවං වුතෙන තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු: “ඉධ භනෙන අමහාකං රතතියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අයං සඛිඛියාධමෙමා උදපාදී “අච්ඡරියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා අරභතා සමමාසමුඛුදොනි සත්තානං නානාධිමුත්තිකතා සුපපට්ඨිදිතා. අයං හි සුපපිඨෙයො පරිබොජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධියං අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සඛිඝස්ස අවණණං භාසති. සුපපියස්ස පන පරිබොජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුතො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධියං වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සඛිඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ’මෙ උහො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිපච්චනීකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොනති භික්ඛුසඛිඝඤ්ඤවා’ති. අයං ඛො නො භනෙන අන්තරාකථා විපපකතා. අඵ භගවා අනුපපතො” ති.

5. “මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛිඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර තුලෙහති න ආඝාතො න අප්පච්චයො න වෙතසො අතභිරද්ධි කරණීයා. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛිඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ තුලෙහ අස්සඵ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, තුමහං යෙවස්ස තෙන අන්තරායො. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛිඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර තුලෙහ අස්සඵ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, අපි නු පරෙසං සුභාසිතං දුබ්භාසිතං තුලෙහ ආජාතෙය්‍යාථා?” ති

“නො භෙතං භනෙතං.”

“මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සඛිඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර තුලෙහති අභුතං අභුතො තිබ්බෙදෙවබ්බං: ‘ඉති’පෙතං අභුතං. ඉති’පෙතං අතච්ඡං. නත්ථි වෙතං අමෙහසු. න ව පතෙතං අමෙහසු සංවජ්ජති’ ති.”

3. ඉක්බිති රූ අලුයමිනි නැගී සිටි, නිෂිදන ශාලායෙහි රැස් වූ හුන් බොහෝ භික්ෂුන් අතර මේ කථාව පහල විය: “ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශය දක්නා, අර්භන් වූ සමාස්සමිබුබු වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන්ගේ එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති නියාව කොතරම් මැනවින් සියල්ල දන්නා ලද්දේ ද යන මෙය ආශ්චර්යය, අද්භූත ය. මේ සුප්පියපිරිවැජ්ජා නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් මොහු තරුණ අතුවැසි බඹදන් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදු ගුණ කියයි, දහම් ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරු විරුද්ධකථා ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් භික්ෂුසංඝයාන් පසුපස්සෙහි ගියෝ වෙති” යනු යි.

4. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ භික්ෂුන්ගේ මේ කථාව දැන, නිෂිදනශාලාව කරා එළැඹිසේක. එළැඹ, පණවන ලද අස්නෙහි හිඳගත් සේක. හිඳ ගෙන ම, භික්ෂුන් අමතා “මහණෙනි, තෙපි දැන් කවර කථාවෙකින් හුන්තෝ වහු ද? කවර නම් අතුරු කථාවෙක් තොප විසින් අඛාල කරන ලද ද?” යි විචාරා වදාළ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි, ඒ භික්ෂුහු “වහන්ස, මෙහි රූ අලුයමිනි නැගී සිටි, නිෂිදනශාලායෙහි රැස් වු හුන් අප අතර මේ කථාව පහල විය: ‘ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශය දන්නා, සියල්ල දන්නා, ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමාස්සමිබුබුයන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන් එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති නියා කොතරම් මැනවින් දන්නා ලද ද’ යන මෙය ආශ්චර්යය ය, අද්භූත ය. මේ සුප්පිය පිරිවැජ්ජා නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් ඔහු තරුණ අතුවැසි බඹදනා නොයෙක් කරුණින් බුදුගුණ කියයි, දහම්ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරු විරුද්ධ කථා ඇති වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේන් භික්ෂු සංඝයාන් පසු පස්සෙහි ගියෝ වෙති” යි වහන්ස, අප අතර මේ කථාව අඛාල විය. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි එළැඹි සේකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කලහ.

5. (ඒ භික්ෂුන්ගේ කථාව අසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්) “මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත්, ධර්මයට හෝ දෙස් කියතොත්, සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එ තන්හි දී තොප විසින් කොප නො ඉපැදුවියැ යුතු ය. නොසතුට නො ම ඉපැදුවියැ යුතු ය. සිතූ අමනාප බව නො කට යුතු ය. මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත්, ධර්මයට හෝ දෙස් කියතොත් සම්ඝයාට හෝ දෙස් කියතොත් ඒ දෙස් කීමෙහි තෙපි කීපෙත්තහු නම්, නොසතුටු හෝ වත්තහු නම්, එයින් තොපට ම (තොපගේ ම ධ්‍යානලාභාදියට) අන්තරාය (බාදා) වන්නේ ය.

“මහණෙනි, අනුන් මට හෝ ධර්මයට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් නගතොත්, එහි තෙපි කුපිත වත්තහු නම්, එසේ කල්හි තෙපි ඒ අනුන් කී දු සුභාෂිත ද (සධ්‍ය කථාවක් ද) නැත හොත් දුභාෂිත ද (අසධ්‍ය කථාවක් ද) යි දැනූ ගත හැකි වත්තහු ද?” යි ප්‍රශ්න කල සේක.

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම යැ (කිපුණොත් කියන කථාවේ ඇත්ත නැත්ත දැන ගත හැකි නො වන්නමෝ මැ යැ)” යි ඒ භික්ෂුහු ඊත්තර දුන්හ.

(එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළසේක.) “මහණෙනි, අනුන් මට හෝ ධර්මයට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එහි තොප විසින් ‘මේ කාරණයෙහුන් මෙය අභූතයෙකි. මේ කාරණයෙහුන් මෙය අසධ්‍යයෙකි. මේ කියන දෙමය අප කෙරෙහි නැත, මෙය අප කෙරෙහි අපිද්‍රමාන යැ’ යි නැති දෙස් නැති සැටියට ම ලිහා ඉවත් කල යුතු ය.”

6. “මම වා භික්ඛවෙ ජරෙ වණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඝස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, තනු කුමෙහති න ආනන්දො න සොමනස්ස. න වෙහසො උඛ්ඛිලාවිතතං¹ කරණීයං. මම වා භික්ඛවෙ ජරෙ වණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඝස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, තනු වෙ කුමෙහ අස්සථ ආනන්දෙනො සුමනා උඛ්ඛිලාවිතො², කුමහං යෙවස්ස තෙන අන්තරායො. මම වා භික්ඛවෙ ජරෙ වණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, සඛ්ඝස්ස වා වණණං භාසෙය්‍යං, තනු කුමෙහති භුතං භුතතො ජට්ඨානිතඛ්ඛං: “ඉති‘පෙතං භුතං, ඉති‘පෙතං තච්ඡං. අහී වෙතං අමෙහසු. සංවිජ්ඨි ව ජනෙතං අමෙහසු‘ති.”

7. “අප්පමත්තකං ඛො ජනෙතං භික්ඛවෙ ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුට්ඨජ්ඣනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය. කතමඤ්ච තං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුට්ඨජ්ඣනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය. ?

8. “ආණාතිආතං ජහාය ආණාතිආතා ජට්ඨිරතො සමණො ගොතමො නිහිතදණෙඛා නිහිතසන්ථො ලජ්ජි දයාපනෙතා සඛ්ඛආණභුතං-හිතානුකමපී විහරති”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ඣනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

9. “අදින්නාදුතං ජහාය අදින්නාදුතා ජට්ඨිරතො සමණො ගොතමො දින්නාදුති දින්නාපට්ඨඛිති අපෙතෙන සුච්භුතෙන අත්තනා විහරති”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ඣනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

10. “අබ්‍රහ්මචරීයං ජහාය බ්‍රහ්මචාරී සමණො ගොතමො ආරාචාරී විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ඣනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

11. “මුසාවාදං ජහාය මුසාවාදු ජට්ඨිරතො සමණො ගොතමො සච්චවාදී සච්චසන්ඛා ථෙතො පච්චසිකො අච්චසංවාදකො ලොකස්සා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ඣනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. උඛ්ඛිලාවිතතං, ම ඡ සං. 2. උඛ්ඛිලාවිතො, ම ඡ සං.

6. “මහණෙනි, අනුන් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොර විසින් ප්‍රීතිය නො ඉපදුවිය යුතු ය. සොම්නස නො කළ යුතු ය. සිතෙහි ප්‍රීතියෙන් ඉල්පුණුවම නො කළ යුතු ය. මහණෙනි, අනුන් මාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, ධර්මයේ හෝ ගුණ කියතොත්, සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තෙපි ප්‍රීත වන්නහු නම්, සතුටු වන්නහු නම්, තොරට ම එයින් අන්තරාය වේ. (=නොපගේ ම ධ්‍යානාදිගුණලාභයට එය බාධක වේ.) මහණෙනි, අනුන් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොර විසින් ‘මේ කරුණිනුත් මෙය ඇත්ත ය. මේ කරුණිනුත් මෙය එසේ ම ඇති එකෙක. මෙය අප කෙරෙහි ඇත්තේ වේ. මෙය අප තුළ පිදුමාන ම යැ’යි ඇතිගුණ ඇතිගුණ වශයෙන් පිළින කට යුතු යි.

7. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් (=ඔවුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ යම් ගුණයක් කරණ කොට ගෙන) කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ ගුණය අලංකාර එකෙක. සවලංගු එකෙක. ආචාරශීලගුණ පමණක් ම වූ මද දූයෙක. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ අල්පමාත්‍ර වූ සවලංගු වූ ශීලමාත්‍ර වූ ගුණය කවරේ ද? යන්:-

8. “ඉමණගෞතම තෙමේ පණ්ඩා හැර දමා, පණ්ඩායෙන් වැලැක්කේ ය. බහා තැවූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ ය (දඹු මුගුරු නො දරන්නේ ය). බහා තැවූ ආයුධ ඇත්තේ ය (ආයුධ නො දරන්නේ ය). පවට පිළිකුල් කරන්නේ ය. මෙත්‍රියට පැමිණියේ ය. (මෙත්‍රියෙන් යුක්ත ය). සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති ව වෙසේ යැ”යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

9. “ඉමණගෞතම තෙමේ අසිතාදන් හැර දමා අසිතාදන් වැලැකුණේ ය. දුන් දූය ම පිළිගන්නාසුලු ය. දුන් දූය ම සිතිනුත් කැමැති වැ ඉවසන සුලු ය. නොසොර වූ පිරිසිදුසිතින් යුතු වැ වෙසේ යැ” යි මෙ සේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

10. “ඉමණගෞතම තෙමේ අබිරම්සර දුරු කොට බබසර හැසිරෙන්නේ ය. ගැමි දහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ එයින් වැලැක්කේ යැ” යි මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

11. “ඉමණගෞතම තෙමේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ ය. ඇත්ත කියන්නේ ය. ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලවා කියන්නේ ය. තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ ය. ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ ය. ලොව නො රවටන්නෙකැ” යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

12. “පිටුණං වාවං පහාය පිටුණාය වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඉතො සුඤ්චා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසමොදය. අමුත්‍ර වා සුඤ්චා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසමොදය. ඉති භික්‍ෂානං වා සකුඛාතා සංභිතානං වා අනුපපදාතා. සමඤ්ඤාමො සමඤ්ඤාතො සමඤ්ඤානජ්ඣි සමඤ්ඤාකරණං වාවං භාසිතා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුඡ්ඡතො තථා-ගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

13. “ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො. යා සා වාවා නෙලො කණණසුඛා පෙමනීයා හදයඛිඤ්ඤා පොථි බහුඡ්ඡනකතා බහුඡ්ඡනමනාපා, තථාරුපිං වාවං භාසිතා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුඡ්ඡතො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

14. “සඵඵපලාපං පහාය සඵඵපලාපා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කාලවාදී භූතවාදී අත්ඵවාදී බමමවාදී විනයවාදී, තිබ්බානවතිං වාවං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියනනවතිං අත්ඵසංභිතති” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුඡ්ඡතො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

15. “ඛිජ්ජාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඵක-භතතිකො සමණො ගොතමො රතතුපරතො විරතො විකාලගොඡතා. තවචභිතවාදීතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. මාලාගකි-විලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ජාතරුපරජන-පටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ආමකධඤ්ඤාපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ආමකමංසපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඉත්ඵකුමාරිකපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. දුසිදුසපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. අජෙ-ලකපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කුකකුටසුකරපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. තත්ඵගවාස්සවලවපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. බෙතතවජුපටිඤ්ඤානං පටිවිරතො සමණො ගොතමො. දුතෙය්‍ය පභිණගමනානුගොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කයවිකකයා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. තුලාකුට-කංසකුට-මාතකුටා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. උඤ්ඤාචන-වඤ්ඤාන-තිකති-සාවිගොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඡෙදන-වධබකින-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුඡ්ඡතො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

12. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ පිපුණු බස් දුරු ලා, පිපුණු බිණීමෙන් වැලැක්කේ ය. මේ තැනින් අසා ගෙන මොවුන් බිඳවනු පිණිස එ තන්හි නො කියන පුදු ය. එ තැනින් අසා ගෙන ඔවුන් බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියන පුදු ය. මේ සේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද වෙයි. එකට ගැලපුණවුන්හට (=සමගියට පැමිණ සිටිනවුන් හට) රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටිනවුන් හා වාසය කැමැත්තේ ය. සමගියෙන් වසන්නවුන්හට කැමැත්තේ ය. සමග ව සිටින්නවුන්හට සතුටු ය. සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

13. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ රඵබ්ණුම් දුරු ලා, රඵබ්ණුම්වලින් වැලැක්කේ ය. තිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුයෙන් සිතා වැද ගන්නා, නොගැමි (මොළොක්) වූ, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාට මනාප යම් බසක් වේ නම්, එ බඳු වූ බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

14. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ හිස් දෙසුම් හැරු දමා, හිස් දෙසුමෙන් වැලැක්කේ ය. පුදුපු කාලයෙහි කථා කරන්නේ ය. ඇත්තක් ම කියන්නේ ය. වැඩ සලසන බසක් ම කියන්නේ ය. නවලොවුතුරාදහම් ඇසුරු කොට ම කියන්නේ ය. හික්මුම ඇසුරු කළ (=හික්මුම ඇති කරන) බසක් ම කියන්නේ ය. සිතා තබා ගන්නට පුදුපු වූ, කරුණු සහිත වූ, සීමාවක් ඇති (=ප්‍රමාණවත් වූ), දෙ ලෝ වැඩ පසස්නා වූ ම බසක් පුදුපු කාලයෙහි කියන්නේ යැ” යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

15. “ඉමණගෞතම තෙමේ බීජසමුහ (=පැල වන ද) ද, භුත සමුහ (=පැල වුණු ද) ද සිදුමෙන් බිඳුමෙන් වැලැක්කේ ය. එක් වේලේ (පෙරවරු) වලදන බත් ඇත්තේ ය. රුබොජුනෙන් වැලැක්කේ ය. නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ ය. නටනු - ගනු - වයනු - විසුළුදස්නෙන් වැලැක්කේ ය. ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරැසීමට කරුණු වන මල් ගඳ විලෙවුන් දුරාමෙන් වැලැක්කේ ය. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ ය. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. අමු (නොපිසු) බාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. සශ්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. දූසිදුසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. එළබැටෙළවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. කුකුලන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙලෙඹුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ ය. හිහියනට දුතමෙහෙවර කැරුමෙහි ද, ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ ය. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ ය. හොරතරාදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් ආදිය පෑමෙන්, හොරමිනුම්-වලින් මිනුමෙන් වැලැක්කේ ය. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි කැරුමෙන්, තානාඋපායයෙන් අනුන් රුවාටුමෙන්, අගනා දූසට හුරු නො-අගනා දූසක් පෙත්තා කරන මායායෙන්, මෙ කී නොකී හැම කෙරාපික කම්වලින් ම වැලැක්කේ ය. අත් පා ආදිය සිදුමෙන්, මැරුමෙන්, රුහන් ආදියෙන් බැඳුමෙන්, මං පැහැරුමෙන්, ගම් පැහැරුමෙන්, සැහැසිකම් කැරුමෙන් වැලැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

16. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණ්‍යොහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරුපං ඛේජගාමභුතගාමසමාරමො අනුයුතතා විහරන්ති සෙය්‍යපීදො: මූලඛේජං ඛකුඛිජං එලුඛිජං අග්ගඛිජං ඛේජඛිජමෙව පඤ්ඤමං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා ඛේජගාමභුතගාමසමාරමො පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

17. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණ්‍යොහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරුපං සනනිධිකාරපරිභොගං අනුයුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදො: අත්තසනනිධිං පාතසනනිධිං වජ්ජසනනිධිං යානසනනිධිං සයනසනනිධිං ගකුසනනිධිං ආමිසසනනිධිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සනනිධිකාරපරිභොගො පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

18. “යථා වා පනෙකෙ භොනොතා සමණ්‍යොහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදො: නච්චං හීතං වාදිතං පෙකඛං අකඛාතං පාණ්ණිසසරං වෙතාලං¹ කුම්භච්ඡතං සොහනකං² වණ්ඛාලං වංසං ඛොවනං³ හජ්ජියුඬං අසසුසුඬං මහිසසුසුඬං උසහසුසුඬං අජ්ජසුඬං මෙණ්ඛියුසුඬං⁴ කුකකුට්ඨසුඬං වච්චකසුසුඬං දණ්ඛියුසුඬං මුට්ඨියුසුඬං නිබ්බුඬං උය්‍යොධිකං ඛලග්ගං සෙතාඛසුසුඬං අනීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා විසුකදස්සනා පටිච්චරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. වෙතාලං, P T S. 2. සොහන ගරකං, P T S.
3. ඛොවනං, P T S. 4. මෙණ්ඛියුසුඬං, කළුච්චි.

16. “තව ද, යම් සේ සමහර භවත් මහණබමුණු කෙනෙක් (හිතියන්) සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, මූලබිජ ද (හිඟුරා ඇ පාල වන මුල් ද) සකන්ධබිජ ද (නුග ඇ පාල වන කද ද) පරාබිජ ද (උක් උණ බව ඇ පාල වන පුරාක් ද) අග්‍රබිජ ද (ඉරිවේරිය ඇ පාල වන දළ ද) පස් වන බිජබිජ ද (වී ඇ පාල වන ඇට ද) යන මේ කී බිජබිජුන් ද (=පාල වන ද ද), භූතසමූහ ද (=පාල වූණු ද ද), පෙළීමෙහි (=සිඳුම් බිඳුම් තැළුම් තැවුම් යා සි කියන ලද සමාරම්භයෙහි) යෙදුණෝ වෑ වෙසෙත් ද, මේ ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ බිජුන්ගේ භූතභූත සමාරම්භයෙන් ඉමණ ගෞතම තෙමේ වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගත යන්ගේ ගුණ කියන ලෝකික ජන තෙමේ කියන්නේ ය.

17. “යම් සේ වතාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණු කෙනෙක් (හිතියන්) සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද අත්තසන්තිධි (=කෑම රැස් කොට තබා ගැන්ම), පාතසන්තිධි (=බොන ද රැස් කොට තබා ගැන්ම), වසත්‍රසන්තිධි (=වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම), යානසන්තිධි (=රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද රැස් කොට තබා ගැන්ම), ශයනසන්තිධි (=යහන් රැස් කොට තබා ගැන්ම), ගකුසන්තිධි (=සුවද ද රැස් කොට තබා ගැන්ම), ආමිසසන්තිධි (=ඉහත කී ද භාර තවත් තල සකල් ඇ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම) යන මේ සේ වූ සන්තිධිකාර-පරිභොගයෙහි (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, ඉමණගෞතම තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ සන්තිධිකාර පරිභොගයෙන් (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙන්) වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුත්‍රදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

18. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ හිතියන් සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, නැවුම් ගැසුම් වැසුම්, තටසමජ්ජා (=තළුවන් සමූහයක් එක් වෑ ජනසමූහයා ඉදිරියෙහි දක්වන නැවුම්), ආබ්‍යාන (=මහාභාරත රාමායණාදී කථා කීම හෝ ඇසීම), පාණිසවර (=අතින් ලොහොබෙර ගැසීම් හෝ අත්තල ගැසීම්), වේතාල (=ලිඛිතා තාලමටට ගැසීම් හෝ මතුරා දපා මලසිරුරා නැගිටුවීම්), කුම්භචූත (සිවුරස් බෙර වැසීම), ශෝභතක (රංගබලිකරණය හෙවත් රඟමබලෙහි දී දේවතාවනට සෙත්තුවලයෙන් නාන්දීගීත ගායනය නොහොත් ප්‍රති-හානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙචුත් කෙළිය (හෝ අයොගුඩ ක්‍රීඩාව), උණ-ගස් බසොවා ගෙන කැරෙන ක්‍රීඩාව, අසපිඨාවනය (=මලචුත්ගේ ඇට සුවද කවා තබා නකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කැරීම), ඇත් යුද (=ඇතුන් පිට නැග යුද කැරීම), අස් යුද (=අයුන් තැග යුද කැරීම) ඇත්පොර, අස්පොර, මිහුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුයුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිත තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් බෙදන නැනට යෑම, ඇත්ඇති අස්ඇති ඇ බලඇති දක්නට යෑම යන විසුළුදස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගොසුම් තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ විසුළුදස්තෙන් වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුත්‍රදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

19. “යථා වා ජනෙකෙ භොනොතො සමණ්ඩ්‍රාහමණො සඤ්ඛාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරුපං ජූතපමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුතතො විහරන්ති - සෙය්‍යපීදො: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලීකං ඝටිකං සලාකහන්ථං අකඛං පඛනවීරං වඛකකං මොකඛවිකං විඛගුලකං පත්තාලහකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාවච්ඡං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා ජූතපමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුච්ඡන්තො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

20. “යථා වා ජනෙකෙ භොනොතො සමණ්ඩ්‍රාහමණො සඤ්ඛාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුතතො විහරන්ති. සෙය්‍යපීදො: ආසන්දිං පලලඛකං ගොනකං¹ චිත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමි. එකන්තලොමි. කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හන්ඨරං අස්සන්ඨරං රථන්ඨරං අජ්නප්පවෙණ්ඨං කාදලිමිගපචරචමන්ඨරණං සඋත්තරච්ඡදං උහනොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගො-තමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුච්ඡන්තො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

21. “යථා වා ජනෙකෙ භොනොතො සමණ්ඩ්‍රාහමණො සඤ්ඛාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුයුතතො විහරන්ති - සෙය්‍යපීදො: උච්ඡදනං පරිමද්දනං තහාපනං සම්බාහනං ආද්‍යසං අඤ්ජනං මාලාවලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හන්ඨඛකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාලිකං අසිං ජතනං විත්‍රාපාහනං උණතිසං මණ්ඨං වාලවීජනිං ඔද්ධානි වන්ඨානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුටුච්ඡන්තො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. ගොණකා, කප්ඵි.

19. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අටපාකෙය, දසපාකෙය, අහස්දුකෙය, මඬුප්පානුම, සන්තිකාක්‍රියාව, දුදුකෙය, කල්ලිගැහුම, ලහඅත් කෙය, ගුලකෙය, කොළනලා පිඹීම, කෙය නගුලින් සෑම, කරණමටානුම, කන්තංගුරුවා කෙය, කොළ නැගියෙන් වැලි ආදිය මැනුම, කුඩා රිය පැදැවීම, කුඩා දුනුයෙන් විදුම, ඇකිරි කෙය, සිතු දෑ කීම, විකලංගානුකරණය යන ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දුකෙයියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගොයුම් තෙමේ එ සේ පමාවට කරුණු වූ දුකෙයියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මෙ පරිද්දෙන් හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

20. “යම් සේ වනාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සතිය පුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලහ ය, විශමනින් විසිතුරු කල එළොම් ඇතිරිය, එළොම්මුවා සුදුඇතිරිය, ගන මල් යෙදූ එළොම්ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෙන්තය), සිංහාදී රූපවලින් විසිතුරු කල එළොම් ඇතිරිය, දෙ පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කොට තැනූ පසතුරුණ, කෝසෙය්ග භූලින් විශු පසතුරුණ, සොලොසක් නිලියතට සිටි නටත්තට තරම් දිග පුලුල ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, ඇතුන් පිටි එළන ඇතිරිය, අසුන් පිටි එළන ඇතිරිය, රියවලා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරි ලන සේ අඳුන්දිවිසමින් මසා කල පසතුරුණ, ඉස්දෙරු පාමුලා රතුකොට්ට තබා ඇති රතුඋඩුවියන් සහිත මහගු යහන යන ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, මහණගොයුම් තෙමේ මෙ ආදී වූ හෝ මෙ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් වැලැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

21. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද සුවදසුඤ්ඤයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත් පා ආදියේ මනා සටහන් ගත්වනු පිණිස තෙල් ගා මැසීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස් ආදියේ මස් වැඩෙනුවට මුඟුරින් තැලීම, කැබපතින් මුහුණ බැලීම, ඇඟ ඔප ගත්වනුවට අඳුන් ගෑම, මල් පැලැදීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුඤ්ඤාවිලෙවුන් දැරීම, හස්තාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත් තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිඵම්භි පැලැදීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ උනු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගොයුම් තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කැරැමෙන් වැලැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

22. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකථං අනුසුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමන්තකථං සේනාකථං භයකථං යුග්ගකථං අන්තකථං පානකථං වන්කථං සයනකථං මාලාකථං ගක්ඛකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉජ්ඣිකථං¹ සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකබ්බාසිකං සමුද්දකබ්බාසිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරව්ජානකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

23. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුසුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: න තිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසී? මිච්ඡාපටිපන්නො කම්මසී, අභමස්මි සම්මා පටිපන්නො. සතිතං මෙ, අසතිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡ, අවච. පච්ඡ, වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණණං² තෙ විපරාවතතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිග්ගහිතො කම්මසී. චර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බේදෙහි වා සචෙ පභොසී”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

24. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපභිණ්ගමනානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං ‘ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං භර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපභිණ්ගමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

25. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතතිකා ව තිප්පෙසිකා ව ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣිංසිතාරො. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

1. ඉජ්ඣිකථං පුරිස කථා, මජ්ඣං. 2. අභිවිණණං, මජ්ඣං.

22. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා, වෝරකථා, මහාමාන්‍යකථා, සේනාකථා, භයකථා, සුද්ධකථා, ආකාරකථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, ශයනකථා, මාලාකථා, ගන්ධකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, සත්‍රිකථා, ඉරකථා, වීචිකථා, කුමභසථානකථා, පුළු ප්‍රෙතකථා, නානාකථා, ලෝකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කථා, ඉතිහාසවකථා යන මේ කී හෝ අන් මේ බඳු වූ තිරස්මිනක-ථාවල යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී හෝ මේබඳු කථාවලින් වැලැක්කේ යැ යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

23. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘තෝ මේ දහම්විනය නොදන්නෙහි. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම්විනය කීමැ’ යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි ය. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරැණු සහිත ය. තා බස කරැණු රහිත ය. තෝ පලමුවෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පලමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දූය මගේ එක වචනයෙන් ම පෙරැලී ගියේ ය. මා විසින් තට දෙස් තැගිණ. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා තැගු දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙව (=ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැක්කෙහි නම් එය විසඳව’ යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනුත් බැණ දෙඩා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බඳු වූ බැණුමෙන් දෙඩුමෙන් වැලැක්කේ යැ” යි කියා හෝ, මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

24. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘මෙහි යන්නා. අසෝ තැනට එන්නා. මෙය ගෙනා යන්නා. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නා යි (කළ නියෝග පිළිගෙන) රජුන් ගේ, රජමහමැතිකන් ගේ, ඤාත්‍රියයන් ගේ, බ්‍රාහ්මණ-යන්ගේ, ගෘහපතිකන්ගේ, රජකුමරුවන්ගේ මේ බඳු වූ දුතමෙහෙ-වරෙහි, පණ්ඩුබ ගෙනා යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බඳු දූයෙන් වැලැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

25. “යම් සේ වනාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර තකා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටුබස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිවුපසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපේක්ෂායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ කී හෝ මේ බඳු වූ හෝ කුහතලපතවලින් වැලැක්කේ යැ” යි මහණෙනි, මෙ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

26. “යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාච්චෙන ජීවිකං කපපෙනති - සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිනං ලකඛණං මුසිකච්චිත්තං අග්ගිභොමිං දඛිඛිභොමිං ජුසභොමිං කණභොමිං තඤ්ඤුලභොමිං සප්පිභොමිං තෙලභොමිං මුඛභොමිං ලොහිතභොමිං අඛිත- විජ්ජා, වජ්ජුච්ජා, බන්තවිජ්ජා, සිව්විජ්ජා, භුතවිජ්ජා, භුරිවිජ්ජා, අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා, විච්චිකවිජ්ජා, මුසිකවිජ්ජා, සකුණවිජ්ජා, වායසවිජ්ජා, පකකජ්ජානං¹ සරපරිත්තාණං මිගපකඛං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාච්චා, පට්ටිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හිකඛචෙ පුජුජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

27. “යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාච්චෙන ජීවිකං කපපෙනති - සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඛණං දණ්ඩලකඛණං වන්චලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං බහුලකඛණං ආවුබලකඛණං ඉප්පිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසිලකඛණං හප්පිලකඛණං අසලකඛණං මිහිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මේණ්ඩලකඛණං කුකකුට්ටලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොඛා- ලකඛණං කණභිකාලකඛණං කච්චලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති- එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාච්චා, පට්ටිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හිකඛචෙ පුජුජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

28. “යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාච්චෙන ජීවිකං කපපෙනති - සෙය්‍යපීදං: ‘රඤ්ඤං තිය්‍යානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අභියානං හවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්භන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති’. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්ජාන- විජ්ජාය මිච්ජාච්චා, පට්ටිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හිකඛචෙ පුජුජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. පකකජ්ජානං, කප්පි.

26. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ (අනුත්) සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්පාන-ලක්ෂණය, ස්වප්නශාසත්‍රය, පුරුෂලක්ෂණශාසත්‍රය, මූෂකවජිතන විද්‍යාව, අශ්විකෝමය, දර්විකෝමය, කුෂකෝමය, කණකෝමය, තණ්ඩුලකෝමය, සර්පිෂ්ඨකෝමය, තෙලකෝමය, මුඛකෝමය, ලෝහිතකෝමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ඝෞර්විද්‍යාව, ශිවවිද්‍යාව, භූතවිද්‍යාව, භූරිවිද්‍යාව, අහිවිද්‍යාව, විෂවිද්‍යාව, වාශ්විකවිද්‍යාව, මූෂකවිද්‍යාව, ශාකුතවිද්‍යාව, වායසවිද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මෙකී හෝ මෙබඳු තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ වනාහි මෙබඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාච්චිකායෙන් වැලැක්කේ යැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

27. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු ය, දඹුලකුණු ය, වන්ලකුණු ය, කඩු-ලකුණු ය, ඊලකුණු ය, දුනුලකුණු ය, අවිලකුණු ය, ඉතිරිලකුණු ය, පුරිස්ලකුණු ය, කුමරලකුණු ය, කුමරිලකුණු ය, දස්ලකුණු ය, දූසිලකුණු ය, ඇත්ලකුණු ය, අස්ලකුණු ය, මියුලකුණු ය, වහස්ලකුණු ය, ගොන්ලකුණු ය, එළලකුණු ය, බැටෙළලකුණු ය, කුකුළුලකුණු ය, වටුලකුණු ය, ගොසි-ලකුණු ය, කැණිලකුණු ය, කපුලකුණු ය, මුවලකුණු ය යන ආදී වූ මෙ බඳු තිරශ්චිත විද්‍යයෙන් මෙ බඳු වූ මිථ්‍යා ආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ වනාහි මෙ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරශ්චිත විද්‍යයෙන් මෙබඳු වූ මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැලැක්කේ යැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

28. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදැ-හැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනැ (අසෝ නැකැහින්) අසෝ රජුන්ගේ සිය නුවරින් (සුද සඳහා) තික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැහින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැහින් රට ඇතුළත වූ රජුන්ගේ පිටත සිටින සතුරුරජුන් හමුවට යෑම වන්නේ ය. (අසෝ නැකැහින්) පිටත සිටින සතුරුරජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. (අසෝ නැකැහින්) පිටත සිටින සතුරුරජුන්ගේ රට ඇතුළත සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නේ ය. (අසෝ නැකැහින්) ඇතුළත සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුළත සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටත සිටින සතුරුරජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. (අසෝ නැකැහින්) පිටත සිටින සතුරුරජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට ඇතුළත සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’යි කියමින් මෙ බඳු වූ තිරශ්චිත විද්‍යයෙන් මෙබඳු වූ මිථ්‍යාච්චිකායෙන් දිවි පවත්වන් ද, ගුමණගෝතම තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තිරශ්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ච්චිකායෙන් වැලැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

29. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජීතො තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති—සෙය්‍යපීදං: වඤ්ඤාභො හවිස්සති, සුරියඤ්ඤාභො හවිස්සති, නකඛතතඤ්ඤාභො හවිස්සති, චන්දිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති, චන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති, නකඛතතානං පඨගමනං හවිස්සති, නකඛතතානං උප්පඨගමනං හවිස්සති, උකකාපාතො හවිස්සති, දිසාඛාභො හවිස්සති, භූමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, චන්දිමසුරිය- නකඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවං- විපාකො වඤ්ඤාභො හවිස්සති, එවංවිපාකො සුරියඤ්ඤාභො හවිස්සති, එවංවිපාකො නකඛතතඤ්ඤාභො හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උප්පඨගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතතානං පඨගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතතානං උප්පඨගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උකකාපාතො හවිස්සති, එවං- විපාකො දිසාඛාභො හවිස්සති, එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති, එවං- විපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියනකඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑව- රුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුච්ඡන්තො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

30. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජීතො තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති—සෙය්‍යපීදං: සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, සුභික්ඛං හවිස්සති, දුභික්ඛං හවිස්සති, බෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති, මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡා- ජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුච්ඡන්තො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

31. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජීතො තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති—සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංඛිඤ්ඤානං විඤ්ඤානං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුද්ධගභකරණං ජිව්හාතිජ්චිකානං¹ හනුසංගතනං හන්ථාතිජ්ජපනං හනුජ්ජපනං කණණජ්ජපනං ආදසපඤ්ඤානං කුමාරිකපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිච්චුපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං අබ්බුජ්ජලනං සිරිව්හානං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුච්ඡන්තො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. නිජ්ඣානං. බහුසු.

29. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සාදුහායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනා වන්දනා වන්නේ ය. අසෝ දිනා සුභිග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා තක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සද හිරු දෙදෙනාගේ නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනා නකත් තරුන් නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳුම් වන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ ද නකත් තරුවල ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. සුභිග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වන්දනා වන්දනා මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. තක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ පඨගමනය (නිසි මග යෑම) මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ උත්පථ (අනියම් මග) ගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පඨගමනය මෙබඳු විපාක ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු විපාක ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කා-පතනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද හිරු දෙදෙනාගේ ද නකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ’ සි කියමින් මෙබඳු තිරස්චිතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චිකා-යෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තිරස්-චිතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චිකායෙන් වැලැක්කේ යැ’ සි තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ මෙසේ හෝ කියන්නේ ය.

30. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සාදුයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘මේ සමයෙහි වැසි වස්සේ ය. මෙසමයෙහි නියං වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග දුරු වන්නේ යැ’ සි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරුක්ඟි සංඥ තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් දිගට ම කියා ගෙන යමින් ගිණීම) ද, සංඛ්‍යානය (පිණිඟ ගණනාව) ද, කාව්‍ය ශාස්ත්‍රය, ලෝකා-යත ශාස්ත්‍රය යන මෙබඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යා ආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ යැ’ සි මෙසේ හෝ මහණෙහි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

31. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සාදුහායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අඹු සැමියන් සමග වන්නට තකත් කීම, අඹු සැමියන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති කරනුවට යත්තු මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාලු කිරීම ආදී නිෂිද්ධ වූ ඇති කරන යත්තු මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිලියම් කිරීම, මන්ත්‍රාදී බලයෙන් දිවගුළු බැදීම, මන්ත්‍රාදියෙන් හඟු තද කිරීම, අන් පෙරලෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුළු වැටෙනුවට මතුරු දැමීම, කැබලිපතෙහි දෙවතාවේශය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (අංජනම් බැලීම), කුමරියකට දේවතාවේශය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම), ජිවිකා පිණිස හිරු වැදීම හා පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුට්ටු ගිනි ජල් පිහිදුවීම, මතුරු දපා සිරි කත කැඳවීම යන මෙබඳු වූ තිරස්-චිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණ ගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු අන්‍ය ව තිරස්චිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ යැ’ සි, මෙසේ හෝ මහණෙහි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

32. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍රාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානපිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කපෙසනති—සෙය්‍යපීදං: සනතිකමමං පණ්ණිකමමං භුරිකමමං¹ වස්සකමමං වොස්සකමමං වඤ්ඤකමමං වඤ්ඤපරිකමමං වඤ්ඤපරිකිරණං ආවමනං නභාපනං ජ්ඣනං වමනං විරෙවනං උඤ්ඤවිරෙවනං අධොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණ්ණකෙලං තෙතතතපනං නඤ්ඤකමමං අඤ්ඤනං පච්චඤ්ඤනං සාලාකීයං සලලකතතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපපදනං ඔසහිනං පටි-මොකෙඛා. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානපිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවුරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුඤ්ඤානො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

33. ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අපමන්තකං ඔරමන්තකං සීලමන්තකං යෙන පුඤ්ඤානො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මහාසීලං නිවසිතං.

34. අනභි භික්ඛවෙ අඤ්ඤාඤ්ඤා ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාචචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං. කතමෙ ව තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාචචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං?

35. සනති භික්ඛවෙ ඵකෙ සමණ්‍රාගමණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතානි අභිච්චතතිපදානි අභිච්චන්ති අට්ඨාදසති වඤ්ඤති. තෙ ව භොනෙතා සමණ්‍රාගමණා කිමාගමම කිමාරබ්භ පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතානි අභිච්චතතිපදානි අභිච්චන්ති අට්ඨාරසති වඤ්ඤති?

1. භුතකමමං. කෙසුචි.

32. “යම්ගේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම් (දෙවියනට බාර වීම), ප්‍රණීධිකම් (බාර ඕප්පු කිරීම), ගුරිකම් (බිම් ගෙහි ඉඳ පිරුවැහු මන්ත්‍රයට උපවාර කිරීම), පණකකයා (බෙහෙත් බලයෙන්) පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණකකයකු කිරීම, වාස්තු කම්ය (අළුත් බිම්හි ගෙවල් නැංවීම), වාස්තු පරිකරණය (ගෙබිම්හි උවදුරු දුරු ලන්නට බිලියම් කිරීම), මතුරු දපා මුව සේදීම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, අනුනට සෙන් පතා හිනි පිදීම, වමන කැරවීම, පිරේක කැරවීම, උෂ්ඨ විරේචනය, අබෝවිරේචනය (වස්ති කිරීම), ශීඝ්‍ර විරේචනය, හිහියන්ගේ කන් ලෙඩට තෙල් පිසීම, ඇස සිසිල් කරන බේත් තෙල් පිසීම, නසා කිරීම, ඇස පටල කැපෙන්නට කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, අනුන් ඇස උල්-ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාය විකිත්සාව), කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැයි මෙසේ වූ තීරණිත විද්‍යයෙන්, මේථ්‍යා-ඒවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, මේ හෝ මේබඳු අත් සියලු තීරණිත විද්‍යයෙන් මේථ්‍යාඒවයෙන් මහණනොයුම් තෙමේ වැලැක්කේ යැ”යි මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

33. මහණෙහි, තථාගතයන් ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් එය කියන්නේ නම්, මේ (මහු කියන) ඒ ගුණය වනාහි මද වූ සුඵ වූ හුදෙක් සිල් පමණක් ම වූ එකෙක.

මහාසිලය හිමි.

34. මහණෙහි, තථාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුන් අනුන්ගේ උපදෙස් නැති වැ පිශිච නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ යම් දහම් කෙනෙකුන්ගෙන් එය මොනොවට කිය හැකි වන්නෝ ද, එසේ වූ, ගැඹුරු වූ, එ හෙයින් ම දුක සේ දක්ක යුතු, දුක සේ දැන ගත යුතු, ශාන්ත වූ, උතුම් වූ, තකියෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, (හෙවත් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ ඥානයෙන් ම බැස ගත යුතු වූ), සිසුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් ම දැන යුතු වූ, අත්‍ය වූ ම බමි කෙනෙක් ඇත්තාහ. මහණෙහි, තථාගත බුදු රජ තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුන් අනුන්ගේ උපදෙස් නැති වැ පිශිච නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, ... සිසුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් ම දැන යුතු වූ ඒ බමියෝ තම කවුරු ද? යත්:

35. මහණෙහි, පුළුන්තකල්පික වූ (අතීත අත්මහාවසංඛ්‍යාත ගත වූ සකකිපරමපරා කොටස තෘණොද්ධි වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්), ඒ අතීත සකකිපරමපරා කොටස අනුවැ පහල කොට ගත් දූඪි ඇති සමහර මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු අතීතසකකිපරමපරා කොටස ඇරැබැ කරැණු අවොලොසෙකින් අනේකප්‍රකාර දූඪිප්‍රකාශක වචන කියත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් තිසා කුමක් ඇරැබැ අතීත සකකිපරමපරා කොටස වරදවා කල්පනා කොට ගත්තෝ, අතීත සකකිපරමපරා කොටස අනුවැ පහල කොට ගත් දූඪි ඇත්තෝ, අතීත සකකිපරමපරා කොටස ඇරැබැ අවලොස් කරැණෙකින් නොයෙක් වැදුරුම් දූඪිප්‍රකාශකවචන කියත් ද? යත්:

36. සත්‍යනීතිකවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණො සසසතවාදො සසසතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති වතුහි වජ්ජිහි. තෙ ව භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණො කිමංගමම කිමාරඛභ සසසතවාදො සසසතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති වතුහි වජ්ජිහි ?

37. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතිප්පමනිය පධානමනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනසිකාරමනිය තථාරූපං චෙතොසමාහිං චූසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකපිහිතං පුඛෙකතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදං: “එකමපි ජාතීං ඤෝපි ජාතීයො තිස්සොපි ජාතීයො වතස්සොපි ජාතීයො සඤ්චපි ජාතීයො දසපි ජාතීයො විසතිමපි ජාතීයො තිංසමපි ජාතීයො වතකාරීසමපි ජාතීයො පඤ්ඤසමපි ජාතීයො ජාතිසතමපි ජාතිසහසසමපි ජාතිසතසහසසමපි අනෙකානිපි ජාතිසතානි අනෙකානිපි ජාතිසහසසානි අනෙකානිපි ජාතිසහසසානි අමුත්‍රාහිං එවනනාමො එවඛෙහාතෙතා එවංචණෙණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං¹ තත්‍රාපාහිං එවනනාමො එවඛෙහාතෙතා එවංචණෙණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපපනෙතාති.”

ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකපිහිතං පුඛෙකතිවාසං අනුසාරති. සො එවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤකිං කුට්ටෙහී එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකිංචනති සංසරනති වචනති උපපජ්ජන්ති, අඤ්ඤෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි ආතිප්පමනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනසිකාරමනිය තථාරූපං චෙතොසමාහිං චූසමි යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකපිහිතං පුඛෙකතිවාසං අනුසාරාමි. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ඤෝපි ජාතීයො —පෙ— අනෙකානිපි ජාතිසහසහසානි ‘අමුත්‍රාහිං එවනනාමො එවංගොතෙතා -පෙ- ඉබ්බපපනෙතා’ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකපිහිතං පුඛෙකතිවාසං අනුසාරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි: යථා සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤකිං කුට්ටෙහී එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකිංචනති සංසරනති වචනති උපපජ්ජන්ති අඤ්ඤෙව සස්සතිසම”න්ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගමම යං ආරඛභ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණො සසසතවාදො සසසතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති.

1. උදපාදිං සි මු.

36. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත යෑ සි (සද්භාවී යෑ සි) කරුණු සතරෙකින් පණවන් (උගන්වන්) ද, එසේ වූ ශාස්වත දූෂ්ටි ගන් ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ආත්මාහ. ඒ හවන් මහණවලුණෝ කුමක් ඇසුරු කොට, කීමෙකැ එල්බෑ, ශාස්වතදූෂ්ටි ගන්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත යෑ සි කරුණු සතරෙකින් ලොවට කියා පාන් ද? යන්:

37. මහණෙනි, මෙහි කිසි මහණෙක් හෝ බවුණෙක් හෝ විසීය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (වැර වඩා), උත්සාහය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (උත්සාහ වඩා), යලි යලි වියඝියෙහි යෙදීමට පැමිණ (පුන පුනා වැර වඩා), නොපමා බවට පැමිණ (එළඹෑ සිටිය සිතිය නිසා), නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි අනේකවිධ වූ පෙර වූ කඳු පිලිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිණි. ඒ මෙසේ සි: “අසෝ තැන වීම, එහි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ තෙක් වයස් සීමාවක් ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එසින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි” සි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දහයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සිය ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් දහස් ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද, මෙසේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාමගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වූ කඳු පිලිවෙල සිහි කෙරෙහි.

මෙසේ ධ්‍යානානුභාවයෙන් සුක්ත හෙ තෙමේ දූෂ්ටිගතික වූයේ මෙලෙස කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත ය (සද්භාවී ය), වද ය (අඵල ය හෙවත් කිසිවක් නො උපදවන්නේ ය), හිරි කුලක් සේ නිශ්චල වෑ සිටියේ වෙසි ගැඹුරු වල කැන සිටුවන ලද ඉන්ද්‍රකීලයක් සේ සඵර වෑ සිටියේ වෙසි. ඒ සත්‍යයෝ ම මෙසින් අන් තැනට යෙහි. හවයෙන් හවයට හැසිරෙහි, මැරෙහි, මැරී උපදිහි. (මහාපාවිච්චි ආදී) සද්භාවී වස්තූන් මෙන් ඒ ආත්මය ද ලෝකය ද සද්භාවී වෑ විද්‍යමාන ම ය. එසේ (මා) කීයකුගේ කවර හෙසින? යන්: මම වනාහි වියඝී වඩා, උත්සාහ වඩා, පුන පුනා වැර වඩා, නොපමා බව නිසා, නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි නොයෙක්වැදූරුම් පෙර වූ කඳු පිලිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම, එහි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම. ...ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි”සි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ... නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද මෙ සේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාම ගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට, නොයෙක්වැදූරුම් පෙර වූ කඳු පිලිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙනුත් මම, යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත ද, වද ද, හිරිකුලක් සේ තහවුරු වෑ සිටියේ ද, ඉන්ද්‍ර-කීලයක් සේ නිසල වෑ සිටියේ ද, ඒ සත්‍යයෝ ම මෙසින් අන් තැනට යෙතැ සි, ඒ සත්‍යයෝ ම හවයෙන් හවයට යෙතැ සි, ඒ සත්‍යයෝ ම මැරෙතැ සි, මැරී යලි උපදිතැ සි මෙ සේ ආත්මයන් ලෝකයන් පොළොව ආදී නො නැසී පවත්නා වස්තූනට සම වෑ හැම කල්හි ම විද්‍යමාන යහ සි මෙය දනිමි.”

මහණෙනි, යමක් අරමුණු කොට ඇතැම් මහණවලුණෝ ශාස්වත දූෂ්ටි ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත කොට පණවන් ද, මේ ඒ පලමු කාරණය සි.

38. දුතියෙ ව භොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්‍හ සසසනවාදා සසසනං අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනිය පඩානමනිය අනුෂයාගමනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනස්සාරමනිය තපාරූපං වෙනොසමාධිං චුසති යථා සමාහිතෙ විභොත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති—සෙය්‍යපීදං: එකමපි සංවට්ඨව්ච්චං ඤෝපි සංවට්ඨව්ච්චාති තිණ්ඤ්පි සංවට්ඨව්ච්චාති වතතාර්පි සංවට්ඨව්ච්චාති පඤ්ඤපි සංවට්ඨව්ච්චාති දසපි සංවට්ඨව්ච්චාති ‘අමුත්‍රාසිං එවනනාමො එවඛොතනා එවංවණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවනනාමො එවඛොතනො එවංවණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො ඉධුපපනොති.’ ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

සො එවමාහ: ‘සසසනො අතතා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ඨො එසිකඨාසිට්ඨිනො. තෙව සතතා සකිංවනති සංසරනති වචනති උපපජ්ජනති අත්ථිනෙව සසසතිසමං. තා කිසස හෙතු? අහං හි ආතප්පමනිය —පෙ— තපාරූපං වෙනොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ විභොත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි—සෙය්‍යපීදං: එකමපි —පෙ— දසපි සංවට්ඨව්ච්චාති ‘අමුත්‍රාසිං එවනනාමො —පෙ— ඉධුපපනොති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරාමි. ඉමිනාපාහං එතං ජානාමි යථා සසසනො අතතා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ඨො එසිකඨාසිට්ඨිනො. තෙව සතතා සකිංවනති සංසරනති වචනති උපපජ්ජනති. අත්ථිනෙව සසසතිසමං’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සසසනවාදා සසසනං අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති.

39. තතියෙ ව භොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්‍හ සසසනවාදා සසසනං අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති ?

38. දෙවෙනි කාරණයෙහිත් හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට ශාස්වතදූෂිත වූවෝ ආත්මයත් ලෝකයත් ශාස්වත කොට පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහ කොට, වීර්‍යී කොට, පුත පුතා වැර වඩා, සමාතිසම්ප්‍රසුක්ත බව නිසා, සමසක්මනස්කාරය* නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි අනේකවිධ වූ පෙර වූ කඳු පිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්ත සමාධියක් ලබයි. ඒ මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම්, එහි මේ නම් ඇතියෙම් වීම්, මේ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විදින්නෙම් වීම්, මේ තෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එසින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මේ නම් ඇතියෙම් වීම්, මේ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විදින්නෙම් වීම්, මේ තෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් සංවතීවිවතීයක් ද සංවතීවිවතී දෙකක් ද සංවතීවිවතී තුනක් ද සංවතීවිවතී සතරක් ද සංවතීවිවතී පහක් ද සංවතීවිවතී දශයක් ද, පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නම් ගොණ විසින් උදෙසුම් සහිත කොට, තොයෙක් වැදුරුම් පෙර වූ කඳු පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මෙබඳු ධ්‍යානානුභාව ඇති හේ දූෂිතනික වූයේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයත් ලෝකයත් සද්කාලික ය, වද ය, හිරි කුලක් සේ නිසල ය, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ය, ඒ සතනියෝ ම මෙසින් අත් තැනට යෙහි, හවයෙන් හවයට හැවිදිති, මැරෙති, මැරී උපදිති, (මහාපාච්චාර්යාදී) සද්කාලික වස්තූන් මෙන් ආත්මය ද ලෝකය ද හැම කල්හි විද්‍යමාන ම ය. “මෙසේ මා කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම වනාහි උත්සාහ කොට, වීර්‍යී කොට, පුත පුතා වැර වඩා, සමාතිසම්ප්‍රසුක්ත බව නිසා, සමසක්මනස්කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා ව පිහිටි කල්හි තොයෙක් වැදුරුම් පෙර වූ කඳුපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අසෝ තැන වීම්. ...,මෙසේ එක් සංවතීවිවතීයක් ද, සංවතීවිවතී දෙකක් ද... සංවතීවිවතී දශයක් ද ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට පෙර වූ කඳුපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙහිත් යම්හේ ආත්මයත් ලෝකයත් සද්කාලික ද, වද ද, හිරිකුලක් සේ නිසල ද, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ද, ඒ සතනියෝ ම මෙසින් අත් තැනට යෙත් ද, හවයෙන් හවයට හැවිදිත් ද, මැරෙත් ද, මැරී උපදිත් ද (මහාපාච්චාර්යාදී මෙන්) හැම ද ම ඇත්තාහු ද, එසේ මේ කාරණය දනිමි.”

මහණෙනි, සම්හර මහණ බමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ ගෙන ශාස්වතදූෂිතනික වූවෝ ආත්මයත් ලෝකයත් ශාස්වත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

39. තෙවෙනි කාරණයෙහි ද හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා, කිමෙක එල්බෑ ගෙන, ශාස්වත දූෂිත ගත්තෝ ආත්මයත් ලෝකයත් ශාස්වත කොට පණවත් ද? යත්:

* සමමානසිකාරයේ උපායමනසිකාරයේ පච්චිතසිකාරයේ අපච්චා සෑණ්ණභි වුඤා භොති. වීකා.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනිය පධානමනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනසිකාරමනිය තථාරූපං චෙතොසමාධිං චූසතී යථාසමාහිතෙ විතෙත අනෙකපිහිතං පුඛෙකිතිවාසං අනුස්සරතී — සෙය්‍යපීදං: දස'පි සංවට්ඨවට්ඨොති චිසතිමපි සංවට්ඨවට්ඨොති තිංසමපි සංවට්ඨවට්ඨොති චතතාරීසමපි සංවට්ඨවට්ඨොති “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛ-දුක්ඛපට්ඨසංචෙදී එවමායුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.¹ තත්‍රාපාසිං එවනනාමො එවඛෙතාතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවං-සුඛදුක්ඛපට්ඨසංචෙදී එවමායුපරියනෙතා සො තතො චුතො ඉබ්බපනෙතා'ති.” ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකපිහිතං පුඛෙකිතිවාසං අනුස්සරතී.

සො එවමාහ: “සසාතො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤො කුට්ඨෙයා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සතතා සකිංචනති සංසරනති වචනති උපපජ්ජනති අත්ථිතෙව සසාතිසමං. නං කිසස හෙතු? අහං හි ආතප්පමනිය —චෙ— තථාරූපං චෙතොසමාධිං චූසාමි යථාසමාහිතෙ විතෙත අනෙකපිහිතං පුඛෙකිතිවාසං අනුස්සරාමි— සෙය්‍යපීදං: දස'පි සංවට්ඨවට්ඨොති —චෙ— චතතාරීසමපි සංවට්ඨවට්ඨොති ‘අමුත්‍රාසිං එවනනාමො —චෙ— ඉබ්බ-පනෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකපිහිතං පුඛෙකිතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනා මහං එතං ජාතාමි: යථා සසාතො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤො කුට්ඨෙයා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සතතා සකිංචනති සංසරනති වචනති උපපජ්ජනති අත්ථිතෙව සසාතිසමං'ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ තතීයං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සසතවාද්‍ය සසසතං අතතාතං ව ලොකං ව පඤ්ඤපෙනති.

40. වතුජෙඨ ව තොතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ සසතවාද්‍ය සසසතං අතතාතඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති.?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තකති හොති චිමංසී. සො තකකපට්ඨයාහතං චිමංසානුචරිතං සයමපට්ඨානං එවමාහ: ‘සසාතො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤො කුට්ඨෙයා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සතතා සකිංචනති සංසරනති වචනති උපපජ්ජනති අත්ථිතෙව සසාතිසමනති.

1. උදපාදිං, සී මු.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා, විශ්‍යය නිසා, පුන පුනා වැර වැඩුම් නිසා, අප්‍රමාදය නිසා, සමාභිමනස්-කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි තත් වැදුරුම් පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විභව සමාධියක් ලබයි. එය (සිහි කරනුයේ) මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම්, එහි මෙ තම ඇතියෙම් වීම්, මෙ තම යෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එසින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මෙ තම ඇතියෙම් වීම්, මෙ තම යෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි”යි සංවච්චිවචී දශයක් ද, සංවච්චිවචී විස්සක් ද, සංවච්චිවචී තිසක් ද, සංවචී විවචී සතලීසක් ද යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ තොයෙක් වැදුරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

හේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්ධාලිකය, වද ය, ගිරි කුලක් සේ නිසල ය. ඉදුකිලක් සේ තර ය. ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අත් තැනට යෙහි, භවයෙන් භවයට යෙහි, මැරෙහි, මැරී උපදිහි, මහා-පාපිව්‍යාදී ශාසවන වස්තූන්ට සම ව හැම කල්හි ම ආත්තාහු ය. මෙසේ මා කියනු යේ කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහය නිසා, විශ්‍යය නිසා, පුන පුනා වැර වැඩුම් නිසා, තොපමා බව නිසා, මනාසේ මෙනෙහි කැරුම් නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි තොයෙක් වැදුරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අසෝ තැන වීම් එසින් සැව මෙහි උපනිමි’යි සංවච්චිවචී දශයක් ද...සංවච්චිවචී සතලීසක් ද යි මෙ සේ ආකාර සහිත, උද්දේශ සහිත තොයෙක් වැදුරුම් පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කරුණින් මම යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත ද, වද ද, ගිරි කුලක් සේ නිසල ද, ඉදුකිලක් සේ තහවුරු ද, ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අත් තැනට යෙත් ද, භවයෙන් භවයට හැවිදිත් ද, මැරෙත් ද, මැරී උපදිත් ද, මහාපාපිව්‍යාදී ශාසවන වස්තූන් හා සම ව හැම ද ම ආත්තාහු ද, එසේ මේ කාරණය දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ ශාසවනදූෂටි ඇත්තෝ, යමක් නිසා, යමෙක එල්බෑ ගෙන, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසවන කොට පණවත් නම්, මේ ඒ තෙවෙහි කාරණය යි.

40. සිටු වන කරුණෙහි ද, භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ගෙන ශාසවනවාදී වූවෝ, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාසවන කොට පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තනී කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තනී කොට, විමැසුම් නුවණ පමණින් ම කාරණය මැන “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්ධාලික ය, වද ය, ගිරිකුලක් සේ නිසල ය, ඉදුරුකිලක් සේ තර වෑ සිටියේ ය, ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අත් තැනට යෙත්, භවයෙන් භවයට යෙත්, මැරෙත්, මැරී උපදිත්, මහාපාපිව්‍යාදී ශාසවනිතට (සද්ධාලික වස්තූන්හට) සම ව හැමද ම ආත්තාහ”යි මෙසේ තමාගේ හුදු වැටැහීම කියයි.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුත්ථං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

41. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ
සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුති චජ්ඣති ඵතෙසං වා අඤ්ඤා-
තරෙන නජ්ඣ ඉතො බහිද්ධා.

42. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ‘ඉමෙ බො දිට්ඨිට්ඨානා
ඵවංගහිතා ඵවංපරාමට්ඨා ඵවංගහිතා හවිස්සන්ති ඵවංඅභිසමපරායා’ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තං ච
පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චතතඤ්ඤෙච නිබ්බුති
චිදිතා. චෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සර-
ණඤ්ච යථාභුතං චිදිතා අනුපාදා පිමුතො භික්ඛවෙ තථාගතො.

43. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ බමමා ගමඨීරා දුද්දසා දුරනුබොධා
සන්තා පණීතා¹ අතකකාවචරා නිපුණා පණීත වෙදනීයා² යෙ තථා-
ගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්චා පචෙදෙති යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං
චණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

පඨමකභාණවාරං

44. සන්ති භික්ඛවෙ ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසස්සතිකා ඵකච්ච-
අසස්සතිකා ඵකච්චං සස්සතං ඵකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති. තෙ ච භොතොතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම
කිමාරබ්භ ඵකච්චසස්සතිකා ඵකච්චඅසස්සතිකා ඵකච්චං සස්සතං ඵකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති. ?

2. පනීතා, ම ජ සං.
3. චෙදනීයා, ම ජ සං.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා, යමක් ඇරැබෑ, ශාස්වත දූෂටි ගත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත කොට පණවත් නම් මේ ඒ සිටුවන කාරණය යි,

41. මහණෙනි, ශාස්වතදූෂටි ගත් ඒ මහණබමුණෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාස්වත කොට පණවත්. මහණෙනි, ශාස්වත දූෂටි ගත් යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතරින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එකෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මේ සතර කරුණින් පිටත් අන් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

42. මහණෙනි, මේ දූෂටිහු (හෝ දූෂටිකාරණයෝ) මෙසේ ගත්තා ලද්දේ, මේ සේ පරාමාෂට වූවෝ, මෙබඳු වූ තීරයාදී විපාකගති ඇත්තෝ වත්තාහ, මෙබඳු පරලොවක් ඇතියෝ වත්තාහ' යි ඒ මේ සතර දූෂටි-ගතය ම තථාගත තෙමේ නත් අග්‍රිත් දැනී. තථාගත තෙමේ එයත් දැනී. එයින් මත්තෙහි වූ (ශීල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥානදර්ශන සඵලදායක යන මේ) සියල්ලත් දැනී. එය දන්නේ, 'මෙය මම දනිමි'යි තෘෂ්ණා දූෂටි මාත වශයෙන් පරාමර්ශිතය නො කෙරෙයි, එය පරාමර්ශිතය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් තමා ම කෙලෙස් තිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුව පත් වමු සි අසෝ තැන සුව පත් වමු සි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇළුණු අන් නොවූවෝ නානාපිඛ දූෂටිගතනයට වදිත් ද), තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආඝාදය ද ආදීනවය ද ඒ වේදනාවන්ගේ නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දන, ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වෙයි.

43. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සඵල බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දක්ක හැකි වූ, එ හෙයින් ම සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ, ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැස නො ගත හැකි වූ, සිග්‍රම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

පලමු බණවර යි.

44. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්වත කොට ද එක් කොටසක් අශාස්වත කොට ද කරුණු සතරෙකින් පණවත් නම්, එසේ වූ ඒකත්‍යශාස්වතික වූ ද ඒකත්‍යඅශාස්වතික වූ ද ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ.

ඒ හවත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ඒකත්‍ය-ශාස්වතික ද ඒකත්‍යඅශාස්වතික ද වූවාහු (එක් කොටසක් සද්කාලික යෑ සි ද එක් කොටසක් සද්කාලික නො වේ යෑ සි ද යන දූෂටි ඇත්තාහු) ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්වත යෑ සිත් එක් කොටසක් අශාස්වතයෑ සිත් කියා සතර කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්;

45. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදුචි කරහචි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අච්චයෙන අයං ලොකො සංවට්ඨති. සංවට්ඨමානෙ ලොකෙ යෙභුයොසන සත්තො ආභස්සරසංවත්තනිකා භොනති. තෙ තඤ්ඤො භොනති මනොමයො පිතිහකඛා සයමපභා අන්තලිකඛවරා සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති.

හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදුචි කරහචි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අච්චයෙන අයං ලොකො විවට්ඨති. විවට්ඨමානෙ ලොකෙ සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචාර්යුතනං පාදුහවති. අඵඤ්ඤානරො සත්තො අයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාකඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ටිනා සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචාර්යුතනං උපපජ්ජති. සො තඤ්ඤො භොති මනොමයො පිතිහකඛො සයමපභො අන්තලිකඛවරො සුභට්ඨාසී චිරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨති. තස්ස තඤ්ඤො ඵකකස්ස දීඝරත්තං නිබ්බුඤ්ඤානං අනභි-රති පටිත්ඤ්ඤානං උපපජ්ජති: ‘අභො වත අඤ්ඤාපි සත්තො ඉත්තනං ආගචෙඡය්‍යන්ති’. අඵ අඤ්ඤානරොපි සත්තො අයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාකඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ටිනා බ්‍රහ්මචාර්යුතනං උපපජ්ජන්ති තස්ස සත්තස්ස සභව්‍යතං. තෙපි තඤ්ඤො භොනති මනොමයො පිතිහකඛා සයමපභා අන්තලිකඛවරා සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සත්තො පඨමං උපපන්නො තස්ස ඵවං හොති: ‘අහමස්මි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤාදඤ්ඤාසො වසවතභී ඉස්සරො කත්තා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජා¹ වසී පිතා භුතභව්‍යතං. මයං ඉමෙ සත්තා නිමමිතා, තං කිස්ස හෙතු? මමං හි පුබ්බෙ ඵතදභොසී: අභො වත අඤ්ඤාපි සත්තො ඉත්තනං ආගචෙඡය්‍යන්ති. ඉති මමඤ්ඤා² මනොපණ්ණි. ඉමෙ ව සත්තො ඉත්තනං ආගතා’ති. යෙපි තෙ සත්තා පච්ඡා උපපන්නා³ තෙසමපි ඵවං හොති: අයං ඛො භවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤාදඤ්ඤාසො වසවතභී ඉස්සරො කත්තා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජා වසී පිතා භුතභව්‍යතං. ඉමිනා මයං භොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා, තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි මයං අද්දසාම ඉධ පඨමං උපපන්නං, මයං පනමහා පච්ඡා උපපන්නා’ති.

1. ස-ජ්ජා. PTS.
2. මම ව. මජ්ඣ.
3. උපපන්නා. සී ඉ. 1.

45. මහණෙනි, දික් කලක් ඇවෑමෙන් කිසි සමයෙක මෙ ලොව නස්නේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. එසේ ලොව නැසෙන කල්හි සත්ත්‍ව බෙහෙවින් ආහස්සර බබ්‍රලොවැ උපදින්නෝ වෙති. ඔහු එහි බ්‍යානවිත්ත බලයෙන් උපන්නෝ වෙති, ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙති, කුමු ම බැබලෙන්නෝ වෙති, අහසෙහි හැසිරෙන්නෝ වෙති, සිත්කළු වස්ත්‍රාහරණ හැඳ පැලැඳ සිටින්නෝ වෙති. එහි ඔහු ඉතා බොහෝ කලක් සිටිත්.

මහණෙනි, දික් කලක් ඉක්මිමෙන් කිසි සමයෙක මෙලොව නැවැත හට ගන්නේ නම් එ සේ වූ කාලයෙක් වෙයි. එසේ ලොව හට ගන්නා කල්හි හිස් බබ්‍රවිමනෙක් පහළ වෙයි. එ කල්හි එක්තරා සත්ත්වයෙක් ආශ්‍ර ගෙවී යෑමෙන් හෝ පින් ගෙවී යෑමෙන් ආහස්සර බබ්‍ර ලොවින් සැව ඒ හිස් බබ්‍රවිමනෙහි උපදී. හෙ තෙමේ එහි බ්‍යාන සිතීන් උපන්නේ ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තේ වෙයි. සිය සිරුරු එළියෙන් ම බබ්‍රුන්නේ වෙයි, ආකාශවාරී වෙයි, සිත්කළු වස්ත්‍රාහරණ ඇති වෑ සිටින්නේ වෙයි. හේ එහි ඉතා බොහෝ කලක් සිටියි. එහි ඔහු හුදෙකලා වෑ බොහෝ කලක් වූසු හෙයින් ‘අන් සත්ත්‍ව ද මේ අත්බවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි ප්‍රාචීනාවෙක් තෘෂණාවෙක් ඔහුට පහළ වෙයි. ඉක්බිති එක්තරා සත්ත්ව කෙනෙක් ද ආශ්‍ර ගෙවීමෙන් හෝ පින් ගෙවීමෙන් හෝ ආහස්සර ලොවින් සැව ඒ බබ්‍රවිමනට, ඔහුගේ සහභාවයට පැමිණෙත්. ඔහු ද එහි බ්‍යානමනසින් උපන්නෝ ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙත්, ස්වයම්ප්‍රහ වෙත්, ආකාශවාරී වෙත්, සිත්කළු උයන් විමන් ආදියෙහි සිටින්නෝ (නොහොත් සිත්කළු වස්ත්‍රාහරණ හැඳ පැලැඳ සිටින්නෝ) වෙත්. ඔහු එහි ඉතා දික් කලක් සිටිත්. මහණෙනි, එහි යම් සත්ත්වයෙක් පලමු වෑ උපන්නේ ද, ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “මම බ්‍රහ්ම වෙමි, මහා-බ්‍රහ්ම වෙමි, අන් හැම මැඹ පවත්වා සිටින්නෙමි වෙමි, අනුන් විසින් නො මඹනා ලද්දෙමි වෙමි, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි, සියල්ලන් වශයෙහි පවත්වන්නෙමි වෙමි, ඊශ්වර වෙමි, කතීෂ වෙමි, මවන්නා වෙමි, ලොවට උත්තම වෙමි, ලොව සකස් කරන්නා වෙමි, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තෙමි, උපන්නවුන්ගේ ද උපදිනවුන්ගේ ද පියා වෙමි. මා විසින් මේ සත්ත්වයෝ මවන ලදහ. ඒ (එසේ සිහනුයේ) කවර හෙයින්? යත්: ‘අන් සත්ත්ව කෙනෙකුත් මෙහි මේ අත්බවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි පූජීයෙහි මට මේ සිත පහළ විය. මෙසේ මාගේ ප්‍රාචීනාව ද විය. මේ සත්ත්වයෝත් මගේ ඒ ප්‍රාචීනාව අනු ව මේ අත්බවට ආහ” යනු සි. යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පසු වෑ උපන්නෝ ද ඔවුනට ද මේ සිත වෙයි. ‘මේ හවත් තෙමේ බ්‍රහ්ම ය, මහා-බ්‍රහ්ම ය, අනුන් මැඹ පවත්වා සිටින්නා ය, අනුන් විසින් නො මැඩුණේ ය, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නේ ය, ලොව තමා වශයෙහි පවත්වන්නේ ය, ඊශ්වර ය, කර්තෘ ය, කිමිතෘ ය, උත්තමයා ය, ලොව සකස් කරන්නා ය, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තා ය, උපන් උපදනා සියල්ලන් ගේ පියා ය. මේ හවත් බබ්‍රු විසින් අපි මවන ලද්දෙමෝ වමු. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මොහු වනාහි අපට පලමු ව මෙහි උපන්නහු අපි දුටුවමු. අපි වනාහි පසු වෑ උපන්නමහ” යනු සි.

46. තනු භික්ඛවෙ යො සො සතො පඨමං උපපනො, සො දීඝාග්‍ර-
කතරො ව හොති වණ්ණචන්තතරො ව මහෙසකඛතරො ව. යෙ පන තෙ
සතො පච්ඡා උපපනො, තෙ අප්පාග්‍රකතරො ව හොනති දුබ්බණ්ණතරො ව
අප්පෙසකඛතරො ව. ඨානං ඛො පතෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤතරො
සතො තමහා කායා චචිත්තා ඉජ්ජතං ආගච්ඡති.

ඉජ්ජතං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජ්තො සමානො ආතප්පමනිය පඛානමනිය අනුයොග-
මනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනසිකාරමනිය තථාරූපං වෙතොසමාසිං
චුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත තං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, තතො පරං
නානුසරති. සො එවමාහ:

‘යො ඛො සො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤදඤ්ඤදසො
වසවතති ඉසාරො කතො නිමොතා සෙට්ඨා සජ්ජා වසී පිතා භුත-
හව්‍යානං, යෙන මයං භොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා, සො නිවෙවා ධුචො
සසසතො අවිපරිණාමධමො සසසතිසමං තපෙව ඨසසති. යෙ පන මයං
අහුමහා තෙන භොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා, තෙ මයං අනිච්චා අඤ්චො
අප්පාග්‍රකා චචන්ධමො ඉජ්ජතං ආගතා’ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගමම යං ආරඛ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසසසතිකා එකච්චඅසසසතිකා එකච්චං සසසතං එකච්චං
අසසසතං අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති.

47. දුතියෙ ව භොතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරඛ්භ
එකච්චසසසතිකා එකච්චඅසසසතිකා එකච්චං සසසතං එකච්චං අසසසතං
අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති ?

46. මහණෙනි, එහි යම් සත්‍වයෙක් පලමු වැ උපන්නේ ද, හේ සෙස්සනට වඩා දීඝායුෂක වෙයි, සෙස්සනට වඩා වණ්චන් වෙයි, සෙස්සනට වඩා මහායශස් ඇත්තේ වෙයි. යම් කෙනෙක් වතාහි පසු වැ උපන්නේ ද ඔහු පලමු උපන්නුට වඩා මන්දායුෂක ද වෙති, ඔහුට වඩා වණ්චෙත් හිත ද වෙති, ඔහුට වඩා අල්පයශස් ඇත්තේ ද වෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඔවුන් අතුරෙන් කිසි සත්‍වයෙක් ඒ බ්‍රහ්මනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසන්බවට පැමිණේ ය යන කාරණයෙක් ඇද්ද මෙය විද්‍යමාන ය. (වත එකක). එසේ හේ මේ මිනිසන්බවට ආයේ ම හිති ගෙයින් පැවිදි බිමට වදී. හිති ගෙයින් පැවිදි බිමට වන්නේ ම, හේ උත්සාහ වඩා වැර වඩා පුන පුනා වැයම් කොට නොපමා බව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි මෙයින් පෙරැ වූ ජාතිය සිහි කෙරේ ද, එයින් ඔබ්බෙහි සිහි නො කෙරේ ද, එසේ වූ විතසමාධියක් ලබයි. හෙ තෙම මෙසේ කියයි: “යම් ඒ හවන් බ්‍රහ්මයෙක් මහාබ්‍රහ්ම ද, අනුත් මැඛ පවන්-වන්නේ ද, ඊශවර ද, කාරක ද, නිමාපක ද, උත්තම ද, ලොව සකස් කරන්නේ ද, පුරුදු කල වශිතා ඇත්තේ ද, උපනුන්හටත් උපදනා-වුන්හටත් පිතා ද, යම් හවන් මහබ්‍රහ්මයෙකු විසින් අපි මවන ලදුමෝ ද, ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙමේ නිත්‍ය ය, බ්‍රැව ය (නො මැරෙන්නේ ය), සදාකාලික ය, නොවෙනස් වන සවහාව ඇත්තේ ය, මහාපාච්චි ආදී ශාශ්වත වස්තූන් හා සම් වැ එසේ ම නොවෙනස් වැ සිටින්නේ ය. යම් බදු අපි ඒ හවන් බ්‍රහ්ම විසින් මවන ලදුමෝ ද, ඒ අපි අනිත්‍යයම්හ, අබ්‍රැවයම්හ, අල්පා-යුෂකයම්හ, මැරෙන සවහාවය ඇත්තම්හ, එ බැවින් බ්‍රහ්ම ලොවින් සැව මෙහි මේ මිනිසන්බවට ආම්හ” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබැ ඇතැම් මහණ බමුණෝ එකත්‍ය-ශාශ්වතිකත් ඒකත්‍යඅශාශ්වතිකත් වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වත කොටත් එක් කොටසක් අශාශ්වත කොටත් පණවන් නම්, මේ ඒ පලමු කාරණය යි.

47. දෙවෙනි කාරණයෙහිත් — පින්වත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බැ ඒකත්‍යශාශ්වතික ද ඒකත්‍ය අශාශ්වතික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වතත් එක් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවන් ද? යත්:

සන්ති භීකඛ්චෙව බිඛ්ඛාපදෙසිකා නාම දෙවා, තෙ අතිවෙලං හස්ස-
බිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්ම-
සමාපන්නානං විහරතං සති මුස්සති. සතියා සමෙමාසා තෙ දෙවා තමහා
කායා චචන්ති.

ඨානං ඛො පනෙනං භීකඛ්චෙව විජ්ජති යං අඤ්ඤතරො සතෙතා
තමහා කායා චචිත්වා ඉත්තතං ආගච්ජති. ඉත්තතං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො සමානො
ආතප්පමනාය පධානමනාය අනුයෝගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසි-
කාරමනාය තපාරූපං වෙනොසමාසිං. ජුඝති යපාසමාහිතෙ විතෙත තං
පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති, තතො පරං නානුස්සරති.

සො එවමාහ: යෙ ඛො තෙ භොගනා දෙවා න බිඛ්ඛාපදෙසිකා,
තෙ න අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං න
අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නානං විහරතං සති න මුස්සති.
සතියා අසමෙමාසා තෙ දෙවා තමහා කායා න චචන්ති, තිච්චා ධුච්චා සස්සතා
අපිපරිණාමධම්මා සස්සතිසමං තපෙව ඨස්සන්ති. යෙ පන මයං අහුමහ
බිඛ්ඛාපදෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නා විහරිමහ.
තෙසං නො අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිධම්මසමාපන්නානං විහරතං සති
මුස්සි. සතියා සමෙමාසා එවං මයං තමහා කායා චුතා අතිච්චා අඤ්චා
අප්පාහුකා චචනධම්මා ඉත්තතං ආගතා'ති.

ඉදං භීකඛ්චෙව දුතියං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්හ එනෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නති.

48. තතියෙ ව භොගොතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්හ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං
අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නති ?

සන්ති භීකඛ්චෙව මනෝපදෙසිකා නාම දෙවා, තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤ-
මඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා,
අඤ්ඤමඤ්ඤමහි විතතාති පදුසෙන්නති. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤමහි පදුච්චිවිතතා
කීලනතකායා කීලනතචිතතා. තෙ දෙවා තමහා කායා චචන්ති.

මහණෙනි, බිඛ්ඛාපදෝසික තම දෙවි කෙනෙක් ඇත්නාහ. ඔහු ආභාරො-පහෝගකාරය ඉක්මවා මෙවුන්දමිති ද කාසික වාවසික ක්‍රීඩායෙහි ද යෙදුණෝ වූ වෙසෙත්. බොජුන් ගත්තා කාරසීමාව ද ඉක්මවා මෙවුන්-දමිති ද කාසික වාවසික ක්‍රීඩායෙහි ද ඇලෙන සවභාවයට පැමිණ වසන ඔවුන්ගේ බොජුන් ගැත්මෙහි සිහි නැති වේ. එසේ සිහි නැති වීමෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්.

මෙසේ වූ එක්තරා සත්‍යයෙක් ඒ දේවනිකායයෙන් සැව මේ මිනිස්බවට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ඇති එකෙක. එසේ මේ මිනිස්බවට පැමිණියා වූ ම හේ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වේ. පැවිදි වූයේ ම උත්සාහ වඩා, වැර වඩා, පුතපුතා වැර වඩා, එලැබ සිටි සිහිය වඩා, නුවණ වඩා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වූ පිහිටි කල්හි ඒ පෙර අත්බව සිහි කෙරේ ද, එසින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙවි කෙනෙක් බිඛ්ඛාපදෝසික නො වෙත් ද, ඔහු බොජුන්වේලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිතින් කාසික වාවසික ක්‍රීඩායෙහින් ඇලෙන සවභාවයට පැමිණියෝ වූ නො වෙසෙත්. එසේ වේලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිතින් සෙසු කාසික වාවසික ක්‍රීඩායෙහින් ඇලෙන සවභාවයට පැමිණ නොවසන ඔවුනට බොජුන් ගැත්මෙහි සිහි නැති නො වේ. එසේ සිහි නැති නොවනුයෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දේව-නිකායයෙන් ව්‍යුත නො වෙත්. ඔහු නිත්‍ය හ. ඒකාන්ත හ. සද්කාලික හ. නො පෙරළෙන සුලු හ. ශාඛනිනට (පෘථිවි ආදී සද්කාලික වස්තූනට) සම් වූ එසේ ම සිටුනාහ. යම් බඳු වූ අපි වනාහි බිඛ්ඛාපදෝසික වමෝ ද, ඒ අපි වේලාව ඉක්මවා හමික්ඛාරනිබ්බීයට පැමිණියෝ වූ වූයුමෝ ද, වේලාව ඉක්මවා හමික්ඛාරනිබ්බීයට පමිණියෝ වූ වසන ඒ අපට බොජුන් ගැත්මෙහි සිහි නැති විය. සිහි නැති වීමෙන් මෙසේ අපි ඒ දිව්‍යනිකායයෙන් ව්‍යුත වූවමෝ එ හෙයින් ම අනිත්‍ය වූවමෝ අඛ්‍රාව වූවමෝ අල්පායුෂක වූවමෝ මැරෙන සවභාවය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්බවට පැමිණියමිහ” යනු සි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක එල්බූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාඛනික ද ඒකත්‍යඅශාඛනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛන ද එක් කොටසක් අශාඛන ද කොට පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය සි.

48. තෙවෙනි කරුණෙහි ද - පින්වත් මහණබමුණෝ කුමක් උදෙසා කුමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාඛනික ද ඒකත්‍යඅශාඛනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් කොටසක් ශාඛන වශයෙනුත් කොටසක් අශාඛන වශයෙනුත් පණවත් ද ? යත්:

මහණෙනි, මතෝපදෝසික තම දෙවි කෙනෙක් ඇත්හ. ඔහු කීපුණු සිහින් බොහෝ වේලා උනුත් බලත්. ඔහු කීපුණු සිහින් උනුත් බලත්තෝ, උනුත් කෙරෙහි හින් දුෂිත කෙරෙත්. මෙසේ උනුත් කෙරෙහි දුෂිත කළ සිත් ඇති ඔහු (එ හෙයින් ම) මිරිකුණු කය ඇත්තෝ මිරිකුණු සිත් ඇත්තෝ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්.

ඨානං ඛො ජනෙනං භික්ඛවෙ විජ්ඣති යං අඤ්ඤානරො සතෙනා
තමා කායා ච්චිඤා ඉඤ්ඤානං ආගල්ඡති. ඉඤ්ඤානං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣති. ආගරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣතො සමානො
ආතප්පමනියං පට්ඨානමනියං අනුයොගමනියං අප්පමාදමනියං සමමා-
මකසිකාරමනියං තථාරූපං වෙතොසමාඛිං චූසති යථාසමාඛිතෙ විනෙත
නං පුබ්බකිව්‍යං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති.

සො ඵවමාන: යෙ ඛො තෙ භොනෙනා දෙවා න මනොපදෙසිකා,
තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ න අතිවෙලං
අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤාමඤ්ඤමහි අප්පද්ධච්චිතතා අකීලනත-
කායා අකීලනතච්චිතතා. තෙ දෙවා තමා කායා න ච්චන්ති නිච්චා බ්‍රුවා
සස්සතා අච්චරිණාමධමමා සස්සතිසමං තපඵච ඨස්සති. යෙ ජන මයං
අනුමන මනොපදෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපනිජ්ඣාසිමන.
තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤාමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤාමඤ්ඤමහි¹
ච්චන්තාති පද්ධසිමන. තෙ මයං අඤ්ඤාමඤ්ඤමහි පද්ධච්චිතතා කීලනතකායා
කීලනතච්චිතතා ඵචං තමා කායා චූතා අනිච්චා අඤ්ඤා අප්පාග්‍රකා
ච්චනධමමා ඉඤ්ඤානං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතීයං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසස්සතිකා ඵකච්චඅසස්සතිකා ඵකච්චං සස්සතං ඵකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති.

49. වතුඤ්ච ව භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කීමාගමම කීමාරබ්භ
ඵකච්චසස්සතිකා ඵකච්චඅසස්සතිකා ඵකච්චං සස්සතං ඵකච්චං අසස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තතාහි හොති
වීමංසී. සො තකකපරියාහතං වීමංසානුචරිතං සගමපටිභාතං ඵචජාත:
යං ඛො ඉදං චූච්චති චතචුතති'පි සොතනති'පි ඝාණ'ති'පි කායො'ති'පි,
අයං අත්තා අතිච්චො අඤ්ඤාතො අසස්සතො ච්චරිණාමධමමො. යං ච ඛො
ඉදං චූච්චති විතනන්ති වා මනො'ති වා විඤ්ඤාණන්ති වා අයං අත්තා
නිච්චො බ්‍රුවො සස්සතො අච්චරිණාමධමමො සස්සතිසමං තපඵච ඨස්සති තී.

ඉදං භික්ඛවෙ වතුඤ්චං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසස්සතිකා ඵකච්චඅසස්සතිකා ඵකච්චං සස්සතං ඵකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති.

1. අඤ්ඤාමඤ්ඤං. සිමු.

එක්තරා සත්‍යයක් ඒ දේවනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත්වවට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මහණෙනි, මේ කාරණය ඇති එකෙකි. එසේ හේ මේ මිනිසත්වවට පැමිණියේ ම ගිහියෙන් නික්මැ පැවිදිබිමට පැමිණේ. පැවිදිබිමට පැමිණි හෙ තෙමේ උත්සාහය නිසා වියඛීය නිසා නැවත නැවත වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම්සේ සිත මොනවට පිහිටි කල්හි ඒ පෙර අත්වට සිහි කෙරේ ද, එසින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එබඳු වූ විත්‍යමාසියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙවි කෙනෙක් මනෝපද්දෙසික නො වෙත් ද, ඔහු බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් නො බලත්. ඉතා බොහෝ වේලාවක් කිපිසිතින් උනුත් නො බලන ඔහු උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගනිත්. උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගත් ඔහු කලාන්ත නො වූ කය ඇත්තෝ, කලාන්ත නො වූ සිත් ඇත්තෝ, ඒ දිව්‍ය නිකායයෙන් ව්‍යුත නො වෙත්. යම් බඳු වූ අපි වනාහි මනෝපද්දෙසික වූවු ද, ඒ අපි ඉතා බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් බැලුම්හ. ඒ අපි බොහෝ වේලා උනුත් කිපි සිතින් බලන්නමෝ උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා ගතුවහ. ඒ අපි උනුත් කෙරෙහි රිදුවා ගත් සිත් ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ කය ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ සිත් ඇත්තමෝ මෙසේ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වූවමෝ (එහෙසින් ම) අනිත්‍යයම්හ. අච්චයම්හ. අල්පාසුඡකයම්හ. මැරෙන ස්වභාවය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්වටට ආම්හ” යනු යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණවලුණෝ යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාඛනික ද ඒකත්‍යඅශාඛනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛන ද එක් කොටසක් අශාඛන ද කොට පණවත් නම්, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

49. මහණෙනි, සතර වන කරුණෙහි - භවත් මහණවලුණෝ කුමක් උදෙසා කුමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාඛනික ද ඒකත්‍යඅශාඛනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛන කොටත් එක් කොටසක් අශාඛන කොටත් පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තනී විතනී කරත්තේ වෙයි, අයෝනිසෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙයි. හේ තනී කොට ගන්නා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැන්ම අනුවැ පැවැති, තමාගේ හුදු වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “ඇස යැ සි ද කණ යැ සි ද දිව යැ සි ද කය යැ සි ද කියා මේ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය අනිත්‍ය ය, අච්ච ය, අශාඛන ය, පෙරැලෙනසුලු ය. සිත ය කියා හෝ මනසය කියා හෝ විඤනය කියා හෝ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය වනාහි නිත්‍ය ය, ච්ච ය, ශාඛන ය, නොපෙරැලෙනසුලු ය, (මහාපාපිව්‍යාදි) සදකාලික වස්තූන් හා සම වැ එසේ ම නො වෙනස් වැ සිටුනේ ය” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණවලුණෝ ඒකත්‍යශාඛනික ද ඒකත්‍ය අශාඛනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛන කොට ද එක් කොටසක් අශාඛන කොට ද පණවත් නම්, මේ ඒ සතරවන කාරණය යි.

ඉමෙ හි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යො වා බ්‍රාහ්මණො වා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්ච සස්සතං එකච්ච අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජ්ඣති.

යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්ච සස්සතං එකච්ච අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුභි චජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙන. තජ්ඣ ඉතො ඛභිඤා.

50. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිව්ඪිධර්මානා එචං ගතිතා එචං පරාමධර්මා එචංගතිකා හවිස්සන්ති එචංඅභිසම්පරායා”ති. තං ච තථාගතො පජනාති. තතො ච උත්තරීතරං පජනාති. තං ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චන්තංයෙච නිබ්බුති චිදිතා. චෙදනාතං සමුදයඤ්ච අජථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච අදීනචඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං චිදිතො අනුපාදො විමුතො භික්ඛවෙ තථාගතො.

51. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මො ගමහීරා දුද්දසා දුරනුබොධා සත්තා පණීතා අතකකාචචරා තිපුණා පණ්ණිතචෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරීකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං චණණං සම්මං චදමානා චදෙයස්සං.

52. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යොවො ඉත්තානානාතිකා අත්තානනනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජ්ඣති. තෙ ච භොනොනො සමණ්‍යොවො කිම්බොගමම කිම්බොරබ්භ අත්තානනතිකා අත්තානනනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුභි චජ්ඣති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අතප්පමත්ථාය පටානමත්ථාය අනුගොගමත්ථාය අප්පමාදමත්ථාය සම්මාමනභිකාරමත්ථාය තථාරූපං චෙතොසමාධිං චුසති යථාසමාහිතෙ විතො අත්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති. සො එචමාහ: “අත්තවා අයං ලොකො පරිච්චුමො. තං කිස්ස හෙතු? අහං හි අතප්පමත්ථාය -පෙ- තථාරූපං චෙතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ විතො අත්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිනා මහං එතං ජානාමි: යථා අත්තවා අයං ලොකො පරිච්චුමො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ධානං යං අගමම යං අරබ්භ එකෙ සමණ්‍යොවො අත්තානනතිකා අත්තානනනං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාඛාවක ද ඒකත්‍යඅශාඛාවක ද වුවෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛාව ද එක් කොටසක් අශාඛාව ද කොට පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ යම් බමුණුකෙනෙක් හෝ ඒකත්‍යශාඛාවක ද ඒකත්‍යඅශාඛාවක ද වුවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛාව ද එක් කොටසක් අශාඛාව ද කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක් කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මෙයින් පිටත් අන් කරුණෙක් නැත.

50. මහණෙනි, ‘මේ දූෂිතකාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරාමිභීතය කරන ලද්දේ මෙබඳු නිරයාදී විපාකගති ඇත්තෝ වෙත්, මෙබඳු පරලොචි ඇතියෝ වෙත් යැ’ යි මේ සතර දූෂිතගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මත්තෙහි වූ සියල්ල ද දනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මම දනිමි’ යි ඒ දැන්ම තෘෂණා දූෂි මාන වශයෙන් පරාමිභීතය නො කෙරෙ යි. එය පරාමිභීතය නො කරන්නා වූ ඔහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (සුව ඇති තැන් පතපතා අන්‍යතීඪිකයෝ නානාදූෂිතගතයට පිවිසෙත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උපත ද නැස්ම ද රසය ද දෙස ද නික්මුම ද ඇති සැටි දැන උපාදාන රහිත වෑ මිදුණේ වෙයි.

51. මහණෙනි, තථාගත බුදුරජ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට පවසා නම්, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම භූණ කියන්නට තැන් කරන්නෝ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන කියන්නෝ නම්, මේ වනාහි ගැඹුරු වූ දුර්දැසී වූ දුරනුබෝධ වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවචර වූ සියුම් වූ පණතිතවේදනීය වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

52. මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ලොව කෙලවරක් ඇති- නැතිබව පිළිබඳ උපදවා ගත් දූෂි ඇත්තෝ, කරුණු සතරෙකින් ලොවෙහි අන්තය හෝ අනන්තය පණවත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අන්‍යාතන්තකවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලොවෑ අන්‍යාතන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා විශ්ඤාන නිසා පුතපුතා වැර වැඩුම් නිසා අප්‍රමාදය නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අන්‍යා- සංඤී වෑ වෙසේ නම්, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අන්තවත් ය, භාත්පසින් ම වට ය.* ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම වනාහි උත්සාහය නිසා ... යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අන්තසංඤී ව වෙසෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. මේ කරුණින් මෙලොව යම්සේ අන්තවත් ද, භාත්පසින් වට ද, එසේ මෙය මම දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබෑ ඇතැම් මහණ බමුණෝ අන්‍යා- තන්තකදූෂි ඇත්තෝ ලොවෙහි අන්‍යාතන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ පලවූ වන කාරණය යි.

*. පරිවට්‍ම (පරිවර්තමන්)-වටින් ම මාකීය ඇත්තේ යනු පද්‍යය යි. එයින් ‘සසීමය, වට ය’ යන අදහස ලැබේ.

53. දුතියෙ ව ගොනොතා සමණ්‍යාහමණො කිමාගමම කිමාරබ්බ අනාතනතිකා අනාතනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආනප්පමනිය පටිබන්ධනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනසිකාරමනිය තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යපාසමාහිතෙ විතෙත අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: “අනනොතා අයං ලොකො අපරියනොතා. යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණො එවමාහංසු: අනතවා අයං ලොකො පරිච්චුමො’ති, තෙසං මුසා. අනනොතා අයං ලොකො අපරියනොතා. තං කිස්ස ගෙඤ්ඤ? අහං හි ආනප්පමනිය -පෙ- තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යපාසමාහිතෙ විතෙත අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිතාමහං එතං ජානාමි යපා අනනොතා අයං ලොකො අපරියනොතා’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණො අනාතනතිකා අනාතනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති.

54. තතියෙ ව ගොනොතා සමණ්‍යාහමණො කිමාගමම කිමාරබ්බ අනාතනතිකා අනාතනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආනප්පමනිය පටිබන්ධනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සමමාමනසිකාරමනිය තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යපාසමාහිතෙ විතෙත උඤ්ඤමධො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති තීරියං අනන්තසඤ්ඤී. සො එවමාහ: “අනතවා ව අයං ලොකො අනනොතා ව. යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණො එවමාහංසු: ‘අනතවා අයං ලොකො පරිච්චුමො’ති, තෙසං මුසා. යෙ’පි තෙ සමණ්‍යාහමණො එවමාහංසු: ‘අනනොතා අයං ලොකො අපරියනොතා’ති, තෙසමපි මුසා. අනතවා ව අයං ලොකො අනනොතා ව. තං කිස්ස ගෙඤ්ඤ? අහං හි ආනප්පමනිය -පෙ- තපාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යපා සමාහිතෙ විතෙත උඤ්ඤමධො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි තීරියං අනන්තසඤ්ඤී. ඉමිතාමහං එතං ජානාමි: යපා අනතවා ව අයං ලොකො අනනොතා” වාති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණො අනාතනතිකා අනාතනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති.

55. චතුසෙඨ ව ගොනොතා සමණ්‍යාහමණො කිමාගමම කිමාරබ්බ අනාතනතිකා අනාතනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති ?

53. දෙවෙනි කරුණෙහි ද - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක ඵල්බෑ අන්තානන්තිකදූපටී ගත්තෝ ලොවෙහි අන්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා පුනපුතා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් (ධ්‍යානයෙකින්) සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අනන්තසංඤ්චි වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් උපදවයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අනන්ත ය, අපරියන්ත ය. යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් ‘මේ ලෝකය කෙලවරක් ඇත්තේ ය. භාත්පසින් වට යෑ’ යි මෙසේ කීහු ද, ඔවුන්ගේ කීම් බොරු ය. මේ ලෝකය අනන්ත ය, අපරියන්ත ය. කවර හෙයින්? යත්: මම වනාහි උත්සාහය නිසා... යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අනන්තසංඤ්චි වෑ වෙසෙමි ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ අනන්ත ද අපරීන්ත ද, මම මේ කාරණයෙන් මෙය එසේ දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අන්තානන්තිකදූපටී ගත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ අන්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

54. මහණෙනි, තෙවෙනි කරුණෙහි ද - මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අන්තානන්තිකදූපටී ඇත්තෝ ලොවෑ අන්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා චිර්යය නිසා පුනපුතා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි, ‘ලොවෙහි උසින් යටින් කෙලවරක් ඇතැ’ යි සංඥ ඇති වෑ, එහෙත් ‘ලොවෙහි සරසින් කෙලවරක් නැතැ’ යි යන සංඥ ඇති වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව කෙලවරක් ඇත්තේ ද කෙලවරක් නැත්තේ ද වේ. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් ‘මෙලොව කෙලවරක් ඇත්තේ ය, වට යෑ’ යි කීහු ද, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් වනාහි ‘මේ ලොව කෙලවරක් නැත්තේ ය. සීමාවක් නැත්තේ යෑ’ යි කීහු ද, ඔවුන්ගේ වචන ද හිස් ය. මේ ලොව අන්තවත් ද අනන්ත ද වේ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම වනාහි උත්සාහ වඩා, චිර්ය වඩා... යම් සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කල්හි ලොවෙහි උසින් යටින් කෙලවරක් ඇතැ යි ද සරසින් කෙලවරක් නැතැ යි ද යන සංඥ ඇති වෑ වෙසෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ කෙලවරක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද, මේ කරුණින් එසේ මෙය මම දනිමි.” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අන්තානන්තිකදූපටී ගත්තෝ ලෝකයේ අන්තානන්තය පණවත් ද, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

55. සිවුවන කාරණයෙහි ද - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අන්තානන්තිකදූපටී ගත්තෝ ලොවේ අන්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තකාභී භොභී විමංසී. සො තකකපරියානතං විමංසානුවරිතං සයමපටිතානං ඵවමාහ: “නෙවායං ලොකො අනතවා ත පතානනෙතො. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො ඵවමාහංසු: ‘අනතවා අයං ලොකො පරිවට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො ඵවමාහංසු: ‘අනනෙතො අයං ලොකො අපරියනෙතො’ති, තෙසමපි මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො ඵවමාහංසු: ‘අනතවා ච අයං ලොකො අනනෙතො වා’ති තෙසමපි මුසා. තෙවායං ලොකො අනතවා ත පතානනෙතො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුඪං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණො අනතානනතිකා අනතානනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති.

56. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අනතානනතිකා අනතානනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති චතුභි චජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අනතානනතිකා අනතානනතං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුභි චජ්ඣති, ඵතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත. නඪී ඉතො බහිඤා.

57. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා ඵවං ගහිතා ඵවං පරාමිට්ඨා ඵවංගතිකා භවිස්සනති ඵවං අභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති, තතො ච උතතරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චතතඤ්ඤඤච තිබ්බුති විදිතා. චෙදතානං සමුදයඤ්ච අඪ්ඨමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතචඤ්ච තිස්සරණඤ්ච යථාභුතං විදිතො අනුපාදො විමුඤ්ඤො භික්ඛවෙ තථාගතො.

58. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුදදසා දුරනුභොධා සනතා පණීතා අතකකාවචරා නිජුණො පණ්ඨිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො පවෙදෙති, යෙ හි තථාගතස්ස යථාභුච්චං චණණං සම්මා වදම්මානා වදෙය්‍යං.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තර්ක කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තර්ක කල, විමැසුම්කූලවණ පමණින් ම මෑත ගන්නා ලද සිය වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “මේ ලොව අන්තයක් (කෙලවරක්) ඇත්තේත් නො වෙයි. අන්තයක් නැත්තේත් නො වෙයි. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අන්තවත් ය, වට යැ’ යි කියන්නම්, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අන්තයක් නැත්තේ යැ යි, කොණක් නැත්තේ යැ’ යි කීහු නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අන්තවත් ද වේ, අන්තය ද වේ’ යැ යි කියන්නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. මේ ලොව අන්තයක් ඇත්තේත් නො වේ ම ය. අන්තයක් නැත්තේත් නො වේ ම ය” යනුයි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණබමුණෝ අත්තානන්තික වූවෝ ලොවේ අත්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ සිටුවන කාරණය යි.

56. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අත්තානන්තික දූෂි ගත්තෝ මේ සතර කරුණින් ලෝකයේ අත්තානන්තය පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණකෙනෙක් හෝ අත්තානන්තික දූෂි ගත්තෝ ලෝකයේ අත්තානන්තය පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කී සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරු කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත්කි කරුණෙක් එයට නැත.

57. මහණෙනි, “මේ දූෂිහු හෝ දූෂිකාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දෝ, මෙසේ පරාමාඥ වූවෝ මේබදු නිරයාදිවිපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ. මේබදු වූ පරලොචි ඇතියෝ වන්නාහ” යි තථාගත තෙමේ ඒ මේ සතර දූෂිගතය ම තත් අසුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී. එයින් මන්තෙහි වූ (සීල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥනදායීන සඵලදායක යන මේ) සියල්ලත් දනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මම් දනිමි’ යි තාමණා දූෂි මාන වශයෙන් ඒ දැනීම පරමාදීනය නො කෙරෙයි. එය පරමාදීනය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුව පත් වමු යි, අසෝ තැන සුව පත් වමු යි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අන්තොටුවෝ නානා විධ දූෂි-ගතතයට වදිත් ද.) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දූත උපාදාන රහිත වූ මිදුණේ වෙයි.

58. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් පරෝපදේශ රහිත වූ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම භූණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ, ගැඹුරු වූ සඵල බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සවුත් විසින් නො දැක්ක හැකි වූ සෙස්සවුත් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ තර්කයෙන් බැස ගත නො හැකි වූ සියුම් වූ ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ යි.

59. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාභමණා අමරාවිකේඛපිකා තප්ථ තප්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං වතුභි වද්දුභි. තෙ ව භොනෙනා සමණ්‍යාභමණා කිමාගමම කිමාරඛ්ඤ අමරාවිකේඛපිකා තප්ථ තප්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං වතුභි වද්දුභි?

60. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං භොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අභඤ්ඤවච ඛො පත ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙනා, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙනා, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තප්ථ මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඤො වා. යථ මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඤො වා, තං මමස්ස මුසා. යං මමස්ස මුසා, සො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

ඉති සො මුසාවාදහයා මුසාවාදපරිජෙභුවජා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තප්ථ තප්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං: “එච්චි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ නො. නො’ති’පි මෙ නො. නො නො’ති’පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගමම යං ආරඛ්ඤ එකෙ සමණ්-
යාභමණා අමරාවිකේඛපිකා තප්ථ තප්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛපං
ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං.

61. දුඨිසෙ ව භොනෙනා සමණ්‍යාභමණා කිමාගමම කිමාරඛ්ඤ අමරාවිකේඛපිකා තප්ථ තප්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථා-
භුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං
භොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති
යථාභුතං තප්පජානාමි. අභඤ්ඤවච ඛො පත ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්ප-
ජානෙනා, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙනා, ඉදං කුසලනති වා
ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තප්ථ මෙ අස්ස ජ්ඤෙ
වා රාගො වා දෙසො වා පටිඤො වා. යථ මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා
දෙසො වා පටිඤො වා, තං මමස්ස උපාදානං. යං මමස්ස උපාදානං,
සො මමස්ස විසානො. සො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

59. මහණෙනි, අමරාවික්ෂේපක වූ සමහර මහණබමුණුකෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්තු සතරෙකින් වෘත්තීන්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අමරාවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ තත්ති ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්තු සතරෙකින් වෘත්තීන්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

60. මහණෙනි, මෙහි එක්තරු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටි නො දනී. 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටි නො දනී. ඔහුට "මේ කුසලා" යි මම ඇතිසැටි නො දනිමි, 'මේ අකුසලා' යි ඇතිසැටි නො දනිමි. මම වනාහි 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, 'මේ කුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, ඒ පැවැසුයෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ පටකැණිබවෙක් හෝ වන්නේ ය. යම් කරුණෙකි මට ඡන්දය හෝ රුගය හෝ දෝෂය හෝ පටකැණිබව හෝ වන්නේ නම්, ඒ මගේ ප්‍රකාශය බොරුවෙක් වන්නේ ය. මගේ යම් ප්‍රකාශයෙක් බොරු වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවරී මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ ය" යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි.

මෙසේ හෙතෙම මුසාවාදයට බියෙන්, මුසාවාදයට පිළිකුලෙන්, 'මෙය කුසලා' යි නො ම පවසයි. 'මෙය අකුසලා' යි නො ද පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම "මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මෙක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මෙක් නැත, ඒ දෙකින් ම අත් පරිද්දෙකිනුත් පිළිගැන්මෙක් මට නැත. 'නො පිළිගනිමි' යි කියා එකෙකුත් මට නැත. 'නො ම නො පිළිගනිමි' යි කියා එකෙකුත් මට නැත" යි වෘත්තීන්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණේ.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරාවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීන්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත්නාහු නම්, මේ ඒ පලමු කරුණ යි.

61. මහණෙනි, දෙවෙනි කරුණෙහි ද - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අමරාවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීන්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසල් යා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනියි. 'මේ අකුසල් යා' යි ඇති සැටි නො දනියි. ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: "මම වනාහි 'මේ කුසල් යා' යි ඇති සැටියෙන් නොදනිමි. 'මේ අකුසල් යා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනිමි. 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි 'මේ කුසලා' යි පැවැසුයෙහි නම්, 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටි නො දන්නෙමි 'මේ අකුසලා' යි පැවැසුයෙහි නම්, එ කරුණෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ ප්‍රතිඝයෙක් හෝ විශ්‍ය හැක්කේ ය. යමෙක දී මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දෝෂයෙක් හෝ ප්‍රතිඝයෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය මට උපාදානයෙක් වන්නේ ය. යමෙක් මට උපාදානයෙක් වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවරී මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ ය" යනු යි.

ඉති. සො උපාදානහයා උපාදානපරිජේග්‍රවජ්ඣා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛපං: “එවමපි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ නො. නො’ති’පි මෙ නො. නො නො’ති’පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ උත්තං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණො අමරාවිකේඛපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛපං.

62. තත්තෙ ව භොනො සමණබ්‍රාහ්මණො කිමාගමම කිමාරබ්භ අමරාවිකේඛපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛපං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙචා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථාභුතං නපජ්ජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නපජ්ජානාති. තස්ස එවං භොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං නපජ්ජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නපජ්ජානාමි. අහඤ්ඤව ඛො පන ඉදං කුසලනති යථාභුතං නපජ්ජානන්තො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං නපජ්ජානන්තො, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, සතති භි ඛො පන සමණබ්‍රාහ්මණො පණ්ණිතා නිපුණො කතපරපචාදා වාලවෙඛිරුපා වොභිඤ්ඤා මඤ්ඤා වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති, තෙ මං තත් සමනුසුඤ්ඤෙය්‍යං සමනුගානෙය්‍යං සමනුගාසෙය්‍යං. යෙ මං තත් සමනු- සුඤ්ඤෙය්‍යං සමනුගාතෙය්‍යං සමනුගාසෙය්‍යං, තෙසාහං න සම්පායෙය්‍යං. යෙසාහං න සම්පායෙය්‍යං, සො මමස්ස විසාතො. යො මමස්ස විසාතො, සො මමස්ස අනන්තරොයො” ති.

ඉති සො අනුයොගහයා අනුයොගපරිජේග්‍රවජ්ඣා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛපං: “එවමපි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤථා’ති’පි මෙ නො. නො’ති’පි මෙ නො. නො නො’ති’පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තත්තං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ- බ්‍රාහ්මණො අමරාවිකේඛපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛපං.

මෙසේ හෙ තෙම උපාදානය කෙරෙත් බියෙන්, උපාදානය කෙරෙත් පිළිකුලින් 'මෙය කුසලා' යි කියා හෝ නො පවසයි. 'මෙය අකුසලා' යි කියා හෝ නො පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, "මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. අන් සැටියෙකිනුත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. 'එසේ නැතැ' යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. 'එසේ නැත්තේත් නොවේ' යැ යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැතැ" යි වෘත්තීයව අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණවලුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීයව අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

62. මහණෙනි, තෙවෙනි කාරණයෙහිත් - හවත් මහණවලුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීයව අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බවුණෙක් හෝ 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: "මම වතාහි මේ කුසලා යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. 'මේ අකුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. මම ද 'මේ කුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ අකුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ කුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, නුවණැති සිග්‍රම බුද්ධි ඇති මෙරමා හා කල වාද ඇති අභ්‍යන්තර රයෙන් විද පලා ලන දුභාවන් බඳු වූ, තමන්ගේ භීෂණ නුවණින් අනුන්ගේ ලබ්ධිත් බිඳ ලන්නවුන් බඳු වූ යම් කෙනෙක් හැසිරෙත් ද, එසේ වූ මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්හ, ඔහු ඒ කුසලාකුසලයෙහි මගේ ලබ්ධිය මා අතින් විචාරන්නාහ. 'කවර කරුණෙකින් මේ අපිය ගනී ද?' යි කරුණු විචාරන්නාහ. මා කරුණු කී කල්හි එහි දෙස් දක්වා තථ්‍යතා කරන්නාහ. මම ඔවුන්ට කරුණු දක්වා මගේ මතය සනුට කොට කියන්නට සමත් නො වෙමි. යම් කෙනෙක්නට කරුණු දක්වා සමමතසථාපනය කරන්නට මට සමත් නො වෙමි ද, එය මට පිඩාවෙක. මට යම් පිඩාවෙක් වේ ද, එය මට සවි මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ ය" යනු යි. මෙසේ හෙතෙම ප්‍රශ්න කරනුට බියෙන්, ප්‍රශ්න කල හොත් උත්තර දීමට බැරි වෙතැ' යි උප්පායෙන්, 'මේ කුසලා' යි සෘජු වෑ (ඉදුරු) නො ම කියයි. 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ සෘජු ව නො කියයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, "මගේ මෙසේත් ගැන්මක් නැත. මගේ එසේත් ගැන්මක් නැත. අන් පරිද්දෙකිනුත් මගේ ගැන්මක් නැත. 'නැතැ' යි කියා මගේ ගැන්මක් ද නැත. 'එසේ නැත්තේත් නැතැ' යි කියාත් මගේ ගැන්මක් නැතැ" යි වෘත්තීයව අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත්.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණවලුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වෘත්තීයව අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ තුන්වන කාරණය යි.

63. චතුෂේ. ච භොනොතා සමණ්ණාහමණා කීමාගමම කීමොරබ්භ අමරාවිකේඛපිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං ?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචචා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මඤ්ඤ භොති මොමුභො. සො මඤ්ඤතො මොමුභතො තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානො වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං: “අනි පරො ලොකොති ඉති වෙ මං පුච්ඡසි, අනි පරො ලොකොති ඉති වෙ මෙ අසස, අනි පරො ලොකොති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ නො. තථාතිපි මෙ නො. අඤ්ඤාථාතිපි මෙ නො. නොතිපි මෙ නො. නො නොතිපි මෙ නො. තඤ්ඤා පරො ලොකොති? -පෙ- අනි ච තඤ්ඤ ච පණො ලොකො? -පෙ- අනි සත්තො ඔපපාතිකා? -පෙ- අනි ච තඤ්ඤ ච සත්තො ඔපපාතිකා? -පෙ- තෙච්ඡති ත තඤ්ඤ සත්තො ඔපපාතිකා? -පෙ- අනි සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො? -පෙ- තඤ්ඤ සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො? -පෙ- අනි ච තඤ්ඤ සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො? -පෙ- තෙච්ඡති ත තඤ්ඤ සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො? -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණො? -පෙ- ත හොති තථාගතො පරමමරණො? -පෙ- හොති ච ත හොති ච තථාගතො පරමමරණො? -පෙ- තෙච්ඡ හොති ත ත හොති තථාගතො පරමමරණො ති? ඉති වෙ මං පුච්ඡසි “තෙච්ඡ හොති ත ත හොති තථාගතො පරමමරණොති ඉති වෙ මෙ අසස, තෙච්ඡ හොති ත ත හොති තථාගතො පරමමරණොති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ නො. තථාතිපි මෙ නො. අඤ්ඤාථාතිපි මෙ නො. නො නොතිපි මෙ නො. නො නොතිපි මෙ නො.”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුෂේ. ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛපිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං.

64. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්ණාහමණා අමරාවිකේඛපිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං චතුසි චජ්ජති. යෙ භි කෙචි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අමරාවිකේඛපිකා තඤ්ඤා පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේඛපං, සතෙඛ තෙ ඉමෙහෙච චතුසි චජ්ජති, ඵතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත, තඤ්ඤා ඉතො ඛතිඛා,

63. සතර වෑන්තෙහි ද - තවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ අමරුවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමරුවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මද නුවණැත්තේ වෙයි, බොහෝ සේ මූඪ වෙයි. හේ නුවණ මද බැටිත්, බොහෝ සේ මූඪ බැටිත්, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, වාග් වික්ෂේපයට අපර්යන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙයි ඒ මෙසේ ය: 'පරලොචෙක් ඇද්ද?' යි මෙසේ මා අතින් විචාරයි නම්, 'පරලොචෙක් ඇතැ' යි මෙසේ මට හැඟීමක් වී නම්, 'පරලොචෙක් ඇතැ' යි මෙසේ එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් 'මට මෙසේත් හැඟීමක් නැත. අන් පරිද්දෙකුත් හැඟීමක් නැත. මට හැඟීමක් නැත්තේත් නො වෙයි, මට හැඟීමක් නැති නො වන්නේත් නො වෙයි. 'පර ලොචෙක් කැද්ද?' යි විචාරයි නම්... 'පර ලොචෙක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්.. 'පරලොචෙක් නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්... උපපාදක (=මැරී උපදනා) සත්තියෝ ඇත්තෝ ද?' යි විචාරයි නම්.. 'උපපාදක සත්තියෝ නැත්තෝ ද?' යි ... උපපාදක සත්තියෝ ඇත්තෝත් නැත්තෝත් වෙත් ද?' යි... උපපාදක සත්තියෝ නො ම ඇත්තෝත් නො ම නැත්තෝත් වෙද් ද?' යි... සුකාතදුෂ්කාතකමීයන්ගේ එල විපාක ඇද්ද?' යි... සුකාතදුෂ්කාතකමීයන්ගේ එල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද? යි... සුකාතදුෂ්කාතකමීයන්ගේ එල විපාක නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද?' යි... සත්තියා මරණින් මතු වන්නේ ද?' යි... සත්තියා මරණින් මතු නො වන්නේ ද? යි... සත්තියා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්, 'සත්තියා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ' යි මට හැඟීමක් වේ නම්, 'සත්ති තෙමේ මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ' යි එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් මෙසේ මට හැඟීමක් නැත. එසේත් මට හැඟීමක් නැත. අන් ලෙසෙකිනුත් මට හැඟීමක් නැත. එසේ නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත. නැත්තේ ම නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත" යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් අර්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරුවික්ෂේපක වූහු, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අපර්යන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ සතර වන කාරණය යි.

64. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අමරුවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම මේ සතර වස්තූන් වාග්වික්ෂේපයට අපර්යන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණකෙනෙක් හෝ අමරුවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, අපර්යන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ වස්තු සතරින් ම හෝ මොවුන් අතුරින් එක්තරු වස්තුවකින් හෝ වාග්වික්ෂේපයට අපර්යන්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙත්. මෙයින් පිටත් වී වස්තුවෙක් ඔවුන්ට නැත.

65. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා ඵලං ගතිතා ඵලං පරාමිට්ඨා ඵලංගතීකා හවිසානති ඵලංඅභිසමපරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තභො ච උතතරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරුමසති. අපරාමසතො වසා පච්චතනං යෙව නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්භගමඤ්ච අසාදාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසා- රණඤ්ච යථාභුතං විදිතා අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුදදසා දුරනුඛොධා සනතා පණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා ගෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචජිකනිා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං චණණං සම්මා වදමාතා වදෙය්‍යං.

66. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දථීහි චජ්ඣහි. තෙ ච නොනොතා සමණ්‍යාගමණා කිමාගමම කිමාරඛන අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දථීහි චජ්ඣහි ?

සනති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤසත්තා නාම දෙවා. සඤ්ඤාපාදා ච පත තෙ දෙවා තමහා කායා චචනති. ඨානං ඛො පනෙනං භික්ඛවෙ විජජති යං අඤ්ඤාතරා සතෙනා තමහා කායා චචිතා ඉත්තනං ආගච්ජති. ඉත්තනං ආගතො සමානො අගාරස්මා අතගාරීයං පබ්බජති. අගාරස්මා අතගාරීයං පබ්බජිතො සමානො ආතප්පමනිය පධානමනිය අනුයොගමනිය අප්පමාද- මනිය සම්මාමනසිකාරමනිය තථාරූපං වෙතොසමාසිං චුසති, යථා- සමාහිතෙ විතෙත සඤ්ඤාපාදං අනුසාරති තතො පරං නානුසාරති. සො ඵචමාහ: “අභිච්චසමුප්පනනා අතතා ච ලොකො ච. තං කීසා හෙතු? අහං හි පුබ්බෙ නාහොසිං. සො‘මහි ඵතරහි අනුචා සනතතතාය¹ පරිණතො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ඨානං යං ආගමම යං ආරඛන එකෙ සමණ- යාගමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අතතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

1. සත්තතතාය, කචචි.

65. මහණෙනි, ‘මේ දෘෂ්ටිසථානයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණව වූවෝ, මෙබඳු විපාකයකි ඇත්තෝ වන්නාහ, මේ බඳු පරලොචි ඇතිගෝ වන්නාහ’ යි තථාගත තෙමේ ඒ කාරණය දනී. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මත්තෙහි දෑ ද දනී. එහෙත් ඒ දැන්ම ‘මම මෙය දනිමි’ යි තෘෂ්ණාමානදෘෂ්ටි වශයෙන් පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එසේ පරමර්ශනය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ නැති වූ (තමා විසින් ම) තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ වෙයි. (‘මෙහි සුව පත් වමිහ’ යි ‘අයෝ තැනෑ සුව පත් වමිහ’ යි යිතමින් යම් සැප වේදනාවක්හි ඇලුණු අත්තොටුවෝ නානාවිධ දෘෂ්ටිගහනයට වදිත් ද,) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආඝාදය ද ආදීතවය ද නික්මීම ද තතු වූ පරිදි දැන ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වෙයි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් බවේ කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් බවේ කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සජීඥ බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සත් විසින් නො දක්කැ හැකි වූ, එ හෙයින් ම සෙස්සත් විසින් අවබෝධ කට නො හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තර්කයෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දැන හැකි වූ ඒ බවීන් ය.

66. මහණෙනි, අධිච්චසමුප්පන්නාදෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ්ඛමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ආත්මය ද ලෝකය ද අකාරණෝත්පත්ත කොට (හේතු ප්‍රත්‍යය නැති ව උපත්තවුන් කොට) කරුණු දෙකෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණ්ඛමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරුබෑ අධිච්ච-සමුප්පන්නාවාද ඇත්තෝ දෙ කරුණෙකින් ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පත්ත කොට (ඉඹේ පහල වුවත් කොට) පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, අසංඥසත්ති නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත්ත. ඒ දෙව්ගෝ අත් සසංඥ හවගෙක ප්‍රතිසක්ඛිසංඥවගේ පහල විමේත් ම ඒ බ්‍රහ්ම-නිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්. ‘එක්තරා සත්තියෙක් ඒ බ්‍රහ්මනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත් බවට පැමිණේ. හේ මේ මිනිසත්බවට ආගේ ම ගිහිගෙයින් තික්මැ පැවිදි බිම් වදි. ගිහි ගෙයින් පැවිදිබිම්ට වන්නේ ම උත්සාහය නිසා විර්සය නිසා පුතපුතා වැර වැඩුම් නිසා සිහිය නිසා සමාඛිමනසකාරය නිසා යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ඒ ප්‍රතිසක්ඛිසංඥවගේ උත්පත්තිය සිහි කෙරේ ද, එයින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි’ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය. (මෙය සිදු වන දූගේකි.) හෙ තෙමේ “ලෝකය ද ආත්මය ද කාරණ රහිත ව (ඉඹේ) පහල වී ය. ඒ එසේ මා කියනුගේ කවර හෙයින්? යත්: මම් ව්‍යාභි පෙරු නො වීම්. ඒ මම් පෙරු නො ඇති වී දැන් ඇති බවට පිරිනැමුණෙමි” යි මෙසේ කිය යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණ්ඛමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරුබෑ අධිච්චසමුප්පන්නාවාද ඇත්තෝ ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ පලමුවන කාරණය යි.

67. දුතියෙ ව භොනනා සමණබ්‍රාහ්මණා නිමාගමම කිමාරබ්‍හ අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා නක්ඛි භොති විමංසී. සො තකකපරියාහතං විමංසානුචරිතං සසමපටිනානං ඵචමාහ: “අභිච්චසමුප්පනනා අනතා ව ලොකො වා”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ඨානං යං ආගමම යං ආරබ්‍හ ඵකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතනි.

68. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතනි දථීහි වජ්ඣ්හි.

යෙ හි ඤෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අනතානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතනි, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව දථීහි වජ්ඣ්හි, ඵතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නඤ්ච ඉතො ඛහිඤ්ඤා.

69. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ-* යෙ හි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණණං සමමා වදමානා වදෙයස්සං.

70. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්‍හ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චදන්ති අට්ඨාරසහි වජ්ඣ්හි. යෙ හි ඤෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්‍හ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව අට්ඨාරසහි වජ්ඣ්හි, ඵතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නඤ්ච ඉතො ඛහිඤ්ඤා.

71. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා ඵචං ගහිතා ඵචං පරමට්ඨා ඵචංගතිකා හපිස්සනති ඵචංඅභිසමපරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ව උතතරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං ත පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චන්තඤ්ඤාච නිබ්බුති විදිතා. වෙද-නානං සමුදයඤ්ච අත්භමඤ්ච අසසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං විදිතා අනුපාදාවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

* 65 ඡෙදො ඛලොකොතපබ්බො.

67. දෙවෙනි කරුණෙහි - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අභිච්චසමුප්පන්නා දූෂටි ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවන් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තර්ක විතර්ක කරන්නේ වෙයි. අයෝනියෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙයි. හේ තර්ක කොට ගන්නා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැන්ම අනුවැ පැවැති, 'ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත ය' යන තමා ගේ හුදු වැටැහීම මෙසේ කියයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරැබෑ අභිච්චසමුප්පන්නවාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවන් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

68. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අභිච්චසමුප්පන්නවාද ඇත්තෝ මේ දෙ කරුණින් ම ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවන්.

මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිච්චසමුප්පන්න වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවන් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙ කරුණින් ම හෝ මොවුන්ගෙන් එක්තරු කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවන්. මේ දෙකින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

69. මහණෙනි, 'මේ දූෂටිහු (හෝ මේ දූෂටිකාරණයෝ) මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණව වූවෝ මෙබඳු නිරයාදි විරාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ. මෙබඳු වූ පරලොචි ඇතියෝ වන්නාහ' යි තථාගත තෙමේ මේ දෙවැදෑරුම් දූෂටිගතය ම නත් අග්‍රරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී... තථාගත බුදුහුගේ ගුණ ඇති සැටියෙන් කියන්නට තැන්-කරන්නෝ යමෙකින් කියන්නෝ නම්... ඒ ධර්මයෝ වනාහි මොහු වෙති.

70. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ පුජාත්තකල්පික වූවෝ, පුජාත්තය අනු වැ පහල කැරැ ගත් දූෂටි ඇත්තෝ මේ කරුණු අටලොසින් පුජාත්තය ඇරැබෑ අනේකප්‍රකාර දූෂටිප්‍රකාශක වචන (දර්ශනවාද හඟවන වචන) කියත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ යම් බමුණු කෙනෙක් හෝ පුජාත්තකල්පික වූවෝ, පුජාත්තය අනු වැ පහල කොට ගත් දූෂටි ඇත්තෝ පුජාත්තය ඇරැබෑ අනේකප්‍රකාර දූෂටිප්‍රකාශක වචන කියන් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු අටලොසින් ම හෝ මොවුන් අතුරත් එක්තරු කරුණෙකින් හෝ කියන්නාහ. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

71. මහණෙනි, "මේ දූෂටිහු (හෝ දූෂටිකාරණයෝ) මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණව වූවෝ, මෙබඳු නිරයාදි විරාකගති ඇතියෝ වන්නාහ, මෙබඳු පරලොචි ඇතියෝ වන්නාහ" යි මේ අටොලොස් දූෂටිගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එයන් දනී. එයින් මත්තෙහි වූ සියල්ලන් දනී. ඒ දුන්ම තෘෂණා දූෂටි වගයෙන් පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එය පරමර්ශනය නො සරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වැ (තමා විසින් ම) කෙලෙසුන්ගේ තිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (යම් සැප වේදනාවන්හි ඇපුණු අත්තොටුවෝ නත් වැදෑරුම් දූෂටිගතයට වදිත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනා-වන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීතවය ද තික්මීම ද තත් වූ පරිදි දූත උපාදාන රහිත වැ මිදුණේ වේ.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතකතාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරීකතා පවෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං චණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

72. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපපිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකමිහිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති චතුචන්තාරීසංය වජ්චති. තෙ ච භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ අපරන්තකපපිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකමිහිතාති අධිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති චතුචන්තාරීසංය වජ්චති?

73. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උඤ්චමාසාතනා සඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසභි වජ්චති. තෙ ච භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ උඤ්චමාසාතනිකා සඤ්ඤීවාදා උඤ්චමාසාතනා සඤ්ඤීං අත්තානං පඤ්ඤ-පෙනති සොලසභි වජ්චති?

රූපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති. අරූපි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති. රූපි ච අරූපි ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙව රූපි නාරූපි අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා ච අනන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙවන්තවා¹ නානන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. එකත්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. නානත්ත-සඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. පරිත්තසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. අපමාණසඤ්ඤී අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තසුඛි අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තදුක්ඛී අත්තා හොති -පෙ-. සුඛදුක්ඛී අත්තා හොති -පෙ-. අදුක්ඛමසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණං සඤ්ඤීති නං පඤ්ඤපෙනති.

1. තෙවන්තවා ච. කඤ්චි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට පවසා නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියන්නට තරුණත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සඵල බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දැක්කා හැකි වූ, සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැසා ගත නො හැකි වූ, සිහුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

72. මහණෙනි, අපරාත්තකල්පික වූ, අනාගත සකකිපරම්පරාව තෘණොදෘෂ්ටි වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්, ඒ අනාගත සකත්ධරම්පරා කොටස අනුවා පහළ කොට ගත් දෘෂ්ටි ඇති, ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු අනාගත සකකිපරම්පරා කොටස ඇරැබූ කරුණු සුසාමිසෙකින් නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝත්තුමක් නිසා කිමෙකැ එල්ලා අපරාත්තකල්පික වූවෝ, අපරාත්තය අනුවා හිය දෘෂ්ටි ඇත්තෝ සුසාමිස් කරුණෙකින් අපරාත්තය ඇරැබූ නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂ්ටි-ප්‍රකාශක වචන කියත් ද? යත්:

73. මහණෙනි, උඤ්ඤාසාතනික වූ ('මරණින් මතු ආත්මය ඇතැ'යි කියන) 'ඒ ආත්මය සංඥ ඇත්තෙකැ'යි දෘෂ්ටි ගත් ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු මරණින් මත්තෙහි වූ ආත්මය සංඥ ඇත්තක්හු කොට කරුණු සොලොසෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝත්තුමක් නිසා තුමක් ඇරැබූ 'මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥ යැ'යි දෘෂ්ටි ඇත්තෝ වස්තු සොලොසෙකින් මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥවත් කොට පණවත් ද? යත්:

කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තේ යැ' යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තෙකැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපිත් වේ, අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය රූපයක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, රූපයක් තැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (එය පැතිරු ඇති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙලවරක් ඇත්තෙක, එහෙත් මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (පැතිරු පැවැති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙලවරක් තැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (උඩු යැටි දෙදිහින්) සීමාසහිත ය, සරසින් සීමාරහිත ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (ප්‍රදේශවශයෙන්) සීමාවක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, තැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ඒකාකාර සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය තෘතීයික සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ප්‍රමාණ වශයෙන් නොමගත් සංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය අප්‍රමාණසංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාත්ත සැප ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාත්ත දුක් ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහර කෙනෙක් 'ආත්මය සුව ද දුක් ද ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය සුව ද දුක් ද යන දෙක ම තැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්.

74. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උඤ්චමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උඤ්චමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි සොලසහි වජ්ඣති.

යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උඤ්චමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උඤ්චමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව සොලසහි වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නත්ථි ඉතො ඛෙඤ්ඤිං.

75. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිංඝානා එවං ගහිතා එවං පරුමච්ඤා එවංගතිකා නවිසස්සන්ති එවංඅභිසමපරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ව උත්තරිතරං පජානාති. -තඤ්ච පජානනං ත පරුමසති. අපරුමසතො වස්ස පච්චන්තඤ්ඤාච නිබ්බුතී ඵදිතා. චෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්ස- රණඤ්ච යථාභුතං විදිතො අනුපාදො විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

76. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ඛම්මො ගම්හිරා දුදදසා දුරනුඛොධා සන්තා පණ්ඨිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ඨිතවෙදනියා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං චණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙදය්‍යං.

දුතියසාණවාරං.

77. සන්ති භික්ඛවෙ එතෙ සමණො බ්‍රාහ්මණො උඤ්චමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උඤ්චමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි අවසි වජ්ඣති. තෙ ව භොනො සමණො බ්‍රාහ්මණො කිමාගමම කිමාරබ්භ උඤ්චමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උඤ්චමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි අවසි වජ්ඣති ?

78. ‘රුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො අසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙන්නි. ‘අරුපි අත්තා භොති -පෙ-. රුපි ව අරුපි ව අත්තා භොති -පෙ-. තෙව රුපි තාරුපි අත්තා භොති -පෙ-. අන්තවා අත්තා භොති -පෙ-. අනන්තවා අත්තා භොති -පෙ-. අනන්තවා ව අනන්තවා ව අත්තා භොති -පෙ-. තෙවන්තවා නානන්තවා අත්තා භොති ආරොගො පරමමරණො අසඤ්ඤි ති නං පඤ්ඤාපෙන්නි.

74. මහණෙනි, 'මරණින් මතු ආත්මය ඇතැ යි එය සසංඥ යැ' යි දූෂ්ටි ගත් ඒ මහණබමුණෝ මේ සොළොස් කරුණින් මරණින් මතු සංඥ සහිත වූ ආත්මයක් පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ 'මරණින් මතු සංඥ සහිත ආත්මයක් ඇතැ' යි දූෂ්ටි ගත්තෝ සංඥ ඇති ආත්මයක් පණවත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ වස්තු සොළොසින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා වස්තුවෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

75. මහණෙනි, 'මේ දූෂ්ටිසථානයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මේ සේ පරාමාණු වූවෝ, මෙබඳු විපාක ගති ඇත්තෝ, මෙබඳු පර ලොචි ඇත්තෝ වන්නාහ' යි ඒ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. තථාගත තෙමේ එයත් දනී, එයින් වැඩි තරම් දැන් දනී. හේ ඒ තමාගේ දුක්ම ද තෘෂ්ණාදීන් දැඩි කොට නො ගනී. එසේ දැඩි කොට නො ගන්නා ඔහු විසින් තමා ම කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (අත් තොවුවෝ යම් සැප වේදනා පතා දූෂ්ටි ගනිත් තම ඔවුන්ගේ ඒ) වේදනාවන්ගේ හට ගැන්ම ද විනාශය ද ආඤාදය ද ආදීනවය ද නිශරණය ද තත් වූ පරිදි දැනීමෙන් ඒ තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිත වූ මිදුණේ වෙයි.

76. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් බවේ කෙනෙකුත් තෙමේ ම දැන පසක් කොට පවසා තම, යම් බවේ කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම. ගුණය මොනොවට කියන්නට තැත් කරනුවෝ කියන්නෝ තම, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශ වූ දුරනුමොබ වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවවර වූ නිපුණ වූ පණිතවෙදු වූ බවේයෝ ය.

දෙවෙනි බණවර නිවේසේ ය.

77. මහණෙනි, උභමාසාතනික අසඤ්ඤිවාද ඇති (මරණින් මතු ආත්මය අසංඥී යැ යි පණවන) ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු මරණින් පසු සංඥරහිත ආත්මයක් කරුණු අටෙකින් පණවත්. ඒ හවත්නු කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ උභමාසාතනික අසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ මරණින් පසු සංඥරහිත ආත්මයක් කරුණු අටෙකින් පණවත්ද? යත්:

78. මහණෙනි, ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් පසු නො බිඳෙන්නේ ය හෙවත් නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් "ආත්මය අරූපි ය, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ද රූපරහිත ද වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. ඇතැම්හු "ආත්මය රූපවත් ද නො වේ, අරූපි ද නො වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තයක් ඇත්තේ වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තරහිත යැ යි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තවත් ද අතන්ත ද වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්. සමහරු "ආත්මය අත්තවත් ද නො වේ, අතන්ත ද නො වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංඥී යැ" යි පණවත්.

79. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍යාගමණො උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ සමණො වා ව්‍යාගමණො වා උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නප්ඵ ඉතො ඛහිද්ධා.

80. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්‍රවචං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

81. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණව්‍යාගමණො උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. තෙ ව භොනෙතො සමණව්‍යාගමණො කිම්භගමම කිම්ආරබ්බ උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති ?

82. “රූපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො නෙවසඤ්ඤාදි නාසඤ්ඤාදි” ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අරූපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො නෙවසඤ්ඤාදි නාසඤ්ඤාදි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘රූපි ව අරූපි ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො නෙවසඤ්ඤාදි නාසඤ්ඤාදි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘නෙවරූපි තාරූපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො නෙවසඤ්ඤාදි නාසඤ්ඤාදි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනත්තවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො නෙවසඤ්ඤාදි නාසඤ්ඤාදි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනත්තවා ව අනත්තවා ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො නෙවසඤ්ඤාදි නාසඤ්ඤාදි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘නෙවත්තවා තාත්තවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො නෙවසඤ්ඤාදි නාසඤ්ඤාදි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති.

83. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍යාගමණො උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙච්චි භික්ඛවෙ සමණො වා ව්‍යාගමණො වා උද්ධමාඝාතනිකා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාඝාතනා නෙවසඤ්ඤාදිවාදාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නප්ඵ ඉතො ඛහිද්ධා

84. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්‍රවචං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

79. මහණෙනි, උදාමාසානනික අසඤ්ඤාවාද ඇති ඒ මහණබමුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සංඥ රහිත ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් උදාමාසානනික අසංඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු අසංඤී ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

80. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි ම වූ ගුණය මොනොවට කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, . . . මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශ වූ . . . කරුණු යි.

81. මහණෙනි, උදාමාසානනික නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤී වාද ඇති ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් මරණින් මතු සංඥ නොමැති වූත් අසංඥ නොවූත් ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත්.

ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා, කුමක් අරමුණු කොට, උදාමාසානනික නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු අසංඤත් නො වූ සසංඤත් නො වූ ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

82. “ආත්මය රූපවත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, අසංඤත් නො ම වේ, සසංඤත් නො වේ යැ” යි සමහරු පණවත්. සමහරු “ආත්මය අරූපි වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඤ ද අසංඤ ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය රූපිත් අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඤත් අසංඤත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු ආත්මය රූපි ම ද අරූපි ම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඤ ම ද අසංඤ ම ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම (සීමාසහිත) වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඤ ද අසංඤ ද නො ම වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම ද අසීම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඤ ද අසංඤ ද නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සීමාසහිත මත් නො වේ, සීමා රහිත මත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සසංඤත් අසංඤත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්.

83. මහණෙනි, උදාමාසානනික නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාද ඇති, ඒ මහණබමුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සසංඤ ද අසංඤ ද නො වූ ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උදාමාසානනික නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ සහිත ම නො වූත් සංඥ රහිත ද නො වූත් ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කි කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

84. මහණෙනි, ඒ කාරණය... තථාගත තෙමේ දැනී. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ඇති සැටියෙන් ම වූ ගුණය කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම් . . . මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශී වූ . . . කරුණු යි.

85. සත්ති භික්ඛවෙ ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උචෙජ්දවාදා සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති. නෙ ව භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාහමම කිමාරබ්භ උචෙජ්දවාදා සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති ?

86. ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵචංවාදී භොති ඵචංදිවසී: ‘යතො ඛො භො අයං අත්තා රුපී වාදුමමභාභුතිකො මාතාපෙනතිකසමභවො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති. න භොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙතා භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

87. තමඤ්ඤා ඵචමාහ: ‘අපී ඛො භො ඵසො අත්තා යං තිං වදෙසී තෙසො නපීති වදාමි. නො ව ඛො භො අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙතා භොති. අපී ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා දීඛො රුපී කාමාවචරො කඛලිකාරා¹භාරභකො, තං තිං න ජානාසී න පස්සසී. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙතා භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

88. තමඤ්ඤා ඵචමාහ: ‘අපී ඛො භො ඵසො අත්තා යං තිං වදෙසී. න සො නපීති වදාමි. නො ව ඛො භො අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙතා භොති. අපී ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා දීඛො රුපී මනොමයො සබ්බඛිතපචචඛිති අභීතිජ්ජියො. තං තිං න ජානාසී න පස්සසී. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙතා භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

89. තමඤ්ඤා ඵචමාහ: ‘අපී ඛො භො ඵසො අත්තා යං තිං වදෙසී. නෙසො නපීති වදාමි. නො ව ඛො භො අයං අත්තා ඵත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙතා භොති. අපී ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො රුපසඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ඨගමා² නානාත්තසඤ්ඤානං අමතසිකාරා අනනෙතා ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායනනුපගො. තං තිං න ජානාසී න පස්සසී. තමහං ජානාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. ඵත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙතා භොති’ ති. ඉතෙඤ්ඤෙ සතො සත්තස්ස උචෙජ්දං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

1. කඛලිකාරාභාර හසකො, මජ්ඣ. 2. අත්ඨගමා, මජ්ඣ.

85. මහණෙනි, උචේදදදුෂ්ටික වූ ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ මුල්සුන් වීම, විනාශය, හව විගමය කරුණු සතෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණවලුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට උචේදදදුෂ්ටික වූවෝ ඇති සත්ත්වයන් සිද්ධිම, වැනැස්ම, නො පැවැත්මට පැමිණීම සත්කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

86. මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දුෂ්ටි ඇත්තේ වේ. (කෙසේ ද? යත්:) “පින්වත, යම් හෙයකින් මේ ආත්මභාවය රූපවත් ද, සතර මහා භූතයන්ගෙන් නිපන්නේ වේ ද, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝනිතයෙන් හටගත්තේ වේ ද, කරප් කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිද්දේ ද, වැනැස්සේ ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, පින්වත, මෙ පමණෙකින් ම මේ ආත්මභාවය මුළු මනින් ම සිද්ධි ගියේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හවවිගමය පණවත්.

87. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් සුන් නො වේ. හවත, රූපි වූ, කාමාවචර දෙව්ලෝ සයට ඇතුළත්, කබලිකාර ආහාර වලදන, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය තො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, එකී දිව්‍යාත්මය යම් හෙයකින් කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිද්ධි යන්නේ ද, වැනැස්සන්-තේ ද, මරණින් මතු නො වන්නේ ද, මෙ පමණින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හවවිගමය පණවත්.

88. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් සුන් නො වෙයි. හවත, රූපි වූ, (ධ්‍යාන) සිතීන් උපත්, සියලු අභපසභ ඇති, නො පිරිනුණු ඉඳුරන් ඇති, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, ඒ ආත්මය යම් හෙයකින් ඒ කය බිඳීමෙන් සිද්ධි ගියේ ද, වැනැස්සේ ද, මරණින් මතු නො වේ ද, හවත, එතෙකින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් සුන් වූයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හවවිගමය පණවත්.

89. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුළු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් සුන් නො වේ හවත, හැම ලෙසින් ම රූපසංඥ ඉක්මමෙන්, ප්‍රතිසංඥ නිරුඬ වීමෙන්, නානාකීසංඥ නො මෙනෙහි කිරීමෙන්, ‘අභස අනන්ත’ යැ යි ධ්‍යාන වඩා ආකාශානන්තායතන භූමියට පැමිණී අත්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, එකී ආත්මය වනාහි ඒ (නාම) කය බිඳීමෙන් සිද්ධි ගියේ, වැනැස්සේ, මරණින් මතු නො වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හවවිගමය පණවත්.

90. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අප්පි ඛො හො එසො අත්තා යං නිං වදෙසි. නෙසො නප්පිති වදුමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනො හොති. අප්පි ඛො හො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො ආකාසාතඤ්ඤායතනං සමතිකකමම අත්තනං විඤ්ඤාණන්තති විඤ්ඤාණඤ්ඤා- යතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසසසි. තමහං ජානාමි පසසාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායසස හෙදු උච්ඡ්ඡති විතසසති න හොති පරමමරණො. එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනො හොති’ති. ඉතෙඨකෙ සතො සත්තසස උච්ඡ්ඡදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

91. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අප්පි ඛො හො එසො අත්තා යං නිං වදෙසි. න සො නප්පිති වදුමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනො හොති. අප්පි ඛො හො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නප්පි කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනුපගො තං නිං න ජානාසි න පසසසි. තමහං ජානාමි පසසාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායසස හෙදු උච්ඡ්ඡති විතසසති න හොති පරමමරණො. එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනො හොති’ති. ඉතෙඨකෙ සතො සත්තසස උච්ඡ්ඡදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

92. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අප්පි ඛො හො එසො අත්තා යං නිං වදෙසි. නෙසො නප්පිති වදුමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනො හොති. අප්පි ඛො හො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතිකකමම සත්තනමතං පඤ්ඤාමෙතනති තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසසසි. තමහං ජානාමි පසසාමි. සො ඛො හො අත්තා යතො කායසස හෙදු උච්ඡ්ඡති විතසසති න හොති පරමමරණො. එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනො හොති’ති. ඉතෙඨකෙ සතො සත්තසස උච්ඡ්ඡදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

93. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණො උච්ඡ්ඡදවාදු සතො සත්තසස උච්ඡ්ඡදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තහි වජ්ඣහි. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උච්ඡ්ඡදවාදු සතො සත්තසස උච්ඡ්ඡදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව සත්තහි වජ්ඣහි, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙන. නප්පි ඉතො ඛහිඤ්ඤා.

94. තස්සදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතසස යථාභුච්චං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

95. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණො දිට්ඨධම්මනිබ්බාතවාදු සතො සත්තසස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්චහි වජ්ඣහි. තෙ ව හොතො සමණ්ඩ්‍රාහමණො කිමාගමම කිමාරබ්බ දිට්ඨධම්මනිබ්බා- නවාදු සතො සත්තසස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්චහි වජ්ඣහි?

90. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය නැත්තේ යැ යි නො කියමි. භවත, එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුල්සුන් නො වෙයි. භවත, හැම ලෙසින් ම අනන්‍ය ආකාශ අරමුණ ඉක්මැ ‘විඤ්ඤා අනන්‍යතා’ යි සමාධි වඩා විඤ්ඤානන්තායතනභූමියට පැමිණි සිටින අන් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය තො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, එකී ආත්මය යම් ගෙයකින් ඒ (නාම) කය බිඳී යාමෙන් මුල් සිඳී ගේ ද, වැනැසේ ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, භවත, මෙතෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්.

91. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය නැත්තේ යැ” යි නො කියමි. “භවත එතෙකුදු වුවත් ඒ ආත්මය මෙතෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවත, හැම ලෙසින් විඤ්ඤානන්තායතනභූමියට පැමිණි සිටින අන්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, ඒ ආත්මය ඒ නාම කය බිඳීමෙන් සිඳෙන බැවින්, වැනැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් භවත, මෙතෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්.

92. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. වැලි දු භවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවත, හැම පරිද්දෙන් ආකිංචනායතනභූමියට පැමිණි සිටින අන්‍ය වූ ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, ඒ ආත්මය ඒ නාම කය බිඳීමෙන් සිඳී යන බැවින්, වැනැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් මෙතෙකින් ම, භවත, මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්.

93. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ උචේදදූෂටි ඇත්තෝ මේ කරුණු සතෙකින් විද්‍යමාන සත්‍යයා ගේ උචේදය, විනාශය, භවවිගමය පණවත්. මහණෙනි, යම් උචේදදූෂටික මහණබමුණු කෙනෙක් විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, විනවය පණවත් නම් ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතින් ම හෝ මොවුන්තුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙසින් පිටත කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

94. මහණෙනි, ඒ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී . . . තථාගත බ්‍රහ්මයේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුදීර්ශ වූ . . . කරුණු යි.

95. මහණෙනි, දූෂටධර්මිනිච්ඡාදනදූෂටි ගත් සමහර මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටධර්මිනිච්ඡාදන කාරණු පසෙකින් පණවත්. ඒ භවත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබැ දූෂටධර්මිනිච්ඡාදනදූෂටි ගත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයා ගේ පරමදූෂටධර්මිනිච්ඡාදන කාරුණු පසෙකින් පණවත් ද? යත්:

96. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි ‘යතො ඛො භො අයං අත්තා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපටිතො සමඛිනිභූතො පරිවාරෙති, එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා භොති’ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤපෙනති.

97 තමඤ්ඤ ඵචමාහ: ‘අපි ඛො භො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො නත්ථිති වදුමි. නො ව ඛො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා භොති. තං කිස්ස හෙතු? කාමා හි භො අතිවා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා තෙසං විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උපපජ්ජන්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා යතො ඛො භො අයං අත්තා විච්චෙව කාමෙහි විච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සච්චාරං විචෙකජං පීතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා භොති’ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤපෙනති.

98. තමඤ්ඤ ඵචමාහ: ‘අපි ඛො භො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො නත්ථිති වදුමි. නො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා භොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තත්ථ විතක්ඛිතං විචාරිතං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො භො අයං අත්තා විතක්ඛවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣතනං සමපසාදනං වෙතසො එතකාදිභාවං අවිතක්ඛං අච්චාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා භොති’ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤපෙනති.

99. තමඤ්ඤ ඵචමාහ: ‘අපි ඛො භො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො නත්ථිති වදුමි. නො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා භොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තත්ථ පිතිගතං වෙතසො උබ්බිලුභිතත්තං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො භො අයං අත්තා පිතියා ව විරාගා උපෙකඛකො ව විහරති සතො ව සමපජානො සුඛං ව කාසෙන පටිසංචෙදෙති, යත්තං අරියා ආවිකඛන්ති උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා භොති’ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤපෙනති.

96. මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දූෂිත ඇත්තේ වෙයි. (කෙසේ ද? යන්:) “හවත, යම් හෙයකින් මේ අත්ඛට්‍ය ජාතියකට සිත් සමර්පිත වැ (මොනොවට පිහිටා, ඇලී), සමන්විත වැ ඉඳුරන් පිණවා ද, හවත, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරමදූෂිතවීණිය ලැබුණේ වෙයි” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයා පිළිබඳ පරමදූෂිතවීණිය පණවන්.

97. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, හවත, එය මෙතෙකින් පරමදූෂිතවීණියට පැමිණියේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යන්: හවත, ජාතියකු වූ කලී අතිත්‍ය හ, දුක් හ, පෙරළෙන සුළු හ. ඔවුන් සේ පෙරළීමෙන්, අන් පරිද්දෙකින් විමෝචන හෝ හැඹුම් වැලැඹුම්, දුක් දෙමනස්, සිත කුලා දැඩි පෙළුම් උපදී. හවත, යම් විටෙක මේ ආත්මය කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විභීකසනිත විචාරසනිත, විචාරකයන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවත, මේ පමණකින් ම මේ ආත්මය පරමදූෂිතවීණිය ලැබුණේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂිතවීණිය පණවන්.

98. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැ යි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදූෂිතවීණිය ලැබුණේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යන්: යම් බඳු වූ ම විභීකසනිත විචාරකයන් වේ ද, එසින් මෙය ඔෆදරික වැ වැටැහෙයි. එහෙත් යම් විටෙක මේ ආත්මය විභීකවිචාරයන්ගේ සංසිදීමෙන් සිය සිත්සතත් වෙසෙසින් පහදවන, සිතා එකඟ බව ඇති, විභීක රහිත, විචාර රහිත, සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවත, මේ පමණකින් මේ ආත්මය පරමදූෂිතවීණිය ලැබුණේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂිතවීණිය පණවන්.

99. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැත්තේ නො වේ. හවත, එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදූෂිතවීණිය ලැබුණේ නො වේ. ඒ කවර හෙයින්? යන්: එහි යම් ප්‍රීතියක් සිතේ ඉල්පුණු බවෙන් වේ ද, මෙසින් මේ දෙවෙනි ධ්‍යානය ඔෆදරික වැ (දළ වැ) වැටැහෙයි. හවත, යම් විටෙක වනාහි මේ ආත්මය ප්‍රීතියකින් වෙන් වීමෙන් උපේක්ෂාව ඇත්තෙක් ද වී, සිහි ද ඇත්තේ, නුවණින් දක්නේ වෙසේ ද, සුවයත් තම කසින් විදී ද, ආසියෝ යමක් හේතු කොට ගෙන ඔහුට ‘මේ තෙමේ උපේක්ෂා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සුවච්ඡුම් ඇත්තේ යැ’ යි කියන් තම, ඒ කුන්වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවත, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරම දූෂිතවීණිය ලැබුණේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂිතවීණිය පණවන්.

100. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපී ඛො භො එසො අනතා, යං නිං වදෙසී, නෙසො නපීති වදාමි. නො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනොනා හොති. තං කිසස හෙතු? යදෙව තත්ථ සුඛමිති වේතසො ආභොගො එතෙතෙතං ඔලාරිකං අකඛායති. යතො ඛො භො අයං අත්තා සුඛස්ස ව පනානා දුකඛස්ස ව පනානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ඨගමා¹ අදුකඛමසුඛං උපෙකඛාසත්ථාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කුඛං උපසම්පජ්ජ විහරති, එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනොනා හොති’ති. ඉතේකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

101. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්චහි වජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව පඤ්චහි වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තපී ඉතො බ්‍හිද්ධා.

102. තසීදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභුවචං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

103. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටීකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිවුත්ථිපදාති අභිවදන්ති වතුචත්තාරීසාය වජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරන්තකපටීකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිවුත්ථිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව වතුචත්තාරීසාය වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තපී ඉතො බ්‍හිද්ධා.

104. තසීදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභුවචං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

105. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටීකා ව අපරන්තකපටීකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටීකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිවුත්ථිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ඣති. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකපටීකා ව අපරන්තකපටීකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටීකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිවුත්ථිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ආසට්ඨියා වජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තපී ඉතො බ්‍හිද්ධා.

1. අත්ඨගමා. කෙසුචි පොඤ්ඤාසු.

100. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන මේ ආත්මය ආත්මේ ම ය. මෙය නැතැයි නොකියමි. එහෙත්, භවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදූෂටබ්‍රහ්මණිය ලැබුයේ නොවේ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: එහි ‘සුව’ යැයි (ධ්‍යානයෙන් නැති සිටියහුගේ ඒ සුවයෙහි) සිතේ නැමුණුවෙක් වේ ද, මෙයින් මේ ධ්‍යානය ඔදරන වැ (දළ වැ) වැටැහේ. භවත, යම් විටෙක වනාහි මේ ආත්මය සුබයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුබයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පළමුවෙන් ම (කලින් ම) සොම්නස් දෙමනස් දුරුවී යෑමෙන්, දුක් නැති සුව නැති උපේක්ෂාසමාති දෙකේ පිරිසිදුවම ආති, සිවුවන ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, භවත, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරමදූෂටබ්‍රහ්මණිය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යාමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටබ්‍රහ්මණිය පණවත්.

101. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ දූෂටබ්‍රහ්මණිය වාද ආත්මෝ මේ කරුණු පසින් විද්‍යාමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටබ්‍රහ්මණිය පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දූෂටබ්‍රහ්මණිය වාද ආත්මෝ විද්‍යාමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටබ්‍රහ්මණිය පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු පසින් ම හෝ මොවුන්තුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

102. මහණෙනි, . . . ඒ කරුණ තථාගත තෙමේ දනී . . . යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ආති පරිදි වූ ගුණ මොනොවට කියනු කැමැත්තෝ කියත්තාහු නම්, මේ ඒ ගම්භීර වූ දුදීයී වූ . . . කරුණු යි.

103. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අපරාත්තකල්පික වූවෝ (තෘෂණදූෂටි වශයෙන් අනාගත සකකි කොටස කල්පනා කොට ගත් ලබ්ධි ආත්මෝ), අපරාත්තය (අනාගත සකකි කොටස) අනුව ආති කැරැ ගත් දූෂටි ආත්මෝ මේ කරුණු සුසාලිසෙකින් අනාගත සකකි කොටස අරමුණු කොට අනේකවිධ අධ්‍යුක්තිපද (දැනවැද්දුප්‍රකාශක වචන) කියත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අපරාත්තකල්පික වූවෝ අපරාත්තානුදූෂටික වූවෝ අපරාත්තය (අනාගත සකකි කොටස) අරමුණු කොට දැනවැද්දුප්‍රකාශක වචන කියත් නම්, ඔහු හැම මේ කරුණු සුසාලිසෙන් ම හෝ මොවුන්තුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එසේ කියත්. මෙයින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

104. මහණෙනි, එය තථාගත තෙමේ දනී . . . යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ආති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ කියත්තාහු නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුක සේ දැක්ක යුතු වූ . . . කරුණු යි.

105. මහණෙනි, පුළුන්තකල්පික වූ ද අපරාන්තකල්පික වූ ද ඒ මහණබමුණෝ අතීත සකකි පරම්පරා කොටස ද අනාගත සකකි පරම්පරා කොටස ද අරමුණු කොට මේ කරුණු දෙසැටින් අනේකවිධ දූෂටිප්‍රකාශක වචන (දූෂටිවාද හඟවන වචන) කියා පාත්. මහණෙනි, පුළුන්තකල්පික ද අපරාන්තකල්පික ද පුළුන්තාපරාන්තකල්පික ද පුළුන්තාපරාන්තානුදූෂටික ද වූ යම් මහණබමුණුකෙනෙක් පුළුන්තා අපරාන්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම හෝ මොවුන්තුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය කියා පාත්. මෙයින් බැහැර වූ කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

106. තසිදං භික්ඛවෙ නථාගතො පජානාති: ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ආගතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා භවිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා'ති. තඤ්ච නථාගතො පජානාති තතො ව උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චන්තඤ්ඤෙඤ්ච නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අජථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදීත්වා අනුපාදවිමුත්තො භික්ඛවෙ නථාගතො.

107. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමභීරා දුදදසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතකතාවචරා නිපුණා පණීතවෙදනීයා, යෙ නථාගතො සයං අභිකඤ්ඤ සච්ඡිකන්ධා පවෙදෙති, යෙහි නථාගතස්ස යථාභූච්චං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

108. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සංඝතවාද සස්සතං අන්තරානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති චතුභි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසීතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථ ඡදිතමෙව

109. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අන්තරානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති චතුභි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසීතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථ ඡදිතමෙව.

110. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තරානන්තිකා අන්තරානනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති චතුභි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසීතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථ ඡදිතමෙව.

111. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවිකෙඛපිකා තජථ¹ තජථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකෙඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකෙඛපං චතුභි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසීතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථ ඡදිතමෙව.

1. තත්‍ර තත්‍ර. කෙසුචි ටොථකෙසු

106. මහණෙනි, 'මේ දූෂිතයානගේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ මෙසේ පරාමාභව වූවේ මෙබඳු (පරලොච්ච) ගති ඇතියෝ වන්නාහ. මෙ බඳු පරලොච්ච ඇතියෝ වන්නාහැ' යි මේ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. එය ද තථාගත තෙමේ දනී. එයින් වැඩි දෑ ද දනී. ඒ දැන්ම ද තෘෂණාදූෂිතයන් පරාමගීනය නො කෙරෙයි. එසේ පරාමගීනය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වූ තමා කෙරෙහිම නිච්ඡාණය දන්නා ලද්දේ ය. චේදනාවත්තේ ඉපැදීම ද වැනාස්ම ද රසය ද දෙස ද නික්මුම් ද තතු වූ පරිදි දැන තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිත වූ ඉදුණේ වේ.

107. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් තෙමේ ම වෙසෙසා දැන පසක් කොට ලොවට පවසා ද, යම් දහම් කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි ම වූ ගුණ මොනොවට කියනු කැමතියෝ කියන්නාහු ද, මොහු වනාහි ගැඹුරු වූ, දුක සේ දැක්ක යුතු වූ, දුක සේ අනුබොධ කට යුතු වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැසූ ගත නො හෙන, සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් දත යුතු වූ ඒ ඛමියෝ ය.

108. මහණෙනි, එහි (ඒ දූෂිතයාදීන් අතුරෙහි) යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ශාශ්වතවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාශ්වත කොට පණවත් නම්, එය ද තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාවට පැමිණී (තෘෂණායෙන් සමත්විත) ඒ දූෂිතගතිකයන්ගේ (දූෂිතතෘෂණා හුලින් විදුනා ලද බැවින් වූ) පරිත්‍රාසයෙක්, වංචල බවෙක් ම ය.

109. මහණෙනි, එහි ඒකධ්‍යශාශ්වතීක ද ඒකධ්‍යඅශාශ්වතීක ද වූ යම් මහණබමුණු කෙනෙක් කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද එක් කොටසක් ශාශ්වතත් එක් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවත් නම්, එය ද (එහි තතු) නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාවට පැමිණී ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, සැලීමෙක් ම ය.

110. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තුමු අන්තාන-න්තික වාද ඇත්තෝ ලොව අන්තවත් බව හෝ අන්තධර්ම සතර කරුණෙකින් පණවත් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක්, තෘෂණාවට පැමිණී ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, සැලෙනබවෙක් ම ය.

111. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාවික්ෂේපන වාද ඇත්තෝ ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රග්න විචාරන ලදුවෝ සතර කරුණෙ-කින් වාග්වික්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙක්, තෘෂණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, වංචලතාවෙක් ම ය.

112. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අධිච්චසමුප්පනනිකා අධිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති දභීති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

113. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටීකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං අරබ්භ අනෙකවිතිතානි අධිච්චතතිපදනි අභිවදන්ති අට්ඨාරසගි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

114. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතනිකා සඤ්ඤදීවාද, උඤ්චමාසාතනා සඤ්ඤදීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසගි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

115. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතනිකා අසඤ්ඤදීවාද, උඤ්චමාසාතනා අසඤ්ඤදීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති අට්ඨගි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

116. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤදීතාසඤ්ඤදීවාද, උඤ්චමාසාතනා තෙවසඤ්ඤදීං තාසඤ්ඤදීං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති අට්ඨගි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

117. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උච්චේදවාද, සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙනති සත්තගි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

118. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බාතවාද, සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බාතං පඤ්ඤපෙනති පඤ්චගි වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

119. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටීකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිතිතානි අධිච්චතතිපදනි අභිවදන්ති වතුචත්තාරීසාය වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානතං අපසස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසීතවිපථජදීතමෙව.

112. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් අභිවචයමුප්පන්න වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අභිවචසමුප්පන්න යැ (හේතු රහිත ව උපතා) හි කරුණු දෙකෙකින් පණවන් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ මහණබමුණන්ගේ දුෂ්චිච්චේදනාවෙක්, තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, වංචලතාවෙක් ම ය.

113. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණුකෙනෙක් පුච්චානකල්පික වූවෝ, පුච්චානනානුදෂ්චික වූවෝ අටලොස් කරුණෙකින් අතීතසකකක පරමිපරා කොටස අරමුණු කොට අනේකවිධ දුෂ්චිප්‍රකාශක වචන කියා පාන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාස-යෙක්, සසලබ්‍රවෙක් ම ය.

114. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභිමාසාතනික සඤ්ඤීවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු සංඤී වූ ආත්මයක් සොලොස් කරුණෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, විෂ්පඤ්ඤයෙක් ම ය.

115. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභිමාසාතනික අසඤ්ඤීවාද ඇත්තෝ කරුණු අටෙකින් මරණින් මත්තෙහි සංඤරහිත ආත්මයක් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, සැසැලුමෙක් ම ය.

116. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභිමාසාතනික තෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤීවාද ඇත්තෝ කරුණු අටෙකින් සංඤී නොම වූත් අසංඤී නොම වූත් ආත්මයක් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, විෂ්පඤ්ඤයෙක් ම ය.

117. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්චේදවාදී වූවෝ විද්‍යමාන වූ සත්‍යයාගේ උච්චේදය, විනාශය, භවපිගමය කරුණු සතෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, විෂ්පඤ්ඤයෙක් ම ය.

118. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් දුෂ්චිච්චේදනාවාද ඇත්තෝ විද්‍යමානසත්‍යයාගේ පරමදුෂ්චිච්චේදනාස කරුණු පසෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණ බමුණන්ගේ චේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාස-යෙක්, වංචලතාවෙක් ම ය.

119. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරාන්තකල්පික වූවෝ, අපරාන්තනානුදෂ්චික වූවෝ කරුණු සුසාමිසෙකින් අනාගත සකකක පරමිපරා කොටස ඇරැබූ අනේකවිධ දුෂ්චිප්‍රකාශක වචන කියා පාන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, වංචල බවෙක් ම ය.

120. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටීකා ච අපරන්තකපටීකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකපටීකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතානි අභිච්චතතිපදානි අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණබ්‍රාහ්මණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසීතං, තණ්හාගනානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

121. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුභි වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

122. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසස්සතිකා ඵකච්චඅසස්සතිකා ඵකච්චං සස්සතං ඵකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුභි වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

123. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුභි වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

124. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛපීකා තථ තථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපඡ්ඡන්ති අමරාවිකේඛපං චතුභි වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

125. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පන්තිකා අභිච්චසමුප්පන්තං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දුච්චි වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

126. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටීකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතානි අභිච්චතතිපදානි අභිවදන්ති අධාරසති වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

127. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතතිකා සඤ්ඤාදීවාදා උඤ්චමාසාතනා සඤ්ඤාදීං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

128. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදීවාදා උඤ්චමාසාතනා අසඤ්ඤාදීං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අධිභි වජ්ඣති, තදපි ඵස්සපච්චයා.

120. මහණෙනි, එහි පුච්චානකල්පික වූ ද, අපරානනකල්පික වූ ද, පුච්චානාපරානනකල්පික වූ ද, පුච්චානාපරානනානුදූෂිත වූ ද, යම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් දෙසාවක් කරුණින් පුච්චාන අපරානන දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් නම්, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ බවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙක්, විෂපඤ්ඤාවෙන් ම ය.

121. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ශාඛිතදූෂිත ඇත්තෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාඛිත කොට පණවන් ද, (එසේ පැහැවීමට කරුණු වූ) ඒ (දූෂිතාසාද) වේදනාව ද (අභිධානවගන් නිසා සිතැ උපදනා) ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

122. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඒකත්‍යශාඛිත-නික ද ඒකත්‍යඅශාඛිතක ද වුවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාඛිත ද එක් කොටසක් අශාඛිත ද කොට කරුණු සතරෙකින් පණවන් නම්, එයට කරුණු වූ ඒ වේදනාව ද ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

123. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අනානානනික-වාද ඇත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ සසීම අසීම බව කරුණු සතරෙකින් පණවන් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

124. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාවික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරුණෙකින් වාක්වික්ෂේපයට අමරාවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් ම වේ.

125. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිච්චසමුප්පත්තික වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ඉතිම පහල වූවන් කොට කරුණු දෙකෙකින් පණවන් ද, එසේ පැහැවීමට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

126. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පුච්චානකල්පික වූවෝ පුච්චානානුදූෂිත වූවෝ පුච්චාන අරමුණු කොට අටලොස් කරුණෙකින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

127. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උඛිමාසාතනික සංඝද්වේද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සංඝද්වේද කරුණෙකින් සංඝද්වේද වූ ආත්මය පණවන් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

128. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උඛිමාසාතනික අසංඝද්වේද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඝද්වේද ආත්මයක් කරුණු අටෙකින් පණවන් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශාවෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

129. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උඤ්චමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාදා උඤ්චමාසාතනා තෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අන්තානං පඤ්ඤපෙනති අට්ඨති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

130. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උච්චේදවාදා සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විභවං පඤ්ඤපෙනති සත්තති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

131. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤපෙනති පඤ්චති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

132. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිභිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති චතුමන්තාරීසාය වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

133. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො පුබ්බන්තකපටිකා ච අපරන්තකපටිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ච පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිභිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

134. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො සස්සතවාදා සස්සතං අන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති චතුභි වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

135. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති චතුභි වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

136. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති චතුභි වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

137. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අමරාවිකෙඛපිකා තජ්ඣ තජ්ඣ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකෙඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකෙඛපං චතුභි වජ්ජති, තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධානං විජ්ජති.

129. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උද්ධමාසානනික තෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඤීන් නො ම වූ අසංඤීන් නො ම වූ ආත්මයක් කරුණු අටෙකින් පණවන් ද, එයට කරුණු වූ දුෂ්ච්චේදනාව ද ස්පශීප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

130. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්චේදවාද ඇත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උච්චේදය, විනාශය, භවවිගමය කරුණු සතෙකින් පණවන් ද, එයට කරුණු වූ දුෂ්ච්චේදනාව ද ස්පශී-ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

131. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් දුෂ්ච්චේදනාවාද ඇත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදුෂ්ච්චේදනාශය පස් කරුණෙකින් පණවන් ද, එයට කරුණු වූ දුෂ්ච්චේදනාව ද ස්පශීප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

132. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පික වූවෝ, අපරාත්තානුදුෂ්චික වූවෝ අපරාත්තය (අනාගත සකකි පරමිපරා කොටස) ඇරැබූ කරුණු සුසාලිසෙකින් අනේකවිධ දුෂ්ච්චිකාශක වචන කියා පාන් ද, එයට කරුණු වූ දුෂ්ච්චේදනාව ද ස්පශී ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

133. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් සුචිත්තකල්පික ද අපරාත්තකල්පික ද සුචිත්තාපරාත්තකල්පික ද වූවෝ, සුචිත්ත අපරාත්ත අනුවෑ පහල කල දුෂ්චි ඇත්තෝ අතීත ස්කකි පරමිපරා කොටසත් අනාගත ස්කකි පරමිපරා කොටසත් අරමුණු කොට දෙසැටක් කරුණුවලින් අනේකවිධ දුෂ්ච්චිකාශක වචන කියන් ද, එයට කරුණු වූ දුෂ්ච්චේදනාව ද ස්පශීප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

134. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ශාඛිතදුෂ්චික වූවෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මයන් ලොකයන් ශාඛිත කොට පණවන් ද, ඔහු වූ කලී ඒ දුෂ්ච්චිකාශක ස්පශීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන මේ කරුණු විද්‍යමාන නො වේ.

135. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් එකත්‍යශාඛිතික එකත්‍යඅශාඛිතික වූවෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් කොටසක් ශාඛිතත් කොටසක් අශාඛිතත් කොට පණවන් නම්, ඔහු කලී ස්පශීයෙන් තොර වෑ ඒ දුෂ්ච්චිකාශක විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

136. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අත්තානන්තික වාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලෝකය පිලිබඳ සසීම අසීම බව පණවන් ද, ඔහු කලී ස්පශීයෙන් තොර වෑ ඒ දුෂ්ච්චේදනාව විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

137. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාපික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ විෂයයෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරුණෙකින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරාපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, ඔහු කලී ස්පශීයෙන් තොර වෑ ඒ දුෂ්ච්චේදනාව විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

138. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො අඛිච්චසමුප්පනනිකා අඛිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දඪිති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදිසසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

139. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අඛිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසං-වෙදිසසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

140. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො උඤ්චමාසාතතිකා සඤ්ඤදීවාදා උඤ්චමාසාතතා සඤ්ඤදීං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදිසසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

141. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො උඤ්චමාසාතතිකා අසඤ්ඤදීවාදා උඤ්චමාසාතතා අසඤ්ඤදීං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදිසසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

142. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො උඤ්චමාසාතතිකා තෙවසඤ්ඤදීනාසඤ්ඤදීවාදා උඤ්චමාසාතතා තෙවසඤ්ඤදීං නාසඤ්ඤදීං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදිසසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

143. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො උච්චේදවාදා සතො සත්තසස උච්චේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදිසසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

144. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො දිට්ඨිමමනිබ්බාතවාදා සතො සත්තසස පරමදිට්ඨිමමනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදිසසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

145. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අඛිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති චතුරත්තාරීසාය වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදි-සසනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

146. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණමුග්ගො පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අඛිච්චතතිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එසසා පටිසංවෙදිසස-නතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

138. මහණෙනි, එහි යම් මහණවලුණු කෙනෙක් අභිවච්ඡමුප්පත්ත වාද ඇත්තෝ, කරුණු දෙකෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ඉබේ උපනා සි පණවන් ද, ඔහු කලී ඒ දුෂ්ටවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන කාරණය නැත්තේ ය.

139. මහණෙනි, යම් මහණවලුණු කෙනෙක් පුච්ඡාත්තකල්පික වූවෝ, පුච්ඡාත්තය අනුවෑ පහල කැරැගන් දුෂ්ටි ඇත්තෝ, කරුණු අටොලොසෙකින් පුච්ඡි ඝාතකපරමපරා කොටස ඇරැබෑ අනේකවිධ දුෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු ස්පෂීයෙන් තොර වෑ ඒ දුෂ්ටිරසාඛාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ නො මැත්තේ ය.

140. මහණෙනි, එහි යම් මහණවලුණු කෙනෙක් උඤ්චාසාතනික සඤ්ඤාදීවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ ඇති ආත්මයන් සොළොස් කරුණෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලී ස්පෂීයෙන් තොර වෑ ඒ දුෂ්ටාඛාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ නො මැත්තේ ය.

141. මහණෙනි, එහි යම් මහණවලුණු කෙනෙක් උඤ්චාසාතනික අසඤ්ඤාදීවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ නැති ආත්මයන් කරුණු අටෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලී එයට කරුණු වූ දුෂ්ටවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

142. මහණෙනි, එහි යම් මහණවලුණු කෙනෙක් උඤ්චාසාතනික නොවසඤ්ඤාදීවාද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සංඥ නො ම වූත් අසංඥ නො ම වූත් ආත්මයන් පණවන් ද, එයට කාරණ වූ දුෂ්ට වේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

143. මහණෙනි, එහි යම් මහණවලුණු කෙනෙක් උචේදවාදී වූවෝ විද්‍යාමාන සත්තියානේ උචේදය, විනාශය, හව්‍රිතමය කරුණු සතෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලී එයට කාරණ වූ දුෂ්ටවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

144. මහණෙනි, එහි යම් මහණවලුණු කෙනෙක් දුෂ්ටධර්මිනිච්චාන වාද ඇත්තෝ, විද්‍යාමාන සත්තියා පිලිබඳ පරමදුෂ්ටධර්මිනිච්චාණය කරුණු පසෙකින් පණවන් ද, ඔහු කලී එයට කරුණු වූ දුෂ්ටාඛාදය ස්පෂීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන නො වේ.

145. මහණෙනි, එහි යම් මහණවලුණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පික වූවෝ අපරාත්තය අනුවෑ පහල කැරැගන් දුෂ්ටි ඇත්තෝ කරුණු ප්‍රසාද්‍රිසෙකින් අපරාත්තය ඇරැබෑ අනේකවිධ දුෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු කලී එයට කාරණ වූ දුෂ්ටවේදනාව ස්පෂීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන නො වේ.

146. මහණෙනි, යම් මහණවලුණු කෙනෙක් පුච්ඡාත්තකල්පිකත් වූවෝ, අපරාත්තකල්පිකත් වූවෝ, පුච්ඡාත්තාපරාත්තකල්පිකත් වූවෝ, පුච්ඡාත්ත-අපරාත්තයන් ඇරැබෑ පහල කැරැගන් දුෂ්ටි ඇත්තෝ, කරුණු දෙසැටෙකින් පුච්ඡාත්ත අපරාත්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දුෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියන් ද, ඔහු කලී එසේ දුෂ්ටි ගැන්මට කාරණ වූ දුෂ්ටාඛාදය ස්පෂීයෙන් තොර වෑ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන නො වේ.

147. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො සස්සනවාදා සස්සනං අත්තානාඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙත්ති චතුභි චඤ්චිති, යෙ'පි තෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණො එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අත්තාතත්තිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අමරුචිකෙඛපිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අඛිච්චසමුප්පනතිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො පුබ්බන්ත-කපපිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උඤ්චමාසාතතිකා සඤ්ඤාදීවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උඤ්චමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදීවාදා, යෙ'පි තෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණො උඤ්චමාසාතතිකා නෙවසඤ්ඤාදීනාසඤ්ඤාදීවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උචෙඡ්ඤවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්ම-තිබ්බානවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අපරන්තකපපිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො පුබ්බන්තකපපිකා ච අපරන්තකපපිකා ච පුබ්බන්තා-පරන්තකපපිකා ච, පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතිතාති අඛිච්චතතිපදාති අභිච්චන්ති ආසට්ඨියා චඤ්චිති, සබ්බෙ තෙ ඡ්චි එස්සායතනෙභි චුස්ස චුස්ස පටිසංචෙදෙනති. තෙසං චෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණො සොකපරිදෙචදුකඛදොමනස්සපායාසා සම්භවනති. යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයං ච අත්ඨගම් ච අස්සාදං ච ආදීතවං ච නිස්සරණං ච යථාභුතං පජානාති, අයං ඉමෙභි සබ්බෙභෙව උත්තරිතරං පජානාති.

148. යෙ භි කෙචි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා පුබ්බන්ත-කපපිකා වා අපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තා-පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතිතාති අඛිච්චතතිපදාති අභිච්චන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙභෙව ආසට්ඨියා චඤ්චිති අනෙතාජාලිකතා එත්ඨ සිතා 'ච උච්චුජ්ජමානා උච්චුජ්ජනති, [නිච්චුජ්ජමානා නිච්චුජ්ජනති.] එත්ඨ පරියාපන්තා අනෙතාජාලිකතා 'ච උච්චුජ්ජමානා උච්චුජ්ජනති, [නිච්චුජ්ජමානා නිච්චුජ්ජනති.]* සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුකෙඛා කෙවච්චො වා කෙවච්චනෙතවාසී වා සුබ්බමච්චිකෙත ජාලෙන පරිත්තං උදකදහං ඔත්ථරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: "යෙ බො කෙචි ඉමස්මීං උදකදහෙ ඔලාරිකා පාණා, සබ්බෙ තෙ අනෙතාජාලිකතා එත්ඨ සිතා 'ච උච්චුජ්ජමානා උච්චුජ්ජනති, [නිච්චුජ්ජමානා නිච්චුජ්ජනති]. එත්ඨ පරියාපන්තා අනෙතා-ජාලිකතා 'ච උච්චුජ්ජමානා උච්චුජ්ජනති, [නිච්චුජ්ජමානා නිච්චුජ්ජනති]" ති.* එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ භි කෙචි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා පුබ්බන්ත-කපපිකා වා අපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකපපිකා වා පුබ්බන්තා-පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතිතාති අඛිච්චතති-පදාති අභිච්චන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙභෙව ආසට්ඨියා චඤ්චිති අනෙතාජාලිකතා එත්ඨ සිතා 'ච උච්චුජ්ජමානා උච්චුජ්ජනති, [නිච්චුජ්ජමානා නිච්චුජ්ජනති.]* එත්ඨ පරියාපන්තා අනෙතාජාලිකතා 'ච උච්චුජ්ජමානා උච්චුජ්ජනති, [නිච්චුජ්ජමානා නිච්චුජ්ජනති.]*

* [] විණහතකරිත පදාති පොළකෙසු න දිස්සන්ති

147. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් ශාඛාවදාපටි ගත්තේ සතර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාඛාව කොට පණවත් ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් ඒකතාශාඛාවකින් ඒකතාශාඛාවකින් වූවෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අත්තානන්තික වාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අමරාවකෝපක වාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අධිවටසමුප්පන්තික වාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් පුජානතකල්පික ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් උග්ගමාසානතික සඤ්ඤිවාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් උග්ගමාසානතික අසඤ්ඤි වාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් උග්ගමාසානතික නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් උචේදවාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් දුෂ්ටබිච්චිච්චිච්චිවාද ආත්තෝ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අපරානතකල්පික ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් පුජානතකල්පිකත් අපරානතකල්පිකත් පුජානත-අපරානතකල්පිකත් වූවෝ පුජානතාපරානතානුදුෂ්ටික වූ දෙසැටක් කරුණු වලින් අනේකවිධ දුෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඒ සියල්ලෝ සප්ඨාසතන සසින් උපන් ස්පඨීයෙන් රූපාදී අරමුණු ස්පඨී කොට දුෂ්ටාසතාදය විඳිත්. ඔවුන්ගේ දුෂ්ටිවේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව මේ. තෘණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය මේ. උපදනප්‍රත්‍යයයෙන් භවය මේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය මේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශෝක පරිදේව දුඃඛ දෛශ්චිනසහ උපයාසයෝ යන මොහු පහල වෙත්. මහණෙනි, යම් කලෙක වතාහි මහණ තෙම ස්පඨීයතන සදෙනාගේ හේතුව ද නිරෝධය ද ආත්මවාදය ද ආදීතවය ද ප්‍රත්‍යාණිය ද තතු වූ පරිදී දැන ගනී ද, මේ තෙමේ මේ කී හැම දුෂ්ටිගතයනට වැඩියක් ම (ශිලසමාධිප්‍රද, ප්‍රදොව්‍රික්ති යන මේ සියල්ල ම) දැන ගනී.

148. මහණෙනි, පුජානතකල්පික වූ හෝ අපරානතකල්පික වූ හෝ පුජානතාපරානතකල්පික වූ හෝ යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පුජානත අපරානත අරමුණු කොට පහල කර ගත් දුෂ්ටි ආත්තෝ, අතීතාතාගත සකකි පරම්පරා කොටස් අරමුණු කොට, අනේකවිධ දුෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත්තෝ ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ මේ) දේසනාදූල තුලට හසු කරන ලදුවෝ, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ ම, මෙහි තුළ ම ඉපිලෙන්නාහු ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙයට ආතුලත් වූහු ම ඉපිලෙන්නාහු, ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මහණෙනි, යම් සේ දක්‍ෂ වූ කෙටුළෙක් හෝ කෙටුළකුගේ අතැවැසියෙක් හෝ සිහුමි ආස් අති දුලින් මද දිය ආති දියවලක් කිසිසිති කොට, අතුරින්තේ ද, “මේ දියවලෙහි යම් කිසි මහත් ප්‍රාණි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ දුලට හසු කර ගන්නා ලද්දෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙහි ආතුලත් වූවෝ දුල තුලට හසු වූවෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නෝ ගැලෙත් යැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මහණෙනි, එ පරිදෙන් ම පුජානත කල්පික වූ හෝ අපරානතකල්පික වූ හෝ පුජානතාපරානතකල්පික වූ හෝ පුජානත අපරානත දෙක අනුව, පහල කර ගත් දුෂ්ටි ආති යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දෙසැටක් කරුණින් පුජානත අපරානත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දුෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ) දේසනාදූලට හසු වූවෝ ම, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ, මෙහි ම මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති. මෙහි ම ආතුලත් වූවෝ මේ දේසනා දූල තුලට හසු වූවෝ ම, මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති.

149. උච්ඡින්නහභවනෙතතිකො භික්ඛවෙ තථාගතස්ස කායො තිට්ඨති. යාවස්ස කායො ධස්සති, තාව නං දකඛිනති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙද උඤ්ඛං ජීවිතපරියාදනා න නං දකඛිනති දෙවමනුස්සා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අමබ්‍රහ්මචාරියා චණ්ඩවජ්ජනාය යාති කානිචි අමබාති චණ්ඩපට්ඨඤ්ඤාති, සබ්බාති තාති තදකුසාති හවිනති, එවමෙව මො භික්ඛවෙ උච්ඡින්නහභවනෙතතිකො තථාගතස්ස කාශයා තිට්ඨති. යාවස්ස කායො ධස්සති, තාව නං දකඛිනති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙද උඤ්ඛං ජීවිතපරියාදනා න නං දකඛිනති දෙවමනුස්සා'ති.

150. එවං චුතෙත අයස්මා ආනිඤ්ඤා භගවනතං එතදවොච: 'අච්ඡරියං හනෙත, අබ්බුතං හනෙත, කො නාමායං හනනා ඛම්මපරියායො?'ති

“තස්මාතින තිං ආනඤ්ඤා ඉමං ඛම්මපරියායං අච්ඡරියනති'පි නං ඛාරෙහි. ඛම්මජාලනති'පි නං ඛාරෙහි. බ්‍රහ්මජාලනති'පි නං ඛාරෙහි. දිට්ඨිජාලනති'පි නං ඛාරෙහි. අනුතතරො සබ්බාමච්ඡයො'ති'පි නං ඛාරෙහි”ති.

ඉදමවොච භගවා. අතතමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤමාඤ්ඤ දසසහස්සි ලොකධාතු අකමපිත්ථාති.

බ්‍රහ්මජාලසුතතං නිට්ඨිතං පඨමං

149. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ශරීරය මූලින් සිඳිනා ලද ගව තෘෂණා ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඔහුගේ කය සිටින්නේ ද ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතයාගේ පරික්ෂිණ විමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඒ බුදුහු නො දක්නාහ. මහණෙනි, යම් සේ අඹකෑන නවුවෙන් ගිලිහුණු කල්හි, නවුව හා බැඳුණු යම් අඹ පල කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහු හැම එය අනුව යන්නෝ වෙන් ද, එ පරිද්දෙන් ම තථාගත බුදුහුගේ කය මූල් සුන් වූ ගවතෘෂණා ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඒ බුදුහුගේ කය සිටුවේ ද, ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතය පරික්ෂිණ විමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඔහු නො දක්නාහ.

150. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුමත් ආනන්ද සඵචර තෙමේ “වහන්ස, ආශ්වසී ය! වහන්ස, අද්දාත ය! වහන්ස, මේ ධර්මක්‍රමය කීනම් වේ ද?” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “ආනන්දය, එසේ නම්, මෙහි ලා මේ ධර්මපට්ඨායය අච්චාල නමැයි ද සලකා ගනුව. ධර්මචාල නමැ යි ද සලකා ගනුව. බ්‍රහ්මචාර නමැ යි ද සලකා ගනුව. දෘෂ්ටචාල නමැ යි ද සලකා ගනුව. නිරුත්තරසංක්‍රාමච්ඡය යැ යි ද සලකා ගනුව” යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ආරාධිත සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන සතුටින් පිළිගත්හ.

මේ නිර්ගාඨක සූත්‍රය වදාරනු ලබන කල්හි දසදහසක් ලෝ ද කම්පිත වී ය.

පලමුවන බ්‍රහ්මචාර සූත්‍රය නිමිසේ ය.

සාමකැඳවුම් ලිපිපත.

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ජීවකස්ස කොමාරභවස්ස අමබවතෙ මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං අභිසංකෙලසෙති භික්ඛුසතෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා මාගධො අජාතසතඤ්ඤ වෙදෙහිපුතො; තද්දුපොසථෙ පණණරසෙ කොමුද්දියා වාතුමාසිනියා පුණණාය පුණණමාය රතතියා රාජාමච්චපරිවුතො උපරිපාසාදවරගතො තිසිනො; හොති. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසතඤ්ඤ වෙදෙහිපුතො; තද්දුපොසථෙ උදානං උදානෙසි:

“රමණීයා වත හො දෙසිතා රතති, අභිරුපා වත හො දෙසිතා රතති, දුස්සනීයා වත හො දෙසිතා රතති, පාසාදිකා වත හො දෙසිතා රතති, ලක්ඛඤ්ඤා වත හො දෙසිතා රතති. කනඤ්ඤ ඛවජ්ජ සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඨිරුපාසෙය්‍යාම යතො; පඨිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා!”ති

2. එවං වුතෙත අඤ්ඤතරො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතඤ්ඤ වෙදෙහිපුතං. එතදවොච: ‘අයං දෙව පුරණො කස්සපො සඛිසී වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤ්ඤො යසසී තිත්ථංකරො¹ සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපඛච්චො අභිගතො වයො අනුප්පතො. තං දෙවො පුරණං කස්සපං පඨිරුපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස පුරණං කස්සපං පඨිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතඤ්ඤ වෙදෙහිපුතො; තුණති අහොසි.

3. අඤ්ඤතරො‘පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතඤ්ඤ වෙදෙහිපුතං. එතදවොච: ‘අයං දෙව මකඛලී ගොසාලො සඛිසී වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤ්ඤො යසසී තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපඛච්චො අභිගතො වයො අනුප්පතො. තං දෙවො මකඛලී ගොසාලං පඨිරුපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස මකඛලී ගොසාලං පඨිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතඤ්ඤ තුණති අහොසි.

1. නිජ්ජකරො, බ්‍රහ්ම.

ශ්‍රාමණ්ඩලය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක භෞතවතුන් වහන්සේ එක්දහස් දෙසියපණසක් පමණ වූ මහත් භික්ෂුසංඝයා සමග රජගහ නුවර සමීපයේ භක්ෂාරහව්ව ජීවකයාගේ අඹවෙතෙහි වසන සේක. එ සමයෙහි වනාහි මගධ රටට අධිපති වූ, වෛදේහීපුත්‍ර වූ අජාසත් රජ තෙමේ එ දවසට පැමිණි පුණු පොහෝ දිනයෙහි සිටු මසක්හුගේ අවසන්හි වූ පුපිපි කුමුදු ඇති ධරා සඳ කැල්මෙන් බබළන රැයෙහි (ඉල්මස පසොලොස්වක් දා රැයෙහි) රජපහයෙහි මතු මහල්තලායට නැඟුණේ, රජ ඇමැතියන් විසින් පිරිවැරැණේ (එසැවුණු සේසත් ඇති මනඟු කපුන් අස්තෙහි) හුන්තේ වෙයි. ඉක්බිති වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ ඒ පුණුපොහෝ දිනැ මෙසේ උදන් ඇති ය:

“භවත්ති, ආඥාපී සි! රාත්‍රිය සඳ රැසින් සිත්කළ වෙයි (අභ්‍රමිතිකාදී ඳෙණයන්තෙත් පත වූ රාත්‍රිය රමණීය ය)! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් විශේෂයන් ගෝභත ය! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් දූකුම් කළ ය! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් ප්‍රසාදජනක ය! භවත්ති, රාත්‍රිය සඳ රැස කරණ කොට ගෙන ලක්ෂණීය ය! යමක්හු ඇසුරු කරන අපගේ සිත පහදනේ නම් එසේ වූ කවර නම් මහණකු බමුණකු අද ඇපි එලැඹ ඇසුරු කරන්න මෝ ද!” යනු යි.

2. රජහු මෙසේ කී කල්හි, එක්තරා රජ ඇමතියෙක් වෛදේහී-පුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජහට “දේවයන් වහන්ස, මේ කාශ්‍යප-ගෝත්‍රික පුරණයෝ පැවිදි මුළුවක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද වෙති. ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකටයහ. කීර්තිමත්හ. බොහෝ දෙනා විසින් සත්පුරුෂයෙකැ යි සම්මත වූ තීර්ථංකර කෙනෙක. විරාත්‍රඥ හ. පැවිදි වූ බෝහෝ කල් ඇත්තෝ ය. ඳෙතුන් රජ පරපුරක් තරම් කල් ඉක්මවා සිටියෝ ය. මනළ වියට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ කාශ්‍යපගෝත්‍රික පුරණයන් වෙත එලැඹ ඇසුරු කරන සේක් වා. කාශ්‍යපීය පුරණයන් වෙත එලැඹ ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ වචන කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතඥා රජ තෙමේ තුෂණීච්ඡුත විය.

3. අන් කිසි රජ ඇමැත්තෙක් ද වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතඥා රජුහට “දේවයන් වහන්ස, මේ ගෝසාල මකඛලීහු පැවිදි පිරිසක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද, ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකට යහ. කීර්ති-මත් හ. තීර්ථංකර කෙනෙක. බෝහෝ දෙනා විසින් සාමු යැ යි සම්මත හ. රාත්‍රඥ හ. පැවිදිවූ බොහෝ කල් ඇත්තෝ ය. රජපරපුර දෙක තුනක් ඉක්මැ යත තරම් දික් කලක් හෙවුවෝ ය. පැසිම් වයසට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ ගෝසාල මකඛලීන් ඇසුරු කරන සේක් වා. ගෝසාල මකඛලීන් වෙත එලැඹ ඇසුරුකරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතඥා රජ තෙමේ තුෂණීච්ඡුත විය.

4. අඤ්ඤානරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදචොච: 'අයං දෙව අජීණො කෙසකම්බෙලො සඛිකී චෙච ගණී ච ගණාවරියො ච ඤ්ඤො යසසසී තිජ්ඣංකරො සාධුසම්මතො ඛහුජ්ඣස්ස රත්තඤ්ඤෙ විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුප්පතො. නං දෙවො අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතු. අපෙචනාම දෙවස්ස අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො; තුණ්හි අහොසි.

5. අඤ්ඤානරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදචොච: 'අයං දෙව සඤ්ඤො කම්මායනො¹ සඛිකී චෙච ගණී ච ගණාවරියො ච ඤ්ඤො යසසසී තිජ්ඣංකරො සාධුසම්මතො ඛහුජ්ඣස්ස රත්තඤ්ඤෙ විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුප්පතො. නං දෙවො පකුඛං කම්මායනං පසිරුපාසතු. අපෙචනාම දෙවස්ස පකුඛං කම්මායනං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො; තුණ්හි අහොසි.

6. අඤ්ඤානරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදචොච: 'අයං දෙව සඤ්ඤො ඛෙලුච්චපුත්තො සඛිකී චෙච ගණී ච ගණාවරියො ච ඤ්ඤො යසසසී තිජ්ඣංකරො සාධුසම්මතො ඛහුජ්ඣස්ස රත්තඤ්ඤෙ විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුප්පතො. නං දෙවො සඤ්ඤො ඛෙලුච්චපුත්තං පසිරුපාසතු. අපෙචනාම දෙවස්ස සඤ්ඤො ඛෙලුච්චපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො; තුණ්හි අහොසි.

7. අඤ්ඤානරො 'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදචොච: 'අයං දෙව තිගණේඨා නාතපුත්තො සඛිකී චෙච ගණී ච ගණාවරියො ච ඤ්ඤො යසසසී තිජ්ඣංකරො සාධුසම්මතො ඛහුජ්ඣස්ස රත්තඤ්ඤෙ විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුප්පතො. නං දෙවො තිගණේඨා නාතපුත්තං පසිරුපාසතු. අපෙචනාම දෙවස්ස තිගණේඨා නාතපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො; තුණ්හි අහොසි.

8. තෙන ඛො පන සමයෙන ජීවිතො කොමාරහච්චො රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අවිදුරෙ තුණ්හිභුතො තිසිත්තො හොති. අච ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො ජිවකං කොමාරහච්චො එතදචොච: 'කිං පන සම්ම ජිවක කිං තුණ්හි?'ති

1. කම්මානො, කප්ඵි.

4. අන් එක්තරා රජඥාමැත්තෙක් ද වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතගත්‍රා රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ කේශකම්බල අජීතයෝ සංඝී ද ගණී ද ගණාචාරී ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, දික්වයස් ගිය, මහඵ පිය පෑමිණි තීචංකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ කේශකම්බල අජීතයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. කේශකම්බල අජීතයන් වෙත ඵලාභි ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදින්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කලා වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතගත්‍රා රජ මුච්චන් කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

5. අන් එක් රජඥාමැත්තෙක් ද වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතගත්‍රා රජුට “දේවයන්වහන්ස, කාතෘයතගෝත්‍රික මේ පකුධයෝ සංඝී ද ගණී ද ගණාචාරී ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පෑවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික්වයස් ගිය, මහඵ පියට පෑමිණි තීචංකර කෙනෙක. දේවයන්වහන්සේ ඒ කාතෘයත පකුධයන් වෙත ඵලාභි ඇසුරු කරන සේක් වා. කාතෘයත පකුධයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතගත්‍රා රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

6. අන් රජඥාමැත්තෙක් ද වෛදේහී පුත්‍ර මගධාඤ්චර අජාතගත්‍රා රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ වෛරාච්චුත්‍ර සංජයයෝ සංඝී ද ගණී ද ගණාචාරී ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාධු සම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පෑවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් වයස් ගිය, පෑසිම් වයසට පෑමිණි, ප්‍රකට වූ, කීර්තීතේ තීචංකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ වෛරාච්චුත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. වෛරාච්චුත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතගත්‍රා රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

7. අන් රජඥාමැත්තෙක් ද වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධාඤ්චර අජාතගත්‍රා රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයෝ සංඝී ද ගණී ද ගණාචාරී ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පෑවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් කලක් ගත කල, මහඵ පිය පත්, ප්‍රකට වූ, කීර්තීමත් තීචංකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදින්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතගත්‍රා රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

8. ඵ වේලෙහි වනාහි කෝමාරගච්ච ජීවක තෙමේ වෛදේහී පුත්‍ර මගධාඤ්චර අජාතගත්‍රා රජුට නොදුරෙහි තිහඞ වෑ හුන්නේ වෙයි. ඉක්බිත්තෙන් වෛදේහීපුත්‍ර මගධාඤ්චර අජාතගත්‍රා රජ තෙමේ කෝමාරගච්ච ජීවකයා අමතා, “යහඵ ජීවකය, සුමනා වූ කලී කචර ගෙයින් කිසිත් නො බැණ ඉන්නෙහි ද?” යි කී ය.

“අයං දෙව භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අමහාකං අමබ්වනෙ විහරති මහතා භික්ඛුසංඝෙකන සද්ධිං අභිසිනෙලසෙති භික්ඛුසතෙති. නං ඛො පන භගවන්තා ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො කීතතිසද්දෙ අබ්බුග්ගතො: ‘ඉති පි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො: ඥානො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. නං දෙවො භගවන්තං පසිරුපාසතු. අප්පෙවනාම දෙවස්ස භගවන්තං පසිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා”ති.

“තෙන හි සමම ජීවක භන්දියානාති කප්පාපෙහි”ති.

9. ‘ඵලං දෙවා’ති ඛො ජීවකො කොමාරහවෙවා රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිසුඤ්ඤා¹ පඤ්චමතතාති භන්දිනිකා-සතාති² කප්පාපෙඤ්ඤා රඤ්ඤො ව ආරොහණීයං නාගං, රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිවෙදෙහි: ‘කප්පිතාති ඛො තෙ දෙව භන්දියානාති යස්ස ‘දුති කාලං මඤ්ඤසී’ති.

අඵ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්චසු භන්දිනිකාසතෙසු පවෙවකා ඉන්ද්‍රියො ආරොපෙඤ්ඤා ආරොහණීයං නාගං අභිරුහිඤ්ඤා උකකාසු ධාරියාමානාසු රුජගහමතා නිය්‍යාසි මහව්ව රාජානුභාවෙන. යෙන ජීවකස්ස කොමාරහව්වස්ස අමබ්වතං තෙන පායාසි.

10. අඵ ඛො රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අච්ඡරෙ අමබ්වතස්ස අනුදෙව භයං අනු ජමහිතතතං අනු ලොමහංසො. අඵ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හිනො සංවිගොසා ලොමහට්ඨජාතො ජීවකං කොමාරහව්වං ඵතදවොච: ‘කච්චි මං සමම ජීවක න වඤ්ඤෙහි? කච්චි මං සමම ජීවක න පලමෙහෙහි? කච්චි මං සමම ජීවක න පච්චන්දියානං දෙසි? කඵං හි නාම තාවමහතො භික්ඛුසංඝස්ස අභිසිනෙලසානං භික්ඛුසතානං තෙව බිපිතසද්දෙ හවිස්සති න උකකාසිතසද්දෙ න තිග්ගොසො?’ති.

“මා භාසි මහාරාජ³ න තං දෙව වඤ්ඤෙහි. න තං දෙව පලමෙහෙහි. න තං දෙව පච්චන්දියානං දෙමි. අභිකකම මහාරාජ, අභිකකම මහාරාජ. ඵතෙ මඤ්ඤලමාලො⁴ දීපා ක්කියන්ති”ති.

1. පටිසුඤ්ඤා, මජ්ඣ. 2. භන්දියා, සී භන්දිනියා, කප්පි. 3. මා භාසි මහාරාජ මා භාසි මහාරාජ, සිත්ථි. 4. මඤ්ඤලමාලො, මජ්ඣ.

එ පිට කෝමාරහවච ජීවක කියනුයේ, “දෙවයන් වහන්ස, මේ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධියන් වහන්සේ එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ භික්ෂූන් ඇති මහත් භික්ෂුසමුහයක් හා අපේ අඹවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. ‘ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අර්හත් ය, සමාක්සමිබුද්ධිය, පිඤ්චරණසම්පන්නය, සුගතය, ලෝකපිත්තය, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරපියය, දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘය, බුද්ධිය, භාග්‍යවත් යැ’ යි ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ වෑ මෙසේ කලාණ වූ කිර්තියබිදයෙන් උස් වෑ නැංගේ ය, මහරජ තෙමේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලැබී ඇසුරු කෙරේ වෑ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන මහරජහුගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකි” යි කීයේ ය.

“යහළු, ජීවකය, එසේ නම් හස්තියානියන් සරසව” යි රජ කී ය.

9. ‘දේවසිනි, එසේ යැ’ යි කියා, කෝමාරහවච ජීවක තෙමේ වෛදේහී-පුත්‍ර වූ මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජුට පිළිවදන් දී (පිරිවර ස්ත්‍රීන් සඳහා) පන්සියක් පමණ ඇතිත්තන් සරසවා, රජුට ද නැගීමට සුදුසු ඇතකු සදවා, වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවසිනි, ඔබට හසනියාන සරසවන ලදී. යම් ගමනකට දෑත් කලා සි ඔබ සිතත් නම් එය කරන්නැ” යි දැන්වී ය.

එ පිට වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජු පන්සියක් ඇතිත්තන් මතා එක් එක් ස්ත්‍රීය බැඟින් නංවා, තෙමේ නමාට නැගීමට සුදුසු ඇතු පිට නැඟ, දඹුවැට පහන් දරනු ලබන කල්හි, මහත් රාජර්ඤියෙන් රජගහ නුවරින් නික්මුණේ ය. නික්මෑ කෝමාරහවච ජීවකයාගේ අඹවනස කරා ගියේ ය.

10. ඉක්බිත්තෙන් අඹවනසට නොදුරෙහිදී වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධාසි-පති අජාතශත්‍රු රජුට බියෙක් වූයේ ම ය, ඇඟ වෙටුලුමෙක් වූයේ ම ය, ලොමුදහ ගැන්මෙක් වූයේ ම ය. එ පිට ... අජාතශත්‍රු රජු තෙමේ බිය ගත්තේ, නැතිගත්තේ, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, කෝමාරහවච ජීවකයා අමතා “කිමෙක් ද? යහළු ජීවකය, මට වංචා නො කෙරෙහි ද, කිලෙක් ද යහළු ජීවකය, මා නො රවටහි ද? කිමෙක් ද, යහළු ජීවකය, මා සතුරනට පාවා නො දෙහි ද? භික්ෂූන් එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ වූ ඒ සා මහත් භික්ෂුසමුහයකගේ කිට්‍රිසුම් හඬෙක් කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? උකැසි හඬෙක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? කටහඬෙක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද?” යි ඇසී ය.

එ පිට “මහ රජාණනි, බිය නො ගන්නැ. දේවසිනි, ඔබට වංචා නො කරමි. දේවසිනි, ඔබ නො රවටමි. දේවසිනි, ඔබ සතුරනට පාවා නො දෙමි. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. තෙල, මණ්ඩලමාලයෙහි (වට හලෙහි හෙවත් හිඳුතා හලෙහි) පහන් දැල්වේ” යැ යි කෝමාරහවච ජීවක කී ය.

11. අඵ බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො යාවතීකා නාගස්ස භුමි නාගෙන ගන්තවා නාගා පච්චොරොහිත්තා පතතිකො 'ව යෙන මණ්ඩලමාලස්ස ආරං තෙත්තපසඛකමි. උපසඛකමිත්තා ජීවකං කොමාරභවිචං එතදවොච: කතං පත සමම ජීවක ගඟවා'ති.

“එසො මහාරාජ ගඟවා. එසො මහාරාජ ගඟවා මජ්ඣිමං එමිහං තිස්සාය පුරත්ථාහිමුචො නිසිනො පුරකඛනො හිකඛුසඛසස්සා”ති.

12. අඵ බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො යෙන ගඟවා තෙත්තපසඛකමි. උපසඛකමිත්තා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිත්තො බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං හිකඛුසඛසං අනුපිලොකෙත්තා රතදමච පිපසත්තං, උදනං උදනෙහි: ‘ඉමිතා මෙ උපසමෙන උදුසිහඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො භොදු යෙනෙතරහි උපසමෙන හිකඛුසඛසං සමන්තාගතො’ති.

“අගමා බො තිං මහාරාජ යථාපෙමං”ති ?

“පිත්තො මෙ හන්ත උදුසිහඤ්ඤා¹ කුමාරො. ඉමිතා මෙ හන්ත උපසමෙන උදුසිහඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො භොදු යෙනෙතරහි උපසමෙන හිකඛුසඛසං සමන්තාගතො”ති.

13. අඵ බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො ගඟවන්තං අභිචාදෙත්තා හිකඛුසඛසස්ස අඤ්ඤලිමපණාමෙත්තා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො බො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො ගඟවන්තං එතදවොච: “පුච්චෙත්තාමහං හන්ත ගඟවන්තං කිඤ්චිදෙච දෙසං, සචෙ මෙ ගඟවා ඔකාසං කරොති පඤ්ඤස්ස චෙය්‍යාකරණායා”ති.

“පුච්ච මහාරාජ යදුකඛිඛසී”ති.

14. “යථා භු බො ඉමානි හන්ත පුච්චපිපායතනානි සෙය්‍යපීදං²: ගත්ථාරොහා අස්සාරොහා රට්ඨිකා ඛනුග්ගහා³ චෙලකා චලකා පිණ්ඩදුයකා⁴ උග්ගා රාජපුත්තා පකඛන්දිනො මහානාගා සුරා චම්මයොධිනො දුසක-පුත්තා⁵ ආලාපිකා⁶ කප්පකා නගාපකා⁷ සුදු⁸ මාලාකාරා⁹ රජකා පෙසකාරා තලකාරා¹⁰ කුමහකාරා ගණකා මුදුදිකා, යානි වා පනඤ්ඤති¹¹ පි එවංගතීකානි¹¹ පුච්චපිපායතනානි, තෙ දිට්ඨෙච ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සිප්පඵලං උපජීවන්ති. තෙ තෙත අත්තානං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති.¹² මාතාපිතරො සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. පුත්තදුරං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. මිත්තාමචෙච සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු¹³ උභිග්ගිකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙත්ති¹⁴ සොචග්ගිකං සුඛිපිපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. සකකා භු බො හන්ත එවමෙච¹⁵ දිට්ඨෙච ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙදුත්ති”¹⁶

1. උදුසිහඤ්ඤා, කෙසුච්චි. 2. සෙය්‍යපීදා, මජ්ඣ. 3. ඛනුග්ගහා, සි.හි.
4. ඉදුසිකා, සි.හි. 4. දුසක PTS. 5. දුසිකා, මජ්ඣ.
6. ආලාපිකා, සි.හි. 7. නගාපකා, මජ්ඣ. නගාපිකා, ස්‍යා.
8. සුරා, මජ්ඣ. 9. මාල, මජ්ඣ. 10. කාල, ස්‍යා.
11. ගතානි, සි. I. 12. පිනෙත්ති, මජ්ඣ. පිණෙත්ති, ස්‍යා (සඛිච්ච)
13. සමණබ්‍රාහ්මණෙසු, සි. I. සි.හි. 14. පතිට්ඨ, සි. I. 15. එවමෙච, (කප්චි.)
16. පඤ්ඤාපෙත්ති, සි. I.

11. එක්බිති වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ ඇතුපිටින් යෑ හැකි තෙක් දුර ඇතු පිටින් ගොස්, ඇතුගෙන් බැස, පාගමන් ඇතියේ ම (පසින් ම) මනෙලමාලඤාරය (වට කල් දොර) කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ කෝමාරහව්ව ජීවකයාගෙන් ‘යහළු ජීවකය, භාග්‍යවන් තෙමේ කොහි ද?’ යි ඇසී ය.

“මහ රජාණනි, තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ය. මැදුම් වැඹ නිසා (මැද කණුවට පිටු දී) පෙර දිගට මුහුන ලා, හික්කුසමුහයා විසින් පෙරටු කරන ලදු වූ තෙල වැඹ ඉන්නෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යැ” යි කොමාර-හව්ව ජීවක කී ය.

12. එ විට වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹී පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටි රජ තෙමේ වෙසෙසින් පහන් වූ, කැලැඹුම් නැති විලක් සේ බැඳු බැඳු පැත්තෙහි තුණකිම්බුත වැ හුන් හික්කුසමුහයා දෙස නැවත තැටිත බලා, “දැන් මේ හික්කුසමුහයා යම් සංහුන්බවෙකින් හුක්ක ද මගේ උදුසිහඳු කුමාර තෙමේ ද මේ බඳු වූ ම සංහුන්බැවින් සමන්විත වේ වෑ” යි උදන් ඇතී ය.

එ විට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහරජ, තොප සිත ප්‍රේමය ඇති දෙසට ගියේ වේ ද” යි වදාළ සේක.

“වහන්ස, උදුසිහඳු කුමාර තෙමේ මට ප්‍රිය ය. වහන්ස, හික්කුසංඝයා දැන් යම් බඳු සංහිදීමෙකින් සමන්විත ද, මගේ උදුසිහඳු කුමාර තෙමේ මේ බඳු වූ සංහිදීමෙන් සමන්විත වේ වෑ” යි රජ කී ය.

13. එක්බිති වෛදේහීපුත්‍ර මගධාසිටති අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැඳ, හික්කුසංඝයා ද ඇදීලී බැඳ වැඳ, පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය. පසෙක හිඳගත් රජ තෙමේ “වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෑණයක් විසඳන්නට කිසි ලේශමාත්‍ර අවකාශයක් ගත්තා සේක් නම්, මම විවාරන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“මහරජ, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් විවාරන්නැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

14. “වහන්ස, යම්සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය, පියරුවෝ ය, දුනුවාවෝ ය, දියදද දරනුවෝ ය, සෙන් විදහනුවෝ ය, සැහැසි මහ සෙබලෝ ය, හුදු වදිනා උසස් රජපුත්තු ය, හුදු මැදට පැනවදුනා යෝධයෝ ය, ඇතුන් බඳු මහ සෙබලෝ ය, හුදෙකලාවූ හුදු වදිනා සෙබලෝ ය, සම්සැටියෙන් වැසී හෝ පලිහන් දරා හුදු කරන්නෝ ය, ගෙහි ම වූ ගෘහභූස යෝධයෝ ය, මේ වඩන්නෝ ය, ඇම්බැටියෝ ය, නාවන්නෝ ය, සුපකාරයෝ ය, මාලාකාරයෝ ය, රජකයෝ ය, පෙහෙරු ය, කුලපොත්තෝ ය, කුඹල්ලු ය, අවජිඳු ගණකයෝ ය, හඤ්ඤා ගණකයෝ ය යන මොවුන් පුරුදු පුහුණු කරන ශිල්ප කෛතෙක් වෙන් ද, මේබඳු වූ යම් අන්‍ය බොහෝ ශිල්පයෝ හෝ වෙන් ද, ඔහු හැම මේ අත්බවිසි ම තමන් විසින් ම අත් දැක්කෑ හැකි ඵල ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත්. ඔහු එසින් තමන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මාපියන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. අඹුදරුවන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මිත්‍රාමාත්‍යයන් (සහ යහළුවන්) සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මත්තෙහි පල දෙන සහ සැපතට සුදුසු සුවවිපාක ඇති සවර්ග පිණිස පවත්නා දන් මහණ-බමුණන් කෙරෙහි පිහිටුවත්. වහන්ස, මෙසේ ම මහණ දමෙහි සාන්දරවීක (මෙහිම අත්දැක්කෑ හැකි) ඵලවිපාකයක් පණවන්නට (දක්වන්නට) හැකි ද?” යි රජ විවාරණේ ය.

15. “අභිජාතාසී නො, නිං මහාරාජ ඉමං පඤ්ඤං අඤ්ඤෙඤ්ඤ සමණ-
ව්‍යාභමණෙ පුච්ඡිතා”ති.

“අභිජාතාමහං හනෙන ඉමං පඤ්ඤං අඤ්ඤෙඤ්ඤ සමණව්‍යාභමණෙ
පුච්ඡිතා”ති.

“යථාකථං පන තෙ මහාරාජ බ්‍යාකරිංසු, සවෙ තෙ අගරු භාසස්සු”ති

“න ඛො මෙ හනෙන ගරු යජ්ඣස්ස හගවා වා නිසිනෙනා හගවන්ත-
රුපො වා” ති. “තෙන හි මහාරාජ භාසස්සු”ති.

16. “එකමිදුහං හනෙන සමයං යෙන සුරණො කස්සපො
තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනො සුරණෙන කස්සපෙන සද්ධිං සමමොදිං.
සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
නිසිනෙනා ඛො අහං හනෙන සුරණං කස්සපං එතදවොචං: යථා නු
ඛො ඉමාති නො කස්සප පුච්ඡසිප්පායත්තාති සෙය්‍යපිදං හත්ථාරොහා
-පෙ- යාති වා පනඤ්ඤාති’පි එවංගතීකාති පුච්ඡසිප්පායත්තාති. තෙ
දිට්ඨෙව ඛමෙම සජ්ඣිධීකං සිප්පඵලං උපජ්චන්ති. තෙ තෙන අත්තානං
සුඛෙත්ති පිනෙත්ති මාතාපිතරො, සුඛෙත්ති පිනෙත්ති පුත්තදුරං
සුඛෙත්ති පිනෙත්ති මිත්තාමචෙව සුඛෙත්ති පිනෙත්ති සමණෙසු
ව්‍යාභමණෙසු උග්ගහිකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙනති සොවය්‍යකං සුඛච්චාකං
සග්ගසංචත්තතිකං. සකකා නු ඛො භො කස්සප එවමෙව දිට්ඨෙව ඛමෙම
සජ්ඣිධීකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතුන්ති.

17. එවං චුතෙන හනෙන සුරණො කස්සපො මිං එතදවොච: කරොතො
ඛො මහාරාජ කාරයතො ඡ්ඡදතො ඡේද්දපයතො පචතො පාචයතො
සොවයතො සොවාපයතො කිලමයතො¹ කිලමාපයතො එජ්ඣයතො
එජ්ඣපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං අදිගතො සක්ඛිං ඡ්ඡදතො
නිලොපං හරතො එකාගාරීකං කථොතො පරිපඡෙච තිට්ඨතො පරදුරං
ගච්ඡතො මුසා හණතො කරොතො න කරීයති පාපං. බුරපරියනෙනත
චො’පි වකෙකන්ත යො ඉමස්සා පඨවියා² පාණෙ එකමංසබ්බං
එකමංසපුඤ්ජං කරෙය්‍ය, නත්ථි තතොතිදුතං පාපං, නඡ්ඡිපාපස්ස ආගමො.
දකඛිණඤ්ඤො’පි ගඛගාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හත්තො, ඝාතෙනො
ඡ්ඡදනො ඡේද්දපෙනො පචනො, පාවෙනො, නත්ථි තතො තිදුතං
පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤො’පි ගඛගාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය
දදනො, දුපෙනො, යජ්ඣෙනො, යජ්ඣපෙනො, නත්ථි තතො තිදුතං
පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙත සංයමෙත සච්චවඡේඡ න
නත්ථි පුඤ්ඤං නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො’ති.

1. කිලමතො, කෙසුචි. 2. කරතො එජ්ඣතො, PTS.
3. ගංගාරීර, PTS.

15. “මහරජ, ඔබ මේ පැණය අත් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දන්නෝ ද (මනෙක ආදීද) ?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, මේ පැණය අත් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දනිමි (මනෙක ආතැ)”යි රජ කී ය.

“මහරජ, කෙසේ නම් ඔබට ඔහු මෙය විසාදුවෝ ද? ඉදින් ඔබට බරෙක් නො වේ නම් එය කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්නකු හෝ ඉන්නා තැනෙක එය කීම මට බරෙක් නො වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජ, එසේ නම් කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

16. (එ විට රජ මෙසේ කී ය:) “වහන්ස, මම එක් වරෙක කාශ්‍යප පුරණයන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ඔහු හා සතුටු වීමි. සතුට උපදවන, සිතැ රැදැවියැ සුතු කතාබස් අවසන් කොට පසෙක ඉඳ ගනිමි. වහන්ස, එසේ පසෙක ඉදැගත් මම කාශ්‍යප පුරණයන් අමතා, ‘හවත් කාශ්‍යපසිනි, යම් සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය,... යන මොහු හැම මේ අත්බවිනි ම තමන් විසින් අත් දක්කැ හැකි පල ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එයින් තමන්... මා පියන්... අඹුදරුවන් .. භිත්‍රාමාත්‍යයන් සුවපත් කෙරෙත් ද පිනවත් ද, මහණබමුණන් කෙරෙති... දන් පිහිටුවත් ද, හවත් කාශ්‍යපසිනි, එසේ ම මහණදමෙහි මෙහි ම අත් දක්කැ හැකි ඵල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි ද?’යි මෙය විවාලෙමි.

17. ‘වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි කාශ්‍යප පුරණයෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, තමා ම කරන්නුට ද අනුන් ලවා කරවන්නුට ද, අනුන්ගේ අත් ආදිය සිඳින්නුට ද සිඳුවන්නුට ද, අනුන් දඹු ආදියෙන් පෙළන්නුට ද පෙළවන්නුට ද, පරා සතු දු පැහැරැ ගැනුම් ආදියෙන් මෙරමා තවන්නුට ද අනුන් ලවා තවවන්නුට ද, අහර වැලැක්වීම් ආදියෙන් අනුන් වෙහෙසන්නුට ද මෙරමා ලවා වෙහෙසවන්නුට ද, මෙරමා කම්පිත කරන්නුට ද අනුන් ලවා කම්පිත කරවන්නුට ද, පණ තසන්නුට ද නස්වන්නුට ද, නොදුන් දු ගන්නුට ද ගත්වන්නුට ද, ගෙවල් බිඳින්නුට ද බිඳුවන්නුට ද, කිසිත් නො ඉතිරි කොට සියල්ල පැහැරැ ගන්නුට ද පැහැරැ ගත්වන්නුට ද, එක් ගෙයක් වටා සිට එහි ඇති බඩුමුට්ටු පැහැරැ ගන්නුට ද ගත්වන්නුට ද, මහැ රැක සිට එහි යනෙහුවන්සේ බඩු පැහැරැ ගන්නුට ද, පරමුවන් කරා ගන්නුට ද, මුසවා තෙපලන්නුට ද, පවක් කරමි යි සිතා කරන්නුට ද පවෙක් නො කැරෙයි. යමෙක් කරකැත්තක් සේ තිගුණු නිමි වලල්ලක් ඇති වක්‍රයකින් මේ පොළොවෙහි සතුන් මරා එක් මස්ගොඩක් එක් මස්රැසක් කරන්නේ නම්, ඒ සේතුයෙන් වන පවෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. සතුන් මරමින් මරවමින්, සිඳිමින් සිඳුවමින්, පෙළමින් පෙළවමින්, ගංගා නදියේ දකුණු තෙරට නමුදු යන්නේ නම්, ඒ සේතුයෙන් පවෙක් නැත, පවේ පැමිණීමෙක් නැත. දෙමින් දෙවමින්, යාග කරමින් කරවමින්, ගංගා නදියේ උතුරු තෙරට නමුදු යන්නේ නම් ඒ සේතුයෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත. දීමෙන්, ඉඳුරන් දැමීමෙන් (හෝ පෙහෙවස් විසිමෙන්) ශීලසංය- මයෙන්, සබවස් රැකීමෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත” යනු යි.

ඉන්ද්‍රියං ඛො මෙ භනොන පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

සෙය්‍යථාපි භනොන අඛිං වා පුට්ඨො ලබ්බජං බ්‍යාකරෙය්‍ය³ ලබ්බජං වා පුට්ඨො අඛිං බ්‍යාකරෙය්‍ය³, ඵවමෙව ඛො මෙ භනොන පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

තස්ස මග්ගං භනොන ඵතදුභොසි: ‘කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා මුහුණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤය්‍යා’ති. සො ඛො අහං භනොන පුරණස්ස කස්සපස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං තප්පට්ඨෙකාසිං.³ අනභිතන්දිනා අප්පට්ඨෙකාසිනා අනත්තමනො අනත්තමත්ථාවං අතිවජ්ජරෙත්වා තමෙව වාවං අනුග්ගණන්තො⁴ අතිකුජ්ජන්තො⁵ උට්ඨායාසනා පකකාමිං.⁶

18. ඵකමිදුභං භනොන සමයං යෙන මකඛලී ගොසාලො තෙනුප-සංකමිං. උපසංකමිත්වා මකඛලීනා ගොසාලෙන⁷ සද්ධිං සමමොදිං. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං⁸ විචිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදිං. ඵකමන්තං නිසීන්තො ඛො අහං භනොන මකඛලී ගොසාලං⁹ ඵතදුචොවං.¹⁰ ‘යථා නු ඛො ඉමාති හො ගොසාල පුට්ඨිප්පායතතාති සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කානු ඛො හො ගොසාල ඵවමෙව දිට්ඨෙව ධමමෙව සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුන්ති.

19. ඵවං වුත්තෙ භනොන මකඛලී ගොසාලො මං ඵතදුචොව: ‘නත්ථි මහාරාජ හෙතු නත්ථි පච්චයො සත්තානං සංකිලෙසාය. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලීස්සන්ති. නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයො සත්තානං විපුද්ධියා. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා විපුජ්ඣන්ති. නත්ථි අත්තකාරෙ නත්ථි පරකාරෙ නත්ථි පුරිසකාරෙ නත්ථි බලං නත්ථි විරියං නත්ථි පුරිසථාමො නත්ථි පුරිසපරකකමො. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භුතා සබ්බෙ ඒවා අවසා අබලා අවිරියා තිස්සතිසම්භවිභාවපරිණතා ඡසෙසවාභිජාතිසු සුබදුකඛං පටිසංචෙදෙත්ති.

වුද්දස ඛො පනිමාති යොතිප්පමුඛසතසහස්සාති සට්ඨි ව සතාති ඡ ව සතාති, පඤ්ච ව කමමුත්තො සතාති, පඤ්ච ව කමමාති, තිණි ව කමමාති, කමමෙව ව අසිසිකමෙව ව.

1 පුරාණො, මජ්ඣ. 2 ව්‍යා, PTS. 3 තප්පට්ඨෙකාසිං, PTS.
4 අනුග්ගණනා, PTS 5 අතිකුජ්ජන්තො, මජ්ඣ. ස්‍යා.
6 පකකාමිං, මජ්ඣ. 7 මකඛලීගොසාලෙන, PTS. 8 සාරාණීයං, මජ්ඣ.
9 මකඛලීගොසාලං, PTS. 10 ඵතදුචොව, PTS.
11 පඤ්ඤපෙත්ති PTS.

වහන්ස, මෙසේ කාශ්‍යප පුරණයෝ මා විසින් සාන්දුභවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලය විචාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය දැක්වූහ. වහන්ස, අඹ කෙබඳුද? සි විචාරන ලදුගේ දෙල් මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් දෙල් විචාරන ලදු වෑ අඹ මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් යමසේ ද, එසේ ම වහන්ස, කාශ්‍යප පුරණයෝ මා විසින් සාන්දුභවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විචාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වෑන්තෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු පෙළියැ යුතු කොට කෙතෙක් නම් සිතනු හැක්කේ ද?’ සි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කාශ්‍යප පුරණයන්ගේ වචනය නො පැසැසිමි. විරුද්ධ බසකුදු නො කිමි. නො පසසා විරුදු බසක් ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නොසතුටු බසක් නො තිත්මවා, ඔවුන් බස සාර වශයෙන් නො ගත්තෙමි, සාර වශයෙන් සිතෑ නො තබන්නෙමි, උතස්තෙන් නැගී තිත්මණිමි.

18. වහන්ස, අන් එක් වරෙක මම ගෝසාල මකඛලින් වෙත එළැඹියෙමි. එළැඹි ඔවුන් හා සතුටු වීම. සතුටට කරුණු වූ සිතෑ රැදෑවියැ යුතු වූ කතා බස් කොට අවසනැ පසෙක ඉඳ ගතිමි. පසෙක ඉඳ ගත්තෙමි, වහන්ස, මම ගෝසාල මකඛලිනු අමතා, ‘හවත් ගෝසාලසිති, යම් සේ ඇතරුවෝ ය අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මෙ අත්බවිති ම තමන් විසින් දැක්කෑ හැකි ඵල විපාක ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එසින් තමන්... මාපියන්... අඹුදරුවන්... හා යහළුවන් සුචරත් කෙතරත් ද, පිතවත් ද, මහණබමුණන් විෂයයෙහි... දන් පිහිටුවත් ද, හවත් ගෝසාලසිති, මෙසේ ම මහණදමෙහි මෙහි ම අන් දැක්කෑ හැකි ඵලවිපාක-යක් දක්වන්නට හැකි ද?’ සි මෙය විචාලෙමි.

19. වහන්ස, මෙසේ විචාල කල්හි ගෝසාල මකඛලිනු මට මෙය කීහ: “මහරජ, සත්තියන්ගේ කෙලෙසීමට හේතුවෙක් ප්‍රත්‍යය-යෙක් නැත. හේතුවක් නැති වෑ ප්‍රත්‍යයෙක් නැති වෑ (ඉබේ ම) සත්තියෝ කෙලෙසෙත්. සත්තියන්ගේ පිරිසිදු වීමට ද හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. හේතු නැති වෑ ප්‍රත්‍යය නැති වෑ සත්තියෝ පිරිසිදු වෙත්. තමාගේ යහපත සඳහා තමා විසින් කළ යුතු කමියෙක් නැත. අනුන්ගේ යහපත සඳහා කළයුතු අවවාදනුශාසනාදී කමියෙක් ද නැත. කරන්නහු සැපතට පමුණුවන... පුරුෂ කෘතියෙක් ද නැත. සැපත් ලබනුවට ඉවහල් වන බලය කියා එකෙක් නැත. විසීය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂශක්තිය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂ පරාක්‍රමය කියා එකෙක් නැත. හැම සත්තු හැම ප්‍රාණීනු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ තමන්ගේ ශක්තියක් බලයක් විසීයක් තැත්තෝ ම නියමය, සංගතිය (තම තමා අයත් වර්ගයට පැමිණීම), ස්වභාවය යන මේ තුනින් පරිණාමයට පැමිණියෝ අභිජාති සයෙක්හි ම සැප දුක් විදිත්.

මේ ප්‍රමුඛ යෝනිනු තුදස් ලක්‍ෂ හදහස් හසියෙකි. කමී පත්සියෙකි. (අන් සැටියෙකින්) කමී පසෙක් ද කමී තුනෙක් ද වෙත්. (කායවාක්-කමී වූ) පූණී කමී ද, (මනාකමී වූ) අධි කමී ද වේ.

ඉට්ඨී ජට්ටපදා, ඉට්ඨනතරකප්පො, ඡලභිජාතිගො, අට්ඨ පුරිස-
භුමිගො, එකුතපඤ්ඤාස ආජීවකසතෙ, එකුතපඤ්ඤාස පරිබ්බාජකසතෙ,
එකුතපඤ්ඤාස නාගාවාසසතෙ, වීසෙ ඉඤ්ඤාසතෙ, තිංස නිරසසතෙ,
ඡතනිංස රජොධාතුගො, සත්ත සඤ්ඤාගබ්භා, සත්ත අසඤ්ඤාගබ්භා, සත්ත
නිගණ්ඨිගබ්භා, සත්ත දෙවා, සත්ත මානුසා, සත්ත පෙසාවා, සත්ත සරා,
සත්ත පට්ටවා, සත්ත පට්ටසතානි, සත්ත පපාතා, සත්ත පපාතසතානි,
සත්ත සුපිනා, සත්ත සුපිනසතානි, චූළාසීති මහාකප්පනො සතසහස්සානි
යාති බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච සකුට්ඨිචා සංසරිතා දුකඩස්සන්තං කරිස්සන්ති.

තස්ස නස්සී ඉමිනාහං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා
බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපකකං වා කමමං පරිපාවෙස්සාමිති පරිපකකං වා
කමමං චුස්ස චුස්ස බ්‍රහ්මානී කරිස්සාමිති තෙවං තස්සී. දොණ්ණිතෙ සුබදුකෙකි
පරියන්තකතෙ. සංසාරෙ තස්සී භාග්‍යවර්ණිතෙ, තස්සී උකකංසාවකංසෙ.
සෙය්‍යථාපි නාම සුත්තගුලෙ බිත්තෙ නිත්තෙසීයමානමෙව ජලෙනි, එවමෙව
බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච සකුට්ඨිචා සංසරිතා දුකඩස්සන්තං කරිස්සන්ති.

ඉථං බො මෙ භනෙත මකඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරසුද්ධිං බ්‍රහ්මාසී. සෙය්‍යථාපි භනන්ත අමබං වා
පුට්ඨො ලබ්බුජං බ්‍රහ්මකරෙය්‍ය, ලබ්බුජං වා පුට්ඨො අමබං බ්‍රහ්මකරෙය්‍ය,
එවමෙව බො මෙ භනෙත මකඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරසුද්ධිං බ්‍රහ්මාසී. තස්ස මග්ගං භනෙත එතදගොසී:
කථං හි නාම මාදීසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසා-
දෙනබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යාති. සො බො අහං භනෙත මකඛලීස්ස ගොසාලස්ස
භාසිතං තෙව අභිනන්දිං තප්පට්ඨෙකාසීං. අනභිනන්දිචා අප්පට්ඨෙකාසිචා
අතත්තමනො අතත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙචා තමෙව වාචං අනුග්ගණ්ඨ-
නො අනිකුජ්ඣනො උට්ඨායාසතා පකකාමිං.

20. එකමදහං භනෙත සමයං යෙන අජීතො කෙසකම්බලො¹
තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිචා අජීතෙන කෙසකම්බලෙන² සද්ධිං සමමොදිං.
සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං³ වීතිසාරෙචා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
නිසීන්තො බො අහං භනෙත අජීතං කෙසකම්බලං⁴ එතදවොචං⁵ 'යථා නු
බො ඉමාහි භො අජීත පුට්ඨිප්පායතනාති සෙය්‍යපීදං⁶ භන්තාරොහා
-පෙ- සකකා නු බො නො අජීත⁷ එවමෙව දිට්ඨිච ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතුන්ති?'⁸.

1. කෙසකම්බලී, කළුච්චි. 2. කෙසකම්බලිනා, කළුච්චි
3. සාරණීයං, මජ්ඣ. 4. කෙසකම්බලී, කළුච්චි
5. එතදවොචං, කළුච්චි 6. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣ. 7. බො අජීතො, කළුච්චි
8. පඤ්ඤාපෙතනි, මජ්ඣ.

ප්‍රතිපත්ති දෙසැටෙකි. අන්තරාකල්ප දෙසැටෙකි. අභිජාති සයෙකි. පුරුෂභූමි අටෙකි. ජීවිකාවෘතති සාරදහස් නවසියෙකි. පරිව්‍රාජකයන් පිලිබද ප්‍රවුජ්‍යා සාරදහස් නවසියෙකි. තාගමණකිල සාරදහස් නවසියෙකි. ඉන්ද්‍රියයෝ දෙදහසෙකි. නිරයයෝ තුන්දහසෙකි. අත්පිටු පාපිටු ආදී ධුලි තැවැරෙන තැන් සතිසෙකි. සංඥිගභී සතෙකි. අසංඥි ගභී සතෙකි. නිර්ග්‍රන්ථගභී සතෙකි. (පුරුකින් පැල වෙත උක් හුණ ආදී ගභී සතෙකි.) දෙව වගී සතෙකි. මනුෂ්‍යවගී සතෙකි පිශාව ජාති සතෙකි. මහවිල් සතෙකි. මහාපරිවචී සතෙකි. කුඩා පරිවචී සත්සියෙකි. මහාප්‍රපාත සතෙකි. කුඩා ප්‍රපාත සත්සියෙකි. මහාසව්ජන සතෙකි. කුඩා සව්ජන සත්සියෙකි. අනුවණයනුත් නුවණැත්තනුත් සසරු දිවැ හැවිද දුක් කෙලවර කිරීමට ගෙවියැ යුතු කල්ප අසුසාර ලක්ෂයෙකි.

එහි මම ශිලයෙන් හෝ වුතයෙන් හෝ තපසින් හෝ බහිසරින් හෝ තොමුහු කල කමීය මුහුකුරුවන්නෙමි සි කියා කල යුත්තෙක් නැත. මුහුකල කමීය විද විද කෂීණ කරන්නෙමි සි කියා හෝමෙසේ කල යුතු දුගයක් නැත. ද්‍රෝණයෙන් මැන ප්‍රමාණවත් කරන ලද්දක් සේ සුව දුක් දෙක (කියනලද කාල සීමාව ගෙවුණු කල්හි) කෙලවර කැරැණේ වෙසි. සසර ගමනෙහි අඩු වීමෙක් වැඩි වීමෙක් නැත. නැහීමෙක් බැසීමෙක් නැත. යම්සේ දමාලු හුවටෙක් ලිඛෙමින් දිග ඇති තෙක් ම යේ ද, එසින් මතු නො යේ ද, එ පරිදි ම අනුවණයෝත් නුවණැත්තෝත් (සසරු) දිව හැවිද දුක් කෙලවර කරන්නාහ' යනු සි.

වහන්ස, මෙසේ ගෝසාල මකබලිහු මා විසින් සාන්ද්‍යඵලක ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම සංසාරගුණිවාදය පැවැසූහ. වහන්ස, අම් කෙබඳු දැ සි විවාරන ලදුයේ දෙල් මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් දෙල් කෙබඳු දැ සි විවාරන ලදුයේ අම් මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් යම්සේ ද, එ සේ ම ගෝසාල මකබලිහු මා විසින් සාන්ද්‍යඵලක ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම සංසාර ගුණිය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට 'මා වැන්නෙක් සිය රටැ වසන මහණකු හෝ බමුණකු පෙළියැ යුතු ආකාර කෙසේ නම් සිතියැ හැකි දු'යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම ගෝසාල මකබලින්ගේ වචනය නො පැසැසිමි, එයට විරුද්ධ බසකුත් නො කිමි. මෙසේ නො පසසා, නො ද විරුදු බසක් කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි නුමුදු, නො සතුටු බසක් නො තික්මවා, එ ම බස සාර වශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාර වශයෙන් සිතැ ද නො තබන්නෙමි, හුතස්තෙන් නැගී තික්මිණිමි.

20. වහන්ස, මම එක් විටෙක කේශකම්බල අජිතයන් කරා එලැඹියෙමි. එලැඹි ඔහු හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතා බස් තිමිවා එක් පසෙක හිදැ ගතිමි. එසේ හිදැ ගත්තෙමි, ඔහු අමතා 'හවත් අජිතයෙනි, ඊමිසේ ඇතරුවෝ ය අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිහි ම තමන් විසින් දුක්කැ හැකි ඵල ඇති ශිල්ප තිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එසින් තමන්... තම මාපියන්... අඹුදරුවන්... මිත්‍රාමාත්‍රයන් සුව පත් කෙරෙත් ද, පිතවත් ද, මහණබමුණන් විෂයයෙහි... දන් පිහිටුවත් ද, හවත් අජිතයෙනි, මෙසේ ම මහණදමෙහින් මේ අත්බවිහි මැ දුක්කැ හැකි ඵල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි දු?'යි මෙය විවාලෙමි.

එවං වුතොත භනොත අජිතො කෙසකම්බලො¹ මං එතදවොච: “නඡී මහාරාජ දින්නං, නඡී සීට්ඨං, නඡී හුතං, නඡී සුකට්ඨකකට්ඨං කම්මානං ඵලං විපාකො, තඡී අයං ලොකො, නඡී පරො² ලොකො, නඡී මානා, තඡී පිතා, නඡී සත්තා ඔපපාතිකා, තඡී ලොකෙ සමණ්ඩාභමණො සම්මග්ගනා³ සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤ වුලොකං පරඤ්ඤ වුලොකං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පථෙදෙනති. වාතුමමනාභුතිකො අයං පුරිසො යද්ද කාරං කරොති, පඨවී පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආපො ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. තෙජො තෙජොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආකාසං ඉන්ද්‍රියානි සංකමන්ති. ආසඤ්ඤිතවමා පුරිසා මතං ආදාය ගච්ඡන්ති. යාව ආලහනා පදානි පඤ්ඤායන්ති. කාපොතකානි අට්ඨති භවන්ති. භසමන්තා ආහුතියො. දතතුවඤ්ඤන්තං යදිදං දනං, තෙසං තුවච්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙච්චි අඡීකවාදං වදන්ති. බාලෙ ච පඤ්ඤිතෙ ච කායසස භෙදා උච්ඡ්ඡන්ති විකසන්ති න භොන්ති පරමමරණා”ති.

ඉතං ඛො මෙ භනොත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උචෙඡ්දං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනොත අම්බං වා පුට්ඨො ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භනොත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උචෙඡ්දං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනොත එතදභොසි: ‘කථං භි නාම මාදිසො සමණං වා මුඤ්ඤං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙනම්බං මඤ්ඤාය්‍යා’ තී සො ඛො අහං භනොත අජිතස්ස කෙසකම්බලස්ස භාසිතං තෙච අභිතන්දිං නපපටි-කෙකාසිං. අනභිනන්දිත්වා අපපටිකෙකාසිත්වා අනතතමනො අනතතමනවාචං අතිච්ඡාරෙත්වා තමෙව වාවං අනුග්ගණ්හනො අතිකුජ්ඡනො උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

1. කෙසකම්බලී, PTS. 2. පරලොකො, කජචී.
3. සම්ගග්ගා, සම්ගග්ගා, මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාර කල්හි, කේශකම්බල අජිතයෝ මට මෙය කීහ: “මහරජ, දුන් දෑගෙහි පල නැත. කල මහායාගයෙහි පල නැත. කුශලාකුශල කම්මන්තේ ඵලයෙක් විචාකයෙක් නැත. පරලොච්චි සිටියා හට මේ ලොව නැත, මෙලොව සිටියා හට පරලොවෙක් නැත. මවට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. පියාට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. උපපාදක (මෙයින් සැව නැවත උපදනා) සන්තියෝ නැත. සම්පත්ත (නිවැරැදි මගින් හිස) සම්පත්ත (නිසි මග පිලිපත්), මෙ ලොවත් පරලොවත් තුමු ම වෙසෙසින් දූත පසක් කොට (ලොවට) හෙළි කරන මහණබමුණු කෙනෙක් නැත. සතර මහාගුණයන්ගෙන් නිපත් මේ පුරුෂ තෙමේ යම් විටෙක කඵරිය කෙරේ නම්, එ විටැ (මොහුගේ කයෙහි වූ) පෘථිවිධාතුව බාහිර පෘථිවිධාතුව රැස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ආපෝධාතුව බාහිර ආපෝධාතුව රැස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. තේජෝධාතුව බාහිර තේජෝධාතුව රැස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. වායුධාතුව බාහිර වායුධාතුව කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ඇස් ආදී ඉන්ද්‍රියයෝ අහසට පැන යෙත්. වැද හොත් ඇඳ පස්වනු කොටැති පුරුෂයෝ මල සිරුර ගෙන යෙත්. සොහොන තෙක් පමණක් පදයෝ (ගුණාගුණ වචනයෝ) පැණෙත්. ඇට පරෙව්-වන් මේ. ආගන්තුකසන්කාරාදී වශයෙන් දුන් දන් මල සිරිරෙහි අඵ කීස නිමගම් තෙක් ම මේ. (එයින් පසු එහි කීසින් ඉතිරි නො මේ.) දූත යනු අඥයන් විසින් පණවන ලද්දෙකි. යම් කෙනෙක් ආස්තිය වාදය (පරලොවක් ඇතැයි කම් විපාක ඇතැයි යන ආදී වූ වාදය) කියත් නම්, එය ඔවුන්ගේ හිස් බොරුවෙකි, ප්‍රලාපයෙකි. අනුවණයෝ ද නුවණැත්-තෝ ද යන හැම කය බිදීමෙන් මුල් සුන් වෙත්, වැනැසෙත්, මරණින් මතු ඇති නො වෙත්” යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ කේශකම්බල අජිතයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විචාරන ලදුවෝ ම උචේදවාදය පැවැසූහ. වහන්ස, යම්ගේ අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් කියන්නේ ද, දෙල් හෝ විචාරන ලද්දේ අඹ හෝ කියන්නේ ද, එසේ ම, වහන්ස, කේශකම්බල අජිතයෝ සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විචාරන ලදුවෝ ම උචේදවාදය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙහෙසිය යුතු කොට කෙසේ නම් සිතියැ හෙන්නේ ද?’ යි මේ සිත පිය. වහන්ස, ඒ මම කේශකම්බල අජිතයන්ගේ බස නො ම පැසැසීම, එයට විරුද්ධ බසක් ද නො කීම. එය නො ම පසසා, විරුද්ධ බසකුත් නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නො සතුට හඟවන බසකුත් නො කික්මවා, ඔවුන්ගේ ඒ වචන සාර වශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාර වශයෙන් සිතැ නො පිහිටුවන්නෙමි, සුන්සේනෙන් නැගී නික්මිණිම.

21. එකමිදහං භනන්ත සමයං යෙන පකුණධා කල්වායනො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනා පකුණෙන කල්වායනෙන සද්ධිං සලෙමාදිං. සලෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙණා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසීනො ඛො අභං භනො පකුඛං කල්වායනං එතදවොචං: යථා නු ඛො ඉමානි භො කල්වායන පුථුසීපායනනානි, සෙය්‍යපීදං: හන්ථාරොහා -පෙ- සකකා නු ඛො භො කල්වායන ඵවමෙව දිට්ඨෙව ධරමෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ? නති.

එවං වුතෙත භනො පකුණධා කල්වායනො මං එතදවොච: “සත්තිමෙ මහාරුජ කායා අකථා අකථවිධා අනිමමිතා අනිමමාතා වඤ්ඤා කුට්ටඨා ඵසීකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාධෙනති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. කතමෙ සත්ත ? පඨවිකායො ආපොකායො තෙජ්‍ජාකායො වායොකායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තමෙ. ඉමෙ සත්ත කායා අකථා අකථවිධා අනිමමිතා අනිමමාතා වඤ්ඤා කුට්ටඨා ඵසීකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාධෙනති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. තන් නත්ථි භන්තා වා ඝාතෙතා වා සොතා වා සාවෙතා වා විඤ්ඤාතා වා විඤ්ඤපෙතා වා. යො‘පි තිණ්හන සන්තන සීසං ජීන්දති, ත කොචි කඤ්චි ජීවිතා වොරොපෙති. සත්තන්තං යෙව කායානමන්තරෙන සන්ථං විවරමනුපතති”ති.

ඉන්ථං ඛො මෙ භනො පකුණධා කල්වායනො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනො අමිං වා පුට්ඨො ලචුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලචුජං වා පුට්ඨො අමිං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භනො පකුණධා කල්වායනො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනො එතදහොසි: කථං හි තාම මාදීසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජීතෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤෙතොසා ? ‘ති. සො ඛො අභං භනො පකුඛස්ස කල්වායනස්ස භාසිතං තෙව අභීනන්දිං. තප්පි- කෙකාසිං. අනභීනන්දිනා අප්පිකෙකාසිනා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ජාරෙණා තමෙව වාචං අනුගගණනො අතිකකුජ්ජනො උට්ඨා- යාසනා පකකාමිං.

22. එකමිදහං භනන්ත සමයං යෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනා නිගණ්ඨො නාතපුත්තො සද්ධිං සලෙමාදිං. සලෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙණා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසීනො ඛො අභං භනො නිගණ්ඨො නාතපුත්තං එතදවොචං:

21. වහන්ස, අන් එක්වරෙක මම කාන්‍යායනගෝත්‍රික පක්‍රමයන් වෙත ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීම්. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතාබස් නිමවා පසෙක ඉදහනිමි. එසේ ඉදහන් මම කාන්‍යායන පක්‍රමයන් අමතා “භවත් කාන්‍යායනසිනි, යම් සේ ඇතරුවෝ ය, අසරු වෝ ය ... යන මොනු හැම මේ අත්බවීහි ම තමන් පිසින් දැක්ක හැකි ඵල ඇති ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත්ද, ඔහු එසින් තමන් ... තම මා පියන්... අඹුදරුවන් ... මතුරන් කම්කරුවන් සුවචන් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණන්ට ... දන් දෙත් ද, භවත් කාන්‍යායනයෙහි, මෙසේ ම මහණ-දමෙහිත් මේ අත්බවීහි ම දැක්කැ හැකි ඵලයක් දක්වන්නට හැකි ද?”සි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි කාන්‍යායන පක්‍රමයෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, කිසිවකු පිසින් නො කරන ලද, නො කල විධාන ඇති, ඉදු බෙලෙහුදු නො මවන ලද, අන් කිසිදු ලෙසෙකින් නො ම මවනලද, වද වූ (කිසිවක් නො උපදවන), පවුකුලක් සේ සචිර (හෙවත් පරිණාම රහිත), ඉඤ්ඤියක් සේ තර වැ සිටිනුයෙන් තහවුරු වූ, කාය (සමුත්ත) සතෙක් වෙත්. කවර සතෙක් ද? යන්: පඨවිකාය, ආපොකාය, නෙජජාකාය, වායොකාය, සුඛ, දුක්ඛ, සන්වන ජීවය ද වෙත්. ඔහු නො සැලෙත්. නො පෙරැලෙත්. උනුනට බාධක නො වෙත්. උනුනට සුවය හෝ දුක් හෝ සුව දුක් දෙක ම හෝ දීමට සමත් නො වෙත් ඒ කාය සතෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ, අසන්නෙක් හෝ අස්වන්නෙක් හෝ, දූත ගන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැත. යමෙක් තීයුණු සැතෙකින් හිස සිඳින්නේ නම්, එහි කිසිවෙක් කිසිවකු දිවිසෙන් භාර නො කරයි. වැලි, සජ්තකායයන් අතරින් ආයුධය විවරයට වැද ගනී” යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ මා විසින් සාන්ද්‍යඵල ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලද කාන්‍යායන පක්‍රමයෝ අනෙකකින් අනෙකක් (ඉදුරා ම එයට විරුද්ධ දූයක්) පැවැසූහ. වහන්ස, අඹු විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කරුණු කියන්නේත් දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹු ගැන කරුණු කියන්නේත් යම්සේද, එසේ ම, වහන්ස, කාන්‍යායන පක්‍රමයෝ මා විසින් සාන්ද්‍යඵල ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලදුවෝ ම අනෙකෙක් අනෙකක් (ඉදුරා ම වෙනස් දූයක්) පැවැසී ය.

වහන්ස, ඒ මට “සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙහෙසිය යුතු කොට මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සිතන්නේ ද?”සි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කාන්‍යායන පක්‍රමයන්ගේ වචනය නො පැසසිමි. නො ද විරුද්ධ බසක් කීමි. නො පසසා, විරුද්ධ බසක් ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නො සතුට හඟවන බසක් නො කියා, ඒ ඔවුන්ගේ බස සාරවශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාරවශයෙන් සිතැ නො තබා ගත්තෙමි, හුනස්තෙත් නැගී තික්මිණිමි.

22. වහන්ස, තවත් එක් විටෙක මම ඥානපුත්‍රනිද්ද්‍රන්ථයන් කරු එලැඹුණෙමි. එලැඹූ ඔවුන් හා සතුටු වීම්. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතාබස් නිමවා එක් පසෙක හුන්නෙමි. වහන්ස, පසෙක හුන් මම ඔවුන් අමතා-

“යථා චු ඛො ඉමානි හො අගභිවෙස්සන පුච්ඡිසායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හජ්ඣාරොහා -පෙ- සකකා චු ඛො හො අගභිවෙස්සන ඵඵමෙවං දිට්ඨෙව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු” ? නති

ඵවං චුතො හතො නිගණේයා නානපුතො මං ඵතදවොච: “ඉධ මහාරාජ නිගණේයා වාතුයාමසංවරසංචුතො හොති. කඵඤ්ච මහාරාජ නිගණේයා වාතුයාමසංවරසංචුතො හොති? ඉධ මහාරාජ නිගණේයා සබ්බවාරිවාරිතො ව හොති, සබ්බවාරිසුතො ව, සබ්බවාරිධුතො ව, සබ්බ-වාරිචුට්ඨො 1ව. ඵවං ඛො මහාරාජ නිගණේයා වාතුයාමසංවරසංචුතො හොති. යතො ඛො මහාරාජ නිගණේයා ඵවං වාතුයාමසංවරසංචුතො හොති, අයං චුච්චති මහාරාජ නිගණේයා ගතතො ව යතතො ව සීතතො වා” ති.

ඉන්දං ඛො මෙ හතො නිගණේයා නානපුතො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං චුට්ඨො සමානො වාතුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි හතො අම්බං වා චුට්ඨො ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා චුට්ඨො අම්බං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ඵඵමෙව ඛො හතො නිගණේයා නානපුතො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං චුට්ඨො සමානො වාතුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මයාං හතො ඵතදහොසි: කඵං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? ‘ති. සො ඛො අහං හතො නිගණේයස්ස නානපුත්තස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං. තප්පට්ඨෙකාසිං. අනභිනන්දිනා අප්පට්ඨෙකාසිනා අනත්තමනො අනත්ත-මනවාචං අතිච්ඡාරෙනා තමෙව වාචං අනුගඤ්ඤතො අතිකකුජ්ජනො උට්ඨායාසනා ටකකාමිං.

23. ඵකමිදුහං හතො සමයං යෙන සඤ්ඤයො ඛෙලට්ඨිපුතො¹ තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනා සඤ්ඤයෙන ඛෙලට්ඨිපුතොන සද්ධිං සමමොදිං. සමමොදනියං කඵං සාරාණීයං විතිසාරෙනා ඵකමන්තං නිසීදිං. ඵකමන්තං නිසීතො ඛො අහං හතො සඤ්ඤයං ඛෙලට්ඨිපුත්තං ඵතදවොචං: “යථා චු ඛො ඉමානි හො සඤ්ඤ පුච්ඡිසායතනානි, සෙය්‍යපීදං - හජ්ඣාරොහා -පෙ- සකකා චු ඛො හො සඤ්ඤ ඵඵමෙව දිට්ඨෙව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු” ? නති

1. චුට්ඨො, PTS. චුච්චො (පෙරනමාගභි). 2. ඛෙලට්ඨිපුතො, කළුච්චි.

“භවත් අග්නිවේශ්‍යායනගෙති, යම් සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවීහි ම තමන් විසින් අත් දැක්කැ හැකි ශීල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එසින් තමන්... මාපියන්... අඹුදරුවන් ... මිතුරන් කම්කරුවන් ... සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණතට ... දත් දෙත් ද, භවත් අග්නිවේශ්‍යායනගෙති, මේ සේ ම මහණදමෙහින් මේ අත්බවීහි ම දැක්කැ හැකි ඵලවිපාකයක් පෙන්වියැ හැකි දු ?”යි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි ඥානසුත්‍ර නිර්මුත්ථයෝ මට මෙය කී ය:

“මහරජ, මේ නිර්මුත්ථයාසනගෙහි නිර්මුත්ථ තෙමේ යාම (භාග) සතරක් ඇති ශීලසංවරයෙන් වැටුණේ වේ. මහරජ, කෙසේ නම් නිර්මුත්ථ තෙමේ යාම සතරක් ඇති සංවරයෙන් සංවෘත වේ ද? යත්: මහරජ, මෙහි නිර්මුත්ථ තෙමේ වැලැකුණු සියලු සිසිල් දිය ඇත්තේ වේ. සඵප්‍රකාර සංවරලක්‍ෂණයෙන් සමන්විත වේ. පිඹ හල සියලු වාසීයන් (හෙවත් පඵ) ඇත්තේ වේ. (කම්කරුලක්‍ෂණ වූ) සියලු පාපවාරණයෙන් (මෝක්‍ෂය) සපයී කොට සිටියේ වේ. මහරජ, මෙසේ නිර්මුත්ථ තෙමේ වාතුසීමසංවරයෙන් සංවෘත වූයේ වේ. මහරජ, යම් හෙයකින් නිර්මුත්ථ තෙමේ මෙසේ වාතුසීමසංවරයෙන් සංවෘත වේ ද, එහෙයින් (මෝක්‍ෂාධිගමයෙන් ම කෙලවරට) පත් සිතැත්තේ ද, (කායාදී ඉන්ද්‍රියයන්හි තව දුරටත් සංයම් කල යුත්තක් නැති බැවින්) සංයත ආත්ම ඇත්තේ ද, (මොනොවට) පිහිටි සිතැත්තේ ද වේ යැ යි කියනු ලැබේ.”

වහන්ස, මෙසේ ඥානසුත්‍ර නිර්මුත්ථ තෙමේ මා විසින් සාන්දුෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විචාරන ලද්දේ ම වාතුසීමසංවරය පැවැසී ය. යම්සේ අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් දැක්වන්නේ ද, දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ දැක්වන්නේ ද, එසේ ම, වහන්ස, ඥානසුත්‍ර නිර්මුත්ථයෝ සාන්දුෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලදුවෝ ම වාතුසීමසංවරය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙහෙසියැ යුතු කොට සිතන්නේ දු ?” යි මේ සිත වී ය. වහන්ස, ඒ මම වනාහි ඥානසුත්‍ර නිර්මුත්ථයන්ගේ වචනය මැනැවැසි නො පැයැසිමි, විරුඬ බසකුදු නො කිමි. නො ම පසසා, නො ද විරුදු බසක් කියා, නො සතුටු සිතැතියෙමි, නොසතුට හඟවන වචනයක් ද නො කියා, ඔවුන් කී ඒ බස් සාරවශයෙන් ද නො පිළිගත්තෙමි, සිතැ ද නො ම තබා ගත්තෙමි, හුන්සතෙන් නැගී නික්මැ ගියෙමි.

23. නැවත ද වහන්ස, එක් වරෙක මම ථෙවරාපිපුහු සංජයගන් කරා ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණ වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කථාව නිමවා පසෙක ඉදැ ගනිමි. වහන්ස, එසේ ඉදැ ගත්තෙමි, ඔවුන් අමතා, “භවත් සංජයගෙහි, යම්සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොවුන් හැම මේ අත්බවීහි ම තමන් විසින් අත් දැක්කැ හැකි ශීල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, එසින් තමන් ... මාපියන් ... තම අඹුදරුවන් ... තම මිතුරන් කම්කරුවන් සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණතට ... දත් දෙත් ද, භවත් සංජයගෙහි, මේ පරිද්දෙන් ම මහණදමෙහින් මේ අත්බවීහි ම දැක්කැ හැකි ඵලයක් දැක්වියැ හැකි දු ?” යි මෙය කිමි.

ඵලං වුද්ධෙත භනෙත සඤ්ඤො බෙලට්ඨීපුද්ධො මං ඵතදවොච: 'අඤ්ඤි පරො ලොකො?'ති ඉති වෙ මං පුච්ඡසී, 'අඤ්ඤි පරො ලොකො?'ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, 'අඤ්ඤි පරො ලොකො?'ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. ඵචනති'පි මෙ නො. තථා'ති'පි මෙ නො. අඤ්ඤථා'ති'පි මෙ නො. නො 'ති'පි මෙ නො. නො නො 'ති'පි මෙ නො. 'නඤ්ඤි පරො ලොකො?'ති -පෙ- 'අඤ්ඤි ච නඤ්ඤි ච පරොලොකො?' -පෙ- 'නෙවඤ්ඤි න නඤ්ඤි පරො ලොකො?' -පෙ- 'අඤ්ඤි සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'නඤ්ඤි සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'අඤ්ඤි ච නඤ්ඤි ච සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'නෙවඤ්ඤි න නඤ්ඤි සත්තා ඔපපාතිකා?' -පෙ- 'අඤ්ඤි සුකට්ඨකකචානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' -පෙ- 'නඤ්ඤි සුකට්ඨකකචානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' -පෙ- 'අඤ්ඤි ච නඤ්ඤි ච සුකට්ඨකකචානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' .පෙ- 'නෙවඤ්ඤි න නඤ්ඤි සුකට්ඨකකචානං කම්මානං ඵලං විපාකො?' -පෙ- 'භොති තථාගතො පරමමරණො?' -පෙ- 'න භොති තථාගතො පරමමරණො?' -පෙ- 'භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණො?' -පෙ- 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො?' ති ඉති වෙ මං පුච්ඡසී, 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො?'ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො?'ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. ඵචනති'පි මෙ නො. තථා'ති'පි මෙ නො. අඤ්ඤථා'ති'පි මෙ නො. නො'ති'පි මෙ නො. නො'ති'පි මෙ නො'ති.

ඉතං ඛො මෙ භනෙත සඤ්ඤො බෙලට්ඨීපුද්ධො සඤ්ඤිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකෙඛපං ඛ්‍යාකාසී. සෙය්‍යථාපි භනෙත අම්බො වා පුට්ඨො ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අම්බං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ඵචමෙච ඛො භනෙත සඤ්ඤො බෙලට්ඨීපුද්ධො සඤ්ඤිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකෙඛපං ඛ්‍යාකාසී.

තස්ස මග්ගං භනෙත ඵතදභොසී: අයඤ්ච ඉමෙසං සම්ඤ්ඤාභමණොතං සබ්බබාලො සබ්බමුලෙහා. කථං හි නාම සඤ්ඤිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකෙඛපං ඛ්‍යාකරෙය්‍යති?ති. තස්ස මග්ගං භනෙත ඵතදභොසී: කථං හි නාම මාදීසො සම්ඤ්ඤං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසනං අප-සාදෙතඛං මඤ්ඤෙය්‍යා?ති. සො ඛො අහං භනෙත සඤ්ඤො බෙලට්ඨීපුද්ධො භාසිතං නෙව අභිනඤ්ඤිං. නපට්ඨෙකාසීං. අනභිනඤ්ඤිං අපට්ඨෙකාසීතිං අනතමනො අනතමනවාචං අතිවජ්ජරෙසා තමෙච වාචං අනුග්ගණනො අතිකඤ්ඤාජනො උට්ඨායාසිනා පකකාමිං.

වහන්ස, මෙසේ මා කී කල්හි චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ මට මෙය කීහ:

‘පරලොචෙක් ඇත් ද?’ යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, (පරලොචෙක් ඇතැ) යි මට අදහස් වී නම්, ‘පරලොචෙක් ඇතැ’ යි සුඝමත්තට එය විසදන්නෙමි. එතෙක් මෙසේත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක් ඇතැ’ යි එ පරිදි වූ අදහසකුත් මට නැත. අන් පරිද්දෙකින් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක් ඇත්තේ නො වේ’ යි කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක් නො මැත්තේ නො වේ’ කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොචෙක් නැත් ද?’ යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, ... ‘පරලොචෙක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?’ යි මා විචාරයි නම් ... ‘පරලොචෙක් නො ම ඇත්තේත් නැත්තේත් නො ම වේ ද?’ යිත් මා විචාරයි නම් ... ‘මෙයින් සැව පරලොචා උපදනා සත්තු ඇත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොචා උපදනා සත්තු නැත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොචා උපදනා සත්තු ඇත්තේත් නැත්තේත් වෙත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොචා උපදනා සත්තු ඇත්තේත් නො ම වෙත් ද, නැත්තේත් නො ම වෙත් ද?’ යි... ‘කුශලා-කුශලකමීයන්ගේ ඵල විපාක ඇද්ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකමීයන්ගේ ඵල විපාක නැද්ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකමීයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකමීයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් නො වේ ද?’ යි ... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේ ද?’ යි ... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි නො වන්නේ ද?’ යි... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් වේ ද?’ යි... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් නො වේ ද?’ යි මෙසේ මා විචාරයි නම්, ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේ යැ’ යි, ‘නො වන්නේ නො වෙයි, කියා මට අදහස් වී නම්, ‘සත්ති තෙමේ මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේ ය, නො වන්නේ නො වේ’ යි කියා සුඝමත්තට එය විසදන්නෙමි. මේ කාරණය මෙසේ ම යැ යිත් මට අදහසෙක් නො වේ. එසේ ම මේ කාරණය වෙනැයිත් මට අදහසෙක් නො වේ. ‘අන් සැටියකින් මේ කාරණය වෙනැ’ යිත් මට අදහසෙක් නො වේ. ‘මේ කාරණය මෙසේ නො වෙනැයිත් මට අදහස් නො වේ. ‘මෙය මෙසේ නො වන්නේ නැතැ’ යිද මට අදහස් නො වේ” යනු යි.

වහන්ස, මා විසින් චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලය විචාරන ලදුවෝ ම අපසීන්තවික්‍ෂෙපය (ඉමක් කොණක් නැති සේ වචනයන්ගෙන් ප්‍රශ්නය ඉවත් කිරීම) පැවැසූහ. වහන්ස, අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කියනුයේත්, දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ ගැන කියනුයේත් යම්සේ ද, එසේ ම, වහන්ස, චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලදුවෝ ම වික්‍ෂෙපය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට “මේ තෙමේ මහණබමුණන් අතුරෙන් සැම ගෙත් ම බාලතම ය, මුසිතම ය. සාන්දෘෂ්ටික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලද්දේ ම කෙසේ නම් වික්‍ෂෙපය කියා පාන්නේ ද?” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් මා රටවැසි මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙහෙසිය යුතු කොට සිතන්නේ ද?” යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයන්ගේ වචනය නො ම පැසැසිමි. එයට විරුද්ධ බසකුත් නො කිමි. නො පසසා, විරුද්ධ බසකුත් නො කියා, නො සතුටු වූයෙමි නමුදු නො සතුට ගතවන බසක් නො තිත්මවා, ඒ ඔහුගේ වචන සාර විසින්ද නො පිලිගනුයෙමි, සිතා ද නො තබනුයෙමි, හුතස්තෙත් නැගී තිත්මා ගියෙමි.

24. සො 'හං භනෙන භගවන්තමපි පුච්ඡාමි: යථා භු ඛො ඉමානි භනෙන පුච්ඡසිප්පායනතානි, සෙය්‍යපීදං: භන්ථාරොහා -පෙ- සකකා භු ඛො මෙ භනෙන ඵවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙභු ඉනති".

“සකකා මහාරාජ”. තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤඤචෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ බමෙය්‍ය, තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි”.

25. “හං කිමඉඤ්ඤහි, මහාරාජ, ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො. තස්ස ඵවමස්ස: ‘අච්ඡරියං වත භො, අබ්භුතං වත භො, පුඤ්ඤනං ගතී පුඤ්ඤනං විපාකො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්චහි කාමගුණෙහි සම්පට්ඨො සම්බන්ධුතො පරිවාරෙති දෙවො මඤ්ඤඤ. අභමපනමති’ස්ස දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤති කරෙය්‍යං. යනභුතාහං කෙසං මස්සං ඕහාරෙත්ථා කාසායානි වන්ථානි අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’නති.

සො අපරෙත සමයෙන කෙසමස්සං ඕහාරෙත්ථා කාසායානි වන්ථානි අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය. සො ඵවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තං විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුත්තං විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුත්තං විහරෙය්‍ය, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනභුච්ඡා අභිරුත්තා පටිවෙකෙ.

තඤ්ඤච තෙ පුරිසා ඵවමාචාරොවෙය්‍යං: ‘යගෙස දෙව ජාතෙය්‍යාසි, යො තෙ පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපාතී කිඛිකාර- පටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො, සො දෙව කෙසමස්සං ඕහාරෙත්ථා කාසායානි වන්ථානි අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. සො ඵවං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තං විහරති, වාචාය සංවුත්තං විහරති, මනසා සංවුත්තං විහරති, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සනභුච්ඡා අභිරුත්තා පටිවෙකෙ’ති. අපි භු තිං ඵවං චදෙය්‍යාසි: ඵභු මෙ භො සො පුරිසො. පුත්තදෙව භොභු දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡානිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාපී මනාපචාරී පියවාදී මුඛුලොකකො” ති.

24. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද විචාරමි. වහන්ස, යම්කිසි අතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මෙ අත්බවිණි ම තමන් විසින් අත් දැක්කා හැකි සිප් සතර නිසා ජීවත් වෙත් ද, එසින් තමන් ... මාපියන් ... අඹුදරුවන් ... මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණන්ට ... දන් දෙත් ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම මෙ අත්බවිණි ම සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයක් පණවන්නට හැකි දු ?” යි රජ විචාලේ ය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: “මහරජාණෙනි, හැක්කේ ය. එසේ තම තොප පිළිවිසමි. තොප රිසි ලෙසකින් උත්තර දෙත්තා.

25. මහරජාණෙනි, මතු දැක්වෙන කරුණු තෙපි කිමැ යි (කෙසේ) සිතන්නහු ද? මෙහි තොපගේ වැඩ පල කරන, පලමුවෙන් නැගී සිටින, ස්වාමියාට කල යුතු වනාවන් හැම කොට නිමවා පසු වැ හෝනා සුලු, කිකරු වැ හැසිරෙන, තොප මනාප දු ම කරන, ප්‍රිය කථා ඇති, තොපගේ තුටුපහටු මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන (=මුහුණ සතුටු කරන්නට ම උත්සාහ කරන) දාසයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට “පිනෙහි ගතිය, පිනෙහි ඵල විපාක අහෝ ආචාරී යි! අහෝ පුදුම යි! මේ වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ වනාහි මිනිසෙකි. මම ද මිනිසෙකිමි. මෙ රජ වූ කලී පස්කප්පුණයෙන් යුක්ත වූයේ සමන්විත වූයේ දෙවියකු මෙන් ඉඳුරන් පිණවයි. මම වූ කලී ඔහුගේ වැඩ පල කරන, පලමුවෙන් නැගී සිටින, සියලු කටයුතු නිමවා හැමට ම පසු වැදු හෝනා, කිකරු වැ පවත්නා, ඔහුට මනාප සේ හැසිරෙන, ප්‍රිය වචන කියන, ඔහු සතුටු මුහුණ දක්නට බලා සිටින දාසයෙකිමි. පින් කෙලෙම් වීම් නම්, ඒ මමත් මොහු සේ වන්නෙමි. එබැවින් කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදින්නෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ” යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි.

හේ පසු කලෙක කෙහෙ රවුලු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදි බිමට වදනේ නම්, මෙසේ පැවිදි වූයේ දැහැමින් ලබන කත බොන දු හා හඳනා පොරෝනා සිටුරු ම පරම කොටැහි බැවින් (එසින් මත්තෙහි අන් කිසි ආභිසයක් නො සොයන බැවින්) පරමසංලේඛයෙන් (කෙලෙස් තුනී කරන අග්‍ර පැවැත්මෙන්) තෘප්ත වූයේ, කායචිත්තවිචේක දෙකිහි ඇලුණේ, කායචාරයෙන් සංවෘත වැ (අකුසල් නො කැරෙන සේ කය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, වෘත්චාරයෙන් සංවෘත වැ (වෘත්චාරයෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ වචනය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, මනෝචාරයෙන් සංවෘත වැ (සිතෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ සිත රැක ගෙන) වසන්නේ නම්-

ඉදින් තොපගේ රුජපුරුෂයෝ තොපට ‘අවසර! දේවයන් වහන්ස, දැනගන්න: ඔබ වහන්සේගේ වැඩ කටයුතු කරන, කලින් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේට මනාප දු ම කරන, පිය බස් ඇති, ඔබ වහන්සේගේ තුටු පහටු මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේගේ යම් දාසපුරුෂයෙක් වී නම්, දේවයන් වහන්ස, හෙ තෙමේ කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වන්නේ ය. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ, දැහැමින් ලැබෙන ආකාර පාන වසත්‍ර ම පරම කොටැහි බැවින් තෘප්ත වැ, ප්‍රවිචේකයෙහි ඇලුණේ, කසින් සංවෘත වැ වෙසෙයි. වචනයෙන් සංවෘත වැ වෙසෙයි. සිතින් සංවෘත වැ වෙසේ යැ’ යි දන්වන්නෝ නම්- ‘හවත්ති, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවත ද මගේ වැඩපල කරන, පලමුවෙන් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, මනාපවාරී ප්‍රියවාරී, මා මුහුණ සතුටු කරන්නට බලා සිටින, මගේ දාසයෙක් වේ වා’ යි තෙපි මෙසේ කියන්නහු ද ?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුණේක.)

“නො හෙනං හනෙත. අඵ බො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි, පච්චු-
ට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමනෙතය්‍යාම. අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකඛාරෙහි. ධම්මකම්පිඤ්ඤ
රකඛාවරණගුත්ථිං සංවිදහෙය්‍යාමා”ති.

“නං කිමමඤ්ඤහි මහාරාජ, යදී ඵලං සනෙත හොති වා සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අද්ධා බො හනෙත ඵලං සනෙත හොති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං ”ති.

“ඉදං බො තෙ මහාරාජ මයා පඨමං දිට්ඨෙව ධම්මෙව සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානත”නති.

26. “සකකා පන හනෙත අඤ්ඤචපි ඵචමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙව
සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු ?”නති

“සකකා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ, තඤ්ඤඤචෙත්ථ පටිපුච්ඡිඤ්ඤාමි.
යථා තෙ ධම්මෙය්‍ය තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාහි. නං කිමමඤ්ඤහි මහාරාජ
ඉධ තෙ අඤ්ඤ පුරිසො කඤ්ඤාකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො,
තඤ්ඤ ඵචමඤ්ඤ: “අච්ඡරියං වත හො අබ්බුතං වත හො පුඤ්ඤානං ගති
පුඤ්ඤානං විපාකො. අයං හි රුජා මාගධො අජාතසනතු වෙදෙහිපුතො
මනුඤ්ඤො. අහමපි මනුඤ්ඤො. අයං හි රුජා මාගධො අජාතසනතු වෙදෙහි-
පුතො පඤ්ඤාහි කාමගුණෙහි සමපටිතො සම්බිහිභුතො පරිවාරෙහි
දෙවො මඤ්ඤො. අහමපනමහිඤ්ඤා කඤ්ඤාකො ගහපතිකො කාරකාරකො
රාසිවඩ්ඪකො. සො වතඤ්ඤාහං පුඤ්ඤාහි කඤ්ඤාකො. යනනුනාහං
කෙසමඤ්ඤං ඔහාරෙත්ථා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරසමා
අනගාරියං පඤ්ඤාපෙතු”නති.

සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකඩකිං පහාය මහනතං වා
භොගකඩකිං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤතිපරිවට්ටං. පහාය මහනතං වා
ඤ්ඤතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමඤ්ඤං ඔහාරෙත්ථා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙත්ථා
අගාරසමා අනගාරියං පඤ්ඤාපෙතු. සො ඵලං පඤ්ඤාපෙතු සමානො කායෙන
සංවුතො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුතො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුතො විහරෙය්‍ය,
ඤ්ඤාපෙතුපරමතාය සනතුට්ඨා අභිරතො පටිවෙකෙ.

නං වෙ තෙ පුරිසා ඵචමාරොචෙය්‍යු: ‘යග්ගෙ දෙව ජාතෙය්‍යාහි. යො
තෙ පුරිසො කඤ්ඤාකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො, සො
දෙව කෙසමඤ්ඤං ඔහාරෙත්ථා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරසමා
අනගාරියං පඤ්ඤාපෙතු. සො ඵලං පඤ්ඤාපෙතු සමානො කායෙන සංවුතො
විහරති වාචාය සංවුතො විහරති, මනසා සංවුතො විහරති, ඤ්ඤාපෙතු-
පරමතාය සනතුට්ඨා අභිරතො පටිවෙකෙ’ති. අපි නු ඤ්ඤං ඵලං වදෙය්‍යාහි:
‘ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුතදෙව හොතු කඤ්ඤාකො ගහපතිකො
කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො’ති ?

“වහන්ස, එය එසේ නොවෙයි. වැලි, අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දැක හුනක්නෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්නෙන් නිමනන්නමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත්-පිරිකරින් ආදරයෙන් නිමනන්නමෝ ද වමු. ඔහුට බාර්මක රක්ෂාවරණ-ගුප්තිය (දැහැමි රකවල) ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, එය කිමැ යි සිතන්නවු ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මහණදම් පිරිමේ සාන්දුභවකඵලයක් ඇත්තේ වේ ද? නොවේ ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක).

“වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒකාන්තයෙන් සාන්දුභවකශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලය වේ” යි (රජ කී ය.)

“මහරජ, මේ වනාහි තොපට මා විසින් පණවන ලද මේ අත්බවහි ම ලැබෙන පලමු වන සාන්දුභවක ශ්‍රාමණ්‍යඵලය වේ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

26. “වහන්ස, මෙසේ ම අනෙකුදු මේ අත්බවහි වූ සාන්දුභවක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයක් පණවන්නට හැක්කේ ද?” යි (රජ පුළුවන.)

“හැක්කේ ය, මහරජාණෙනි. එසේ වී නම්, මහරජාණෙනි, තොප ම මෙහි ලා පිළිවිසිමි. තොපට රිසියෙන පරිදි එය කීයන්නැ. මහරජාණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනාහු ද? මෙහි ගොවිතැන් කරන, එක් ගෙයකට අභිපති වූ, තොප අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, තොපගේ පුරුෂයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට ‘පින්වත්ති, පිනෙහි ගතිය, පිනෙහි ඵලය ආශ්ච්ඡී ය! අද්දහුත ය! මේ වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙඤ්චර අජාතගනුරජ ද මිනියෙකි. මම ද මිනියෙකිමි. මේ... රජ වනාහි පස්කම් ගුණයෙන් යුක්ත වැ, සමන්විත වැ, දෙවියකු සේ ඉදුරන් හසුරුවයි. මම වූ කලී එක් ගෙයකට ම අභිපති, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔහුගේ ගොවියෙක් වෙමි. ඒ මම ඉදින් පින් කරන්-තෙමි වීම් නම්, ඒකාන්තයෙන් මොහු බදු වන්නෙමි. ඒ මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැදෑ, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදනෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්-

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ සම්පත්රූස හැරූ දමා, මහත් වූ හෝ සම්පත්රූස හැරූ දමා, මද වූ හෝ ඥතිවහියා හැරූ දමා, මහත් වූ හෝ ඥතිවහියා හැරූ දමා, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැදෑ, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදින්නේ නම්, මෙසේ පැවිදි වූ ම හේ දැහැමින් ලත් ආහාර පාන විවර පමණෙකින් ම සතුටු වැ, කායචිත්ත විචේතයෙහි ඇලුණෙක් වැ, කසින් සංවෘත වැ වචනයෙන් සංවෘත වැ මනසින් සංවෘත වැ වෙසෙන්නේ නම්-

තොපගේ පුරුෂයෝ තොපට “අවසර! දේවයන් වහන්ස, කාරණයක් දන ගන්න. ගෘහපතික වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔබ වහන්සේගේ ගොවියෙක් වූ යම් පුරුෂයෙක් වී ද, හේ කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැදෑ ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ ය. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම දැහැමින් ලත් ආහාරපානවිවර පමණෙකින් තෘප්ත වැ ප්‍රච්චේකයෙහි ඇලුණේ, කසින්... වචසින්... මනසින් සංවෘත වැ වෙසේ යැ’ යි මෙසේ දන්වන්නෝ නම්- ‘භවත්ති, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවැතත් ගෘහපතික වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන මගේ ගොවියෙක් වේ වා’ යි තෙපි කීයන්නහු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක.)

“නො හෙතෙම භනෙන. අඵ ඛො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි පච්චු-
චෙඨය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමනෙතය්‍යාම, අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිචරපිණ්ඩපාතසෙතාසතතිලානපච්චයගෙසජ්ජපරිකඛාරෙහි. ධම්මකම්පි‘සා
රකඛාවරණගුත්තිං සංචීදගෙය්‍යාමා”ති.

“තං කිම්මඤ්ඤෙසි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙත හොති වා සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අඤ්ඤා ඛො භනෙන ඵලං සනෙත හොති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵල”නති.

“ඉදං ඛො තෙ මහාරාජ මයා දුතියං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානතනති”.

27. “සකකා පන භනෙන අඤ්ඤාමපි දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙත්තුං ඉමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි
අභිකකනතතරඤ්ඤා පණිතතරඤ්ඤා ?”ති

“සකකා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ සුඤ්ඤාහි සාධුකං මනසි
කරොති භාසිසාමි”ති.

“ඵලං භනෙන”ති ඛො රජා මාගධො අජාතසතඤ්ඤා වෙදෙහිපුත්තො
ගගවතො පච්චග්ගොති.

28. ගගවා ඵතදවොච: “ඉධ මහාරාජ තථාගතො ලොකො උප්පජ්ජති
අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්‍යාවරණසම්පනෙතා සුගතො ලොකපිදු අනුතතරො
පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො ගගවා. සො ඉම්මං
ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බභූතං සසමණ්ඩාසම්මං පජං
සදෙවමනුසානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති
ආදිකල්‍යාණං මරෙඤ්ඤාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සඛ්‍යඤ්ඤානං
කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

29. තං ධම්මං සුඤ්ඤාහි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසම්මං වා
කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සඤ්ඤා පටිලහති.
සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාගෙන සමනතාගතො ඉති පටිසංචිකඛති: ‘සම්මාධො
ඤ්ඤාචාසො රජාපථො¹. අඤ්ඤාකාසො පඛඤ්ඤා. තසිදං සුඤ්ඤා අභාරං
අජ්ඣාචසතා ඵකනතපරිපුණ්ණං ඵකනතපරිසුද්ධං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං
චරිත්තුං. යනුනුතාහං කෙසම්සසුං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වත්ථානි
අච්ඡාදෙඤ්ඤා අභාරසමා අනගාරියං පඛඤ්ඤාය’නති.

1. රජාපථො, කසම්ම.

“වහන්ස, එය එසේ නො වන්නේ ය. වැලි අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දූක හුතස්නෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්නෙන් නිමකන්නමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙත්පිරිකර යන මෙයින් ඔහු වෙසෙසින් නිමකන්නමෝ ද වමු. ඔහුට දූහැමි වූ රකවල් ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, ඉදින් මෙසේ ඇති කලා සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් වේ ද? නො වේ ද? ඒ කීමැ යි සිතවු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක).

“වහන්ස, මෙ සේ ඇති කලා ඒකාන්තයෙන් සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයෙක් වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, මේ - තොපට මා විසින් පෙන්වන ලද මේ අත්බවිහි ම වූ දෙවෙනි සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය යැ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

27. “වහන්ස, මේ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනාප වූ, වඩා උතුම් වූ, මේ අත්බවිහි ම ලැබෙන අනෙකුළු සාන්දූෂටිකශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයක් පැණවිය හැක්කේ ද?” යි (රජ පුළුවන).

“හැකි යි මහරජාණනි. එසේ නම් අසන්නැ. මොනොවට සිත යොමු කරන්නැ. කියන්නෙමි” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

“එසේ ය, වහන්සැ” යි කියා වෛදෙහිපුත්‍ර මහබෙය්වර අජාතශත්‍රු රජ පිලිවදන් දුන්නේ ය.

28. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ මස්ක:

“මහරජාණෙනි, මෙහි අර්හත් වූ සමාස් සමුද්ධි වූ විදුචරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකවිත් වූ නිරුත්තරපුරුෂදම්මසාරථි වූ දෙවිමනිස්නට ශාස්තෘ වූ බුද්ධි වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්කුප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක (නිවරද) කොට, අවසනැ හදුක (නිවරද) කොට, අථ සහිත කොට, ව්‍යංජනයෙන් සහිත කොට, සඵප්‍රකාරයෙන් පුණී කොට, පිරිසිදු කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්‍ෂා-ත්‍රයයෙන් සංගෘහීත වූ සියලු) ශාසනබ්‍රහ්මවර්ගීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරු කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ බමිය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමත්විත වූයේ, ‘ගිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි (අවහිරයෙකි). (රුහාදී රජස් නැගෙන) රජස් පථයෙකි. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිඛිතයක් සේ මේ බබසර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන අපසං වා ගොගකකිං පහාය මහන්තං වා ගොගකකිං පහාය අපසං වා ඤ්ඤතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සං ඕභාඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අවජ්ඣාදෙඤ්ඤා අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජති. සො ඵලං පබ්බජතො සමානො පාතිමොකකසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසමපනො අණ්ණමනෙතසු වජ්ජසු හයදස්සාඪී. සමාදාය සිකඛති සිකඛාපදෙසු කායකම්මවචීකම්මෙත සමන්තාගතො කුසලෙන. පරිසුඤ්ඤාචාරො සීලසමපනො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහන-චාරො භොජනෙ මන්තඤ්ඤා සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො සන්තුඤ්ඤා.

29. කථංඤ්ඤා මහාරාජ භික්ඛු සීලසමපනො භොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චතො භොති නිභිතදඤ්ඤා නිභිතසඤ්ඤා ලජ්ජී දයාපනො. සබ්බපාණගුහනිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලස්මිං.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිච්චතො භොති දින්නාදාසී දින්නපාටිකඛිඪී. අභේතෙන සුච්ඡාදෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලස්මිං.

අබ්බහමචරියං පහාය බ්බහමචාරී භොති ආරාචාරී¹ විරතො මෙථුතා ගාමධම්මා. ඉදම්පිස්ස භොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චතො භොති සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා ජේතො² පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පිස්ස භොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාවං³ පහාය පිසුණාය වාවාය පටිච්චතො භොති. ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භින්නානං වා සකිතා, සංභිතානං වා අනුපාදානා⁴ සමභාරාමො⁵ සමභාරතො සමභානඤ්ඤිං සමභානකරණිං වාවං හාසිතා භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාවං⁶ පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිච්චතො භොති. යා සා වාවා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා⁷ හදයඛගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරුපිං⁸ වාවං හාසිතා භොති. ඉදම්පිස්ස භොති සීලස්මිං.

සමඵප්පලාපං පහාය සමඵප්පලාපා පටිච්චතො භොති කාලවාදී ගුහවාදී අත්ඵවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතීං වාවං හාසිතා භොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ඵසඤ්ඤිතං. ඉදම්පිස්ස භොති සීලස්මිං.

1 අනාචාරී, මජ්ඣ. 2 ජේතො, සං. 3 පිසුණාවාචං, PTS. 4 අනුපාදානා, PTS. 5 සමභාරාමො, මජ්ඣ. 6 ඵරුසාවාවං, PTS සිඤ්ඤා 7 පෙමනීයා, මජ්ඣ. 8 ඵච්චරුපිං. PTS. සිඤ්ඤා

හේ උසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සමුපත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සමුපත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බන්ධා, කසාවත් හැද පෙරෙවැ, ගිහිතෙත් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් යුක්ත වූයේ, සවල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආජීව ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දොර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, (සන් තන්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන්වැදුරුම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂා-උදයන්හි සමාදන් වැ හික්මෙයි.

29. මහරජ, මහණ තෙමේ කෙසේ තම සිල්වත් වේ ද ? යන්: මහරජ, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණඝාතය හැර දමා, ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙතසහින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුලුගුරු ඇත්තේ (දඹුලුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමුඛයට පැමිණියේ (මෙමුඛයෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශීලයෙක් වේ.

හේ අදන්තාදානය හැර දමා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් මුළු මනින් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම සිතිනුත් කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදුසිහින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ අබිරමිසර දුරු ලා බබසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ කේලාමි කීම දුරු ලා, කේලාමි කීමෙන් වැලැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන් ගෙන්) බිඳුවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳුවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුවනු ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුනවුන් (සමහියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමහියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමහියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමහිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ රඵ බිණුම් දුරු ලා, රඵ බස් දෙවුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතැ වැදගත්තා, නො ගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොල් හිස් දෙබැවිලි හැර දමා, බොල් දෙබැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාල වේලායෙහි කථා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියන-සුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියන-සුලු වූයේ, සිතැ තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොනක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බඳු වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

30. ඩීජගාමභුතගාමසමාරම්භො¹ පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො² හොති රතතුපරතො³ පටිච්චරතො⁴ විකාලනොජනා. නච්චිතවාදිත-
 විසුකදස්සනා⁵ පටිච්චරතො හොති. මාලාගකිවිලෙපතධාරණමණ්ඩන-
 විභුසනධානා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො
 හොති. ජාතරූපරජතපටිඤහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. ආමකධිඤ්ඤ-
 පටිඤහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිඤහණා⁶ පටිච්චරතො
 හොති. ඉජ්ඣමාරිකපටිඤහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. දුඨිදුසපටිඤහණා⁶
 පටිච්චරතො හොති. අජේලකපටිඤහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. කුකකුට-
 සුකරපටිඤහණා⁶ පටිච්චරතො හොති. හජීගවස්සවලවා⁷ පටිඤහණා
 පටිච්චරතො හොති. බෙතතච්ඡුපටිඤහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍ය-
 පහණ⁸ගමනානුපයාගා පටිච්චරතො හොති. කයවිකකයා පටිච්චරතො
 හොති. භුලාකුටකංසකුටමානකුටා⁹ පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටනවඤ්චන-
 තිකතිසාවි¹⁰යොගා පටිච්චරතො හොති. ඡේදනවධබකිතවිපරාමොස-
 ආලොපසහසාකාරා¹¹ පටිච්චරතො හොති. ඉදමපි¹²ස්ස හොති සීලස්මිං.

මූලසීලං¹³ නිට්ඨිතං.

31. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
 භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරූපං ඩීජගාමභුතගාමසමාරම්භො¹⁴ අනුසුත්තා
 විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලඛිජං බකිඛිජං එඵඛිජං¹⁴ අග්ගඛිජං
 ඛිජඛිජමෙව¹⁵ පඤ්ඤමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා¹⁶ ඩීජගාමභුතගාමසමාරම්භො¹⁷
 පටිච්චරතො හොති. ඉදමපි¹²ස්ස හොති සීලස්මිං.

32. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
 භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරූපං සනතිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා
 විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනතසනතිධිං පාතසනතිධිං වජ්ඣසනතිධිං
 යානසනතිධිං සයනසනතිධිං ගකිසනතිධිං ආමිසසනතිධිං. ඉති වා ඉති
 එවරූපා සනතිධිකාරපරිභොගා පටිච්චරතො හොති. ඉදමපි¹²ස්ස හොති
 සීලස්මිං.

1. සමාරම්භා, මජ්ඣ.	2. එකං භතතිකො, මජ්ඣ.
3. රතතුපරතො, මජ්ඣ.	4. විරතො, චෙ. ජෙ.
5. විසුකා, මජ්ඣ.	6. පටිඤහණා, (සබ්බඵල)
7. ගවස්සා, සෙ. වලවා, මජ්ඣ.	8. පඨිණ, සී.මු. මජ්ඣ. සස.
9. කුටා, මජ්ඣ.	10. සාවි, මජ්ඣ.
11. දුඨිදුස, මජ්ඣ.	11. සහසා, මජ්ඣ.
12. ඡේල, සෙ. එලා, සී. චෙ.	13. සමාරම්භා, මජ්ඣ.
14. එලා, සෙ. එලා, සී. චෙ.	14. ඛිජඛිජං. එඵ. චෙ.
15. ඉති එවරූපා, කෙසුචි.	15. ඛිජඛිජං. එඵ. චෙ.
	17. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

30. හේ විජසමුඛ (=පාල වන දෑ)ද, භුතසමුඛ (පාල වුණු දෑ) ද සිදු-
 මෙන් බිඳුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක්
 වෙළේ වලදන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි.
 තවනු ගනු වනනු පිසුළුදසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇඟ
 අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගෙවිලෙවුන්
 දැරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද, නොකැප වූ
 මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු
 පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු බාහ්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ
 වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන්
 පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දැසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ
 වෙයි. එළුවන් බැවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන්
 හූරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙළෙඹුන් ගෙරින්
 පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ
 වෙයි. ගිහියනට දුත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන්ගෙට පණිවුඩ පණත්
 ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙළෙඳ ගනුදෙනුයෙන්
 වැලැක්කේ වෙයි. භොරතරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්,
 ගොර මනුම්වලින් මනුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිමියන්
 නොගිමි කිරීමෙන්, තාතා උපායෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා
 දූයට හුරු නො අගනා දූයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මෙ කී නොකී
 හැම කෙකරුවකකම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදීමෙන් ද,
 මැරීමෙන් ද, රුකින් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම්වලින් ද
 වැලැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

චූලසිලය නිමිසේ ය.

31. යමිසේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන්
 දුන් බොජුන් වලද, මූලචීර් ද (හිඟුරු ආදී පාල වන මූල් ද), සකකි චීර් ද
 (නුග ආදී පාල වන කඳ ද), පරුචීර් ද (උක් උණ බට ආදී පාල වන
 පුරුක් ද), අග්‍රචීර් ද (ඉරිවෙරිය ආදී පාල වන දළ ද), පස් වනු චීර්-
 චීර් ද (චී ආදී පාල වන ඇට ද) යන මෙ කී චීර්සමුඛ ද (පාල වන දෑ ද)
 භුතසමුඛ ද (පාල වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිඳුම් බිඳුම් තැළුම් තැවුම් යැ යි)
 කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසසත් ද, හෙ තෙමේ මෙ
 බදු වූ චීර්ශ්‍රාම භුතශ්‍රාම සමාරම්භයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ
 ශිලයෙක් වේ.

32. යමිසේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක්
 සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කෑම රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොත
 ද රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, රිය ගැල්
 ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතා කී දෑ
 ගැර තවත් තල සහල් ආ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම
 යන මෙසේ වූ සන්තිධිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා
 ගෙන වැලැදීමෙහි) යෙදී වෙසසත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ
 සන්තිධිකාර පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

33. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණබ්බාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේවා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදො: නචචං ගීතං වාදීතං පෙකකං අකඛානං පාණ්ණිස්සරං වෙනාලං කුඹ්භදුත්තං සොභනකං¹ වණ්ඤාලං වංසං ඛොපනකං² හත්ථිසුද්ධං අස්සයුද්ධං මහිසයුද්ධං³ උසභයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ණියුද්ධං⁴ කුකකුට්ඨයුද්ධං වට්ටකයුද්ධං දණ්ඨියුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං⁵ නිබ්බුද්ධං උයෙය්‍යාධිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුහං අණ්ණිකදස්සනං⁶. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

34. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණබ්බාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේවා තෙ ඵවරුපං ජූතපමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදො: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිකාරපථං සන්තිකං බලිකං ඝටිකං සලාකහත්ථං අකඛං පඞ්ගචීරං වඞ්ඤකං මොක්ඛචිකං විඞ්ඤුලකං පනතාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචරං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජූතපමාදට්ඨානානුයොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

35. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණබ්බාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේවා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදො: ආසඤ්ඤං පලලඞ්ඤකං ගොතකං විතතකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකන්තිකං උදුදලොමිං ඵකනනලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජ්නප්පවෙණ්ණිං කාදලිමිභපචරපචචත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

1. සොභනගරකං, කන්ථි. සොභනකරකං, PTS. සොභනසරකං, මජ්ඣං.
 2. ඛොචනං, කන්ථි ඛොපනං, සිත්ථි. 3. මහිං, මජ්ඣං.
 4. මෙණ්ඤිකං, මජ්ඣං. 5 සීහල පොළකෙසු න දිස්සති.
 6. අනික- කෙසුමි.

33. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සාදාහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, නටසමයා (නළුවන් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඩවර (අතින් ලොහොවෙර ගැයුම් හෝ අත්තල ගැයුම), වේතාල (දඹුමුවා තාලමටට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භජුත (සිවුරස් වෙර වැයුම්), ශෝභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩුල්ලෙහි දී දේවතාවනට සෙයානු වශයෙන් තාද්දීනිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණදෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝගුඩක්‍රීඩාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසච්චොවනය (මලවුන්ගේ ඇට සුවද කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්-පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්පොර, යුද පවත්තා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

34. යම්සේ වනාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සාදාහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දුකෙළිය, මඩුලු පානුම, සන්තිකාක්‍රීඩාව, දුදුකෙළිය, කල්ලි ගැයුම, සලාඅත්-කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ තලා පිඹුම, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැයුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළනැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්තෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇඳ ඒ කියවීම), සිතු දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

35. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සාදාහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සහලා පුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලහය, විශමතෙන් විසිතුරු කල එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෙත්තය), සිංහාදීරුවවලින් විසිතුරු කල එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කල පසතුරුණ, තෝසෙස්ය හුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිටු එලන ඇතිරිය, රියා එලන ඇතිරිය, ඇදට සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මහා කල ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කල මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දොර පාමුල රතුකොට්ට තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මෙබඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙනක භොනොනා සමණ්ණාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධර්මානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සම්බාහනං ආදයං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං¹ මුඛලෙපනං² හස්ඵකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාමිකං ඛංගං ජතතං විත්‍රුපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලවිජනිං ඔදනානි වස්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති-ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධර්මානානුයොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'සාස භොති සීලසම්.

37. යථා වා පනෙනක භොනොනා සමණ්ණාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං තිරච්ඡානකඵං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකඵං වොරකඵං මහාමිත්තකඵං සෙනාකඵං හයකඵං සුඛකඵං අන්තකඵං පානකඵං වස්ඵකඵං සයනකඵං මාලාකඵං ගකිකඵං ඤජිකඵං යානකඵං ගාමකඵං නිගමකඵං නගරකඵං ජනපදකඵං ඉන්ද්‍රිකඵං පුරිසකඵං [කුමාරකඵං කුමාරිකඵං]³ සුරකඵං විසිඛාකඵං කුමහධර්මානකඵං පුඛ්ඛපෙතකඵං නානත්තකඵං ලොකකඛාසිකං සමුද්ද-කඛාසිකං ඉතිහවාහවකඵං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානකඵාය පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'සාස භොති සීලසම්.

38. යථා වා පනෙනක භොනොනා සමණ්ණාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං විභ්‍යාභිකකඵං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: “න නිං ඉමං ඛම්මවිනිශං ආජානාසි. අහං ඉමං ඛම්මවිනිශං ආජානාමි. කිං නිං ඉමං ඛම්මවිනිශං ආජානිසාසි? මුච්ඡාපට්ටනො නිමිසි. අහමසම් සමවාපට්ටනො, සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං⁴ තෙ විපරුවතං. ආනරාපිතො තෙ වාදෙ. නිඤ්ඤිතො නිමිසි. වර වාදප්පමොකඛාය. තිබ්බෙ-ඤ්ඤි වා සචෙ පභොසි”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විභ්‍යාභිකකඵාය පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'සාස භොති සීලසම්.

39. යථා වා පනෙනක භොනොනා සමණ්ණාහමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තානං ඛතඛියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහර්”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදම්පි'සාස භොති සීලසම්.

1. මුඛචුණ්ණං, මජ්ඣ. 2. මුඛාලෙපනා, සිමු.
 3. මරම්මපොස්ඤ්ඤයෙව දිසාතෙ 4. අවිච්ඡිණ්ණං, කෙසුචි.

36. යම්සේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් හත්වනුවට තෙල් හා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැබපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හස්තාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බය බැඳීම, විසිතුරු සැරසව දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩු දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිඵමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැවීමටත් ඇඟ සැරැහීමටත් කරැණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

37. යම්සේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රුජකපා, වෝරකපා, මහාමාත්‍ය කපා, ජස්තා කපා, හය කපා, සුඛ කපා, ආභාර කපා, පානකපා, වස්ත්‍රකපා, ගයන කපා මාලා කපා, ගකි කපා, ඥාති කපා, යාන කපා, ශ්‍රාම කපා, නිගම කපා, නගර කපා, ජනපද කපා, ස්ත්‍රී කපා, පුරුෂ කපා, කුමාර කපා, කුමාරි කපා, ගුර කපා, වීචි කපා, කුමහසපාන කපා, තාතාතිකපා, ලොකාබ්‍යාසිකා කපා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කපා, ඉතිහවෘතව කපා යන මේ බඳු වූ තීරස්චිත කපාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බඳු කපාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

38. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම් විනය කිමැ’යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මැතැවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරැණු සහිත ය. තා බස කරැණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැලී හියෙ ය. මා විසින් තට දෙස් තැහිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා තැගු දෙසින් මිදෙත්තට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසදව” යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනුන් බැණ දෙබා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

36. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ “මෙහි යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ, මෙය ගෙනැ යන්න, අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කල තියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඇමැතියන්ගේ ක්‍රියායන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැවියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ, මේ බඳු දෑ මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දෑ මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

40. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිනනිකා ව නිපෙසසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංඝිතාගේ. ඉති වා ඉතිඵවරූපා කුහනලපනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

41. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං¹ කපෙපනති, සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිතං උප්පාදං² පුපිණං³ ලකඛණං මුඛිකච්ඡිතං අග්ගිභොමං දඛ්ඛිභොමං ඵ්ඝභොමං තඤ්ඤුලභොමං සප්පිභොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අඛවිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා⁴ සිව්ච්ඡා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡාච්ඡා මුඛිකච්ඡා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකච්ඡානං⁵ සරපරිත්තානං මිගපකඛං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

42. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කපෙපනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඛණං වජ්ඣලකඛණං දණ්ඩලකඛණං⁶ අසීලකඛණං උසුලකඛණං ඛනුලකඛණං ආවුඛලකඛණං⁷ ඉත්ථිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසීලකඛණං හත්ථිලකඛණං අස්සලකඛණං මහිසලකඛණං⁸ උසහලකඛණං ගො-ලකඛණං⁹ අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං¹⁰ කුකකුටලකඛණං වටක-ලකඛණං ගොඛාලකඛණං කණණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

43. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කපෙපනති සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං තිස්සානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අතිස්සානං හවිස්සති, අඛනනරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අඛනනරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අඛනනරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අඛනනරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉති-ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

1. ජීවිකං, මජ්ඣං.
2. උප්පාදං, සීමු. 3. පුපිණං, මජ්ඣං. පුපිණකා, සී.
4. ඛෙකා, කෙසුචි. 5. පකඛ, කෙසුචි.
6. දණ්ඩලකඛණං සඵලකඛණං, මජ්ඣං. 7. ආවුඛ, කෙසුචි.
8. මහිංස, මජ්ඣං. 9. ගොණ, මජ්ඣං. 10. මෙණ්ඩක, කෙසුචි.

40. යම්සේ සමහර පින්වත් මහණවූණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙවන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසිත් හෝ බසිත් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පේක්ෂායෙන් අනුනට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ කුහනලපනවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

මධ්‍යමශීලය නිමිසේ ය.

41. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණවූණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වප්නශාසත්‍රය, ලක්ෂණශාසත්‍රය, මූෂකවර්තනවිද්‍යාව, අශ්නිහෝමය, දර්චිහෝමය, කුෂහෝමය, කණහෝමය, තණ්ඩුලහෝමය, සර්පිඡ්හෝමය, තෙලනෝමය, මුඛහෝමය, ලෝහිතහෝමය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ස්ත්‍රාවිද්‍යාව, ශිව්විද්‍යාව, භූතවිද්‍යාව, භූරිවිද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, විෂවිද්‍යාව, වාශ්විකවිද්‍යාව, මූෂකවිද්‍යාව, ශාකුතවිද්‍යාව, වායසවිද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ශර-පරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන්ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

42. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවූණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණය, වත්ලකුණය, දඹුලකුණය, කඹුලකුණය, ඊලකුණය, දුඹුලකුණය, අවිලකුණය, ඉතිරිලකුණය, පුරිස්ලකුණය, කුමරලකුණය, කුමරිලකුණය, දස්ලකුණය, දුසිලකුණය, ඇත්ලකුණය, අස්ලකුණය, මිහුලකුණය, වහස්ලකුණය, ගොත්ලකුණය, එළලකුණය, බැටෙළලකුණය, කුකුළලකුණය, වටුලකුණය, ගොස්ලකුණය, කැණලකුණය, කපුලකුණය, මුවලකුණය යන ආදී මෙබඳු තිරස්චිත විද්‍යයෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

43. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවූණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිතැ අසෝ තැකැතින් (සුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ උන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් රට තුළැ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් අතුලතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුලතැ සිටින රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යයෙන්, මෙ බඳු වූ මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චිකා-යෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

44. යථා වා පනෙනෙක හොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපපෙනති. සෙය්‍යපීදං: ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. සුරියඤ්ඤාහො හවිස්සති. නකඛතතඤ්ඤාහො හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං පඵගමනං හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං උපපඵගමනං හවිස්සති. නකඛතතානං පඵගමනං හවිස්සති. නකඛතතානං උපපඵගමනං හවිස්සති. උකකාපානො හවිස්සති. දීසාඛාහො හවිස්සති. භුමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුදුඤ්ඤි හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියනකඛතතානං උග්ගමනං ඔගමනං¹ සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. ඵවංවිපානො ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. ඵවංවිපානො සුරියඤ්ඤාහො හවිස්සති. ඵවංවිපානො නකඛතතඤ්ඤාහො හවිස්සති. ඵවං-විපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං පඵගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං උපපඵගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නකඛතතානං පඵගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නකඛතතානං උපපඵගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපානො උකකාපානො හවිස්සති. ඵවංවිපානො දීසාඛාහො හවිස්සති. ඵවංවිපානො භුමිවාලො හවිස්සති. ඵවංවිපානො දෙවදුදුඤ්ඤි හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියනකඛතතානං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං වොදුනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

45. යථා වා පනෙනෙක හොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපපෙනති. සෙය්‍යපීදං: සුඛබ්බවිකා හවිස්සති. දුඛබ්බවිකා හවිස්සති. සුභිකඛං හවිස්සති. දුඛිකඛං හවිස්සති. බෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරොග්ගං හවිස්සති. මුද්දා ගණතා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිච්චතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

46. යථා වා පනෙනෙක හොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපපෙනති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුඤ්ඤිගකරණං ජිව්‍යානිජඵහනං² හනුසංහතනං හන්ඵාභිජ්ජනං හනුජ්ජනං කණ්ණ-ජ්ජනං ආදුසපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්චුපට්ඨානං මහභුපට්ඨානං අඛුජ්ජනං සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

1. ඔග්ගමනං, කෙසුචි. 2. ජිව්‍යානිජඵහනං. ඛසුචි.

44. යමසේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුඤ්චුහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද්ධර්ම දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ තකත් තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම් වන්නේ ය. සද්ධර්මයේ ද, තකත් තරුන්ගේ ද උදව් බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. සුඤ්චුහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ව්‍යුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ධර්මය නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ධර්මයේ නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පඵගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පඵගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස්ගෙඳවුම් මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ධර්මයේ ද තකත් තරුවල ද උදව් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ”යි කියනුවෝ මෙබඳු තීරණවිත විදුහයන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තීරණවිත විදුහයන්, මිථ්‍යාච්චකයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

45. යමසේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය, මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ”යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥ නබා ගිණීම) ද, ගණතාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාසත්‍රය, ලෝකාසත ශාසත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණවිත විදුහයන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තීරණවිතවිදුහයන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

46. යමසේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අඹුසැමියන් එක් වන්නට තකත් කීම, අඹුසැමියන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැරැ දීම, බිම් පාල වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, තැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, කන් අගුලු වැවෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබපතෙහි දේවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවදස්සක ලවා ජෙන කියවීම, ජිවකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දවා මුඛින් ගිනිජල් විසිදවීම, මතුරු දවා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවිත විදුහයන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද, අන් මෙබඳු වූ ද තීරණවිතවිදුහයන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

47. යථා වා ජනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණො සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජ්විකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ණිධිකමමං භුතකමමං භුරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං නහාපනං ජුභනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිරෙවනං අධොවිරෙවනං සීසචිරෙවනං කණණතෙලං නෙත්තනප්පනං නජ්ඣකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකීයං සලලකත්තියං දුරකතිකිච්ජා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසගීනං පටිමොකෙඛා, ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්දපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

48. ස ඛො¹ සො මහාරුජ භික්ඛු එවං සීලසමපනො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ බතතිඨො මුඤ්ඤාචසිනො² තිහතාච්චාමිනො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චජ්ඣකතො, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු එවං සීලසමපනො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛනෙන සමන්තාගතො අරඤ්ඤතං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සීලසමපනො භොති.

49. කථඤ්ච මහාරුජ භික්ඛු ඉඤ්ජියෙසු ගුත්තඤ්චාරො භොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා ත නිමිත්තභ්‍යාභී භොති නානුඛ්‍යාඤ්ජනභ්‍යාභී. යත්ථාධිකරණමෙතං වක්ඛුඤ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනුස්සවෙය්‍යං³ තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකඛති වක්ඛුඤ්ජියං වක්ඛුඤ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- ඝාණෙන ගතං සාසිඤ්ඤා -පෙ- ජ්චහාය රසං සාසිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ජොට්ඨබ්බං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාභී භොති නානුඛ්‍යාඤ්ජනභ්‍යාභී. යත්ථාධිකරණමෙතං මනිඤ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනුස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රකඛති මනිඤ්ජියං. මනිඤ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉඤ්ජියසංවරෙන සමන්තාගතො අරඤ්ඤතං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉඤ්ජියෙසු ගුත්තඤ්චාරො භොති.

1. අථ ඛො, කෙසුචි. 2. මුඤ්ඤාචසිනො, කෙසුචි.
3. අනුස්සවෙය්‍යං, අනුස්සවෙය්‍යං, කෙසුචි.

47. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සෑදෙනායෙන් දැන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණීධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුන් තැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේකයට බේන් දීම, වස්ති කිරීම, ශීඝ්‍රවිරේචන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සදහා ඇස පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත් තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇසා උල්ඇන ලෙඩට බේන් කිරීම, ගිහියනට ගලා කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාය-විකිත්සාව), කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යා”සි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්විතපිදුකයෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි, මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

48. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ ශීල-සංවරහේතුයෙන් කිසිම එකද අසංවරතායෙකින් පහල විශා හැකි බියක් නොදකී. මහරජාණනි, ඤාත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනාසු සතුරන් ඇති ඤාත්‍රියයෙක් කිසිම එකද සතුරකුගෙන් විශා හැකි කිසිදු බියකුත් යම්සේ නොදක්නේ ද, මහරජාණනි, එසේම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරහේතුයෙන් කිසිම එකද අසංවර-යෙකින් ඉපාදියා හැකි බියක් නොදකී. හේ මේ ආසී ශීලසක්කයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සතන්හි තිදෙස් වූ කාසික වෛතසික සුවය විදී. මහරජ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ.

49. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද? යත්: මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නොගන්නේ වේ. ශුභාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නොගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍රජිහිය වසා නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්තා නයට විෂම ලෝභ දොම්නස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙත්තාහු ද (නොහොත් විතතසන්තානස ලුහුබඳනාහු ද) එහි (ඒ වක්‍රජිහියයාගේ) සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. ඒ වක්‍රජිහියය රකී. ඒ වක්‍රජිහියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගඳ ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රභව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රභී කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන දූත, ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගන්නේ නොවේ. ශුභාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගන්නේ නොවේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රෝත්‍රජිහියය ... ශ්‍රාණේජිහියය ... ජ්භෙච්ජිහියය ... කායේ-ජිහියය ... මනඉජිහියය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ වින්ත-සන්තානසට විෂමලෝභ දොම්නස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙත්තාහු ද (නොහොත් විතතසන්තානස අනුබඳනාහු ද,) ඒ ශ්‍රෝත්‍රජිහියයාගේ ... ශ්‍රාණේජිහියයාගේ ... ජ්භෙච්-ජිහියයාගේ ... කායේජිහියයාගේ ... මනඉජිහියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජ්භ්වා ... කාය ... මන ඉජිහියය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආසී වූ ඉජිහියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යාසේක සුබය (කෙලෙසුන් ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අධිවිතත සුබය) විදී. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉජිහියයන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

50. කථංඤ්ඤා මහාරුජ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු අභිකක්ඛනෙන පටික්ඛනෙන සම්පජානකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සමිඤ්ඤතෙ¹ චසාරීතෙ සම්පජානකාරී භොති. සඛික්ඛාපිපත්තච්චිරධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාර-පසාචකමෙම සම්පජානකාරී භොති. ගතෙ සීතෙ තිසිතෙන සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිතාචෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති.

51. කථංඤ්ඤා මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායචරිතාරියෙන චිචරෙන කුච්ච්චරිතාරියෙන² පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදයෙව චක්ඛමති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පක්ඛී සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාරො³ව ඛෙති, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායචරිතාරියෙන චිචරෙන කුච්ච්චරිතාරියෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදයෙව චක්ඛමති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

52. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඩකේන³ සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං චබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිමුභං සුසානං චන්දනං අබ්භංගාකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපානපටික්ඛනෙනා නිසිදති චලලඛං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං චණ්ඩාය චරිත්ථං සතිං උච්චස්ථෙපඤ්ඤා.

53. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣෙත වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං චරිතොඤ්ඤා. බ්‍යාපාදපදෙසං පභාය අබ්‍යාපනාවිත්තො විහරති සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං චරිතොඤ්ඤා. පිනමිඤ්ඤං පභාය විගතභිතමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤාදී සතො සම්පජානො. පිනමිඤ්ඤා විතතං චරිතොඤ්ඤා. උඤ්ච්චකුක්ඛකුච්චං පභාය අනුඤ්ඤා විහරති අභිජ්ඣතං වූපසනාවිත්තො. උඤ්ච්චකුක්ඛකුච්චා විතතං චරිතොඤ්ඤා. විවිකිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ඛමෙමසු. විවිකිච්ඡාය විතතං චරිතොඤ්ඤා.

1. සමිඤ්ඤතෙ, කෙසුචි. 2. චරිතාරියෙන, සීඞු. 3. ඉමිනා සීලකඩකේන, සඛිච්ච.

50. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාත්තසම්ප්‍රජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යාමෙහි පෙරලා ඊමෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිනු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කැපිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි, නො බිණීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

15 මහරජාණනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. මහරජාණනි, (පියා හබ්බුවට තරම්) අත්තවු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හබ්බා යේ නම්, පියාපත්බර සහිත ව ම යම් සේ පියාහබ්බා ද, එසේ ම, මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද පා සිවුරු (ආදී අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුටු වේ.

52. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආසී ශිලසකකයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ස්මාත්තසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසනමූල පථිත කුරුලු ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රස්ථ) අත්තවකාශ (එළිමහත්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශුන්‍ය කිසි සෙනස්තක් හජනය කෙරෙයි. හේ පිඹු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ, පසුබත් සෙමෙහි, පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා, කමටහතට අභිමුඛ කොට සිහිය එළවා හිඳී.

53. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදනසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විකෘතිහණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් සුන් සිහින් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රභේදය (ක්‍රෝධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රෝධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍රියානම්භිය හැර, පහ වූ ස්ත්‍රියානම්භිය ඇත්තේ, දව රු දෙක්හි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඤ්ච ඇත්තේ, සිහියෙකුත් නුවණිකුත් සුකත වූයේ වෙසෙයි. ස්ත්‍රියානම්භිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහුන් බවත්) කුකුසත් (කල නොකල දෛහි පසුකැවිල්ලත්) සිහින් දුරු ලා, අනුභව වැ (නොසංහුන් බැවින් තොර වැ), සංසිදුණු සවකීය විතතසන්නානය ඇත්තේ, උදහස කුකුස දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

54. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයො-
 ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනතා සමිජේඛිය්‍යං, සො යාති ච පොරාණානි
 ඉණමුත්‍රානි තානි ච බ්‍යන්ථිකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උතතරිං අචසිට්ඨං
 දුරහරණං, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනෙත
 පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සමිජ්ඣිංසු. සො හං යාති ච
 පොරුණානි ඉණමුත්‍රානි තානි ච බ්‍යන්ථි අකාසිං. අනපි ච මෙ උතතරිං
 අචසිට්ඨං දුරහරණං”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධි-
 ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

55. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස උකඛිතො
 බාලුහගිලානො, හතතං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලමතතා,
 ඝ්‍රො අපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුලෙචය්‍ය, හතතඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
 සියා චස්ස කායෙ බලමතතා, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
 අහොසිං උකඛිතො බාලුහගිලානො. හතතං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. නචස්ස
 මෙ ආසි කායෙ බලමතතා. සො‘මහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුතො
 හතතඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අනපි ච මෙ කායෙ බලමතතා”ති. සො තතොතිදුතං
 ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

56. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො බ්‍යකිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
 අපරෙත සමයෙන තමහා බ්‍යකිනාගාරු මුලෙචය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙන¹,
 න චස්ස කිඤ්චි භොගානං චයො, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
 බ්‍යකිනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො‘මහි ඵතරහි තමහා බ්‍යකිනාගාරු මුතො
 සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. තනපි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං චයො”ති. සො
 තතොතිදුතං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

57. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො දුසො අස්ස අතතතාසිනො
 පරාසිනො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා දුසබ්‍යා
 මුලෙචය්‍ය අතතාසිනො අපරාසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො, තස්ස
 ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අහොසිං අතතතාසිනො පරාසිනො
 න යෙනකාමඛගමො, සො‘මහි ඵතරහි තමහා දුසබ්‍යා මුතො අතතාසිනො
 අපරාසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙඨ
 පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

1. අව්‍යයෙන, PTS.

54. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් (පොලියට) ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම් එය අඹුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙළෙමි, ඒ මගේ කමානන සමාධි විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම් එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි, අඹුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණයනැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

55. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බහුත් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟ පත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බහුත් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟ පත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන් බවී ඇති ලෙසෙක් වීමි. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද ඇතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

56. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බන්ධ විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි භෝග විනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීමි. ඒ මම දැන් බන්ධ විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ භෝගයනට කිසි විනාශයක් ද නැතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

57. මහරජාණනි, යම් සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීමි. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

59. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො සධනො සහොගො කන්තාරධාන-
මග්ගං පටිපජේජය්‍ය දුබ්භිකඛං සප්පටිභ්‍යං. සො අපරෙන සමයෙන නං
කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය, සොත්ථිතා ගාමනතං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමිං
අප්පටිභ්‍යං, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ සධගතො සහොගො
කන්තාරධානමග්ගං පටිපජ්ජේ. දුබ්භිකඛං සප්පටිභ්‍යං. සො’මහි ඵතරහි
තං කන්තාරං තිණේණා සොත්ථිතා ගාමනතං අනුපාපුණො ඛෙමිං අප්පටි-
භ්‍ය”න්ති. සො තදො නිදුනං ලභෙථ පාමොජ්ජං අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං -

60. ඵචමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා
ඛක්ඛිනාගාරං යථා දුසඛ්‍යං යථා කන්තාරධානමග්ගං ඵචං ඉමෙ පඤ්ඤ
නීවරණේ අප්පටිභ්‍යෙ අතතති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ අතණ්‍යං
යථා අතරුතභ්‍යං යථා ඛක්ඛිතා මොක්ඛං යථා භුජ්ජස්සං යථා ඛෙමනනභුමිං
ඵචමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤ නීවරණේ පභිණේ අතතති
සමනුපස්සති.

61. තස්සිමෙ පඤ්ඤ නීවරණේ පභිණේ අතතති සමනුපස්සන්තො
පාමොජ්ජං ජායති. පමුද්දිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කාශො පස්ස-
මාති. පස්සධුකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාගිගති.

62. සො විච්චෙවච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං
සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කොනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසන්තනති¹ පරිසන්තනති²
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සඛොචනො කායස්ස විචෙකජේන
පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

63. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ දුකෙඛා තභාපකො වා තභාපකන්තවාසී වා
කංසථාලෙ තභානීයවුණ්ණාති ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙථාසකං
පරිපෙථාසකං සන්තොය්‍ය³ සායං තභානීයපිණි සෙනභානුගතො සෙනභපරෙතො
සන්තරඛාතිරු චුටා සෙනභෙන න ව පග්ගරණී -

ඵචමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජේන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තනති පරිසන්තනති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සඛොචනො
කායස්ස විචෙකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදමපි ඛො මහාරුජ
සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි
අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤ පණීතතරඤ්ඤ.

1. අභිසන්තෙති සිමු, මජ්ඣං. 2. පරිසන්තෙති. සිමු, මජ්ඣං.
3. සන්තෙය්‍ය. සිමු, මජ්ඣං.

58. මහරජාණනි, යමිසේ ධනවත් වූ තෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් කතරමගකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ තිරුදක පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, හෝග සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මගකට බටුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. තිරුපදුත භය රහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි”යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිනයට පැමිණෙන්නේ ද-

59. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ ඡන්දයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරිහයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික් මගක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. මහරජාණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරිගන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

60. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතූ ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාම කය සංභිතදී. සංහ්‍රන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකග වේ).

61. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අතුසල් දහමුත් ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසහිත, විචාරසහිත, විවේකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුබයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පඨී කෙරෙයි. සියලු අග පසග ඇති ඔහුගේ මුළු කයෙහි ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

62. මහරජාණනි, යමි සේ කපුපවක් (කිලිගෙක්) හෝ කපුවකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොහොතලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණු පිඬු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ත වූයේ, ඇතුලත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද -

63. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවේක-යෙන් උපන් ප්‍රීතිසුබයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරා ලයි. මුළුල්ල ම ස්පඨී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අග පසග ඇති මුළු කයෙහි විවේකජ ප්‍රීති සුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මහරජ, මේ ද පලමු දැක්වුණු සාන්ද්‍යභවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ ද වඩා උතුම් වූ ද සාන්ද්‍යභවික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයෙකි.

64. පුන ච පරං මහාරුජ භික්ඛු විතකකවිචාරුතං වූපසමා අජකිභාතං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුමානං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උදකරහදො උබ්භිදොදකො, තස්ස තෙවස්ස පුරන්ධිමය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උතතරුය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලෙන කාලං සමමා ඛාරං අනුපවෙච්ඡය්‍ය, අථ ඛො තමහා ච උදකරහදො සීතා වාරිඛාර උබ්භිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤය පරිසංඤ්ඤය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස වාරිතා සීතෙන අපච්චං අස්ස-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

ඉදංවපි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකකන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

66. පුන ච පරං මහාරුජ භික්ඛු පිතියා ච විරුහා උපෙකඛකො ච විහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආවිකඛන්ති: උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියං කුමානං උපසමපජ්ජ විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති, පරිපථරති නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

67. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරිකීතියං වා අපොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්චාති උදකානුග්ගතාති අනෙතානිමුග්ගපොසිති¹ තාති යාව වග්ගා යාව ච මූලා සීතෙන වාරිතා අභිසන්තාති² පරිසන්තාති³ පරිපුරති, පරිපච්චාති නායං⁴ කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සීතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස.

1. අනෙතා නිමුග්ග පොසිති, බො. ස. ස. 2. අභිසන්තාති, බො. ස. ස.
3. පරිසන්තාති, ලො. ස. ස. 4. නායං, බහුසු.

64. මහරජාණනි, තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සංසිද්ධිමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන, (ඉඬුවා වහා එක් වැ යෙදුණු) සිතැ එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියන් සුවයන් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ මුළුකයේ විවේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් පැතිරී නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

65. මහරජ, යමහේ යටැ උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරැ විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මහෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මහෙක් නොවන්නේ ද, පැසිමි දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මහෙක් නොවන්නේ ද, උතුරැ දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මහෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලැ සුදුසු පරිදි නො වසින්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙක් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිසිල් දිය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද-

මහරජ, එහේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රජික ශ්‍රාමණ්ණපච්චුය ද පලමු දැක්වුණු සාන්ද්‍රජික ශ්‍රාමණ්ණපච්චුයතට වඩා මනෝඥ ද වඩා උතුම් ද වේ.

66. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මහරජ, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ගේ ද විරාගයෙන් (පහවීමෙන්, සංසිද්ධිමෙන්), උපේක්ෂායෙන් ද සුක්ත වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදී. ආසීයෝ යම් ධ්‍යානයක් හේතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැබැ 'උපේක්ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ'යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයන් පැතිරී නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

67. මහරජ, යමහේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පඬුර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පඬුර හෝ දියෙහි උපන්නේ දියෙහි වැසුණේ, දියෙන් නොතැගුණේ, දිය තුලැ ම ගිලී වැබෙනුයේ ද, ඒ හැම අග දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිරී වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලැ හෝ පිසුම්වලැ හෝ පඬුරවලැ හෝ සිසිල් දිය පැතිරී නො ගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද-

එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජීතීකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤානි පරිසංඤ්ඤානි පරිසුරෙති පරිපථරති. නායං කීඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපජීතීකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

ඉදං මපි ඛො මහාරුජ සංඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකකන්තනරඤ්ච පණීතනරඤ්ච.

68. පුන ච පරං මහාරුජ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ඛමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සත්පාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිඤ්චා නිසිනො හොති. නායං කීඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වෙනසා පරියොදනෙන අපච්චං හොති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො ඵදනෙන වත්තෙන සසීතං පාරුපිඤ්චා නිසිනො අස්ස, නායං කීඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඵදනෙන වත්තෙන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිඤ්චා නිසිනො හොති. නායං කීඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වෙනසා පරියොදනෙන අපච්චං හොති.

ඉදං මපි ඛො මහාරුජ සංඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකකන්තනරඤ්ච පණීතනරඤ්ච.

69. පුන ච පරං මහාරුජ සො භික්ඛු එවං සමාභිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛණෙන විගතුජකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතීයෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤප්පතො ඤ්ඤාදස්සනාය විතං අභිනිහරති අභිනිත්තා-මෙති. සො එවං පජානාති: “අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතුමමහාභුතීකො මාතාපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුමමාසුපවයො අනිච්චුච්චාදනපරිමද්දන-හෙදනවිභිංසනඛමො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සීතං එත්ථ පටිබ්බං” තති.

70. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣ විපසනො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පනො, තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පඤ්ඤාසුත්තං වා. තමෙන වක්ඛමා පුරිසො හත්ථෙ කරිඤ්චා පච්චවෙකෙඛය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො, අවෙජ්ඣ විපසනො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පනො. තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පඤ්ඤාසුත්තං වා” ති.

මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමසි, භාත්පසින් තෙමසි, පුරා ලසි, භෑමපරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ඩලය ද පලමු කි සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ඩලයට වඩා මනෝඥ වූත් වඩා ප්‍රණීත වූත් එකෙකි.

68. මහරජ, නැවත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ සුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමිතස් දෙදනාගේ පහ වීමෙන් දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපේක්ෂා සමාන යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානාය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද නොගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සුදු වනින් හිසින් වටා පෙරෙව හුන්නේ ඵෙ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වනින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැහැර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ඩලය ද පලමු දුක්වුණු සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්ඩලයට වඩා මනෝඥ වූ වඩා ප්‍රණීත වූ එකෙක.

69. තව ද (අනෙකක් කියමි:) මහරජ, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ චිත්තෝපක්ෂේප ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදර්ශනා භාවනාවට යෝග්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනාඥාන සංකීර්ණ, (පරිකම) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරිසි. හේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභූතයන් ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ඉක්මනින්ම නිවනට උපන්නේ ය, බත් කොමු ආදී අභරිත් වැඩුණේ ය, අතිස බව ද දුගඳ හරනුවට සුවද විලෙවුන් ඉලියැ යුත් බව ද, ලෙඩ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, එසේ කල ද විදෙන බව ද, විසිරෙන බව ද ගත මේ දු ස්භාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැස්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ”යි මෙසේ දත ගනී.

70. මහරජ, යම්ගේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයක පහල වූ අටැස් වූ මොනොවට පිරිසමි කල, සියුම් වූ වෙසෙසින් පහත් වූ, පිවිතුරු වූ, බෝවනාදී සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඹුවත් හෝ හුසෙක් අමුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අනෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අටැස් වූ මොනොවට පිරිසමි කැරැණු, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිවිතුරු වූ, සියලු බෝවනාදී ආකාරයෙන් සම්පුණ්ණ වූ වෙරළ මිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ යම් හුසෙක් අමුනන ලද්දේ වේ යැ”යි සලකා බලන්නේ ද-

එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගඤ්ඤෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤප්පතෙත ඤ්ඤාදසසතාය චිත්තං අභිනීභරති අභිනීත්තාමෙති. සො එවං පජානාති අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමභාගුතිකො මාතාපෙත්තිකසම්මතෙවා ඔදනකුමමාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනනෙදන විධංසනධම්මො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

ඉදමපි ඛො මහාරුජ සජ්ඣේදීකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සජ්ඣේදීකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

71. සො එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගඤ්ඤෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤප්පතෙත මනෝමයං කායං අභිනීමම්නනාය¹ චිත්තං අභිනීභරති අභිනීත්තාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනීමම්නනාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනීජ්ඣයං,

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො මුඤ්ඤමහා ඉසිකං² පවාහෙය්‍ය³. තස්ස එවමස්ස: අයං මුඤ්ඤො අයං ඉසිකා අඤ්ඤා මුඤ්ඤො අඤ්ඤා ඉසිකා මුඤ්ඤමහානෙච ඉසිකා පවාලහාති⁴.

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරුජ පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: “අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියානෙච අසි පවාලෙහා”ති.

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරුජ පුරිසො අහිං කරණ්ඩා උඬිරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: “අයං අහි අයං කරණ්ඩා, අඤ්ඤා අහි අඤ්ඤා කරණ්ඩා, කරණ්ඩානෙච අහි උඬිතෙතා”ති⁵.

එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගඤ්ඤෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤප්පතෙත මනෝමයං කායං අභිනීමම්නනාය චිත්තං අභිනීභරති අභිනීත්තාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනීමම්නනාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛගපච්චඛිං අභිනීජ්ඣයං. ඉදමපි ඛො මහාරුජ සජ්ඣේදීකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සජ්ඣේදීකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

1. අභිනීමම්නනාය. ඛොසස.
2. ඉසිකා. ඛොසස.
3. පඬිතෙතා. ඛොසස.
4. පඬිතෙතා. ඛොසස.
5. උඬිරෙතො. සස.

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි, නිඛල බවට පැමිණි කල්හි, විදයීතාඥනය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, එය අතට තමා හරිසි. හෙ තෙමේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපී ය, සතර මහාභුතයන්ගෙන් තැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍ර ශෝණිතයෙන් තිපත්තේ ය, බත් කොමු අදි අහරින් වැඩුණේ ය, අනිස බව ද දුගඳ හරතට සුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද ලෙඩ දුරුලභවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද ඒ කලත් බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සවහාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්චුණු සාන්දුභවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් ද වූ සාන්දුභවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

71. හේ මෙසේ සමාධිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ (සාධි ඉපැදවීමට යෝග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිඛල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපී වූ, සියලු අභපසතින් යුත්, විකල නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පාසි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රතණ ගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ මුද්‍රතණගස ය, මේ එහි තණ බඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි. මුද්‍රතණ ගස කෙරෙත් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ කඩුවය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ වතාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ තයා ය, මේ සැවය ය. තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙත් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වැ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිඛල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපී වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසතින් යුක්ත වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පාසි. මහරජ, මෙය ද පලමු දුක්චුණු සාන්දුභවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා කාන්ත වූ ද . . . සාන්දුභවික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීතරති අභිනීනනාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුතොති: එකො'පි හුඤ්චා ඛහුඛා හොති ඛහුඛාපි හුඤ්චා එකො හොති, ආචීභාවං තීරොභාවං තීරොකුඛං තීරොපාකාරං තීරොපබ්බතං අසජ්ජ-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලඛෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

73. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ දකෙඛා කුමහකාරො වා කුමහකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මතතිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඤ්ඛියා තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනීපථාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථාපි වා පන මහාරාජ දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනෙත-වාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං දන්තසම්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්ඛියා තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනීපථාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථා වා පන මහාරාජ දකෙඛා සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාර-රෙනතවාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං සුවණ්ණසම්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඤ්ඛියා තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනීපථාදෙය්‍ය-

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීතරති අභිනීනනාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුතොති: එකො'පි හුඤ්චා ඛහුඛා හොති. ඛහුඛා'පි හුඤ්චා එකො හොති. ආචීභාවං තීරොභාවං තීරොකුඛං තීරොපාකාරං තීරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලඛෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙත වසං වතෙතති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ (=සාද්ධියට යොග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චලකීයට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිධඥනය පිණිස (අභිඤ්ජාදක) පරිකම් සිත මෙතෙසයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධිවිධය (සාද්ධි කොටසියය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසිත් සාසී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරෙයි, ලබයි). පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සාද්ධි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යලිදු එකෙක් වෙයි. නමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (=පෙනීසිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (=නොපෙනී සිටියි). බිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පඵතයෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙනුයේ මැදින් විනිවිද ගෙන යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (=ගිලී) උබට නැගීම (=මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (=යට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්‍ෂ ඇති සකුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලහින් (=උරුබඳාසනයෙන්) යෙයි. මේ සා මහර්ඳ්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද, අතින් පරාමසීත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (බබ්‍රමොබ අත යවා) පිරිමදී යි. බඹ ලොව තෙක් ද (සියල්ල) කසිත් වශයෙහි පවත්වයි.

73. මහරජ, යම්සේ දක්‍ෂ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක්හුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ (=සකස් කළ) මැව්වෙන් යම් යම් භාජන විශෙෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

මහරජ, යම්සේ දක්‍ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දත් ආදියෙන් විසිතුරු-කම් කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ (=දෙස් ඉවත් කොට මොනොවට සකස් කළ) දතෙක්හි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් (=දතෙහි කළ විසිතුරු රූපාදියක්) කැමැති වන්නේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, වෙසෙසින් නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ හෝ දක්‍ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ රතෙහි යම් යම් ස්වණ්-විකෘතියක් (ආහරණ ආදියක්) කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද-නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිධඥනය පිණිස සිත මෙතෙසයි නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධි කොටසියය නැවත නැවත විදී. පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිටි බොහෝ දෙනෙක් වෙයි, බොහෝ දෙනෙක් වූ එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නො පෙනී ද සිටී. බිත්තියෙන් පිටතට, පඵවෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට විනිවිද අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ලැගී යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ගිලීම ද මතු වීම ද කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටු සේ නො බිඳෙන දියෙහි යෙයි. පක්‍ෂයකු සේ පලහින් අභසෙහි යෙයි. මේ සා මහර්ඳ්ධිමත් මහත් අනුභාව ඇති සද හිරු දෙදෙනා පවා අල්ලයි, පිරිමදීයි. බඹලොව තෙක් ද කසිත් නමා වශයෙහි පවත්වයි.

ඉදමපි බො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

74. සො ඵචං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත දිබ්බාය සොතඛාදායා වින්තං අභිනීහරති අභිනීන්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විසුඤ්ඤාය අභික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙව මානුසෙව යෙ දුරෙ සන්තිකෙව.

75. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො අඤ්ඤානමග්ගපටිපන්නො සො සුණෙය්‍ය හෙරිසද්දමපි මුද්දිඛගසද්දමපි සඛිපණ්වදෙණ්ඨිමසද්දමපි, තස්ස ඵචමස්සා: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛගසද්දෙ ඉති'පි සඛිපණ්වදෙණ්ඨිමසද්දෙ ඉති'පි. ඵචමෙව බො මහාරාජ භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත දිබ්බාය සොතඛාදායා වින්තං අභිනීහරති අභිනීන්තා-මෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විසුඤ්ඤාය අභික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙව මානුසෙව යෙ දුරෙ සන්තිකෙව.

ඉදමපි බො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

76. සො ඵචං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත වෙතොපරියඤ්ඤායා වින්තං අභිනීහරති අභිනීන්තාමෙති. සො පරසත්තාතං පරපුග්ගලාතං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති: “සරුගං වා වින්තං සරුගං වින්තන්ති පජානාති. චීතරුගං වා වින්තං චීතරුගං වින්තන්ති පජානාති. සද්දෙසං වා වින්තං සද්දෙසං වින්තන්ති පජානාති. චීතද්දෙසං වා වින්තං චීතද්දෙසං වින්තන්ති පජානාති. සමොහං වා වින්තං සමොහං වින්තන්ති පජානාති. චීතමොහං වා වින්තං චීතමොහං වින්තන්ති පජානාති. සඛිඛිතං වා වින්තං සඛිඛිතං වින්තන්ති පජානාති. විකඛිතං වා වින්තං විකඛිතං වින්තන්ති පජානාති. මහග්ගතං වා වින්තං මහග්ගතං වින්තන්ති පජානාති. අමහග්ගතං වා වින්තං අමහග්ගතං වින්තන්ති පජානාති. සඋතතරං වා වින්තං සඋතතරං” වින්තන්ති පජානාති. අනුතතරං වා වින්තං අනුතතරං වින්තන්ති පජානාති සමාහිතං වා වින්තං සමාහිතං වින්තන්ති පජානාති. අසමාහිතං වා වින්තං අසමාහිතං වින්තන්ති පජානාති. විමුත්තං වා වින්තං විමුත්තං වින්තන්ති පජානාති. අවිමුත්තං වා වින්තං අවිමුත්තං වින්තන්ති පජානාති.

77. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඨකකජාතිකො ආදුසෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අචේඡ වා උදකපතෙත සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙකඛමානො සකණිකං වා සකණිකන්ති ජානෙය්‍ය, අකණිකං වා අකණිකන්ති ජානෙය්‍ය-

මහරජ, මෙය ද පලමු දැන්වුණු සාන්ද්‍රජීවික ශ්‍රාමණ්ණ ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍රජීවික ශ්‍රාමණ්ණ ඵලයෙකි.

74. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිඛල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස (=දිවකන් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපචාරය ඉක්මවා සිටි දිව කන් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන අවිධිම ගබ්දම අසයි.

75. මහරජ, යම්හේ මිනිසෙක් දික් මගකට පිලිපත්තේ ද, හේ බෙරභවත් මිහිඟුබෙර භවත් පණාබෙර භවත් ගැටබෙර භවත් යම්හේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර භවැයි කියාත් මේ මිහිඟුබෙර භවැයි කියාත් මේ සක් පණාබෙර ගැටබෙර භවැයි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මහරජ ඵපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (කමිණ්ණ) වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිඛල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපචාරය ඉක්මවා වූ දිව කන් නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලහැ වූත් අවිධිම ගබ්ද අසයි.

මහරජ, මේ ද පලමු කී සාන්ද්‍රජීවික ශ්‍රාමණ්ණ ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍රජීවික ශ්‍රාමණ්ණ ඵලයෙකි.

76. හේ තෙමේ මෙසේ ඵකග වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිණ්ණ වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිඛල බවට පැමිණි කල්හි, වේතස්පරියායඥතය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත් පිරිසිදු දන්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනියි. රාග සහිත සිත රාග සහිත සිතැ සි ද දැනියි. රාග රහිත සිත රාග රහිත සිතැ සි ද දැනියි. දෝෂ සහිත සිත දෝෂ සහිත සිතැ සි ද දැනියි. දෝෂ රහිත සිත දෝෂ රහිත සිතැ සි ද දැනියි. මෝහ සහිත සිත මෝහ සහිත සිතැ සි ද දැනියි. මෝහ රහිත සිත මෝහ රහිත සිතැ සි ද දැනියි. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැ සි ද දැනියි. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැ සි ද දැනියි. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ සි ද දැනියි. අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ සි ද දැනියි. සෝත්තර සිත සෝත්තර සිතැ සි ද දැනියි. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි ද දැනියි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ද දැනියි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි ද දැනියි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැ සි ද දැනියි. අවිමුක්ත (නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනියි.

77. මහරජ, යම්හේ සැරැසෙන සුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදුරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබ පතෙක හෝ පහන් දිය බදුනෙක හෝ සිය මුඛ සටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සඳහන් තැනැ සි දන්නේ ද, එ කී දෙස් තැනි තැන දෙස් තැනැ සි දන්නේ ද-

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අතඛග්ගණ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත චෙතොපරියඤ්ඤාය විතතා අභිනීභරති අභිනීත්තාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සදෙසං වා විතතං ඤදෙසං විතතනති පජානාති. විතදෙසං වා විතතං විතදෙසං විතතනති පජානාති සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිනිතං වා විතතං -පෙ- විකඛිතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

ඉදම්පි ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමිඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමිඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

78. සො එවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අතඛග්ගණ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුඛෙඛ- නිවාසානුග්ගනිඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීත්තාමෙති. සො අනෙකච්චිතං පුඛෙඛනිවාසං අනුග්ගරති සෙසසපීදං: එකමපි ජාතියොදො'පි ජාතියො නිසෙසා'පි ජාතියො වතසෙසා'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතතාරීසමපි ජාතියො රාතීසතමපි ජාතීසහග්ගමපි ජාතීසතසහග්ගමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි විවට්ටකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකපෙස අමුත්තාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංචණණා එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛ- පටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං තත්තාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංචණණා එවමාහාරො එවං- සුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉච්චපතෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්චිතං පුඛෙඛනිවාසං අනුග්ගරති.

79. සෙසසථාපි මහාරාජ පුරිසො සකමහා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ච්චය්‍ය තමහා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ච්චය්‍ය. සො තමහා ගාමා සකඤ්ඤඵල ගාමං පච්චාගච්චය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකමහා ගාමා අමුං ගාමං අගච්චං තත්ත එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අභොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්චිං තත්තාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අභොසිං. සො'මහි තමහා ගාමා සකඤ්ඤඵල ගාමං පච්චාගතො'ති.

මහරජ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිණ්‍යම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැඹුරු කෙරෙයි.

හේ අන් සතුන්ගේ, අන් පුභුලන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනී. සරාග සිත සරාග සිතැ සි ද දැනී. චිතරාග සිත චිතරාග සිතැ සි ද දැනී. සතඤ්ඤ සිත සතඤ්ඤ සිතැ සි ද දැනී, විතඤ්ඤ සිත විතඤ්ඤ සිතැ සි ද දැනී. සමෝග සිත සමෝග සිතැ සි ද දැනී, විතමෝග සිත විතමෝග සිතැ සි ද දැනී. සංක්ඛිජ්ඣ සිත සංක්ඛිජ්ඣ සිතැ සි ද දැනී. වික්ඛිජ්ඣ සිත වික්ඛිජ්ඣ සිතැ සි ද දැනී. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ සි ද... අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ සි ද... සෝත්තර සිත සෝත්තර සිතැ සි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි ද... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ද... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි ද... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනී.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්චුණ්‍ය සාන්දුෂට්ඨක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ, වඩා උතුම්, සාන්දුෂට්ඨක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

78. හෙ හෙතෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිණ්‍යම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පුෂ්පිනිවාසානු-සමානී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිලිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාතී දෙකක් ද ජාතී තුනක් ද ජාතී සතරක් ද ජාතී පහක් ද ජාතී දසයක් ද ජාතී විස්සක් ද ජාතී තිසස් ද ජාතී සතළිසක් ද ජාතී පනසක් ද ජාතී සියස් ද ජාතී දහසක් ද ජාතී සුවසසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සැවතී විවතී කල්ප ද, “අසෝ තන්ති මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම. මේ බඳු (මෙතෙක්) ආශ්‍ර කෙලවර කොටැතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු පැහැ සටනන් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මෙතෙක් ආශ්‍ර සීමාවක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ අනන්තවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ණදී වසයෙන් ආකාර සහිත වූ නම් ගොත් විසින් උද්දේශ සහිත වූ බහුවිධ වූ පුෂ්පිනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

79. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අන් ගමකට යන්නේ ද, ඒ ගමිනුත් අන් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) හේ ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගමිනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා ආගෙමි වෙමි”යි ඔහුට මේ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද-

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛග්ගණ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බනිවාසානුස්සනිඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතීං ඤෝපි ජාතියො තිත්තො'පි ජාතියො චතත්තො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතීසත්තමපි ජාතීසහස්සමපි ජාතීසහස්සමපි අනෙතක'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙතක'පි විච්චං-කප්පෙ අනෙතක'පි සංවට්ටවිච්චකප්පෙ අමුත්‍රාසිං ඵවංනාමො ඵවං-ගොතෙතා ඵවංවණේණා ඵවමාහාරෙ ඵවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵවමාසු-පරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං තාත්‍රපාසිං ඵවංනාමො ඵවගොතෙතා ඵවංවණේණා ඵවමාහාරෙ ඵවංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵවමාසු-පරියනෙතා. භො තතො චුතො ඉමුපප්පන්නා'ති ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකපිහිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති.

ඉදමපි ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

80. සො ඵවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛග්ගණ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකක්ඛන්තමානුසකෙන සත්තෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ චත භොතෙතො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චචීදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජා-දිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විතීපාතං තීරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොතෙතො සත්තා කාය-සුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චචීදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමම-සමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකක්ඛන්තමානුසකෙන සත්තෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති.

මහරජ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ නෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමිණිම වූ කල්හි, සිරි කල්හි, නිඛල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර වූසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි, හේ “අසෝ තන්ති මේ නමි ඇතියෙමි වීම්, මේ බදු ගොත් ඇතියෙමි වීම්, මේ බදු පැහැ ඇතියෙමි වීම්, මේ බදු ආහාර ඇතියෙමි වීම්. මේ බදු සුවදුක් විදුනෙමි වීම්, මේ බදු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම්, ඒ මම එසින් සැව අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මේ නමි ඇතියෙමි, මේ නමි ගොත් ඇතියෙමි, මේ බදු පැහැසටහන් ඇතියෙමි, මේ බදු ආහාර ඇතියෙමි, මේ බදු සුවදුක් විදින්නෙමි වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම්, ඒ මම එසින් සැවැ මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප දු සි මෙසේ අනේකවිධ වූ පෙර වූසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ පෙර වූසු නොයෙක් වැදුරුම් කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්වුණු සාන්දුෂට්ඨ ශ්‍රාමණ්‍යඵලයට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්දුෂට්ඨ ශ්‍රාමණ්‍යඵලයෙකි.

80. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ කෙලෙස් නැතිවැ උපකෙලය පහ වැ මෘදු වැ කමිණිම වැ සහිත වැ නිඛල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැරිනෝපවාරය ඉක්මැ දුක්කැ හැකි දිවැසින්, “අසෝ! මේ භවත් සත්තියෝ කාය-දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වෘත්තදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආසීච්චාද කලහ, මිසදිටු ගතුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් මිච්ඡාමුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරජ කස බිදීමෙන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂටකමි හේතුයෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කමියට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට වත්තහ. මේ භවත් සත්තියෝ වූ කලී කායසුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වෘත්තදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආසීතතට උපවාද නො කලහ, සම්දිටු ගත්තහ, සම්දිටු වශයෙන් ගත් ශීලාදිය ඇත්තහ. ඒ මොහු කාලුත් මරණින් මතු ශෝභන වූ ගති ඇති සහ ලොවට වන්තාහ”යි මරණාසන්න වූ ද, එකකණෙහි පිලිසඳ, ගත්තා වූ ද හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගියා වූ සත්තියන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂික විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත, සුවණ් දුර්ණ, සුගත දුර්ගත, සත්තියන් දකී. කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එලැබී සිරි සත්තියන් දකී.

81. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මජ්ඣේ ඩිංඝාටකෙ පාසාදො, තස්ථ චක්ඛුමා පුරිථො ඩීඝතො ජංහෙය්‍යා මනුෂෙය්‍ය ගෙයං පච්ඡන්තො'පි රටියා විතීඝඤ්ඤ- රන්තො'පි මජ්ඣේ ඩිංඝාටකෙ තිසිත්තො'පි, තස්ස ඵචමස්ස: ඵතෙ මනුස්සා ගෙයං පච්ඡන්ති. ඵතෙ තික්ඛමන්ති. ඵතෙ රටියා විතීඝඤ්ඤරන්ති. ඵතෙ මජ්ඣේ ඩිංඝාටකෙ තිසිත්තො'ති.

ඵචමෙච ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵචං සමාභිජන වින්තන පරිසුඤ්ඤා පරිඤොදනෙ අනඛිගණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤප්පහෙත සත්තානං චුතූපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරතී අභිනීත්තාමෙති. සො දීඛෙඛන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛන්තමානු- සකෙන සත්තෙ පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛෙණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති: 'ඉමෙ චන භොජනා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චචිදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මුච්ජාදිට්ඨිකා මුච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොජනා සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා චචිසුවරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දීඛෙඛන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛන්තමා- නුසකෙන සත්තෙ පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛෙණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති.

ඉදං ච ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතතරස්ස ජණීතතරස්ස ච.

82. සො ඵචං සමාභිජන වින්තන පරිසුඤ්ඤා පරිඤොදනෙ අනඛිගණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ඩීඝත ආනෙඤ්ඤප්පහෙත අසචාතං ඛගඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරතී අභිනීත්තාමෙති සො ඉදං දුක්ඛතති සථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති සථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති සථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදා'ති සථාගුතං පජානාති. ඉමෙ ආසචා'ති සථාගුතං පජානාති. අයං ආසච- සමුදයො'ති සථාගුතං පජානාති. අයං ආසචනිරෝධො'ති සථාගුතං පජානාති. අයං ආසචනිරෝධගාමිනිපටිපදා'ති සථාගුතං පජානාති. තස්ස ඵචං ජාතතො ඵචං පස්සතො කාමාසචාපි විතතං විමුච්චති භවාසචාපි විතතං විමුච්චති අවිජ්ජාසචාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මීං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණා ජාති චුසිතා බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

81. මහරජ, යම්හේ සතර මං හන්දිසෙසක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිවිසෙනවුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විවිධෙහි ඇත මැන යන එත- වුනුත්, සිවුමං හන්දිය මැද හුන්තවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විදිගෙහි ඇත මැන යෙත්, මොහු සිවුමංහන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද-

මහරජ, එපරිදි ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීජනිමත් වැ කෙලෙස් තැනි වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කමිසම වැ සහිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මැ වූ පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ මේ හවත් සත්තු කායදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනෝ- දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද කලහ, මිසදිටුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂට කමිසෙන් උපත් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ, තිරයට වන්හ. එහෙත් මේ හවත් සත්තියෝ වූ කලී කායසුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනා- සුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද නො කලහ, සම්දිටු ගත්තහ, සම්දිටු විසින් ගත් ශීලාදිය ඇත්තහ. මොහු කා බුන් මරණින් මතු, ශෝභත ගති ඇති සග ලොවට වන්නාහ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකකණෙහි පිලිසිද ගත්තත් වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියත් වූ ද, කමීය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්තියන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින්, හිත ප්‍රණීත, සුවණී, දුෂණී සුගත දුහිත සත්තියන් දකී. කම වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එලැඹැ සිටි සත්තියන් දකී.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්වුණු සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ, වඩා උතුම් වූ, සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

82. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීජන වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කමිසම වැ සහිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ඝෟෂය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ ‘මේ දුකැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දනී. ‘මේ දුක් ඉපැත්මට කාරණයැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (=දුක් නැස්මට අරමුණු වන නිවතැ’යි) ඇති සැටි ලෙස දනී, ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිලිවෙතැ’යි ඇති සැටි ලෙස දනී. ‘මොහු ආසුවයෝ යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුවයන් ඉපැද්මට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධ යැ’ යි (=ආසුවයන් වැනැස්මට ප්‍රත්‍යය වන නිවතැ’යි) ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. ඔහු සිත හවාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. (ඔහු) සිත අවිදුසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. (එසේ සිත මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුව කෙරෙත්’) මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යවේක්ෂණ) ඥානය වේ. හත්විත්පත්තිය ක්ෂීණ විය (හෙවත් නැවැත හවයෙහි නොඋපදනා සටහාවයට පැමිණියෙමි), ‘මහ බඹසර වැස නිමැවිණි. (සිවු සස්ති සතර මගින් කල සුතු සොලොස් වැදුරැම්) කීස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=නම් කෙලෙසකමය පිණිස) යලී දු කටසුතු දුගෙක් නැතැ’යි හේ දනී.

83. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පබ්බතසඤ්ඤිපෙ උදකරහදො අවේජා විප්පසනො අනාවිලො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ සිතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සකඛරකඨලම්පි මච්ඡගුඛම්පි චරන්තම්පි ත්ථිකන්තම්පි. තස්ස ඵවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදො අවේජා විප්පසනො අනාවිලො. තත්ත්වමෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සකඛරකඨලා'පි මච්ඡගුඛා'පි චරන්තිපි ත්ථිකන්තිපිති.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛිගණේ විගභුපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤප්පානෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපද්දා'ති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනිපටිපද්දා'ති යථාභුතං පජානාති.

තස්ස ඵවං ජාතො ඵවං පසාතො කාමාසවා'පි විතං විමුච්චති, භවාසවා'පි විතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවා'පි විතං විමුච්චති. විමුත්තසම්චි විමුත්තමිති ඤ්ඤං හොති. ඛිණං ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

ඉදං ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකකන්නතරඤ්ඤා පණිතතරඤ්ඤා. ඉමසවා ච පන මහාරාජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලා අඤ්ඤං සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උත්තරිතරං වා පණිතතරං වා නජීති.

84. ඵවං චුත්තො රාජා මාගධො අජාතසන්තු වෙදෙහිපුත්තො භගවන්තං ඵතදවොච: 'අභිකකන්නං භනො, අභිකකන්නං භනො. සෙය්‍යථාපි භනො තිකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුත්ත වා මග්ගා ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛුමිත්තො රූපානි දකඛින්නති, ඵවමෙව භනො භගවතා අනෙකපරියොගෙන ඛමෙමා පකාසිතො. ඵසාහං භනො භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ඛමමඤ්ඤා භික්ඛුසඛිකඤ්ඤා. උපාසකං මං භගවා ඛාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අච්චයොමං භනො අච්චගමා යථාඛාලං යථාමුලුත්තං යථාඅකුසලං යො'හං පිතරං ඛමමිකං ඛමමරුජානං ඉස්සරියස්ස කාරණං ජිවිතා වොරොපෙසිං. තස්ස මෙ භනො භගවා අච්චයං අච්චයතො පටිග්ගණ්ඨානු ආයන්ඨං සංවරුයා'ති.

83. මහරජ, යම්කෙසේ කඳු මුදුනෙකැ වූ පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලැබුණු (=බොර නො වූ) දිය විලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉටුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුලැ හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලකුත් සක්බෙල්ලකුත් කැටකැබිලිතින් මත්ස්‍යසමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දියවිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොකැලැබුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැට කැබිලිතින් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ, නිකෙලෙස් වැ, උපකෙලය පහ වැ, මෘදු වැ, කම්මණ්‍ය වැ, ඝටිත වැ නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි ආසුවක්‍ෂයඥතය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී, ‘මේ දුකට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මමාහු ආසුවයහ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුව-සමුදය යැ (ඉපැදීමට කරුණැ)’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුව-නිරෝධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී.

මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා, ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, භවාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, අපිදුසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ යැ’යි දැනීම වේ. භවෝත්පත්තිය කෂීණ විය, මායීබ්‍රහ්ම-වසීය වැස නිමවන ලද්දේ ය, (සිටු සස්ති සිටු මගින්) කුලයුතු (සොලොස් වැදූරැම්) කාතෘය කොටැ නිමැවිණ. මෙබව පිණිස (=මේ කෙලයක්‍ෂයය පිණිස) කල යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි හේ දනී.

මහරජ, මේ වූ කලී ‘පලමුවෙන් දැක්වුණු සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ, වඩා උතුම් වූ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි “මහරජ, මේ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙන් අත්‍ය වූ, මෙයට වඩා මනෝඥ වූ හෝ මෙයට වඩා උතුම් වූ හෝ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් නැතැ” (යි වදාළ සේක).

84. මෙසේ වදාළ කල්හි මහධෙවෙර වෙවදේහිඳුනු අජාතශ්‍රැරජ තෙම, “වහන්ස, ධර්ම දේශනාව අභිකාන්ත ය. (අතිමනෝඥ ය.) වහන්ස, ධර්ම දේශනාව අභිකාන්ත ය. වහන්ස, යම්කෙසේ සැටිකුරු කොට තැබූ (මුහුණින් නැඹු) බඳුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියෝ රූප දකිනැ’යි අඳුරෙහි තෙල් පහතක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මට නොයෙක් අයුරින් ධර්මය පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්‍ෂු සංඝයා ද ඥරණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් දීවි හිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දන්නා සේක් වා. වහන්ස, යම් බඳු මම් සිය පිය වූ දෑහැම් දෑමිටු රජහු ඉසුරු කරුණින් දිවියෙන් තොර කෙළෙමි වෙමි ද වහන්ස, ඒ අපරාධය බැලවවට ගැලපෙන සේ මුසාවට අනුරූපයේ අදක්‍ෂ බවට තිසිසේ මා මැඛගෙන ගියේ ය. වහන්ස, මත්තෙහි මා මෙබඳු වරද නොකරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගේ වරද වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක් වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් පැවැසී ය.

85. නග්ග නිං මහාරුජ අව්වසො අව්වගමා යථාබාලං යථාමුලුභං
යථාඅකුසලං යො නිං පිතරං ධම්මිකං ධම්මරුජානා ජිට්ඨනා වොරොපෙසි.
යනො ච ඛො නිං මහාරුජ අව්වයං අව්වයනො දිසවා යථාධම්මං
පටිකරුසී. තනනා මයං පටිගණ්ඨාම. වුද්ධි හෙසා මහාරුජ අරියස්ස
විනයෙ යො අව්වයං අව්වයනො දිසවා යථාධම්මං පටිකරුති ආයනං
සංවරං ආපජ්ඣති.

86. ඵචං වුතෙන රුජා මාගධො අජාතසනතු වෙදෙහිපුතො
භගවනනං ඵතදවොච: හන්ද ච දුති මයං භනෙන ගච්ඡාම බහුකිච්චා
මයං බහුකරණීයා'ති.

“යස්ස ‘දුති නිං මහාරුජ කාලං මඤ්ඤසී’ති.

අථ ඛො රුජා මාගධො අජාතසනතු වෙදෙහිපුතො භගවනො
භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා භගවනනං අභිවාදෙතො
පදකඛිණං කතො උකකාමී.

87. අථ ඛො භගවා අවිරපකකනනස්ස රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාත-
සනතුස්ස වෙදෙහිපුතනස්ස භික්ඛු ආමනොසි: බතායං භික්ඛවෙ රාජා,
උපහතායං භික්ඛවෙ රාජා. සවායං භික්ඛවෙ රාජා පිතරං ධම්මිකං
ධම්මරුජානං ජිට්ඨනා න වොරොපෙසුඵ ඉමසමිං යෙව ආසනෙ විරජං
විතමලං ධම්මචික්ඛු. උප්පජ්ඣස්ස ථාති.

ඉදමවොච භගවා. අතතමනා තෙ භික්ඛු භගවනො භාසිතං
අභිනන්දුනති.

සාමඤ්ඤඵලසුභතං භිට්ඨිතං දුතියං.

85. (එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්:)
 “මහරජ, යම්බඳු තෝ පිය වූ දූහැමි දූමිටු රජහු දිවියෙන් තොර කෙලෙහි වෙයි ද, එකාත්තයෙන් ඒ වරද බාලබවට අනුර්ථන් මූසබවට අනුර්ථන් අකුසලට අනුර්ථන් තා ඉක්මැ ගියේ යැ. (මැඩැ ගෙන පැවැත්තේ ය.) මහරජ, යම් හෙයකින් යුෂමන් තෙමේ වරද වරද වශයෙන් දක බමිය වූ පරිදි පිළියම් කෙරෙහි නමි, යුෂමන්හුගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමහ (=ඉවසමු). මහරජ, යමෙක් වරද වරද විසින් දක දහම වූ පරිදි පිළියම් කරන්නේ නම්, මත්තෙහි එ වැන්නක් නොකරනුවට සංවරයට පැමිණෙන්නේ නම් (=ආයතියංවරයෙහි පිහිටන්නේ නම්) තමය ආසීවිතයයෙහි (බුදු සස්තෙහි) වෘද්ධිය (=වැඩීම) නම් වේ” යැ යි වදාල සේක.

86. මෙසේ වදාල කල්හි චෛදේහීපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, දන් අපි යමිහ. අපි බොහෝ කාන්‍ය ඇත්තමෝ බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වමිහ”යි කී ය.

“මහරජ, යුෂමන් තෙමේ යම් ගමනකට කල් දැනිනි ද එයට යුෂමන් ම කල් දැන ගන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.

ඉක්කිත්තෙන් චෛදේහීපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෝදන් වූ උතස්තෙන් තැහිට පැදකුණු කොට තික්මැ ගියේ ය.

87. ඉන් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චෛදේහීපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තික්මැ ගිය නොබෝ වේලායෙහි හික්කුන් අමතා, “මහණෙනි, මේ රජ සිය පියා තැහීමෙන් කල කම්පරාධයෙන් උදුරුදු උපතියුග සම්පත් නැමැති මුල් ඇත්තේ ඉදුරුණේ වෙයි. එහෙයින් ම (නවුවා වූ ප්‍රතිසං ඇත්තෙන්) නවුයේ වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මේ රජ දහැමි වූ, දහැමෙන් රජ බවට පැමිණි පියා ජීවිතයෙන් තොර නො කෙලේ වි නම්, මේ අස්තෙහි ම (මෙතන්හි දී ම) රුහාදි කෙලෙස් රජස් රහිත, පහ වූ කෙලෙස් මල ඇති දහම ඇය (සෝවාත්මගනැණ) මොහුව පහල වූයේ වතැ”යි වදාල සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක. එ මහණහු සතුටු සිතැත්තෝ උත්වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

දෙවෙනි වූ ශ්‍රාමණ්‍යඵල සූත්‍රය නිමිසේ ය.

අමබට්ටසුත්තං

1. එවං මෙ¹ සුතං එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙන්ති භික්ඛුසතෙහි යෙන ඉච්ඡානඛගලං² නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණ්ගාමො තදවසරී. තත්‍ර සුදං භගවා ඉච්ඡානඛගලෙ³ විහරති ඉච්ඡානඛගලවනසණ්ඛි.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති⁴ උක්කට්ඨං අජ්ඣාචසති සනතුසසදං සතිණකට්ඨොදකං සධ්දඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤ පසෙනදිනා⁵ කොසලෙන දීනතං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං. අසොසාසි ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති:

“සමණො බ්‍රු තො ගොතමො සක්‍යසුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙන්ති භික්ඛුසතෙහි ඉච්ඡානඛගලං අනුපනෙනා ඉච්ඡානඛගලෙ විහරති ඉච්ඡානඛගලවනසණ්ඛි. තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කලාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී⁶ සත්‍යා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා.⁷ සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං යබ්‍රහ්මකං සසමණ්‍බ්‍රාහ්මණ්‍යං පජං සදෙවමනුසානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ඛමමං දෙසෙති ආදීකලාණං මජ්ඣෙකලාණං පරිඨොසානකලාණං සාන්ඨං සඛ්‍යඤ්ජනං⁸ කෙවල-පරපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්‍යතං නොති”ති.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස අමබට්ටො නාම මාණවො⁹ අනන්තවාසී භොති අජ්ඣායකො මනනධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගු සතිඝණ්ඤුකෙට්ඨානං සාකඛරපභෙදානං ඉතිහාස-පඤ්චමානං පදකො වෙග්‍යාකරණො ලොකායනමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනචයො අනුඤ්ඤාපටිඤ්ඤානො සකෙ ආචරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පාචචනෙ යමහා ජානාමී තං නිං ජානාසී, යං නිං ජානාසී තමහං ජානාමීති.

1. එවමෙම, PTS. 2. තඛකල, PTS. ඉච්ඡානඛගලනතිපි පාඨො, අ.
3. ඉච්ඡානඛගල, PTS. සබ්බත්. 4. සාදී, සබ්බත්. පොකඛරභාතීඉතිපි චුළුති, අ.
5. පසෙනදී, PTS. පසෙසනදිනා, සිමු. 6. සාරථී, සිමු. සා.
7. භගවාති, මජ්. සා. 8. සච්ඡඤ්ජනං, PTS.
9. අමබට්ටො මාණවො, PTS. මානවො, PTS-n.

අමබවස්සත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොසොල් රටියන්ගේ ඉව්ජානඛල නම් බමුණු ගමට වැඩි සේක. එහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉව්ජානඛල ගමට නොදුරෙහි වූ ඉව්ජානඛල වනලැහැබෙහි වසන සේක.

2. එ සමයෙහි වනාහි පොකඛරසාහි නම් බමුණු තෙමේ බහුජනාකීණී වූ, තණ දඹු දිය යන මෙසින් සුක්ක වූ, බොහෝ ඛාන්‍ය ඇති, රජහු කෙරෙත් ලත් තමාගේ පරිභෝග වාස්තුව වූ, රජහුගේ දයාදාය (දානය) වූ බ්‍රහ්මදේය වූ, (රාජකාරිපයෙන් පරිභෝග කටයුතු වූ), පසේනදී කොසොල් රජහු දුන් ශ්‍රේණි ත්‍යාගය වූ උකකම්භා නුවරැ වෙසෙහි. හෙ තෙමේ (රටෙහි පැතිරැ ගිය) මතු දැක්වෙන කථාව ඇසී ය:

“හවත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් තික්මැ පැවිදී වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ වනාහි භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොසොල් රටියන්ගේ ඉව්ජා-නඛල නම් ගමට වැඩි සේක්, එයට නොදුරෙහි වූ ඉව්ජානඛල වන-ලැහැබෙහි වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අභීත්ත, සම්‍යක්සම්මුද්ධියත, පිදුමරණසමපන්නයත, සුගත නම්ත, ලොකවින් (ලොව දන්තා) හ, තිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරපිත, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තාහ, බුද්ධියත, හගවත්ත. උන්වහන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලෝකය, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වභීයා, තමන් ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට, දන්වන සේක. ‘උන් වහන්සේ ආදීකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්වතයාන-කල්‍යාණ වූ, (සතිපට්ඨානාදී) මනා අභි ඇති, මනා (ගම්පුණී) ව්‍යංජන ඇති, සමාකාර පරිපුණී, පිරිසිදු බමීය දෙසන සේක. එසේ දෙසන්නෝ ද (අධිශීල අධිවිතත අධිපුඤ යන ත්‍රිශික්‍ෂාමයන් සංගාභීත වූ) සකල ශාසන බ්‍රහ්මචරීය පවසන සේක. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලී හිත වැඩ ගෙනැ දෙන්නෙකැ’යි ඒ හගවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ හඳු වූ කීර්තනිශබ්දයෙක් උස් වැ නැංගේ මේ” යනු යි.

3. එසමයෙහි වූ කලී පොකඛරසාහි බමුණාට වේද හදරන, වේදයන් මුඛපාඨයෙන් දරන, තිසණ්ඩු කෙටුහශාසත්‍ර සහිත අකාර-ප්‍රහෙද (ශික්‍ෂා හා නිරුක්ති) සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර පත්, පදපාඨ දන්තා, තදන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ ද දන්තා, ලොකායතශාසත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්‍ෂණශාසත්‍රයෙහිත් නිපුණ වූ, ඇදුරත් විසින් උගන්වන ලද ත්‍රිපිදු සංඛ්‍යාත ශ්‍රේණිවචනෙහි, ‘මා දන්තා සියල්ල තෝ දනිහි’ යැ යි ගුරුහු විසින් අනුදන්තා ලද, ‘බබ දන්තා සියල්ල මම දනිමැ’යි තමා විසින් කරන ලද ප්‍රතිඤ ඇති අමබවස්ස නම් මාණවකයෙක් අතැවැසි වෙයි.

4. අඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති අමබට්ඨං මාණවං ආමනෙතසි: “අයං තාත අමබට්ඨ සමණො ගොතමො සක්‍යජුතො සක්‍යකුල පබ්බජ්ඨො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති ඉවජ්ඣනඛහලං අනුපපතො ඉවජ්ඣනඛහලෙ විහරති ඉවජ්ඣනඛහලවනසණ්ඛි.

තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සංඛු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දුස්සනං හොති”ති.

එහි න්වා තාත අමබට්ඨ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම. උපසඛකමුත්ථා සමණං ගොතමං ජානාති යදී වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දො අබ්බුග්ගතො, යදී වා නො තථා, යදී වා සො භවං ගොතමො තාදීසො, යදීවා න තාදීසො, තථා මයං තං භවන්තං ගොතමං වෙදීසොමාති.

5. “යථා කථං පනාහං හො තං භවන්තං ගොතමං ජාතිසොමි යදී වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දො අබ්බුග්ගතො, යදී වා නො තථා, යදී වා සො භවං ගොතමො තාදීසො යදී වා න තාදීසො”ති.

6. “ආගතාති ඛො තාත අමබට්ඨ අමහාකං මනෙතසු ආත්තිංස- මහාපුරිසලකඩණාති යෙති සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දෙව්ව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා: සචෙ අගාරං අර්ඤ්ඤාචසති රාජා හොති වකකචන්ති ඛම්මිසො ඛම්මරාජා වාතුරනො: විජ්ඣාචී ජනපදත්ථා- වරියපපතො සතතරතනසමන්තාගතො. තසසිමාති සතතරතනාති භවන්ති. සෙය්‍යපීදං: වකකරතනං හත්ථීරතනං අස්සරතනං මණ්ණීරතනං ඉත්ථීරතනං ගහපතිරතනං පටිතාසකරතනමෙව සතතමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තො භවන්ති සුරා වීරඛහරූපා පරසෙනපමදුතා. සො ඉමං පඨවිං සාගරපටියන්තං අදුණ්ඛිත අසත්ථන ඛම්මෙන අභිවිජ්ඣ අර්ඤ්ඤාචසති.

සචෙ ඛො පන අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජ්ඨි අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවන්තච්ඡදො¹. අහං ඛො පන තාත අමබට්ඨ මන්තානං දුතා නිං මන්තානං පටිග්ගහෙතා”ති.

1. විවිත්තච්ඡදො. බො.ස.ස. විවිච්චදො. සා. විවච්චදො. මජ්ඣ.

4. ඉක්බිති පොකබරසාති බමුණු තෙම අම්බට්ටි මාණවකයා බණවා මෙ සේ කී ය: “දරුව අම්බට්ටිය, ශාකාපුත්‍ර වූ ශාකා කුලයෙන් නික්මා පැවිදි වූ මේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ භික්ෂුන් පත්සියක් පමණ වූ මහ බික්සහන හා කොපසාල් රටා සැරි සරන ඡෙක්, ඉව්ඡානංගලයට පැමිණියෝ එයට නොදුරු වූ ඉව්ඡානංගල වන ලැහැබෙහි වසන සේක.

“මෙසේ මෙසේ ඒ සාග්‍රාවතුන් වහන්සේ අර්හත්හ,...සමාස්-සම්බුද්ධියහ,...බ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කරන සේක. මෙබඳු රහතුන් දැක්ම හිත වැඩ ගෙනා දෙන්නෙකැ”යි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මෙසේ වූ කීර්තනිශබ්දයෙක් උස් වැ නැංගේ වේ.

දරුව අම්බට්ටිය, එන්නැ. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කරු එළැබෙන්නැ. එළැබැ, “ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විදුමාන වූ ම ගුණ පිළිබඳ කීර්තනිශබ්දයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විදුමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හබෙක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නො වෙත් ද?”යි ඒ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ දැනා ගන්නැ. එසේ අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දැන ගන්නමු” යනු යි.

5. “හවත, ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විදුමාන වූ ගුණ පිළිබඳ කීර්තනිශබ්දයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විදුමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හබෙක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නො වෙත් ද?”යි මම කෙසේ තම දැන ගත හෙන්නෙමි ද?”යි (අම්බට්ටි මාණවකයා කී ය.)

6. “දරුව අම්බට්ටිය, යමෙකින් සමන්විත මහාපුරුෂයක්හට නිශාංගදකක් ම විනා එයින් අනෙකෙක් නැත් ද,- ඉදින් හිහි ගෙහි වසන්නේ නම් දහැමි වූ, දහැමෙන් ම රජය ලත්, සිවු මුහුදු හිමි කොට ඇති සතර මහාද්විපයෙන් සැදුණු මුළු පොළොවට අභිපති, පසම්බුරුන් දිනු, දකවුති තහවුරු බවට පැමිණි, සත්රුවනින් සමන්විත සක්විති රජෙක් වන්නේ ද, සත්රුවන ය, ඇත්රුවන ය, අස්රුවන ය, මිණිරුවන ය, ඉතිරිරුවන ය, ගැහැවිරුවන ය, සත්වන පිරිනාරුවන ය, යන මේ සත්රුවන් කෙනෙක් යම් ඒ රජක් හට ඇත් ද, දහසකටත් වැඩි ශූර වූ (කොඛාන පුත්‍ර), දෙව් කුමරුන් වැනි සිරුරු ඇති, සතුරු සෙන් මඩනට සමත් වූ පුත්‍ර ඇත් ද, යම් ඒ මහපුරිස්ලකුණින් යුත් සේ සසුර හිමි කොටැති මේ පොළොව දංඛෙන් සැතින් වෙත් වැ (පත්සිල්) දහසමන් වෙසසසින් දිනා එයට අභිපති වැ වෙසේ ද;-

ඉදින් යම් මහපුරිස්ලකුණු මකනකුන්ගෙන් සමන්විත හේ හිහි ගෙන් නික්මා පැවිදිද්ව වදනේ නම් නැසු පඵ සෙවෙණි ඇති (නොහොත් ත්‍රිවේදයෙන් හා තුන් සෙවෙණිපයන් මිදුණු) අර්හත් සමාස්සම්බුද්ධි-ත්වමයෙක් වන්නේ ද, දරුව අම්බට්ටිය, එසේ වූ දෙතිස් මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෝ අපගේ වේදෙයහි ආවාහු ම ය. දරුව අම්බට්ටිය, මම වනාහි මන්ත්‍ර (වේද) දෙන (=උගන්වන) නැතැත්තෙමි වෙමි. හෝ මන්ත්‍ර පිළිගන්නා නැතැත්තෙහි” (යයි පොකබරසාති තෙම කී ය.)

“එවං හොති ඛො අමබධෙයා මාණවො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසානිස්ස පටිසසුනා උට්ඨායාසනා බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසානිං අභිවාදෙසා පදකම්මං කතා වලවාරථමාරුය්‍ය සමබ්‍රලෙඨි මාණවෙහි¹ සද්ධිං යෙන ඉච්ඡානඛහලවනසණ්ඛා තෙන පායාසී. යාවනිකා යානස්ස භුමි යානෙන ගතවා යානා පච්චොරොහිතා පතතිකොච ආරාමං පාවිසී.

7. තෙන ඛො පන සමයෙන සමබ්‍රලා භික්ඛු අබොහාකාසෙ වඛකමනති. අථ ඛො අමබධෙයා මාණවො යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා තෙ භික්ඛු එතදවොච: “කහනනු ඛො හො එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති? තං හි මයං භවනතං ගොතමං දස්සනාය ඉබ්‍රපසඛකනතා”ති.

8. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදහොසී: “අයං ඛො අමබධෙයා- මාණවො අභිඤ්ඤානකොලඤ්ඤා වෙච අභිඤ්ඤානස්ස ච බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසානිස්ස අනෙතවාසී. අගරු ඛො පන භගවතො එවරුපෙඨි කුලපුතෙතහි සද්ධිං කථාසලාපො හොති”ති. තෙ අමබධං මාණවං එතදවොචු: “එසො අමබධං විහාරො සංවුතථාරො. තෙන අපසඤ්ඤා උපසඛකම්නා අතරමානො ආලීඤං පවිසීනා උක්කාසීනා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරිය්‍යති තෙ භගවා ථාරනති.”

9. අථ ඛො අමබධෙයා මාණවො යෙන සො විහාරො සංවුතථාරො තෙන අපසඤ්ඤා උපසඛකම්නා අතරමානො ආලීඤං පවිසීනා උක්කාසීනා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරි භගවා ථාරං. පාවිසී අමබධෙයා මාණවො. මාණවකාපි පවිසීනා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදිංසු. සමෙවාදනීයං කථං සාරාණීයං චිතියාරෙතා එකමනතං නිසීදිංසු. අමබධෙයා පන මාණවො වඛකමනොපි නිසීනෙන භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිතියාරෙති. සීනොපි නිසීනෙන භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිතියාරෙති.

10. අථ ඛො භගවා අමබධං මාණවං එතදවොච: එවනනු ඛො තෙ² අමබධං බ්‍රාහ්මණෙහි චුඤ්චිති මහලකෙහි ආචරියපාවරියෙහි සද්ධිං කථාසලාපො හොති යථසීදං වරං තිට්ඨං නිසීනෙන මයං කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිතියාරෙසී?”ති

“නොහිදං හො ගොතම. ගච්ඡනො වා හි හො ගොතම ගච්ඡනෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සලලපිතුමරහති. සීනො වා හි හො ගොතම සීතෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සලලපිතුමරහති. නිසීනො වා හි හො ගොතම නිසීනෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සලලපිතුමරහති. සයානො වා හි හො ගොතම සයානෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සලලපිතුමරහති. යෙ ච ඛො තෙ හො ගොතම චුඤ්චිකා සමණකා ඉබ්‍හා කණහා² ඛනුපාදපච්චා, තෙහිපි මෙ සද්ධිං එවං කථාසලාපො හොති යථරිච හොතා ගොතමොනා”ති.

1. මානවකෙහි, කප්ඵි. 2. කිණහා, මජ්ඣ.

“පින්වත්නි, (යම්සේ තෙපි කියවූ නම්) එසේ කරන්නෙමි”යි අමබව්‍ය මාණවකයා පොකබරසානි බමුණාට පිළිවදන් දී, හුනස්තෙන් නැගී සිටා, ඔහු සකසා වැද පැදකුණු කොට වෙලෙඹුන් යෙදූ රියක් නැග බොහෝ මාණවකයන් හා ඉව්‍යානංගල වනලාභැබ බලා නික්මුණේ ය. යානයට බිම යම් පමණෙක් ද එතෙක් (යානයෙන් යැ හැකි තාක්) යානයෙන් ගොස් එසින් බැස පාගමන් ඇතියේ ම (පසින් ම) ආරාමයට පිවිසියේ ය.

7. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු එළිමහතෙහි සක්මන් කෙරෙත්. ඉක්බිති අමබව්‍ය මාණවක තෙමේ ඒ භික්ෂුන් කරා එලැඹියේ ය. එලැඹූ ඒ භික්ෂුන් ගෙන් ‘හවත්නි, ඒ හවත් ගෞතමයෝ දුන් කොහි වසන්තෝ ද? අපි වූ කලී ඒ හවද් ගෞතමයන් දක්නා පිණිස මෙහි එලැඹියමිහ”යි මෙය කී ය.

8. එකල්හි ඒ භික්ෂුන්හට “මේ අමබව්‍ය මාණවකයා වූ කලී ප්‍රකට කුලයෙක උපන්නෙක් ද ප්‍රසිද්ධ පොකබරසානි බමුණාගේ අතැවැස්සෙක් ද වේ. මෙබඳු කුලපුතුන් හා කතාබස් කිරීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බරෙක් නම් නො වේ ම යැ හි මේ සිත විය. ඔහු අමබව්‍ය මාණවකයාට “අමබව්‍ය, මේ වැසු දොර ඇතියේ විහාරය සි. නිශ්ඝබ්ද වෑ එතැනට ගොස්, සෙමෙන් පිලට පිවිස කාරා අගුල ලඟට නිය-පිටින් ගසව. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හරනා සේකැ”යි කීහ.

9. එවිටැ අමබව්‍ය මාණවක තෙමේ වැසු දොර ඇති ඒ වෙහෙරට නිහඬ වෑ එලැඹී සෙමෙන් ගඳකිලි පිලට වැද කාරා අගුල සම්පයට නිය පිටින් ගැසී ය. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හල සේක. අමබව්‍ය මාණවක තෙමේ (විහාරයට) පිවිසියේ ය. මාණවකයෝ ද පිවිසෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ සිහි කරනුවට (සිතැරදවනුවට) නිසි වූ කතා බස් අවසන් කොට, එක් පසෙක හිඳෑ ගත්හ. අමබව්‍ය මාණවකයා වූ කලී තෙමේ සක්මන් කෙරෙමින් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් කිසි සාරණීය කථා කෙරෙහි, සිටා ගෙනත් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් සාරණීය කථා කෙරෙහි.

10 එකලැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අමබව්‍ය මාණවකයා බණවා, “අමබව්‍ය, යම්සේ යමිනුත් සිටිමිනුත් තෝ හුන් මා හා කිසි යම් සාරණීය කථා කෙරෙහි නම් තගේ ආවාසී ප්‍රාවාසී වූ, වයසින් වැඩි සිටි, මහලු බමුණන් හාත් එපරිද්දෙන් ම තගේ කතා බස් කිරීම වේ ද?”යි ඇසූ සේක.

(එවිටැ අමබව්‍ය මාණවක තෙමේ) “හවද් ගෞතමය, එසේ නොවේ ම ය. යන බමුණහු යන බමුණක්හු හා ම කතා කරනු වටි. සිටි බමණහු සිටිනා බමුණක්හු හා ම හෝ කතා කරනු වටි. හුන් බමුණා හුන් බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටි. හෝනා බමුණහු හෝනා බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටි. එහෙත් හවද් ගෞතමය, ගැහැවි වූ, කළු වන් වූ, බඩහු පතුලෙන් උපන් යම් මුඛු මහණ ශකතෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් හාත් මගේ කථාසංලාපය හවත් ගෞතමයා හා කතා කරන පරිද්දෙන් ම වේ” (යැ හි කී ය.)

11. “අත්තිකච්චො ඛො ජන තෙ අමබධි ඉධාගමනං අහොසි. යායෙව ඛො ජනජාය ආගචෙජ්ජයාථො තමෙව අත්ථං සංඛුකං මනසි කරෙය්‍යාථො¹. අවුසිතවා යෙව ඛො ජන ගො අයං අමබධෙඨා මාණ්ථවා, වුසිතමානී² කිමඤ්ඤානු අවුසිතන්තා”ති.

12. අථ ඛො අමබධෙඨා මාණ්ථවා භගවතා අවුසිතවාදෙන වුච්චමානො කුපිතො අතන්තමනො භගවන්තංයෙව බුංසෙතොතො භගවන්තංයෙව චෛහනොතො භගවන්තංයෙව උච්චදමානො සමණො ච මෙ හො ගොතමො ජාපිතො භවිස්සනීති භගවන්තං ඵතදවොච: “චණ්ඩා හො ගොතම සක්‍යජාති, ඵරුසා හො ගොතම සක්‍යජාති, ලහුසා හො ගොතම සක්‍යජාති, රහසා හො ගොතම සක්‍යජාති. ඉබ්භා සන්තා ඉබ්භා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සක්කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙනති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං තසිදං තප්පටිරුථං යදීමෙ සක්‍යා ඉබ්භා සන්තා ඉබ්භා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සක්කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරු කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙනති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති”ති.

ඉතිහ අමබධෙඨා මාණ්ථවා ඉදං ජඨමං සකෙකසු ඉබ්භවාදං නිපානෙයි.

13. “කිමපන තෙ අමබධි සක්‍යා අපරයුනති?”

“ඵක මිදහං හො ගොතම සමයං ආචරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ජොකබර-සාතිස්ස කෙනච්චෙව කරණීයෙන කපිලවචුං අගමාසිං. යෙන සක්‍යානං සන්ථාගාරං තෙත්ථපඛිකමිං. තෙන ඛො ජන සමයෙන සමබ්‍රහුලා සක්‍යා වෙච සක්‍යකුමාරා ච සන්ථාගාරෙ උචෙච්චසු ආසනෙසු නිසිත්තා හොනති අඤ්ඤ-මඤ්ඤං අබ්‍රහුලීපතොදකෙහි සඤ්ජග්ගන්තා සංකීලන්තා අඤ්ඤදච්චු මමඤ්ඤෙව මඤ්ඤෙ අත්ථජග්ගන්තා. න මිං කොචි ආසනෙන‘පි නිමනෙතයි. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං, තසිදං තප්පටිරුථං, යදීමෙ සක්‍යා ඉබ්භා සන්තා ඉබ්භා සමානා න බ්‍රාහ්මණේ සක්කරොනති න බ්‍රාහ්මණේ ගරුකරොනති න බ්‍රාහ්මණේ මානෙනති න බ්‍රාහ්මණේ පුජෙතති න බ්‍රාහ්මණේ අපවායනති”ති.

1. කරෙය්‍යාථ, සීඉ. II

2. වාසිතවාමානී, සීඉ. II.

11. (එවිට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ,) “අම්බවට්ඨය, පෑමිණ කළ සුදු වැඩක් සඳහා ම තමේ මෙහි පෑමිණීම විය. යම් කරුණක් සඳහා ආයෙහි තම ඒ කරුණ ම මැනවින් මෙතෙහි කරව. හවත්ති, මේ අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ ඇදුරු කුලෙහි නො හික්මුණේ අප්‍රාශ්‍රැත වූයේ, ‘හික්මුණෙමි’යි බහුශ්‍රැතයෙමි’යි යන මාන ඇත්තේ වෙයි. මොහු මේ පරොස් බස් දෙබහුයේ ඇදුරු කුලයෙහි නොහික්මුණු අප්‍රාශ්‍රැතවෑවින් ම විනා අන් කරුණෙකින් නො වේ” (යෑ සි වදල සේක.)

12. එකල්හි අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අවුසිතවාදයෙන් (නොහික්මුණෙක, නොඋගතෙක යන කථායෙන්) කියනු ලබනුයේ, කීපුණේ, නොසතුටු සිතැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ආක්‍රෝශ කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ගර්භා කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම දෙස් තගනුයේ, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේත් වණ්ඛිභාවාදී දෙෂයට මා විසින් පමුණුවන ලද්දේ වන්නේ යෑ සි සිතා, “හවද්ද ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය වණ්ඛි ය, හවද්ද ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය පරුෂ ය. හවද්ද ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය හැල්ලු ය (වහා පෙරළෙන සුලු ය). ශාක්‍ය ජාතිය දෙබමලු ය. තුමු (බමුණනට මෙහෙකරු විය සුදු) ගෘහපතියෝ ම වන්නෝ නුමුදු බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත්. බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත්. බමුණනට බහුමත් නො කෙරෙත්. බමුණන් නො පුදත්. බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත්. හවද්ද ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බමුණනට (මෙහෙකරු වියා සුදු) ගෘහැවියෝ වන්නෝ ම බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත් ය, බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත් ය, බමුණනට බුහුමත් නො කෙරෙත් ය, බමුණන් නො පුදත් ය, බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත් ය යන යමක් ඇද්ද, ඒ මේ කරුණ නො සුදුසු ය, ඒ මේ කරුණ නො නිසි යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් කී ය.

මෙසේ අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ පලමු වන ඉබ්භවාදය (බමුණන් ගේ දසයෝ ය යන නිශ්‍රව කථාව) හෙළි ය.

13. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ‘කීමෙක් ද අම්බවට්ඨය, ශාක්‍යයෝ තව කිසි වරදක් කලෝ ද?’යි වදල සේක.

“එ සේ ය, හවද්ද ගෞතම ය, මම එක් කලෙක මා ඇදුරු පොකබරසාති බමුණාණන්ගේ කිසි කටයුත්තෙකින් කිඹුල්වත් නුවරට ගියෙමි. එහි ශාක්‍යයන්ගේ සන්ඝායාරය කරා එලැඹුණෙමි. එසමයෙහි වූ කලී බොහෝ ශාක්‍යයෝත් ශාක්‍යකුමාරයෝත් උනුතට ඇහිලිවලින් කෙටිටි කරමින් මහත් කොට සිතන සෙමින්, ඇහිලි එකට ගැටීම් ආදීන් කෙළි කවට කම් පාමින්, ඒකාන්තයෙන් මට ම සිතා සෙත්තාක් මෙන් කෙරෙමින් සන්ඝායාරයෙහි උස් අසුන්හි හුන්නෝ වෙත්. කිසිවෙක් මට අස්තෙකින් නිමැතුම් පමණකුත් නො කෙලේ ය. හවද්ද ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ තුමු ඉබ්භ (බමුණනට දස වූ ගෘහැවියෝ) වන්නෝ ම, බමුණනට සත්කාර ගරුකාර බහුමාන පුජා අපවායන (යටත් පැවැතුම්) නො කරත්තාහ යන මෙය නො සුදුසු ය, නො නිසි යැ”යි අම්බවට්ඨ තෙමේ පැවැසී ය.

ඉතිහ අමබ්බෙය්ඨා මාණවො ඉදං දුතියං සකෙකසු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

14. “ලටුකිකාපි ඛො අමබ්බඨ සකුණිකා සකෙ කුලාවතෙ කාමිලාපිනී හොති. සකං ඛො පනෙනං අමබ්බඨ සක්ඛානං යදිදං කපිලවචු. න අරහතායසමා අමබ්බෙය්ඨා ඉමාය අප්පමතතාය අභිසජ්ඣනති.”

15. “චන්දාරො’මේ හො ගොතම චණ්ණො: ඛන්දියා බ්‍රාහ්මණා වෙසා: සුද්දා. ඉමෙසං හි හො ගොතම චතුන්තං චණ්ණානං තයො චණ්ණා ඛන්දියා ච වෙසා: ච සුද්දා ච අඤ්ඤදචු බ්‍රාහ්මණසෙසව ටරිචාරිකා සමපජ්ඣති. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං තසිදං තප්පිරුපං යදි මේ සක්ඛා ඉබ්බා සන්තා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණෙ සකකරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ ගරුකරොන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ මානෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ පුජෙන්ති න බ්‍රාහ්මණෙ අපවායන්ති” ති.

ඉතිහ අමබ්බෙය්ඨා මාණවො ඉදං තතියං සකෙකසු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

16. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: අතිබාලහං ඛො අයං අමබ්බෙය්ඨා මාණවො සකෙකසු ඉබ්බවාදෙන නිමමානෙති¹. යනුතංහං ගොතනං පුච්ඡෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො භගවා අමබ්බෙය්ඨා මාණවං එතදවොච: ‘කථං ගොතෙත්ඛාසි අමබ්බෙය්ඨා? ති’ ‘කණ්ඨායනො’භමසමි හො ගොතමා” ති.

17. “පොරාණං ඛො පන තෙ අමබ්බඨ මානාපෙත්තිකං නාමගොතනං අනුසාරතො අය්‍යපුත්තා සක්ඛා භවන්ති, දුගිපුත්තො චිමසි සක්ඛානං. සක්ඛා ඛො පන අමබ්බඨ රුජානං ඕකකාකං පිතාමහං දභන්ති.

‘භුතපුබ්බං අමබ්බඨ රුජා ඕකකාකො යා සා මහෙසි පියා මනාපා තස්සා පුත්තස්ස රුජං පරිණාමෙතුකාමො ජෙට්ඨකුමාරෙ රට්ඨසමා පබ්බාජෙසි උකකාමුඛං² කරකණ්ඨං³ භජිනිකං නිපුරං⁴. තෙ රට්ඨසමා පබ්බාජිතා හිමවන්තපස්ස පොකඛරණියා තීරෙ මහාසාකසණ්ඨො තස්ථ වාසං කප්පෙසුං. තෙ ජාතිසමෙහදභයා සකාභි භගනීභි සද්ධං සංවාසං කප්පෙසුං

1. නිමොදෙහි, කජ්චි. 2. එකාමුඛා, කජ්චි. 3. කරකණ්ඨා, කජ්චි. 4. සිනිපුරං ඛො.ස.ස. සිනිපුරං, PTS.

මෙහේ අමබවයි මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ දෙවෙනි උපවාදය හෙළි ය.

14. එ පිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “අමබවයිස, කාටකිරිල්ල පවා තමා හේ කැදුල්ලෙහි දී කැමැති සේ හඬනසුලු වේ. අමබවයිස, කිඹුල්වත් පුරය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ශාක්‍යයන් සතු සවනගරය යි. එබැවින් ආහුමෙත් අමබවයි තෙමේ මේ සවල්ප මාත්‍රා-ගෙයි වෙර බදින්නට නො වටි” යැ යි වදාල සේක.

15. එකලා අමබවයි තෙමේ යලි දු ශාක්‍යයන්ට දෙස් නගනුයේ, “හවද් ගෞතමය, ඝෘත්‍රිය බ්‍රාහ්මණ වෛශ්‍ය ශුද්‍ර යැ යි මේ වණී (කුල) සතරෙකි. හවද් ගෞතමය, මේ සතර වණියන් අතුරෙන් ඝෘත්‍රිය ද වෛශ්‍ය ද ශුද්‍ර ද යන තුන් කුලයෝ ඒකාන්තයෙන් බ්‍රාහ්මණයාගේ ම මෙහෙකරු වෙත්. (එබැවින්) හවත් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බමුණන්ට මෙහෙකරු වූ ගැහැවියෝ වන්නෝ ම, බමුණන්ට සත්කාර ගරුකාර බහුමාන පූජන අපවායන (=යටත් පැවැත්ම) නො කෙරෙත් යන මෙය නොසුදුසු ම ය, නොනිසි ම යැ” යි කී ය.

මෙහේ අමබවයි මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ තෙවෙනි ඉබ්‍හවාදය (=බමුණන්ගේ මෙහෙකරු ගැහැවියෝ ය යන ගැරැහීම) හෙළි ය.

16. එපිට “මේ අමබවයි මාණවක තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස ශාක්‍යයන් කෙරෙහි ඉබ්‍හවාදයෙන් පිරිහෙලා කපා කෙරෙයි. මා ඕහු අතින් ගෝත්‍රය පිවාලොත් ගෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත පිය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අමබවයි මාණවකයා අමතා, “අමබවයිස, තෝ කවර ගොත් ඇත්තෙහි දෑ?”යි විමාල සේක.

“හවද්ගෞතමය, මම කෘෂණයන්ගේ ක් (-කෘෂණ නම් සෘෂිපුත්‍රයේ පෙලපතට අයත්තෙක්) වෙමි”යි අමබවයි තෙමේ (තෙ වරක් උස් හඬින්) කී ය.

17. (එපිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහේ වදාල සේක): “අමබවයිස, ඉකුත් කාලයට අයත් සිය මා පියන් අයත් නම්ගොත් සිහි කරන තාගේ ස්වාමිපුත්‍රයෝ ශාක්‍යයෝ වෙති. තෝ ශාක්‍යයන්ගේ දෘසියක ගේ පුත්‍ර (පරම්පරාවට අයත්) වෙති ය. (එබැවින්) දෘස වූ තා ස්වකීය ස්වාමි වූ ශාක්‍යයන් කරා නො එලැඹෙන්නහු දෘක ශාක්‍යයෝ එද සිනාසුනක.) අමබවයිස, ශාක්‍යයෝ වතාහි ඔක්කාක (=ඉක්ෂවාකු) රජහු තමන් මිඞුන්කණුවන් (=පුච්චුරුභයාණන්) කොට තබන් (=පුච්චුරුභයා සි කියත්).

“අමබවයිස, තව පෙර වූවන් කියමි, (අතීතයෙහි) ඔක්කාක රජ තෙමේ තමහට පුය වූ මනාප වූ යම මෙහෙසියක් වූ නම්, ඇයගේ පුතුව රජය පිරිතමනු කැමැත්තේ උකකාමුබ කරකණ්ඩ හන්තික නිපුර යන දෙවූ කුමරුන් රටින් පිටත් කෙළේ ය. රටින් පිටත් කරණු ලැබූ ඕහු - හිමවත් පෙදෙසැ පොකුණක් අද්දර මහ ශාක ගස් ඇති වනයෙක් විය. - එහි වාසය කලහ. ඕහු ජාතිසම්භේදයට (අත්‍යකුල හා මිශ්‍ර වැ කිලිපි වීමට) බියෙන් සිය බිහිනියන් හා එක් වැ වූහ.

අඵ ඛො අමබව්ඨ රුජා ඕකකාසකා අමුවෙව පාරිසපේ ආමනොසි:
“කභනභු ඛො හො එතරහි කුමාරා සමමනඨි”?

“අඨි දෙව හිමවනතපසෙස පොකබරණ්ඨියා තීරෙ මහාසාකසණ්ඨො
තඤ්ඤාතරහි කුමාරා සමමනඨි. තෙ ජාතිසමෙතදහසා සකාහි භගනිහි
සද්ධිං සංවාසං කපෙපනඨි”ති.

අඵ ඛො අමබව්ඨ රුජා ඕකකාසකා උදනං උදනෙසි: “සක්ඛා වත
නො කුමාරා පරමසක්ඛා වත හො කුමාරා”ති. තදග්ගෙ ඛො පත
අමබව්ඨ සක්ඛා පඤ්ඤායනඨි. සො‘ව¹ නෙසං පුබ්බපුරිසො.

රඤ්ඤා ව ඛො පත අමබව්ඨ ඕකකාකසස දීසා නාම දුසි අගොසි.
සා කණ්ඨා² නාම ජනෙසි. ජාතො කණ්ඨො පඛාසාහාසි: “ධොව්ඨ මං
අමම, නහාපෙඨ මං අමම, ඉමිසමා මං අමම අසුචිසමා පරිමොචෙඨ,
අඨාය වො භවිසොමි”ති.

යථා ඛො පත අමබව්ඨ එතරහි මනුසො පිසාවෙ දීසා ‘පිසාවා’ති
සඤ්ජානනඨි. එවමෙව ඛො අමබව්ඨ තෙන සමගෙන මනුසො පිසාවෙ
‘කණ්ඨා’ති සඤ්ජානනඨි. තෙ එවමාහංසු: අයං ජාතො පඛාසාහාසි:
‘කණ්ඨො ජාතො පිසාවො ජාතො’ති.

තදග්ගෙ ඛො පත අමබව්ඨ කණ්ඨායනා පඤ්ඤායනඨි. සො ව
කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො. ඉති ඛො තෙ අමබව්ඨ පොරණං මාතා-
පෙතඨිකං නාමගොතනං අනුසාරතො අයසපුත්තා සක්ඛා භවනඨි.
දුසිපුත්තො තමිසි සක්ඛානනඨි.

18. එවං වුත්තෙ තෙ මාණවකා භගවන්තං එතදවොචු: “මා භවං
ගොතමො අමබව්ඨං මාණවං අතිඛාලුහං දුසිපුත්තවාදෙන නිමානෙසි.
සුජාතො ව හො ගොතම අමබවෙඨා මාණවො කුලපුත්තො ව අමබවෙඨා
මාණවො බ්‍රහ්මසුත්තො ව අමබවෙඨා මාණවො කල්‍යාණවාකකරණො ව
අමබවෙඨා මාණවො පණ්ඩිතො ව අමබවෙඨා මාණවො. පඤ්ඤා ව
අමබවෙඨා මාණවො භොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්ච්චනෙ පටිමනො-
තු”නඨි.

1. සොච. සිඞ්. I. 2. කණ්. සිඞ්. II.

“අමබවට්ඨය, ඉක්බිති ඔක්කාක රජ තෙම මැතිමවුල්ලට අයත් ඇමැතියන් අමතා “භවත්ති, කුමරුවෝ දැන් කොහි වෙසෙත් ද?” යි විචාලේ ය.

“දේවසිති, හිමවත පැත්තෙහි පොකුණු තෙරෙක මහා ශාක වනයෙක් ඇත. එහි කුමරුවෝ වෙසෙති. ඔහු ජාතිසම්මිශ්‍රණයෙන් වූ බියෙන් සිය බිහිනියන් හා එක් වූ වෙසෙත් යැ” යි ඇමැතියෝ කීහ.

“අමබවට්ඨය, එවිට ඔක්කාක රජ ‘භවත්ති, පුදුම සි. කුමරුවෝ ශක්‍යයෝ ය (සමත්තු ය)! කුමරුවෝ පරම ශක්‍යයෝ යැ (මහත් ම සමත්තු යැ)!” යි උදන් ඇති ය. අමබවට්ඨය, එතැන් පටන් ඔහු ‘ශක්‍යයෝ’ යි (‘ශාක්‍යයෝ’ යි) පැනෙත්. ඒ ඔක්කාක රජ ම ඔවුන්ගේ පුළු පුරුෂ විය.

“අමබවට්ඨය, නව ද ඔක්කාක රජහුගේ දිශා නම් දස්සක් වූ ය. ඔ කෘෂණ නමැත්තහු වැදූ ය. (එසේ උපන් කෘෂණ තෙමේ යකෙක් උපතැ සි බියෙන් දිවැගොස් දොර වසා ගෙන සිටි මව) ‘මැණියනි, මා නාවන්න; මැණියනි, මේ අපවිත්‍ර දූසින් මා මුදන්න; ඔබට මම යහපත පිණිස වන්නෙමි’ යි කෑ ගැසී ය.

“අමබවට්ඨය, මේ කලා මිනිස්සු පිශාවයන් දැක ‘පිශාවයෝ’ යි යම්සේ හඳුනන් ද, අමබවට්ඨය, එසේ ම එසමයෙහි මිනිස්සු පිශාවයන් කළු-පැහැත්තෝ යැ යි හඳුනන්. ඔහු ‘මේ තෙම උපන්නේ (=උපන් කෙණෙහි) කළා කෙලේ ය. කෘෂණයෙක් (=කළුවෙක්) උපන, පිශාවයෙක් උපතැ’ යි මේසේ කීහ.

“අමබවට්ඨය, එතැන් පටන් කෘෂණයනයෝ (=කෘෂණ පරම්පරාවට අයත් වූවෝ යැ යි ඔහු පරපුරෙහි වූවෝ) පැනෙත්. හේ ද කෘෂණ-යනයන්ගේ පුළු පුරුෂයා ය. අමබවට්ඨය, මේසේ ම ශාක්‍යයෝ මාපිය පරපුරට අයත් අතීත නම් ගොත් සිහි කරන තාගේ ස්වාමිපුත්‍රයෝ ය, නෝ ශාක්‍යයන්ගේ දැසිපුත්‍රයෙකැ” යි යනු සි.

18. මේසේ වදාල කල්හි ඒ මාණවකයෝ කියන්නෝ “භවත්-ගොතමී තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස දැසිපුත්‍රවෘද්ධයන් අමබවට්ඨ මාණවකයා නො පිරිහෙලා වා. හවද් ගොතමීසිති, අමබවට්ඨ මාණවක තෙමේ සුජාත ද වේ. අමබවට්ඨ මාණවක තෙමේ කුලපුත්‍ර (මනා කුලයෙහි උපන්නෙක්) ද වේ. අමබවට්ඨ මාණවක තෙමේ බහුශ්‍රැත ද වේ. අමබවට්ඨ මාණවක තෙමේ මිහිරි වචන ඇත්තේ ද වේ. අමබවට්ඨ මාණවක තෙමේ පණ්ඩිත ද වේ. අමබවට්ඨ මාණවක තෙමේ මේ වචනයෙහි (=මේ වේදනුය පිළිබඳ කළාපයෙහි හෝ මේ දැසිපුත්‍ර කළාපයෙහි) හවද් ගොතමියන් හා ප්‍රතිමනුෂ්‍යය කරන්නට (=මෙහි ලා උත්තර දෙන්නට) පොහොසත් ද වේ” යැ යි භාෂාවකුත් වහන්සේට කීහ.

19. අඵ ඛො භගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: “සචෙ ඛො කුමාකං මාණවකා එවං හොති ‘දුජ්ජාතො ච අමබට්ඨො මාණවො, අකුලපුතො ච අමබට්ඨො මාණවො, අපසය්‍යතො ච අමබට්ඨො මාණවො, අකලාණවාකකරණො ච අමබට්ඨො මාණවො, දුපසඤ්ඤා ච අමබට්ඨො මාණවො, න ච පහොති අමබට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනොතානති, තිට්ඨානු අමබට්ඨො මාණවො, කුමෙහ මයා සද්ධිං මනාසවෙතා¹ අසමිං වචනෙ. සචෙ පන කුමාකං මාණවකා එවං හොති: සුජ්ජාතො ච අමබට්ඨො මාණවො, කුලපුතො ච අමබට්ඨො මාණවො, බහුසුතො ච අමබට්ඨො මාණවො, කලාණවාකකරණො ච අමබට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අමබට්ඨො මාණවො, පහොති ච අමබට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනොතානති, තිට්ඨානු කුමෙහ, අමබට්ඨො මාණවො මයා සද්ධිං පටිමනොතානු”ති.

20. “සුජ්ජාතො ච හො ගොතමි අමබට්ඨො මාණවො, කුලපුතො ච අමබට්ඨො මාණවො, බහුසුතො ච අමබට්ඨො මාණවො, කලාණවාකකරණො ච අමබට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අමබට්ඨො මාණවො, පහොති ච අමබට්ඨො මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනොතානු. කුණ්ඨි මයං හට්ඨසාමි. අමබට්ඨො මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පටිමනොතානු”ති.

21. අඵ ඛො භගවා අමබට්ඨං මාණවං එතදවොච: අයං ඛො පන තෙ අමබට්ඨ සභබමමිකො පඤ්ඤා ආගච්ඡති. අකාමාපි ව්‍යාකාතඛෙඛා, සචෙ තා න ව්‍යාකරිස්සයි අඤ්ඤාන වා අඤ්ඤං පටිච්චස්සයි, කුණ්ඨි වා භවිස්සයි, පකකමිස්සයි වා, එතෙච තෙ සත්තධා මුද්ධා ඵලිස්සති. තං කිං මඤ්ඤයි අමබට්ඨි? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං පුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං කුමොපභුතිකා කණ්ඨායනා? කො ච කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො? ති

එවං වුත්තන අමබට්ඨො මාණවො කුණ්ඨි අහොයි. දුතියමපි ඛො භගවා අමබට්ඨං මාණවං එතදවොච: තං කිමමඤ්ඤයි අමබට්ඨි? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං පුද්ධානං මහලලකානං-පෙ-කො ච කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො? ති දුතියමපි ඛො අමබට්ඨො මාණවො කුණ්ඨි අහොයි.

අඵ ඛො භගවා අමබට්ඨං මාණවං එතදවොච: ව්‍යාකරෙහි ‘දුති අමබට්ඨි, න ‘දුති තෙ කුණ්ඨිභාවස්ස කාලො. යො ඛො අමබට්ඨි තථාගතෙත යාවතතිස්සං සභබමමිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො න ව්‍යාකරෙහි එතෙචස්ස සත්තධා මුද්ධා ඵලිස්සති.

1. මනාසවෙත. මජ්ඣ.

19. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයන් අමතා, “මාණවකයෙනි, අම්බවට්ඨ මාණවකයා දුප්ඵාන ද වේ. අම්බවට්ඨ මාණවකයා අකුලපුත්‍ර ද වේ. අම්බවට්ඨ මාණවකයා අල්පමුත ද වේ. අම්බවට්ඨ මාණවකයා නොමිහිරි වචන ඇත්තේ ද වේ. අම්බවට්ඨ මාණවකයා අපණ්ණිත ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද නො වේ යැ යි ඉදින් තොරට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, අම්බවට්ඨ මාණවකයා සිටි වා. තෙපි මා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරවු. ඉදින් මාණවකසිති, අම්බවට්ඨ මාණවකයා පුජාන ද...කුලපුත්‍ර ද...ඛුමුත ද...මිහිරි වචන ඇත්තේ ද..පණ්ණිත ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ යැ යි තොරට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, තෙපි සිටිවු. අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ මා හා සාකච්ඡා කෙරේ වා”යි වදාළ සේක.

20. “භවද්ද ගෞතමය, අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ පුජාන ද...ඛුමුත ද...මිහිරි වචන ඇත්තේ ද...පණ්ණිත ද...භවද්ද ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ. අපි නිහඬ වන්නමු. අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ භවද්ද ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කෙරේ වා (උත්තර ප්‍රත්‍යක්තර කථා කෙරේ වා)” යි මාණවකයෝ කීහ.

21. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවට්ඨ මාණවකයා අමතා, “අම්බවට්ඨය, නොකැමැත්තෙන් වුව ද විසැදිය යුතු මේ කරුණු සහිත පැණසෙක් තා කරා පැමිණෙයි. ඉදින් තෝ නො විසඳන්නෙහි නම්, එක් වචනයකින් අන් වචනයක් වසා ලන්නෙහි නම්, තුණ්ණිමි-හුත හෝ වන්නෙහි නම්, උත්තර හෝ නොදී නැති පලායන්නෙහි නම්, මෙහි ම තමේ හිස සත් කඩක් වැ පැලෙන්නේ ය. අම්බවට්ඨ ය, එය කීමැ යි සිතති ද? වයසින් වැඩි සිටි, මහලු වූ, (නෙහි ලා) කරුණු කියන ආවාසී ප්‍රාවාසී වූ ඛමුණන්ගේ කථාව තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද? (කියව,) කෘෂ්ණායනයෝ කවරක්හු මූලසථාන කොට ඇත්තෝ ද? (කවුරුත්ගෙන් ඇති වූවෝ ද?) කෘෂ්ණායනයන්ගේ පූජිතරූපයා කවරෙක් වී ද?” යි පුළුවන් සේක.

මෙසේ ඇසූ කල්හි අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ තුණ්ණිමිහුත විය. දෙවෙනි වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවට්ඨ මාණවකයා අමතා “අම්බවට්ඨය, කීමැ යි සිතති ද...කෘෂ්ණායනයන් ගේ පූජිතරූපයා කවරෙක් වී ද?” යි වදාළ සේක. දෙවැනි වර ද අම්බවට්ඨ මාණවක තෙමේ තුණ්ණිමිහුත විය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවට්ඨ මාණවකයාට වදාරන සේක්, “අම්බවට්ඨය, දැන් විසඳව. දැන් තට නිහඬ වීමට කල් නො වේ. අම්බවට්ඨය, යමෙක් වනාහි තථාගතයන් ඵසින් තෙවෙනි වර තෙක් කරුණු සහිත පැණසක් පිළිවිස්තා ලද්දේ උත්තර නො දේ නම්, මෙහි ම ඛුමුණන්ගේ හිස සත් කඩක් වැ පැලෙන්නේ යැ” යි වදාළ සේක.

22. තෙන ඛො පන සමයෙන චජ්රපාණි යකෙඛා මහනතං අයොකුට්ඨං ආදාය ආදීතනං සමපජ්ජිතං සජොතිභුතං අබ්බට්ඨස්ස මාණවස්ස උපරිවෙතාසං සීතතා හොති: සවායං අබ්බට්ඨො මාණවො හගවතා යාවතඤ්ඤං සහබ්බමීකං පඤ්ඤං පුට්ඨො න ව්‍යාකරිස්සති එතෙවස්ස සත්තඛා මුඛං එංග්‍රෙස්සාමිති. තං ඛො පන චජ්රපාණිං යකඛං හගවා වෙච්ච පස්සති අබ්බට්ඨො ච මාණවො.

23. අඵ ඛො අබ්බට්ඨො මාණවො භිනො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො හගවනතංගෙව තාණගවෙසී හගවනතංගෙව ලෙණතවෙසී හගවනතංගෙව සරණගවෙසී උපතිසීදිතො හගවනතං එතදවොච: “ඤ්ඤං මෙ තං හට්ඨං ගොතමො ආහ? පුන හට්ඨං ගොතමො බුච්ඡිතු”ති.

“තං කිමමඤ්ඤසී අබ්බට්ඨ? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුඤ්ඤානං මහලලකාතං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං, කුතොපභුතිකා කණ්ඨායනා? කො ච කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො?ති.”

“එවමෙව මෙ භො ගොතම සුතං, යථෙච්ච හට්ඨං ගොතමො ආහ, තතොපභුතිකා කණ්ඨායනා. සො ච කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො”ති.

24. එච්චං වුතෙන තෙ මාණවකා උත්තාදිනො උච්චාසදදමනාසද්ද අගෙසු: “දුජ්ජාතො කීර හො අබ්බට්ඨො මාණවො, අකුලපුත්තො කීර හො අබ්බට්ඨො මාණවො, දුසිපුත්තො කීර හො අබ්බට්ඨො මාණවො සකාසානං, අයසපුත්තො කීර හො අබ්බට්ඨස්ස මාණවස්ස සකාසා හවන්ති. ඛට්ඨවාදිං ගෙව කීර මයං සමණං ගොතමං අපසාදදතබ්බං අමඤ්ඤදීමහා”ති.

25. අඵ ඛො හගවතො එතදභොසී: “අතිබාලහං ඛො ඉමෙ මාණවකා අබ්බට්ඨං මාණවං දුසිපුත්තවාදෙන තිමමානෙතති. යනඤ්ඤානං පරිමොවෙය්‍යතති.” අඵ ඛො හගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: “මා ඛො තුණ්ඨ මාණවකා අබ්බට්ඨං මාණවං අතිබාලහං දුසිපුත්තවාදෙන තිමමානෙඵ. උලාඤ්ඤං සො කණ්ඨා ඉසී අනභාසී. ඉසො දකඤ්ඤං ජතපදං ගන්ඤ්ඤා බුගෙම මනෙත අසීඤ්ඤා රුජානං ඔකකාකං උපසඛාමිතො මට්ඨරූපිං¹ සීතරං යාචි. තස්ස රුජා ඔකකාතො ‘කො තෙව රෙ අයං මස්සං දුසිපුත්තො සමානො මට්ඨරූපිං සීතරං යාචති’ති කුපිතො අතත්තමනො බුරපං සත්තයති. ඤො තං බුරපං තෙව අසකඤ්ඤා මුඤ්ඤිතුං, තො පටිසංහරිතුං.

1. මඤ්ඤරූපිං, මජ්ඣං.

22. එ වේලෙහි වතාහි වජ්ජරාණි යක්ෂ තෙමේ යිති ගත් දිලියෙන හිති දුල් සහිත මහ යකුලක් අතින් ගෙන, ‘ඉදින් මේ අම්බවර්ණ මාණවකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙවෙනි වර තෙක් කරුණු සහිත පැතය පුළුල්කරා ලද්දේ උත්තර නො දෙන්නේ නම්, මෙහි ම මොහු ගේ හිස සත් කඩකට පලන්නෙමි’යි කියා අම්බවර්ණ මාණවකයාට උභිත් අහසෙහි සිටියේ වෙයි. ඒ වජ්ජරාණි යක්ෂයා වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් දක්නා හේක. අම්බවර්ණ මාණවකයාත් දක්නේ ය.

23. ඉක්බිති අම්බවර්ණ මාණවක තෙමේ තැනි ගත්තේ, බිය පත් වූහේ, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ආරක්ෂාසථානය කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම තමාට සැලෙවෙන තැන කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පිහිට කොට සොයනුයේ, සම්පයෙහි හිද ගෙන, ‘හවද් ගෞතම තෙමේ මට ඒ කුමක් කියේ ද? යලිත් හවද් ගෞතම තෙමේ කියාවා’යි කී ය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “අම්බවර්ණ, එය කීමැ යි සිතයි ද? (මෙහි ලා) කරුණු කියන වයසින් වැඩි සිටි, මහලු, ඇවෑම් ප්‍රාචාර්යයන් ගේ කථාව තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද? කෘෂ්ණායනගේ කවරක්හු මූලසථාන කොට ඇත්තෝ ද? කෘෂ්ණායනගේ ගේ පූජිතරූපයා කවරෙක් වී ද?”යි වදාල හේක.

“හවද් ගෞතම තෙමේ යම්සේ ම කියේ ද, එසේ ම මා විසින් අසන ලදී. කෘෂ්ණායනගේ ඒ කෘෂ්ණයා මූලසථාන කොට ඇත්තෝ ය. ගේ ම කෘෂ්ණායනගේ ගේ ප්‍රථම පුරුෂයා වී යැ” යි අම්බවර්ණයා කී ය.

24. මෙසේ කී කලැ ඒ මාණවකයෝ “හවත්ති, අම්බවර්ණ මාණවකයා පහත් ජාතියෙක උපන්නෙක් ල! හවත්ති, අම්බවර්ණ මාණවකයා කුල පුත්‍රයෙක් නොවේ ල! හවත්ති, අම්බවර්ණ මාණවකයා ශාක්‍යයන් ගේ දැයිපුත්‍රයෙක් ල! හවත්ති, ශාක්‍යයෝ අම්බවර්ණ මාණවකයා ගේ ස්වාමීපුත්‍රයෝ වෙත් ල! අපි බමුවාදි වූ ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ ගැරැහියැ යුත්තන් කොට සිතුවමු!”යි හඬ ගා කියන්නෝ උස්හඬ ඇත්තෝ මහ හඬ ඇත්තෝ වූහ.

25. එ විටැ “මේ මාණවකයෝ අම්බවර්ණමාණවකයාට ඉතා දැඩි ලෙස දැයිපුත්‍ර වාදයෙන් පිරිහෙලා කියත්. මම ඔහු එයින් මුදා ලත්තෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයනට මෙසේ වදාල හේක:

“මාණවකයෙහි, තෙපි ඉතා දැඩි කොට අම්බවර්ණ මාණවකයාට දැයිපුත්‍රවාදයෙන් නො ගරහවු. ඒ (ඔහු ගේ ආදිපුරුෂ වූ) කෘෂ්ණර්ඡි තෙමේ මහානුභාව ඇත්තෙක් වී ය. ගේ දක්ෂිණාපථයට ගොස් මුහුම-මනුසන් ඉගෙන ඔක්කාක රජු කරා එලැඹැ, මට්ඨරූපි නම් දියණියන් ඉල්ලී ය. ඔක්කාක රජ තෙමේ “එම්බල, මගේ දැයිපුත්‍ර වැ හිදත් මු කවරෙක් නම් (=මු තමා තරම නො දැන) මට්ඨරූපි දුට ඉල්ලනුයේ ද!”යි කීපුණේ නොතකුටු සිතැත්තේ (ඔහු පිද මරනු පිණිස) ඊය දුන්නෙහි හිඳුවී ය. ගේ ඒ ඊය දුන්නේ මුදන්තට ද (=විදින්නට) ඇද ගන්නට ද නොහැකි විය.

අඵ ඛො මාණවකා අමච්චා පාරිසජ්ජා කණ්ණං ඉසිං උපසඛකමිනිා එතදචොචුං: “සොඤ්චි හදනොන භොදු රඤ්ඤො, සොඤ්චි හදනොන භොදු රඤ්ඤො”ති.

“සොඤ්චි හවිසාති රඤ්ඤො, අපි ච රාජා යදි අභො චුරපං මුඤ්චිසාති යාවතා රඤ්ඤො විජ්ඣං එතතාවතා පඨචි උද්දිසිසාති”ති.

“සොඤ්චි හදනොන භොදු රඤ්ඤො, සොඤ්චි ජනපදසා”ති.

“සොඤ්චි හවිසාති රඤ්ඤො, සොඤ්චි ජනපදසා. අපි ච රාජා යදි උද්ධං චුරපං මුඤ්චිසාති යාවතා රඤ්ඤො විජ්ඣං එතතාවතා සත්තවසාති දෙචො න වසසිසාති”ති.

“සොඤ්චි හදනොන භොදු රඤ්ඤො, සොඤ්චි ජනපදසා, දෙචො ච වසසතු”ති.

“සොඤ්චි හවිසාති රඤ්ඤො, සොඤ්චි ජනපදසා, දෙචො ච වසසිසාති. අපි ච රාජා ජෙට්ඨකුමාරෙ චුරපං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්චි කුමාරො, පලොමො හවිසාති”ති.

අඵ ඛො මාණවකා, අමච්චා ඕකකාකසා ආරොචෙසුං: “දෙචො ජෙට්ඨකුමාරෙ චුරපං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්චි කුමාරො පලොමො හවිසාති”ති. අඵ ඛො රාජා ඕකකාකො ජෙට්ඨකුමාරෙ චුරපං පතිට්ඨාපෙසි. සොඤ්චි කුමාරෙ පලොමො හවි.

අඵ ඛො තසා රාජා ඕකකාකො භිනො සංචිසොහො ලොමහට්ඨජානො චුහමදනෙකින තජ්ඣනො මට්ඨරුපිං ධිතරං අදසි. මා ඛො තුමහ මාණවකා අමබධිං මාණවං අතිබාලං දුසිපුත්තවාදෙන නිමිමානෙඵ. උලාඤෙ සො කණ්ණො ඉසි අභොසි.

26. අඵ ඛො හභවා අමබධිං මාණවං ආමනොසි: “තං කිමමඤ්ඤසි අමබධි? ඉධ ඛත්තිසකුමාරෙ චුහමිණකඤ්ඤස ය සද්ධිං සංචාසං කපෙපයා, තෙසං සංචාසමිනාය පුත්තො ජායෙඵ, යො සො ඛත්තිසකුමාරෙන චුහමිණකඤ්ඤස පුත්තො උපනොනො, අපි හු සො ලහෙඵ චුහමිණසු ආසනං වා උදකං වා ?”ති,

“ලහෙඵ හො හොනම”.

“අපි හු නං චුහමිණා හොජෙයසුං සද්ධො වා චාලිපාකෙ වා යඤ්ඤො වා පාහුනෙ වා ?”ති

මාණවකසිති, එ පිටැ මැතිමච්චුල්ලට අයත් ඇමැතියෝ කාණ්ණර්ඡිහු වෙත එලැඹැ ‘පිත්චකුත් වහන්ස, රජුට සෙත් මේ වා, පිත්චකුත් වහන්ස, රජුට සෙත් මේ වා’සි කිහ.

(එ පිටැ කාණ්ණ නෙමේ) “රජුට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු වුවත්, ඉදින් රජ ඊය යට දෙසට මුදන්නේ නම්, රජුගේ රට යම් තාක් ද ඒ තාක් පොළොව බිදී විසිරෙන්නේ යැ”සි කී ය.

‘පිත්චකුත් වහන්ස, රජුට සෙත් මේ වා, රටට සෙත් මේ වා’සි ඇමැතියෝ කිහ.

‘රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු වුවත් ඉදින් රජ ඊය උඹ දෙසට මුදු හළොත් රජුගේ රට යම් තාක් ද එතෙක් පෙදෙසට සත් හවුරුද්දක් වැසි නො වස්නේ යැ’සි කාණ්ණයා කී ය.

(එ පිට ඇමැතියෝ) ‘පිත්චකුත් වහන්ස, රජුට සෙත් මේ වා රටට ද සෙත් මේ වා, වැසි ද වසී වා’ සි කිහ.

(කාණ්ණ නෙමේ) ‘රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට ද සෙත් වන්නේ ය, වැසි ද වස්නේ ය, එතෙකුදු වුවත් රජ තෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි ඊය පිහිටුවා වා (=දෙවු කුමරුට ඊයෙන් විදීවා), කුමර තෙමේ නිරුපදාන වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු නොමැතියේ වන්නේ යැ’සි කී ය.

මාණවකසිති, ඉක්බිති ඇමැතියෝ “රජ තෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි ඊය පිහිටුවා වා, කුමර තෙමේ නිරුපදාන වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකු දු නැත්තෙක් වන්නේ යැ”සි ඔක්කාක රජුට කිහ. එපිටැ ඔක්කාක රජ දෙවු කුමරා කෙරෙහි ඊය පිහිටුවීය. (දෙවු කුමරු දෙසට ඊය මුදු හැරියේ ය). කුමර තෙමේ නිරුපදාන විය. ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු ඇත්තේ නො වී ය.

ඉක්බිති ඔක්කාක රජ තැනී ගත්තේ, බිය ගත්තේ, හට ගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, බ්‍රහ්මදණ්ඩයෙන් තරවටු කරනු ලැබුයේ, ඔහුට මට්ඨරුපී නම් දිගැණියන් දුන්නේ ය. මාණවකසිති, තෙපි අම්බවක මාණවකයාට ඉතා දැඩි කොට දැඩිපුත්‍රවාදයෙන් නො ගරහවු. ඒ කාණ්ණර්ඡි නෙමේ මහානුභාව ඇත්තෙක් වී ය” යනු සි.

26. ඉක්බිති භාග්‍යවකුත් වහන්සේ අම්බවක මාණවකයා අමතා “අම්බවකය, මේය කිමැ සි සිතති ද? මෙහි කැත්කුමරෙක් බමුණුදුරියක හා එක් වැ වසන්නේ නම්, ඔවුන්ගේ එක් වැ විසීමෙන් පුතෙක් උපදනේ නම්, ඒ කැත් කුමරා තිසා බමුණු දුරියට උපත් පුතා බමුණන් අතුරෙහි අභ්‍යාසනය හෝ අභ්‍යෝදකය ලබන්නේ ද?”සි ඇසී සේක.

[අම්බවක:] “ගෞතමසිති, ලබන්නේ ය”

[භාග්‍යවකුත් වහන්සේ:] “බමුණෝ මලවුත් උදෙසා දෙන බතෙහි හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ ආගන්තුක දානයෙහි හෝ ඔහු වලදවන්නෝ ද?”

“භොජෙය්‍යං භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං භො ගොතමි.”

“අපිනුඤ්ඤ ඉඤ්ඤ ආචට්ඨං වා අඤ්ඤ අනාචට්ඨං වා?”ති

“අනාචට්ඨං භිඤ්ඤ භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බන්ධනා බන්ධනාභිතෙකෙන අභිසිඤ්ඤෙවය්‍යනති?”

“නො භිදං භො ගොතමි.”

“තං කිඤ්ඤ හෙතු?”

“මාතිතො හි භො ගොතමි අනුපපනො”ති.

27. “තං කිමමඤ්ඤෙසි අමබට්ඨං? ඉධ බ්‍රාහ්මණදාමාරො බන්ධන-කඤ්ඤෙස සද්ධිං සංවාසං කප්පෙතං, තෙසං සංවාසමනියෙ පුතො ජායෙඨ, ගො ගො බ්‍රාහ්මණදාමාරො බන්ධනකඤ්ඤෙස පුතො උපනො, අපි නු නො ලහෙඨ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති

“ලහෙඨ භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සද්ධෙ වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුතෙ වා?”ති

“භොජෙය්‍යං භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං භො ගොතමි.”

“අපිනුඤ්ඤ ඉඤ්ඤ ආචට්ඨං වා අඤ්ඤ අනාචට්ඨං වා?”ති

“අනාචට්ඨං භිඤ්ඤ භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බන්ධනා බන්ධනාභිතෙකෙන අභිසිඤ්ඤෙවය්‍යනති?”

“නො භිදං නො ගොතමි.”

“තං කිඤ්ඤ හෙතු?”

“පිතිතො හි භො ගොතමි අනුපපනො”ති.

28. “ඉති ඛො අමබට්ඨං ඉතියා වා ඉතියං කරතා පුරිසෙන වා පුරිසං කරතා බන්ධනා ‘ව සෙට්ඨා, භිතා බ්‍රාහ්මණා. තං කිමමඤ්ඤෙසි අමබට්ඨං? ඉධ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං කිසම්චිදෙව පකරණෙ වුරමුණං කරතා අඤ්ඤපුච්චන වසිතා රට්ඨා වා නගරා වා පඤ්ඤාජෙය්‍යං, අපි නු නො ලහෙඨ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති

[අමබවස්සු] “හවද්දී ගෞතමයෙනි, ඔහු වලදවන්නෝ ය.”

[භා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේදයන් කියවන්නෝ ද, නොකියවන්නෝ ද?”

[අම:] “හවද්දී ගෞතමයෙනි, කියවන්නෝය.”

[භා:] “ඒ කැන් කුමරුට ඛමුණු දුරියන් කෙරෙහි ආචරණයෙක් වන්නේ ද, නො වන්නේ ද? (ඛමුණු දුරියන් ලබන හැකි වන්නේ ද නො වන්නේ ද?)”

[අම:] “හවද්දී ගෞතමයෙනි, ඔහුට ඛමුණු දුරියන් කෙරෙහි ආචරණයෙක් නැත”

[භා:] “සෂත්‍රියයෝ ඔහු සෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම:] “අභිෂේක නො කරන්නෝ ය, හවද්දී ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම:] “හවද්දී ගෞතමයෙනි, හේ මවු පසින් අසම්පූර්ණ ය (අපිරිසිදු ය). එහෙයින්.”

27 [භා:] “අමබවස්සු, එය කිමැයි සිතනි ද? මෙහි ඛමුණු කුමරෙක් කැන් දුරියක හා එක් වූ වසන්තේ නම්, ඔවුන් හේ එක් වූ විෂ්මෙන් පුතෙක් උපදනේ නම්, ඒ ඛමුණු කුමරහු නිසා කැන් දුරියට උපන් යම් පුතෙක් වේ නම්, හේ ඛමුණන් අතුරෙහි අග්‍රායත හෝ අග්‍රෝදක ලබන්නේ ද?”

[අම:] “ලබන්නේ ය හවද්දී ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඛමුණෝ මලවුන් උදෙසා දෙන බතෙහි හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි හෝ ඔහු වලදවන්නෝ ද?”

[අම:] “වලදවන්නෝ ය, හවද්දී ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේද කියවන්නෝ ද නොකියවන්නෝ ද?”

[අම:] “කියවන්නෝ ය, හවද්දී ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඔහුට ඛමුණු දුරියන් කෙරෙහි ආචරණයෙක් වන්නේ ද, නො වන්නේ ද?”

[අම:] “හවද්දී ගෞතමයෙනි, ආචරණයෙක් නො වන්නේ ය.”

[භා.] “සෂත්‍රියයෝ සෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් ඔහු අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම.] “හවද්දී ගෞතමයෙනි, මෙය ඔහු නො කරන්නෝ ය.”

[භා.] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම.] “හවද්දී ගෞතමයෙනි, හේ පිය පසින් අසම්පූර්ණ ය (අභුද්ධ ය).”

28. [භා.] “අමබවස්සු, මෙසේ වනාහි (කැන් ඛමුණු දෙකුලෙන් එක් කුලෙක) ස්ත්‍රියක හා (අන් කුලෙහි) ස්ත්‍රියක හා සැසඳු කල්හි ද, (එක් කුලෙක)පිරිමියකු හා (අන් කුලෙහි) පිරිමියකු සැසඳු කල්හි ද, කැන්හු ම උසස් වෙත්, ඛමුණෝ පහත් වෙත්. අමබවස්සු, එය කිමැයි සිතනි ද? මෙහි ඛමුණෝ ඛමුණකු කිසි නොකටයුත්තෙක්හි කරයෙන් හිස මුහු කොට, අස්මප්‍රවයෙන් වෙහෙසවා (=හෙවත් හිසැ අළු වගුරුවා) රටින් හෝ නුවරින් නොපන්නෝ නම්, හේ ඛමුණන් අතුරෙහි අග්‍රායතය හෝ අග්‍රෝදකය ලබන්නේ ද?”

“තො හිදං භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සඤ්ඤා වා ථාලීපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුතෙ වා?”ති

“නො හිදං භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති.

“තො හිදං භො ගොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉඤ්ඤා ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති”

“ආවටං හි’ස්ස භො ගොතමි.”

29. “තං කිම්මඤ්ඤෙහි අමබවස්සි? ඉධ බ්‍රහ්මඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කිම්මච්චෙදව පකරණෙ බුරුමුණ්ඨං කරිනිං අස්සපුචෙන වසිනිං රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජෙය්‍යා, අපි නු සො ලහෙඨ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති”

“ලහෙඨ භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සඤ්ඤා වා ථාලීපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාහුතෙ වා?”ති”

“භොජෙය්‍යං භො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං භො ගොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉඤ්ඤා ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති

“අනාවටං හි’ස්ස භො ගොතමි.”

“ඵතතාවතා ඛො අමබවස්සි බ්‍රහ්මඤ්ඤා පරමනිභිතතං පනෙතා භොති, යදෙව නං බ්‍රහ්මඤ්ඤා බුරුමුණ්ඨං කරිනිං අස්සපුචෙන වසිනිං රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජෙතති. ඉති ඛො අමබවස්සි යදා බ්‍රහ්මඤ්ඤා පරමනිභිතතං පනෙතා භොති, තදාපි බ්‍රහ්මඤ්ඤා’ව සෙට්ඨා හිතා බ්‍රාහ්මණා.

30. බ්‍රහ්මඤ්ඤා’පි අමබවස්සි සනඛකුමාඤ්ඤා භාඨා ගාභිතා:

‘බ්‍රහ්මඤ්ඤා සෙට්ඨා ජනෙතසම්.
යෙ ගොතතපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පනෙතො
සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ’ති

සා ඛො පනෙතා අමබවස්සි බ්‍රහ්මඤ්ඤා සනඛකුමාඤ්ඤා භාඨා සුභිතා නො දුභිතා, සුභාසිතා නො දුභිතාසිතා, අත්ඨසංභිතා නො අනත්ඨසංභිතා, අනුමිතා මයා. අනම්භි1 අමබවස්සි ඵලං වදාමි:

‘බ්‍රහ්මඤ්ඤා සෙට්ඨා ජනෙතසම්.
යෙ ගොතතපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පනෙතො
සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ’ති.

භාණ්ඩාඤ්ඤා පඨමො.

1. අනම්භි, මජ්ඣ.

[අම:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය, නො වන්නේ යැ”

[භා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාද්ධියෙහි (මනක බතෙහි) හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි ඔහු වලදවන්නෝ ද?”

[අම:] “නො වලදවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති”

[භා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේදයන් කියවන්නෝ ද?”

[අම:] “නො කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති”

[භා:] “ඛමුට ය්ත්‍රින් අතුරෙහි ආවරණයෙක් හෝ අනාවරණයෙක් වන්නේ ද?”

[අම:] “හවද් ගෞතමසිති, ආවරණයෙක් ම වන්නේ ය.

29. [භා:] “අම්බවස්ස, ඒ කිමැ යි සිතති ද? මෙහි ඝෂත්‍රියයෝ ඝෂත්‍රියයකු කිසි කරුණෙකිහි කරයෙන් හිස මුඛු කොට හිසැ අළු වගුරුවා රටින් හෝ නුවරින් තොරවන්නෝ නම්, හේ ඛමුණන් මැද අශ්‍රාසනය හෝ අශ්‍රොදකය හෝ ලබන්නේ ද?”

[අ:] “ලබන්නේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාද්ධියෙහි හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි හෝ ඔහු වලදවන්නෝ ද?”

[අම:] “වලදවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඛමුණෝ ඔහුට ඵෙදයන් කියවන්නෝ ද? නැත හොත් නො කියවන්නෝ ද?”

[අම:] “කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති”.

[භා:] “ඛමුට ඛමුණු දුරියන් විෂයෙහි ආවරණයෙක් වන්නේ ද? නැත හොත් නො වන්නේ ද?”

[අම:] “ආවරණයෙක් නො වන්නේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “අම්බවස්ස, යම් කලෙක ඝෂත්‍රියයෝ ඝෂත්‍රියයකු කරමුඛු කොට (හිසකේ බා දමා) අළු පොදියෙන් ගසා (=හිසැ අළු වගුරුවා) රටින් හෝ නුවරින් හෝ තොරවන්නෝ නම්, මෙතෙකින් ම ඝෂත්‍රිය තෙමේ (ඝෂත්‍රියයන් අතුරෙහි) පහත් ම බවට පැමිණියේ වෙයි. (එහෙත් එසේ වූ ඝෂත්‍රියයා ඛමුණෝ උසස් කොට පිළිගනිත්.) අම්බවස්ස, මෙසේ යම් විටෙක ඝෂත්‍රියයා පහත් ම බවට පැමිණියේ නම්, එ කල්හිත් ඛමුණන් අතුරෙහි කැත්තූ උසස් හ. ඛමුණෝ හිතිය හ.

30. අම්බවස්ස, සතත්කුමාර බමුහු විසිනුත් මෙහි ලා මේ ගය ගැසිණ. (ගයේ අදහස:)

“සිය පරපුර අනු ව පෙරලා අතීතයට ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඝෂත්‍රියයා ශ්‍රෙණි ය. විදුහ වරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම් හේ දෙව්මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙණි ය.”

“අම්බවස්ස, සතත්කුමාර බමුහු විසින් ඒ ගය මැනැවින් ගයන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ ගයන ලද්දේ නොවේ. මැනැවින් කියන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ කියන ලද්දේ නො වේ. ඒ අපි නිඃශ්‍රිත ය, අතථිනිඃශ්‍රිත නො වේ. මා විසින් අනුදන්තා ලද්දේ ය. අම්බවස්ස, මම ද මෙසේ කියමි:

“ගෝත්‍රය ඔස්සේ පෙරලා ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඝෂත්‍රියයා ශ්‍රෙණි ය. විදුහ වරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම්, හේ දෙව් මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙණි ය” යනු යි.

31. “කතමං පන නං භො ගොතමී වරණං, කතමා ව පන සා විජ්ජා?”ති. “න ඛො අමබධි අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසමපදය ජාතිවාදෙ වා වුච්චති ගොත්තවාදෙ වා වුච්චති මානවාදෙ වා වුච්චති: ‘අරහසී වා මං නිං න වා මං නිං අරහසී’ති. යත් ඛො අමබධි ආවාහො වා හොති, විවාහො වා හොති, ආවාහවිවාහො වා හොති, එතෙතං වුච්චති ජාතිවාදෙ වා ඉතිපි, ගොත්තවාදෙ වා ඉතිපි, මානවාදෙ වා ඉතිපි: ‘අරහසී වා මං නිං න වා මං නිං අරහසී’ති. යෙ හි කෙවි අමබධි ජාතිවාදවිනිබ්බා වා ගොත්තවාදවිනිබ්බා වා මානවාදවිනිබ්බා වා ආවාහවිවාහවිනිබ්බා වා, ආරකා තෙ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසමපදය. පහාය ඛො අමබධි ජාතිවාදවිනිබ්බාකඛු ගොත්තවාදවිනිබ්බාකඛු මානවාදවිනිබ්බාකඛු ආවාහවිවාහවිනිබ්බාකඛු අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසමපදය සවජීකීරියා හොති”ති.

32. “කතමං පන නං භො ගොතමී වරණං? කතමා ව සා විජ්ජා?”ති “ඉධ අමබධි තපාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමිබ්බුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සංසමණ්ඩ්‍රාගමිණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සවජීකකා පච්චෙදති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිසොධානකල්‍යාණං සාත්ථං සඛ්‍යඤ්ඤං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤං බුගමවරියං පකාසෙති.

33. නං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසමී වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො නං ධම්මං සුණා තපාගතෙ සඤ්ඤං පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකඛති: “සම්බොධො කරවාසො රජපාපපො අබොධාකාසො පබ්බජ්ජො. නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුඤ්ඤං සංඛ්‍ලීඛිතං බුගමවරියං වරිකුං, යන්තූනාහං කෙසමිඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”නති.

සො අපරෙන සමයෙන අපං වා භොගකඛකිං පහාය මහන්තං වා භොගකඛකිං පහාය අපං වා ඤ්ඤාපරිවච්චං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤාපරිවච්චං පහාය කෙසමිඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති. ඤො එවං පබ්බජ්ජො සමානො පාතිමොකඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසමපනො අඤ්ඤාතෙතසු වජ්ජසු භගදස්සාවී. සමාදාය සිකඛති සිකඛාපදෙසු කායකම්මවජීකමමන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිපුඤ්ඤාවො සීලසමපනො ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තඤ්ඤා භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසමපජ්ඤාන සමන්තාගතො සන්තුවෙත්ථා.

31. [අම.] “භවද්ද භෞතමසිති, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යව කවර ද?”

[භා.] “අම්බධය, නිරුත්තර විද්‍යවරණසම්පත්ති ‘තෝ මට සුදුසු වෙති යැ’යි කියා හෝ ‘තෝ මට නුසුදුසු වෙති යැ’යි කියා හෝ ජාතිවාදයෙන් කියනු නො ලැබේ. නොත්‍රවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. මානවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. අම්බධය, යම් තැනෙක වූ කලි ආවාහයෙන් හෝ වේ ද, විවාහයෙන් හෝ වේ ද, ආවාහවිවාහයෙන් හෝ වේ ද, මෙහි ‘තෝ මට තරම් යැ’ යි (සුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ ‘තෝ මට නොතරම් යැ’ යි (නොසුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ යම් වචනයෙන් ලබ්ධියෙන් වේ ද, මෙය ජාතිවාද යැ යි ද, ගෝත්‍රවාද යැ යි ද, මානවාද යැ යි ද කියනු ලැබේ. අම්බධය, යම් කෙනෙක් තුමු ජාතිවාදයෙහි බැඳුණෝ හෝ ගෝත්‍රවාදයෙහි බැඳුණෝ හෝ මානවාදයෙහි බැඳුණෝ හෝ ආවාහවිවාහ-යෙහි බැඳුණෝ හෝ වෙත් ද, ඔහු නිරුත්තර විද්‍යවරණ සම්පත්තියෙන් ඇත්ති වූවෝ ය. අම්බධය, ජාතිවාදයෙන් බැඳීම ද ගෝත්‍රවාදයෙන් බැඳීම ද මානවාදයෙන් බැඳීම ද ආවාහවිවාහයෙන් බැඳීම ද හැර දැමීමෙන් ම නිරුත්තර විද්‍යවරණසම්පත්තියෙන් පැහැදිලි වේ.”

32. [අම.] “භවද්ද භෞතමසිති, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යව කවර ද?”

[භා.] “අම්බධය, අතීත් වූ සමාස්සම්බුද්ධි වූ විද්‍යවරණ දෙකින් සම්පූර්ණ වූ, මනා ගමන් හා මනා වචන ඇති, ළඟකය දන්තා, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපී වූ, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘ වූ, සිවු සස් දත්, භගවත් වූ තපාංගත තෙතම මෙ ලොව පහළ වෙයි. හේ ආදිකෘලාණ වූ මධ්‍යකලාණ වූ, පර්ශවසාන කලාණ වූ, මනා අරුත් ඇති, ව්‍යංජනයෙන් මනා ව සම්පූර්ණ, හැම ලෙසින් ම පිරිසුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු වූ මාහිමුගමවගීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

33. කිසි යම් කුලයෙක උපන් ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා, තපාංගතයන් කෙරෙහි සැදහැ ලබයි (පහළ කෙරෙයි). හේ ඒ සැදහැ ලැබීමෙන් සුක්ත වූහේ, “ගිහිගෙහි විසීම අවහිර ඇති එකෙකු. රජයේ පථයෙක. පැවිද්ද එළිමහනක. ගිහිගෙහි වසන්නු විසින් එකැහිත් පිරිසුන් කොට, එකැහිත් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිඛිතයක් හේ කොට මෙ බඹසර කරන්නට පහසු නො වේ. මා කෙහෙ රවුලු බා දමා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදිතොත් ඒ යෙහෙකැ”යි මෙහේ සලකයි.

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ වස්තුවක් පත් රුගිය හැර දමා, මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ තැ පිරිස හැර දමා, කෙහෙ රවුලු බා දමා, කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදි. මෙහේ පැවිදි වූ ම හේ පානිමාකඛසංවරයෙන් හැවුරුණේ, ආචාරයෙන් ගෝවරයෙන් සම්පූර්ණ වූ, සම්පූර්ණ වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූ වෙසෙයි. සිකපද සමාදන් වූ ගෙන, කුසල් වූ කා විසි කමින් සුන් වූ, පිරිසිදු දිවෙල ඇති වූ, සිල්වත් වූ, ඉඳුරන්හි වැසු දොරැහි වූ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, සිහිවුවණින් සුන් වූ (සිවු පසයෙහි) ලද පමණින් සතුටු වූ වෙසේ.

34. කථංඤ්ච අම්බට්ඨ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති ?

ඉධ අම්බට්ඨ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසන්තො උජ්ජි දයාපන්නො සබ්බපාණ-
භුතනිතානුකම්පි විහරති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අදින්නාදුතා පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති, දින්නාදුසි
දින්නපාටිකඛි අපේනෙත සුචිභුතෙත අත්තතා විහරති, ඉදම්පි'ස්ස හොති
සීලස්මිං.

අමුඝමචරියං පහාය මුඝමචාරී හොති ආරුචාරී වරතො මෙට්ඨතා
ගාමබම්මා, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදු පටිවිරතො හොති සචචවාදී සචචසන්ධො
පේතො පචචබ්ඝතො අවිසංවාදකො ලොකස්ස, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

පිටුණං වාවං පහාය පිටුණංය වාවාය පටිවිරතො හොති, ඉන්තා සුචා
න අමුත්ත අකඛාතා ඉන්තං හෙදය, අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං අකඛාතා
අමුත්තං හෙදය, ඉති භින්නානං වා සන්ධාතා සංභිතානං වා අනුසාදුතා
සමඤ්ඤාදායො සමඤ්ඤාදායො සමඤ්ඤාදායො සමඤ්ඤාදායො වාවං භාසිතා
හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

චුරුසං වාවං පහාය චුරුසංය වාවාය පටිවිරතො හොති, යා සා
වාවා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛිනමා පොරී බුත්තනිකන්තා
බුත්තනිකන්තාපා තථාරුපිං වාවං භාසිතා හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

සමච්ඡලාපං පහාය සමච්ඡලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භුතවාදී
අත්චවාදී බමමවාදී විතයවාදී නිබානවතිං වාවං භාසිතා හොති කාලෙත
සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්චසඤ්ඤිතං ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

35. ඛිජ්ගාමභුතනාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති, එකභවතින්තො
හොති රත්තපුරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා, නචචනිතවාදිතවිසුක-
දස්සනා පටිවිරතො හොති, මාලාගකිම්බෙපනධාරණමණ්ඩනිභුතවච්ඡාතා
පටිවිරතො හොති, උච්චාසයතමභාසයතා පටිවිරතො හොති, ජාතරුපරජන-
පටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති, ආමකබඤ්ඤපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො
හොති, ආමකමංසපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති, ඉන්තිකුමාරිකපටිඤ්ඤාණා
පටිවිරතො හොති, දුසිදුසපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති, අජේලක-
පටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති, කුක්කුචසුකරපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො
හොති, හත්චගවාස්සවලවපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති, බෙත්තවච්ඡු-
පටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති, දුතෙය්‍යපඤ්ඤාණානුගායා පටිවිරතො
හොති, කයවිකකයා පටිවිරතො හොති, කුලාකුචකංසකුචමානකුචා
පටිවිරතො හොති, උකෙකාචනවඤ්ඤනිකතිසාවිසොගා පටිවිරතො
හොති, ඡේදනවච්චකිනිච්චපරුණමාසආලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති,
ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

34. අම්බවසිය, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් සිල්වත් වේ ද?

අම්බවසිය, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ඩිතා හැර පණ්ඩිතායෙන් තොර වෑ බහා තැබූ දඹු ඇත්තේ, බහා තැබූ අම් ඇත්තේ, ජවෙහි ලජ්ජා ඇතිසේ, කුළුණෙන් සුත් වූයේ, හැම දිවි ඇති සත් වග කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වෑ වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

ගේ අසිතාදත් හැර අසිතාදතින් තොර වූයේ වේ. දුන් දෑ ම ගන්නා සුලු වූයේ, දුන් දෑ ම අවෙක්සනුයේ, තොසොර වූ පිරිසිදු වූ සිතින් වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

අබිරම්සර හැර හැම දහම් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වෑ තැසිරෙනුයේ, එයින් වැලැක්කේ, බමසර රක්කේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

මුසවා හැර සබවස් ඇත්තේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියනුයේ, තහවුරු බස් ඇත්තේ, හැදෑකිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව තොරවටනුයේ, මුසවායෙන් වැලැක්කේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

පිපුණු බස් හැර පිපුණු බසින් වැලැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා ගෙන, මොවුන් ගේ බිඳීම පිණිස එ තන්හි නො කියන්නේ වේ. එ තැනින් හෝ අසා ගෙන ඔවුන් ගේ බිඳීම පිණිස මොවුන්ට කියන්නේ නො වේ. මෙසේ බිඳුණවුන් එකට ගලපන, එකට ගැලපුණවුන් ගේ සමභියට අනුබල දෙන, සමභියෙන් වසනවුන් හා වසනු රිසි, සමභිය ඇතියනට ඇලුණු, සමභිය ඇතියවුන්ට සතුටු, සමභිය ඇත්තවුන් කරන බස් තෙපලන්නේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

පරොස් බස් හැර පරොස් බසින් වැලැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිවැරදි ද, කන්කලු ද, පෙම් කටයුතු ද, සිතෑ කාවදනේ ද, නියැරියන් ගේ බස සේ සිලුටු ද, ඛොහෝ දෙනාට පිය ද, ඛොහෝ දෙනා මත වබනේ ද, එ බඳු වූ බස් තෙපලනුයේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

මොල් බස් හැර දමා සුදුසු කල් වෙලා බලා ම කතාකරනුයේ, ඇත්ත ම කියනුයේ, වැඩක් ම කියනුයේ, දහමක් ම කියනුයේ, හික්මෙනුවට සුදුසු බසක් ම කියනුයේ, මොල් දෙඩැටිල්ලෙන් වැලැක්කේ වේ. සුදුසු කාලයෙහි කරුණු සහිත, ඉමක් කෙලවරක් ඇති, අරුත් සහිත, සිතෑ තමා ගත යුතු බස් තෙපලනුයේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

35. ගේ ජාල වන දු ජාල වූණු දු කැපීමෙන් බිඳීමෙන් වැලැක්කේ වේ. රූ බොජුනෙන් වැලැක්කේ, තොකල්හි අහර ගැන්මෙන් වැලැක්කේ, එක් බත් ඇත්තේ වේ. තටනු ගනු වසනු විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වේ. අඩු තැන් පිරිමටත් සැරසුමටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැලැක්කේ වේ. උසසුත් මහස්තෙන් වැලැක්කේ වේ. රන් රිදි මසු කහවණු පිලිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වේ. අමු බාතෘ පිලිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වේ. අමුමස් පිලිගැන්මෙන්...ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිලිගැන්මෙන්... දුසිදසුත් පිලිගැන්මෙන්...එළුවන් තිරුවන් පිලිගැන්මෙන්...කුකුළුන් හුරන් පිලිගැන්මෙන්...ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙළෙඹුන් පිලිගැන්මෙන්... කෙත්වත් පිලිගැන්මෙන්...ගිහියනට ලොකු කුඩා දුත මේහෙවර කැරුමෙන්...ගනු දෙනු කැරුමෙන්...කුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන්... උකෙකාරිවන වංචන තිකති සාවයෝග යන මෙයින්...ජේදන වඩ බකිත විපරමෝස ආලෝප සහසාකාර යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

36. යථා වා පනතක භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඬාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං ඛිජගාමභුතගාමසමාරමො අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං ඛකිඛිජං එඵඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව ඊඤ්චමිං. ඉති එවරුපා ඛිජගාමභුතගාමසමාරමො පටිවිරතො භොති ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

37. යථා වා පනතක භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඬාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං සනතිධිකාරපරිභොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසනතිධිං උතසනතිධිං වජ්ඣසනතිධිං යත්තසනතිධිං සයත්තසනතිධිං ගකිසනතිධිං ආමිසසනතිධිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සනතිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

38. යථා වා පනතක භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඬාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුතතා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙකඛං අකඛාතං පාණිස්සරං චේතාලං කුමහථුතං සොහනගරකං වණ්ඩාලං වංසං ඛොවතං හඤ්ඤුඬං අස්සුඬං මගිසුඬං උසසුඬං අජ්ඤුඬං මේණ්ඩුඬං කුකකුචුඬං වච්චකුඬං දණ්ඩුඬං මුට්ඨිඬං තිබ්බුඬං උයොයාධිකං ඛලස්සං සෙතාඛ්‍යුතං අණිකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

39. යථා වා පනතක භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඬාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං ජ්ඣපමාදව්චානානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අවච්චදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්ධිකං ඛලිකං සපිකං සලාකහථං අකඛං ඊඛිචිරං චඛිකකං මොකච්චිකං විඛතුලකං ඊතනාලුකං රථකං ඛනුකං අකඛරිතං මනෙසිකං යථාචජං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජ්ඣපමාදව්චානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

40. යථා වා පනතක භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඬාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤිං පලලඛිකං ගොනකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උදුලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හඤ්ඤරං අස්සඤ්ඤරං රථඤ්ඤරං අජ්ඣපමෙණිං කාදලිමිග-පවරපච්චඤ්ඤං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොභිතකුච්චානං-ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සිලසමිං.

36. යම්සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මුලින් පැල වන දෑ, කදින් පැල වන දෑ, පුරුකින් පැල වන දෑ, කොළිසෙන් පැල වන දෑ, පස් වනු ඇටින් පැල වන දෑ යන පැල වන දෑ ද පැල වුණු දෑ ද සිදුම් බිදුම්හි ගෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හේ මේබදු පැලවන දෑ ද පැලවුණු දෑ ද කැවුමෙන් බිදුමෙන් වැලැක්කේ වෙ. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

යම්සේ ම ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද ආහාර රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වසනු රැස් කොට තබා ගැන්ම, යාන රැස්කොට තබා ගැන්ම, යහන් රැස් කොට තබා ගැන්ම, සුවද රැස් කොට තබා ගැන්ම, ආමේ රැස් කොට තබා ගැන්ම යන මේ හෝ මේබදු වූ පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලදීමේ යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මේ බදු වූ සන්නිධිකාර පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

38. යම්සේ ම ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැවුම්, ගැසුම්, වැසුම්, තටසම්ප්පා, ආබ්‍යාන, පාණ්ඤා, චේතාල, කුම්භචුත, ගෝභතක, සණ්දොවුන් කෙලිය, උණගස් ඕසොවා කරන ක්‍රීඩාව, අසව්ඛාවතය, ඇත් පොර, අස් පොර, මිසුපොර, ගොත් පොර, එඵ පොර, බැවෙඵ පොර, කුකුළු පොර, වටු පොර, පොළු හරඹ, මිටුසුද, මල්ල පොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බල සෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් බෙදනා තැනට යෑම, බල ඇණි දක්නට යෑම යන විසුඵ දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ විසුඵ දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වෙ.

39. යම්සේ වතාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අටපාකෙලිය, දසපාකෙලිය, අහස් දුකෙලිය, මඩුලු පැනුම්, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දුදු කෙලිය, කල්ලි ගැසුම්, සලා අත් කෙලිය, ගුල කෙලිය, කොලනලා පිඹීම, කෙලි තෙලින් හැම, කරණම් ගැසුම්, කත්තංගුරුවා කෙලිය, කොල තැලියෙන් වැලි මැනීම, ක්‍රීඩා රඵ පැදවීම, කුඩා දුන්තෙන් විදීම, ඇකිරි කෙලිය, සිතූ දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලංගානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මේබදු වූ, පමාවට කරුණු වූ දුකෙලියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ, පමාවට කරුණු වූ දුකෙලියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වෙ.

40. යම්සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සතියාසුද්ධිය, පලහය, මහ කොදුපලහය, විසම්තෙන් විසිතුරු කල එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, එඵලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, යන මල් යෙදු සුදු ලොම් ඇතිරිය, තිලිය, සිංහාදීරුපවලින් විසිතුරු කල එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කල පසතුරුණ, කෝසෙස්ස හුසින් මිසු ඇතිරිය, අසු පිට එලන ඇතිරිය, රියා එලන ඇතිරිය, ඇදට සරි ලන සේ අදුන්-දිවිසමින් මසා කල ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කල මහගු පසතුරුණ, ඉස්දෙරු පාමුලා රතු කොඵට තැබූ රතු උඩුමියන් සහිත මහගු යහන යන මේ ආදී හෝ මේ බදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිකරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ උස්යහන් මහ යහන් පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

41. යථා වා පනෙතක ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිතවිභුසනට්ඨානානුසොගං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සම්බාහනං ආදසං අඤ්ජනං මාලාපිපලපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛාලොපනං හත්ඛකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාමිකං බහං ජතනං විත්‍රාපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණිං වාලපිජනිං ඔදුකානි වන්භානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඵවරුපා මණ්ඩිතවිභුසනට්ඨානානුසොගා පටිවිරතො ගොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා ගොති සිලසමිං.

42. යථා වා පනෙතක ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙතාකථං භයකථං සුභිකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤාතිකථං යාතකථං ගාමකථං නිගමකථං නිගරකථං ජනපදකථං ඉතිකථං පුරිසකථං කුමාරකථං කුමාරීකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුමභට්ඨානකථං පුඛ්ඛපෙතකථං නාතත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිහවාගවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො ගොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා ගොති සිලසමිං.

43. යථා වා පනෙතක ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපා විඤ්ඤාහිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: ත තිං ඉමිං ඛම්මවිතයං ආජාතාසි. අහං ඉමිං ඛම්මවිතයං ආජාතාමි. කිං නිං ඉමිං ඛම්මවිතයං ආජාතීඤ්ඤාසි? මුච්ඡාපටිපනෙතා තිමසි, අභමඤ්ඤා සම්මාපටිනෙතා. සතිතමෙම! අසතිතනෙත. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච, පච්ඡාවචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරුචතනං. ආරොපිතො තෙ වාදො නිඤ්ඤානිනො'සි. වර වාදපාමොකඛාය. නිබ්බේදෙහි වා සචෙ පහොසිති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විඤ්ඤාහිකකථාය පටිවිරතො ගොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා ගොති සිලසමිං.

44. යථා වා පනෙතක ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපඤ්ඤාගමනානුසොගමිනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමත්තාතං බත්ඨිතාතං චුගමණාතං ගහපතිකාතං කුමාරතං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්‍රාගච්ඡ, ඉදං ගර, අමුත්‍ර ඉදං ආගරති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපඤ්ඤාගමනානුසොගා පටිවිරතො ගොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා ගොති සිලසමිං.

1. සංභිතමෙම අසංභිතං තෙ. කෙසුචි.

41. යමිසේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, සුවඳ සුණුසෙන් ඇඟ ඉලීම, අත් පා ඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවඳ දියෙන් නැවීම, උරහිස් ඇති මස් වැඩෙනුවට මුතුරින් තැලීම, කැබපතින් මුහුන බැලීම, අලංකාර පිණිස අදුන් ගැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුවවිලෙවුන් දැරීම, හඤ්ඤාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුමිඛිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත් නල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඹ දැරීම, විසිතුරු පාවනන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, මිණි දැරීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති පුදුරෙදි හැඳීම යන ආදීන් ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මහණ තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශිලය වේ.

42. යමිසේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, රුජකපා, වෝරකපා, ඓහාමාත්‍රකපා, හේතා-කපා, භාකපා, සුභකපා, ආභාරකපා, පානකපා, වයත්‍රකපා, ශයනකපා, මාලාකපා, ගකිකපා, දැතිකපා, යානකපා, ග්‍රාමකපා, තිගමකපා, නගරකපා, ජනපදකපා, ස්ත්‍රිකපා, පුරුමකපා, කුමාර-කපා, කුමාරිකපා, ශුරකපා, විවිකපා, කුමභසපානකපා, පුටිපුත්ත-කපා, තානාතිකපා, ලෝකාබ්‍යාසිකාකපා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකපා, ඉතිහවාගව කපා යන මේබඳු වූ තිරස්චිතකපාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙකින් අන්‍ය වූ හෝ මේබඳු කපාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශිලය වේ.

43. යමිසේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, “හෝ මේ දහම් විනය නො දැනිනි, මම ම මේ දහම් විනය දැනිමි, මේ දහම් විනය කීමැ සි තෝ දැනී ද? හෝ වරදවා පිලිපත්තෙහි, මම මැනවින් පිලිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පලමුවෙන් කියෑ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියෑ සුත්ත පලමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දෑ මගේ එක් උචිතයෙන් ම පෙරැලී හියේ ය. මා විසින් තට දෙස් තැඟිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙසින් මදෙන්තට හැඟිරෙව. හැකි නමු එය විසඳව” යි යන ආදීන් මේ බඳු වූ ඊනුත් බැණ දෙඩාතැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අත් මේ බඳු වූ හෝ බැණුම්දෙඩුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශිලය වේ.

44. යමිසේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, “මෙහි යත්තැ, අසෝ තැනට එත්තැ, මේය ගෙන යත්තැ, අසෝ තැනට මේය ගෙනෙත්තැ” යි කල නියෝග පිලිගෙන, රජුන්ගේ රජමහමැතිකයන්ගේ ක්‍රමයන්ගේ ඛමුණන්ගේ ගැහැපියන්ගේ රජකුමරුවන් ගේ මේබඳු දූත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙනැ යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අත් මේබඳු හෝ දූත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු හේ ශිලය වේ.

45. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ කුහකා ව භොනති උපකා ව තෙමිත්තිකා ව නිප්පසිකා ව ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣංසිතාණං ව. ඉති වා ඉතිඵවරූපා කුහනඋපනා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: අඛං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිනං ලකඛණං මුසිකවජිතනං අභිනිතාමිං දබ්බිතොමිං ඵුසත්තාමිං කණතොමිං තණ්හුලභොමිං සප්පිභොමිං තෙලභොමිං මුඛතොමිං ලොහිතතොමිං අඛවිජ්ජා වජ්චුච්ජා ඛතවිජ්ජා සිව්ච්ජා භුතවිජ්ජා භුජිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා මිසවිජ්ජා විච්චිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකජ්ඣාතං සරපරිත්තාතං මගවකකං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: චණ්ඨලකඛණං වත්ථලකඛණං දණ්ඨලකඛණං අසීලකඛණං උසුලකඛණං ඛත්තලකඛණං ආවුඛලකඛණං ඉජ්ජලකඛණං ධුරිකලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දසලකඛණං දුසිලකඛණං හත්ථිලකඛණං අසුලකඛණං මහිසුලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුට්ඨලකඛණං වට්ඨකලකඛණං ගොධා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්චලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

48. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: රඤ්ඤං තිය්‍යාතං භවිස්සති, රඤ්ඤං අතිය්‍යාතං භවිස්සති. අඛනතරුතං රඤ්ඤං උප්පාතං භවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අප්පාතං භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උප්පාතං භවිස්සති, අඛනතරුතං රඤ්ඤං අප්පාතං භවිස්සති. අඛනතරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අඛනතරුතං රඤ්ඤං පරුජයො භවිස්සති. ඉති ඉමිස්ස ජයො භවිස්සති, ඉමිස්ස පරුජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

45. යමිසේ වතානි ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදුනැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබිත්තෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සදහා කසිත් හෝ බසිත් සෝ ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පේක්ෂාසෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ කුහකලාභවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

46. යමිසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැයෙන් දුන් බොජුන් වලද අංග, නිමිත්ත, උත්පාත, ස්වප්න, සුරුභලකෂණ යන ශාත්‍ර ද, මුඛසවිජිතවිදු, අත්තිහෝම, දර්විහෝම, තුභභෝම කණහෝම, තණ්ඩුලහෝම, සර්පිත්හෝම, තෙතලහෝම, මුඛහෝම, ලෝකිතහෝම, අංගවිදු, වාස්තුවිදු, කෂාත්‍රවිදු, ශිව්විදු, භූතවිදු, භූරි-විදු, අතිවිදු, විෂවිදු, වාස්විකවිදු, මුඛකවිදු, ශකුතවිදු, වායවිදු, පක්වධාන, ගරපරිත්‍රාණ, මාගපක්ෂ යන මෙකී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිදුසෙන් මිථ්‍යාච්චසෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ තිරස්චිතවිදුසෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චසෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

47. යමිසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, චන්ද්‍රකුණු, දඹුලකුණු, කඹුලකුණු, ඊලකුණු, දුඹුලකුණු, අච්චකුණු, ඉතිරිලකුණු, පිරිමිලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වැහැප්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, වඩුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණි-ලකුණු, කපුචුලකුණු, මුච්චකුණු යන ආදී මෙබඳු තිරස්චිතවිදුසෙන් මිථ්‍යාච්චකාසෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

48. යමිසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දින අසෝ තැකැතින් අසෝ රජුන් (සුද සදහා) සිය නුවරින් ඒකමීම් වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් රට තුළ උත් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට යාම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් ඉටත් වීම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නේ ය, අසෝ තැකැතින් ඇතුළත සිටින රජුන් ගේ ඉවත් වූ යාම වන්නේ ය, රට ඇතුළත සිටින රජුට ජය වන්නේ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය, පිටත සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය, රට තුළ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ ය” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ ය’ යි කියමින් මෙබඳු වූ තිරස්චිත විදුසෙන්, මෙබඳු වූ මිථ්‍යාච්චසෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිදුසෙන් මිථ්‍යාච්චසෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

49. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තී තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපපෙනති සෙය්‍යපීදං: ව්‍යද්ධාභො හවිස්සති සුරියභොභො හවිස්සති නකඛතභොභො හවිස්සති, ව්‍යද්ධිමුච්ඡරියානං පචගමනං හවිස්සති ව්‍යද්ධිසුරියානං උපපගමනං හවිස්සති නකඛතභොනං පචගමනං හවිස්සති නකඛතභොනං උපපගමනං හවිස්සති, උකකාපානො හවිස්සති, දිසාඛාභො හවිස්සති, භූමිවාලො හවිස්සති, එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං ව්‍යද්ධිසුරියතකඛතභොනං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසං චොදනං හවිස්සති, එවංවිපාකො ව්‍යද්ධාභො හවිස්සති, එවංවිපාකො සුරියභොභො හවිස්සති, එවංවිපාකො නකඛතභොභො හවිස්සති, එවංවිපාකං ව්‍යද්ධිසුරියානං පචගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං ව්‍යද්ධිසුරියානං උපපගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතභොනං පචගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උකකාපානො හවිස්සති, එවංවිපාකො දිසාඛාභො හවිස්සති, එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති, එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං ව්‍යද්ධිසුරියතකඛතභොනං උග්ගමනං ඔගමනං සංකිලෙසො චොදනං හවිස්සති, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චිතො භොති, ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

50. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තී තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපපෙනති සෙය්‍යපීදං: සුඛබ්බවිකා හවිස්සති දුඛබ්බවිකා හවිස්සති, සුභිකඛං හවිස්සති දුඛභිකඛං හවිස්සති, ඛෙමං හවිස්සති භයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති ආරොග්ගං හවිස්සති, මුද්දං ගණනා සංඛානං කාවේය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චිතො භොති, ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

51. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජන්තී තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපපෙනති සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුඤ්ඤිගකරණං ජිව්හානිඤ්ඤිගනං හනුසංගනනං හන්චාභිජ්ජපනං හනුජ්ජපනං කණ්ණජ්ජපනං ආදුසපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්චුපට්ඨානං මහභුපට්ඨානං අභිභුජ්ජලනං සිරිව්හායනං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චිතො භොති, ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

49. යම්කෙසේ ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනැ වසුගුණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සුභීගුණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ තක්කුගුණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සදු හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් තොමගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ තකත් තරුන් නිසි මගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් තොමගින් යෑම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය, දිග්දහය වන්නේ ය, භූමිකම්පනය වන්නේ ය, වැසි නැති වෑ අසත් ගෙරැවුම් වන්නේ ය, සදහිරුන් ද නකත් තරුන් ද උදාව, බැසීම, කෙලෙසීම, පිරිසිදුව වන්නේ ය, වසුගුණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, සුභීගුණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, තක්කුගුණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සදහිරු දෙදෙනාගේ මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සදහිරු දෙදෙනාගේ තොමගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, තකත් තරුවල පඨගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, ඔවුන්ගේ උත්පඨගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, දිග්දහය මෙ බඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, වැසි නැති වෑ අසත් ගෙරැවුම් මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, සද හිරුන්ගේ ද නකත් තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ යැ”යි කියනුවෝ, මෙබඳු තිරස්චිත විද්‍යායෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චිකායෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශීලය වේ.

50 යම්කෙසේ ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘මේ සමයෙහි වැසි වත්තේ ය, මේ සමයෙහි නියග වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට සුභික වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට දුර්භික වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය, මේ කලා රෝග වන්නේ ය, මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ’ යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රා, ගණනා, සංඛ්‍යාන, කාව්‍යශාස්ත්‍ර, ලෝකායතශාස්ත්‍ර යන මේ හෝ මෙබඳු තිරස්චිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශීලය වේ.

51. යම්කෙසේ ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අඹු සැමියන් එක් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති කිරීමට යන්ත්‍රමන්ත්‍රාදිය කැරැදීම, බිම් පාලු කරන සදි හුනියම් කිරීම, තැසෙන්තට යන දරැගබි රැකන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුළු බැදීම, මන්ත්‍රාදි බලයෙන් හනු කද කිරීම, අත් පෙරැලෙන්නට මතුරු දැපීම, කත් අගුළු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබපතෙහි දේවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා පේන කියැවීම, දෙවදුස්සක ලවා පේන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුවෙන් ගිනි ජල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මෙබඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යාවෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද අන් මෙබඳු වූ ද තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලය වෙයි.

52. යථා වා පනෙකෙ භොජනතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය ඕව්ණජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති - සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජිකමමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමනං නභාපනං ජ්ඝනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිතරවනං අධොවිරෙචනං සීසවිරෙවනං කණ්ණතෙලං නෙත්තපතප්පනං නජ්ජිකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සලලකතතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලහෙසජ්ජානං අනුප්පදානං ඔසධිනං පටිමොකෙධා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය ඕව්ණජ්චා පටිවිර-භො භොති. ඉද්දමප්පිස්ස භොති සීලසමිං.

53. අථ ඛො සො අමබ්බසි භික්ඛු එවං සීලසමපනො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි අමබ්බසි බතතියො මුඤ්චාචසිතො නිහතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං පච්චස්සිකතො, එවමෙව ඛො අමබ්බසි භික්ඛු එවං සීලසමපනො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකබ්බිත සමන්තාගතො අජකිත්තං අතචජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො අමබ්බසි භික්ඛු සීලසමපනො භොති.

54. කථංඤ්ච අමබ්බසි භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු භුත්තඤ්චාරො භොති? ඉධ අමබ්බසි භික්ඛු වකඛුතං රුපං දිස්වා න තිමිත්තඤ්චාති භොති නානුබ්බසඤ්ජ-නඤ්චාති. යථාධිකරණමෙතං වකඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා - දෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සචෙය්‍යං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති රකඛති වකඛුන්ද්‍රියං, වකඛුන්ද්‍රියය සංවරං ආපජ්ජති. සොඤ්චන සද්දං සුඤ්චා -පෙ-ඝාණන ගකිං සාධිඤ්චා -පෙ- ජීවහාය රසං සාධිඤ්චා -පෙ- කාශෙන ථොච්චබ්බං චුසිඤ්චා -පෙ- මිත්තං ධම්මං විඤ්ඤාය න තිමිත්තඤ්චාති භොති නානුබ්බසඤ්ජනඤ්චාති. යථාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සචෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති රකඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියය සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජකිත්තං අබ්බසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො අමබ්බසි භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු භුත්තඤ්චාරො භොති.

52. යම්කිසි අතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, ගුරුකම්, පණ්ඩිතයා පිරිසියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තුපරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවීම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, අනුනව සෙන් පතා බිහි පිදීම, ගිහියනව වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේක කරවීම, වස්ති කිරීම, ශීඝ්‍ර විරේවන බේන් දීම, කන් ලෙඩව තෙල් පියා දීම, ඇසැ හිසිල ගත්වන බේන් තෙල් පිසීම, ගිහියනව තයා කිරීම, ඇස පවලයව කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇසැ හිසිල ගත්වන අඳුන් සාදා දීම, ඇසැ උල්ඇණ ලෙඩව බේන් දීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලව පිටුරම් කිරීම, මුල්බෙහෙන් දීම, කාරම්බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒ වා ගලවා දීම” යැ යි මේ ආදී වූ තීරණවිධියකින්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

53. අම්බවර්ණය, ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, ශිලසංවර හේතුයෙන්, කිසි ම එක ද අසංවරයකින් පහල විය හැකි බියක් නො දකී. අම්බවර්ණය, ක්‍රියාශීලියකයන් මුදුනැ අභිමේක ලත්, වැනැසුණු සතුරන් ඇති, ක්‍රියාශීලියක කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි මොන ම බියකුත් යම්කිසි නො දක්නේ ද, අම්බවර්ණය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සිල්වත් වූයේ, (තමාගේ ඒ) ශිලසංවර හේතුයෙන් කිසි එක ද අසංවරයකින් ඉපාදියැ හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශිලසකකයෙන් සම්පන්න වූයේ, සිය සතත්ති තිඳුණ වූ කාසික මානසික සුවය විදී. අම්බවර්ණය, මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වෙයි.

54. අම්බවර්ණය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද ? යත්: අම්බවර්ණය, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇඳුන් රූපයක් දක, ශුභාදී වශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශුභාදී වශයෙන් අත්පා ඇ අවයවවල අසුරු සිතව නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණකින් වක්‍රජිහියය වසා නො ගෙන වසන්තහු හේ විතසන්තාතයව විමම් ලෝභ දොමනස් ආදී ලාභීක අකුශල සවිභාවයෝ නැවැත නැවැත වැස්සෙත්තාහු ද, එහි සංවරය පිණිස හේ පිලිපදී. ඒ වක්‍රජිහියය හේ රකි. ඒ වක්‍රජිහියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා...නැහැයෙන් හඳ ආභ්‍රාණය කොට...දිවෙත් රස ආභ්‍රාණය කොට...කසින් ස්ප්‍රභව්‍යා සාදී කොට...සිතින් දහම් අරමුණු දහ, ශුභාදී වශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණකින් ශ්‍රෝත්‍රජිහියය...භ්‍රාණජිහියය...ජිහ්වජිහියය...කායේජිහියය...මනඉජිහියය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහු හේ විතසන්තාතයව විමම් ලෝභය දොමනස් ආදී ලාභීක අකුශල බමියෝ නැවැත නැවැත වැස්සෙත්තෝ ද, ඒ ශ්‍රෝත්‍රජිහියයාගේ...භ්‍රාණජිහියයාගේ...ජිහ්වජිහියයාගේ...මන ඉජිහියයාගේ සංවරය පිණිස පිලිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර...භ්‍රාණ...ජිහ්ව...කාය...මනඉජිහියය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉජිහියසංවරයෙන් සම්පන්න වූයේ සිය සතත්ති අව්‍යාජයක සුවය විදී. අම්බවර්ණය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉජිහියයන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

55. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු අභික්ඛනෙන්ත පටික්ඛනෙන්ත සමපජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සමිඤ්ඤේතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සඛිකාට්ටනනච්චරධාරණේ සමපජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාර-පසාඨකමෙම සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සිතෙ නිසිනෙන්ත සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්භිභාමෙ සමපජානකාරී හොති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

56. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති?

ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපට්ඨාපිකෙත ච්චරෙන කුච්ඡ්ථාරිභාරිකෙත පිණ්ඩපානෙත. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඨ පක්ඛි සතුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති ඤායපට්ඨාපිකෙත ච්චරෙන කුච්ඡ්ථාරිභාරිකෙත පිණ්ඩපානෙත. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

57. සො ඉමිතා ව අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො ඉමිතා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිතා ව අරියෙන සති-සමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙනාසනං හජ්ඨි අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ඕරිගුහං සුසානං චනපඪං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ජාභත්තං පිණ්ඩපාන-පටික්ඛනෙන්තා නිසීදති පලලඛකා ආභුජ්ජා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති.

58. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විහතාභිජ්ජේන චේතසා විහරති අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සබ්බපාණගුතතිත්ථානුක්ඛමපි, බ්‍යාපාදපදෙසා විත්තං පරිසොධෙති. පිනමිඤ්ඤං පහාය විහරති පිනමිඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො, පිනමිඤ්ඤා විත්තං පරිසොධෙති. උඤ්චචකුක්ඛුච්චං පහාය අනුඤ්ඤො විහරති අඤ්ඤාතං චූපසත්තවිත්තො, උඤ්චචකුක්ඛුච්චො විත්තං පරිසොධෙති. විවිකිච්ජං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ජා විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ඛමෙමසු, විවිකිච්ජාය විත්තං පරිසොධෙති.

55. අමබවය්ස, මහණ තෙතම කෙසේ නම සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? යත්: අමබවය්ස, මෙ සස්තෙනි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි, පෙරලා නැවැත්මෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි මනා නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැන්මෙහි පැන් පීමෙහි පිටිකැවිලි ආදිය කෑමෙහි, මිපැණි ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටුමෙහි හිඳුමෙහි නිදුමෙහි පිබිදුමෙහි බිණුණමෙහි නොබිණුණමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අමබවය්ස, මෙසේ වනාහි මහණ තෙතම සිහි නුවණින් යුත් වෙයි.

56. අමබවය්ස, මහණ තෙමේ කෙසේ නම ලද පමණින් සතුටු වේ ද? යත්: අමබවය්ස, මෙ සස්තෙනි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරෙන් ද, කුසපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද තෘප්ත වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මෑයේ ද, අටපිරිකර පමණක් ම ගෙන නික්ම යෙයි. අමබවය්ස, අත්තවු ඇති කුරුළු තෙතම තමා පියා හඹා යන හැම තැනට ම පියාපත් බර සහිත ව ම යමසේ පියාඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරිනුත් කුසපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ අහරිනුත් තෘප්ත වෙයි. හේ තමා යන යන තැනට පා සිවුරු ආදී අට පිරිකර පමණක් ම රැගෙන යෙයි. අමබවය්ස, මහණ තෙමේ මෙසේ තමා ලත් පසයෙහි (ලද පමණින්) සතුටු වෙයි.

57. අමබවය්ස, ඒ මහණ මේ ආසී ශිලසකකියෙන් සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද...මේ ආසී සමානියම්ප්‍රජන්‍යයෙන් ද...මේ ආසී සන්තුච්චයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වෘක්ෂමූල පථිත කඳුරැළි හිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් එළිමහන් පිදුරුලෙන් යන මේ කි කිසි ජනගුන්‍ය සෙතස්තක් හජනය කෙරෙයි. හේ පිඹු සෙවීමට ගොස් පෙරලා ආයේ, පසුබත්ති පලක් බැඳ, උඩුකය කෙලින් තබා ගෙන, කමටහනට යොමු කොට සිහිය එලඹවා හිඳී.

58. හේ ලොව කෙරෙහි අභිජ්ඣාව (ඇල්ම) හැර, ඇලුම් හල සිතින් වෙසෙයි. ඇල්ම කෙරෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද දෙසය (තරඟ) බැහැර කොට ව්‍යාපාදය රහිත සිතැත්තේ හැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පි වෑ වෙසේ. ව්‍යාපාද දෙසය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්‍යාතමිඤ්ච (තැනමිදුව) බැහැර කොට, පහ වූ ස්‍යාතමිඤ්ච ඇත්තේ, දව රැ දෙක්හි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ, සිහිපයනුත් නුවණිනුත් සුක්ත වෑ වෙසෙයි. උදහසත් කුකුසත් සිතින් බැහැර ලා අනුඤ්ඤා වෑ සංභුත් සිත් සතත් ඇතියේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය බැහැර කොට, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

59. සෙය්‍යථාපි අමබට්ඨ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය තස්ස තෙ කම්මනතා සමිජේඛිය්‍යං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය, තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: ‘අහං ඛො පුඤ්ඤ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේසිං තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සමිජස්සිංසු සො’හං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීඅකාසිං. අත්ඨි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණායා’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

60. සෙය්‍යථාපි අමබට්ඨ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුහ-
 ගිලානො, හත්තං චස්ස නච්ජාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලම්තතා. සො අපරෙත සමයෙන තම්භා ආබාධා මුළෙවය්‍ය හත්තස්ඤ්ඤා ඡාදෙය්‍ය සියා චස්ස කායෙ බලම්තතා. තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: ‘අහං ඛො පුඤ්ඤ ආබාධිකො අභොසිං දුක්ඛිතො බාලුහගිලානො හත්තං මෙ නච්ජාදෙසි න චස්ස මෙ ආසි කායෙ බලම්තතා. සො’මහි ඵතරහි තම්භා ආබාධා මුත්තො හත්තස්ඤ්ඤා මෙ ඡාදෙති අත්ඨි ච මෙ කායෙ බලම්තතා’ති, සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

61. සෙය්‍යථාපි අමබට්ඨ පුරිසො බ්‍යකිනාගාථෙර බ්‍යඤ්ඤා අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තම්භා බ්‍යකිනාගාරා මුළෙවය්‍ය සොත්ඨිනා අබ්බයෙන, න චස්ස කිස්ඤ්ඤි භොගාතං වජයා. තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: ‘අහං ඛො පුඤ්ඤ බ්‍යකිනාගාථෙර බ්‍යඤ්ඤා අභොසිං. සො’මහි ඵතරහි තම්භා බ්‍යකිනාගාරා මුත්තො සොත්ඨිනා අබ්බයෙන. තත්ඨි ච මෙ කිස්ඤ්ඤි භොගාතං වජයො’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

62. සෙය්‍යථාපි අමබට්ඨ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාසිනො පරුසිනො න යෙනකාමඛිගමො. සො අපරෙත සමයෙන තම්භා දුසබ්‍යා මුළෙවය්‍ය අත්තනාසිනො අපරුසිනො භුජ්ඤ්ඤා යෙනකාමඛිගමො. තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: ‘අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අභොසිං අත්තනාසිනො පරුසිනො න යෙන-
 කාමඛිගමො. සො’මහි ඵතරහි තම්භා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තනාසිනො අපරුසිනො භුජ්ඤ්ඤා යෙනකාමඛිගමො’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

59. අමබවඨස, යමිසේ පුරුෂයෙක් ණය ගෙන කමාන්ත කරන්නේ ද, ඔහු හේ කමාන්ත සමාදාන වන්නේ නම්, යම් පරණ ණයක් ඇතොත් ඒ හැම ගෙවා නිම කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි යමක් ඇතොත් එය අඹුදරුවන් රකිනු පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම මූල දී ණයට මුදල් ගෙන කමාන්ත කෙළෙමි. ඒ මගේ කමාන්ත සමාදාන විය. ඒ මම, පරණ ණයක් වී නම්, ඒ හැම ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. මත්තෙහිත් අඹුදරුවන් රකිනට ඉතිරි වූ මුදලෙක් මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඒ ණයෙන් මිදීම කරණ කොට ගෙන හෝ සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

60. අමබවඨස, යමිසේ මිනිසෙක් රෝගී වූයේ දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ශිලන් වූයේ ද, ඔහුට ආහාරත් නොරිසියේ ද, ඔහු හේ ඇඟ පතෙහි වාරු පමණකුත් නො වූයේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ලෙහිත් මිදේ නම්, ඔහුට අහරත් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟපත වාරුත් ඇති වේ නම්, “මම වූ කලි පෙර දුකට පත්, දැඩි ශිලන් ලෙබෙක් වීමි. මට අහරත් නො රිසි විය. ඇඟපත වාරුත් නැති විය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙහිත් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරත් රිසියෙයි. ඇඟපතත් වාරු ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

61. අමබවඨස, යමිසේ මිනිසෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බත නො විසද පහසුවන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, ඒ හෙයින් ඔහු හේ කිසි හෝගවිතාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලි පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීමි, ඒ මම දැන් බතය නොවිසද ලෙහෙසියෙන් ම එයින් මිදුණෙමි, මගේ හෝගයතව ද කිසි හානියක් නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

62. අමබවඨස, යමිසේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත සාහසයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතින්ගේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, තිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දසහසයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දසයෙක් වීමි. ඒ මම දැන් ඒ දසහසයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇත්තෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තෙමි තිදහස් වූයෙමි, කැමැති අතෙක යැ හැකිසයමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ය.

63. සෙය්‍යථාපි අමබධස්සු පුරිසො සධිතො සනොභො කන්තාරඤ්චාන-
මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං. සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය සොච්චිතා ගාමන්තං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පට්ඨයං.
තස්ස ඵච්චෙසා: ‘අභං ඛො ජුඛෙඛ සධිතො සභොගො කන්තාරඤ්චානමග්ගං
පටිපජ්ජං දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං. සො’මහි ඵතරහි තං කන්තාරං තිණෙණා
සොච්චිතා ගාමන්තං අනුපාපුණො ඛෙමං අප්පට්ඨය’න්ති. සො තතො නිදුතං
ලහෙඨ පාමොජ්ජං අභිගච්චෙය්‍ය සොමනස්සං.

ඵච්චෙව ඛො අමබධස්සු භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛන්ධිතාගාරං
යථා දුසඛ්‍යං යථා කන්තාරඤ්චානමග්ගං ඵචං ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ
අප්පට්ඨිතෙ අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි අමබධස්සු ආනණ්‍යං යථා
ආර්‍යග්‍රහං යථා ඛන්ධිතා මොක්ඛං යථා භුජ්ඣං යථා ඛෙමන්තභුමිං ඵච්චෙව
ඛො අමබධස්සු ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පභිතෙ අත්තති සමනුපස්සති.

64. තස්සිතම පඤ්චනීවරණෙ පභිතෙ අත්තති සමනුපස්සන්තො
පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමන්ති,
පස්සඤ්චකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිතො විතතං සමාභිසන්ති.

65. සො විච්චෙවච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ඛමෙමහි සවිතකකං
සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුඛං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තොති පරිසන්තොති
පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

66. සෙය්‍යථාපි අමබධස්සු දකෙඛා තහාපකො වා තහාපකන්තොවාසී
වා කංසථාලෙ තහානීයච්චිණ්ණාති ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්තොය්‍ය, සායං තහානීයපිණ්ණි සෙනතානුගතො සෙනතපරෙතො
සාන්තරබාහිරු චුට්‍වා ඤෙතගෙන, ත ච පහසරිණී,

ඵච්චෙව ඛො අමබධස්සු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තොති පරිසන්තොති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො
කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති
වරණසම්මං.

67. පුනච පරං අමබධස්සු විතකකච්චාරුතං චූපසමා අජ්ඣන්තං
සම්පසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාචං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං කුඛං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන
පිතිසුඛෙන අභිසන්තොති පරිසන්තොති පරිපුරෙති පරිපථරති තාස්ස කිඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

63. අමබව්සය, යමිසේ ධනවත් හෝගසමිපත් ඇති මිනිසෙක් කැම හිත, උවදුරු ඇති, දියනැති, දික් මගකට බස්නේ ද, හේ මද කලකට පසු යමිසේ ඒ දිය නැති පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් නැති ගමකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, හෝග සමිපත් ඇතියෙමි, දිය නැති කැම හිත උවදුරු ඇති දික් මගකට බටුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කතර ඉක්මාවීමි. උවදුරු නැති බිය නැති ගමකට බටුයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ තම, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, ජොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය. අමබව්සය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, හිරිගෙයක් මෙන්, කතරමගක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ණයෙන් මිදුණු බව සේ, ලෙඩින් මිදුණු බව සේ, හිරිගෙන් මිදුණු බව සේ, නිවහල් බව සේ, උවදුරු නැති බිම සේ පිළිවෙලින් මේ නිවරණ පස දුරු වීම තමා කෙරෙහි දකී.

64. මේ නිවරණ පස පහ වූවත් තමා කෙරෙහි දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවාට ප්‍රීතිය උපදී. සිතැ ප්‍රීතිය ඇත්තනුයේ නාම කය සන්තිදේ. සන්තූත් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත එකග වේ.

65. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම, සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් වෙන් වූ ම, විතකීසහිත විචාරසහිත විපමකයෙන් උපත්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු වන ධ්‍යානය ලැබූ වෙසේ.

හේ මේ කය ම විචේකයෙන් උපත් පිති සුවයෙන් තෙමසි, භාත් පසින් තෙමසි, පුරා ලසි, භාත්පසින් සප්පි කෙරෙහි. සියලු අග පසග ඇති ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි ඒ විචේකයෙන් පිති සුවයෙන් පැතිරු නොගත් (සප්පි නො කැරුණු) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. අමබව්සය, යමිසේ දක්ෂ කිලිසගක් හෝ කිලිගකු ගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොනොතලිසෙක නාතසුණු බනා දිය ඉස ඉස පිඹු කරන්නේ ද, ඒ නාත සුණුපිඹ කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුත් වූසේ, ඇතුලත පිටත සහිත වූ මුළුල ම දියෙන් පැතිරු ගිණේ, දියත් නො වහුරුවන්නේ වේ ද, අමබව්සය, එසේම මහණ තෙමේ මේ කය ම විපමකයෙන් උපත් පිතිසුවයෙන් තෙමසි, භාත්පසින් තෙමසි, පුරා ලසි, භාත්පසින් සප්පි කෙරෙහි. ඔහුගේ සියලු අග පසග ඇති මුළු කයෙහි විචේකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු වූද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. අමබව්සය, මේ ද ඔහු ගේ වරණ ධර්මයක් වෙයි.

67. අමබව්සය, තව ද මහණ තෙමේ විතකී විචාර සන්තිදීමෙන් සිය සත්ති උපත්, සිය සත්ති පහදවන, සිතැ එකග බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපත්, පිතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපත් පිති සුවයෙන් තෙමසි, භාත්පසින් තෙත් කෙරෙහි, පුරාලසි, හැම තැන ම ස්පපි කෙරෙහි. විචේකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු නොගත් කිසි ද තැනෙක් ඔහුගේ කයෙහි නො වෙයි.

68. සෙසාසථාපි අමබධස්ථි උදකරහදෙ ගමහිරෙ උබහිදදදකො, තසං තෙවසං පුරත්ථිමාය දීසාය උදකසං ආයමුඛං, න දකඛිණාය දීසාය උදකසං ආයමුඛං, න චච්ඡිමාය දීසාය උදකසං ආයමුඛං, න උත්තරාය දීසාය උදකසං ආයමුඛං, දෙවො ව න කාලො කාලං සමො ධාරං අනු-පාචෙවෙච්ඡාය, අථ ඛො තමො ව උදකරහද සීතා වාරිධාර උබහිජ්ජිතා තමම උදකරහදං සීතෙන වාරිතා අභිසන්නායා¹ පරිසන්නායා² පරිපුරෙයා පරිපච්ඡෙයා, තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදසං සීතෙන වාරිතා අපච්චං අසං,

එවමෙව ඛො අමබධස්ථි භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජන්ත පිතිසුඛෙන අභිසන්නානි පරිසන්නානි පරිපුරෙති පරිපච්ඡති. තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජන්ත පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි³සං හොති වරණසමිං.

69. පුත්ථ පරං අමබධස්ථි භික්ඛු පිතිසා ව විරුතා උපෙකඛකො ව විහරති සතො සමපජානො, සුඛඤ්ච කාසෙත පටිසංචෙදෙති, යන්තං අරියං ආචිකඛන්ති: උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තං තතිසං කුචං උපසමපජ්ච විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපජිතිකෙන සුඛෙන අභිසන්නානි පරිසන්නානි පරිපුරෙති පරිපච්ඡති, තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිපජිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

සෙසාසථාපි අමබධස්ථි උපාලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා අසොකච්චානි උපාලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඤ්ඤානි උදකානුගතානි අනොනිච්චිග්ගපචාසිති තානි යාව වග්ගො යාව ව මුද්දා සීතෙන වාරිතා අභිසන්නානි පරිසන්නානි³ පරිපුරෙති පරිපච්චානි තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතං උපාලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සීතෙන වාරිතා අපච්චං අසං,

එවමෙව ඛො අමබධස්ථි භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජිතිකෙන සුඛෙන අභිසන්නානි පරිසන්නානි පරිපුරෙති පරිපච්ඡති තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිපජිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි³සං හොති වරණසමිං.

70. පුත්ථ පරං අමබධස්ථි භික්ඛු සුඛසං ව පභානං දුකඛසං ව පභානං සුඛෙව සොමනසංදෙමනසාතං අත්ඛගමා අදුකඛමුසුඛං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කුචං උපසමපජ්ච විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන ඵරිතා නිසින්නා හොති තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන අපච්චං හොති.

සෙසාසථාපි අමබධස්ථි පුරිසො ඔදනෙන වත්තෙ සසීසං පාරුපිතො නිසින්නො අසං, තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං ඔදනෙන වත්තෙ අපච්චං අසං, එවමෙව ඛො අමබධස්ථි භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන ඵරිතා නිසින්නා හොති තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිපුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පි³සං හොති වරණසමිං.

ඉදං ඛො තං අමබධස්ථි වරණං.

1. අභිසන්නාය, මජ්ඣ. 2. පරිසන්නාය, මජ්ඣ.
3. අභිසන්නානි පරිසන්නානි, මජ්ඣ. අභිසන්නානි පරිසන්නානි?

68. අම්බවඩය, යම්කෙසේ යටි උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙර දෙසින් දිය වදනා මගෙන් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින්...පැසිම දෙසින්...උතුරු දෙසින් දිය වදනා මගෙන් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කල නිසි පරිදි නො වස්නේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ දියවිලෙන් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ දිය විල ම සිහිල් දියෙන් තමන්ගේ ද, භාත්පසින් තෙමන්ගේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු දිය-විලෙහි සිහිල් දියෙන් නො පැතුරුණු කිසි ද තැනෙක් නො මැත්තේ ද, අම්බවඩය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති-සුවයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. පිති සුවයෙන් හැම තැන ම ස්පෘශී කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් නො පැතිර ගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් වේ.

69. අම්බවඩය, තව ද මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ද සැසිදීමෙන් උපේක්ෂා-යෙන් ද සුක්ඛ වැ සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුඛ වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදී. ආසීතයා යම් ඒ ධ්‍යානයක් කරණ කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැඹූ 'උපේක්ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව වූ සුම් ඇත්තේ යැ'යි කියත් ද, එසේ වූ තෙවනි ධ්‍යානය ලැබ ගේ වෙසේ.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පෘශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කසයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් පැතිර නොගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

අම්බවඩය, යම්කෙසේ උපුල්විලෙක හෝ පිසුම්විලෙක හෝ පඬුරු විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පඬුරු හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැටුණේ, දියෙන් නො නැඟුණේ, දිය තුලා ම ගිලී වැටෙනුයේ ද, ඒ හැම අග දක්වාත් මුල දක්වාත් සිහිල් දියෙන් තෙමුණේ භාත්-පසින් තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම වැදගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පඬුරුවලා හෝ සිහිල් දියෙන් වැද නොගත් තැනෙක් නොමැත්තේ ද, අම්බවඩය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරාලයි, ඔහු සියලු කසයෙහි එයින් භාත්පසින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් වෙයි.

70. තව ද අම්බවඩය, මහණ තෙමේ සුවවේදනාවන් දුරු ලීමෙන් දුඛ වේදනාවන් දුරු ලීමෙන් පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමනස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපේක්ෂා සමාති යන මොවුන් ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවු වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. හේමේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන සුන්නේ වෙයි.

ඔහු මුළු කසයෙහි පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද නොගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිස සහිත වැ වසා ගෙන සුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ සියලු කසයෙහි සුදු වතින් නො වැසුණු කිසිදු තැනෙක් නො වන්නේ ද, අම්බවඩය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණධර්මයක් වේ.

71. [පුත ව පරං අබ්බට්ඨ] සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතාපෙනතිකසමහවො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිච්චුච්ජාදනපරිමද්දන-හෙදනවිභංසනධම්මො. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

සෙය්‍යඵාපි අබ්බට්ඨ මණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විපසහනො අනාච්චො සබ්බාකාරසම්පනො, තත්‍රස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පඤ්ඤුසුත්තං වා. තමෙන වකුමා පුරිසො හතෙථ කරණී පච්චවෙකෙඛග්ග: අයං ඛො මණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විපසහනො අනාච්චො සබ්බාකාරසම්පනො, තත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පඤ්ඤුසුත්තං වා'ති.

එවමෙව ඛො අබ්බට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතාපෙනතිකසමහවො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිච්චුච්ජාදනපරිමද්දන-හෙදනවිභංසනධම්මො. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති. ඉදම්පි'ස්ස භොති විජජාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනීමමිතනාය විතතං අභිනීහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනීමමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිද්දියං.

71. තච ද අමබව්සය, මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පෘභාසර වූ කල්හි, අබ්භණ රහිත කල්හි, වින්තෝපකෙලය දුරුවා හිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, විවසුන් බවුනට සුදුසු වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත ඒ අතට යොමු කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරි. හේ “මහේ කය වූ කලි රූපි ය, මහාභූත සතරින් නිපත්තේ ය, මාපියත්තේ ඉක්කුයෝණිතයෙන් පහල වූයේ ය, බත් කොමු අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබ්බ ද දුගඳ හරනුවට සුවඳ විලෙවුන් ඉමියා යුතු බව ද, ලෙඹ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් කල යුතු බව ද, එසේ කල ද බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ ද ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මහේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී.

අමබව්සය, යම්සේ සොදුරු වූ පිරිසිදු ආකරයෙක පහල වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කරණ ලද, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිරිසිදු වූ බෝවනාදි හැම අසුරින් සම්පුණ්ණ වූ චෙරඵමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ, රත් පැහැ වූ, රත් පැහැ වූ, සුදු පැහැ වූ හෝ පඬු පැහැ වූ හුයෙක් අවුතන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි තබා ගෙන “මේ වූ කලි සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපත්, අවැස්, මොනොවට පිරිසම් කැරුණු, සියුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිරිසිදු, බෝවනාදි හැම අසුරින් සම්පුණ්ණ වූ චෙරඵ මණෙක. මෙහි නිල්වත් රත්වත්, සුදුවත්, රත්වත් වූ මේ හුයෙක් අවුතන ලද්දේ වේ” යැ යි සලකා බලන්නේ ද, අමබව්සය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පෘභාසර වූ කල්හි, කෙලෙස් යට පත් කල්හි, උපක්ලේශ පන වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්යෝග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එය අතට නමා හරියි. එසේ වූ හෙ තෙමේ “මහේ මේ කය වූ කලි රූපි ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියත්තේ ඉක්කු යෝණිතයෙන් උපත්තේ ය, බත් කොමු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය, අතිස බව් ද දුගඳ හරතට සුවඳ විලෙවුන් ඉමියා යුතු බව ද, ලෙඹ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, එය කලත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ ද ස්වභාවය කොට ඇත්තේ ය, මහේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙක් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දිප්ත කල්හි, අංගණ (කෙලෙස්) රහිත කල්හි, උපකෙලය විහත කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, සාඤ්ඤි ඉපැදුවීමට යෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරිතෙන් රූපි වූ, හැම අභවසහිත් සුත්, අවිකල ඉදුරත් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

සෙය්‍යථාපි අමබ්බසුත්තං පුරිකො මුඤ්ජමහා ඊසිකං පබ්බාගෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: අයං මුඤ්ජා, අයං ඊසිකා, අඤ්ඤා මුඤ්ජා, අඤ්ඤා ඊසිකා, මුඤ්ජමහානෙව ඊසිකා පබ්බාලොති. සෙය්‍යථා වා පන අමබ්බසුත්තං පුරිකො අසිං කොසියා පබ්බාගෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියානෙව අසි පබ්බාලොති. සෙය්‍යථා වා පන අමබ්බසුත්තං පුරිකො අසිං කරණො උඤ්ඤො, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අසි, අයං කරණො, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කරණො, කරණොනෙව අසි උඤ්ඤොති. ඵවමෙව ඛො අමබ්බසුත්තං ඵවංසමාහිතෙ විනෙත පරිපුඤ්ඤා පරිපොදනෙ අනඛණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දනෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙ මනොමයං කායං අභිනිමිතනාය විතං අභිනිගරති අභිනිතනාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතනා රූපිං මනොමයං සබ්බඛණපච්චධිං අභිනිද්දියං. ඉදම්පි'ස්ස ගොති විජ්ජාය.

73. සො ඵවං සමාහිතෙ විනෙත පරිපුඤ්ඤා පරිපොදනෙ අනඛණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දනෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙ ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනිගරති, අභිනිතනාමෙති. සො අනෙකමිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්දනාති: ඵකං'පි හුතා ඛුතා භොති, ඛුතා ඵකං භොති, ආච්චාචං තිරොහාචං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං. තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පච්චියා පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකං'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පච්චියං. ආකාසං'පි පලලභෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි වද්දිමුඤ්ජෙ ඵවංමභිද්ධිකෙ ඵවංමහානුභාවෙ පාණිතා පරිමහති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මඤ්ජාකං'පි කායෙත ව්‍යං විනෙතති.

සෙය්‍යථාපි අමබ්බසුත්තං දකෙඛා කුමහකාණං වා කුමහකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතාය මතනිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකභේධය්‍ය තං තදෙව කණ්ණය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබ්බසුත්තං දකෙඛා දනනකාරෙ වා දනනකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතායෙ දනනසම්. යං යදෙව දනනවිකතිං ආකභේධය්‍ය තං තදෙව කණ්ණය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබ්බසුත්තං දකෙඛා සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතායෙ සුචණ්ණසම්. යං යදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකභේධය්‍ය තං තදෙව කණ්ණය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො අමබ්බසුත්තං ඵවං සමාහිතෙ විනෙත පරිපුඤ්ඤා පරිපොදනෙ අනඛණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දනෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙ ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනිගරති අභිනිතනාමෙති.

අම්බවැසිය, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍ර තණ ගසෙකින් තණ කුර (=තණ ගොබය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍ර තණ ගස ය, මේ එහි තණ ගොබය, තණ ගස එකෙකි, එහි ගොබය අනෙකෙකි, මුද්‍ර තණ ගසෙන් ම එහි ගොබය මැත් කරන ලද්ද'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අම්බවැසිය, යම්සේ වූ කලි පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට "මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්ද"යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අම්බවැසිය, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැවය ය, තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවයෙන් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්ද'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අම්බවැසිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙළෙස් පහ වූ කල්හි, උපකෙලය දුරු වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නිසලබවට පත් කල්හි, මනෝමය කයක් මවනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ මේ සිරිමත් රූපි වූ, මනෝමය වූ, සියලු අභපසතින් යුත්, අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

73. හේ මෙසේ සමාධිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙළෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසෝග්‍ය කල්හි, ස්ඵිත කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, සාද්ධිවිබඤ්ඤා පිණිස (අභිඤ්ඤා) පරිකමී සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ නොසෙක් වැදූරුම සාද්ධිවිබ යලි යලිත් පසක් කෙරෙයි (ලබයි). පියෙවියෙන් එකෙක් ව ම සිට බහුප්‍රකාර ද වී යලි එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නොපෙනී සිටී. බිත්තියෙන්, පවුරෙන්, පව්වෙන් පිටතට අහසෙහි මෙන් කිසිවෙකු නො ගැටී විහිටීද යෙයි. දිගෙහි මෙන් පොළොවෙහිත් මතු වීමත් ශිලිමත් කෙරෙයි. නොබිඳෙන දිගෙහි පොළොවෙහි හේ යෙයි. පියාපත් ඇති සකුණයකු හේ අහසෙහි ද පලක් බැඳ යෙයි. ඒ සා මහර්හි ඇති මහානුභාව ඇති සඳහිරුන් ද අල්ලයි, අතින් පිරිමදී, බබලොව දක්වාත් කසිත් සිය වශයෙහි පවත්වයි.

අම්බවැසිය, යම්සේ දක්‍ෂ කුම්බලෙක් හෝ කුම්බලක්ෂු අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට සකස් කල මැව්වෙන් තමා රිසි පරිදි වූ ඒ ඒ බඳුන් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යම්සේ දක්‍ෂ දන්ත-කාරයෙක් හෝ දන්තකාරයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කල දතෙක්හි තමා රිසි රූපාදියක් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යම්සේ දක්‍ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්ෂුගේ අතැවැස්සෙක් මොනොවට සකස් කල රතීන් තමා රිසි රිසි ආහරණ-දියක් කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, අම්බවැසිය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙළෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසෝග්‍ය කල්හි, ස්ඵිත කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඤ්ඤා පිණිස සිත මෙහෙයයි, සිත නැඹුරු කෙරෙයි.

සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුතොති එකො'පි හුක්ඛා බහුධා
තොති බහුධාපි හුක්ඛා එකො හොති. ආචීභාවං තිරොනාවං තිරොකුඛිං
තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ.
පථවියාපි උමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි
අනිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලඛෙකන කමති
සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ'පි වන්දිමිඤ්චිතෙ එවාමහිද්ධිකෙ එවං-
මහානුභාවෙ පාණිතා පරිමතති. පරිමජ්ජති. යාව බුගමලොකා'පි
කාසෙත වසං වතොතති. ඉද්ධි'සා හොති විජ්ජාය.

74. සො එවා සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිතණේ
විගතුපකඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සිතො ආතොඤ්ජපතො¹ දිබ්බාය
සොතඛාදායා විතො අභිනිහරති අභිනිතොමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා
විසුද්ධාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දො සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ
ව ගෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

සෙය්‍යථාපි අමබට්ඨ සුරිසො අභිනිමග්ගපටිපනො. සො සුඤ්ඤාය
හෙරිසද්දම්පි මුදුඛිතසද්දම්පි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දම්පි. තස්ස එවමස්සා:
හෙරිසද්දො ඉතිපි මුදුඛිතසද්දො ඉතිපි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දො ඉතිපි. එවමෙව
බො අමබට්ඨ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ
අනඛිතණේ විගතුපකඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සිතො ආතොඤ්ජපතො
දිබ්බාය සොතඛාදායා විතො අභිනිහරති අභිනිතොමෙති.

සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො
සද්දො සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව ගෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. ඉද්ධි'සා
හොති විජ්ජාය.

75. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ ආතොඤ්ජ-
පතොන වෙතොපරිගඤ්ඤාය විතො අභිනිහරති අභිනිතොමෙති. සො
පරසත්තානං පුරිග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති:

- සරුගං වා විතො සරුගං විතනනති පජානාති,
- චිතරුගං වා විතො චිතරුගං විතනනති පජානාති,
- සද්දෙසං වා විතො සද්දෙසං විතනනති පජානාති,
- චිතද්දෙසං වා විතො චිතද්දෙසං විතනනති පජානාති,
- සමොහං වා විතො සමොහං විතනනති පජානාති,
- චිතමොහං වා විතො චිතමොහං විතනනති පජානාති,
- සඛිතිතං වා විතො සඛිතිතං විතනනති පජානාති,
- විකඛිතං වා විතො විකඛිතං විතනනති පජානාති,
- මහඝනං වා විතො මහඝනං විතනනති පජානාති,
- අමහඝනං වා විතො අමහඝනං විතනනති පජානාති,
- සඋතතරං වා විතො සඋතතරං විතනනති පජානාති,
- අනුතතරං වා විතො අනුතතරං විතනනති පජානාති,
- සමාහිතං වා විතො සමාහිතං විතනනති පජානාති,
- අසමාහිතං වා විතො අසමාහිතං විතනනති පජානාති,
- විමුත්තං වා විතො විමුත්තං විතනනති පජානාති,
- අවිමුත්තං වා විතො අවිමුත්තං විතනනති පජානාති.

1. ආතොඤ්ජපතො (කෙසුචි පොඪකෙසු)

හේ නොයෙක් වැදූරුම් ඉදු කොටස් යළි යළි ලබයි: පියෙපියෙන් එකෙක් වැ සිට, (ඉදු බෙලෙන්) බොහෝ දෙනෙක් වෙයි, එසේ බොහෝ දෙනෙක් වැ යළි එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නොපෙනී ද සිටී. ඕනෑම සරසින් පවුර සරසින් පවුර සරසින් විනිවිද අහසෙහි මෙන් කිසිවෙකක් නො ගැටී යෙයි. දියෙහි සේ පොළොවෙහි ද මතු වෙයි, හිලෙයි. පොළොවැ මතු පිට සේ නොබිඳී සිටී දියෙහි (දියෙහි එරා නොබැස) යෙයි. පක්ෂියකු සේ අහසෙහි පලහින් යෙයි. මේ සා මහර්භීමත් මහානුභාව ඇති සද්ගිරිභුදු අල්ලයි, අතින් පිරිමදී. බබ්ලොව දක්වා ද කසින් තමා වශයෙහි පවත්වයි. මේ ද ඔහුගේ විද්ධාවෙක් වෙයි.

74. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසෝග්ගා වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ඇසෙන තෙක් මාත ඉක්මැ සිටී දිවකන් නුවණින් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිසුන් අයත් වූ ද දුරු වූ ද ලො වූ ද සි යත දෙනම ම අසයි.

අබ්බවසාසු, යමසේ පුරුෂයෙක් දික් මගකට පිලිපත්තේ, හේ බෙර හමන් මිහිගුබෙරහමන් සක්හමන් පණාබෙරහමන් ගැටබෙරහමන් අසන්නේ ද, ඒවා අසන ඔහුට 'මේ බෙරහමැ' සිත් 'මේ මිහිගුබෙර හමැ' සිත්, 'මේ සක් හමැ' සිත් 'මේ ගැටබෙර හමැ' සිත් 'මේ පණාබෙර හමැ' සිත් කියා මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අබ්බවසාසු, එසේ ම මහණ තෙමේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසලබවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ ලබනු පිණිස තම සිත යොමු කෙරෙයි, තම සිත නැඹුරු කෙරෙයි.

හේ පිරිසිදු වූ, මිනිස්තට ඇසෙන තෙක් මාත ඉක්මැ පැවැති දිවකන්නුවණින් දුරු වූ ද ලො වූ ද දෙවිහමන් මිනිස්හමන් යත දෙනම ම අසයි. මේ ද ඔහුගේ විද්ධාවෙකි.

75. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිසල බවට පත් කල්හි, පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුගුලන්ගේ සිත තමා සිතීන් පිරිසිදු දැනැ ගනී: හේ සරාග සිත සරාග සිතැ සි කියා දැන ගනී. විතරුග සිත විතරුග සිතැ සි කියා ද දැනැ ගනී. සඳොඡ සිත සඳොඡ සිතැ සි කියා ද...විතඳොඡ සිත විතඳොඡ සිතැ සි කියා ද... සමෝභ සිත සමෝභ සිතැ සි කියා ද...විතමෝභ සිත විතමෝභ සිතැ සි කියා ද...සංකම්ප්ත සිත සංකම්ප්ත සිතැ සි කියා ද...විකම්ප්ත සිත විකම්ප්ත සිතැ සි කියා ද...මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ සි...අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ සි...සඋත්තර සිත සඋත්තර සිතැ සි...අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනැ ගනී.

සෙය්‍යථාපි අමබව්ඪ ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො වා යුවා මණ්ඩන-
ජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අවෙජ්ච වා උදකපතො සක-
මුඛනිත්තං පච්චවෙකමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය,
අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො අමබව්ඪ භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ වින්ත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛගණෙ විගතුපකතිලෙසෙ
මුද්දගුතෙ කමමනියෙ සීනෙ ආනෙඤ්ජපනො වෙතොපරියඤ්ඤාය වින්තං
අභිනීභරති අභිනිත්තාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති:

“සරුතං වා වින්තං සරුතං වින්තනති පජානාති,
චිතරුතං වා වින්තං චිතරුතං වින්තනති පජානාති,
සදෙසං වා වින්තං සදෙසං වින්තනති පජානාති,
චිතදෙසං වා වින්තං චිතදෙසං වින්තනති පජානාති,
සමොතං වා වින්තං සමොතං වින්තනති පජානාති,
චිතමොතං වා වින්තං චිතමොතං වින්තනති පජානාති,
සඛිතින්තං වා වින්තං සඛිතින්තං වින්තනති පජානාති,
චිකඛිතං වා වින්තං චිකඛිතං වින්තනති පජානාති,
මහගතං වා වින්තං මහගතං වින්තනති පජානාති,
අමහගතං වා වින්තං අමහගතං වින්තනති පජානාති,
සඋතතරං වා වින්තං සඋතතරං වින්තනති පජානාති,
අනුතතරං වා වින්තං අනුතතරං වින්තනති පජානාති,
සමාහිතං වා වින්තං සමාහිතං වින්තනති පජානාති,
අසමාහිතං වා වින්තං අසමාහිතං වින්තනති පජානාති,
චිමුත්තං වා වින්තං චිමුත්තං වින්තනති පජානාති,
අචිමුත්තං වා වින්තං අචිමුත්තං වින්තනති පජානාති.”

ඉදමපි‘සා හොති විජජාය.

76. සො එවං සමාහිතෙ වින්ත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛගණෙ
විගතුපකතිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කමමනියෙ සීනෙ ආනෙඤ්ජපනො පුඤ්ඤ-
නිවාෂානුසානිඤ්ඤාය වින්තං අභිනීභරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙක-
විහිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුසාරති. ඤෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ඤො‘පි ජාතියො
තිසෙසා‘පි ජාතියො චතසෙසා‘පි ජාතියො පඤ්චො‘පි ජාතියො දස‘පි ජාතියො
වීසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි
ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහසමපි ජාතිසතසහසමපි අනෙකෙ‘පි
සංචරිටකපෙ අනෙකෙ‘පි විචරිටකපෙ අනෙකෙ‘පි සංචරිටවිචරිටකපෙ
“අමුත්තාසිං එවන්තාමො එවංගොතො එවංචණණො එවමාහාරො
එවංසුඛදුකඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියතො. සො තතො චුතො අමුත්ත
උපපාදිං. තත්තාසිං එවන්තාමො එවංගොතො එවංචණණො එවමාහාරො
එවංසුඛදු කඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියතො. සො තතො චුතො
ඉබ්බපතො” ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදුඃ අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤනිවාසං
අනුසාරති.

අමබන්ධය, යම්සේ සැරසෙන සුදුසු යන්ත්‍රයක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දීප්තිමත් කැබිපතෙක හෝ පහත් දියබදුනෙක හෝ සිය මුඛසටහන් පිරික්සා බලන්නේ තල කැලැල් ඇසදෙස් නැත සදෙස් නැතැයි දන්නේ ද, දෙස් නැති නැත දෙස් නැති නැතැයි දන්නේ ද, එසේ ම අමබන්ධය, මහණ තෙමේ තම සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මොලොක් වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පර සිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි.

එසේ වූ හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසිදු දැන ගනී:

“සරාග සිත සරාග සිතැයි ද...චිතරාග සිත චිතරාග සිතැයි ද... සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැයි ද...චිතඤ්ඤා සිත චිතඤ්ඤා සිතැයි ද සමෝහ සිත සමෝහ සිතැයි ද...චිතමෝහ සිත ...චිතමෝහ සිතැයි ද...සංකම්පන සිත සංකම්පන සිතැයි ද ද විකම්පන සිත විකම්පන සිතැයි ද...මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැයි ද... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැයි ද...සඋත්තර සිත සඋත්තර සිතැයි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැයි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැයි ද...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැයි ද...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැයි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැයි ද දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙකි.

76. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, සිටි කල්හි. නිසල බවට පත් කල්හි, පෙරු වූ සු කදපිලිවෙල දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දශයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති නිසක් ද, ජාති සතලිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සූචසක් ද, බොහෝ සංවච්ඡි කල්ප ද, බොහෝ විවච්ඡි කල්ප ද, බොහෝ සංවච්ඡි විවච්ඡි කල්ප ද, ‘අසෝ තත්ති “මෙ නම් ඇතියෙමි වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම්, මෙ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම්, මෙ බදු අහර ඇතියෙමි වීම්, මෙ බදු සුව දුක් විදින්නෙකිම් වීම්, මෙතෙක් ආයු කෙලෙවරක් ඇතියෙමි වීම්. ඒ මම් එසින් සැවැ අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම්, මෙබදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම්, මෙබදු ආහාර ඇතියෙමි වීම්, මෙබදු සුව දුක් විදින්නෙමි වීම්, මෙ තෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම්. ඒ මම් එසින් සැව මෙහි උපනිමි” හි මෙසේ අනේකවිධ වූ පෙරු වූ සු කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ (වණ්ඤාදි වශයෙන්) ආහාර සහිත වූ, (නාම ගෝත්‍ර වශයෙන්) උද්දේශ සහිත වූ, බහුවිධ වූ සුචේතිවාසය සිහි කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි අමබවස්සු පුරිතො සකමිතා ගාමා අඤ්ඤං ගාමිං ගච්ඡෙය්‍ය, තමහාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමිං ගච්ඡෙය්‍ය, සො තමහා ගාමා සකඤ්ඤච ගාමිං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අහං ඛො සකමිතා ගාමා අමුං ගාමිං අගච්ඡිං. තත්‍ර ඵචං අට්ඨාසිං ඵචං නිසීදිං ඵචං අභාසිං ඵචං තුණ්හි අභොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමිං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි ඵචං අට්ඨාසිං ඵචං නිසීදිං ඵචං අභාසිං ඵචං තුණ්හි අභොසිං. භොමිති තමහා ගාමා සකඤ්ඤච ගාමිං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, ති,

ඵචමෙව ඛො අමබවස්සු හිකඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිගොදුතෙ අනඛගඤ්ඤා විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤප්පතෙත පුඤ්ඤනිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති අභිනිනනාමෙති. සො අතෙකච්ඡිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යපීදං ඵකමපි ජාතීං ඤේපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අතෙකෙපි සංවට්ටකපො අතෙකෙපි විට්ටකපො අතෙකෙපි සංවට්ටවිට්ටකපො: අමුත්‍රාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා: ඵචංචණේණ, ඵචමාභාරො ඵචංසුඛදුකඛපට්ටසංචෙදී ඵචමාසුපරිගතෙතා. සො තතො චුතො අචුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා: ඵචංචණේණ, ඵචමාභාරො ඵචංසුඛදුකඛපට්ටසංචෙදී ඵචමාසුපරිගතෙතා. සො තතො චුතො ඉඛුපපතෙතා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අතෙකච්ඡිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති. ඉදමපි'ස්ස භොති විජ්ජාය.

77. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිගොදුතෙ අනඛගඤ්ඤා විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤප්පතෙත සතතාතං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති අභිනිනනාමෙති. සො දිඤ්ඤන චකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති චචමාතෙ උපපජ්ජමාතෙ සිතෙ පණිතෙ සුචණේණ දුඛිඤ්ඤේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්චගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොතෙතා: සතතා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චචිදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියාතං උපවාදකා මච්ඡාදිවසීකා මච්ඡාදිවසීකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපත්තා. ඉමෙ චා පති භොතෙතා: සතතා කායසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චචිසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියාතං අනුපවාදකා සමමාදිවසීකා සමමාදිවසීකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපත්තා'ති. ඉති දිඤ්ඤන චකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති චචමාතෙ උපපජ්ජමාතෙ සිතෙ පණිතෙ සුචණේණ දුඛිඤ්ඤේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්චගෙ සතෙත පජානාති.

අමබව්‍යය, යමෙක් පුරුෂයෙක් සිය ගමෙන් අන් ගමකට යන්නේ ද, (තැවැත) ඒ ගමෙන් සිය ගමට ම පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමෙන් අයෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි, ඒ ගමනුත් අයෝ ගමට ගියෙමි, එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ මම ඒ ගමෙන් සිය ගමට පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද,

අමබව්‍යය, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි කම්මෙම වූ කල්හි, භවිත කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වූයු, කදපිලිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ “අයෝ තන්හි මෙ තම ඇතියෙමි වීමි, මෙසේ වූ ගොත් ඇතියෙමි...මේබදු පැහැ ඇතියෙමි...මේබදු අහර ඇතියෙමි... මේබදු සුවදක් විදින්නෙමි...මේබදු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එසින් සැව අයෝ තැනැ උපනිමි. එහි ද මේබදු තමි...ගොත්...පැහැසටහන් ආහාර...ආයුසීමා ඇතියෙමි වීමි. ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ ජාති එකක් ද,...දෙකක් ද,...තුනක් ද,...සතරක් ද,...පසක් ද,...දසයක් ද...වස්සක් ද...නිසක් ද...සතලිසක් ද,...පනසක් ද...සියක් ද... දහසක් ද...සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද බොහෝ විවතී කල්ප ද බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද සි මෙසේ නොයෙක් වැදුරුම් පෙරු වූයු කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත උද්දේය සහිත නොයෙක් වැදුරුම් පෙරු වූයු කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. අමබව්‍යය, මේ ද ඒ මහණහුගේ විද්‍යාවෙකි.

77. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිකෙලෙස් වූ විගතෝපකෙලය වූ මාදු වූ කම්මෙමග්‍ය වූ භවිත වූ නිසලබවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැයින්පවාරය ඉක්මැ දක්ක හැකි වූ දිවැසින් “අහෝ! මේ හවත් සත්තියෝ කායදුඛවර්තයෙන් සමන්විත හ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විත හ, මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විත හ, අංශීර්පවාද කලෝ ය, මිසදිටු ගතුමෝ ය, මිසදිටු විසින් ගත් මිථ්‍යාවුත ඇතියෝ ය. ඔහු කරප් කය බිදී සැමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුඛකම් හේතුයෙන් ප්‍රාදුර්භූත ගතිය වූ, (කම්මට තමන් වශග බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ තමන් වැටෙන තැන වූ නිරයට වන්නා හ. (එහෙත්) මේ හවත් සත්තියෝ වූ කලී කායසුවර්තයෙන් සමන්විත හ, වාග්සුවර්තයෙන් සමන්විත හ, මනසුවර්තයෙන් සමන්විත හ. ආසීයනට උපවාද නො කලෝ ය, සමදිටු ගතුමෝ ය, සමදිටු විසින් ගත් ශීලාදිය ඇතියෝ ය, ඔහු කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලෝ වන්නාහ”යි මරණංසන්න වූ ද, එ කෙණෙහි පිලිසද ගත්තන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියන් වූ ද, දුගතියට පැමිණියන් වූ ද, කම වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්තියන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැකුම ඉම ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් උස් පහත්, මනා පැහැති, නොමනා පැහැති, සුගතියට වත්, දුගතියට වත් සත්තියන් දකී. කම වූ පරිදි ඒ ඒ හවයක් කරා එලඹූ සිටි සතුන් දකී.

සෙය්‍යථාපි අමබවස් මිඤ්ඤි සිංඝාවකෙ පසාදෙ, තස්ථ වකඛුමී පුරිමසා සිතො පසෙය්‍යස් මනුසෙස් ගෙහං පමිසනො'පි තිකකමනො'පි රථියා විතිසඤ්චරනො'පි මඤ්ඤි සිංඝාවකෙ නිසිනො'පි, තස්ස ඵවමස්ස: ඵනෙ මනුසෙස් ගෙහං පමිසනති, ඵනෙ නිකකමනති, ඵනෙ රථියා විතිසඤ්චරනති, ඵනෙ මඤ්ඤි සිංඝාවකෙ නිසිනො'ති.

ඵවමෙව ඛො අමබවස් භිකඛු ඵවං සමාගිනෙ විතොන පරිසුඤ්ඤා පරිසොද්දනෙ අනඛිගණේ විගතූපකකිලෙලෙස මුදුභුනෙ කමමනිගෙ සිතෙ ආනෙඤ්ඤප්පනොන සත්තානං චුදුපපාතඤ්ඤාය මිත්තං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඤ්ඤන වකඛුතා විසුඤ්ඤන අතිකකමානනුසකෙන සතොන පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකපමමුභෙගෙ සතොන පජානාති: ඉමෙ චත භොනොතා සත්තා කායදුච්චිරිතෙන සමිත්තාගතා වච්චුච්චිරිතෙන සමිත්තාගතා මනොදුච්චිරිතෙන සමිත්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්චාදිවසීකා මිච්චාදිවසීකමමසමාදනා, නෙ කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුගතං විතිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ චා පන භොනොතා සත්තා කායසුචිරිතෙන සමිත්තාගතා වච්චුච්චිරිතෙන සමිත්තාගතා මනො-සුචිරිතෙන සමිත්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිවසීකා සමමා-දිවසීකමමසමාදනා, නෙ කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතං සස්සං ලොකං උපපන්නා'ති, ඉති දිඤ්ඤන වකඛුතා විසුඤ්ඤන අතිකකමාන-මානුසකෙන සතොන පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකපමමුභෙගෙ සතොන පජානාති, ඉදමපි'ස්ස භොති විජ්ජාය.

78. සො ඵවං සමාගිනෙ විතොන පරිසුඤ්ඤා පරිසොද්දනෙ අනඛිගණේ විගතූපකකිලෙලෙස මුදුභුනෙ කමමනිගෙ සිතෙ ආනෙඤ්ඤප්පනොන ආසවානං බගඤ්ඤාය මිත්තං අභිනිභරති අභිනිත්තාමෙති.

- සො ඉදං දුකඛනති යථාභුතං පජානාති.
- අයං දුකඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති.
- අයං දුකඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති.
- අයං දුකඛනිරෝධගාමිනිපටිපද්ද'ති යථාභුතං පජානාති.
- ඉමෙ ආඤ්චා'ති යථාභුතං පජානාති.
- අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති.
- අයං ආසවමනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති.
- අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපද්ද'ති යථාභුතං පජානාති.

තස්ස ඵවං ජානනො ඵවං පස්සනො කාමාසවා'පි මිත්තං විමුච්චති, භමාසවා'පි මිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවා'පි මිත්තං විමුච්චති, විමුච්චතමං විමුච්චතමති ඤ්ඤං භොති.

'සීණං ජාති, වුසිතං බුහම්චිරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති.

අමබවසිය, යම්සේ සිවුමංගන්දියෙක මහල් ඇති ගෙයක් වනොත්, යම්සේ එහි උඩුමහලෙහි සිටි ඇත් ඇති මිනිසෙක් ඒ හෙට පිටිසසනවුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විවිධයෙහි ඇත මැත යන එනවුනුත් සිවුමංගන්දිය මැද හුන්තවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඕනූට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විවිධයෙහි ඇත මැත යෙත්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ”යි මෙසේ සිතක් වන්නේ ද,

එසේ ම අමබවසිය, මහණ තෙමේ උක්ත පරිදි සමාහිත සිත පිරිසිදු, කල්හි, දිස්නිමත්...නිකෙලෙස්...උපක්ලෙශ පහ වූ...මොදු වූ...නිසලබවට පත් කල්හි, සන්තියන් හේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මිනිසුන් හේ දකුණු ඉම් ඉක්මැ දක්නට සමත්, පිරිසිදු දිවැසින්, “අහෝමේ සත්හු කායදුඛවිරතයෙන් ...වාන්දුඛවිරතයෙන්. . .මනෝදුඛවිරතයෙන් සමත්විත හ. ආර්ය්පචාද කලෝ ය. මිසදිටු හ, මිසදිටු විසින් ගත් මිඵ්‍යා වුත ඇතිගහ, ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයත් පහ වූ, දුඛකමියෙන් උපත් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැවෙන තැන වූ තිරයට වන්නෝ ය. එහෙත් මේ අත් පින්වත් සත්හු වූ කලී කාය...වාක්... මනාසුවිරතයෙන් සමත්විත හ, අර්ය්පචාද නොහොලෝ ය, සමදිටු විසින් ගත් ශිලාදිය ඇත්තෝ ය, ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගත් ඇති සහලෝ වන්නෝ යැ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එ කෙණෙහි පිලිසදගත්තන් වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද, සුගති පත් වූ ද, දුගති පත් වූ ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන් හේ දකුණු ඉම් ඉක්මැ දුක්කැ හැකි දිවැසින් උස් පහත්, මනා නොමනා පැහැති, සුගති පත් දුගති පත් සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කර එලැබූ සිටි සතුන් දකී. අමබවසිය, මේ ද ඕනූගේ විදුටෙකි.

78. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ...දිස්නිමත් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ...උපකේලෙශ පහ වැ සිටි...මොදු වූ...කමිසම වූ... ස්විත වූ නිසල බවට පත් වූ කල්හි ආශ්‍රවක්‍ෂය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් ඉපැත්මට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිලිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මොහු ආශ්‍රවයෝ’යි ඇති සැටියෙන් දැනගනී. මේ ආශ්‍රව ඉපැත්මට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී, ‘මේ ආශ්‍රවනිරෝධ-යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ ආශ්‍රවනිරෝධයාමිති ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දැනගනී. මෙසේ දත්තා, මෙසේ දක්තා ඕනූගේ සිත කාමාශ්‍රවය කෙරෙත් ද මිදේ. ඕනූ සිත භවාශ්‍රවය කෙරෙත් ද මිදේ. ඕනූ සිත අවිදුසුභවය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත මිදුණු කල්හි, “මා සිත ආශ්‍රව කෙරෙත් මිදුණේ යැ” යි ප්‍රත්‍යලේක්‍ෂාදෙහය වේ. හවෝත්පත්තිය ක්‍ෂිණ වියැ යි, මහබඩසර වැස නිමැවිණැ යි, සිවුමගින් කල සුතු සොලොග් වැදුරුම් කිය කොටැ නිමැවිණැ යි, මේ කෙලෙස් වැනැස්ම පිණිස තවත් කල සුතු දුගෙක් නැතැයි හේ දනී.

භෙය්‍යථාපි අමබව්ඨ පබ්බතඝඤ්ඤප උදකරහඳො අවෙජ්‍ය විසංසනෙතා අනාවිජ්‍යා, තස්ථ චකඛුමා පුරිසො තිජෙ ඝිණතා පසෙසය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛමපි සකඛරකථරුමපි මච්ඡගුමබමපි වරතනමපි තිට්ඨතනමපි. තස්ස ඵලමස්සා: අයං ඛො උදකරහඳො අවෙජ්‍ය විසංසනෙතා අනාවිජ්‍යා. තත්‍රිමෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සකඛරකථලා'පි මච්ඡගුමබා'පි වරතන'පි තිට්ඨතන'පිති. ඵවමෙව ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සමාහිතෙව විතත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්දතෙ අනභිග්‍යණ විගනුපකකිලෙසෙ මුද්දගුණත කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිභරති අභිනිතතාමෙති.

භො 'ඉදං දුක්ඛනති' යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති.

'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධාමිති පටිපද්ද'ති යථාභුතං පජානාති.

'ඉම ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසාවසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති.

'අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධාමිති-පටිපද්ද'ති යථාභුතං පජානාති.

තස්ස ඵලං ජාතනො ඵලං පස්සනො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති, හවාසවා'පි විතතං විමුච්චති, අපිජ්‍යාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුක්ඛසමං විමුක්ඛමිති ඤ්ඤාණං භොති.

'ඛිණං ජාති, වුඝිතං මුහමචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තතායා'ති පජානාති. අයං ඛො සා අමබව්ඨ විජ්ජා.

79. අයං වුච්චති අමබව්ඨ භික්ඛු විජ්ජාසමපනො ඉතිපි, වරණ සමපනො ඉතිපි, විජ්ජාවරණසමපනො ඉතිපි. ඉමාය ච අමබව්ඨ විජ්ජාසමපදය වරණසමපදය ච අඤ්ඤා විජ්ජාසමපද ච වරණසමපද ච උත්තරිතරු වා පණිතතරු වා නජි.

80. ඉමාය ඛො අමබව්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසමපදය වත්තාරි අපායමුඛංති භවන්ති. කතමාති වත්තාරි? ඉබ අමබව්ඨ ඵකපච්චා සමණො වා මුහමණො වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාවරණසමපදං අනභිසමුණං මානො බාරිට්ඨවමාදය අරඤ්ඤායතනං අජෙකාගාහති පච්චතථලභොජනො භවිස්සාමිති. භො අඤ්ඤදදත්ථි විජ්ජාවරණසමපනසෙසව පරිචාරකො සමපජති. ඉමාය ඛො අමබව්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසමපදය ඉදං පඨමං අපායමුඛං භවති.

81. පුත ච පරං අමබව්ඨ ඉධෙකච්චො සමණො වා මුහමණො වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාවරණසමපදං අනභිසමුණං මානො පච්චතථල-භොජනකඤ්ඤව අනභිසමුණං මානො කුඤ්ඤපිටකං ආදය අරඤ්ඤායතන-මජෙකාගාහති කදදුමුච්චලභොජනො භවිස්සාමිති. භො අඤ්ඤදදත්ථි විජ්ජාවරණසමපනසෙසව පරිචාරකො සමපජති. ඉමාය ච ඛො අමබව්ඨ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසමපදය ඉදං දුතියං අපායමුඛං භවති.

අම්බවට්ඨය, යම්සේ කදුමුදුනෙකැ වූ, පහන්, වෙසෙසින් පහන්, බොර නොවූ දිය විලක් වනොත්, එහි ඉවුරෙහි සිටි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ විල තුළැ හැසිරෙන ද සිටුනා ද සිජපි බෙල්ලකුත් සක් බෙල්ලකුත් කැටකැබැලිතින් මත්සාසමුහයකුත් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට “මේ දියවිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොබොර ය. මෙහි මේ සිජපිහුත් කැටකැබැලිතින් මත්සාසමුහයෝත් හැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙති”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ... දිජතිමත් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ... උපකෙලය පහ වූ... මාදු වූ .. කමයෝග්‍ය වූ... සචිත වූ... නිසල බවට පැමිණියා වූ කල්හි ආසුච්ඡායඥතය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි.

හේ ‘මේ දුකැ’ යි... ‘මේ දුකට කරුණැ’ යි... ‘මේ දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන නිවනැ’ යි... මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිලිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. ‘මේ ආසුච්ඡායෝ යැ’ යි... ‘මේ ආසුච්ඡායුදය යැ’ යි .. ‘මේ ආසුච්චිතරෝධය යැ’ යි... මේ ආසුච්චිතරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. මෙසේ දත්තා, මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුච්ඡායකුත් මිදේ. ඔහු සිත භවාසුච්ඡායකුත් මිදේ. ඔහු සිත අපිදුසුච්ඡායකුත් මිදේ. මිදුණු කල්හි, ‘මිදුණේ’ යැ යි දැන්ම වේ. හේ “හවෝත්පත්තිය ක්ෂීණ විය, මාගීබ්‍රහ්මචරීය වැස නිමවන ලද්දේ ය, සිටු සස්සි සිටු මගින් කල යුතු සොළොස් වැදුරුම් කිස කොට නිමැවිණ, මේ සත්‍යාවබෝධය පිණිස කල යුතු තව කිසිත් නැතැ” යි දැන ගනී. අම්බවට්ඨය, මේ වූ කලී ඒ විදුච ය.

79. අම්බවට්ඨය, මේ මහණ තෙමේ විදුචයෙන් යුක්ත යැ යි ද, වරණයෙන් යුක්ත යැ යි ද, විදුචවරණයෙන් යුක්ත යැ යි ද කියනු ලැබේ. අම්බවට්ඨය, තව ද මේ විදුචසම්පතකුත් අත්‍ය වූ මෙයට වඩා උසස් වූ හෝ මනෝඥ වූ හෝ අන් විදුචසම්පතක් ද වරණසම්පතක් ද නැත.

80. අම්බවට්ඨය, මේ නිරුත්තර විදුචවරණසම්පතට විනාශමුඛ සතරෙක් වෙති. කවර සතරෙක් ද? යත්: අම්බවට්ඨය මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුචවරණසම්පතට නොපැමිණෙනුයේ, (හෝ වැර වඩා එය ලබන්නට නොසමත් වනුයේ), තවුත් පිරිකර කද ගෙන ‘පචතතඵලහෝථි වත්තෙමි’ (=වැඩුන ගෙහි වලඳ දිවි රකින්නෙක් වන්නෙමි) යි සිතා වන පෙදෙසකට බැස ගනී. හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විදුච වරණ දෙකින් යුක්තයක්වුයේ සේවකයෙක් වේ. අම්බවට්ඨය, මේ කී නිරුත්තර විදුචවරණසම්පතට මේ පලමු වන විනාශමුඛය වේ.

81. අම්බවට්ඨය, තව ද මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුචවරණසම්පතටත් නොපැමිණෙනුයේ, පචත්තඵලහෝථි බවටත් නොපැමිණෙනුයේ, උදුල්ලකුත් පැසකුත් ගෙන ‘අල මුල් ගෙහි වලඳන්නෙක් වන්නෙමි’ යි සිතා වනපෙදෙසකට බැස ගනී.

හේ ඒකාන්තයෙන් විදුච වරණ දෙකින් යුක්තයාගේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවට්ඨය, මේ කී නිරුත්තර විදුචවරණසම්පතකුගේ මේ දෙවෙනි විනාශමුඛය වේ.

82. පුත ව පරං අබ්බව්භුතං ඉධෙකපච්චා සමිඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මිණො වා ඉමිඤ්ඤෙව අනුතතරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමිනො පච්චතන-ඵලභොජනකඤ්ඤා අනභිසම්භුණමිනො කඤ්ඤුලඵලභොජනකඤ්ඤා අනභි-සම්භුණමිනො ගාමිසාමිනා වා නිගමිසාමිනා වා අග්‍රාහාරං කරිතො අග්‍රාහාරං පරිවරතො අවජ්ජති. භො අඤ්ඤාදදන්තං විජ්ජාචරණසම්පතනසොච පරිවාරකා සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛො අබ්බව්භුතං අනුතතරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉදං තභිසං අපායමුඛං භවිති.

83. පුත ව පරං අබ්බව්භුතං ඉධෙකපච්චා සමිඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මිණො වා ඉමිඤ්ඤෙව අනුතතරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමිනො පච්චතනඵල-භොජනකඤ්ඤා අනභිසම්භුණමිනො කඤ්ඤුලඵලභොජනකඤ්ඤා අනභි-සම්භුණමිනො අග්‍රාහාරිචරිතඤ්ඤා අනභිසම්භුණමිනො වා බ්‍රාහ්මිණපච්ච වතුඤ්ඤාරං අගාරං කරිතො අවජ්ජති. භො ඉමාහි වතුහි දිසාහි අගමිඤ්ඤා සමිඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මිණො වා නමිහං යථාසතභි යථාබලං පටිපුජෙසාමිති. භො අඤ්ඤාදදන්තං විජ්ජාචරණසම්පතනසොච පරිවාරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛො අබ්බව්භුතං අනුතතරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉදං වතුභං අපායමුඛං භවිති.

ඉමාය ඛො අබ්බව්භුතං අනුතතරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය ඉමාහි වතනාරි අපායමුඛාති භවිතති.

84. තං කිමිඤ්ඤෙසි අබ්බව්භුතං? අපි නු තිං ඉමාය අනුතතරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සඤ්ඤාසි සාවරිසකො?”ති

“නො හිදං භො ගොතමි. කො වාහං භො ගොතමි සාවරිසකො? කා ව අනුතතරා විජ්ජාචරණසම්පදා? අාරකා’හං භො ගොතමි අනුතතරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සාවරිසකො”ති.

“තං කිමිඤ්ඤෙසි අබ්බව්භුතං? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤෙව අනුතතරං විජ්ජා-චරණසම්පදං අනභිසම්භුණමිනො ඛාරිවිවධමාදාය අරඤ්ඤෙවනමරේකාගාහසි සාවරිසකො පච්චතනඵලභොජනො හවිසාමිති?”

“නො හිදං භො ගොතමි.”

“තං කිමිඤ්ඤෙසි අබ්බව්භුතං? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤෙව අනුතතරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමිනො පච්චතනඵලභොජනකඤ්ඤා අනභි-සම්භුණමිනො කුඤ්ඤුලඵලකං අදාය අරඤ්ඤෙවනමරේකාගාහසි සාවරිසකො කඤ්ඤුලඵලභොජනො හවිසාමිති?”

“නො හිදං භො ගොතමි.”

“තං කිමිඤ්ඤෙසි අබ්බව්භුතං? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤෙව අනුතතරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමිනො පච්චතනඵලභොජනකඤ්ඤා අනභි-සම්භුණමිනො කඤ්ඤුලඵලභොජනකඤ්ඤා අනභිසම්භුණමිනො ගාමිසාමිනා වා නිගමිසාමිනා වා අග්‍රාහාරං කරිතො අග්‍රාහාරං පරිවරතො අවජ්ජති සාවරිසකො?”ති

“නො හිදං භො ගොතමි.”

82. තව ද අමබව්‍යය, මෙහි කිසි යම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුචරණසම්පත්තියටද නො පැමිණෙනුයේ, පවත්නාචරණාචරණයට ද නො පැමිණෙනුයේ, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට ද නො පැමිණෙනුයේ, ගමක් සම්පතේ හෝ නියම-ගමක් සම්පතේ හෝ ගිනි පුදනා ගෙයක් කොට, ගිනි පුදමින් හිඳී. හේ ඒකාන්තයෙන් විදුචරණ දෙකින් යුක්තයක්වුණේ සේවකයෙක් ම වේ. අමබව්‍යය, මේ නිරුත්තර විදුචරණසම්පත්තියේ තෙවෙනි විනාශමුඛය වේ.

83. තව ද අමබව්‍යය, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුචරණසම්පත්තියට නො පැමිණෙනුයේ, පවත්නාචරණාචරණයට බවට නො පැමිණෙනුයේ, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට නො පැමිණෙනුයේ, ගිනි පිදීමට ද නොබස්නේ, ‘ගම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ සිටු දිසායන් එන්නේ ද, ඔහු මම හැකි සේ පිළිවන් සේ පුදන්නෙමි’යි සිටුමංගන්දියෙක දෙර සතරක් ඇති (සිටුදියට දෙර ඇති) දත්හලක් කොට හිඳී. හේ ඒකාන්තයෙන් විදුචරණ දෙකින් යුක්තයක්වුණේ සේවකයෙක් ම වේ. අමබව්‍යය, මේ විදුචරණසම්පත්තියේ සතරවන විනාශමුඛය වේ.

අමබව්‍යය, ජමාහු මේ විදුචරණසම්පත්තියේ සතර විනාශමුඛයෝ වෙත්.

84. ඒ කිමැ යි සිතයි ද අමබව්‍යය, මේ නිරුත්තර විදුචරණ-සම්පත්තිය තෝ සිය ඇදුරා සහිත වෑ දක්නා ලැබෙයි (පෙනෙයි) ද ?

“හවද්දගොතමසිති, මෙය නො වේ ම ය. හවද්ද ගොතමසිති, ඇදුරා සහිත මම කවරෙකිම වෙමි ද ? නිරුත්තර විදුචරණසම්පත් කවරේ ද ? හවද්ද ගොතමයාණනි, ඇදුරා සහිත මම විදුචරණ සම්පත කෙරෙත් දුරින් ම සිටියෙමි වෙමි”යි (අමබව්‍යයා කී ය.)

[භාග්‍යවත්ත:] “අමබව්‍යය, එය කිමැයි සිතයි ද ? තෝ මේ විදුචරණ සම්පතට නො පැමිණියෙක් වනුයෙහි, තවුස්පිරිකර - කද ගෙන, පවත්නාචරණාචරණය වන්නෙමි’යි සිය ඇදුරා සහිත වෑ වන පෙදෙසකට බව භැනැත්තෙහි වත් වෙයි ද ?”

[අමබව්‍ය:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද්දගොතමයාණනි.”

[භාග්‍යවත්ත:] “අමබව්‍යය, එය කිමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුත්තර විදුචරණසම්පතට නො පැමිණෙනුයෙහි, පවත්නාචරණ-හොඳී බවට ද නො පැමිණෙන්නෙහි, ‘අල මුල් පල බොජුන් කොටැත්තෙමි වන්නෙමි’ යි උදුල්ලකුත් පැයකුත් ගෙන වන පෙදෙසකට බවුයෙහි හෝ වෙයි ද ?”

[අමබව්‍ය:] “හවද්ද ගොතමසිති, මෙත් නො වේ ම ය.”

[භාග්‍යවත්ත:] “අමබව්‍යය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුත්තර විදුචරණ සම්පතට නො පැමිණෙනුයෙහි, පවත්නාචරණ-හොඳී බවට ද නො පැමිණෙනුයෙහි, අල මුල් පල බොජුන් කොටැති බවට ද නො පැමිණෙනුයෙහි, ගමක් අසල හෝ නියමගමක් අසල හෝ ගිනි පුදනා ගෙයක් කොට ගිනි පුදමින් හෝ ඉදිකෙහි ද ?”

[අමබව්‍ය:] “හවද්දගොතමසිති, මෙත් නො වේ ම ය.”

“තං කිම්මඤ්ඤෙහි අමබව්භ අපි නු නිං ඉම්ඤ්ඤෙව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණමානො පචත්තඵලභොජනකඤ්ඤව අනභිසම්භුණමානො කඤ්ඤුච්චලභොජනකඤ්ඤව අනභිසම්භුණමානො අනභිපරිවරියඤ්ඤව අනභිසම්භුණමානො වාදුම්මභාපථෙ වතුචාරං අගාරං කර්ණිං අච්ඡිදි සාචරියකො, යො ඉමාහි වතුහි දිසාහි ආගමිණ්ණති සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තං මියං යථාසත්ති යථාබලං පටිසුජෙස්සාමාති ?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

85. ඉති ඛො අමබව්භ ඉමාය වෙ ව නිං අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදය පරිඤ්ඤො සාචරියකො. යෙ විෂම අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදය වත්තාරි අපායමුඛාති භවන්ති, නන්තා ව නිං පරිඤ්ඤො සාචරියකො. භාසිතා ඛො පන තෙ ඵසා අමබව්භ ආචරියෙන බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාදිතා වාචා “තෙ ව මුණ්ණිකා සමණකා ඉඛො කණ්ණා ඛනුපාදපච්චා, කා ව තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං සාකච්ඡා” ති, අත්තනා ආපාසිකො’පි අපරිපුරයමානො. පණ්ණ අමබව්භ යාච අපරඤ්ඤව තෙ ඉදං ආචරියණ්ණ බ්‍රාහ්මණණ්ණ පොකඛරසාදිණ්ණ.

86. බ්‍රාහ්මණො ඛො පන අමබව්භ පොකඛරසාදි රඤ්ඤෙ පසෙතදිණ්ණ කොසලණ්ණ දත්තිකං භුඤ්ඤති. තණ්ණ රුජා පසෙතදි කොසලො සම්මුඛිභාවම්පි න දදති. යදපි තෙන මනෙතති තිරොදුණ්ණෙන මනෙතති. යණ්ණ ඛො පන අමබව්භ ඛම්මිකං පයතං හිකඛං පතිගණ්ණකර්ණ, කථං තණ්ණ රුජා පසෙතදි කොසලො සම්මුඛිභාවම්පි න දදෙය්‍ය ? පණ්ණ අමබව්භ යාච අපරඤ්ඤව තෙ ඉදං ආචරියණ්ණ බ්‍රාහ්මණණ්ණ පොකඛරසාදිණ්ණ.

තං කිම්මඤ්ඤෙහි අමබව්භ ? රාජා පසෙතෙදි කොසලො හජ්චිච්චාය වා නිඤ්ඤො අණ්ණපිට්ඨෙ වා නිඤ්ඤො රථුපජ්චරෙ වා සීතො උගෙහි වා රුජඤ්ඤෙහි වා කිඤ්ඤෙව මන්තණං මනෙතය්‍ය, සො තම්භො පදෙසා අපකකම්ම ඵකමන්තං තිට්ඨෙය්‍ය. අඵ ආගචෙජ්චය්‍ය සුද්දො වා සුද්දසො වා, සො තසම්මං පදෙසෙ සීතො තදෙව මන්තණං මනෙතය්‍ය: ඵචම්පි රුජා පසෙතදි කොසලො ආහ ඵචම්පි රාජා පසෙතදි කොසලො ආහාති. අපි නු සො රුජභණ්ණිතං වා භණ්ණි රුජමන්තං වා මනෙතති, ඵත්තාවතා සො අණ්ණ රුජා වා රුජම්භාමනෙතා වාති ?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

87. ඵචමෙව ඛො නිං අමබව්භ, යෙ තෙ අගෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසගො මන්තාතං කත්තාගෙ මන්තාතං පචත්තාගෙ, යෙසම්දං ඵතර්හි බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගිතං පටුත්තං සමුගිතං තදනුගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතම්නුභාසන්ති වාචිතම්නුචාවෙත්ති, සෙය්‍යපිදං: අට්ඨකො වාමිකො වාමිදෙවො වෙණ්ණාමනෙතා යමතහි අඛිතිරසො භාරච්චාජො වාසෙට්ඨො කණ්ණපො හගු, ත්‍යාහං මනෙත අභියාමි සාචරියන්තා’ති තාවතා නිං භවිණ්ණෙහි ඉහි වා ඉසිත්තාය වා පටිපනෙතා’ති තෙතං ඨානං විජ්ජති.

[භාග්‍යවත්තු:] “අම්බවැසිය, එය කීමැ යි සිතති ද? මේ නිරුක්තර විද්‍යවරණසම්පතටත් නො පැමිණෙන්නෙහි, පවත්නාඵලභොජ්‍යත් නො වන්නෙහි, අල මුල් පල බොජුන් කොටැති බවට ද නොපැමිණෙන්නෙහි, ගිනි පිදීම ද නොකරන්නෙහි, සිවුමංගන්දිගෙක දොර සතරක් ඇති දත්හලක් කොට මේ සිවු දෙසින් එන තාක් මහණබමුණත් හැකි ඊරිදි පිළිවත් ඊරිදි පුදන්නෙමි යි සිතා තෝ ඇදුරා සහිත වැ ඉදිනෙහි ද?”

[අම්බවැසි:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය නැත්තේ ම ය”

85. [භාග්‍යවත්තු:] “අම්බවැසිය, ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුක්තර විද්‍යවරණසම්පතිනුත් ඊරිනුණෙහි ය, මේ නිරුක්තර විද්‍යවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ යම් තපශවතී, කෙතෙක් වෙත් නම් එයින් පිරිනුණෙහි ය. එහෙත් අම්බවැසිය, තගේ ඇදුරු වූ පොකකරසාදී බමුණා විසින් තමා විද්‍යවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ දහම් පමණකුත් නොපුරන්තකු වැ සිදු, “බමුණතට මෙහෙකරු වූ, කළු වූ, බමුණගේ පසින් උපත්, ගර්භිත මුඛු මහණනු කවුරු ද? එවැන්නන් හා ප්‍රොවිද්‍යක බමුණන්ගේ කවර සාකච්ඡා ද?” යි මේ වචනය කියන ලද්දේ ම ය. බලව, අම්බවැසිය, තගේ ඇදුරා වූ පොකකරසාදී බමුණුනු විසින් කොතරම් මහත් වරදෙක් කරන ලද්දේ ද?”

86. අම්බවැසිය, පොකකරසාදී බමුණු තෙමේ වූ කලි පසේනදී කොසොල් රජුනු විසින් දුන් දු ජුන්ති පිදී. කොසොල් රජ ඔහුට මුහුන පෑම ද නො කෙරෙයි. යම් විටෙක ඔහු හා සාකච්ඡා කෙරේ නම් කබිතුරුවෙකින් මුඛග පි හිඳ කථා කෙරෙයි. අම්බවැසිය, යම්කු විසින් තමහට එළැවූ දහැම බොජුන් (පොකකරසාදී තෙමේ) පිළිගන්නේ නම්, ඒ පසේනදී කොසොල් රජ ඔහුට තමා මුහුන පෑම පවා කෙසේ නම් නො කරන්නේ ද? අම්බවැසිය, බලව, මේ තගේ ඇදුරු වූ පොකකරසාදී බමුණා විසින් කොතරම් මහත් වරදෙක් කරන ලද ද?”

අම්බවැසිය, එය කීමැ යි සිතන්නෙහි ද? මෙහි පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ ඇතු ගෙල මතුගෙහි හෝ හුන්නේ, අසු පිටැ හෝ හුන්නේ, රිය තුල ඇතිරිය මතැ හෝ සිටියේ, උසස් ඇමැතියත් හෝ අභිමෙක නොලත් රජදරුවන් හෝ සමග කිසි යම් මනුෂ්‍යයක් කරන්නේ නම්, හේ ඒ රජු සිටි තැනින් ඉවත් වැ එක් පසෙක සිටින්නේ ය. එකල්හි ශුද්‍රයෙක් හෝ ශුද්‍රයකුගේ දාසයෙක් හෝ එන්නේ නම්, හේ ඒ පෙදෙසෙහි සිටියේ, ‘පසේනදී කොසොල් රජ මෙසේත් කියේ ය, පසේනදී කොසොල් රජ මෙසේත් කියේ යැ’ යි ඒ මනුෂ්‍යය ම කියන්නේ නම්, හේ රාජවචනය කියන්නේ ද? රාජමනුෂ්‍යය කරන්නේ ද? මෙතෙකින් හේ රජ හෝ රජමහආමැතිගෙක් හෝ වන්නේ ද?”

[අම්බවැසි:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය නො වේ ම ය.”

87. [භාග්‍යවත්තු] “අම්බවැසිය, එඊරිදිදෙන් ම වෙදකතී වූ වෙද පැවැත්වූ, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ පුළුපුරුෂ වූ අටක (ඇනුග), වාමක, වාමදෙව, වෙණ්‍යාමතන (විඤ්චාමිත්‍ර), යමතග්ගි (ජමදග්ගි), අංකිරස, භාරඤ්ච, වාසෙට්ඨ (වාසිචට), කණ්ණප (කාශ්‍යප), හගු (හාගු) යන යම් සෑම කෙනෙක් වූහු ද, යම් කෙනකුත් විසින් ගයන ලද (=සජ්ඣායනා කරන ලද), කියවන ලද, රැස් කොට තබන ලද මේ මනුෂ්‍යපද (වෙදයයි) මේ කල බමුණෝ ඔවුන් අනුවැ ගගන් ද, කියැවූ දග අනුවැ කියවන් ද ‘ඇදුරාණන් සහිත මම් ඒ වෙද හදරම්’ යි යන මෙපමණකින් තෝ සෑමවරයෙක් හෝ සෑම බවට පිළිපන්නෙක් හෝ වන්නෙහි ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

88. නං කිද්දෙද්දසි අමබ්බං කින්නි තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමිනානං: “තෙ තෙ අහසු බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කන්තාරො මන්තානං පචන්තාරො, සෙසමිදං එතරති බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගිතං පවුත්තං සමුග්ගිතං තදනුගායන්ති තදනුගායන්ති භාසිතමනුගායන්ති වාවිතමනුචාවෙනති සෙසපිදං: අට්ටකො, වාමිලකා, වාමිදෙවො, වෙය්‍යාමිතො, යමිතග්ගි, අඛිතියො, භාරආචො, වාසෙවො, කසුපො, හගු- එවං සු තෙ සුත්තානං සුපිලිත්තා කපපිතලකසුද්දෙසු ආමුත්තමණිකුණ්ඩලාගරණා ඔදනච්ඡවසනා පඤ්චති කාමිගුණෙති සමපටිතා සමිඛිතානා පරිවාරෙනති, සෙසපාපි නිං එතරති සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

89. “එවං සු තෙ සාලිතං ඔදනං සුචිමංසුපසෙචනං විචිතකාරකං අනෙකසුපං අනෙකඛ්‍යඤ්ඤනං පරිභුඤ්ඤන්ති, සෙසපාපි නිං එතරති සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ වෙඨනකපසාසි නාරිති පරිවාරෙනති සෙසපාපි නිං එතරති සාවරියකො?”ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ කුත්තවංගෙති වලවාරපෙති දීඝාති පනොදලවසිති වාහනෙ විකුදෙනතා විපරියායන්ති සෙසපාපි නිං එතරති සාවරියකො?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ උකකිණ්ණපරිබාසු ඔකඛිත්තපලිසාසු නගරුපකාරිණාසු දීඝාසිඛ්ඛෙති පුරිසෙති රක්ඛාපෙති සෙසපාපි නිං එතරති සාවරියකො?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි.”

ඉති ඛො අමබ්බං තෙව නිං ඉසි, න ඉසිත්තාය පටිපනො: සාවරියකො. සසා ඛො පන අමබ්බං මසි කඛිඛා වා විමිති වා, සො මං පඤ්ඤන්ති, අහං වෙසාකරණෙන සොඛිසාමි”ති.

90. අඵ ඛො භගවා විහාරා නිකඛමම වඛකමං අඛ්භුට්ඨාසි. අමබ්බෙට්ඨාපි මාණ්චො විහාරා නිකඛමම වඛකමං අඛ්භුට්ඨාසි. අඵ ඛො අමබ්බෙට්ඨා මාණ්චො භගවත්තං වඛකමන්තං අනුචඛකමමානො කාසෙ ආත්තංස-මහාපුරිසලකඛණාති සමනොසි. අද්දස ඛො අමබ්බෙට්ඨා මාණ්චො භගවතො කාසෙ ආත්තංසමහාපුරිසලකඛණාති යෙභුගොත්ත ධපෙතිං දෙච. ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛිඛති විචිකිච්ඡති නාඛිච්චවති න සමපසිද්ධති සොපසාසිතෙ ව වත්භුගො¹ පසුතජ්චහතාය. ව.

1. සොඛාවහිත වසභුගො. (මහාසංඝායාදිපං ගණෙසු)

88. අමබව්‍යස, ඒ කිමි සි සිතති ද? ඒ සාමිත් ගැන කියන වාඤ්චා වූ මහපු වූ තගේ ආවාසී ප්‍රාචාරී වූ බමුණන්ගේ වචනය තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද? වෙද කරනා වූ, වෙද පැවැත්වූ, බමුණන්ගේ සුඵපුරුෂ වූ, අවිචක වාමක වාමදෙව වෙසාමිතන යමතගති අංභිරස භාරආජ වානෙව්‍ය සංඝා ගගු යන යම් සාමි කෙනෙකුත් විසින් ගසන ලද, රැස් කොට තබන ලද, මේ නෙත්‍රපද දැන් සිටිනා බමුණෝ ඔවුන් අනුවා ගසන් නම්, ඔවුන් අනුවා කියන් නම, ඔවුන් කී වචන අනුවා කියන් නම්, කියවූ වචන අනුවා කියවන් නම්, මේ කල්හි වූ ඇදුර සහිත තා සේ ඒ සාමිවරුන් මොනොවට නා ගත්තෝ වා, මොනොවට සුවද විලෙවුන් ගල්වා ගත්තෝ වා, දන්දම් තබා කැපු කෙසෙ රවුලු ඇත්තෝ වා, පැලද ගත් මිණිකොණොල් අඛරණ ඇත්තෝ වා, පුදු වසනු හඳින්නෝ වා පස් කම් පුවෙන් ඇලී ගෙදී එහි ඉදුරන් මෙහෙයවන්නෝ වූහ ද?”

[අමබව්‍ය:] “භවද්ගොතමසිති, මෙය නොවූයෙකි.”

89. [භාග්‍යවත්තු:] “දුන් ඇදුරා සහිත තා කරත්තා සේ, ඒ සාමිහු අවුලා ඉවත් කළ කඵ සහල් ඇති, බොහෝ සුප ඇති, බොහෝ ව්‍යාජන ඇති, මහවුළු ඇති, පිරිසිදු හැල් බත් වලදන්නෝ වූහ ද?”

[අමබව්‍ය:] “භවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “දුන් ඇදුරා සහිත තා කරන පරිදි ඔහු වෙඵම් පටින් බැඳ සිභින් කළ ඉහ ඇති ස්ත්‍රින් ලවා මෙහෙ කරවා ගත්තෝ වූහ ද?”

[අමබව්‍ය:] “මෙ නො වී ය භවද්ගොතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “දුන් ඇදුරා සහිත තා කරත්තා සේ ඔහු සැරසු වලග ඇති වෙලෙඹුන් ගෙදු රියවලින්, දික් කැවිටි ලිවලින් එය අදනා සත්තට අතින්නාහු, ඔබ මොබ ගියෝ ද?”

[අමබව්‍ය:] “භවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “දුන් ඇදුරා සහිත තා කරන සේ, ඒ සාමිහු කැණු අගල් ඇති, තැවූ කණයම් ඇති, උපකාරිකාවන්ගෙන් සුත් නුවරවලා දික් කඩු ගත් පුරුෂයන් ලවා රකවල් කැරවූහ ද?”

[අමබව්‍ය:] “මෙය නො වී ය, භවද්ගොතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අමබව්‍යස, මෙසේ ඇදුරා සහිත තෝ සාමිගෙකුත් නො ම වෙහි ය. සාමි බව සඳහා පිලිපත්තෙකුත් නො ම වෙහි ය. අමබව්‍යස, යමකුට මා කෙරෙහි සැකයක් විමිතියක් වේ නම්, හේ ප්‍රශ්නයෙන් මා විවාරා වා. මම ඔහුගේ ප්‍රශ්න විසඳීමෙන් ඔහු සැක දුරු ලත්තෙමි.”

90. ඉක්ඛිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහෙරින් තික්මා, ඌක්මත් මලුවට නැංග සේක. අමබව්‍ය මාණවක ද වෙහෙරින් තික්මා, ඌක්මත් මලුවට නැංගේ ය. ඉන් පසු අමබව්‍ය මාණවක තෙමේ සක්මන් කරන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුවා සක්මන් කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ කයෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු හෙවි ය. අමබව්‍ය මාණවක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කයෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු දිටි ය. හේ කොයාවහිත අංගජාතයෙහි ද පුළුල් දිව ඇතිබවිහි ද යන මහා පුරුෂලක්ෂණ දෙකෙහි සැක කෙරෙහි. එසින් සතිවුහනකට නො බසී. ‘මේ තෙමේ පිරිපුන් මහපුරිස්ලකුණු ඇත්තෙකැ’යි පැහැදීමට නො පැමිණේ.

91 අඵ ඛො භගවතො එතදභොසි: පසාන් ඛො මෙ අයං අමබට්ඨො මාණමො ආත්තංසම්භාපුරිසලකඩණොති යෙභුගොන්ත ධෘපතො ඤො. අඵහු මභාපුරිසලකඩණෙහු කඩිති විවිකීච්ඡන් නාසිච්චිවති න සමපසීදති කොසොභිතෙ ව චන්දගුග්ගෙ පසුතඡ්චතතාය වාති.

අඵ ඛො භගවා තථාරූපං ඉඤාභිසඛිාරං අභිසඛිාසි යථා අදදස අමබට්ඨො මාණමො භගවතො කොසොභිතං චන්දගුග්ගං. අඵ ඛො භගවා ඡ්චිතං නිත්තාමෙතො උභො'පි කණණසොතාති අනුමසි පරිමසි. උභො'පි නාසිකාසොතාති අනුමසි පරිමසි. කෙවලමපි නලොටමණ්ඛලං ඡ්චිතාය ඡාදෙසි.

අඵ ඛො අමබට්ඨසා මාණමො එතදභොසි: සම්නතාගතො ඛො සමමණො ගොතමො ආත්තංසම්භාපුරිසලකඩණෙහි පරිපුණණෙහි නො අපරිපුණණෙහිති භගවන්තං එතදමොච: “භන්ද ච'දාති මයං හො ගොතමි ගච්ඡාමි. ඛුක්චිවා මයං ඛුක්චරණීයා”ති.

“ගසාදාති ත්ථි අමබට්ඨ කාලං මඤ්ඤසීති”.

අඵ ඛො අමබට්ඨො මාණමො වලවාරඵමාරූග්ග පක්කාමි.

92. තෙන ඛො පත සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී උක්කට්ඨාය නික්ඛමනො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සදාං සකෙ ආරුමෙ තිසිනොහොති අමබට්ඨං ගෙව මාණමං පතිමානෙනො. අඵ ඛො අමබට්ඨො මාණමො ගෙන සකො ආරුමො තෙන පාතාසි. යාවතිකා යාතසා භුමි යානෙන ගන්තා යාතා පච්චොරොහිතා පත්තිකො'ව ගෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී තෙහුපසඛිකමි, උපසඛිකමිතො බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදීං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදී.

93. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො අමබට්ඨං මාණමං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී එතදමොච: කච්චි තාත අමබට්ඨ අදදස තං භවන්තං ගොතමන්ති ?.

“අදදසාම ඛො මයං හො තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“කච්චි තාත අමබට්ඨ තං භවන්තං ගොතමං තථා සනොතො ගෙව සඤ්ඤ අභිභුග්ගතො නො අඤ්ඤථා ? කච්චි පත හො සො භවං ගොතමො තාදිසො නො අඤ්ඤදිසො ?”ති.

“තථා සනොතො ගෙව හො තං භවන්තං ගොතමං සඤ්ඤ අභිභුග්ගතො නො අඤ්ඤථා. තාදිසො'ව හො සො භවං ගොතමො නො අඤ්ඤදිසො. සම්නතාගතො ව හො සො භවං ගොතමො ආත්තංසම්භාපුරිසලකඩණෙහි පරිපුණණෙහි නො අපරිපුණණෙහි”ති.

91. එ කල්හි “මේ අම්බවර්ග මාණවක තෙමේ මා සිරුරෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු දක් ම ය. කොයාවහිත අංගජාතයන් පුළුල් දිවත් යන මහපුරිස් ලකුණු දෙකෙහි සැක කෙරෙයි, සනිටුහනව නො බසී. නො පැහැදෙයි. (එ බැවින් මොහුට ඒ මහපුරිස් ලකුණු දෙක පෙත්වීම නම් ගෙහෙකැ)”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන්ගේ කොයාවහිත අංගජාතය යම්ගේ අම්බවර්ග මාණවකයා දක්නේ ද, එසේ වූ සාදාහි-සංසකාරයක් කල ගේක. එසින් පසු දිව තිකුත් කොට දෙ කන් සිදුරු සාදී කල ගේක. දෙනාස්පුඩු පිරිමැද්ද ගේක. සියලු නලල් මඬල දිවෙත් වැසූ ගේක.

එවිට ‘ඉමණ ගෞතම තෙමේ නොඅඩු පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණින් සමන්විත යැ’යි අම්බවර්ග මාණවකයාට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති ගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “භවද්ද ගෞතමසිති, දැන් අපි යම්හ. අපි බොහෝ ඥානය ඇත්තමෝ, බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වම්හ”යි කී ය.

“අම්බවර්ගය, යම් ගමනකට නෝ කාර්ය සිතති නම්, ඒ ගමන කරන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල ගේක.

ඉක්බිති අම්බවර්ග මාණවක තෙමේ වෙලෙඹුන් ගෙදු රියෙක නැග තික්වුණේ ය.

92. එ සමයෙහි වූ කලී පොකබරසාදී බමුණු තෙමේ උක්කවර්ග පුළුරින් තික්මැ, අම්බවර්ග මාණවකයා (ගේ ඊම) බලා පොරොත්තු වනුගේ, මහත් බමුණුමුළුවක් හා සිය අරමෙහි හුන්නේ වෙයි. එ කල්හි අම්බවර්ග මාණවක තෙමේ සිය අරම කරා එලැඹිගේ ය. රියෙන් යැ හැකි තාක් රියෙන් ගොස් එසින් බැස, පා ගමන් ඇත්තේ ම පොකබරසාදී බමුණා වෙත එලැඹිගේ ය. එලැඹී ඔහු වැද පසෙක හිඳ ගත්තේ ය.

93. පසෙක හුන් අම්බවර්ග මාණවකයාගෙන් පොකබරසාදී බමුණු තෙමේ “කිමෙක් ද? දරුව අම්බවර්ගය, ඒ භවද්දගෞතමයන් දුටු ද? ”යි විචාරේ ය.

“භවතාණනි, ඒ භවද්දගෞතමයන් අපි දුටුම්හ”යි අම්බවර්ග කී ය.

[පොකබරසාදී:] “කිමෙක් ද? දරුව අම්බවර්ගය, ඒ භවත් ගෞතම-යන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිලිබඳ වූ කීර්තනිගබ්දයෙක් නැඟුණේ ද? අන් පරිද්දෙකින් නො වේ ද? (නැති ගුණ පිලිබඳ හඹක් නො නැඟුණේ ද?) භවත, ඒ භවද්දගෞතම තෙමේ එබඳුම ද? අන් සැටි නො වේ ද?”

[අම්බවර්ග:] “භවතාණනි, ඒ භවද්දගෞතමයන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිලිබඳ වූ කීර්තනිගබ්දයෙක් නැඟුණේ. අන් පරිදි වූ (නැති ගුණ පිලිබඳ වූ ගබ්ද)යෙක් නො වේ. භවතාණනි, ඒ භවද්දගෞතම තෙමේ එබඳු ම ය. අන් සැටි නො වේ. භවතාණනි, ඒ භවද්දගෞතම තෙමේ අඩු නොවූ පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සුභ වේ.”

“අහු පත තෙ තාත අමබට්ඨ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කපාසලාපො?”ති.

“අහු ඛො ගෙවි නො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කපාසලාපො?”ති.

“ගපාකථං පත තෙ තාත අමබට්ඨ අහු සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කපාසලාපො?”ති.

අථ ඛො අමබට්ඨා මාණවො යාවතකො අහොසි හගවතා සද්ධිං කපාසලාපො තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස ආරොචෙසි.

94. එවං චූෂන්ත බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී අමබට්ඨං මාණවං එතදචොචි: “අහො වත රෙ, අමහාකං පණ්ඨිතකා! අහො වත රෙ අමහාකං බහුසුතකා! අහො වත රෙ, අමහාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කීර හො පුරිසො අත්චරකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය. ගදෙව ඛො නිං අමබට්ඨ තං හවන්තං ගොතමං එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ අවචාසී. අථ ඛො හවං ගොතමො අමෙහ’පි එවං උපතෙය්‍ය උපතෙය්‍ය අචචි. අහො වත රෙ, අමහාකං පණ්ඨිතකා! අහො වත රෙ, අමහාකං බහුසුතකා! අහො වත රෙ, අමහාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කීර නො පුරිසො අත්චරකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය”ති කුපිතො අනත්තමිනො අමබට්ඨං මාණවං පදසා ගෙවි පවතෙතසී. ඉච්ඡති ච තාවච්ඡෙව හගවන්තං දස්සන්තං උපසඛකමිදුං.

95. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදීං එතදචොචු: අතිවිකාලො ඛො හො අජ්ජ සමණං ගොතමං දස්සන්තං උපසඛකමිදුං. ඤෙදති හවං පොකඛරසාදී සමණං ගොතමං දස්සන්තං උපසඛකමිස්සති”ති.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො සකෙ නිවෙසනෙ පණ්ඨිතං බාදනීයං හොජනීයං පටිශාදපෙතී යානෙසු ආරොපෙතී උකකාහු බාරියමානාහු උකකට්ඨාය නිග්ගාසී. තෙන ඉච්ඡන්තඛලවනසණ්ඨො තෙන පායාසී. යාවතීකා යානස්ස භූමි යානෙන හන්චා යානා පච්චොරොගිතී පතතිකො’ව ගෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතී හගවතා සද්ධිං සමෙමොදනීයං කථං සාරුණීයං විතීසාරතී එකමන්තං තිසීදී. එකමන්තං තිසිනො ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී හගවන්තං එතදචොචි: “ආගමීහුබ්බිධි හො ගොතමි අමහාකං අනෙතචාසී අමබට්ඨා මාණවො?”ති.

[පොකබරසාදී:] “දරුච්ච, අමබව්භය, ඉමණ ගෞතමයන් හා තඤ්ඤ කිසියම් කතාබහෙක් වී ද ?”

[අමබව්භ:] “හව්භණ්ණි, ඉමණ ගෞතමයන් හා මඤ්ඤ කිසියම් කතාබහෙක් වී ය.”

[පොකබරසාදී:] “අමබව්භය, ඉමණ ගෞතමයන් හ තඤ්ඤ ඒ සඤ්ඤ සුභංගංගාපය කෙසේ වූ එකෙක් ද ?”

ඉක්ඛිති අමබව්භ මාණවකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් පමණ තමාගේ කථාසංඝාතයෙක් වී ද ඒ සිසුලු පොකබරසාදී බමුණුව සැල කෙසේ ය.

94. එසේ සැල කල කල්හි, පොකබරසාදී තෙමේ අමබව්භ මාණවකයා අමතා, “යහනා, කොල, අප ඊනියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊනියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප ඊනියා ත්‍රිවිදු දතුව! එමබල, මේබදු තා වැනි ඊනියා වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන (තා වැන්නකු ඇති කල්හි ඇසුරු කරන) මිනිසා කාලින් මරණින් මතු සැප තැනි දුභිති වූ තමාට අවසග වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට පැමිණෙන්නේ ම ය. යම් හෙයකින් ම, අමබව්භය, තෝ මෙසේ ඒ හව්ද ගෞතමයනට ගට ගටා කියෙහි ද, එ තෙසින් ම හව්ද ගෞතමයෝ මෙසේ අපටත් සැලෙවුණු දු මතු කොට ගුදාදි බව තහා තහා මෙසේ කීන. යහනා, කොල, අප ඊනියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊනියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප තෙව්ද දතුව! හව්භි, මේ වැනි වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන මිනිසා කාලින් මරණින් මතු සැප තැනි, දුභිති වූ, විනිපාතයක් වූ නිරයට පැමිණෙන්නේ ම ය!” යි මේ බස් කී ය. මෙඤ්ඤ කියා, කීපුණේ, නොහතුවු සිතැත්තේ, පසින් පැහැරු ඔහු බිමැ පෙරැළී ය. එ කෙණෙහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට යනු කැමැති ද වී ය.

95. එවිට ඒ බමුණෝ පොකබරසාදී බමුණුව “හව්භ, අද (දන්) ඉමණ ගෞතමයන් දක්නට යන්නට ඉතා නොකල් වෙයි. හව්භ පොකබරසාදී තෙමේ හෙට දිනැ ඉමණ ගෞතමයන් දක්නට එලැඹියැ හැකි වන්නේ යැ” යි කීහ.

ඉක්ඛිති පොකබරසාදී බමුණු තෙමේ සිය නිවහෙහි මිහිරි වූ කැ යුතු වූදින යුතු දු පිළිගෙල කරවා, යානගන්හි තංචා දඹුවැට පහන් දරනු ලබන කල්හි උකකට්ඨා නුවරින් නික්මුණේ ය. ඉව්චානංගල වන ලැහැබ කරා එලැඹියේ ය. යානගෙන් යැ හැකි තාක් දුර යානගෙන් ගොස්, එසින් බැස, පසින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එලැඹියේ ය. එලැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුවු විස. සතුවට කරුණු වූ සිතැ රැදවියැ යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කථාව නිමවා පසෙක හිඳ ගත්තේ ය, පසෙක හුන්නේ ම පොකබරසාදී බමුණු තෙමේ “හව්දගෞතමසිති, අප අතැවැසි අමබව්භ මාණවකයා මෙහි ආඥේ දු ?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් ඇසී ය.

“ආගමා ඛො භෙ ඩ්‍රාගමිණ අනෙතවාසී අමබවෙය් මාණවො”ති.

“අහු පත භෙ භො ගොතමී අමබවෙය්න මාණවෙන සද්ධිං කොච්ඡෙච කථාසලාපො?”ති.

“අහු ඛො මේ ඩ්‍රාගමිණ අමබවෙය්න මාණවෙන සද්ධිං කොච්ඡෙච කථාසලාපො”ති.

“යථාකථං පත භෙ භො ගොතමී අහු අමබවෙය්න මාණවෙන සද්ධිං කොච්ඡෙච කථාසලාපො?”ති.

අථ ඛො භගවා යාවතිකො අහොසි අමබවෙය්න මාණවෙන සද්ධිං කථාසලාපො, තං සබ්බං ඩ්‍රාගමිණස්ස පොකඛරසාදිස්ස ආරොචෙසි.

“ඵචං චුතො ඩ්‍රාගමිණො පොකඛරසාදී භගවන්තං ඵතදවොච: බාලො භො ගොතමී අමබවෙය් මාණවො. බම්බු භවං ගොතමො අමබවෙය් මාණවස්ස”ති.

“සුඛි භොදු ඩ්‍රාගමිණ අමබවෙය් මාණවො”ති.

96. අථ ඛො ඩ්‍රාගමිණො පොකඛරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මංසමහාපුරිසලකඛණානි සමනෙතසි. අද්දසා ඛො ඩ්‍රාගමිණො පොකඛරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මංසමහාපුරිසලකඛණානි සෙභුසෙසන ධපෙතො ඤෙච. ආහු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛඛති පිචිකිච්ඡති නාහිමුච්චති න සමපසීදති කොසොභිතෙ ච ව්ඤානෙය් පහුතථ්චහතාය ච.

97. අථ ඛො භගවතො ඵතදහොසි: පස්සති ඛො මේ අයං ඩ්‍රාගමිණො පොකඛරසාදී ආත්මංසමහාපුරිසලකඛණානි සෙභුසෙසන ධපෙතො ඤෙච. ආහු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛඛති පිචිකිච්ඡති නාහිමුච්චති න සමපසීදති කොසොභිතෙ ච ව්ඤානෙය් පහුතථ්චහතාය චාති.

අථ ඛො භගවා තථාරූපං ඉඤාභිසඛාරං අභිසඛාරං යථා අද්දස ඩ්‍රාගමිණො පොකඛරසාදී භගවතො කොසොභිතං ව්ඤානෙය්. අථ ඛො භගවා ජ්චහං නිත්තාමෙතො උභො‘පි කණ්ණසොදානි අනුමිසි, පටිමිසි, උභො‘පි නාහිකාසොදානි අනුමිසි, පටිමිසි. කෙචලමිපි නලොචමිණිලං ජ්චහාය ඡාදෙසි.

98. අථ ඛො ඩ්‍රාගමිණස්ස පොකඛරසාදිස්ස ඵතදහොසි: “සමන්තාගතො ඛො සමිණො ගොතමො ආත්මංසමහාපුරිසලකඛණෙහි පරිපුණ්ණහි තො අපරිපුණ්ණහි”ති භගවන්තං ඵතදවොච: අභිවාසෙදු මේ භවං ගොතමො අඤ්ඤානං භවන්තං සද්ධිං භික්ඛුසබ්බෙතො”ති. අභිවාසෙසි භගවා දුණ්ඨිභාවෙන.

99. අථ ඛො ඩ්‍රාගමිණො පොකඛරසාදී භගවතො, අභිවාසනං විදිතො භගවතො කාලං ආරොචෙසි: ,කාලො භො ගොතමී, නිට්ඨිතං භවන්තං.”

[භාග්‍යවත්ත:] “බමුණ, තා අතැවැසි අමබව්සමාණවකයා මෙහි ආගේ ම ය.”

[පොකබරසාදි:] “භවද්ගොතමසිනි, අමබව්සමාණවකයා හා ඔබේ කිසි කපාසංලාපයෙක් වූයේ ද?”

[භාග්‍යවත්ත:] “බමුණ, අමබව්සමාණවකයා හා මගේ කිසි (සවල්ප) කපාසංලාපයෙක් වූයේ ම ය.”

[පොකබරසාදි:] “භවද්ගොතමසිනි, අමබව්සමාණවකයා හා ඔබගේ කෙබඳු වූ කිසි කපාසංලාපයෙක් වූයේ ද?”

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අමබව්සමාණවකයා හා යම් පමණ කපා සංලාපය වී ද, ඒ සියල්ල පොකබරසාදි බමුණාට වදාළ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි පොකබරසාදි බමුණු තෙම, “භවද්ගොතමසිනි, අමබව්සමාණවකයා ලාමක ය. භවද්ගොතමගේ අමබව්සමාණවකයාට ක්‍ෂමා කෙරෙත් වා”යි කී ය.

“බමුණ, අමබව්සමාණවක තෙමේ සුව පත් වේ වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

96. ඉක්බිති පොකබරසාදි බමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු පිරික්සී ය. පොකබරසාදි බමුණු වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු අතුරෙන් දෙකක් හැර තෙස්ස බෙහෙවින් දිටී ය. ඒ කොශාවතිත අංගජාත ලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතඵභවාලක්‍ෂණයෙහිත් දූ සි මේ මහපුරිස්-ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයට නො බසී. එ හෙයින් ම නො පැහැදෙයි.

97. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මේ පොකබරසාදි බමුණු තෙමේ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණුවලින් දෙකක් හැර තෙස්ස බෙහෙවින් දකී ම ය. කොශාවතිත අංගජාතලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතඵභවාලක්‍ෂණයෙහිත් යන මහපුරිස්ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයට නො බසී, නො පැහැදෙයි. (ඒ දෙ ලකුණු මොහුව දක්වන්නෙමි නම් යෙහෙකැ)”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ කොශාවතිත අංගජාතය පොකබරසාදි බමුණාට පැනෙන සේ වූ සංඛ්‍යාතිසංසකාරයක් කළ සේක. ඉන් පසු දිව තික්මවා දෙකත් සිදුරු ස්පර්ශ කළ සේක, පිරිමැද්ද සේක, දෙ නාස්පුඩු ස්පර්ශ කළ සේක, පිරිමැද්ද සේක, මුළු තලල් තලය ම දිවෙත් වැසූ සේක.

98. එවිට, පොකබරසාදි බමුණාට “ශ්‍රමණ ගොතම තෙමේ අඩු තොවූ පිරිපුත් දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්විත යැ”යි මේ සිත විය. ඒ “භවද් ගොතම තෙමේ බික් සගත හා අදට මගේ බව ඉවසා වා”යි කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂණීමහාවයෙන් එය ඉවැසූ සේක.

99. ඉක්බිති පොකබරසාදි බමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉවැසීම (සිතින් පිළිගැන්ම) දැන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවද් ගොතමසිනි, දැන් කල් පැමිණියේ ය, බව පිළියෙල කොට තිමැටිණැ”යි කල් දැන්වී ය.

අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තභසමියං නිවාසෙසනා පත්තච්චරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසන සෙත බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදියං ජරිවෙසනා තෙනුප- සඛකම්. උපසඛකම්භීභී පඤ්ඤාතෙත ආෟතෙ නිසීදි. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවන්තං පණීතෙත බාදනීභෙත භොජනීභෙත සභජා සන්තපොසි සම්පවාචෙසි. මාණවකා'පි භික්ඛුසඛිං. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවන්තං භුත්තාපිං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගභෙභී ඵකම්න්තං නිසීදි.

100. ඵකම්න්තං නිසින්නස්ස ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදියං භගවා ආනුපුබ්බිකථං කථෙසි, සෙය්‍යපීදං දුතකථං සීලකථං සභ්‍යකථං කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සංකිලෙසං තෙකඛමෙම ච ආනිසංසං පකාසෙසි. යද භගවා අඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදීං කලුචිත්තං මුදුචිත්තං විනිවරණචිත්තං උදග්ගචිත්තං පසන්තචිත්තං, අථ යා බ්‍රුහිංතං සාමුකකංසිකා බම්මදෙසනා තං පකාසෙසි: දුකඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුඛං වජ්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ගණෙහය්‍ය, ඵචමෙම බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදියං තඝම් සෙච ආසන වරජං විතම්ලං බම්මචකඛුං උදපාදි යං කිඤ්චි සමුදයබම්මං සබ්බං තං නිරොධබම්මන්ති.

101. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී දිට්ඨිබ්බමෙමා පත්තබ්බමෙමා විදිතබ්බමෙමා ජරිසොභාලාබ්බමෙමා තිණණච්චිකිචෙජ්, විගතකථංකථො වෙසාරජ්ජපතො; අපරපච්චිභො සඤ්ඤාසන භගවන්තං ඵතදවොච: “අභිකකන්තං භො ගොතම් අභිකකන්තං භො ගොතම්. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම් නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලුග්ග වා මග්ගං ආචිකෙඛය්‍ය අකිකාචෙ වා කෙලපජ්ජොතං බාචෙය්‍ය වකඛු- මනො: රූපානි දුකඛින්ති, ඵචමෙම භොතා ගොතමෙත අනෙකජරියංගෙත බ්බමෙමා පකාසිතො. ඵසාභං භො ගොතම් සපුතො සභරිගො සපරිසො සාමිච්චි භවන්තං ගොතම් සරණං ගච්ජාමි බ්බමෙම භික්ඛුසඛිඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො බාචෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්‍යපෙතං සරණං ගතං. යථා ච භවං ගොතමො උකකච්චාය අඤ්ඤාති උපාසකකුලාති උපසඛකම්භී ඵචමෙම භවං ගොතමො පොකඛරසාදියුලං උපසඛකම්භු. තත්ථ සෙ තෙ මාණවකා වා මාණවිකා වා භවන්තං ගොතම් අභිවා- දෙස්සන්ති වා පච්චුට්ඨිස්සන්ති වා ආසනං වා උදකං වා දස්සන්ති චිත්තං වා පසාදෙස්සන්ති, තෙසං තං ගට්ඨස්සති දීඝරන්තං භිතාය සුබායා”ති. “කලාණං වුච්චති බ්‍රාහ්මණො”ති.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ඒ) පෙරවරුගෙහි සිටුවී හැඳ පෙරෙවැ පාසිටුවී ගෙන බික්සගන සමග පොකබරසාදී බමුණාගේ පිරිවෙස්න (=බොජුන් වලදෙනා හැන) කරා වැඩි ගේක. වැඩ, පැණැටුණු අස්තෙහි හුන් ගේක. ඉක්බිති පොකබරසාදී බමුණු හෙම මිහිරි වූ කායුතු බුදිය යුතු දැතින් සිංහන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආභාජ්‍යව ය, මැනවින් පැවැරැවී ය. මාණවකයෝ ද බික්සගන සැඟවූහ, මැනවින් පැවැරැවූහ..

එසින් පසු පොකබරසාදී බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, වලද පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත ඇත්තවුන් දැන, එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන පසෙක හුන්නේ ය.

101. එකත්පස්සි හුන් පොකබරසාදී බමුණුහුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුකකථා, ශිලකථා, ස්වභීකථා, කාමදීනව, කාමායන්තේ ආමක බව, කාමයන්තේ කෙලෙසීම, තෙකබවගෙහි (කාමයන්තෙන් නික්මුණු-බවිහි)අනුසස් පැවැසු ගේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් විවෙක පොකබරසාදී බමුණුහු (ඒ බණ ඇසීමෙන්) නිරෝධ සිතැති වුවහ, මොලොක් සිතැති වුවහ, නිවරණ කෙරෙත් පහ වූ සිතැත්තහ, මද වැඩි හිය සිතැත්තහ, පහත් සිතැත්තහ දත් සේක් ද. එ කල්හි දුඛ සමුදය නිරෝධ මාගී යන බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුත්තරීකී ධර්මදේශනාවක් වේ නම් එය පැවැසු ගේක.

යම්ගේ පහ වූ කථාවට ඇති, පිරිසිදු වගෙක් මොනොවට රජන් (පබ්)උර ගන්නන් ද, එසේ ම පොකබරසාදී බමුණාට එ අස්තෙහි ම 'යමක් උපදනා සුලු නම් ඒ සිංහල නැසෙන සුලු යැ'යි කෙලෙස් රජස් නැති, පහ වූ කෙලෙස්මල ඇති, දහම් ඇස පහල විය.

ඉක්බිති පොකබරසාදී බමුණු හෙම දුටු ආසීසභ්‍ය ධර්ම ඇත්තේ, ටැඹු ආසීසභ්‍යාවබෝධය ඇත්තේ, දුක ගත් ආසීසභ්‍ය ධර්ම ඇත්තේ, බැහැ ගත් ආසීසභ්‍ය ධර්ම ඇත්තේ, ඉක්මැටු සැක ඇත්තේ, පහ වූ සැක ඇත්තේ, බුදු සස්තැ විසාරද බවට පැමිණියේ, හමාම පසක් කළ බැවින් හැදෑහිය යුතු අනෙකක්හු තැත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“හවද්ගොතමසිති, අභිකාන්ත ය (විනෙසින් සිත්තල ය). හවද් ගොතමසිති, අභිකාන්ත ය. හවද් ගොතමසිති, චුතින් නමා තැඹු දුගක් උඩුකුරු කරන්නේ යම් සේ ද, වැසුණු දුගක් විවෘත කරනුයේ යම්ගේ ද, මා මුලා වුවකුට මහ කියන්නේ යම්ගේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහ යි සිතා හෙල් පහතක් දල්වන්නේ යම් සේ ද, එසේ ම, හවද් ගොතමයන් විසින් තොයෙක් කරුණින් ධර්ම පැවැසිණ. හවද්ගොතමසිති, ඒ මම භාසීව සහිත වැ, පිරිස් සහිත වැ, මෙහෙකරුවන් සහිත වැ හවද්ගොතමයන් ද ධර්ම ද හිසුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ හිය උවසකු කොට හවද්ගොතම හෙමේ මා සලකා වා. යම්ගේ හවද්ගොතම කෙරෙමි උකකථා නුවරෙහි අන් උපාසකුලයන් කරා එලැගේ ද, එසේ ම පොකබරසාදීකුලයට ද එලැගේ වා. එහි යම් මාණවක කෙරෙත් ගෝ මාණවිකා කෙරෙත් ගෝ හවද් ගොතමයන් ආදරයෙන් වදින්නෝ ද, දක හුතස්තෙන් තැගී ගෝ සිටින්නෝ ද, අසුන් ගෝ දිය ගෝ දෙන්නෝ ද, සිත ගෝ පහදවන්නෝ ද, එය මවුකට දික් කලක් වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය”.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “බ්‍රාහ්මණය, මනා දුගෙක් තොට කී සේ මැනැවැ”යි වදාළ ගේක.

සෞ ණදණ්ඩසුභතං.

1. එවං මෙ සුභං. එකං සමයං භගවා අචේතසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛේසන සද්ධිං පඤ්චමතොති භික්ඛුසතොති යෙන වම්පො තදුවසරි. තනු සුදං භගවා වම්පායං විහරති ගඟගරාය පොකබරණියා තීරෙ.

තෙන ඛො පන සමයෙන සෞණ්දණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො වම්පං අජ්ඣාවසති සතකුසසදං සතිණකට්ඨාදකං සධ්ද්දං රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙතිඝයත බිම්බිසාගේන දිතතං රුජ්දයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

2. අසසාසු ඛො වම්පෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා “සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්‍යපුතො සක්‍යකුලා පබ්බජ්ඨො අචේතසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛේසන සද්ධිං පඤ්චමතොති භික්ඛුසතොති වම්පං අනුප්පනො, වම්පායං විහරති ගඟගරාය පොකබරණියා තීරෙ. තං ඛො පන භවතං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කීත්තිසද්දෙ අබ්භුග්ගතො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරචි සභා දෙවම්බුඤ්ඤානං බුද්ධො භගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසාමණ්ඩ්‍රාහ්මණිං පජ් සදෙවම්බුඤ්ඤා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤ්ඤා පච්චෙදති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාභා සබ්‍යඤ්ඤං ඤානවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධිං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දසනං හොති”ති.

3. අඵ ඛො වම්පෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා වම්පාය නිකම්භිඤ්ඤා සඛිසඛිසී ගණිභුතා යෙන ගඟගරා පොකබරණී තෙනුපසඛිකම්භි.

4. තෙන ඛො පන සමයෙන සෞණ්දණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිවාසෙය්‍යං උපගතො හොති. අද්දතා ඛො සෞණ්දණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො වම්පෙය්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ වම්පාය නිකම්භිඤ්ඤා සඛිසඛිසී ගණිභුතෙ යෙන ගඟගරා පොකබරණී තෙනුපසඛිකම්භි. දිසා ඛතං ආමනොසී: “කීනනු ඛො හො ඛතො වම්පෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා වම්පාය නිකම්භිඤ්ඤා සඛිසඛිසී ගණිභුතා යෙන ගඟගරා පොකබරණී තෙනු-පසඛිකම්භි ?”ති

සෞඤ්ඤාධි සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් පෑවිදිමුළුවක් හා අංග රවෙහි සැරිසරන සේක්, වම්පා නුවරට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි ඒ වම්පා නුවර සමීපයෙහි ගඟින් පොකුණ තෙර වසන සේක.

එ සමයෙහි සෞඤ්ඤාධි බමුණු තෙමේ බහුජනාකීණී වූ, තණ දඹු දිග සුලභ වූ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති, රජුහුගෙන් ලත් නින්දගම් වූ (රජකර්මපයෙන් පරිභොග කට සතු වූ), මහධ රටට අභිපති සේනිය බිම්බිසාර රජු විසින් දුන් රජදායාදාය වූ, ශ්‍රෙණි ත්‍යාගය වූ වම්පා නුවර වෙසෙයි.

2. වම්පා නුවර වැසි බමුණුගැහැවියෝ (රවෙහි පැතිර පැවැති) මතු දැක්වෙන කතාව ඇසූහ: “හවත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මූ පෑවිදි වූ, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වූ කලී භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහපෑවිදිමුළුවක් හා අකුරුවැසැරි සරණුණේ, වම්පාවට පැමිණියේ, එය අසල ගඟීරා පොකුණ තෙර වෙසෙයි. ඒ හඟවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්භත් ය, සමසක්සමුදාය ය, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය, සුභ ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරපි ය, දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ ය, බුද්ධි ය, තඟවත් ය. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණ් සහිත මේ ලොව, මහණබමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත මේ සත්‍යවර්ෂයා, තමා ම සිය විසිණි නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වයි. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්‍යව්‍යානකල්‍යාණ වූ (සතිපට්ඨානාදී) මනා අර්ථ ඇති, මනා (සම්පුණ්ණී) ව්‍යාප්ත ඇති, සථාකාර පරිපුණ්ණි, පිරිසිදු දහමක් දෙසයි. එසේ දෙසනුයේ ද, සියලු සත්‍යබිඹසර පවසයි. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලී හිත වැඩ ගෙනැ දෙන්නෙකැ’යි ඒ හවදි ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ උතුම් වූ කීර්තියභිදයෙක් උස් වැ නැංගේ ය” යනු යි.

3. ඉක්බිති වම්පාපුර වැසි බමුණෝත් ගැහැවියෝත් වම්පායෙන් නික්මූ බොහෝ බොහෝ වැරැස් වූවෝ, එකී එකී පැත්තෙහි මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ, ගඟීරා පොකුණ අතට ගෙහි.

4. එ සමයෙහි සෞඤ්ඤාධි බමුණු තෙමේ තමා පහසැ උඩු මහලෙහි දවසකට පැමිණියේ වෙයි. හේ (කවලියෙන් බලනුයේ) වම්පායෙන් නික්මූ බොහෝ බොහෝ වී රැස් වැ, එක් එක් පසැ මුළු මුළු වැ, නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවක් වැ එකතු වැ ගඟීරා පොකුණ අතට යන වම්පාවාසී බමුණන් ද ගැහැවියන් ද දැක්කේ ය. දක ඝෛතනාසු බණවා “හවත් ඝෛතනාව, කවර හෙයින් වම්පාවාසී බමුණෝත් ගැහැවියෝත් වම්පායෙන් නික්මූ බොහෝ බොහෝ වී රැස් වැ එකී එකී පසැ මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වැ ගඟීරා පොකුණ කරා ගෙත් ද?”යි විචාලේ ය.

“අපි ඛො භො සමිණො ගොතමො සකාසුප්පතො සකාසුලා පඛච්ඡො අභේහසු වාරිකං වරමිනො මහතා භික්ඛුසභේසන සද්ධං පඤ්චමනෙතභි භික්ඛුසතෙභි වමං අනුපානෙනා වමොයං විහරති ගගගරො පොකඛරණියා තිරො. තං ඛො පන හවන්තං ගොතමිං එවං කල්යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ‘ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණ-සමපනො පුගතො ලොකපිඤ්ඤ අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්භුග්ගානං බුද්ධො හගවා’ති. තමමතෙ හවන්තං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිත්ති”ති.

5. තෙන භි ගො ඛතෙන තෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්ති වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එවං වදෙති: “සොණදණ්ඩො භො බ්‍රාහ්මණො එවමිහ: ‘ආගමේතඤු කිර හවනො සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛක-මිත්ති”ති.

‘එවං ගො’ති ඛො භො ඛතො සොණදණ්ඩංග්ග බ්‍රාහ්මණංග්ග පටිසසුතො තෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්ති වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එතදවොච: “සොණදණ්ඩො භො බ්‍රාහ්මණො එමිහ: ‘ආගමේතඤු කිර හවනො. සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිත්ති”ති.

6. තෙන ඛො පන සමිතෙන තානාවෙරජ්ජකානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමන්තාති බ්‍රාහ්මණසතාති වමොයං පටිච්චන්ති කෙනවිදෙව කරණීයෙන. අඤ්ඤාසු ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො: ‘සොණදණ්ඩො කිර බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිත්ති’ති. අච ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො තෙන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ති සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණං එතදවොච්ච: ‘හවං කිර හවං සොණදණ්ඩො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිත්ති’ ටි”ති

“එවං ඛො මෙ භො භොති අහම්පි සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිත්ති”ති.

7. “මා හවං සොණදණ්ඩො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමි. න අරහති හවං සොණදණ්ඩො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිදුං. සමෙ හවං සොණදණ්ඩො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිත්ති, හොතො සොණදණ්ඩංග්ග යසො හාසිත්ති සමිණංග්ග ගොතමිත්ති යසො අභිච්චිත්ති. යම්පි හොතො සොණදණ්ඩංග්ග යසො හාසිත්ති සමිණංග්ග ගොතමිත්ති යසො අභිච්චිත්ති, ඉමිනා පභවතන න අරහති හවං සොණ-දණ්ඩො සමිණං ගොතමිං දඤ්ඤානාය උපසඛකමිදුං. සමිණො තෙව ගොතමො අරහති හවන්තං සොණදණ්ඩො දඤ්ඤානාය උපසඛකමිදුං.

“හවත, කාරණයෙක් ඇත: ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මු පැවැදී වූ ඉමණ ගෞතම තෙමේ අංග රටු සැරි සරනුයේ, භික්ෂුන් පත් සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා වම්පාවට පැමිණියේ, වම්පා පුර යම්පයේ වූ ගඟීරා නම් පොකුණ අද්දර වෙසෙයි. ‘ඒ හතවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්ථය ය, සමයක්සලුඳු ය, විදුචරණ සම්පන්න ය, සුභත ය, ලොකවිත් ය, නිරුක්තර පුරුෂදමසාරපි ය, දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ ය, බුදු ය, හතවත් යැ යි මෙසේ ඒ හවද් ගෞතමයා පිළිබඳ හඳු වූ ගුණසංඝයෙක් උස් වෑ නැංගේ ය. මොහු ඒ හවද්ගෞතමයා දක්නා පිණිස එහි ගෙන්” යැ යි කන්තෘ තෙමේ කී ය.

5. “හවත් කන්තෘව, එසේ වී නම්, ඒ වම්පාවාසී බමණු ගැහැවියන් වෙත එළැඹ ඔවුනට “හවත්නු (මොණ්ඩානක්) බලා පොරොන්දු වෙත්වා. සොණදණ්ඩ බමුණාත් ඉමණ ගෞතමයන් දක්නට එහි යන්නේ” යි සැල කරව” යි කී ය. ‘එසේ ය හවතැ’ යි කියා කන්තෘ තෙමේ සොණදණ්ඩ බමුණාට පිළිවදන් දී, වම්පාවාසී ඒ බමුණු ගැහැවියන් කරා එළැඹ “හවත්නි, හවත්නු බලා පොරොන්දු වෙත් වා. සොණදණ්ඩ බමුණු ද ඉමණ ගෞතමයා දක්නට එහි යන්නේ” යැ යි දන්වී ය.

6. එ සමයෙහි වතාහි නොයෙක් විදෙසින් පැමිණි පත්සියක් පමණ බමුණෝ කිසි කටයුත්තක් පිණිස වම්පා නුවර වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ ‘සොණදණ්ඩ බමුණා මහණ ගොසුම්හු දක්නට යෙත් උ’ යි ඇසූහ. ඉක්බිති ඔහු සොණදණ්ඩ බමුණා කරා ගියහ. ගොස් “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නේ උ යනු සැබෑ ද?” යි විචාලහ.

“හවත්නි, (සැබෑ ය) ‘මමත් මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නෙමි’ යි මට මෙසේ සිතෙක් වේ” යැ යි සොණදණ්ඩ තෙමේ කී ය.

7. එ බස් අසා ඔහු කියන්නේ, “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට නො යේ වා. හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට නො නිසි වේ. ඉදින් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නේ නම්, හවත් සොණදණ්ඩයාගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුමන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය. ‘හවත් සොණදණ්ඩයාගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුමන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය, යහ යමෙක් ඇද්ද මේ කරුණින් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්හු දක්නා පිණිස එහි යන්නට නො නිසි ය. මහණ ගොසුමාණන් ම හවත් සොණදණ්ඩයන් දකින්නට එනු නිසි ය.

හවං හි සොණදණ්ඩො උභතො සුජාතො මානිතො ච පිනිතො ච, සංසුඛගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවිදෙන.

යමපි හවං සොණදණ්ඩො උභතො සුජාතො මානිතො ච පිනිතො ච, සංසුඛගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවිදෙන. ඉමිනා පඛෙතන න අරහති හවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දක්ඛනාය උපසඛකමිදුං. සමණො කෙච ගොතමො අරහති හවන්තං සොණදණ්ඩො දක්ඛනාය උපසඛකමිදුං.

හවං හි සොණදණ්ඩො අඛෙසා මහඤ්චො මහාභාගො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො අජ්ඣායකො මනතධරො තිණණං වෙදුනං පාරග සතිසංඝුකෙට්ඨානං සාකඛරපහෙදුනං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකො, වෙය්‍යාකරණො, ලොකායතමහාපුරිසලකඩණේසු අනවයො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො අභිරුපො දක්ඛනීයො පාසාදිකො පරමාය වණණපොකඛරතො සමන්තාගතො බ්‍රහමචණේ බ්‍රහමචච්චසී, අකච්ඡුදු-වකාසො දක්ඛනාය-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො සිලවා වුඤ්ඤිඤි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො-පෙ-.
හවං හි සොණදණ්ඩො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො, පොරියො වාචාය සමන්තාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලග්‍රාය අත්ඨස්ස විඤ්ඤුපට්ඨාය-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො ඛහුන්තං ආචරියපාචරියො, තිණි මාණ-වකසතාති මනො වාචවති. ඛහු ඛො පන තානාදිසා තානාජනපද මාණවකා අගච්ඡන්ති ගොතො සොණදණ්ඩස්ස සන්තිකෙ මනතත්ඨිකා මනො අධිසිදුකාමා-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො ජිණේණ, වුඤ්ඤො මහලලකො අභිගතො වයො අනුපතො. සමණො ගොතමො තරුණො වෙච තරුණපඛෙජිතො ච-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො රඤ්ඤො මාගධස්ස සෙතියස්ස බිමබ්බසාරස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො බ්‍රාහමණස්ස පොකඛරසාතිස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

‘භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මෑ අභිජාත ය. සත්වන මිමුතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය. ජාතිවාදයෙන් (කුල පිළිබඳ තෙජලෙන්) නොගෙලන ලද්දේ ය. නො ගරහන ලද්දේ ය.

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙ පසින් මෑ අභිජාත ය. සත්වන මිමුතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතිසේ ය, ‘ජාතිවාදයෙන් ඉවත නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය, යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණෙහුත් භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොයුම්හු දක්තව යනු නො වටී. මහණ ගොයුමින් ම භවත් සොණදණ්ඩයා දක්තව එනු වටී.

තව ද භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී ආසාය ය, මහත් ධන ඇත්තේ ය, මහද්ගෝග ඇත්තේ ය...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී වේද හදුරන්නෙක. වේදයන් සිතෑ ලා දරන්නෙක. නිකණ්ඩු කෙටනශාසත්‍ර සහිත, අක්ෂරප්‍රහෙද (ශික්ෂා හා නිරුක්ති) සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති ත්‍රිවේදයන් ගේ පරතෙර පැමිණියෙක, පදපාඨ දන්නෙක. එසින් අන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ විධි ද දන්නෙක. ලොකායත ශාසත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ-ශාසත්‍රයෙහිත් නිපුණයෙක....භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී විශිෂ්ට රූපශාසා ඇත්තෙක, දකුම් කටයුතු ය, ප්‍රසාද ඵලවන සුලු ය, උතුම් වණීසොඤ්චියෙන් සමන්විත ය, උතුම් රත්වත් පැහැත්තෙක, උතුම් ඔරිප්‍රතා ඇත්තෙක. (ආරොහපරිණාහසම්පත්තියෙන් ද අවයවයන්ගේ පරිපුණීභයෙන් ද) සිරුරෙහි දක්මට නොමඳ වූ අවකාශ ඇත්තෙක...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශිලයෙන් යුක්ත ය ..

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ කලණ තෙපුල් ඇත්තේ, කලණ මිහිරි බස් කියන්නේ, නිදොස් වූ කෙලතොලු නොවූ, කී අරුත අභවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විත ය...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රවාසී ද වූයේ, තුන්සියක් මාණවකානට වේදයන් කියවයි. වේදයන් ප්‍රයෝජන කොටැති, වේද හදුරනු කැමැති බොහෝ මාණවකයෝ තත් දෙසින් තත්රටින් භවත් සොණදණ්ඩයා වෙත එත්...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී ජරුජර්ණ ය, වයොවෘඪි ය, මහලු ය, බොහෝ කල් ඉක්මැවූයෙක, පැසිම් වයසට පැමිණියෙක. මහණ ගොයුම් තෙමේ තරුණ ද වේ. තරුණ පැවිද්දෙක් ද වේ...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී මගධාධිපති සෙනිය බිම්බිසාර රජහු විසින් සත්කාර කරන ලද්දෙක, ගුරුකාර කරන ලද්දෙක, බුහුමන් කරන ලද්දෙක, පුදන ලද්දෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී පොකුරුසාත් බමුණා විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානීත ද පූජිත ද අපවිත ද වේ...

භවං හි සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුසසදං සතිණ්-
කථොදකං සබ්බද්දං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙතිගෙන
බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං.

යමපි භවං සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුසසදං සතිණ්-
කථොදකං සබ්බද්දං රාජභොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙතිගෙන බිම්බි-
සාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං, ඉමිනාපචෙතන න අරහති භවං
සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමිදුං. සමණො තෙව
ගොතමො අරහති භවන්නං සොණදණ්ඩො දසසනාය උපසඛකමිදුනති.

8. එවං වුත්තන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණ එතදවොච:
තෙන හි භො මමපි සුණාඨ, යථා මයමෙව අරහාමි නං භවන්නං ගොතමං
දසසනාය උපසඛකමිදුං තතෙව අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං
දසසනාය උපසඛකමිදුං. සමණො බ්‍රහ්ම භො ගොතමො උභතො සුජාතො
මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා,
අකඛිතො අනුපකකුචොචා ජාතිවාදෙන.

යමපි භො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච,
සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුචොචා
ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපචෙතන න අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං
දසසනාය උපසඛකමිදුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාමි නං භවන්නං ගොතමං
දසසනාය උපසඛකමිදුං.

සමණො බ්‍රහ්ම භො ගොතමො මහන්නං ඤ්ඤතිසඛිකං ඔහාය පබ්බජිතො....
සමණො බ්‍රහ්ම භො ගොතමො පහුතං තීරඤ්ඤසුචණ්ණං ඔහාය පබ්බජිතො
භුමිගතඤ්ච වෙහාසට්ඨඤ්ච...

සමණො බ්‍රහ්ම භො ගොතමො අහරො'ව සමානො සුචා සුසු කාල-
කෙසො හදෙන යොබ්බණෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අභාරසමා
අනිහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො බ්‍රහ්ම භො ගොතමො අකාමකානං මාතාපිදුන්නං අසුච්චානං
රුදන්නානං කෙසමසුං ඔහාරොචා කාසායාති වජාති අච්ඡාදෙනා
අභාරසමා අනිහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො බ්‍රහ්ම භො ගොතමො අහිරුපො දසසනියො පාසාදිකො පරමාය
වණ්ණපොකාරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්චසී අකච්ඡා-
වකාසො දසසනාය...

සමණො බ්‍රහ්ම භො ගොතමො සීලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන
සමන්තාගතො...

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලි බහුජනාකීණී, තණ දඹු දිය යන මේසින් යුක්ත, බොහෝ බාන්‍ය ඇති, රජුගෙන් ලත් සවකිය පරිභොග වස්තු වූ, රජුගේ දායාදය වූ, සෙනිය බිම්බිසාර මහරජුනු දුන් ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ වම්පානුවරට අභිපති වූ වෙසෙසි.

භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බහුජනාකීණී..වම්පානුවරට අභිපති වූ වෙසේ ය යන යම් කරුණක් ඇද්ද, මේ කරුණින් භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්හු දක්නට යනු නොතිසි ය. මහණ ගොසුම් තෙමේ ම භවත් සොණදණ්ඩයා දක්නට එනු සුදුසු යැ”යි කිහ.

8. මෙසේ කී කල්හි සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ ඒ බමුණකට කියනුයේ, “භවත්ති, එසේ පී තම් ඒ භවද්දේගොතමයන් අප දක්නට ඊම නොවූ අප ම ඔබ දක්නට යනු සුදුසු බවට මා කියන බස් ද අසවු: ‘භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුටසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මෑ අභිජාතයහ, සත් වත මිමුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෝ ය. ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය.

‘මහණ ගොසුම්හු මවුටසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් ම අභිජාතයහ...නොගරහන ලද්දේ ය’ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණින් ඒ භවද්දේගොතමයෝ අප දක්නට එන්නට නො නිස්සහ. වෑලි අපි ම ඔබ දක්නට යනු නිස්සමිහ.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් නැමුළුව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොළොව යට ද පොළොව මත්තෙහි ද වූ මහත් හිරණ්‍යසවණී හැරූ පියා පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සොදුරු යොවුතෙත්, (තුන් වයසින්) පලමු වයසින් යුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මනා කළ කෙහෙ ඇති වූ යොවුන් විශෙහි සිටියෝ ම ගිහි ගෙන් නික්මූ පැවිදි බිම්මට වත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුපියන් ඔබ පැවිදි වනුවට නොකැමැති වූ කදුළු පිරුණු මුහුණු ඇති වූ හබද්දි එය නොතකා කෙහෙ රවුළු බා දමා කසා වත් හැඳ ගිහි ගෙන් නික්මූ පැවිද්දට වත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි විසිවේ රූප සම්පත් ඇත්තෝ ය, දකුම් කවයුතු හ, ප්‍රසාදජනක හ, උතුම් වණිසෙහෙඤ්චියෙන් සමන්විත හ, බිඹුණ සේ උතුම් රත් පැහැ ඇත්තෝ ය, උත්තම ශරීරප්‍රභා ඇත්තෝ ය, සිය සිරුරෙහි දක්මට නොමඳ වූ අවකාශ ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිල්වත් හ, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, තිදෙස් සිල් ඇත්තෝ ය, තිදෙස් ශිලයෙන් සමන්විත හ...

සමණො ඛලු හො ගොතමො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියො වාචාය සමන්තාගතො විසංවංසාය අතෙලගලාය අඤ්ඤා විඤ්ඤාපනියා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඛුන්තං අචරියපාචරියො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඩිණකාමරගො විගනවාපලො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකඛාණෙ ඛුගමඤ්ඤාය පජාය.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො උච්චා කුලා පබ්බජිතො අසමහින්නං ඛතතියකුලා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අඛිසා කුලා පබ්බජිතො මහඤ්ඤා මහාභොගා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො තීරණරඛිසා තීරණරජනපදා සම්පුච්ඡිකුං අගච්ඡන්ති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අනෙකානි දෙවනාසහස්සානි පාණෙහි සරණං ගතාති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො ‘ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිඤ්ඤමහාරචි සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා’ති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ආනතිංසමහාපුරිසලකඛණෙහි සමන්තාගතො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො එහිසාගතවාදී සබ්බෙලො සමේවාදකො අඛිසාකුටිකො උත්තානමුච්ඡවා පුබ්බහාසී.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො වදානං පරිසානං සකකතො ගරුකතො මානිකො පුජිතො අපචිතො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඛුන්තං දෙවා මනුස්සා ව අභිපසන්නා.-පෙ-

මහණ ගොසුම්හු වූ කලී කලණ තෙපුල් ඇත්තෝ ය, කලණ මිහිරි බස් කියන්නෝ ය, නිදෙස් වූ, කෙලකොලු නොවූ, කී අරුත හඟවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විතයෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රාවාසී ද වෙති...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී පහ වූ කාමරුග ඇත්තෝ ය, පහ වූ වචන බවී ඇත්තෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී කම්මාදී ද ක්‍රියාවාදී ද වෙති. ලොවුතුරු දහම් පුරාසර කොට පවතිති. සැරිසුත් මුගලන් ඇ බමුණු පිරිසට තායක වූ හැසිරෙහි (නොහොත් තමනට විරුද්ධ වූ බමුණු පිරිසට පවා අහිතක් නොසිතා හිත සුව ම පතන්නෝ හැසිරෙහි)...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී අමිඟු (පිරිසිදු) කැත්කුලය වූ උසස් කුලයන් නික්මූ පැවිදි වූවෝ ය ..

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී මහත් ධන ඇති මහත් භොග ඇති සමෘද්ධි කුලයෙන් නික්මූ පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුමන් කරු පිට රටින් පිට දැනවුයෙන් පැණ පුළුවුණ්හට එති...

හවත්ති, නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ මහණ ගොසුමන් දිවිගිමියෙන් සරණ හිසහ...

හවත්ති, 'මේ මේ කරුණින් ඒ හතුවත් තෙමේ අර්භත් ය, සමන්-සමුද්ධි ය, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථී ය, දෙවිමිනිසුන්හට ශාස්තෘ ය, බුද්ධි ය, හඟවත් යැ' යි මහණ ගොසුමාණන් පිලිබඳ වූ මෙසේ වූ යහපත් ගුණඝොෂයෙන් ඉතා උස් වූ නැංගේ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණුවලින් සමන්විත හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී තමන් වෙත පැමිණෙන්නවුන් 'එත්ත, මෙහි ආ සේ මැනවැ'යි කියා පිලිගන්නා සුලු හ, කතට සුව ඵලවන තෙපුල් බණන්නෝ ය, පිලිසඳරෙහි දක්ෂ හ, බෑම නො හකුළුවන්නෝ ය, සුලභ කථා ඇත්තෝ ය, පැමිණියවුනට තුමු පලමුයෙන් කථා කරන සුලු හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී (මහණ මෙහෙණි උවසු උවැසි යන) සිවු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලදු හ, ගුරුකාර කරන ලදු හ, බුහුමන් කරන ලදු හ, පුදන ලදු හ, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලදු හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුමන් කෙරෙහි වතාහි බොහෝ දෙවියෝත් මිනිස්සුන් වෙසෙසින් පහත් හ...

සමමණො ඛලු හො ගොතමො යසමිං ගාමෙ වා නීගමෙ වා පට්ටසති, න කසමිං ගාමෙ වා නීගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සො වීගෙයෙනති-පෙ-.

සමමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බිං ගණී ගණාවරියො පුපුනිත්ථකරුනං අභ්ගමකඛායති-පෙ-.

යථා ඛො පත හො එකෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං යථා වා තථා වා යතො සමුද්ගච්ඡති න ගෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො. අථ ඛො අනුත්තරය විජ්ජාවරණසම්පදා සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො...

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා මාගධො සෙතියො බ්‍රිහස්පතො සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණෙති සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා පමසනදී කොසලො සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණෙති සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොකබ්‍රසාති සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමචේවා පාණෙති සරණං ගතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤො මාගධස්ස සෙතියස්ස බ්‍රිහස්පතස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤො පසෙනදීස්ස කොසලස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකබ්‍රසාතියස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං විහරති ගඤ්ඤාය පොකබ්‍රණියා තීරෙ. ඤ ඛො පත හො කෙචි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අමනාකං ගාමකෙඛනතං ආගච්ඡති, අතිපී හො තෙ හොති. අතිපී ඛො පතමෙති සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානතබ්බො පුජිතබ්බො අපචිතබ්බො. යපී හො සමණො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං විහරති ගඤ්ඤාය පොකබ්‍රණියා තීරෙ. අතිච්ඡාකං සමණො ශ්‍රගාතමො. අතිපී ඛො පතමෙති සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානතබ්බො පුජිතබ්බො අපචිතබ්බො. ඉමිනාපඤ්ඤන න අරහති සො හට්ඨං ගොතමො අමනාකං දස්සනාය උපසඛකමීදුං. අථ ඛො පත මයමෙච අරහාමි තා හවන්තා ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමීදුං.

එත්තනක ඛො අහං හො තස්ස ගොතො ගොතමස්ස භුණෙ පරියාපුණාමි. තො ච ඛො සො හට්ඨං ගොතමො එත්තකවණෙණො, අපරිමාණවණෙණො හි සො හට්ඨං ගොතමො”ති.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු තුමු යම් ගමක නියමිතමෙක හෝ වෙසෙත් නම්, එ ගම, හෝ නියමිතම, හෝ වසන මිනිස්තට යක්කු පිඩා නො කෙරෙත්...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහ සඟපිරිස් ඇත්තෝ ය, ගණනායක හ, ගණාවාසී හ, බොහෝ තිථිකරයන් අතුරෙහි අග්‍ර හ සි කියනු ලැබෙති...

යම් සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යහස අවේලකතා ආදී පිටතට පෙන්වන යම්තම් ව්‍යමානුසෙකින් වැඩෙනත් මහණ ගොසුමන් ගේ වූ කලි යහස එසේ වැඩුණෙක් නො වේ. වැලි තමන් තුල, ම වූ තිරැත්තර විදුවරණසම්පතීන් වැඩුණේ වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි මහධානිපති සෙනිස බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි ගිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි කොශලාධිපති පසේනදී රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි ගිමියෙන් සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරැසැත් බමුණු තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවිගිමියෙන් සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහධානිපති සෙනිස බිම්බර මහරජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරැකෘත ද මානිත ද පුජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කොශලාධිපති පසේනදී රජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරැකෘත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරැසැත් බමුණුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරැකෘත ද මානිත ද පුජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වනාහි (දැන්) වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාවට නොදුරැ තන්හි වූ ගඟිරා පොකුණතෙරැ වෙසෙති. භවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අපේ ගම්කෙතට එත් නම් උහු අපට අමුත්තෝ වෙත්. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කල යුත්තෝ ය, ගුරැකාර කල යුත්තෝ ය, බුහුමන් කල යුත්තෝ ය, පිදියැ යුත්තෝ ය, යටත් පැවැතුම් දැක්වියැ යුත්තෝ ය. යම් හෙයකින් මහණ ගොසුම්හු වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාව සමීපයේ ගඟිරා පොකුණ තෙරැ වෙසෙත් ද, එ හෙයින් ඔබ අපේ අමුත්තෝ ය. ඒ අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතු හ, හරැ කටයුතු හ, බුහුමන් කටයුතු හ, පිදියැ යුතු හ, යටත් පැවැතුම් දැක්වියැ යුතු හ. මේ කරැණිහුත් ඒ හවද්ගොතමයන් අප දක්නට එනු නො වටි. වැලි අපි ම ඔබ දක්නට යැ යුතු වමු

භවත්ති, ඒ හවද්ගොතමයන් පිලිබද වූ මෙ පමණක් ගුණ මම දනිමි. එහෙත් ඒ භවත් ගොතමයෝ නම් මෙ පමණක් ම ගුණ ඇත්තෝ නො වෙති. වැලි දු ඔබ පමණ කට නොහැකි ගුණ ඇත්තෝ ය'' යනු යි.

9. එවං චුතෙන තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: ‘යථා ඛො භවං සොණදණ්ඩා සමණස්ස ගොතමස්ස වණණ භාසති ඉතො චෙ’පි සො භවං ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලුමෙව සඳොන කුලපුතෙතන දස්සනාය උපසඛකම්භුං අපි පුචොසෙත¹. තෙන හි ගො සඤ්ඛව මයං සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකම්භස්සාමා’ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන ගහගරු පෙකඛරණී තෙනුපසඛකම්.

10. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිරොවනසණ්ඛගතස්ස එවං චෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදී: ‘අතඤ්චව ඛො පන සමණා ගොතමං පඤ්ඤං පුචෙජ්ජයං, තනු චෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: ‘ත ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං පුච්ඡිතඤ්ඛො, එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡිතඤ්ඛො’ති. තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතො, තාසකඛි සමණං ගොතමං යොනිසො පඤ්ඤං පුච්ඡිතුන්ති’. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය, යසො’පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා’පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං ගොගා. මඤ්චව ඛො පන සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුචෙජ්ජය, තස්ස වාහං පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ත ආරුඤ්චයං, තනු චෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: ‘ත ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං ව්‍යාකාතඤ්ඛො. එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතඤ්ඛො’ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, අබ්‍යතො තාසකඛි සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරුඤ්චුන්ති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය, යසො’පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා’පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං ගොගා. අහං චෙව ඛො පන එවං සම්පගතො සමානො අදිස්වා’ව සමණං ඤොතමං නිවතෙතය්‍යං, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතො මාතථද්ධො භිතො ව. තො විසභි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකම්භුං. කථං හි නාම සම්පගතො සමානො අදිස්වා සමණං ගොතමං නිවතතිස්සති?’ ති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ, ගොගා’පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලද්ධා ඛො පනම්හාකං ගොගා’ති.

11. අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භිචා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී. සමෙමාදනීයං කථං සාරුණීයං විතිසාරෙත්වා එකමන්තං තිසීදී. වමෙපය්‍යකාපි ඛො බ්‍රාහ්මණභගපතීකා අපෙසකචෙව භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසීදිංසු. අපෙසකචෙව භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරුණීයං විතිසාරෙත්වා එකමන්තං තිසීදිංසු. අපෙසකචෙව යෙන භගවා තෙනඤ්ඤිං පනාමෙත්වා එකමන්තං තිසීදිංසු. අපෙසකචෙව නාමභගවන්තං සාවෙත්වා එකමන්තං තිසීදිංසු. අපෙසකචෙව තුණ්හිභුතා එකමන්තං තිසීදිංසු.

1. පුචොසෙතාහි’පි පාඤා කෙසුචි පොස්කෙසු.

9. මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණෝ සොණදණ්ඩ බමුණා බණවා, “හවත් සොණදණ්ඩ ය, හවත් සොණදණ්ඩයා මහණ ගොසුමන්ගේ ගුණ කියන සැටියෙන් ඒ හවද් ගොතමයන් මෙසින් සොදන් සියක් දුර වෘතත්, සැදහැකි කුලපුතුනු විසින් පාපෙය (මහ පියදම්) ගෙන ද ඔබ දක්නට එළැඹෙනු වටි ම ය එ බැවින් හවත්නි, අපි සියල්ලෝ ම ඒ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නමු”යි කීහ.

ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ මහත් බමුණු ගණයා හා ගඟීර පොකුණ අතට ගියේ ය

10 එ කල්හි වතාහි වනලැහැබ තුළට පිවිසි සොණදණ්ඩ බමුණාට මෙසේ විතතසංකල්පනාවෙක් පහල විය:

“ඉදින් මම මහණ ගොසුමන් අතින් ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි නමි, (එවිට) ‘බමුණ, මේ පැණය මෙසේ නොවිචල මනා යැ’යි මහණ ගොසුමිනු මට කියන්නෝ නමි, එසින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩයා අනුවණ ය, නොවිසත් ය, මහණ ගොසුමන් අතින් නුවණින් පැණ විචාරන්නට නො හැකි වියැ’යි මා කිගන්නාහ. මේ පිරිස යමකු කිගන්නාහු නමි, ඔහුගේ යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යමක්හුගේ යශස් පිරිහෙන්නේ නමි, ඔහුගේ ගෞරව සමපත් ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ ගෞරවයෝ වනාහි යශස් හෙතුවෙන් ලැබුණෝ ය. තව ද මහණ ගොසුමිනු මා අතින් පැණ විචාරන්නෝ නමි, ඒ පැණ විසැදීමෙන් මම ඔවුන්ගේ සිත් නො ගත්තෙමි නමි, එහි දී මහණ ගොසුමිනු ‘බමුණ, මේ පැණය මෙසේ විසදියැ යුතු නො වේ. බමුණ, මෙය විසැදියැ යුත්තේ මෙසේ ම යැ’යි මට කියන්නෝ නමි, එසින් මේ පිරිස මට ‘සොණදණ්ඩ බමුණා අනුවණ ය, නොවිසත් ය, පැණ විසැදීමෙන් මහණ ගොසුමන්ගේ සිත ගන්නට නො හැකි වී ය යි කිගා කරන්නාහ. මේ පිරිස යමක්හට නිහා කරන්නාහු නමි, ඔහු යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යමකු ගේ යශස පිරිහෙන්නේ නමි, ඔහු ගේ ගෞරව ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ ගෞරවයම්පත් වනාහි යශස් හෙතුවෙන් ලැබුණු දු ය. මමත් මෙසේ ලඟට පැමිණියෙමි ම මහණ ගොසුමන් නොදක පෙරලා යන්නෙමි නමි, එසින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩ බමුණා අනුවණ ය, නොවිසත් ය, දැඩි මන් ඇත්තේ ය, බිය ගත්තේ ද වේ, මහණ ගොසුමන් දකිනු පිණිස එළැඹෙන්නට නො හැකි විය. මෙසේ ලඟට පැමිණියේ ම මහණ ගොසුමන් නොදක කෙසේ තම පෙරලා යැ හැකි වන්නේ ද?’යි වේ පරිභව කරන්නාහ. මේ පිරිස යමකුට පරිභව කරන්නාහු නමි ඔහු ගේ යශස ද පිරිහෙන්නේ ය. යමකුගේ යශස පිරිහෙන්නේ නමි, ඔහුගේ ගෞරවයෝ ද පිරිහෙන්නාහ. අපේ ගෞරවයෝ යශස්හෙතුවෙන් ලද්දේ ය (එ බැවිනි)” යනු යි.

11. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා පිළිසදර කතා කෙළේ ය. සිතැ රැදවිය යුතු වූ පිළිසදර කතා අවසන් කොට පසෙක ඉදගත්තේ ය. එමිපානගරවාසී බමුණෝත් ඇහැවියෝත් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉදගත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා පිළිසදර කතා කලහ. සිතැ රැදවියැ යුතු පිළිසදර කොට නිමවා පසෙක හිදගත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇදීලී තමා වැද පසෙක ඉදගත්ත. කෙනෙක් නමී ගොත් අස්වා පසෙක ඉදගත්ත. කෙනෙක් නිහඬ වැ පසෙක ඉදගත්ත.

12. ඔහු පි පුදං සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො එතදෙව බහුලමනුපිත-
 කෙකතො නිසිනො නොති: “අහං වෙව ඛො පන සමණං ගොතමං
 පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යං ඔහු වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය ‘න
 ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡිතඛො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
 පරිහවෙය්‍ය ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතො, නාසකඛී
 සමණං ගොතමං ගොතිසො පඤ්ඤං පුච්ඡිතුනති’ යං ඛො පනායං පරිසා
 පරිහවෙය්‍ය යසො’පි නස්ස භාගෙඵ. යස්ස ඛො පන යසො භාගෙඵ
 හොගාපි නස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනව්‍යාකං හොගා. මඤ්චව
 ඛො පන සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය, නස්ස වාහං පඤ්ඤාසා
 වෙය්‍යාකරණෙන විතතං න ආරාධෙය්‍යං, ඔහු වෙ මං සමණො ගොතමො
 එවං වදෙය්‍ය ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා එවං ව්‍යාකාතඛො, එවං
 නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතඛො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
 පරිහවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතො, නාසකඛී
 සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙය්‍යති.’
 යං ඛො පනායං පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි නස්ස භාගෙඵ යස්ස ඛො
 පන යසො භාගෙඵ හොගාපි නස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්ඤා ඛො පනව්‍යාකං
 හොගා. අහො වත මං සමණො ගොතමො සතෙ ආචරියතෙ තෙවිජ්ජකෙ
 පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය. අඤ්චාචකස්සාහං විතතං ආරාධෙය්‍යං පඤ්ඤස්ස
 වෙය්‍යාකරණෙනා”ති.

13. අඵ ඛො භගවතො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස වෙතසා වෙතො-
 පරිවිතකකමඤ්ඤාය එතදහොසි: “චිතඤ්ඤාති ඛො අයං සොණදණ්ඩො
 බ්‍රාහ්මණො ඥකෙන විතතන. යනනුතාහං සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං සතෙ
 ආචරියතෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යනති.”

අඵ ඛො භගවා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: “කතීති පන
 බ්‍රාහ්මණ අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතති බ්‍රාහ්ම-
 ණො’හමීති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේය්‍ය: ?”ති

14. අඵ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි: යං වත
 නො අහොසි ඉච්ඡිතං, යං ආකඛිතිතං, යං අධිපෙපතං, යං අභිපඤ්චිතං ‘අහො
 වත මං සමණො ගොතමො සතෙ ආචරියතෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං
 පුච්ඡෙය්‍ය, අඤ්චා වනස්සාහං විතතං ආරාධෙය්‍යං පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකර-
 ණෙනා’ති, ඔහු මං සමණො ගොතමො සතෙ ආචරියතෙ තෙවිජ්ජකෙ
 පඤ්ඤං පුච්ඡති. අඤ්චා වනස්සාහං විතතං ආරාධෙය්‍යාමි පඤ්ඤස්ස
 වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

15, අඵ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යනාමෙති කායං
 අනුපිලොකනො පරිසං භගවතං එතදවොච: “පඤ්චි හෝ ගොතම
 අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙතති ‘බ්‍රාහ්මණො’හමීති
 ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේය්‍ය. කතමෙහි
 පඤ්චි ? ඉඛි ගො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මාතීතො ච
 පිතිතො ච, සංසුඤ්චගහණිකො යාව සතමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො
 අනුපකකුටෙයා ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො හොති මනවධරො තිණණං
 වෙදනං ටාරගු සතිඝඤ්ඤාකෙට්ඨානං සාකඛරපභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං,
 පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමසාපුරිසලකඛණෙසු අනවගො:

12. එහි ද සොණදණ්ඩ තෙමේ “මම මහණ ගොයුමන් අතින් ප්‍රශ්න විචාරන් තෙමි නම්, (එ විටැ) ‘බමුණ, මේ පැණය මෙසේ නො විචාල මනා යැ’යි මහණ ගොයුමනු මට කියන්නෝ නම්, එසින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩයා අනුවණ ය, නොපියන් යැ’ යි මට පරිභව කරන්නාහ. මේ පිරිස යම්කුට පරිභව කරන්නාහු නම් ඔහුගේ යහස ද පිරිහෙන්නේ ය. යම්කුගේ යහස පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහුගේ ගොහයෝ ද පිරිහෙන්නාහ. අපේ ගොහයෝ යහසහෙතෙසෙන් ලද්දේ ය. (එ බැවිනි.) මහණ ගොයුමන් ඥානිය ආවාසීවාදය වූ ත්‍රිවිදුමිභයයෙහි පැණ විචාරයෙන් යෙහෙක. එසේ කලැ පැණ විසැදීමෙන් ඒකාන්තයෙන් ම ඔබ සිත් ගත හැකි වන්නෙමි”යි මේ සිහිවිල්ල ම බෙහෙවින් සිතමින් සුත්තේ වෙයි.

13. එ කලැ වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිය සිහින් සොණදණ්ඩ බමුණාගේ සිත දැක්මෙන් “මේ සොණදණ්ඩ බමුණා සිය සිහිවිල්ලෙන් වෙතහසෙයි. මම මොහුගෙන් සිය ආවාසීවාද වූ ත්‍රිවිදුමිභයයෙහි ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සොණදණ්ඩ බමුණා අමතා, “බමුණ, අංග කියෙකින් සමන්විතයහු බමුණකු කොට බමුණෝ පණවන් ද? (අංග කියෙකින් සමන්විතයා) ‘මම බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”යි මෙය අසා වදාල සේක.

14. එ විටැ සොණදණ්ඩ බමුණාට “මහණ ගොයුමන් මගෙන් සිය ආවාසීවාදය වූ ත්‍රිවිදුමිභයයෙහි පැණ විචාලයන් යෙහෙක, පැණ විසැදීමෙන් එකාන්තයෙන් ඔවුන් සිත ගත හෙන්නෙමි”යි යමක් අප විසින් රැස්නා ලද ද, යමක් ඇවෙක්සිණි ද, යමක් අදහස් කරණලද ද, යමක් වෙසෙසින් පැහිණි ද, එහි ලා ඔබ මනසින් සිය ඇදුරන් ඉගැන්වූ ත්‍රිවිදුමිභයයෙහි ප්‍රශ්න විචාරති. ඒකාන්තයෙන් මම පැණ විසැදීමෙන් ඔබ සිත සතුටු කරන්නෙමි”යි මේ සිත වී ය.

15. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ කය සාජු කොට, භාන්පස බමුණු ගැහැවි පිරිස දෙස බලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: “භවත් ගෞතමසිහි, බමුණෝ අංග පසෙකින් සුන්තහු බමුණකු කොට පණවන්. හේ ‘මම බමුණුමි’යි කියනුයේ (එය) මැනවින් ම කියන්නේ ය. බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය. කවර අංග පසෙකින් ද? යත්:

“භවද්ද්‍රව්‍යවමසිති, මෙහි බමුණු තෙමේ මවු පසින් ද පිය පසින් ද යත දෙපසින් මැ අභිජාත ය, සත්වත මිමුතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතිගේ ය, ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. වේද නදුරන්නෙක් වෙයි, වේදයන් සිතැ ලා දරන්නෙක් වෙයි, තිසණ්ඩ ද මකෙටගශාස්ත්‍ර ද සහිත, ශික්‍ෂා හා තිරුක්ති සහිත, ඉතියාසය පස්වනු කොටැති, ත්‍රිවේදයන්ගේ පර තෙරට පැමිණියෙක් වෙයි. පදපාස දන්නෙක් වෙයි සියලු ව්‍යාකරණ විසි ද දන්නෙක් වෙයි ලෝකාසත ශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්‍ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් නිපුණයෙක් වෙයි.

අභිරූපො හොති දසුනිකායො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මචච්චසී අනබ්‍රහ්මචකාසො දසුනාය. සීලවා හොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිතො ච හොති මෙධාපී, පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණ්හන්තානං. ඉමෙහි ඛො හො ගොතම පඤ්චති අබ්‍හෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙනති. බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේජය්‍යාති.

16. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ පඤ්චන්තං අබ්‍හාතං සකකා එසං අබ්‍හං ඨපපඤා වතුති අබ්‍හෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙනං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේජය්‍යා ?”ති

17. “සකකා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම පඤ්චන්තං අබ්‍හාතං වණ්ණං ඨපයාම. කිං හි වණ්ණං කරිස්සති? යනො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාගහණිකො යාච සත්තමා පිතාමහග්ගො, අකම්මතො අනුපකකුචෙතී ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො ච හොති මන්තධරො, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඤාසකපුත්තං සංකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකො, වෙය්‍යාකරණො, ලොකාගතමනාපුරිසලකම්මණසු අනවගො. සීලවා ච හොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිතො ච හොති මෙධාපී පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණ්හන්තානං. ඉමෙහි ඛො හො ගොතම වතුහබ්‍හෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙනති බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය, න ච පන මුසාවාදං ආපජේජය්‍යා”ති.

18. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ වතුන්තං අබ්‍හාතං සකකා එසං අබ්‍හං ඨපපඤා තීහි අබ්‍හෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙනං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේජය්‍යා ?”ති.

19. “සකකා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම වතුන්තං අබ්‍හාතං මනෙත ඨපයාම. කිං හි මන්තා කරිස්සති? යනො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාගහණිකො යාච සත්තමා පිතාමහග්ගො, අකම්මතො අනුපකකුචෙතී ජාතිවාදෙන, සීලවා ච හොති වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිතො ච හොති මෙධාපී, පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණ්හන්තානං. ඉමෙහි ඛො හො ගොතම වතුහබ්‍හෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙනති බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේජය්‍යා”ති.

විශිෂ්ට රූපශෛලානා ඇත්තේ, දකුම් කටයුත්තේ, ප්‍රසාද ඵලවන සුදු වූයේ, උතුම් වණිතසංඥාසීයෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. උතුම් රත්වත් පැහැ ඇතියේ ය. උතුම් ශරීරප්‍රභා ඇතියේ ය. ආරොහ පරිණාහ සම්පත්තියෙන් හා අවශ්‍යවන්නේ ගේ පරිපුණිතියෙන් හා සිරුරෙහි දැකීමට නොමද වූ අවකාශ ඇතියේ වෙයි. වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු ශීලයෙන් සමන්විත වූයේ, සිල්වත් වෙයි. පණ්ඩිත ද නුවණැත්තේ ද ඵගෙසින් ම යාග සැන්ද ඔසොවන්නවුන් අතුරෙහි පලමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා වෙයි. හවද්-ගෞතමසිති, මේ අංග පසින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත් ගේ 'මම බමුණෙකිමි'යි කියන්නේ මොනොවට කියන්නේ ය, බොරු කීමට නො වැටෙන්නේ ය යනු යි.

16. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අංග පස අතුරින් එක් අංගයක් හැර අංග සතරකින් සමන්විතයක්හු බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? (එසේ පැණවීමෙන්) ‘මම බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ නො වැරදිලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”

17. [සොණදණ්ඩ:] “හැකි ය, හවද් ගෞතමසිති. හවද් ගෞතමසිති, මේ අංග පස අතුරින් වණිතසංඥාසීය හැර ලඞ්ඛි. වණිත කුමක් කරන්නේ ද? හවද් ගෞතමසිති, යම් හෙයකින් බමුණු තෙමේ මවුපියදෙපසින් අභිජාත වේ නම්, සත්වන මිමුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියේ නම් ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ නම්, නො ගරහන ලද්දේ නම්, වේද හදුරන්නෙක්, වේද සිතා ලා දරන්නෙක්, නිසංඝු කෙටවහ-ශාසත්‍ර ද සහිත, ශික්ෂා හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති, තුන් වේදයන්ගේ පරතෙර පැමිණිතයක් වේ නම්, පදපාඨ ද සියලු ව්‍යාකරණ විධි ද දන්නෙක්, ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහි මහාපුරුෂ-ලක්ෂණවිද්‍යායෙහි නිපුණයෙක් මේ නම්; වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු ශීලයෙන් යුක්ත වූයේ සිල්වත් වේ නම්; පණ්ඩිතත් නුවණැත්තේත්, ඵ ගෙසින් ම යාග සැන්ද ඔසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනිත් වේ නම්, හවද් ගෞතමසිති, මේ කී අංග සතරින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත්. ගේ ‘බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ ද මොනොවට ම කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ය.”

18. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] ‘බමුණ, මේ අංග සතරින් එකක් හැර අංග තුනෙකින් යුක්තයක්හු බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? ගේ ‘මම බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ නොවැරදි ලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ද?’

19. [සොණදණ්ඩ:] “හවද් ගෞතමසිති, හැක්කේ ය. හවද්-ගෞතමසිති, මේ අංග සතරින් වේදයන් හැර දමුමු. වේදයන් කුමක් කරන්නන් ද? හවද් ගෞතමසිති, යම් හෙයකින් බමුණු තෙමේ මාපිය දෙපසින් අභිජාත වේ නම්, සත්වන මිමුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියේ නම්, ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ නොගරහන ලද්දේ නම්; වැඩුණු සිල් ඇති වැඩුණු සිලින් යුත් සිල්වතෙක් වේ නම්; පණ්ඩිතත් නුවණැතිත් ඵ ගෙසින් ම යාග සැන්ද ඔසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනිත් වේ නම්, හවද් ගෞතමසිති, මේ අංග තුනින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත්. ගේ ‘මම බමුණුමි’යි කියනුයේ ද කරුණු සහිත වූ ම කියන්නේ ය, බොරු කීමකට ද නො පැමිණෙන්නේ ය”.

20. “ඉමෙසා පන බ්‍රාහ්මණ තීණණං අඛ්‍යාතං සක්කා එකං අඛ්‍යං ධර්මභවං ද්විතීයඛනි සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙද්දං, බ්‍රාහ්මණොසමීති ව වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ව ජන චූසාවාදං ආපජජය්‍යා?”ති.

21. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම තීණණං අඛ්‍යාතං ජාතීං ධර්මභවං. කීං හි ජාතී කරිස්සති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො සීලවා ව හොති වුඤ්ඤිලී වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ඨිතො ව හොති මෙධාවී පඨමො වා දුතියො වා සුජං පඤ්ඤානන්තාතං. ඉමෙහි ඛො හො ගොතම ද්විතීයඛනි සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙද්දං. බ්‍රාහ්මණො’සමීති ව වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ව ජන චූසාවාදං ආපජජය්‍යා”ති.

22. එවං වුතොත තෙ බ්‍රාහ්මණො සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: “මා හවං සොණදණ්ඩො එවං අවච. මා හවං සොණදණ්ඩො එවං අවච. අපවදනෙව හවං සොණදණ්ඩො වණණං, අපවදති මනො, අපවදති ජාතීං. එකංසෙත හවං සොණදණ්ඩො සමණ්ණෙව ගොතමස්ස වාදං අනුපකඛන්දති”ති.

23. අථ ඛො හගවා තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: “සචෙ ඛො තුමහාකං බ්‍රාහ්මණො එවං හොති, ‘අසස්සනො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, අකල්‍යාණවාකකරණො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, දුසස්සෙද්දං ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, න ව පහොති සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමීං වචනෙ පටිමනොතානති, තිට්ඨතු සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, තුචෙහ මයා සද්ධිං මනානචෙහා. සචෙ පන තුමහාකං බ්‍රාහ්මණො එවං හොති: ‘ඛුසස්සනො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, කල්‍යාණවාකකරණො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, පණ්ඨිතො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, පහොති ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසමීං වචනෙ පටිමනොතානති’ තිට්ඨථ තුචෙහ, සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො මයා සද්ධිං පටිමනොතානති”ති.

24. එවං වුතොත සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: “තිට්ඨතු හවං ගොතමො. තුණ්ඨි හවං ගොතමො හොතු. අහමෙව තෙසං සභබ්බෙමන පටිච්චතං කරිස්සාමී”ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: “මා හවනොනා එවං අවචුඤ්ඤ, මා හවනොනා එවං අවචුඤ්ඤ: ‘අපවදනෙව හවං සොණදණ්ඩො වණණං, අපවදති මනො, අපවදති ජාතීං, එකංසෙත. හවං සොණදණ්ඩො සමණ්ණෙව ගොතමස්ස වාදං අනුපකඛන්දති’ති තාහං හො අපවද්දමී වණණං වා මනො වා ජාතීං වා”ති.

20. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “ඛමුණ, මේ අංග තුනින් එක් අංගයක් හැර දමා අංග දෙකෙකින් සමන්විතයහු ඛමුණකු කොට පැණැවියැ හැක්කේ ද? හේ ‘මම ඛමුණෙකිම’යිත් කියනුයේ, කරුණු සහිත වැ කියැ හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමණෙන්නේ ද?”

21. [සොණදණ්ඩ:] “භවද්දගොතමසිනි, හැක්කේ ය. භවද්ද- ගොතමසිනි, මේ අංග තුනෙන් ජාතිය හැර දමමු. ජාතිය කුමක් කරන්නේ ද? භවද්දගොතමසිනි, යම් හෙයකින් ඛමුණු තෙමේ වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලින් යුත් වූයේ සිල්වත් වේ ද, පණ්ඩිතත් නුවණැත්තේත් එහෙයින් ම යාග සැත්ද ඔසොවන්නත් අතුරෙහි පළමු හෝ දෙවනත් වේ ද, භවද්දගොතමසිනි, මේ අංග දෙකින් සමන්විතයක්හු ඛමුණකු කොට ඛමුණෝ පණවත්. හේ ද ‘මම ඛමුණුම’ යිත් කියනුයේ කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමණෙන්නේ ය.”

22. මෙහේ කී කල්හි ඒ ඛමුණෝ සොණදණ්ඩ ඛමුණහුට “භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මෙහේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මෙහේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වණිසසාදුසීය බැහැර කෙරේ ම ය, භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වේදගත් බැහැර කෙරේ ම ය, ජාතිය බැහැර කෙරේ ම ය. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ එකාත්තයෙන් ශ්‍රමණ ගොතමයන්ගේ සමයයට වැද ගනී” යැ යි මේ වචන කීහ.

23. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඛමුණනට වදාරන සේක්: “ඛමුණනි, ඉදින් සොණදණ්ඩ ඛමුණා අප්‍රාශ්‍රැව යැ යි ද නොමනා බස් දෙසින්තෙකැ යි ද නුවණ තැත්තෙකැ යි ද, මේ වචනයෙහි ශ්‍රමණ ගොතමයන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් නො වෙතැ’යි ද කියා තොපට මෙහේ සිතෙක් වේ නම්, සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ සිටි වා. තෙපි මා හා සාකච්ඡා කරවු. ඛමුණනි, ඉදින් සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ ඛහුශ්‍රැව යැ යි ද, මනා චචන කියන්නෙකැ යි ද, පණ්ඩිත යැ යි ද, මේ වචනයෙහි ශ්‍රමණගොතමයන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් වෙතැ යි ද කියා මෙහේ තොපට සිතෙක් වේ නම්, තෙපි සිටිවු. සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ ම මා හා සාකච්ඡා කෙරේ වා” යි මෙය වදල සේක.

24. මෙහේ වදාල කල්හි, සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ “භවද්දගොතම තෙමේ සිටි වා, භවද්දගොතම තෙමේ නිහඬ වේ වා. මම ම ඔවුනට කරණු සහිත වැ උත්තර දෙන්නෙමි”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

ඉක්බිති සොණදණ්ඩ ඛමුණු ඒ ඛමුණන් බණවා “භවත්හු ‘භවත් සොණදණ්ඩයා වණිස බැහැර කෙරෙසි, වේදගත් බැහැර කෙරෙසි, ජාතිය බැහැර කෙරෙසි, එකාත්තයෙන් භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ ශ්‍රමණ ගොතමයන්ගේ සමයයට වැද ගනී’ යැ යි මෙහේ නො කියත් වා. මම වණිස හෝ වේදගත් හෝ ජාතිය හෝ බැහැර නො කරමි”යි කී ය.

25. තෙන ඛො පන සමයෙන සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස භාගිනෙයොෆා අඛිතකො නාම මාණවකො තස්සං ජරිසායං නිසින්නො හොති. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණේ එතදවොච: “පස්සන්ති නො හොනොතා ඉමිං අඛිතකං මාණවකං අමතාකං භාගිනෙයාන්ති ?”

“එච්චං හො.”

“අඛිතකො ඛො හො මාණවකො අභිරුපො දස්සන්තියො පාසාදිකො ජරමාය වණණපාකඛරතාය සමන්තාගතො බ්‍රාහ්මවණ්ණේ බ්‍රාහ්මවච්චපි අනුච්ඡවකාසො දස්සන්තාය. නාස්ස ඉමිස්සං ජරිසායං සමිසමො අත්ථි වණණන්ති, ධපෙත්වා සමිණං ගොතමිං.

අඛිතකො ඛො හො මාණවකො අරකියකො මන්තධරො, තිණණං වෙද්දනං පාරගු සතිසණ්ඨුපකට්ඨිතානං සාකඛරපපහද්දනං ඉතිහාසපඤ්ච-මානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමිහාපුරිසලකඩණෙත්‍ර අතවගො. අහමස්ස මනෙත වාවොතා.

අඛිතකො ඛො හො මාණවකො උහතො පුජාතො මාතිනො ච පිතිතො ච, සංග්‍රභිගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහත්‍රයා, අකඛිතතො අනුපකකුපච්චා ජාතිවාදෙන. අහමස්ස මාතාපිතරො ජාතාමි.

අඛිතකො ඛො හො මාණවකො පාණම්පි හතෙයා අදින්නම්පි ආදිගෙයා ජරදුරම්පි ගවෙජ්‍යා මුසාපි හණෙයා මජ්ඣම්පි පිවෙයා, එත්ථදුති හො කිං වණණො කුරිස්සති, කිං මන්තා, කිං ජාති. ?

යතො ඛො හො බ්‍රාහ්මණො සීලවා ච හොති වුභිසිලී වුභිසිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ඨිතො ච හොති මේඛාපි පඨමො චා දුතියො චා සුජං පඤ්ඤාහන්තානං. ඉමෙහි ඛො හො අභිහඬෙහි සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙත්ති. බ්‍රාහ්මණො’සමිති ච වදමානො සමමා වදෙයා, න ච පන මුසාවාදං ආපඤ්ඤෙයා”ති.

26. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ ද්විත්තං අඛිතානං සකකා එකං අඛිතං ධරපිත්වා එකෙන අඛිතන සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙත්තුං, බ්‍රාහ්මණො’සමිති ච වදමානො සමමා වදෙයා. න ච පන මුසාවාදං ආපඤ්ඤෙයා ?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි. සීලපරිබොතා හි හො ගොතමි පඤ්ඤා. පඤ්ඤාපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤා. යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සීලං. සීලපඤ්ඤාණං ච පන ලොකකම්මං අඤ්ඤා-මකිංසති. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි හත්ථන වා හත්ථං ඛොවෙය්‍ය පාදෙන වා පාදං ඛොවෙය්‍ය, එවමේච ඛො හො ගොතමි සීලපරිබොතා පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිබොතං සීලං. යත්ථ සීලං තත්ථ පඤ්ඤා, යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සීලං. සීලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සීලං. සීලපඤ්ඤාණංඤච පන ලොකකම්මං අඤ්ඤාමකිංසති.

25. එ මේලෙහි සොණදණ්ඩ බමුණාගේ බැනණු වූ අඩකක නම් මාණවක තෙමේ ඒ පිරිසෙහි හුත්තේ වෙයි. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණු “භවත්තු අප බැනණු වූ මේ අඩකක මාණවකයා දකිත් ද ?”යි කී ය.

“භවත, එසේ යැ” යි බමුණෝ කීහ.

(එ පිට සොණදණ්ඩ බමුණු මෙසේ කී ය:)

“භවත්ති, අඩකක මාණවක තෙමේ විශිෂ්ට රූපය ඇත්තේ ය, දුකුම් කවගුකු ය, උකුම් වණ්ඨසෞඤ්ඤියෙන් යුක්ත ය, උකුම් රත් පාඨා ඇත්තේ ය, උකුම් සිරුරුපාඨා ඇත්තේ ය, සිය සිරුර දක්මට නොමද අවකාශ ඇත්තේ ය. ඉමිණ ගෞතමීයන් භෑර මේ පිරිසෙහි භෑම අගුරින් ම ශීභ්‍රව යම් එකෙක් නැත.

භවත්ති, අඩකක මාණවක තෙමේ වේද හදාරන්නෙක, වේදමනත්‍රයන් සිත්ති ලා දරන්නෙක, නිකඤ්ඤ ද කෙටහඟායත්‍ර ද සහිත අක්ඛරප්‍රභේද සහිත ත්‍රිවේදයෙහි පාරප්‍රාප්තයක. පදපාඨ දත්තෙක, සියලු ව්‍යාකරණ විධිත් දත්තෙක, ලොකායතනායත්‍රයෙහි ද මහාපුරුෂලක්ෂණවිද්‍යායෙහි ද නිපුණයෙක. මොහුට වේද කියැවූ නැතැත්තේ මේ ය.

භවත්ති, අඩකක මාණවක තෙමේ මවු පිය යන දෙ පසින් ම අභිජාත ය, සත් වන මිඞුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෙක, ජාතිවාදයෙන් නොහෙලන ලද්දෙක, නොගරහන ලද්දෙක. මම මොහුගේ මවු පියන් දකිමි.

භවත්ති, අඩකක මාණවකයා වනාහි ප්‍රාණඛාත ද කරන්නේ නම්, නොදුන් දුන් ගන්නේ නම්, පරමුවන් කරාත් යන්නේ නම්, බොරුත් කියන්නේ නම්, මත්පැනුත් බොන්නේ නම්, භවත්ති, මෙහි වණ්ඨසෞඤ්ඤිය කුමක් කරන්නේ ද (බමුණු බව රක්තට සමත් වන්නේ ද)? වේදයෝ කුමක් කරන්නෝ ද? ජාතිය කුමක් කරන්නේ ද?

භවත්ති, යම් හෙයකින් බමුණු තෙමේ වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලින් යුත් වූයේ, සිල්වත් වේ ද; පණ්ඩිත වේ ද, නුවණැති වේ ද, යාග සැන්ද ඕසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනි වේ ද, භවත්ති, මේ අඩක දෙකින් සමන්විතයා වූ කලි බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත්. හේ ‘මම බමුණුම’යි කියන්නේ ද කරුණු සහිත වූ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය.”

26. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] බ්‍රාහ්මණය, මේ අඩක දෙකින් එක් අඩකයක් හැරූ දමා එක් අඩකයකින් සමන්විතයා බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? හේ ‘බමුණෙකිම’යි කියන්නේ, කරුණු සහිත වූ කියන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”

[සොණදණ්ඩ:] භවද්ගෞතමසිති, මෙය නො වේ ම ය. භවද්ගෞතමසිති, ප්‍රඥව ශීලයෙන් පිරිසිදු වෙයි. ශීලය ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වෙයි. යම් තැනෙක ශීලය වේ නම්, එහි ප්‍රඥව වේ. යම් තැනෙක ප්‍රඥව වේ නම් එහි ශීලය වේ. සිල්වත්හට නුවණ වේ. නුවණැත්තාට සිල් ඇති වේ. ශීල ප්‍රඥ දෙක වූ කලි ලොවෑ අඟ්‍ර යෑ සි කියනු ලැබේ. භවද්ගෞතමසිති, යම් සේ අතින් අත හෝ පසින් පය හෝ සෝදන්නේ ද, එසේ ම ප්‍රඥව ශීලයෙන් පරිශෝධිත වේ. ශීලය ප්‍රඥයෙන් පරිශෝධිත වේ. යම් තැනෙක ශීලය වේ නම්,... ශීල ප්‍රඥ දෙක වූ කලි ලොවෑ අඟ්‍ර යෑ සි කියනු ලැබේ.

“එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ. සීලපරිවොතා හි බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිවොතං සීලං. යත් සීලං තත් පඤ්ඤා, යත් පඤ්ඤා තත් සීලං. සීලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සීලං. සීලපඤ්ඤාණංඤච ජන ලොකසමිං අභ්‍යමන්ඛායති.

“කතමිං ජන තං බ්‍රාහ්මණ සීලං? කතමා සා පඤ්ඤා”?ති

“එත්තකපරමා”ව මයං හො ගොතමි එතසමිං අතේ. සාධු වත හච්ඡන්තංගෙව ගොතමිං පටිභාදු එතස්ස භාසිතස්ස අතේ”ති.

“තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සාධුකං මතසි කරොති, භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡො පච්චස්සායාසි. හගචා එතදචොචා:

25. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඨති අරහං සමමා-සම්මුඤ්ඤා-පෙ-.

(යථා සාමඤ්ඤාඵලෙ ඵචං විජ්ජාභවංඛං.) එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සීලං-පෙ-. ජථමං ක්කාතං උපසම්පජ්ඨ විහරති...දුතියං ක්කාතං උපසම්පජ්ඨ විහරති -පෙ- තතියං ක්කාතං උපසම්පජ්ඨ විහරති -පෙ- චතුත්ථං ක්කාතං උපසම්පජ්ඨ විහරති -පෙ- අයං ඛො හො බ්‍රාහ්මණ සමාසි -පෙ- ආසවාතං ඛයඤ්ඤාණාය වින්තං අභිනිහරති, අභිනිත්තංගෙව මිති -පෙ- තාපරං ඉත්ථන්තායාති පජානාති. ඉදංචි’ස්ස භොති පඤ්ඤාය. අයං ඛො සා බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා”ති.

26. එවං චුතෙන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡන්තං එතදචොචා: “අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුල්ලාස්ස වා මඤ්ඤා ආවිජ්ජන්තං අක්ඛිකාරෙ වා කෙලපජ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තං රුජාති දුක්ඛිත්ථිති, එවමෙව භොතා ගොතමෙත අතෙකපරියා-ගෙත ඛමෙමා පකාසිතො. එසාහං හච්ඡන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ඛම්මඤ්ඤ භික්ඛුසම්ඤ්ඤච. උපාසකං මිං හචං ගොතමො ඛාරෙදු අජ්ඣත්තෙය්‍ය පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අභිචාසෙදු ච මෙ හචං ගොතමො ස්වාතන්තාය හතං සද්ධිං භික්ඛුසම්ඤ්ඤා”ති. අභිචාසෙසි හගචා දුණ්ඨිභාවෙන.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] බ්‍රාහ්මණය, මෙය එසේ ය. බ්‍රාහ්මණය, ප්‍රඥව ශීලයෙන් පිරිසිදු වේ. ශීලය ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වේ. සිල් ඇති තැන ප්‍රඥව වේ. ප්‍රඥව ඇති තැන සිල් වේ. සිල්ඇත්තහුට ප්‍රඥව ඇත. ප්‍රඥව ඇත්තහුට සිල් ඇත. ශීල ප්‍රඥ දෙක වනාහි ලොවැ අග්‍ර යා සි කියනු ලැබේ. බ්‍රාහ්මණය, ඒ ශීලය කවර යා? ඒ ප්‍රඥව කවර යා?

[සොණදණ්ඩ:] හවද් ගෞතමයනි, මේ කරුණෙහි මේ ශීල ප්‍රඥ යන වචන දෙක දැනීම ම පරම කොටැත්තමු. (මේ වචන දනු විනා එහි අර්ථ වශයෙන් මෙයින් වැඩියක් නො දනිමු.) යාවිඤ්ඤ කරමිහ. හවද් ගෞතමයනව ම මේ වචනයේ අර්ථ වැටහේ වා (හවද්ගෞතමයෝ ම මෙහි අඵ වදාරත් වා).

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “ඛමුණ, එසේ තම අසන්නැ. මොනොවට මෙතෙහි කරන්නැ. එය කියන්නෙමි.

සොණදණ්ඩ තෙමේ ‘හවත, එසේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මතු දැක්වෙන ඛමීය වදාල සේක:

25. “ඛමුණ, අර්හත් වූ සමාසක්කම්බුද්ධි වූතථාගත තෙමේ මෙ ලොවැ පහල වෙයි...

(සාමඤ්ඤඵලසුත්තනයෙහි ආ සේ විසාර කල යුතු.) ...ඛමුණ, මෙසේ මනණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වෙයි. ඛමුණ, මේ ඒ ශීලය යි. ..පලමු ඛ්‍යාතය ලැබ වෙසෙයි...දෙවෙනි ඛ්‍යාතය ලැබ වෙසෙයි ... තෙවෙනි ඛ්‍යාතය ලැබ වෙසෙයි...සිවු වන ඛ්‍යාතය ලැබ වෙසෙයි... ඛමුණ, මේ ඒ සමාසියයි. ආශ්‍රවක්‍ෂයඤ්ඤානස පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. ‘මේ කෙලියක්‍ෂය පිණිස කල යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි දැනා ගනී. මේ ඛසුසේ ප්‍රඥව වේ. ඛමුණ, මේ ඒ ප්‍රඥව ය.”

26. මෙසේ වදාල කල්හි සොණදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ තෙම, “හවද් ගෞතමයනි, ඛමීදෙශතාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයනි, ඛමීදෙශතාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයනි, සමසේ යැටිකුරු කොට තැබූ ඛදුතක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දැයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වුවකුට මහ හෝ කියන්නේ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියත් රූප දකිනැ’යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, හවද්ගෞතමයනි, එ පරිද්දෙන් ම, හවද්ගෞතමයන් විසින් මට නොසෙක් අසුරින් ඛමීය පැවැසිණ. හවද්ගෞතමයනි, ඒ මම හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ඛමීය ද භික්‍ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් මා දව් කීම් කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට සලකන සේක් වා. හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ භික්‍ෂුසංඝයා හා සෙට දවසට මගේ බත ඉවසන සේක් වා”යි කීසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිහඹ බැවින් එය ඉවැසූ සේක.

27. අඵ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගචන්තො අභිවාසනං චදිඤ්ඤා උට්ඨායාසනා හගචන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා පදකම්මණං කන්ඤ්ඤා පක්කාමි. අඵ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රත්තියා අච්චගෙත සකෙ නිවෙසනෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං පටියාදුපෙඤ්ඤා හගචන්තො කාරං ආරොචාපෙසි: කාලො හො ගොතමි, නිට්ඨිතං හත්තන්ති.

28. අඵ ඛො හගචා පුබ්බන්තසමීයං නිවාසෙඤ්ඤා පත්තමීචරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසවෙඤ්ඤා යෙන සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීඤ්ඤා පඤ්ඤාතොත ආසනෙ නිසීදි. අඵ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසඛ්ඤං පණීතොත බාදනීයොත භොජනීයොත සහන්ඨා සත්තපෙසසි සමපචාරෙසි.

29. අඵ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගචන්තං භුත්තාපිං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගහෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගචන්තං එතද-වොච: “අහඤ්ඤොච ඛො පන හො ගොතමි පරිසගන්තො සමානො ආසනා වුට්ඨහිඤ්ඤා හචන්තං ගොතමිං. අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පන සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙඵ. යස්ස ඛො පන යසො භාගෙඵ භොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලද්ධා ඛො පනමහාකං හොගා.

අහඤ්ඤොච ඛො පන හො ගොතමි පරිසගන්තො සමානො අඤ්ඤාප්ලිං පඤ්ඤාතොත, ආසනා මෙ තං හචං ගොතමො පච්චුට්ඨාතං බාරෙතු.

අහඤ්ඤොච ඛො පන හො ගොතමි පරිසගන්තො සමානො වෙඨනං ඕමුඤ්ඤොය්‍යං, සිරසා මෙ තං හචං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු.

අහඤ්ඤොච ඛො පන හො ගොතමි යානගන්තො සමානො යානා පච්චො-රොහිඤ්ඤා හචන්තං ගොතමිං. අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පන සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙඵ. යස්ස ඛො පන යසො භාගෙඵ භොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලද්ධා ඛො පනමහාකං හොගා.

අහඤ්ඤොච ඛො පන හො ගොතමි යානගන්තො සමානො පතොදලවසීං අභිභුත්තාමෙය්‍යං, යානා මෙ තං හචං ගොතමො පච්චොරොහනං බාරෙතු.

අහඤ්ඤොච ඛො පන හො ගොතමි යානගන්තො සමානො ජත්තං අපතාමෙය්‍යං, සිරසා මෙ තං හචං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු”ති.

අඵ ඛො හගචා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං බිම්බියා කථාය සන්දස්සන්ඤා සමාදුෂපන්ඤා සමුත්තත්ථෙඤ්ඤා සමපහංසෙඤ්ඤා උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

27. ඉක්බිත්තෙන් සෞභද්‍රකේතන ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ඉවැසීම දැන, හුන්සේනෙන් තැගි සිට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැඳ පැදැකුණු කොට නික්මා ගියේ ය. ඉන් පසු සෞභද්‍රකේතන ඛමුණු තෙමේ ඒ රජු ආවැමෙන් සිය ගෙහි ප්‍රණීත බාදු භෞජ්‍ය පිළියෙල කරවා ‘භවද්දගෞතමයන් වහන්ස, බත පිළියෙල කොට තිමිගේ ය. දැන් වසින්තට කාලය වේ යැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දන්වා යැවී ය.

28. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ඩික්සහන හා සෞභද්‍රකේතන ඛමුණුගේ ගෙට එළැඹි සේක. එළැඹි පණවා තුබුණු අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. එ කල්හි සෞභද්‍රකේතන ඛමුණු තෙමේ බුදුපාමොක් ඈගන ප්‍රණීත බාදුභෞජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැපවී ය, පැවැරැවී ය.

29. එයට පසු සෞභද්‍රකේතන ඛමුණු තෙමේ වලඳු අවසන් කල, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන හිඳ ගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් සෞභද්‍රකේතන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බස් පැවැසී ය:

“භවද්දගෞතමසිති, මම වූ කලි පිරිස් මැදට පැමිණියෙම ම අස්තෙන් තැගි සිට භවත් ගෞතමයන් වැන්දෙමි වීම් නම, එසින් ඒ පිරිස මට බැණ වදිති. යම්කුට ඒ පිරිස බැණ වදිත් නම මහුගේ යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යම්කිහුගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ද, මහුගේ භෞග සම්පත් ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භෞගසම්පත් වූ කලි යශසින් ලබන ලද්දේ ය.

තව ද භවද්දගෞතමසිති, මම පිරිසට පැමිණියෙම ම දොභොත් මුදුන් තැබූයෙමි වීම් නම, එය මා හුන්සේනෙන් තැගි සිටීම කොට භවද්දගෞතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්ද ගෞතමයෙනි, මම පිරිස් මැදට ගියෙම ම හිස්වෙළුම ලුදු හෙළායෙමි වීම් නම, භවද්දගෞතමයන් වහන්සේ එය මා ගිය නමා කල වැදීමක් කොට සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්දගෞතමසිති, මම යානයක් තැග උන්නෙම ම එසින් බැස, භවද්දගෞතමයන් වහන්සේ වැන්දෙමි නම, එසින් ඒ පිරිස මට පරිහව කරති. එසේ පරිහව ලද්දහුගේ යශස් ද පිරිහේ. යශසින් පිරිහුණහුගේ භෞග ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භෞගයෝ යශසින් ලබන ලද්දේ ය. (එ බැවිනි.)

භවද්දගෞතමසිති, මම වතාහි යානයක් තැග උන්නෙම ම කෙටිට ඉදිරියට නමා ලීම් නම, එය මා යානයෙන් බැසීම කොට භවද්දගෞතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද මම යානයෙක උන්නෙම ම ජත්‍රය ඉවතට නමා හෙළිමි නම, එය මා ගිය නමා කල වැදීමක් කොට භවද්දගෞතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.”

ඉන් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෞභද්‍රකේතන ඛමුණුට දහැමි කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වා, කුසල් දහම් ගත්වා, කුසල් වැඩුම්හි උත්සාහවත් කොට, මහු ගුලු වූ ගුණ දක්වා සතුටු කොට, හුන්සේනෙන් තැගි නික්මා වැඩි සේක.

සිටුවන සෞභද්‍රකේතන සුත්‍රය ගිමිගේ ය.

කුටදන්තසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා මගධෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝොන සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති, යෙන බ්‍රාහ්මිකං නාම මගධාතං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරී. තත්‍ර සුදං හගවා බ්‍රාහ්මිකෙ විහරති අමබලවසීකාසං.

තෙන ඛො පන සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මිකං අජ්ඣාචසති සත්තුසදං සත්ඤ්ඤාපට්ඨාදකං සධ්ද්දං රාජභොග්ගං රඤ්ඤ මාගධෙන සෙතියෙන ඛිම්බිසාසරනි දිනනං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙයං.

තෙන ඛො පන සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො මහායඤ්ඤ උපකඛ්ඨො භොති. සත්ත ව උපසසතාති සත්ත ව වච්චතරසතාති සත්ත ව වච්චතරීසතාති සත්ත ව අජසතාති සත්ත ව උරබ්භසතාති ඵුත්තපතීතාති භොනති යඤ්ඤත්ථාය.

2. අස්සොසුං ඛො බ්‍රාහ්මිකා බ්‍රාහ්මණගහපතීකා: “සමණො ඛලු නො ගොතමො සක්ඛපුත්තො සක්ඛකුලො පබ්බජිතො මගධෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝොන සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති බ්‍රාහ්මිකං අනුසානො බ්‍රාහ්මිකෙ විහරති අමබලවසීකාසං.

‘තං ඛො පන භවන්තං භොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුක්ඛො: ඉතිපි ඝොගගවා අරහං සමමාසමුච්ඡෙධො විජ්ජාචරණසමපනොනා සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමත්තසානං බුද්ධො ගගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මිකං සංඝමණ්ඩ්‍රාහමණී, පජං සදෙවමත්තසානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛො පචෙදෙති. සො ඛමමා දෙසසති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බසද්දතං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාච්චි ඛො පන තථාරූපාතං අරහතං දස්සන්තං භොති”ති.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මිකා බ්‍රාහ්මණගහපතීකා බ්‍රාහ්මිකා තිකඛමිච්චො සබ්බසබ්බි ගණිගුතා සෙන අමබලවසීකා තෙනුපබ්බමන්ති.

කුටදන්ත සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පත්සියක් හික්කුන් පමණ වූ මහත් පෑවිදිමුළුවක් හා මගධ රටා සැරි සරන සේක්, මගධ රටා බාණ්ණමත නම් බමුණු ගමට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බාණ්ණමත ගමා අඹයැට්ටයන්හි වැඩ වසන සේක.

එ සමයෙහි වනාහි කුළුදන් (කුටදන්ත) බමුණු තෙමේ මගධාධිපති සෙනිය බිම්බිසාර රජුහු විසින් දුන් රාජදායාදාය වූ, ශ්‍රේණි කාශ්‍ය වූ, බහුජනාකීණී වූ, තණ දඹු දිය සුලභ වූ, බොහෝ බත බාත්‍ය ඇති, රාජසාරූපයෙන් පරිභොග කටයුතු වූ බාණ්ණමත ගමා වෙසෙයි.

එ සමයෙහි කුළුදන් බමුණුන්ගේ මහායාගයෙක් පිළියෙල කැරුණේ වෙයි. සත්සියක් ගොන් ද, සත්සියක් නාඹුවස්සෝ ද, සත්සියක් නාඹුවැස්සියෝ ද, සත්සියක් එළුවෝ ද, සත්සියක් තරුණ බැවෙළුවෝ ද (පොරගසන එළුවෝ ද තවත් සත්සියක බැහින් බොහෝ මාගපක්ෂිත්‍ර ද) යාග පිණිස යාග වැඩ වේතව පමුණුවන ලදහ.

2. බාණ්ණමත ගමා වැසි බමුණෝ ද ගැහැවියෝ ද රටෙහි පැහැර පැවැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ මතු දැක්වෙන යස හි ඇසුහ: “හවත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ මහණ ගොසුදිත්‍ර හික්කුන් පත්සියක් පමණ වූ මහත් පෑවිදිමුළුවක් හා මගධ රටා සැරි සරනුයේ බාණ්ණමතයට පැමිණියෝ බාණ්ණමතයට සම්පයෙහි වූ අඹයැට්ට වෙනෙහි වෙසෙති.

‘ඒ හගවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්භත් ය, සමාස්සමිබුද්ධි ය, විදුචරණසම්පත්ත ය, සුභත ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි ය, දෙවමිනිස්තව ශාස්තෘ ය, බුද්ධි ය, හගවත් ය. හේ දෙව්‍යන් සහිත මරුත් සහිත බඹුන් සහිත මේ ලොව, අවශෙෂ මහණ-බමුණන් සහිත දෙවමිනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වභීෂා තෙමේ ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දන පසක් කොට ලොවට දන්වයි. ආදීකලාණ මධ්‍යකලාණ පර්ඨකානකලාණ වූ, (සතිපට්ඨානාදී) මනා අරුත් ඇති, සම්පුණ්ණ ව්‍යඤ්ජන ඇති, හැම අසුරින් පිරිපුන්, පිරිසිදු දහම් දෙසයි. එසේ දෙසනුයේ සියලු සසුන් බඹසර පවසයි. එබඳු රහතුන් දක්ම වූ කලී හිත වැඩ සලසන්නෙකැ’ යි ඒ හවද්ගෙතමයන් පිළිබඳ මෙසේ වූ උතුම් යසහිතයක් උස් වැ තැංගේ ය” යනු යි.

ඉක්බිති බාණ්ණමත ගමා වැසි බමුණෝ ද ගැහැවියෝ ද බාණ්ණමතයෙන් නික්මැ බොහො බොහෝ වැ මුළු මුළු වූවෝ, එකී එකී පැත්තෙහි මුළු දුන්නන්, ගමන් පිටතැ දී මත මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ අඹයැට්ට උසන අතට යෙති.

3. තෙන ඛො ජන සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිව්‍යසෙය්‍යං උපගතො හොති. අද්දසා ඛො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ බාණ්ණමිතා නිකඛමිතී සඛ්ඝසඛ්ඝී ගණීභුතෙ යෙන අමබලට්ඨිකා තෙනුපසඛකමන්තෙ. දීඝවා බන්තං ආමන්තෙයි: “කිනඤ්ඤ ඛො හො ඛන්තෙ බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා බාණ්ණමිතා නිකඛමිතී සඛ්ඝසඛ්ඝී ගණීභුතා යෙන අමබලට්ඨිකා තෙනුපසඛකමන්ති” ? ති.

“අපී ඛො හො සමිණො ගොතමො සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො මගබෙසු වාරිකං වරමාතො මහතා භික්ඛුසඛෙකත සද්ධිං පඤ්ඤමන්තෙති භික්ඛුසතෙති බාණ්ණමිතං අනුපාතෙතො බාණ්ණමිතෙ විහරති අමබලට්ඨිකායං. තං ඛො ජන ගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්භුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමිබ්බුද්ධො විජ්ජාවරණසමපත්තො සුගතො ් ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බ්‍රුද්ධො භගවා’ති, තමෙතෙ භවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමන්ති”ති.

4. අථ ඛො කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොති “සුතං ඛො ජන මෙ තං: සමිණො ගොතමො තිට්ඨං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකඛාරං ජාතාතීති. න ඛො ජනාහං ජාතාමි තිට්ඨං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකඛාරං. ඉච්ඡාමි වාහං මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. යනඤ්ඤානං සමිණං ගොතමං උපසඛකමිතී තිට්ඨං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකඛාරං පුච්ඡෙය්‍යන්ති”.

අථ ඛො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො බන්තං ආමන්තෙයි “තෙන හි හො ඛන්තෙ යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛකම. උපසඛකමිතී බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙති “කුටදන්තො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙන්නු කිර භවන්තො. කුටදන්තො’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමස්සති”ති.

‘එවං හො’ති ඛො සො බන්තො කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසසුතී: යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමිතී: බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතදවොච “කුටදන්තො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙන්නු කිර හොන්තො. කුටදන්තො’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමස්සති”ති.

5. තෙන ඛො ජන සමයෙන අනෙකානි බ්‍රාහ්මණසතානි බාණ්ණමිතෙ පටිච්ඡන්ති ‘කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මහායඤ්ඤං අනුගමිස්සාමා’ති. අස්සොසු ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො ‘කුටදන්තො කිර’ බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමස්සති’ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකමිසු. උපසඛකමිතී: කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං ‘සචං කිර භවං කුටදන්තො සමිණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමස්සති?’ති

3. එ සමයෙහි කුච්ඡන් ඛමුණු තෙමේ තමා පහසා උඩු මහලෙහි දවසහත් පැමිණියේ වේ. හේ (කවලියෙන් බලනුයේ) බාණුමතයෙන් නික්මා බොහො බොහෝ රැස් වූ එකී එකී පසා මුළු මුළු වූ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවක් වූ එකතු වූ, අභියාපිය කරා යන බාණුමත ගමා වැසි බමුණන් ද ගැහැවියන් ද දිවි ය. දැක බතකුහු (අසන තැන් බණුවා) බණවා “හවන් බතකුව, කවර හෙයින් බාණුමත ගමා වැසි බමුණෝත් ගැහැවියෝත් බාණුමතයෙන් නික්මා බොහො බොහෝ වූ රැස් වී තැනින් තැන මුළු මුළු වූ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවක් වූ එකතු වූ අභියාපිය දෙසට ගෙන් දූ?”යි විචාලේ ය.

“හවත, කරුණෙක් ඇත. සැහැපුත් වූ, සැහැකුලෙන් නික්මා පැවිදි වූ, මහණ ගොසුම්හු භික්ෂුන් පත්සියක් පමණ වූ මහ පැවිදි මුළුවක් හා මගද රවු සැරි සරනුවෝ බාණුමත ගමට පැමිණියෝ එය අසලා අභියාපි උයන්හි වෙසෙති. ඒ පින්වත් ගොසුම් තෙමේ මේ මේ කරුණින් රහත් ය, සම්මාසම්බුදු ය, විදුසරණ දෙකින් යුතු ය, සුගත ය, ලොව දන්නේ යැ, තොදුමුණන් දම්නුසෙහි හැමට ම වැඩි සැරි දූ ය, දෙවිමිනිස්තට සසු ය, බුදු ය, බතවත් යැ’යි මෙසේ ඔබ පිලිබද උතුම් යසහියෙක් උස් වූ නැංගේ ය. මොහු පින්වත් ගොසුමාණන් දක්නට එහි යෙන්” යැ යි බන්දු තෙමේ කී ය.

4. එ විටැ, කුච්ඡන් බමුණාට, “මහණ ගොසුම්හු තුන් යාගසම්පත් හා සොලොස් පිරිකර දනිතැ යි මා විසින් ඇසිණ. මම වූ කලි තෙවැදුරුම් යාගසම්පතත් සොලොස් පිරිකරත් නො දනිමි. වැලි දු මහායාගයක් යදනට මම රිසියෙමි. මහණ ගොසුමාණන් කරා එලැඹ තෙවැදුරුම් යාගසම්පතත් සොලොස් පිරිකරත් විචාලෙමි නම් සෙහෙකැ” යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති කුච්ඡන් බමුණා බන්දුහු බණවා, “හවන් බන්දුව, එසේ වී නම් බාණුමත ගමා වැසි ඒ බමුණු ගැහැවියන් වෙත එලැඹෙන්න. එලැඹ ‘හවන්ති, හවන්හු කුඛා තමක් බලා පොරොත්තු වෙත් වා. කුච්ඡන් බමුණා ද මහණ ගොසුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ යි මෙසේ කියේ යැ’ යි මේ උරිදි සැල කරන්නැ” යි කී ය.

‘හවත, එසේ යැ’යි කියා ඒ බන්දු තෙමේ කුච්ඡන් බමුණාට පිලිවදන් දී බාණුමත ගමා වැසි බමුණන් ද ගැහැවියන් ද කරා එලැඹියේ ය. එලැඹ, ඔවුනට “හවන්ති, හවන්හු කුඛා තමක් බලා පොරොත්තු වෙත් වා. කුච්ඡන් බමුණා ද මහණ ගොසුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ’යි කුච්ඡන් බමුණු මෙසේ කීහ” යි මේ උවත් සැල කෙලේ ය.

5. එ සමයෙහි වනාහි බොහෝ සිය ගණන් බමුණෝ ‘කුච්ඡන් බමුණාගේ මහා යාගස වලදන්තවු’යි බාණුමතයෙහි වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ ‘කුච්ඡන් බමුණා මහණ ගොසුමාණන් දක්නට ඔබ කරා යෙතැ’යි ඇසූහ. ඉක්බිති ඔහු කුච්ඡන් බමුණු කරා එලැඹුණහ. එලැඹ ‘පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොසුමාණන් දක්නට යන්නේ උ. ඒ සැබෑ දූ’යි ඇසූහ.

“ඵචං ඛො ඡෙ භො භොති: අභමපි සමණං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමිසසාමි”ති.

6. “මා භවං කුටදනො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමි. න අරහති නචං කුටදනො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමිතුං. සඡෙ භවං කුටදනො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමිසසති භොතො කුටදනනසස යසො භාසිසසති. සමණසස ගොතමසස යසො අභිචඛිසසති. යමපි භොතො කුටදනනසස යසො භාසිසසති සමණසස ගොතමසස යසො අභිචඛිසසති, ඉමිනාපඛෙහන න අරහති භවං කුටදනො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමිතුං, සමණො ඛෙච ගොතමො අරහති භවනං කුටදනං දසසනාය උපසඛකමිතුං.

භවං හි කුටදනො උභතො පුජාතො මාතිතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුටෙසා ජාතිචාදෙන. යමපි භවං කුටදනො උභතො පුජාතො මාතිතො ච පිතීතො ච සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුටෙසා ජාතිචාදෙන, ඉමිනාපඛෙහන න අරහති භවං කුටදනො සමණං ගොතමං දසසනාය උපසඛකමිතුං. සමණො ඛෙච ගොතමො අරහති භවනං කුටදනං දසසනාය උපසඛකමිතුං.

භවං හි කුටදනො අභිසා මහඤ්ඤො මනාභොගො. -පෙ-.

භවං හි කුටදනො අජකියකො මනනඛරො තිත්තං චෙදනං පාරගු සතිසංඤ්ඤානිකො සාකඛරපහෙදනං ඉමිනාසපඤ්චමානං, පදකො චෙය්සාකරණො ලොකායතමභාපුරිසලකඛණසු අනචයො -ප-.

භවං හි කුටදනො අභිරුපො දසසනීයො පාසාදිකො පරමාය චණ්ණපාකඛරතාය සමනනාගතො, බ්‍රහමචණ්ණි බ්‍රහමචචචසි අකඛුඤ්ඤා චකාසො දසසනාය -පෙ-.

භවං හි කුටදනො සීලචා භොති වුඤ්ඤිඤි වුඤ්ඤිලෙභ සමනනා-ගතො -පෙ-.

භවං හි කුටදනො කලසාණචාචො කලසාණචාකඛරණො පොරියා චාචාය සමනනාගතො විසසචාය අනෙලගලාය අභසස විඤ්ඤපතිසා -පෙ-.

භවං හි කුටදනො ඛහුත්තං ආචරියපාචරියො. තීණි මාණවකසතාති මනෙභ චාචෙති. බ්‍රහු ඛො ජන තාතාදිසා තාතාජනපද, මාණවකා ආගච්ඡන්ති භොතො කුටදනනසස සන්තිකෙ මනනපීකා මනෙභ අභිසිතුකාමා.

“හවන්ති, මමත් මහණ ගෝසුමාණන් දක්නට ඔබ වෙත් යන්නෙමැ යි මට මෙසේ සිතෙක් මේ ම යැ”යි කුච්චන් පැවැසී ය.

6. [එ බස් අසා එ බමුණෝ කුච්චකුට මෙසේ කිහු:]

“පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මහණ ගෝසුමන් දක්නට නො යේ වා. පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මහණ ගෝසුමාණන් දක්නට යන්නට නො තිස්සේ ය. ඉදින් පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මහණ ගෝසුමාණන් දක්නට යන්නේ තම, පින්වත් කුච්චකුණේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගෝසුමාණන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය. ‘පින්වත් කුච්චකුණේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගෝසුමාණන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ’ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුත් පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මහණ ගෝසුමාණන් දක්නට යනුවට නො තිස්සේ ය. මහණ ගෝසුමුහු ම පින්වත් කුච්චකු දක්නට එනුවට තිස්සෝ ය.

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මවු පිය දෙපසින් ම අභිරාත ය. සන්විත මිමුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය. කුල පිලිබඳ තෙර්ලෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මවු පිය දෙපසින් ම අභිරාත ය...නො ගරහන ලද්දේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුත් පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මහණ ගෝසුමන් දක්නට යන්නට නො තිස්සේ ය. මහණ ගෝසුමුහු ම පින්වත් කුච්චකු දක්නට එන්නට තිස්සෝ ය.

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ ඉසුරුමත් ය, මහත් ධන ඇත්තේ ය, මහත් භෝග ඇත්තේ ය...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ වේද හදාරන්නේ ය, වේදමනුෂ්‍යන් සිත්ති ලා දරන්නේ ය, නිඝණ්ඤ ද ඤෙකටහශාස්ත්‍ර ද සතිත, ශික්‍ෂා හා නිරුක්ති සතිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයන්ගේ පර තෙර පත්තේ ය, පදපාඨ දන්නේය, සෙසු සියලු විශරණ විදී ද දන්නේ ය, ලොකායතනාස්ත්‍රයෙහි මහාපුරුෂලක්ෂණවිද්‍යයෙහිත් නිපුණ ය...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ අත්තට වැඩි තරම් වූ රූ සපුච ඇත්තේ ය, දකුම් කටහුතු ය, දක්නනුව ප්‍රසාද එලවන යුලු ය, උතුම් පැහැයපුයෙන් යුතු ය, උතුම් රත්වත් පැහැ ඇත්තේ ය, උතුම් සිරුරු පැහැ ඇත්තේ ය, සිය සිරුරු පෙස්සන් විසින් දක්නට නොමිඳ අවකාශ ඇත්තේ ය...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශීලයෙන් යුක්ත ය...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ කලණ තෙපුල් ඇත්තේ ය, කලණ මිහිරි බස් කියන්නේ ය, නිදෙස්, නොකෙලතොලු, කි දු හඟවනු හැකි සිලිටි බසින් සමන්විත ය...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ ඛොණෝ දෙතොට ආවාසී ද ප්‍රාවාසී ද වෙයි. තුන්සියක් බමුණු දරුවනට වේදයන් කියවයි. තන් දෙසින් තන් දතවුවෙන් ඛොණෝ බමුණු දරුවෝ වේදය ඉගැන්ම පතනුවෝ, වේදයන් උගනු කැමැත්තෝ පින්වත් කුච්චන් කුච්චන් වෙත එති...

භවං හි කුටදනෙනා ජිණේණා වුදො මහලුතො අධිගතො වයො අනුප්පනො. සමණො ගොතමො කරුණො වෙච කරුණපබ්බජිතො ච -පෙ-.

භවං හි කුටදනෙනා රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සකකතො ගරුකතො මාතිතො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

භවං හි කුටදනෙනා බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස සකකතො ගරුකතො මාතිතො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

භවං හි කුටදනෙනා බාණ්ණමභං අජ්ඣාචසති සන්තුස්සදං සතිණ්-කචේයාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දිනනං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං. යමපි භවං කුටදනෙනා බාණ්ණමභං අජ්ඣාචසති සන්තුස්සදං සතිණ්කචේයාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දිනනං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං. ඉමිනාපචේතන න අරහති භවං කුටදනෙනා සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො තෙච්ච ගොතමො අරහති භවනනං කුටදනනං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

7. එවං වුත්තන කුටදනෙනා බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: “තෙන හි හො මමපි සුණංඵ යථා මයමෙච අරහාමි නං භවනනං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං, නතෙච්ච අරහති නො භවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

“සමණො ඛලු හො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානිකා යච සන්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතතො අනුපකකුචේයා ජාතිවාදෙන. යමපි හො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානිකා යච සන්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතතො අනුපකකුචේයා ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපචේතන න අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අඵ ඛො මයමෙච අරහාමි නං භවනනං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො මහනනං ඤ්ඤිසඞ්ඝං ඕහාය පබ්බ-ජිතො -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො පහුතං හිරඤ්ඤාසුචිණ්ණං ඕහාය පබ්බජිතො භුමිගතඤ්ච වෙතාසච්චිඤ්ච -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො දහරෝචි සමානො සුචා සුසු කාල-කෙසො හද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අගාරඤ්ච අනගාරියං පබ්බජිතො-පෙ-.

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ ජරායෙන් දුදුරු ය, වයසින් වැඩුණේ ය, මහලු ය, බොහෝ කල් ඉක්මැවූයෙක, පැසිම් වියට පැමිණියෙක. මහණ ගොසුම්හු වූ කලි ලදරැන් ලදරැ පැවිද්දෙකුන් වේ...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මහබාසිපති සේනිය බිම්බසාර රජහු විසින් සත්කාර කරන ලද්දෙක, ගරු කරන ලද්දෙක, බුහුමන් කරන ලද්දෙක, පුදන ලද්දෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ පොකුරුසැන් බමුණහු විසින් සත්කාර කැරුණෙක, ගරු කැරුණෙක, බුහුමන් කැරුණෙක, පිදුණෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වුණෙක...

පින්වත් කුච්චන් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු, තණ දඹු දිය ඇති, බොහෝ බත බාත්‍ය ඇති, රජුගෙන් ලත් තිත්දහම් වූ රජු ගේ ත්‍යාගය වූ, සේනිය බිම්බසාර රජු දුන් උතුම් දහවස්තු වූ බාණ්ණමත ගමට ඉසුරු වැ වෙසේ පින්වත් කුච්චන් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු... බාණ්ණමත ගමට ඉසුරු වැ වෙසේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුත් පින්වත් කුච්චන් තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නට නො නිස්සේ ය. මහණ ගොසුම්හු ම පින්වත් කුච්චන් දක්නට නිසි හ" යනු සි.

7. මෙසේ (ඔවුන්) කී කලැ කුච්චන් බමුණා ඒ බමුණනට මේ බස් කී ය :

“හවත්ති, එසේ වී නම්, මහණ ගොසුමාණන් අප දක්නට එනුවට වඩා අප ඔබ දක්නට යැමෙහි සුදුසු වන සැටි දක්වන මා බස් ද අසවු.

“හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවු පිය දෙ පසින් ම අභිජාත ය, සත් වන මිඞුකු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෝ ය. ජාතිවාදයෙන් නො ගහලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. ...මහණ ගොසුම්හු මවුපිය දෙපසින් ම අභිජාතයක...නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුදු ඒ පින්වත් ගොසුම්හු අප දක්නට එන්නට නො නිස්සහ. වැලි අපි ම ඔබ දක්නට යන්නට නිස්සම්හ.

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් නැමුළුව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොළෝ යට ද පොළෝ මතු පිට ද වූ මහත් රන් අමුරන් හැරූ පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සොදුරු යොවුනෙත්, (වයස් තුන අතුරෙන්) පලමු වයසින් සුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මනා කළ කෙහෙ ඇති වැ යොවුන් විශා සිරිසෝ ම සිහි ගෙන් තික්මැ පැවිදි බිම්බ වන්නෝ ය...

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ අකාමිකානං මිතාපිතුත්තං අසුමුඛිනං රුද්දනතාතං කෙසමස්සං ඕතාචරතී කාසායාති වතාති අවජාදෙති අගාරස්මා අනනාරියං පඛච්චො-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ අභිරුපො දස්සනීඡයා පාසාදිකො පරමාය වණණපොකඛරතාස සමනනාගතො බුහමචණණී බුහමචචචසි අකචුද්ද-වකාසො දස්සනාය-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ සීලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන සමනනාගතො-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ කල්‍යාණචාරවා කල්‍යාණචාරකකරණො පොරියා වාචාය සමනනාගතො විසුට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤා විඤ්ඤාපතියා-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ බහුත්තං අචරියපාචරියො-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ බිණකාමරගො විගතවාපලො-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ කම්මචාදී කිරියචාදී අපාපපුරෙකඛාචරො බුහමඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ උච්චාකුලා පඛච්චො අසමහිත්තං ඛතතිකුලා-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ අසීයා කුලා පඛච්චො මහගුහිනා මහාඡායා-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං තිරොරඨා තිරොජනපද සම්පුච්ඡා අගච්ඡතති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං අනෙකාති දෙවතාසහස්සාති පාණෙහි සරණං ගතාති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබිතුගතො 'ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසම්බුඡදාං විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරං පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුඡදාං හගවා'ති-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ ආත්තියාසමභාපුරිසලකඛණෙහි සමනනා-ගතො-පෙ-

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ එහිසාගතවාදී සබ්ලො සමොදකො අබ්භාකුටිකො උත්තානමුඛො පුඛිහසී-පෙ-

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි ඔබ පැවිදි වන්තා නො කැමැති මාපියන් කඳුළු පිරි මුහුණ ඇති වෑ හඬද්දී එය නොතකා කෙහෙ රවුළු බා පියා කසා වත් හැඳ ගිහි හෙත් නික්මෑ පැවිද්දට බඩුවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි හැමට වැඩි තරම් රූ සිරි ඇත්තෝ ය, දක්නවුන් සිතෑ පැහැදීම් පහල කරවන සුලුහ, උතුම් පැහැ සපුයෙන් සුතුහ. උතුම් රන් පැහැ ඇත්තෝ ය, උතුම් සිරුරෑ පබ ඇත්තෝ ය. සිය සිරුරෑ දැක්මට නොමඳ ඔවස් ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි සිල්වත්ත, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් ශිලායන් සුත්ත...

මහණ ගොසුමුහු වූ කලි කලණ තෙපුල් ඇත්තෝ ය, කලණ මිහිරි බස් තෙපලත්තෝ ය, නිදෙස් වූ නොමකලතොලු වූ කී දෑ හඬවනු සමත් සිලිටි බසින් සමත්වනගෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි චොත්තෝ දෙතොට ආවාසී ද ප්‍රවාසී ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි පහ වූ කාමරාග ඇත්තෝ ය, පහ වූ වපල බව ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි කම්මාදිත් ක්‍රියාවාදිත් වෙති. තව ලොවුතුරා දනම් පුරස්සර කොට වැටෙති. සැරිසුන් මුගලන් ඇ බඩුණු පිරිසට ද නායක වෑ හැසිරෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි පිරිසිදු කැත් කුල වූ උසස් කුලයෙන් නික්මෑ පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි මහත් බත ඇති මහත් ගොග ඇති ඉසුරුමත් කුලයෙන් නික්මෑ පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි කරු පිට රටින් පිට දනවුයෙන් පැණ පුළුවිස්තට එති...

භවත්ති, නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවිගෝ මහණ ගොසුමුහු දිවිහිමගෙන් සරණ ගියහ...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි “මේ මේ කරුණින් ඒ බතවත් තෙමේ රහත් ය, සම්මාසම්බුදු ය, විදු සරණින් සුතු ය, සුගත ය, ලොව දන්නෝ ය, ලොවුතුරා තරදම්සැරි ය, දෙවිමිනිස්තට සසු ය, සිවු සස් දතුණේ ය, බතවත් යැ” යි මේගේ වූ උතුම් යසහි උස් වෑ නැංගේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි දෙතිස් මහ පුරිස්ලකුණින් සුතු ය ..

භවත්ති, මහණ ගොසුමුහු වූ කලි තමන් වෙත එත්තවුන් ‘එත්ත, මෙහි ආ ගේ වැනැවැ’යි පිලිගත්තා සුලු හ, කණට සුච එලවන තෙපුල් තෙපලත්තෝ ය, පිලිසඳරෙහි දක්කය හ, බැම් නොහකුළුවත්තෝ ය, සුලහ කථා ඇත්තෝ ය, පැමිණියතට තුමු පලමුයෙන් කථා කරන සුලුහ...

සමණෝ ඛලු හො ගොතමො වතුන්තා පරිසානං සක්කතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණෝ ඛලු හො ගොතමෙ ඛසු දෙවා ව මනුස්සා ව අභිසසනන්තා-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො යසම් ගාමෙ වා නිගමෙ වා පච්චසති, න නසම් ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සෙ විහෙසෙනති-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බි ගණි ගණාවරියො පුච්චතිත්ථ-කරුන්තං අග්ගමකකායති. යථා ඛො පන හො ඵකෙසං සමණව්‍යාහමණානං යථා වා තථා වා යසො සමුද්ගච්ඡති, න හෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො. අථ ඛො අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසමපදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා මාගධො සෙනියො බ්ලිඛිසාරො සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමච්චො පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා පසෙනදී කොසලො සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමච්චො පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමච්චො පාණෙහි සරණං ගතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤො මාගධස්ස සෙනියස්ස බ්ලිඛිසාරස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤො පසෙනදියො කොසලස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතියො සක්කතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුත්තො, බාණ්ණමතෙ විහරති අමබලට්ඨිකායං. යෙ ඛො පන කෙච්චි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අමහාකං ගාමකෙඛන්තං අගච්ඡන්ති, අතිථි නො තෙ ගොන්ති. අතිථි ඛො පනමොහි සක්කාතඛො ගරුකාතඛො මාතෙතඛො පුජෙතඛො අපචෙතඛො. යච්චි හො සමණො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුත්තො බාණ්ණමතෙ විහරති අමබලට්ඨිකායං. අතිථිමහාකං සමණො ගොතමො, අතිථි ඛො පනමොහි සක්කාතඛො ගරුකාතඛො මාතෙතඛො පුජෙතඛො අපචෙතඛො.

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලී සිටු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලදහ, ගුරුකාර කරන ලදහ, බුහුමන් කරන ලදහ, පුදන ලදහ, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලදහ...

භවත්ති, මහණ ගොයුමාණන් කෙරෙහි බොහෝ දෙවිමිනිස්සු වෙසෙසින් පහත්හ...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලී යම් ගමෙක හෝ නියම් ගමෙක වෙසෙත් නම්, එ ගමැ හෝ නියම් ගමැ වැසි මිනිස්නට යක්කු පීඩා නො කෙරෙත්...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලී මහ සහපිරිස් ඇත්තෝ ය, ගණ නායකයහ, ගණාචාර්යය හ. බොහෝ තීරිංකරයන් අතුරෙහි අග්ග සි කියනු ලැබෙති...

යම්කස් වනාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යශස අවෙලකතාදී පිටතට පෙනෙන යම්තම් වුතමානුයෙකින් වැඩෙතත් මහණ ගොයුමන් ගේ යශස වූ කලී එසේ වැඩුණේ නො වේ. වැලී තමන් තුලා ම වූ නිරුත්තර විදුචරණසම්පතින් වැඩුණේ වේ....

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූ කලී මගධාධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් බිරියන් සහිත වැ පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය ..

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූ කලී කොශලාධිපති පසේනදී රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූ කලී පොකුරුඝාත් බමුණු තෙමේ දරුවන් බිරියන් පිරිස් හා ඇමැත්තන් සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලී මගධ රටට අධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජහු විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලී කොශලාධිපති පසේනදී රජහු විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලී පොකුරුඝාත් බමුණා විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූ කලී දැන් බාණ්ණමතයට පැමිණියෝ බාණ්ණමතය සම්පයෙහි අඹියැටි වෙනෙහි (අම්බලට්ඨිකා වනයෙහි) වෙසෙති. භවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අප ගම් කෙතට එත් නම්, ඔහු අපට අමුතු වෙති. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුහ, ගුරුකාර කටයුතුහ, මානනීයහ, පූජනීයහ, අපචයනීයහ. භවත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගොයුම්හු බාණ්ණමතයට පැමිණියෝ, බාණ්ණමතය සම්පයෙහි අඹියැටියෙහි වෙසෙත් ද, එහෙයින් ඔබ අප අමුත්තෝ ය. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුහ, ගුරුකාර කටයුතුහ, බුහුමන් කටයුතුහ. පිදියැ යුතුහ, යටත් පැවැතුම් දක්වියැ යුතුහ.

ඉමිනාපචෙතන නාරහති සෙස හවං ගොතමො අමනාකං දඤ්ඤාය උපසඛකමිතුං. අඵ ඛො මයමෙව අරුතම තං භවන්තං ගොතමං දඤ්ඤාය උපසඛකමිතුං.

එතනකෙ ඛො අහං හො නස්ස නොතො ගොතමස්ස චණේණ පරියාපුණාමි. නො ච ඛො සො හවං ගොතමො; එතනකච්ඡෙණො, අපරිමාණච්ඡෙණො හි සො හවං ගොතමො'ති.

8. එවං වුජන්ත නෙ බ්‍රාහමිණො කුටදන්තං බ්‍රාහමිණං එතදචොවුං: “යථා ඛො හවා කුටදන්තො සමිණස්ස ගොතමස්ස චණේණ භාසති ඉතො චෙ’පි සො හවං ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සඤ්ඤිත කුලපුත්තෙත දඤ්ඤාය උපසඛකමිතුං අපි පුටංසෙනාපි¹. තෙන හි හො සබ්බෙව මයං සමිණො ගොතමං දඤ්ඤාය උපසඛකමිස්සමා”ති.

9. අඵ ඛො කුටදන්තො බ්‍රාහමිණො මහතා බ්‍රාහමිණගණෙන සද්ධිං යෙන අඛලවසීකා යෙන හභවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා හභවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. බාණුමතිකා’පි ඛො බ්‍රාහමිණගහපතීකා අපෙසකචෙව හභවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු, අපෙසකචෙව හභවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකචෙව යෙන හභවා තෙනසුඤ්ඤිං පණාමෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු අපෙසකචෙව තාමගොතනං සාචෙතා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකචෙව තුණතිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු.

10. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො කුටදන්තො බ්‍රාහමිණො හභවන්තං එතදචොච: “සුතං මෙනං හො ගොතමි සමිණො ගොතමො තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකඛාරං ජානාතීති. න ඛො පතාහං ජානාමි තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකඛාරං. ඉච්ඡාමි වාහං මනායඤ්ඤං යජ්ඣං. සාධු මෙ හවං ගොතමො තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොලසපරිකඛාරං දෙසෙතු”ති.

“තෙන හි බ්‍රාහමිණ සුණොති සාධුකං මනසිකරොති නාසිස්සාමි”ති.

‘එවං ඡො’ති ඛො කුටදන්තො බ්‍රාහමිණො හභවතො පච්චසස්සාසි. හභවා එතදචොච:

11. “භුතපුබ්බං බ්‍රාහමිණ රුජා මහාවිජීනො තාම අහොසි, අභිඤ්ඤා මහඤ්ඤා මනාහොගො පසුතජ්ඣාරුපරජතො පසුතච්ඤාපකරණො පසුතඛතඛඤ්ඤා පරිපුණේණකාසකොට්ඨාගාරො. අඵ ඛො බ්‍රාහමිණ රඤ්ඤා මහාවිජීනස්ස රහොගතස්ස පටිසලුච්ඤාය එවං ඡචතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “අභිගතා ඛො මෙ විපුලා මානුසකා හොගා. මහන්තං පච්චිමඤ්ඤා අභිවිජීය අජ්ඣාචසාමි. යනසුතාහං මනායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මමී’ස්ස දීඝරතතං හිතාය සුඛායා”ති.

1. පුටංසෙනාපි (කෙසුචි පොථකෙසු)

මේ කරුණින් එ පින්වත් ගොසුම්පු අප දක්නට එත්තට නො කිස්සග. වැලි ඇපි ම ඒ හවද්ගොතමයන් දක්නා පිණිස එලැබෙන්නට තිසි වමග.

හවත්ති, ඒ හවද් ගොතමයන් පිලිබද වූ මෙතෙක් ගුණ මම දනිමි. එහෙත් පින්වත් ගොසුම්පු මෙ පමණක් ම ගුණ ඇත්තන් නො වෙති. “ඔබ වූ කලි නො මිනියැ හැකි ගුණ ඇතිසග” යනු සි.

8. මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණෝ කුඵදත් බමුණා බණවා, “පින්වත් කුඵදතු මහණ ගොසුමින්ගේ ගුණ වනන සැටියෙන්, ඒ පින්වත් ගොසුමින් මෙයින් සිය යොදුනක් දුර වසතත්, සැදුහැකි කුලපුතුහු විසින් පාපෙය රැගෙන ද ඔබ දකිනු පිණිස එත්තට තිසි ම ය. එ බැවින්, හවත්ති, ඇපි සියල්ලමෝ මහණ ගොසුමින් දක්නට ඔබ වෙත එලැබෙන්නමග”යි කීහ.

9. ඉක්බිත්තෙන් කුඵදත් බමුණා මහත් බමුණුගණනා හා අඹියැටියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලැබීගේ ය. එලැබූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ, සිතැ රැදැවිය යුතු වූ කපාව කැරැ නිමවා, පසෙක ඉද ගත්තේ ය. බාණුමත ගමැ වැසි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉද ගත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිතැ රැදැවිය යුතු වූ කපාව නිමවා පසෙක ඉද ගත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසාවට ඇදිලි බැදගෙන පසෙක හුන්හ. කෙනෙක් නම්ගොන් අස්වා පසෙක ඉද ගත්හ. කෙනෙක් නිහඬ වැ පසෙක ඉද ගත්හ.

10. එක් පසෙකැ හුන්නා වූ ම කුඵදත් බමුණා, “පින්වත් ගොසුමාණනි, ‘මහණ ගොසුම්පු තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දනිති’ යි මෙය මා විසින් අසන ලදී. මම වූ කලි තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් නො ම දනිමි. වැලි දු මහායාගයක් යත්තට මම කැමැතියමි. යාවඤ්ඤ කරමි. මට පින්වත් ගොසුම්පු තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දෙසත් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“බමුණ, එසේ වී නම අසන්නැ. මොනතාවට මෙනෙහි කරන්නැ. කියන්නම”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක).

‘එසේ ය, පින්වතැ’යි කුඵදත් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:

11. “පෙර වූවක් කියමි. බමුණ, අභ්‍ය වූ, මහත් ඛන ඇති, මහත් භාග ඇති, බොහෝ රත් රිදී ඇති, බොහෝ වස්තූපකරණ ඇති, බොහෝ ඛන ඛානා ඇති, පිරිපුත් ගබ්බා කොටුගුල් ඇති මහාපිරිත නම් රජෙක් විය. බමුණ, එ කලැ හුදෙකලා වැ විතැවිවෙකයෙන් හුන් මහාපිරිත රජුට “මානුෂක වූ මහත් භාගයම්පත්හු මා විසින් ලබන ලද්දේ ම ය. ඒ මම වහන් පොළොව්මුලිල වෙසෙසින් දිනා හැමට අභිපති වැ වෙසෙමි. මට දික් කලක් හිත යුච පිණිස පවත්නා මහා යඤ්ඤක් යදින්නෙමි නමි මැතැවැ”යි මෙසේ විතැ සබ්බල්පතාවෙන් පහල විය.

අඵ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ඣො පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙතතීා එතදවොච: ‘ඉධ මඤ්ඤං බ්‍රාහ්මණ රහොගතස්ස පටිසලලීතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදී: “අධිගතා ඛො මෙ විපුලා මානුසකා හොගා. මහන්තං පඨවිමණ්ඛලං අභිච්ඡිය අජකාචසාමි. යනනුතාහං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මම’ස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුඛායා’ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුසාසතු මං භවං, යං මම’ස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුඛායා”ති.

12. එවං චුතෙන බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රාජානං මහාවිජ්ඣං එතදවොච: ‘හොතො ඛො රඤ්ඤො ජනපදෙ සකණ්ටකො සලප්ඵලො. ගාමකාතා’පි දිස්සන්ති, නිගමකාතා’පි දිස්සන්ති, පඤ්ඤනා’පි දිස්සන්ති. භවං වෙ ඛො පන රාජා එවං සකණ්ටකෙ ජනපදෙ සලප්ඵලෙ බලිමුඤ්ඤං රෙය්‍ය, අකිච්චකාරී අස්ස තෙන භවං රාජා. සීයා ඛො පන හොතො රඤ්ඤො එවමස්ස: ‘අහමෙනං දස්සුඛිලං වධෙන වා බනෙන වා ජාතීයා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා සමුහනීස්සාමි’ති. න ඛො පනෙතස්ස දස්සුඛිලස්ස එවං සමමා සමුග්ගානො හොති. යෙ තෙ හතාවසෙසකා භවීස්සන්ති, තෙ පච්ඡා රඤ්ඤො ජනපදං විහෙඨෙස්සන්ති. අපි ච ඛො ඉදං සංවිධානං. ආගමම එවමෙනස්ස දස්සුඛිලස්ස සමමා සමුග්ගානො හොති. තෙන භි භවං රාජා යෙ හොතො රඤ්ඤො ජනපදෙ උස්සහන්ති කසිගොරකෙඛ, තෙසං භවං රාජා ඛිජ්ඣන්තං අනුප්පදෙතු. යෙ හොතො රඤ්ඤො ජනපදෙ උස්සහන්ති චණ්ඡජ්ජාය, තෙසං භවං රාජා පාහතං අනුප්පදෙතු. යෙ හොතො රඤ්ඤො ජනපදෙ උස්සහන්ති රුජ්ජොරිසෙ, තෙසං භවං රාජා හත්තවෙනතං පකප්පතු. තෙ ච මනුස්සා සකමමපසුතා රඤ්ඤො ජනපදං න විහෙඨෙස්සන්ති. මහා ච රඤ්ඤො රුහිකො භවීස්සති, ඛෙමට්ඨීතා ජනපදං අකණ්ටකා අනුප්පීලා. මනුස්සා ච මුද්‍ය මොදමානා උරෙ චුතෙන නචෙවන්තා අපාරුතඝරු මඤ්ඤො විහරීස්සන්ති”ති.

13. ‘එවං හො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ඣො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්තීා යෙ රඤ්ඤො ජනපදෙ උස්සහිංසු කසිගොරකෙඛ, තෙසං රාජා මහාවිජ්ඣො ඛිජ්ඣන්තං අනුප්පාදසී.¹ යෙ රඤ්ඤො ජනපදෙ උස්සහිංසු චණ්ඡජ්ජාය, තෙසං රාජා මහාවිජ්ඣො පාහතං අනුප්පාදසී. යෙ රඤ්ඤො ජනපදෙ උස්සහිංසු රුජ්ජොරිසෙ, තෙසං රාජා මහාවිජ්ඣො හත්තවෙනතං පකපෙසී. තෙ ච මනුස්සා සකමමපසුතා රඤ්ඤො ජනපදං න විහෙඨෙස්සුං. මහා ච රඤ්ඤො රුහිකො අහොසී, ඛෙමට්ඨීතා ජනපදං අකණ්ටකා අනුප්පීලා. මනුස්සා මුද්‍ය මොදමානා උරෙ චුතෙන නචෙවන්තා අපාරුතඝරු මඤ්ඤො විහරීංසු.

1. අනුප්පාදසී. (කෙසු වි පොඪකෙසු)

බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවිජිත රජ තෙමේ පෙරෙටියා අමතා, “බමුණ, මෙහි හුදෙකලා වූ විතතව්වෙකයෙක් හුන් මට ‘මානුෂක වූ මහත් භොගයෝ මා විසින් ලදහ. ඒ මම මහත් මිහිමඩල දිනා එයට අභිපත් වූ වෙසෙමි. මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් කලොත් මැනවැයි සි මෙසේ විතතයංකල්පනාවෙක් උපත. බමුණ, මහා යඥයක් කරන්නට කැමැත්තෙමි. එහි ලාභවත් තෙමේ මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස අනුශාසන කෙරේ වා” සි මේ බස් පැවැසී ය.

12. බමුණ, මෙසේ කී කල්හි පෙරෙටි බමුණා මහාවිජිත රජුට මෙය කී ය: “හවන් රජුහුගේ රට කවු සහිත (සොරඋවදුරු සහිත) වෙසී, සොර උවදුරින් මිරිකුණේ වෙසී. ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නිසම්-ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නුවර පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. මං පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. හවන් රජ තෙමේ ඉදින් මෙසේ සොර උවදුරු ආති සොර උවදුරින් මිරිකුණු රටෙහි බදු කරවුවර හත්තේ නම්, එසින් තොකටසුත්තක් කරන්නෙක් වන්නේ ය. ‘වඩ කිරීමෙන් හෝ බැඳු ලීමෙන් හෝ දඩ ගැසීමෙන් හෝ හිස මුඩු කැරවීම ආදී ගැරැහුමෙන් හෝ රටින් තෙරැපීමෙන් හෝ මේ දහසූකීලය (සොර හුල) මුලින් ම උදුරා ලත්තෙමි’ සි පින්වත් රජුට මෙසේ සිතක් විය හැක්ක. මෙසේ මේ සොර හුල මැනවින් ඉදිරිමෙක් නො වේ ම ය. නසන ලද්දවුන් ගෙන් ඉතිරි වූ යම් සොරසතුරු කෙනෙක් වන්නෝ ද, ඔහු පසු වූ රජුගේ රට පෙලන්නාහ. එතෙකුදු වුවත් මේ මතු දක්වෙන සංවිධාන-නසට පැමිණ (මතු දක්වෙන සේ පිළිපැදීමෙන්) මෙසේ මේ සොර හුල මොනොවට ඉදිරි යෑම වේ. එ බැවින් සිය රටෙහි යම් කෙනෙක් ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුමිහි උත්සාහ කෙරෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුනට බාහ්‍ය බිජුවට ද බත් ද දේ වා. යම් කෙනෙක් පින්වත් රජුහු ගේ රටෙහි වෙලෙඳුම පිණිස උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට රජ තෙමේ බඩු මිල දේ වා. පින්වත් රජුහුගේ රටෙහි යම් කෙනෙක් රුජකාසීගෙහි උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට පින්වත් රජ තෙමේ බත් වැටුප් දේ වා. ඒ මිනිස්සුන් තමන්ගේ වැඩපලෙහි යෙදුණේ රජුගේ රට නො පෙලන්නෝ ය. රජුගේ බන්ධනාගාරය ද මහත් වන්නේ ය. ජනපදයෝ සොර උවදුරු නැත්තෝ, නොමිරිකුණෝ, තිරුපදුනහාවගේ සිටියෝ වන්නාහ. මිනිස්සු ද උනුත් කෙරෙහි සතුටු වන්නෝ, ඔරෙහි දරුවන් තවවන්නෝ, දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තවුන් මෙන් (බිය සැක නැති ව) වසන්නෝ ය.”

13. බමුණ, ‘හවන, එසේ යැ’ සි කියා ම ඒ මහාවිජිත රජ පිළිවදන් දී, රජුගේ රටෙහි ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුමිහි උත්සාහ වුවනට බිජු ද බත් ද දෙව් ය. වෙලෙඳුමෙහි උත්සාහ වුවනට බඩුමිල දෙව් ය. රුජකාසීගෙහි යෙදුණුවනට බත්වැටුප් දෙව් ය. ඒ මිනිස්සු ද මෙසේ රජුගේ රට නො පෙළාහ. රජුගේ ද බන්ධනාගාර රාශිය මහත් විය. ජනපදයෝ සොරසතුරු උවදුරින් මිදුණෝ නොමිරිකුණෝ තිරුපදුන බවිහි සිටියෝ වූහ. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සතුටු වන්නෝ දරුවන් ඔරෙහි තවවනුවෝ දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇතියන් සේ (බිය සැක නැති ව) වූහ.

14. අළු බො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙතො ඵතදවොච: “සමුග්ගො බො මෙ භො සො දසසුඛිලො භොතො සංවිධානං ආගමි. මහා ච මෙ රුසිකො. බෙමට්ඨිතා ජනපදා අකණ්ඨො අනුපපිලා. මනුස්සා මුදා මොදමානා උරෙ පුනෙත නචෙවන්තා අපාරුතඝරං මඤ්ඤා විහරන්ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුසාසතු මං හවං, යං මම’ඤ්ඤා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බොයා”ති.

“තෙත හි හවං රුජා යෙ භොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛන්තියා අනුසුත්තා තෙගමා චෙව ජාතපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමන්තයතං, ‘ඉච්ඡාමහං භො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ භොතො, යං මම’ඤ්ඤා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බොයා’ති. යෙ භොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ අමච්චා පාරිසජ්ජා තෙගමා චෙව ජාතපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙගමා චෙව ජාතපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමන්තයතං: ‘ඉච්ඡාමහං භො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හවන්තො, යං මම’ඤ්ඤා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බොයා’ති.

‘ඵචං භො’ති බො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිග්ගුච්චා යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛන්තියා අනුසුත්තා තෙගමා චෙව ජාතපදා ච, තෙ රාජා මහාවිජ්ජො ආමනෙතසි: “ඉච්ඡාමහං භො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ භොතො, යං මම’ඤ්ඤා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බොයා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤාකාලො මහාරාජා”ති.

යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ අමච්චා පාරිසජ්ජා තෙගමා චෙව ජාතපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙගමා චෙව ජාතපදා ච -පෙ- ගහපතීතෙච්ඤිකා තෙගමා චෙව ජාතපදා ච, තෙ රාජා මහාවිජ්ජො ආමනෙතසි: “ඉච්ඡාමහං භො මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. අනුජානන්තු මෙ හවන්තො, යං මම’ඤ්ඤා දීඝරතතං හිතාය පුබ්බොයා”ති.

“යජ්ඣං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤාකාලො මහාරාජා”ති.

ඉතීමෙ වන්තාථො අනුමතීපකඛා තස්සෙච යඤ්ඤස්ස පරිකඛාරා හවන්ති.

15. රාජා මහාවිජ්ජො අට්ඨති අභෙග්ගි සමන්තාගමො:

උග්ගො පුජාමො මානිතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤාග්ගිකො යච සත්තමා පිතාමහසුභා,

14. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවිජිත රජ තෙමේ පෙරෙවියා අමතා, “භවත, මා විසින් භවත්තූගේ සංවිධානය පිළිපැද ඒ සොරසතුරු හුල මුලින් උදුරන ලද්දේ ය. මගේ බත බානිය රූස ද මහත් ම ය. ජනපදයෝ අකණ්ඩක වූවෝ, (සොර සතුරු උවදුරු කැන්තෝ) උවදුරින් තො- මරිකුණෝ, උවදුරු නැති බවිති සිටියෝ ය. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සතුටු වන්නෝ, ඔරෙහි දරුවන් නටවන්නෝ, දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තවුන් සේ වෙසෙත්. බමුණ, මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් යදහට (මහ දනක් දෙන්නට) මම කැමැත්තෙමි. පින්වත් තෙමේ මට අනුශාසන කෙරේ වා” යි මෙ බස් කී ය.

එ විට පෙරෙවි තෙමේ මෙසේ රජුට අනුශාසන කෙළේ ය: “එසේ නම්, පින්වත් රජුගේ රටෙහි තමා අනුව පවත්නා නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් යම් ඝණිය කෙනෙක් වෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා, ‘භවත්ති, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු කැමැත්තෙමි. භවත්තූ එයට මට අනුදනින් වා’යි කියා වා. පින්වත් වූ රජුගේ රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජ- සභාවට අයත් ඇමැතියෝ වෙත් ද, ... නියමගම් වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල්හු වෙත් ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි මහ දනවත් ගැහැටි කෙනෙක් වෙත් ද, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා ‘භවත්ති, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු රිසියෙමි. භවත්තූ එයට මට අනුදනින් වා’යි කියා වා”.

“බමුණ, ‘එසේ ය පින්වතැ’යි කියා ම මහාවිජිත රජ තෙමේ පෙරෙවි බමුණාට පිළිවදන් දී, සිය රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් තමා අනුව පවත්නා ඝණිය කෙනෙක් වූහ නම්, ඔවුන් අමතා, ‘පින්වත්ති, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, මම එසේ වූ යඥයක් යජන්නට (මහ දනක් දෙන්නට) කැමැත්තෙමි. පින්වත්තූ එයට මට අනුදනින් වා’යි කී ය.

‘පින්වත් රජ තුමෝ යඥය යජන් වා (මහ දන් දෙත් වා). මහ රජාණනි, මේ යඥයට කාලය මේ යැ”යි ඔහු කීහ. සිය රටෙහි නියම- ගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජසභාසද ඇමැති කෙනෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල් කුල කෙනෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් දන රූස් කරන ගැහැටි මහසල් කුල කෙනෙක් වූහ ද, මහාවිජිත රජ තෙමේ ඔවුන් හැම අමතා, ‘භවත්ති, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, එසේ වූ මහායඥයක් යජනු රිසියෙමි. පින්වත්තූ මට එයට අනුදනින් වා’යි දැන්වී ය.

‘මහරජාණනි, මේ යඥයට කාලය ය. පින්වත් රජ තුමෝ යඥය කෙරෙත් වා’යි ඔහු කීහ.

මෙසේ මේ අනුමති පක්ඝ සතර (අවසරය දෙන්නන් සතර වගය) එ ම යඥයට පිරිවර වෙත්.

15. මහාවිජිත රජ තෙමේ අංග අටෙකින් සමන්විත ය. (කවර අටකින් ද? යත්:)

හේ මාපිය දෙපසින් ම අභිජාත ය, සත්වන මිමුකු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෙක.

අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතිවාදෙන,

අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො, පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය
සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණේ බ්‍රහ්මවච්චසී අකච්චද්දවකාසො දස්සනාය.

අඛෙඨා මහඥානො මහාභොගො පසුතජාතරුපරජතො පසුතච්චතු-
පකරණො පසුතධනධඤ්ඤා පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරො.

බලවා චතුරඛිතීතියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරුය,
පතපති මඤ්ඤා පච්චචිකෙ යසසා.

සඤ්ඤා දායකො දානපති අනාවට්ඨො, සමණ්‍යාගමණකපණදානික-
වණ්ණබ්බකයාවකානං ඔපානගුතො, පුඤ්ඤති කරොති.

බහුසුත්තො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස. තස්ස තස්සෙව ඛො පන
භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති: ‘අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො අයං ඉමස්ස
භාසිතස්ස අත්ථො’ති.

පණ්ඩිතො වියතො මෙධාචී පටිබලො අතීතානාගතපච්චුප්පනො
අත්ථෙ විනොතං.

රාජා මහාට්ඨිතො ඉමෙති අට්ඨති අඛෙගති සමන්තාගතො.
ඉති ඉමාති’පි අට්ඨඛිතාති තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරිකඛාරා භවන්ති.

16. පුරොභිතො’පි බ්‍රාහ්මණො චතුහඛෙගති සමන්තාගතො:

උභතො සුජාතො මානිලතා ච පිතීතො ච. සංසුඤ්ඤානිකො යාව
සත්තමා පිතාමහසුගා. අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතිවාදෙන.

අජ්ඣායකො මනනධරො තිණ්ණං චෙදනං පාරගු සනිසණ්ඩුකෙට්ඨිහානං
සාකඛරප්පභෙදනං ඉතිභාසපඤ්චමානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො
ලොකාසනමභාපුරිසලකඛණ්ණ අනවයො.

සීලවා වුඤ්ඤිච්චි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො.

පණ්ඩිතො වියතො මෙධාචී පඨමො වා දුතීයො වා සුජං, පග්ගණ-
නානං.

පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො ඉමෙති චතුහඛෙගති සමන්තාගතො. ඉති
ඉමාති’පි චතතාරී අඛිතාති තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරිකඛාරා භවන්ති.

ජාතිවාදයෙන් නොහෙලන ලද්දෙක, ගැරැහුම් භනාලද්දෙක.

විශිෂ්ට රූප ශෝභා ඇත්තෙක, දකුම් කටයුත්තෙක, ප්‍රසාද එළවන සුලු ය.

උතුම් වණ්ණසෞඤ්ඤයෙන් යුක්ත ය, උතුම් රත් පැහැ ඇත්තෙක, උතුම් සිරුරු පැහැ ඇත්තෙක, සිය සිරුර අනුන් විසින් දක්නට නොමඳ අවකාශ ඇත්තෙක.

ආභාස ය, මහද්ධන ඇත්තේ ය, මහද්භෝග ඇත්තේ ය, බොහෝ රත් රිදී ඇත්තේ ය, වස්තුවකරණ ඇත්තේ ය, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇත්තේ ය, පිරිපුන් ගබඩා කොටාර ඇත්තේ ය.

බලවත් වූයේ, අණට කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා සිවුරහ සෙනහින් සමන්විත වූයේ, පසම්භුරන් සිය යස තෙදින් තවාලන්තාක් මෙන් වේ.

සැදහැත්තේ ය, දීමෙහි හුරු ය, දනපති ය, මහණුන්ට බමුණන්ට දුගීයන්ට මගීයන්ට පුලනුන්ට යදියන්ට නොවැසූ දොර ඇත්තේ ය, සිවුමං හන්දියෙක කැණූ පොකුණක් මෙන් වැ දන් පින් කෙරෙයි.

ඒ ඒ ඇසූ දු පිළිබඳ වැ බහුමුඛය, මේ මේබසෙහි අරුත ය, මේ මේබසෙහි අරුත යැ යි ඒ ඒ කී බසෙහි අරුත් දනී.

නුවණැත්තේ ය, විශන් ය, අසුනා වන්මත් අරුත්හි සමන් ය.

මහාපිජිත රජ තෙමේ මෙ අටහින් සමන්විත ය. මෙසේ මේ අංග අට ද එම යඤයට පිරිවර වෙත්.

16. පෙරෙවි බමුණු ද සතර අංගයෙකින් යුත් වෙයි. (කවර සතරෙකින් ද යත්:) මා පිය ඵෙපසින් ම අභිජාත ය, සතර වන මිමුකු යුවල තෙක් ම පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය, ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. වේද හදාරන්නේ ය, නිසඤ්ඤ ද කෙටහශාසත්‍ර ද සහිත ශික්ෂා හා නිරුක්ති හා සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයේ පර තෙරට පැමිණියේ ය, පදපාඨ දන්නේ ය, සෙසු සියලු විශරණ විදි ද දන්නේ ය, ලොකායත ශාසත්‍රයෙහින් මහාපුරුෂ-ලක්ෂණ විද්‍යායෙහින් නිපුණ ය. සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශිලයෙන් සමන්විත ය, පණ්ඩිත ය, වෘක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. යාග සැන්ද ඔනොවන්නවුන් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනි තැනැත්තේ ය.

පෙරෙවි බමුණු තෙමේ මේ සතර අංගයෙන් සමන්විත වෙයි. මෙසේ මේ සතර අංගයෝ ද එ ම යාගයට පිරිවර වෙත්.

17. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ, මහාවිජ්ඣස්ස පුඤ්ඤව යඤ්ඤ, තීස්සො විධා දෙසෙසී:

“සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤ, මහායඤ්ඤං සිට්ඨිකාමස්ස කොච්ඤෙව විප්පට්ඨාරො ‘මහා වත මෙ භොගකඛකො විගච්ඡියාති’ති, සො භොතො රඤ්ඤඤ විප්පට්ඨාරො න කරණීයො. සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤ, මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්ඤෙව විප්පට්ඨාරො ‘මහා වත මෙ තොගකඛකො විගච්ඡති’ති, සො භොතො රඤ්ඤ, විප්පට්ඨාරො න කරණීයො සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤ, මහායඤ්ඤං සිට්ඨස්ස කොච්ඤෙව විප්පට්ඨාරො ‘මහා වත මෙ භොගකඛකො විගතො’ති, සො භොතො රඤ්ඤ, විප්පට්ඨාරො න කරණීයො”ති.

ඉමා ඛො පන බ්‍රාහ්මණ පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ, මහාවිජ්ඣස්ස පුඤ්ඤව යඤ්ඤ, තීස්සො විධා දෙසෙසී.

18. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ, මහාවිජ්ඣස්ස පුඤ්ඤව යඤ්ඤ, දසභාකාරෙහි පටිඝාහකෙසු විප්පට්ඨාරං පටිච්චොදෙසී: “ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤං පාණාතිපාතිතො’පි පණාතිපාතා පටිච්චතා’පි. යෙ තත්ථ පාණාතිපාතිතො තෙසඤ්ඤෙව තෙන. යෙ තත්ථ පාණාතිපාතා පටිච්චතා තෙ ආරාධා යජනං භවං, සජ්ජනං භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු. ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤං අදීන්තාදසිතො’පි අදීන්තාදානා පටිච්චතා’පි -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිතො’පි කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතා’පි -පෙ- මුසාවාදිතො’පි මුසාවාද පටිච්චතා’පි -පෙ- පිසුණවාචිතො’පි පිසුණාය වාචාය පටිච්චතා’පි -පෙ- ඵරුසවාචිතො’පි ඵරුසාය වාචාය පටිච්චතා’පි -පෙ- සමඵසලාපිතො’පි සමඵසලාපා පටිච්චතා’පි -පෙ- අභිජ්ඣාලුතො’පි අතභිජ්ඣාලුතො’පි -පෙ- බ්‍රහ්මපන්නවිතො’පි අබ්‍රහ්මපන්නවිතො’පි -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා’පි සමමාදිට්ඨිකා’පි. යෙ තත්ථ මිච්ඡාදිට්ඨිකා තෙසඤ්ඤෙව තෙන. යෙ තත්ථ සමමාදිට්ඨිකා තෙ යජනං භවං, සජ්ජනං භවං, මොදනං භවං. විතතමෙව භවං අන්තරං පසාදෙතු”ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ, මහාවිජ්ඣස්ස පුඤ්ඤව යඤ්ඤ, දසභාකාරෙහි පටිඝාහකෙසු විප්පට්ඨාරං පටිච්චොදෙසී.

19. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ, මහාවිජ්ඣස්ස මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොලසභාකාරෙහි විතතං සන්දස්සෙසී සමාදපෙසී සමුත්තනජෙසී සමපංසෙසී: සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤ, මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්ඤෙව වතනා: “රාජා ඛො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤං යජති. තො ව ඛො තස්ස ආමන්තිතා බතතියා අනුසුත්තා තෙගමා වෙච ජානපදා ව. අථ ව පන භවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං යජති”ති. ඵච්චෙහි භොතො රඤ්ඤ, වතනා ඛමමතො තත්ථි. භොතා ඛො පන රඤ්ඤ, ආමන්තිතා බතතියා අනුසුත්තා තෙගමා වෙච ජානපදා ව.

17. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් පෙරෙහි බමුණු තෙමේ යඥයෙන් පෙරාතු ව ම මහාවිජිත රජුට තුන් විධාවන් දැක්වී ය: “මහා යාගයක් යජනු කැමැති පින්වත් රජහට ‘අහෝ! මා සතු භෝග රැසක් මතු නැසෙනැ’යි කිසි විපිලිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිලිසරක් නො කටයුතු ය. මහා යාගයක් යජන පින්වත් රජුට ‘අහෝ මා සතු මහත් භෝග රැසක් දැන් නැසෙනැ’යි කිසි විපිලිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජු විසින් එසේ වූ විපිලිසරක් නො කටයුත්තේ ය. මහායාගය යැපූ පින්වත් රජුට ‘අහෝ මා සතු මහත් භෝග රැසක් නැසී ගියේ වනැ’යි විපිලිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිලිසරක් නොකටයුත්තේ ය”.

බමුණ, පෙරෙහි බමුණු තෙමේ යඥයෙන් පෙරාතු ව ම මහාවිජිත රජුට මේ තුන් විධාවන් දෙසී ය.

18. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් පෙරෙහි බමුණු තෙම මහාවිජිත රජුට යඥයෙන් පෙරාතු ව ම දන් පිලිගන්නවුන් කෙරෙහි විපිලිසර දස අසුරෙකින් දුරු ලී ය. (ඒ මෙසේ ය:) “පින්වත්හුගේ යඥයට පණිවා කරන්නෝ ද පණිවායෙන් වැලැකුණෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණිවා කරන්නෝ නම් එසින් වරද ඔවුහට ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණිවායෙන් වැලැක්කෝ නම් හවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැබෑ යජන වා. හවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැබෑ පරිත්‍යාග කෙරේවා. හවත් තෙමේ සතුටු වේ වා. හවත් තෙමේ ඇතුළත සිත ම පහද වා. පින්වත්හුගේ යඥයට අසිතාදන් කරන්නෝ ද අසිතාදන් වැලැක්කෝ ද...කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ ද එසින් වැලැක්කෝ ද...මුසවා කියන්නෝ ද එසින් වැලැක්කෝ ද...පෙහෙසුන් තෙපලන්නෝ ද එසින් වැලැක්කෝ ද...පරොස්-බස් බණින්නෝ ද එසින් වැලැක්කෝ ද...බොල් බස් දෙබන්නෝ ද එසින් වැලැක්කෝ ද...දැඩි ලොභාභිෂය ද දැඩිලොභාභි නොවන්නෝ ද...දොඹ සහිත සිතැන්නෝ ද එබඳු සිත් නැන්නෝ ද...මිසදිවුවෝ ද සම්දිවුවෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් මිසදිවූ ගතුවෝ නම් එසින් අවැඩ ඔවුනට ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් සම්දිවූ නම් ඔවුන් අරමුණු කොට පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා. ඇතුළත සිත ම පින්වත් තෙමේ පහද වා”යනු සි.

බමුණ, පෙරෙහි බමුණු තෙමේ මහාවිජිත රජුට යාගයෙන් පෙරාතු ව ම මේ දසඅසුරින් යාග පිලිගන්නවුන් කෙරේ (විය හැකි) විපිලිසර දුරු ලී ය.

19. බමුණ, ඉක්බිති පෙරෙහි බමුණු තෙම මහායඥය යජන මහාවිජිත රජුගේ සිතට සොලොස් අසුරෙකින් කරුණු දැක්වී ය, කරුණු ගැන්වී ය, එහි සිත තියුණු කෙලේ ය, එහි සිත තුටුපහටු කෙලේ ය. (ඒ මෙසේ ය:) “මහායඥයක් යජන පින්වත් රජහට ‘මහා විජිත රජ වතාහි මහායඥයක් යජයි. එහෙත් ඔහු විසින් නියමගම්වැසි වූ ද දනවුවැසි වූ ද අනුසුක්ක ඝත්‍රියයෝ නො ම කැඳවන ලද්දහ. එතෙකුදු වුවත් රජ තෙමේ මේ බඳු මහායඥයක් යජා’යැ සි මෙසේ කියන්නකු ඇති විය හැකි ද, පින්වත් රජුට දහම් තසින් එසේ කියන්නෙක් නම් නැත. (කවර හෙයක? යන්:) පින්වත් රජුහු විසින් නියමගම් වැසි වූ ද දනවුවැසි වූ ද අනුසුක්ක ඝත්‍රියයෝ කැඳවන ලද්දහ. (එ හෙයකි).

ඉමිනාපෙතං හවං රාජා ජානාතු. යජතං හවං, සජ්ජතං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු.

20. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්ඡදව වත්තා ‘රාජා ඛො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤං යජති, නො ච ඛො තස්ස ආමන්තිතා අමච්චා පාරිසර්ජා නෙගමා වෙච ජානපදා ච-පෙ- බ්‍රාහ්මිණමහාසාලා නෙගමා වෙච ජානපදා ච-පෙ- ගහපතීනෙවසිකා නෙගමා වෙච ජානපදා ච. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරූපං මහායඤ්ඤං යජති’ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා වත්තා ඛමමතො නන්දි. භොතා ඛො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ගහපතීනෙවසිකා නෙගමා වෙච ජානපදා ච. ඉමිනාපෙතං හවං රාජා ජානාතු. යජතං හවං, සජ්ජතං හවං, මොදනං හවං. විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු.

21. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්ඡදව වත්තා ‘රාජා ඛො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච ඛො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකඤ්ඤාධිකා ජාතිවාදෙන. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරූපං මහායඤ්ඤං යජති’ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා වත්තා ඛමමතො නන්දි. හවං ඛො පන රාජා උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකඤ්ඤාධිකා ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපෙතං හවං රාජා ජානාතු. යජතං හවං, සජ්ජතං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු.

22. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොච්ඡදව වත්තා ‘රාජා ඛො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච ඛො අභිරූපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මචණ්ණි බ්‍රහ්මචච්චසී අකච්ඡදවකාසො දස්සනාය-පෙ- නො ච ඛො අසෙධා මහඤ්ඤො මහාගොගො පහුතජාතරූපරජතො පහුතච්ඡතපකරණො පහුතඛනඛඤ්ඤා පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරො -පෙ- නො ච ඛො බලවා වතුරඛිතිනියා සෙතාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය පනපති මඤ්ඤා පච්චන්තිකෙ යසසා-පෙ-නො ච ඛො සඤ්ඤා දායකො දුනපති අනාවචචාරො සමණ්ණාහමණකපණ්ණිකවණ්ණිබ්බ- කයාවකාතං ඔපානභුතො පුඤ්ඤානි කරොති -පෙ- නො ච ඛො ඛහුසුතො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස -පෙ- නො ච ඛො තස්ස තස්සෙව ඛො පන භාසිතස්ස අභං ජානාති:

මේ කරුණින් ද, මෙය පින්වත් රජ තෙමේ දැන ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, පින්වත් තෙමේ දන් දේ වා, පින්වත් තෙමේ යාගයට සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ ඇතුළත සිත පහද වා.

20. “මහාවිජිත රජ මහායාගයක් කරයි. එහෙත් ඔහු විසින් නියමි-
ගම්වැසි, දනවුවැසි පොහොසත් බමුණෝත් නො දන්වන ලදහ.
නියමිගම්වැසි දනවුවැසි පොහොසත් ගැහැටියෝත් නො දන්වන ලදහ.
එතෙකුදු වුවත් ‘පින්වත් රජු මේ බඳු මහා යාගයක් කරනැයි මහා
යාගයක් කරනු කැමැති පින්වත් රජුට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්කේ ද, පින්වත් රජුට කරුණු සහිත ව එසේ කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් රජුහු විසින් වනාහි නියමිගම්වැසි දනවුවැසි සිය
සමඵලෝත් අණ පිළිපදනා සෙස්සෝත් දන්වන ලදහ...පොහොසත් බමුණෝත්
...පොහොසත් ගැහැටියෝත් දන්වන ලදහ. මේ කාරණයෙනුත්, මෙය
හවත් මහරජ තෙමේ දැන ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා,
පින්වත් තෙමේ දනය දේ වා, පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා, පින්වත්
තෙමේ ඇතුළත සිත ම පහද වා.

21. ‘මහාවිජිත රජ තෙමේ මහායාගයක් කරයි. එහෙත් හේ මාපිය
දෙපසින් අභිජාත නො වේ. සත් වන මිෂ්‍රකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු
කුස ඇත්තේ නො වේ. ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ නො වේ.
නො ගරහන ලද්දේ නො වේ. එහෙත් හවත් රජු මේ බඳු මහායාගයක්
කරනැ, යි මහායාගය කරන හවත් රජුට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්ක. එහෙත් හවත් රජුට කරුණු සහිත ව එසේත් කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් රජ තෙමේ වූ කලී මා පිය දෙ පසින් අභිජාත ය,
සත් වන මිෂ්‍රකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇත්තේ ය, ජාතිවාදයෙන්
නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. මේ කරුණිනුත් මෙය
හවත් රජ තෙමේ දැනගනී වා. හවත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, හවත්
තෙමේ දනය දේ වා, හවත් තෙමේ සතුටු වේ වා, හවත් තෙමේ ඇතුළත
සිත ම පහද වා.

22. මහා යාගයක් යජනා පින්වත් රජුට “මහාවිජිත රජ වූ කලී
මහා යාගයක් යදී. එහෙත් හේ මනා රු ඇත්තේ නො වේ, දකුම්කලු
තො වේ. උකුම් පැහැ සපුයෙන් යුත් නො වේ. උකුම් පැහැ ඇත්තේ
තො වේ. බඹුහු වැනි කය ඇත්තේ නො වේ. දක්මට මහත් ඔවස්
ඇත්තේ නො වේ...ආසීය ද නො වේ. මහත් බත ඇත්තේ නො වේ.
මහත් භොග ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ රන් රිදී ඇත්තේ නො වේ.
බොහෝ වස්තූපකරණ ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ බතබාහ්‍ය ඇත්තේ
නො වේ. පිරිපුත් බඩුගුල් හා කොටුගුල් ඇත්තේ නො වේ. ...බසට
කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා, බලවත් සිවුරහ සෙනහින් සමන්විත නො වේ.
සතුරන් සිය යසසින් තවතැ යි නො සිතමි...සැදූහැවත් දායකයෙක්
දානපතියෙක් හළ දොරැත්තෙක් නො වෙයි. මහණ බමුණන්ට දුහිසතට
මහිසතට යදිතට පුලනුතට සිවුමංහන්දියෙකැ පිහිටි ශ්‍රීදක් මෙන් වැ
දන් පින් නො කෙරෙයි...ඒ ඒ ඇසු දු පිළිබඳ ඇසු පිරු නැත් ඇත්තේ
නො වෙයි...මේ මේ කියන ලද්දෙහි අරුත් ය, මේ මේ කියන ලද්දෙහි

‘අගං ඉමස්ස භාසිතස්ස අනෙථා අගං ඉමස්ස භාසිතස්ස අනෙථා’ති. -පෙ-
නො ච ඛො පණ්ණිනො විසතොනා මේධාවී පටිඛලො අතීතාතාගතපච්චුප්පනෙන
අනෙථ විනොතං. -පෙ- අථ ච පන භවං රාජා ඵචරුපං මහායඤ්ඤං
යජති’ති.

ඵචමපි භොතො රඤ්ඤො වතො ඛමමතො නත්ථි. භවං ඛො පන රාජා
-පෙ- පණ්ණිනො විසතොනා මේධාවී පටිඛලො අතීතාතාගතපච්චුප්පනෙන
අනෙථ විනොතං. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං, විතතමෙච භවං අනතරං පසාදෙතු.

23. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොච්ඡෙච වතො: ‘රජා ඛො මහාවීරීනො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛවස්ස පුරොහිතො චූහමණො උභතො සුජාතො මාතිනො ච පිතිනො ච.
සංසුඤ්ඤිතභණ්ණිකො යථ සතතමා පිතාමහසුගා. අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. අථ ච පන භවං රාජා ඵචරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති.
ඵචමපි භොතො රඤ්ඤො වතො ඛමමතො නත්ථි. භොතො ඛො පන
රඤ්ඤො පුරොහිතො චූහමණො උභතො සුජාතො මාතිනො ච පිතිනො
ච සංසුඤ්ඤිතභණ්ණිකො යථ සතතමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපෙතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං. විතතමෙච භවං අනතරං පසාදෙතු.

24. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤො මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොච්ඡෙච වතො: ‘රජා ඛො මහාවීරීනො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛවස්ස පුරොහිතො චූහමණො අජ්ඣායකො මනතඛරො තිණ්ණං චෙදනං
පාරගු සතිසඤ්ඤාකවුගාතං සංකඛරප්පහෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො
චෙයතකරණො ලොකායතමහාපුරිසලකඛණෙසු අතච්ඡො-පෙ- නො ච
ඛවස්ස පුරොහිතො චූහමණො සීලවා වුඤ්ඤිච්චි වුඤ්ඤිලෙන සමනනාගතො
-පෙ- නො ච ඛවස්ස පුරොහිතො චූහමණො පණ්ණිනො විසතොනා
මේධාවී පඨමො වා දුතියො වා සුජං පඤ්ඤානන්තාතං. අථ ච පන භවං
රාජා ඵචරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති. ඵචමපි භොතො රඤ්ඤො වතො
ඛමමතො නත්ථි.

අරුත් යැ යි ඒ ඒ භාෂිතයේ අරුත් නො දනී...පණ්ඩිත ද ව්‍යක්ත ද නුවණැති ද අසුනාවන්මන් ද සිතනු සමන් ද නො වේ...එහෙත් හවන් රජු මේ බඳු මහා යඥයක් යජතැ”යි මෙසේ දෙය් කියන්නකු වියැ හැක්කේ ද, පින්වත් රජුහට එසේ කරුණු සහිත වැ කියන්නෙක් නම් නැත.

පින්වත් රජ තෙමේ වනාහි...පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. අසුනාවන්මන්හි අරුත් සිතන්නට සමන් ය. මෙ කරුණින් ද පින්වත් රජ තෙමේ (යඥයට කලා සි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ දානය දේ වා. පින්වත් තෙමේ (සවකීය යඥයෙහි) සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

23. මහා යඥයක් යජතා පින්වත් රජුට “මහාවිජිත රජ වනාහි මහා යඥයක් කරයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මාපිය දෙපසින් පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් නො වේ. සන් වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියෙක් නො වේ. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරන ලද්දෙක්, නොගරහන ලද්දෙක් නො වේ. එතෙකුදු වුවත් පින්වත් රජු මේ බඳු මහායඥයක් කරතැ”යි කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැකි වනොත්, පින්වත් රජුට කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත. පින්වත් රජුහුගේ පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මවු පසින් ද පිය පසින් ද යත දෙ පසින් ම පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් ය. සන්වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතියෙක් ය. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො කරුණෙක් ය. ගැරැහුම් නොලද්දෙක් ය. මෙ කරුණින් ද පින්වත් රජු තෙමේ (යඥයට කලා සි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ සවකීය යඥයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

24. මහා යඥයක් කරන පින්වත් රජුට, “මහාවිජිත රජ වනාහි මහා යඥයක් කෙරෙයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙව් බමුණු තෙමේ වේද හදාරන්නෙක්, වේදය සිතා දරන්නෙක්, නිසඤ්චු කෙටුහඟාසත්‍ර සහිත, අක්ෂරප්‍රභේද සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයන්හි පරතරව ගියෙක් නො වේ යැ යි ද, පද දන්නෙක්, විශරණෙහි නිපුණයෙක්, ලොකායත ශාස්ත්‍ර-යෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් අනුකයෙක් නො වේ යැ යි ද...

ඔහු පෙරෙව් බමුණා සිල්වතෙක්, වැඩුණු සිල් ඇත්තෙක්, වැඩුණු ශිලයෙන් සමන්විතයෙක් නො වේ යැ යි ද...

ඔහු පෙරෙව් බමුණා පණ්ඩිත ද නො වේ යැ යි, ව්‍යක්ත ද නො වේ යැ යි, නුවණැති ද නො වේ යැ යි, හෝම සැන්ද ඔසොවන්නවුන් ගෙන් පලමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා හෝ නො වේ යැ යි, එතෙකුදු වුවත් පින්වත් මගරජ මේ බඳු මහා යඥයක් කෙරේ යැ” යි ද කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැක්ක. එහෙත් කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත.

හොතො ඛො පන රඤ්ඤා පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ඩිතො විශන්තො මෙධාවී පඨනමා වා දුතියො වා සුජම්පග්ගණහන්තානං. ඉමිනා පෙනං හවං රාජා ජානානු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු'ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣස්ස මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොලසභී ආකාරෙහි වින්තං සන්දසෙසසි, සමාදපෙසි, සමුත්තෙතජෙසි, සමපනංසෙසි.

25. තසමිං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා නෙව ගාවො හඤ්ඤිංසු, න අජලකා හඤ්ඤිංසු, න කුකකුටසුකරා හඤ්ඤිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජංසු, න රුකඛා ජිජ්ජංසු¹ සුපජාය, න දබ්බා ලුසිංසු බරිහිසජාය.² යෙ'පි'ස්ස අහෙසුං දසා'ති වා පෙසසා'ති වා කම්මකරා'ති වා, තෙ'පි න දණ්ඩතජ්ජිතා න හයතජ්ජිතා න අසසුමුඛා රුදමානා පරිකම්මාති අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු න තං අකංසු. සපටිතෙලනවතීත-දබ්බිමුච්චාණිතෙන වෙව ඤො යඤ්ඤා නිට්ඨානමගමාසි.

26. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ බතතීනා අනුසුන්තා නොගමා වෙව ජානපදා ව අම්මවා පාරිසජ්ජා නොගමා වෙව ජානපදා ව, බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නොගමා-වනව ජානපදා ව, ගහපතීනෙවයිකා නොගමා වෙව ජානපදා ව පහුතං සාපතෙය්‍යං ආදාය රාජානං මහාවිජ්ජනං උපසඛකමිත්වා එවමාහංසු: “ඉදං දෙව පහුතං සාපතෙය්‍යං දෙවඤ්ඤෙව උද්දිස්ස ආහතං. තං දෙවො පතීගණ්ඨාතු”ති.

“අලං හො. මම්පි ඉදං පහුතං සාපතෙය්‍යං බම්මිකෙන බලීනා අභීසඛිධතං. තඤ්ච වො හොතු ඉතො ව භීතය්‍යා හරපා”ති.

27. තෙ රඤ්ඤා පටිකඛිතතා ඵකමන්තං අපකකමම ඵචං සමමනොසුං: “න ඛො ඵතං අමහාකං පතීරුපං යං මයං ඉමානී සාපතෙය්‍යානී පුත්තදෙව සකානි සරානී පටිහරෙය්‍යාම. රාජා ඛො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤං යජති. කන්දසස මයං අනුයාහිතො හොමා”ති.

1. රාඤ්ඤා ජිජ්ජංසු, (කඤ්චි.) 2. පරිහිසජාය, (කඤ්චි.)

පින්වත් රජුගේ පෙරෙව් බමුණා වනාහි පණ්ඩිත ය, වෘක්ක ය, නුවණැත්තේ ය. ගෝම සැන්ද ඔසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු වැන්නා ගෝ දෙවැන්නා ය. පින්වත් රජ තෙමේ මෙයින් (යඤයට කාලය යැ යි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා”.

බමුණ, ඒ පෙරෙව් බමුණා මහා යාගයක් කරන්නට සැරසෙන මහාවිජිත රජුගේ සිත මේ සොලොස් අසුරින් කරුණු දක්වා මෙහෙයී ය, සිතට ගැන්වී ය, සිත උනන්දු කෙළේ ය, පැහැසිමෙන් සිත සතුටු කෙළේ ය.

25. ඒ යාගයෙහි වූ කලී ගෙරිනු නො මරන ලදහ. එළඹිලොවෝ නො මරන ලදහ. කුකුළෝ නූරෝ නො මරන ලදහ. නොයෙක් ලිහිණි ඇ සත්තු වනයට නො පැමිණියහ. යාග කණු පිණිස රුක්කු නො සිදින ලදහ. යාගශාලාව පිරිකෙවීම පිණිස ගෝ යාග බිමැ ඇතිරීම පිණිස කුස තණ නො සිදින ලද්දේ ය. ඔහුගේ දසයෝ සි ගෝ මෙහෙකරුවෝ සි ගෝ කම්කරුවෝ සි කියන ලද යම් කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහුන් දඹු ගැන්මෙන් නො තෙජනු ලදුවෝ, බිය දැනුවීමෙන් නො තෙජනු ලදුවෝ, කඳුලෙන් තෙමුණු මුහුනු ඇති වූ නො ම හඬනුවෝ, (පිය බසින් ම මෙහෙයුණෝ) කටයුතු දූ කලහ. වැලි දු යම් කෙනෙක් කැමැත්තෝ නම්, ඔහු එහි කටයුතු දූ කලහ. යම් කෙනෙක් නොකැමැත්තෝ නම්, ඔහු එය නො කලහ... ගිතෙල් තලතෙල් වෙබරු දිනී මි සතුරින් මුහු වූ කැඳ බත් ආදියෙන් ම ඒ යඤය නිමාවට පැමිණියේ ය.

26. එ කල්හි නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් එ රජු ගේ කටයුතුවලා යෙදී වෘත බමුණෝ ද කෘත්‍රියයෝ ද, නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් ඇමැත්තෝ ද පිරිස්වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් බමුණු මහසල්කුල වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූන් දනවුවැසි වූන් ගැහැවි මහසල්කුල වැස්සෝ ද බොහෝ ධනය (ගැල් පුරා) නිභා ගෙන මහාවිජිත රජු කර එලාඹා, “දේවයන් වහන්ස, මේ බොහෝ ධනය දේවයන් වහන්සේ ම උදෙසා ගෙනෙන ලද්දේ ය. එය දේවයන් වහන්සේ පිලිගන්නා සේක් වා” යි මෙසේ කීහ.

(එයසා,) “පින්වන්නි, (තොප ධනයෙන්) කම් නැත. මගේ ද දුගැමි කරවුවරින් රැස් කල මේ බොහෝ ධනය ඇත්තේ ය. (එ බැවින් තොප ගෙනා) ඒ ධනයන් තොපට ම වේ වා. මොබිනුන් තවත් ගෙන යවු”යි රජ කී ය.

27. ඔහු රජු විසින් නොගිවිස්නා ලද්දේ එක් පැත්තකට ගොස්, “මේ ධන නැවැත අප ගෙවලට ගෙනැ යැම අපට නො ගොබනේ ය. මහාවිජිත රජු වූ කලී මහා යාගයක් කෙරෙයි. එ බැවින් අපි ඔහුට අනුයාග කරන්නමෝ වමු”යි මෙසේ කතා කැරැ ගත්හ.

අඵ ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරුෂිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍වතියා අනුසුත්තා නෙගමා වෙව ජානපදා ව දනානි පට්ඨපෙසුං. දකඛිණෙන යඤ්ඤවාටස්ස අමච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපදා ව දනානි පට්ඨපෙසුං. පච්ඡිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා වෙව ජානපදා ව දනානි පට්ඨපෙසුං. උත්තරෙන යඤ්ඤවාටස්ස ගහපතීනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ව දනානි පට්ඨපෙසුං. තෙසු'පි ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙසු නෙව ගාචො ගඤ්ඤෙංසු, න අපජලකා ගඤ්ඤෙංසු, න කුකකුටසුකරා ගඤ්ඤෙංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජෙංසු, න රුකඛා ජ්ජෙංසු සුපජ්ජාය, න දබ්බා ලුසිංසු බරිහිසජ්ජාය. යෙ'පි නෙසං අගෙසුං දාසා'නි වා පෙසා'නි වා කම්මකරා'නි වා තෙ'පි න දණ්ඩතජ්ජා න හස්තජ්ජා න අසුමුඛා රුදමානා පරිකම්මානි අකංසු. අඵ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු, නං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු, න තං අකංසු. සප්පිතෙලනචනිතදඛිමධුචාණිතෙන වෙව තෙ යඤ්ඤා නිට්ඨාන-මගමංසු.

28. ඉති චිත්තාරො ව අනුමතිපකඛා, රාජා මහාපිජ්ජො අට්ඨකච්චෙහි සමන්තාගතො, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො චතුහච්චෙහි සමන්තාගතො, තිස්සො ච විධා. අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ තිවිධා යඤ්ඤාසම්පදා සොලස-පරිකඛාරා'නි.

29. එවං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා උත්තාරදිනො උච්චාසඤ්ඤාසඤ්ඤා අනෙසුං: “අනො යඤ්ඤා අනො යඤ්ඤාසම්පදා”ති. කුටදනනා පන බ්‍රාහ්මණො තුණ්හිභුතො' ච නිසිත්තො හොති. අඵ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා කුටදනනං බ්‍රාහ්මණං එතදචොචුං: කසමා පන භවං කුටදනනා සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනු-මොදමි.

“නාහං හො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනු-මොදමි. මුඤ්ඤාපි තස්ස විපතෙය්‍ය යො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනුමොදෙය්‍ය. අපි ච මෙ හො එවං හොති: න සමණො ගොතමො එවමාහ: ‘එවං මෙ සුත්තනි වා එවං අරහති හවිතුන්ති’ වා. අපි ච සමණො ගොතමො: ‘එවං තද ආසි ඉන්ධං තද ආසි'නෙව ගාසති. තස්ස මස්සං හො එවං හොති: “අඤ්ඤා සමණො ගොතමො තෙන සමගෙත රාජා වා අගොසි මහාපිජ්ජො යඤ්ඤාසාමි, පුරොහිතො වා බ්‍රාහ්මණො තස්ස යඤ්ඤාසං යාපජ්ජා'නි. අභිජානාති පන භවං ගොතමො එවරුපං යඤ්ඤං යජ්ජිං වා යාපජ්ජිං වා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුභතං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා?” ති.

බමුණ, ඉක්බිති (රජුගේ) දන්හලට පැදුම් දිගැ නිගමිවැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජසේවක කෘත්‍රියයෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. රජුගේ දන්හලට දකුණු දිගැ නිගමිවැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් ඇමැත්තෝත් පිරිස්වැස්සෝත් දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජුගේ) දන්හලට ඒකිම් දිගැ නිගමිවැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් බමුණුමහඤ්චැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජුගේ) දන්හලට උතුරු දිගැ නිගමිවැසිවූත් ජනවුවැසි වූත් ගෘහපි මහඤ්චැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ.

බමුණ, ඒ යාගයන්හි (දැනියන්හි) ද ගෙරිහු නො ම මරන ලදහ. එළුරෙළුරෙළු නො ම මරණ ලදහ. කුකුළෝත් නො ම මරණ ලදහ. තත් සත්තු මරණයට නො පැමිණියහ. යාග සඳහා රුක්හු නො ම සිඳුනා ලදහ. වනමල් අවුණා මල් දම් කොටැ දන්හල වටා ලහු පිණිසත් කිඳු ගත්තට යාග බිමැ අතුරහු පිණිසත් කුස තණ නො ම සිඳුනා ලද්දේ ය. ඔවුන්ගේ දසයෝසි හෝ මෙහෙකරුවෝසි හෝ කම්කරුවෝසි කියන ලද යම් කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු දු දඹුයෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ බිය දැනැවීමෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ කඳුළු මුහු මුහුනැති වැ ගබන්තෝ හෝ එහි කටයුතු නො කළහ. වැලි කටයුතු කරනු කැමැතිගේ ම කටයුතු කළහ. නොකැමැතිගේ නො ම කළහ. ඒ යඤ්ඤෝ (දනසයෝ) හිතෙල් තලතෙල් වෙඩරු දිහි මී සකුරෙන් හා කැඳ බත් ආදියෙන් ම නිමාවට ගියහ.

28. බමුණ, මෙතස් යාගය කිරීමට අනුමතිය දුන් පක්ෂ සතර ද, අවහිත් යුත් මහාවිජිත රජ ද, සිවුරහිත් යුත් පෙරෙව් බමුණා ද, තර ව පිහිටියැ යුතු තුන් තැන් ද යන මොහු තුන් වැදුරැම් යාග සම්පතුත් සොලොස් යාග පිරිකරත් ය.

29. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි, ඒ බමුණෝ “යාග තම් මෙසේ වුව මැනව, යාගසම්පත් තම් මේ මැ යැ”යි ගුගුරත්තෝ උස් ගබ ඇත්තෝ, මහභව ඇත්තෝ වූහ. කුළුදත් බමුණු වනාහි නිගබ ව ම උත්තේ වෙයි. එ කලැ ඒ බමුණෝ කුළුදත් බමුණාට “පින්වත් කුළුදත් තෙමේ කවර හෙයින් මහණ ගොයුමාණන්ගේ සුබැසිය සුබැසි විසින් නො අනුමොචි ද?”යි කීහ.

“මම් මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුබැසිය සුබැසි විසින් නො- අනුමෙටුනෙම් නො වෙමි. යමෙක් මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුබැසිය සුබැසි විසින් නො අනුමෙටුනේ වී නම්, ඔහු හීන හිලි හෙත්තේ ය. වැලි ‘මා විසින් මෙය ඇසිණැ’යි හෝ ‘මෙසේ වියැ යුතු යැ’යි හෝ මහණ ගොයුමන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාළ සේක. එතෙක් උත් වහන්සේ ‘එඳු මෙසේ වී ය. එදු මෙ පරිද්දෙන් වී යැ’ යි ම වදාරන සේක. භවන්ති, ඒ මට ‘ඒකාන්තයෙන් මහණ ගොයුමන් වහන්සේ එ කලැ යාගසාම් වූ මහාවිජිත රජ හෝ වුව මැනැව, ඔහු යාගය කැරැවූ පෙරෙව් බමුණා හෝ වුව මැනැවැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. පින්වත් ගොයුමාණන් වහන්සේ ‘මෙ බඳු යඤ්ඤත් යැදු හෝ යදවා (දනක් දී හෝ දෙවා) කාචුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ’යි පිළින කරන සේක් ද?”යි කුළුදත් බමුණු කී ය.

“අභිජානාමහං බ්‍රාහ්මණ ඵවරූපං යඤ්ඤං යජ්ඣා වා යාජේඤා වා කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සංඝං ලොකං උපපජ්ජිතා. අහං තෙන සමයෙන.පුරොභිතො බ්‍රාහ්මණො අහොසිං තස්ස යඤ්ඤස්ස යාජේතා”ති.

30. “අජී පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තීව්‍රධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරිකඩාරාය අප්පඛ්ඛතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපඵලතරො ව මහානිසංසතරො වා?” ති

“අජී ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තීව්‍රධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරිකඩාරාය අප්පඛ්ඛතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපඵලතරො ව මහානිසංසතරො වා”ති.

31. කතමො පන සො හො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය තීව්‍රධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලස පරිකඩාරාය අප්පඛ්ඛතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපඵලතරො ව මහානිසංසතරො වා?” ති.

“යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිච්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤති සීලවනෙන පඛච්චෙන උද්දිස්ස දීයනති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය තීව්‍රධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරිකඩාරාය අප්පඛ්ඛතරො¹ ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපඵලතරො ව මහානිසංසතරො වා”ති.

32. ඡකා භු ඛො හො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙන තං නිච්චදානං අනුකුලයඤ්ඤං ඉමාය තීව්‍රධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලසපරිකඩාරාය අප්පච්චතරඤ්ච අප්පසමාරම්භතරඤ්ච මහපඵලතරඤ්ච මහානිසංසතරඤ්චා?”ති

න ඛො බ්‍රාහ්මණ ඵවරූපං යඤ්ඤං උපසඛිකමනති අරහනො වා අරහත්තමඝං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙතු? දීස්සන්ති හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දණ්ඨප්පභාරාපි ගලඝාභාපි. තස්මා ඵවරූපං යඤ්ඤං න උපසඛිකමනති අරහනො වා අරහත්තමඝං වා සමාපන්නා. යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිච්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤති සීලවනෙන පඛච්චෙන උද්දිස්ස දීයනති, ඵවරූපං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං උපසඛිකමනති අරහනො වා අරහත්තමඝං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙතු? න හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දීස්සන්ති දණ්ඨප්පභාරාපි ගලඝාභාපි. තස්මා ඵවරූපං යඤ්ඤං උපසඛිකමනති අරහනො වා අරහත්තමඝං වා සමාපන්නා. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ හෙතු අයං පච්චයො යෙන තං නිච්චදානං අනුකුලයඤ්ඤං ඉමාය තීව්‍රධාය යඤ්ඤසම්පදාය සොලස පරිකඩාරාය අප්පච්චතරඤ්ච අප්පසමාරම්භතරඤ්ච මහපඵලතරඤ්ච මහානිසංසතරඤ්චා”ති.

1. අප්පඛ්ඛතරො (සමර)

“ඛමුණ මේ බදු යාගයක් කොට හෝ කරවා කාබුන්මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ’යි පිළින කෙරෙමි. එ සමයෙහි ඒ යාගය කරවූ පෙරෙහි ඛමුණා මම වීම”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

30. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් වැදූරුම් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි (එහෙත්) වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අන් යාගයක් ඇත්තේ ද?”යි කුඵදත් ඛමුණා විචාලේ ය.

“ඛමුණ, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අන් යාගයක් ඇත්තේ යැ’යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

31. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්ය ඇති, වඩා අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති ඒ යාගය කවරේ ද?”යි (කුඵදත් ඇසී ය.)

“ඛමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිති දන් (හැම දු ම දෙන දන්) කෙනෙක් වෙත් නම්, ඛමුණ, ඒ මේ යාගය මේ කී සොළොස් පිරිකරක් ඇති තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්ය ඇති අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසසුන් ඇති එකෙකු”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

32. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ නිති දෙන අනුකූල යඤය යමෙකින් සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට වඩා අල්ප කාර්ය ඇතියෙක්, වඩා අල්පොත්සාහයෙන් සිදු කට හැකියෙක්, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලක් මහත් අනුසසුන් ඇතියෙක් වන්නේ නම්, ඒ හේතුව ඒ ප්‍රත්‍යයය කවරේ ද?” (සී කුඵදත් ප්‍රච්චිත.)

“ඛමුණ, එ බදු යාගයකට (දන්තයකට) රහත්හු හෝ රහත්මහ පිළිපන්නෝ හෝ නො ම එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: ඛමුණ, එ බදු මහා යඤයෙහි ‘පිළිවෙළින් සිටිවු’ යන ආදීන් කියා දන් ලබන්නවුන්ට දඹුයෙන් පැහැරුම් ද ගෙල ගැනුම් ද දක්නා ලැබේ. එහෙයින් එබදු යඤයට රහත්හු හෝ රහත්මහට පිළිපන්නෝ හෝ නො එළැඹෙත්. ඛමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිතිදන් කෙනෙක් වෙත් නම්, එබදු යඤයට රහත්හු ද රහත්මහට පිළිපන්නෝ ද එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඛමුණ, මේ බදු යඤයෙහි දඹුයෙන් පැහැරුම් හෝ ගෙල ගැනුම් හෝ දක්නා නො ලැබේ එහෙයින් මෙබදු යඤයට රහත්හු ද රහත්මහ වන්නෝ ද එළැඹෙත්. ඛමුණ, ඒ කුලපරපුරු දෙන නිති දන යමෙකින් මේ කී සොළොස් පිරිකරක් ඇති ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට, වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත්පල ද මහත් අනුසස් ද ඇති එකෙක් වේ නම්, මේ එයට හේතුව ය, මේ ප්‍රත්‍යය ය.’

33. “අප්පි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො මහානිසංසතරො චා” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ වාසුද්දිසං සඛිසං උද්දිසං විහාරං කරොති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

34. “අප්පි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන අප්පච්චතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිනෙතා බුද්ධං සරණං ගච්ඡති, ධම්මං සරණං ගච්ඡති, සඛිසං සරණං ගච්ඡති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ති.

35. “අප්පි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච නිව්ධාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකාරාය ඉමිනා ච නිච්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පච්චතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො චා” ? ති.

33. (කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිකරක් ඇති තුන් වැදෑරුම් යාගසම්පතවත් මේ කුලපරපුරෙහි දෙන නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් මේ හැමව වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස්සන් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ සොළොස් පිරිකරක් තුන්-වැදෑරුම් යාගසම්පතවත් කුලපරපුරෙහි දෙන නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් ඒ හැමව වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස්සන් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිකරක් ඇති තුන්වැදෑරුම් යාගසම්පතවත්...නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් අනුසස්සන් ඇති ඒ යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, යමෙක් වනාහි සතර දිගින් වඩනා භික්ෂුසංඝයා උදෙසා වෙහෙරක් කෙරේ නම්, ඒ මේ යඥය මෙහි පලමු කී... තුන්වැදෑරුම්යාග සම්පතවත්...නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති යඥයෙකි.”

34. (කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතවත්...මේ විහාරදානයවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතවත්...මේ විහාරදානයවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත්පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතවත් ...මේ විහාරදානයවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති ඒ අන් යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, යමෙක් පහත් සිතැත්තේ බුදුන් සරණ ගේ ද, දහම් සරණ ගේ ද, සහ සරණ ගේ ද, ඛමුණ, ඒ මේ යඥය වූ කලී මේ පලමු කී...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතවත්...විහාරදානයවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති එකෙකි.”

35. (කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතවත්...මේ සරණ ගමනයවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත්තේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතවත්...මේ සරණගමනයවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස්ස හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ් අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඨලතරො ච මහානිසංසතරො චා”ති.

කතමො පන සො හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඨලතරො ච මහානිසංසතරො චා”? ති.

“ඉධ ඛො බ්‍රාහ්මණ් පසන්නවිනෙතා සිකඛාපදානී සමාදීසති පාණාතිපාතා වෙරමණිං අදීන්නාදානා වෙරමණිං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණිං මුසාචාදා වෙරමණිං සුරාමෙරයමඡ්ඡපමාදට්ඨානා වෙරමණිං, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ් යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඨලතරො ච මහානිසංසතරො චා”ති.

36. “අප්පි පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුල-යඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සිකඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඨලතරො ච මහානිසංසතරො චා”? ති.

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ් අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤා-සම්පදාය සොලසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සිකඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඨලතරො ච මහානිසංස-තරො චා”? ති.

“කතමො පන සො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය ච තිව්ඛාය යඤ්ඤා-සම්පදාය සොලසපරිකඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ච විහාරදානෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සිකඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඨලතරො ච මහානිසංසතරො චා”? ති.

37. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ් තථාගතො ලොකෙ උප්පඡ්ඡති අරහං සමා-සමබ්‍රුහො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුතතරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනස්සානං බුද්ධො භගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණ්බ්‍රාහ්මණිං පඡං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා පට්ටෙදාහි, සො ධම්මං දෙසෙහි ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ඡතං කෙවලපරිපුණණං පරිසුඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙහි.

38. නං ධම්මං සුණාහි ගහපතී චා ගහපතීසුතො චා අඤ්ඤාතරසම්චා කුලෙ පච්චාජාතො, සො නං ධම්මං සුචා තථාගතෙ සඤ්ඤා පටිලහති, සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාහෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකඛති: ‘සම්මාධො සරාචාසො රජොපථො අබ්බහාකාසො පබ්බජ්ජා, නසීදං සුකරං අගාරං අඡ්ඤාචසනා ඵකන්තපරිසුඤ්ඤා සංඛිලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යනනුතාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙචා කාසායාති වත්ථානී අච්ඡාදෙචා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති.

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් ...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අත් යඤය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, යමෙක් පහත් සිතැති වැ (තිසරණයෙහි පිහිටා) පණ්ඩිතයන් වැලැක්ම, අධිතාදනින් වැලැක්ම, කාමයන්හි වරදවා කැසිරීමෙන් වැලැක්ම, මුසවායෙන් වැලැක්ම, මදට පමාවට කරුණු වූ රහමේරින් වැලැක්ම යන මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගන්නේ නම්, බමුණ මෙය මේ පලමු කී ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත්...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති,..වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඤයෙක.”

36. (කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත්පල හා අනුසස් හා ඇති අත් යඤයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත්...මේ සිල් කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති..මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අත් යඤයෙක් ඇත.”

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් ...මේ සිල්කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුත් ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අත් යඤය කවරේ ද?”

37. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ) “බමුණ, අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ විදුලරණසම්පන්න වූ, සුගත වූ, ලෝකවින් වූ, නිරුද්ධාර පුරුෂදම්මසාරථී වූ, දෙවිමිනිසුන්හට ශාස්තෘ වූ, සිවුසස් අවබෝධ කල, භාග්‍යවත් වූ, තථාගත තෙමේ මෙ ලොවැ උපදී. හේ දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත, බමුන් සහිත මේ ලොව, - මහණබමුණන් සහිත, දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්කුප්පජාව - තෙමේ ම විශිෂ්ට නුවණින් දැනා පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ මුල යහපත් මැද යහපත් අග යහපත්, අරුත් සහිත, ව්‍යංජනයෙන් නොඅඩු, හැම අතින් ම පිරිපුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු සසුන් බඹසර ළහලී කෙරෙයි.

38. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අත් එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම අසයි. හේ එ දහම අසා තථාගතයන් කෙරෙහි සැදහැව ලබයි. හේ ඒ සැදහැ ලැබීමෙන් යුත් වැ “හිභි ගෙහි විසීම හිරහැර සහිත ය. කෙලෙස් දුලි ගැවැසි මගෙක. පැවිද්ද වූ කලී (කිසි අවහිර නැති) එලී මහනෙක. හිභි ගෙහි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, මේ සංබලිබිතක බුහමවටිය පුරන්තව පහසු නො වේ. එ බැවින් මම කෙහෙ රවුලු බහා කාසාවත් කැඳ, හිභි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකකිං ජහාය මහන්තං වා භොගකකිං ජහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං ජහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං ජහාය කෙසුමස්සං ඔභාරෙත්වා කාසායාති වජාති අල්ථා-දෙත්වා අගාරසමා අනගාරියං ජබ්බජති. සො එවං ජබ්බජතො සමානො පාඨමොකකසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසමපනෙනා, අණුමනෙතසු වජේසු හයදස්සාථී. සමාදාය සිකකති සිකකාපදෙසු. කායකමමචචීකමෙත සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුඤාච්චො සීලසමපනෙනා ඉද්දියෙසු ගුත්තඤාරො භොජනෙ මන්තඤ්ඤා සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො සන්තුට්ඨා.

39. කථංඤච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසමපනෙනා භොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු චාණාතිපාතං ජහාය චාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති නිහිතදණේකා නිහිතසතේචා ලජ්ජී දයාපනෙනා සබ්බචාණගුතභිතානුකම්පී විහරති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

අදින්නාදුතං ජහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති දින්නාදුසී දින්නපාටිකභිබ්බි. අථෙතෙන සුචගුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

අබ්‍රහ්මචරියං ජහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරුචාරී විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

මුසාවාදං ජහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සචචවාදී සචචසකේකා ථෙතො පචචසිකේකා අචිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

පිසුණං වාවං ජහාය පිසුණංය වාවාය පටිවිරතො භොති. ඉතො සුත්තා න අනුත්‍ර අසබ්බාතා ඉමෙසං හෙදය. අමුත්‍ර වා සුත්තා න ඉමෙසං අකබ්බාතා අමුසං හෙදය. ඉති භික්ඛාතං වා සකිබ්බාතා සංභිතාතං වා අනුසාදතා සමගාරාමො සමගාරතො සමගගනඤ්ඤී සමගගකරණිං වාවං ගාසිතා භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

ඵරුසං වාවං ජහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො භොති. යා සා වාවා තෙලා කණ්ණසුබ්බා පෙමතියා හදයභිගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමිතාපා, තථාරුපිං වාවං ගාසිතා භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

සමඵසලාපං ජහාය සමඵසලාපා පටිවිරතො භොති. කාලවාදී භුතවාදී අත්ඵවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී. නිබ්බාතවතිං වාවං ගාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ඵඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ බන්ධනමපත් හැර, නොහෝ වූ හෝ බන්ධනමපත් හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙතෙක රවුලු බා, කසාවත් හැර, හිඟි ගෙන් පැවිදි බිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම, පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් ඇවුරුණේ, ආචාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් හා සම්පුණ්ණ වූයේ, මද වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ, සිකකොටස්හි සමාදන් කොටැ ගෙන හික්මෙයි. නිවැරදි වූ කාචිසිකමින් යුත් වෙයි. පිරිසිදු දිවෙල ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. ඉඳුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වෙයි. බොජුනෙහි පමණ දන්නේ වෙයි. සිහිනුවණින් යුත් වෙයි. ලද පමණින් සතුටු වෙයි.

39. බමුණ, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ ද? යත්: බමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ණවා හැර පණ්ණිවායෙන් වැලැක්කේ, ඉවතැ ලු දඹු ඇත්තේ, ඉවතැ ලු අවි ඇත්තේ, ලජ්ජා ඇත්තේ, මෙන් සිතින් යුත් වූයේ, සිසුලු සතුන් කෙරෙහි ඉත සිතැති වැ වෙසෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

අසිනාදන් හැර අසිනාදනින් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම ගන්නේ, දුන් දෑ ම කැමැති වන්නේ, නොසොර වූ පිරිසිදු වූ සිතින් වෙසෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

නොබඹසර හැර බඹසර රක්තේ, නොබඹසරින් දුරැ වැ වසනුයේ, ගැමිදහම් වූ මෙවුන්දමින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙකි.

මුසවා හැර මුසවායෙන් වැලැක්කේ, ඇත්ත කියන සුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපනුයේ, තහවුරු කතා ඇත්තේ, හැඳුහියැ යුතු බස් ඇත්තේ, ලොච නො රවටනුයේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

පෙහෙසුන් බස් හැර, පෙහෙසුන් බසින් වැලැක්කේ වෙයි. මොවුන් ඔවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස මොබින් අසා ඔබ්බෙහි නො කියන්නේ වෙයි. ඔවුන් මොවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස ඔබින් අසා මොබ්බෙහි කියන්නේ හෝ නො වෙයි. මෙසේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ ද ගැලැපුණවුන්ට අනුබල දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි වසන්නට කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි ඇලුණේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට සතුටු වූයේ, සමගියේ ගුණ දක්වන වචන කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

පරොස් බස් හැර, පරොස් බසින් වැලැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිදෙස් ද, කන්කලු ද, පෙම් උපදවා ද, සුවසේ ලෙහි වදනේ ද, සියුමැලි ද, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය ද, බොහෝ දෙනාට මනාප ද, එ බඳු බස් තෙපලන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

බොල් දෙබැවිලි හැර, බොල් දෙබැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කල් දැනැ කියනුයේ, සච වස් ම කියනුයේ, වැඩ ඇති බස් ම කියනුයේ, දහම් අසල බස් ම කියනුයේ, විනය අසල බස් ම කියනුයේ, සුදුසු කලැ කරැණු සහිත, සීමා සහිත, අරැත් සහිත, සිතැ ලා දුරියැ යුතු බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

40. බීජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො හොති අතභුපරතො චිරතො විකාලභොජනා. නචචනිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිච්චරතො හොති. මාලාගකිවිලෙපතධාරණමණ්ඩණවිභුසනවසානා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජන-පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධිඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාර්ගකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුසිදුසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. අජේලක-පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. කුකකූටසුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ගජ්ඣවංසාවලව්‍යාපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. බෙතනවජ්ඣ පටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණගමණානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කසපිකකා පටිච්චරතො හොති. කුලාකූටකංසකූටමානකූටා පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටතවඤ්චනතිකතිසාවියොගා පටිච්චරතො හොති. ඡේදනවධබකිනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

(චූලසීලං නිට්ඨිතං.)

41. යථා වා පනෙකෙ හොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරූපං බීජගාමභුතගාමසමාරම්භං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබීජං බකිබීජං එඵබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා බීජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

42. යථා වා පනෙකෙ හොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරූපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වජ්ඣසන්තිධිං යාන-සන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගනිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

43. යථා වා පනෙකෙ හොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරූපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නචචං ගීතං වාදිතං ඵෙකඛං අකඛානං පාණීස්සරං වෙනාලං කුම්භච්ඡනං සොභනගරකං වණ්ඛාලං වංසං ඛොපනං උප්පියුඬං අස්සයුඬං මනිහයුඬං උසහයුඬං අජයුඬං මෙණ්ඩකයුඬං කුකකූටයුඬං වට්ටකයුඬං දණ්ඩයුඬං මුට්ඨීයුඬං තිබ්බුඬං උයොසාධිකං බලග්ගං සෙතාබ්‍රහං අණීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා විසුකදස්සනා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

40. හේ පාල වත දූ ද පාල වුණු දූ ද සිදුම් ඇ විකොචුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රූ බොජුනෙන් වැලැක්කේ, විකල් බොජුනෙන් වෙන් වූයේ, එක් බතක් ඇත්තේ වෙයි. නටනු ගනු වයනු විසුඵදස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සැරැහීමටත් උනු තැන් පිරවුමටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උසස්නෙන් මහ අස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රත් රිදී පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ගැහැණුන් දුරියන් පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දූ සිදුසුන් පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් තිරුවෙන් පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුලන් හුරන් පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් ගෙරන් අසුන් වෙලෙඹුන් පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත් වන් පිලිගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හිනිනට දූත මෙහෙවර කිරීමෙන්, ගෙන් ගෙට යන කුඩා මෙහෙවරින් යන දෙකෙන් ම වැලැක්කේ වෙයි. ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උකෙකාටන වංචන නිකති සාවයොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඡේදන වධ බකින විපරාමොස ආලොප සහසාකාර යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

(සුඵ සිල් නිමයේ ය.)

41. යමුගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, පාල වත මුල්, පාල වත කඳ, පාල වත පුරුක්, පාල වත කොප්ප, පස් වනු පාල වත ඇට යන මෙබඳු පාල වත දූයන් පාල වුණු දූයන් සිදුම් බිදුම් ආදියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මෙසේ මේ හෝ මෙබඳු වූ පාල වත දූය පාල වුණු දූය සිදුම් බිදුම් ඇ විකොචනයෙන් හේ වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

42. යමුගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අත්තසනතිති පානසනතිටි වසුසනතිති යානසනතිති ශයනසනතිති ගනිසනතිති ආමිසසනතිති යන මෙබඳු වූ සනතිතිකාර පරිභොගයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හේ මේ ආදී වූ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ සනතිතිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

43. යමුගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ ජාදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, නැවුම් ගැසුම්, නට සමජ්ජා, ආබ්‍යාන, පාණිසවර, වෙතාල, කුම්භචුත, ශොභතක, සණ්දෙවුන්කෙලි, උත ගස් ඔසොවා ගෙන කැරෙන ක්‍රීඩා, අසවිධාවන, ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ල පොර, සුදු පවත්තා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් බෙදන තැනට යෑම, බල ඇණි දක්නට යෑම යන විසුඵ දසුන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ විසුඵ දස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

44. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතී තෙ එවරුපං ජ්වසමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහථං අකඛං පබ්හචිරං වඛකකං මොකඛටිකං විබ්බුලකං පත්තාලකං රථකං බනුකං අකබරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා ජ්වසමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

45. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතී තෙ එවරුපං උච්චාසයනමභාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤිං පලලඛකං ගොතකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං මිකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හථ්ඨරං අස්සථරං රථථරං අජ්නප්පචණිං කාදලිමිග-පවරපච්චථරණං සඋතතරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමභාසයනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතී තෙ එවරුපං මණ්ඩිනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං තභාපනං සම්බාහනං ආදුසං අඤ්ජනං මාලාපීලෙපනං ලිඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හථ්ඨකං සිඛාඛකං දණ්ඨකං නාලිකං බහං ඡතනං විත්තාපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාලවජ්ජනිං ඕදුතානි වජ්ජානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරුපා මණ්ඩිනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජතී තෙ එවරුපං තිරවජ්ජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං ආනාකථං හයකථං සුඛකථං අත්තකථං පානකථං වජ්ජකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භවඨානකථං පුබ්බපෙතකථං තානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්ද-කඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරවජ්ජානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

44. යම් සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අවපාකෙශ්‍රිය, දසපාකෙශ්‍රිය, අහස් දුකෙශ්‍රිය, මඩුලු පැනුම්, සන්තිකාක්‍රීඩාව, දාදු කෙශ්‍රිය, කල්ලී ගැසුම්, සලාඅත්කෙශ්‍රිය, ගුලකෙශ්‍රිය, කොළනලා පිඹීම, කෙශ්‍රිතගුලින් හැම, කරනම් ගැසුම්, කන්තන්ගුරුවා කෙශ්‍රිය, කොළනැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම්, කෙශ්‍රිරය පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙශ්‍රිය, සිනු දු කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දුකෙශ්‍රියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී හෝ මෙබඳු වූ දුකෙශ්‍රියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්විය වෙයි.

මේ ද ඔහුගේ ශිලසෙක් වේ.

45. යම් සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, දික්සකලාපුටු ය, පලග ය, මහකොඳුපලය ය, විශමනෙන් විසිතුරු කල එළොම්බුවා ඇකිරිය, රත්කසුකම් කල පසතුරුණය, කොසසේය හුසින් විසු ඇකිරිය, අසු පිටා එලන ඇකිරිය, රියා එලන ඇකිරිය, ඇදට සරි ලන සේ අඳුන් දිවිසමන් මසා කල ඇකිරිය, කෙහෙල්බුච්චමන් කල මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දොරු පාමුලා රතු කොටට තබා ඇති රතු උඩු විසන් සහිත මහඟු යහන යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණයෙන් වැලැක්විය වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසෙක් වෙයි.

46. යම් සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කුඩා දරුවන් කිරි හුවද කරනට හුවද හුණුයෙන් ඉළීම, මනා සටහන් ගත්වනුවට අත් පා ඇති තෙල් හා මැඩීම, හුවද දියෙන් තැවීම, මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළීම, කැබ්පත්තින් මුහුණ බැලීම, සැරැසුම් විසින් අඳුන් හැම, මල් හා විලෙවුන් හා දැරීම, මුව හුණු හා මුවවිලෙවුන් හා දැරීම, අත්බරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරසැටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත් තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩු දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිඵමණි පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇග අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇග සැරැසීමටත් කරුණු වූ දු පරිහරණ කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හේ මහණ එබඳු දූග පරිහරණ කිරීමෙන් වැලැක්විය වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසෙක් වේ.

47. යම් සේ වතාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, රාජකථා චොරකථා මහාමාත්‍රකථා ජනපාකථා හයකථා සුඛිකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා ගතිකථා ඥාතිකථා යානකථා ශ්‍රාමිකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා සත්‍රිකථා පුරුෂකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා ගුරකථා කුමාසථානකථා පුච්චෙතකථා තාතානි-කථා ලොකාබ්‍යාසිකාකථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසවකථා යන මේ හෝ මෙබඳු වූ තීර්ඪන් කතාවලා යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ ආදී හෝ මෙසින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බඳු කථාවලින් වැලැක්විය වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසෙක් වෙයි.

48. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණො සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ ඵවරුපං විභ්‍යාතිකකපං අනුසුත්තා විහරන්ති: සෙය්‍යපීදො: 'න තිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසී, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සාසී? මිච්ඡාපට්ඨනෙතා නම්හි, අහමස්මි සම්මාපට්ඨනෙතා. සනිතමම අසනිතනෙතා. පුරෙ චචනීයං පච්ඡා අචචි. පච්ඡා චචනීයං පුරෙ අචචි. අට්ඨිණ්ණං නෙ විපරාමනං. ආරෙපිතො නෙ වාදෙ. නිඤ්ඤානො'සී. චර වාදප්පමොක්ඛාය, නිඤ්ඤායෙති වා සචෙ පභොසී'ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විභ්‍යාතිකකපාය පට්ඨිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

49. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණො සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුදොගම්නුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදො: රක්ඛො රුජමහාමනනානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආහරාති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුදොගා පට්ඨිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

50. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණො සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ කුහකා ච භොතති ලපකා ච නෙමිතතිකා ච තිප්පසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣිංසිතාරො ච. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපකා පට්ඨිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

(මජ්ඣිමනිකායෙ නිවහනං.)

51. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණො සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ ඵවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙන ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදො: අධිකං නිමිතං උප්පාදං පුට්ඨිණං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිතං අභවිතොමං දබ්බිතොමං උප්පතොමං කණ්ණොමං තණ්හුලොමං සප්පිතොමං තෙලොමං මුඛොමං ලොභිතොමං අධිකවිජ්ජා චජ්චිජ්ජා ඛතතවිජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිජ්ජා අභිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකජ්ඣානං සරපරිතානං මගචකකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිරව්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජීවෙ පට්ඨිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

48. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණ බමුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘කිමැ සි මේ දහම් විනය තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියැ යුත්තැ පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්තැ පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැලි කියේ ය. මා විසින් තව දෙයක් නැතිණ. මා විසින් තෝ නිගැනුණෙහි. මා නැගූ දෙයින් මිදෙන්නට හැසිරෙව. හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බඳු වූ ඊතූන් බැණ දෙසා ගැනුමිහි යෙදී වෙසෙත් ද, එ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේබඳු වූ හෝ බැණ දෙසා ගැනුමිවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලප වෙයි.

49. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙන යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ” යි කල නිසාග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහමැතිගේ සෘත්‍රියගේ බමුණන්ගේ ගැහැමියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ මේබඳු දුත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙනැ යැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි හෝ දුත මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙනැ යැමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලප වේ.

50. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වෘද්ධ බස් දෙසන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපෙක්ෂාසෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මේබඳු වූ හෝ කුහනලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලප වේ.

(මැදම සිල් නිමසේ ය.)

51. යම්සේ වනාහි සමහර මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්ත ශාසත්‍රය, ඊත්පාතලකණය, සව්ජනශාසත්‍රය, පුරුෂලකණශාසත්‍රය, මුළුකවර්තනවිද්‍යාව, අග්නිභෝමය, දර්ච්භෝමය, කුෂ්ඨභෝමය, කණ්ඨභෝමය, තණ්ඩුලභෝමය, සර්පිඡ්භෝමය, තෙලභෝමය, මුඛශාමය, ලොහිතභෝමය, අංගවිද්‍යාව, වෘක්ෂවිද්‍යාව, ක්ෂාත්‍රවිද්‍යාව, ශිවවිද්‍යාව, භූතවිද්‍යාව, භූරිවිද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, විෂවිද්‍යාව, වෘක්ෂවිද්‍යාව, මුළුකවිද්‍යාව, ශාකුතවිද්‍යාව, වායවිද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මෙකී හෝ මේබඳු වූ හෝ තීරස්විතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මේබඳු තීරස්විත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැලැක්කේ වේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලප වේ.

52. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමිණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඛණං චජලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසීලකඛණං උසුලකඛණං ධනුලකඛණං ආවුධලකඛණං ඉන්ද්‍රිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දසලකඛණං දුසීලකඛණං හප්පිලකඛණං අසාලකඛණං මහිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මේණ්ඩලකඛණං කුක්කුටලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොධා-ලකඛණං කණණිකාලකඛණං කච්චලකඛණං මගලකඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චතො භොති. ඉදම්පි'සා භොති සීලසමිං.

53. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමිණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිසාති, රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිසාති, අබ්හන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිසාති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිසාති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිසාති, අබ්හන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිසාති, අබ්හන්තරානං රඤ්ඤං ජයො හවිසාති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිසාති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිසාති, අබ්හන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිසාති, ඉති ඉමිසා ජයො හවිසාති, ඉමිසා පරාජයො හවිසාති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජාන-විජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චතො භොති. ඉදම්පි'සා භොති සීලසමිං.

54. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමිණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: චන්දනාභො හවිසාති, සුරියභොභො හවිසාති, තකඛතභොභො හවිසාති, චන්දිමසුරියානං පඨගමිතං හවිසාති, චන්දිමසුරියානං උපපඨගමිතං හවිසාති, තකඛතානං පඨගමිතං හවිසාති, තකඛතානං උපපඨගමිතං හවිසාති, උකකාපාතො භවිසාති, දීඝංඛාභො හවිසාති, භුමිචාලො හවිසාති, දෙවදුන්දුහි හවිසාති, චන්දිමසුරියතකඛතානං උග්ගමිතං ඔගමිතං සංකීලෙසං වොදනං හවිසාති, එවංවිපාකො චන්දනාභො හවිසාති, එවංවිපාකො සුරියභොභො හවිසාති, එවංවිපාකො තකඛතභොභො හවිසාති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පඨගමිතං හවිසාති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උපපඨගමිතං හවිසාති, එවංවිපාකං තකඛතානං පඨගමිතං හවිසාති, එවංවිපාකං තකඛතානං උපපඨගමිතං හවිසාති, එවංවිපාකො උකකාපාතො හවිසාති, එවංවිපාකො දීඝංඛාභො හවිසාති, එවංවිපාකො භුමිචාලො හවිසාති, එවංවිපාකො දෙවදුන්දුහි හවිසාති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියතකඛතානං උග්ගමිතං ඔගමිතං සංකීලෙසං වොදනං හවිසාති, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චතො භොති. ඉදම්පි'සා භොති සීලසමිං.

52. යම්ගේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණය, දඹුලකුණය, වන්ලකුණය, සඹුලකුණය, ඊලකුණය, දුනුලකුණය, අවිලකුණය, ඉතිරිලකුණය, පුරිස්ලකුණය, කුමරිලකුණය, කුමිලකුණය, දස්ලකුණය, දුසිලකුණය, ඇත්ලකුණය, අස්ලකුණය, මිසුලකුණය, වහස්ලකුණය, ගොන්ලකුණය, එළලකුණය, බැටෙළලකුණය, කුකුළුලකුණය, වටුලකුණය, ගොස්ලකුණය, කැණිලකුණය, කපුලකුණය, මුළුලකුණය යන ආදී මෙබඳු තීරශ්චිත විදුහයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු දුසින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

53. යම්ගේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් අසෝ රජුන් (සුද සඳහා) සිය නුවරින් තික්මිම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුලැ හුන් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරැ රජුන් හමු වන්නට යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරැ රජුන් ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරැ රජුන් රට තුලැ සිටින රජුන් කරු පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුලතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය...රට තුලැ රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරැ රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරැ රජුන්ට ජය වන්නේ ය. ඇතුලතැ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ”යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේයැ’ යි කියමින් මෙබඳු තීරශ්චිතවිදුහයෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරශ්චිත විදුහයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

54. යම්ගේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සුච්ඡුග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ නක්ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සඳහිරැන් තිසි මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නො-මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ නකත්තරැන් සුමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය,...දිග්දහය වන්නේ ය,...භූමිකම්පා වන්නේ ය,... වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය,...සඳහිරැන් නකත්තරැන් උදව, බැසීම, කෙලෙසීම, පිරිසිදු බව වන්නේ ය, සුච්ඡුග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, ව්‍යුග්‍රහණය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, සඳහිරැන් සුමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, නකත්තරැන් තිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය, වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම් මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, සඳහිරැන්ගේ ද නකත්තරැන්ගේ ද උදවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙබඳු තීරශ්චිත විදුහයෙන් මෙබඳු මිථ්‍යා ආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තීරශ්චිතවිදුහයෙන් මිථ්‍යා ආච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

55. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපාය නිර්වණානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති; සෙය්‍යපීදං: සුඛබ්බට්ඨිකා භවිස්සති, දුඛබ්බට්ඨිකා භවිස්සති, සුභිකඛං භවිස්සති, දුඛිකඛං භවිස්සති, ඛෙමං භවිස්සති, භයං භවිස්සති, රොගො භවිස්සති, ආරොග්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිර්වණානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොගි. ඉදමපි'ස්ස භොගි සීලසමිං.

56. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපාය නිර්වණානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සාවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජීව්හානිත්ථමහනං හනුසංහතනං හත්ථාභිජ්ජපනං කණණ්ජපනං ආද්‍යසපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරව්හායනං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිර්වණානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොගි. ඉදමපි'ස්ස භොගි සීලසමිං.

57. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපාය නිර්වණානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ණිකමමං [භුතකමමං] භුජිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං නනාපනං ජුතනං වමනං විරෙවනං උද්ධවිරෙවනං අධොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණ්ඨෙලං තෙතතප්පනං නජ්ඣකමමං අඤ්ඤනං පච්චඤ්ඤනං සාලාකියං සලලකතතියං දුරකතීකීච්ජා මූලභෙසජ්ජානං අනුපපදනං ඔසගිනං පටිමොඡකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය නිර්වණානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොගි. ඉදමපි'ස්ස භොගි සීලසමිං.

55. යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සෑදූහෙත් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය, මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය, මේ කලා රොග වන්නේ ය, මේ කලා රොග නැති බව වන්නේ යැ යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරුකිසි සංඛ්‍යා කඛා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගණන් කිරීම) ද, සංඛ්‍යාතය (පිණිනණනාව) ද, කම් සතර ද, ලොකායත ශාස්ත්‍රය ද යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යා ආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යා ආච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

56. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සෑදූහෙත් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සඳහා නකත් කීම, විවාහ සඳහා නකත් කීම, වෙන් වූ අඹු සාමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යනුදාය කැරැදීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුළු බැඳීම, මනුෂ්‍ය බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුළු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබපතා දෙවතාවෙගය කොටා ප්‍රශන ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවිදූස්සක ලවා ජෙන කියවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනි ජල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී වූ ද, අන් මෙබඳු වූ ද ඒ තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

57. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සෑදූහෙත් දුන් බොජුන් වලද ශාන්තිකම්, වාසනුපරිකිරණ, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරැවීම, ලය විරේක කැරැවීම, වස්ති කිරීම, ශීඝ්‍රී විරෙවන බේන් දීම, කන් ලෙබට තෙල් පිසා දීම, ගිහිනට ඇසැ සිසිල ගන්වන බේන් තෙල් පිසීම, ගිහියනට නශ්‍ය දීම, ගිහියනට ඇස පටලයට කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇසට සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇසැ උල්ඇත ලෙබට බේන් දීම, ගිහියනට ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙබවලට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම, කාරම් බෙහෙත් දීම, කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ’ යි මේ ආදී අන් හෝ මෙබඳු තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

58. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, ඛතඛියො මුද්ධාවසින්නො¹ නිභතපච්චාමිත්තො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛකෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්ඤතං අනච්ඡ්‍රවං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

(මහාසීලං නිබ්බිතං)

59. කථංඤච බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤාරො භොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තඤ්ඤාති භොති නානු-බ්‍යඤ්ඤනඤ්ඤාති. යන්ධාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසස්චෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා-පෙ-ඤ්ඤානෙ ගතිං සාධිතා-පෙ-ජීවිතාය රසං සාධිතා-පෙ-කායෙන ඵොට්ඨබ්බං චුභිතා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඤ්ඤාති භොති නානුබ්‍යඤ්ඤනඤ්ඤාති. යන්ධාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසස්චෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්ඤතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤාරො භොති.

60. කථංඤච බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සමන්තාගතො භොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු අභිකකතොන පටිකකතොන සම්පජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සමමිඤ්ඤේතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සඛිසාට්ඨපත්තච්චරධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති, අභිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාර-පස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති. ගතෙ සීතෙ නිගින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිනාවෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සමන්තාගතො භොති.

1. මුද්ධාවසින්නො. බෙ. ස. ස.

58. බමුණ, මහණ තෙමේ මෙසේ ශිලසමුපන්න වූයේ, ශිලසංවර හෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් ඇති විය හැකි බියක් නො දකී. බමුණ, කැන් අබිසෙස්තෙන් මුදුනා අබිසෙස් ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති කැන් රජෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි මොන ම බියකුත් යම් සේ නො දක්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් ශිල සමුපන්න වූයේ, ශිලසංවර හෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් ඉපැදිය හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශිලසකකාවතියෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සත්තනි නිදෙස් වූ කාසික චෙවතසික සුව විදී. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ශිල සමුපන්න වේ.

(මහ සිල් නිමිසේ ය.)

59. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් ඉදුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වේ ද? යත්: බමුණ, මේ සස්තා මහණ තෙමේ ඇසින් රුවක් දක සුබ ඇ විසින් එහි ලකුණු නොතන්නේ වේ. සුබ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අසුරා සිතට නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍රජිහිය නොවසාගෙන වසන්තසුගේ සිත්සතනට විසම ලොබ දොමිතස් ඇ ලාමක අකුසල් දහමිහු පුත පුතා වැස්සෙත් ද, එහි ඒ වක්‍රජිහියයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිලිපදී. එය රැක ගනී එහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා...නැහැයෙන් ගද ආභාණය කොට...දිවෙත් රස ආසාද කොට...කසින් ස්ප්‍රභව්‍ය ස්පයී කොට...සිතින් දහමි අරමුණු දත...සුබ ඇ විසින් එහි ලකුණු ගන්නේ නො වේ, සුබ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අසුරා සිතට ගන්නේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රොත්‍රෙහියය...භ්‍රාණන්හියය... ජිහව්හියය... කාශෙහියය... මනඉහියය සංවර කොට නොගෙන වසන්තසුගේ සිත්සතනට විසම ලොබ දොමිතස් ආදී ලාමක අකුසල්දහමිහු පුත පුතා වැස්සෙන්නෝ ද, ඒ ඉහියයන්ගේ සංවරය පිණිස පිලිපදී. ශ්‍රොත්‍ර...භ්‍රාණ ජිහවා...කාය...මන ඉහියයාගේ සංවරය පිණිස පිලිපදී...ඒ මනිහියය රැක ගනී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉහියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්තනි කෙලෙසුන්ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතනසුබය විදී. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම ඉහියයන්හි වැසු දොරැත්තේ වේ.

60. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් සතිසමිපජ්ඣයෙන් සමන්විත වේ ද? යත්: බමුණ, මේ සස්තා මහණ ඉදිරි ගමනෙහි, පෙරලා ඊමෙහි, අත්පා ඇ හැකිලීමෙහි, දික් කිරීමෙහි, නුවණින් දත ම එය කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දත ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කැපිලි ඇ කෑමෙහි, රස විඳීමෙහි, මල මුපහ කිරීමෙහි, යෑමෙහි, සිටුමෙහි, හිඳුමෙහි, පිබිදුමෙහි, බිණුමෙහි, නොබිණුමෙහි නුවණින් දත කරනුයේ වෙයි. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

61. කථංඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සනතුටෙඨා හොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සනතුටෙඨා හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. ඡෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාරොව ඛෙති, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සනතුටෙඨා හොති කායපරිහාරිකෙන චීවරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සනතුටෙඨා හොති.

62. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකේන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන ඉඤ්ඤාසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන සති-සමපජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො, ඉමාය ව අරියාය සනතුටඨීයා සමන්තා-ගතො, විචිතං ඡෙත්තං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ඤං ධරිගුහං සුසානං චනපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටිකකනො නිසීදති පලලඛිකං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා.

63. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පනාය විගතාභිජේඛිත වෙතසා විහරති අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සබ්බපාණභුතභිත්තානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. ජිතමිඤ්චං පනාය විගතජිතමිඤ්චො විහරති ආලොකසඤ්ඤී. සතො සමප-ජාණො. ජිතමිඤ්චො විතතං පරිසොධෙති. උඤ්චවකුක්ඛුච්චං පහාය අනුඤ්ඤො විහරති අජ්ඣන්තං මුපසන්තවිත්තො උඤ්චවකුක්ඛුච්චො විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති. අකථංකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

64. ඡෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනො පයො-ජේය්‍ය, තස්ස භෙ කම්මනා සමිජේඛිය්‍යො, සො යාති ව පොරාණානි ඉණමුලානි තානි ව බ්‍යන්ඨිකරෙය්‍ය. සීයා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මනො පයොජේය්‍ය, තස්ස මෙ භෙ කම්මනා සමිජ්ඣිංසු. සො'හං යාති ව පොරාණානි ඉණමුලානි තානි ව බ්‍යන්ඨිකරෙය්‍ය. අපී ව මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරභරණායා'ති. සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං. අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

61. බමුණ, ජනපද නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද? බමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිටුවෙත් ද, කුස ගිහි නිවන්තට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ යන යන අතැ අටපිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. බමුණ, යම් සේ පියා හඹන කුරුළු තෙමේ යන යන තැනට පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හඹා ද, එසේ ම මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිටුවෙත් ද කුස ගිහි නිවන්තට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ තමා යන තැනට පාසිටුවු ඇ අටපිරිකර පමණක් ගෙන ම ගෙයි. බමුණ, මෙසේ මහණ තෙමේ ලත් පසයෙහි සතුටු වේ.

62. බමුණ, ඒ මහණ මේ ආසී ශිලසකකියෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද...මේ ආසීසමාතිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් ද...මේ ආසී සනතුභවයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරන් පවු කඳුරුලී ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් එළිමහන් පිදුරුලෙන් යන මෙකී මිනිසුන්ගෙන් හිස් කිසි සෙනස්තක් බජයි. හේ පිඹු ඉසවීමෙන් පෙරලා ආගේ පසුබතැ පලක් බැඳ උඩු කය කෙලින් තබා සිහිය කමටහනට යොමු කොට එළවා හිඳී.

63. හේ ලොවැ ඇල්ම හැර, පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිහිත් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ප්‍රඥාපය හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ හැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ශක්‍රාධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සන්‍යානමිඤ්ඤ හැර, පහ වූ සන්‍යානමිඤ්ඤ ඇත්තේ, දව රු දෙකි ම දුටු එළිය අඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥව ඇත්තේ සිහියෙනුත් යුතු ව වෙසෙයි. මිඤ්ඤ කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් කුකුසත් සිහිත් දුරු ලා, නොඋදහස් ව, සංහුන් සිය සිත් සතත් ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුහල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

64. බමුණ, යම්සේ මිනිසෙක් පොලියට ණය මුදලක් ගෙන කමානත කරන්නේ ද, ඔහු හේ ඒ කමානතය සමාධි වන්නේ නම් හේ වූ තාක් හැම පරණ ණය ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇතොත් එය අඹුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානත කෙළෙමි. ඒ මාගේ කමානත සමාධි විය. ඒ මම වූ තාක් සියලු පරණ ණය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අඹුදරුවන් රක්තා පිණිස ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

65. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මිණ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුහගිලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමත්තා. සො අපරෙන සමයෙන තම්හා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සීයා වස්ස කායෙ බලමත්තා. තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුඛෙඛ ආබාධිකො අහොසිං, දුක්ඛිතො බාලුහගිලානො, හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසී. න වස්ස මෙ ආසි කායෙ බලමත්තා. සො'ම්හි එතරහි තම්හා ආබාධා මුඛෙනා හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙහී, අපී ච මෙ කායෙ බලමත්තා'ති. සො තතොනිදුතං ලහෙඨ පාමොඡ්ඡං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

66. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මිණ පුරිසො බ්‍රහ්මචාරියො ඛෙද්ධො අස්ස. සො අපරෙන සමයෙන තම්හා බ්‍රහ්මචාරියො මුච්චෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. න වස්ස කීඤ්චී නොගාතං වයො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුඛෙඛ බ්‍රහ්මචාරියො ඛෙද්ධො අහොසිං. සොම්හි එතරහි තම්හා බ්‍රහ්මචාරියො මුඛෙනා සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. තපී ච මෙ කීඤ්චී නොගාතං වයො'ති. සො තතොනිදුතං ලහෙඨ පාමොඡ්ඡං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

67. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මිණ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාධිකො පරාධිකො න යෙනකාමඛගමො. සො අපරෙන සමයෙන තම්හා දුසඛ්‍යා මුච්චෙය්‍ය, අත්තනාධිකො අපරාධිකො භුජ්ඣස්සා යෙනකාමඛගමො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුඛෙඛ දුසො අහොසිං අත්තනාධිකො පරාධිකො න යෙනකාමඛගමො. සො'ම්හි එතරහි තම්හා දුසඛ්‍යා මුඛෙනා අත්තනාධිකො අපරාධිකො භුජ්ඣස්සා යෙනකාමඛගමො'ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඨ පාමොඡ්ඡං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

68. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මිණ පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරඤ්චානමංගං පට්ටපඡ්ඡෙය්‍ය දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨං. සො අපරෙන සමයෙන නං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුඤ්ඤාය ඛෙමං අප්පට්ඨං. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුඛෙඛ සධනො සභොගො කන්තාරඤ්චානමංගං පට්ටපඡ්ඡෙය්‍ය දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨං. සො'ම්හි එතරහි නං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුඤ්ඤා ඛෙමං අප්පට්ඨං. සො තතො නිදුතං ලහෙඨ පාමොඡ්ඡං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

69. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මිණ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බ්‍රහ්මචාරියො යථා දුසඛ්‍යා යථා කන්තාරඤ්චානමංගං. එවං ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ අප්පට්ඨෙන අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මිණ ආත්තනං යථා ආරොග්‍යං යථා බ්‍රහ්මචාරියො යථා භුජ්ඣස්සා යථා ඛෙමනනභුමිං, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මිණ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ පට්ඨෙන අත්තනි සමනුපස්සති.

65. බමුණ, යම්කෙසේ මිනිසෙක් රොහි වූයේ, දුකට පැමිණීමේ, දැඩි ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බතුන් නො රිසියන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත සවි පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කලා ඒ ලෙසින් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බතුන් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟ පත සවිය ද වන්නේ නම්, ඔහුට “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන් ලෙඩෙක් වීම. මට අහරත් නො රිසි වී ය. ඇඟපතත් සවිය නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරත් රිසියෙයි. ඇඟපතා සවියත් ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතක් වන්නාත්, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

66. බමුණ, යම්කෙසේ මිනිසෙක් හිරිහැරි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය නො විසදා පහසුයෙන් එසින් මිදෙන්නේ ද, එසින් ඔහුගේ කිසි භොග විනාශයක් නො වන්නේ ද, ඔහුට “මම වූ කලී පෙර හිරි ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන නො විසදා පහසුයෙන් එසින් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයකට කිසි විනාශයකුත් නැතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

67. බමුණ, තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති, දූෂ පුරුෂයෙක් යම්කෙසේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙකැ යැ හැකි වූයේ, ඒ දැසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නොහැකි, දැසයෙකිමි වීම. ඒ මම දැන් ඒ දැස භාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි, කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

68. බමුණ, යම්කෙසේ ධනවත් භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් අහර හිග, උවදුරැති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුව සේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උවදුරැ නැති ගම්මානකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, භොග-සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති අහර හිග බිය ඇති දික් මහකට බටිමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කතර තිණුයෙමි. උවදුරැ නැති බිය නැති ගම්කට බටුයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

69. බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, හිර ගෙයක් මෙන්, වහල් බවක් මෙන්, දිය නැති දික් මහක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ නොපහවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ණය නැති බව සේ, නො ලෙඩ බව සේ, හිරෙන් මිදුණු බව සේ, උවදුරැ නැති සේ (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් මේ නිවරණ පසේ දුරැ වූ අවසථාව) තමා කෙරෙහි දකී.

70. තසසීනම පඤ්චනීවරණේ පභිනේ අතනනි සමනුපසසනො පාමොජ්ජං.¹ ජායති. පමුදිතසස පිති ජායති පිතිමනසස කායො පසසමනති. පසසඛකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතනං සමාධියති.

71. සො විච්චේවච කාමෙහි, විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතකකං සච්චාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසනෙනති පරිසනෙනති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාසස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසස විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

72. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ දකෙඛා නහාපකො වා නහාපකනොවාසී වා කංසථාලො නහානියවුණණාති ආකිරිනා උදකෙන පරපෙථාසකං පරිපෙථාසකං සනෙතස්‍ය, සායං නහානීයපිණ්ඨි සෙනහානුගතා සෙනහ-පරෙතා සනතරබ්බතිරු පුටා සෙතගෙන, න ච පග්ගරණී.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භිකූචු ඉමමෙව කායං විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසනෙනති පරිසනෙනති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාසස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසස විවෙකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤාදු පුරිමෙහි යඤ්ඤාදුහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහාතිසංසතරො ච.

73. පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ භිකූචු විතකකච්චාරානං චූපසමා අජඣතනං සම්පසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අචිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසනෙනති පරිසනෙනති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාසස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

74. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උදකරනදො ගමනීරො උබ්බිදෙදකො, තසස නෙවසස පුරජ්ඣමාය දිසාය උදකසස ආයමුඛං, න දකඛිණාය දිසාය උදකසස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකසස ආයමුඛං, න උතතරාය දිසාය උදකසස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලොත කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ජස්‍ය, අථ ඛො තමා ච උදකරහදු සීතා වාරිධාරා උබ්බිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදු සීතෙන වාරිතා අභිසනෙතස්‍ය පරිසනෙතස්‍ය පරිපුරෙතස්‍ය පරිපථරෙතස්‍ය. තාසස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදසස සීතෙන වාරිතා අපච්චං අසස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භිකූචු ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසනෙනති පරිසනෙනති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාසස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

70. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි පහ වුවා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රියය උපදී. ප්‍රියය සිතා ඇත්තහුගේ නම්කය සංගිදේ. සංහුන් නම්කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවාත්තහු සිත අරමුණෙහි එකඟ වේ.

71. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසහිත, විචාරසහිත, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) ප්‍රියයන් සුවයන් ඇති, පලමු දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පඨී කෙරෙයි. සියලු අඟ පසඟ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි (ඒ පිති සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

72. බමුණ, යම්සේ දක්ෂ කිලිභෙක් හෝ කිලිභකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභො තලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණු පිඩ කාවැදුණු දියැත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුත් වූයේ, ඇතුළත පිටත සහිත ව මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දිගත් නො වගුරුවන්නේ වේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම සපඨී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අඟ පසඟ ඇති කයෙහි විවෙකජ ප්‍රිතිසුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. බමුණ, මේ වූ කලී පලමු දුක්චුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල ඇති වූත් වඩා මහත් අනුභව ඇති වූත් යඥයෙකි.

73. බමුණ, තැවැත ද (අතෙකක් කියමි.) මහණ තෙමේ විතකී විචාර දෙකේ සංකීදීමෙන් සිය සහන්ති උපන්, සිය සහන් පහදවන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රියයන් සුවයන් ඇති දෙවෙනි දහනට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පහසි. විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රිතිසුවයෙන් පැතිර නොගත් ඔහු සියලු කයේ කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

74. බමුණ, යම් සේ උල්පතින් මතු වන දිය ඇති විලෙක් වේ ද, එයට පෙර දිගින් දිය ඇතුළු වන මහක් නොවතත්. දකුණු දිගිනුත් දිය වදිනා මහක් නොවතත්, පැසිම් දිගිනුත් දිය වදිනා මහක් නොවතත්, උතුරු දිගිනුත් දිය වදිනා මහක් නොවතත්, වැස්සත් කලින් කලැ සුදුසු පරිදි නො වසිතත්, එහෙත් ඒ විලෙන් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, මුළුල්ල තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන සිටී ද, එසින් පැතිර වැද නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, එසේ ම, බමුණ, මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයේ සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පතමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

75. පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙකඛකො ච විහරති සත්තා සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආචිකඛනති උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිභාරීති, තං තතියං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජ චිහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

76. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඛිරිකිතියං වා අපොකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඛිරිකාති වා උදෙක ජාතාති උදෙකෙ සංවඤ්ඤා¹ උදකානුග්ගතාති අනෙතාතිච්චුග්ගපොසිති, තාති යාව වග්ගා යාව ව චුලා සිතනන වාරිනා අභිසන්නාති² පරිසන්නාති පරිපුරාති පරිපච්චාති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඛිරිකානං වා සිතෙන වාරිනා අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්ප-සමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

77. පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුකඛස්ස ච පහානා පුඛෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඛගමා අදුකඛමසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුඤ්ඤිං චතුජං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ජ චිහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤිත වේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤිත වේතසා පරියොදානෙන අපච්චං හොති.

78. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඔදනෙන වඤ්ඤාන සසීසං පාරුපිඤ්ඤා නිසින්නො අස්ස, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන වඤ්ඤාන අපච්චං අස්ස. ඵවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤිත වේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤිත වේතසා පරියොදානෙන අපච්චං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පතමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

1. සංවුඤ්ඤාති. (කෙසුම්පි පොඤ්ඤානු). 2. අභිසන්නාති පරිසන්නාති. මඤ්ඤා. PTS.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

75. තව ද බමුණ, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය සංකීදීමෙන් උපෙක්‍ෂායෙන් සුභු ව, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුභු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් පිදී. අරී පුගුලෝ යම් දහනක් හෙතුකොට ගෙන දහන් ලැබුවහු ඇරැබ 'මේ තෙමේ උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව විසුම් ඇත්තේ ය' යි කියත් ද. හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි දහන් පැමිණ (ලැබ) වෙසෙයි. හේ මේ කය ම ප්‍රීති රහිත සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ ප්‍රීතිරහිත සුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

76. බමුණ, යම් සේ උසුල් විලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ පඬුර විලෙක හෝ ඇතැම් උසුල් හෝ පියුම් හෝ පඬුර හෝ දියෙහි වැඩුණේ දියෙන් නොතැඟුණේ, දිය තුලා ම හිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ සියල්ල අග තෙක් ද මුල් තෙක් ද සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, මුළුල්ල ම තෙමුණේ පිරි හිසේ, හැම තැන ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උසුල්වලා හෝ පියුම්වලා හෝ පඬුරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර වැද නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, බමුණ, මහණ තෙමේ එ සේ ම මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ය.

බමුණ, මේ වනාහි පලමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

77. තව ද බමුණ, මහණ තෙමේ සුව විදුමන් දුරුලීමෙන්, දුක් විදුමන් දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දොම්නස් දෙක දුරු වීමෙන්, නොදුක් ද නොසුව ද වූ, උපෙක්‍ෂා සමාති දෙකේ පිරිසිදු බව ඇති, සිවුවන දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

78. යම්සේ, බමුණ, මිනිසෙක් හිස සහිත මුළු කය ම සුදු වතින් වසා ගෙන හුන්නේ වී නම්, ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නොවැසුණු) කිසිදු තැනෙක් නො වන්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

79. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙන්¹ ඤාණ-දසානාය විතතං අභිනීභරති අභිනිනනාමෙති. සො ඵවං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමභාහුතිකො මාතාපෙතතිකසමභවො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනහෙදනවිද්ධංසනධමෙමා, ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පට්ඨධා’නති.

80. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො අවෙජා විපසසනො අනාවිලො සබ්බාකාරසමපනො, තත්‍රස්ස සුත්තං ආච්චිතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදතං වා පණ්ඩුසුත්තං² වා. තමෙනං වකක්ඛමා පුරිසො හතේ කරතී පච්චවෙකෙඛය්‍ය, ‘අයං ඛො මණ්ණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො අවෙජා විපසසනො අනාවිලො සබ්බාකාරසමපනො. තත්‍රදං සුත්තං ආච්චිතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදතං වා පණ්ඩුසුත්තං වා’ති.

ඵවත්ඵව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙන් ඤාණදසානාය විතතං අභිනීභරති අභිනිනනාමෙති. සො ඵවං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමභාහුතිකො මාතාපෙතතිකසමභවො, ඔදනකුමමාසුපවයො, අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනවිද්ධංසනධමෙමා. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පට්ඨධානති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපඵලතරො ව මහානිසංසතරො ව.

81. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපනෙන් මනොමයං කායං අභිනිමම්භනාය විතතං අභිනීභරති අභිනිනනාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමම්භාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛහපච්චඛිති අභිනිත්ථියං.

1. ආනෙජ්ජපනෙත, කප්ඵි.
2. පණ්ඩුරසුත්තං, කප්ඵි.

79. (බමුණ,) ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කිලිටි පහ වූ කල්හි, පහ වූ හිස විකේතන-පකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, විවසුන් වඩනුවට යුතු වූ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස (පිරියම්) සිත එයට යොමු කෙරෙයි, එයට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ 'මා කය වූ කලී රූපවන් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝකිතයෙන් උපන්නේ ය. බන් කොමු ආ අහරින් වැඩුණේ ය. අතිසබව ද දුගඳ හරනුවට සුවද විලෙවුන් ඉලිය යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ආ කල යුතු බව ද, එසේ කලත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මෙකී දෑ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය'යි මෙසේ දැන ගනී.

80. බමුණ, යම්සේ සොදුරු පිරිසිදු ආකරයක පහල වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කල, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිච්ඡුරු වූ, දෙවුම් විදුම් ආ හැම අයුරින් යුත් වෙරළමණක් වන්නේ ද, එහි නිල්වන් හෝ රන්වන් හෝ රන්වන් හෝ සුදුවන් හෝ පඬුවන් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ නම් ඇඟ් ඇති පුරුෂයෙක් එය අතෙහි කොට, "මේ වූ කලී සොදුරු, පිරිසිදු ආරෙක උපන්, අවැස්, මොනොවට පිරියම් කල, සියුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිච්ඡුරු, දෙවුම් විදුම් ආ සියලු අයුරින් යුත් වෙරළ මණක. මෙහි නිල්වන් හෝ රන්වන් හෝ රන්වන් හෝ සුදුවන් හෝ පඬුවන් හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ" ය යි සලකා බලන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවුන් වූ කල්හි, කෙලෙස් යට පත් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (විවසුන් බවුතට) යුතු වූ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. එයට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ 'මේ මා කය වූ කලී රූපවන් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මා පියන්ගේ ශුක්‍රශෝකිතයෙන් උපන්නේ ය, බන් කොමු අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබව ද, දුගඳ හරතට සුවද විලෙවුන් ඉලිය යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ආ කල යුතු බව ද, එසේ කලත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මෙකී දෑ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය'යි දැන ගනී.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, (එහෙත්) වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඥයෙක.

81. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවුන් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, දුරු වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදුහු ඉපැදවීමට යුතු වූ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, මන්මුඛා (මනෝමය) සිරිතක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නතු කෙරෙයි. හේ (මෙසේ) මේ සිරිතක් රූමත්, හැම අඟ පසඟ ඇති, නොවිකල ඉදුරන් ඇති මන්මුඛා සිරුරක් මවා පියයි.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො මුඤ්ජම්භා ඊසිකං¹ පබ්බාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං මුඤ්ජො, අයං ඊසිකා. අඤ්ඤො මුඤ්ජො, අඤ්ඤො ඊසිකා. මුඤ්ජම්භා තෙව ඊසිකා පබ්බාලො”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අසි කොසියා පබ්බාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤො අසි, අඤ්ඤො කොසි, කොසියාතෙව අසි පබ්බාලො”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අහිං කරණො උඤ්ඤෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අහි, අයං කරණො, අඤ්ඤො අහි, අඤ්ඤො කරණො, කරණො තෙව අහි උඤ්ඤො”ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිසොදානෙ අනඛතණේ විගතූපකකීලසෙ මුද්දනුතෙ. කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත මනොමියං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමම්භා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමියං සබ්බඛතපච්චඛිං අභිනිත්ථියං.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤො පුරිමෙහි යඤ්ඤොහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඵලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

82. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිසොදානෙ අනඛතණේ විගතූපකකීලසෙ මුද්දනුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ඉඤ්චිධාය විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිභිතං ඉඤ්චිධං පච්චක්ඛනොති එකො’පි හුළො ඛහුඛා හොති, ඛහුඛො’පි හුළො එකො හොති, ආච්ඡාචං තිජරාභාචා තිජරාකුඛිං තිජරාපාකාරං තිජරාපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා’පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො’පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසො’පි පලලබ්බෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඨී සකුණො. ඉමො’පි චන්දිමසුරියෙ එවං මභිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිතා පරිමසති පරිමජ්ජති යාව බ්‍රහ්මලොකා’පි කායෙන වසං විතෙතති.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා කුම්භකාරො වා කුම්භකාරන්තවාසී වා සුපරිකමමකතාය මතනිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඤ්ඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරන්තවාසී වා සුපරිකමමකතමං දන්තමං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්ඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

1. ඉසිකං PTS.

බමුණ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රතණ ගසෙකින් මුද්‍රකිලිල ඇද මැත් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ මුද්‍රතණ ගස ය, මේ එහි මුද්‍රකිලිල ය, තණ ගස එකෙක, එහි මුද්‍රකිලිල අනෙකෙක, මුද්‍ර තණ ගසින් එහි කිලිල මැත් කරනලද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරනලද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ වතාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවෙන් (සිතින්) ඇද නගා ගන්නේ ද, ඔහුට “මේ නයා ය, මේ සැව ය, නයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවයෙන් ම නයා ඉදිරිණැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ උඛ කී පරිදි සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදුහු වඩනුවට යුහු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි මන්මුඛා සිරුරක් මවා පානුවට සිත යොමු කෙරෙයි, නමා හරිසි. (එසේ වූ) හේ මේ සිරිරින් රූපවත් වූ, සියලු අභවසතින් යුත්, තොවකල ඉදුරන් ඇති, මන්මුඛා අත් සිරුරක් මවා පියයි.

බමුණ, මේ වතාහි උඛ දැක්වුණු යඥයතට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, (එහෙත්) එයට වඩා මහත් පල ද වඩා මහත් අනුසස් ද ඇති යඥයෙක.

82. හේ උඛ කී පරිදි සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවුන් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (ඉදුහු වඩනුවට) යුහු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, ඉදුච්ච නුවණ පිණිස පිරියම් සිත මෙහෙයයි, නතු කෙරෙයි. (එසේ) හේ නොයෙක් වැදුරුම් ඉදු කොටස් පුත පුතා පසක් කෙරෙයි. පියෙවියෙන් එකෙක් වැ සිට ද ඉදුබෙලෙන් බොහෝ වැදුරුම් වෙයි. බොහෝ වැදුරුම් වීත් යලි එකෙක් ම වෙයි. තමාගේ පෙරෙළි බව කෙරෙයි, යලි නොපෙරෙළි බව කෙරෙයි. බිතුයෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙකත් නොගැටෙනුයේ විනිවිදු ගෙන යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවිහි ද හිලිම ද මතු වීම ද කෙරෙයි. නොබිඳෙන දියෙහි පොළොවිහි සේ යෙයි. පියාපත් ඇති සකුනසකු සේ අභස්හි ද පලහින් යෙයි. මේෂා මහත් ඉදු ඇති, මහත් තෙද ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද අල්ලයි. අත යවා ඕබ මොබ පිරිමදී. බබලොව දක්වා ද (මුළු ලොව) කසින්. පිසී කෙරෙයි.

බමුණ, යම් සේ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක්හු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කල මැටියෙන් යම් යම් බදුන් වෙසෙසක් තෙමේ කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, යම් සේ හෝ සමත් දන්වවුවෙක් හෝ ඔහු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කල දනෙක්හි යම් යම් විසිතුරු රූපාදියක් (දනාවිකානියක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

සෙය්‍යථා චා පන බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා සුවණ්ණකාරො චා සුවණ්ණකාරනොචාසී චා සුපරිකමමකතසම්. සුවණ්ණසම්. යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකබ්බෙය්‍ය, තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛගණෙ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතො ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති එකො'පි හුන්චා ඛහ්ඛා හොති ඛහ්ඛා'පි හුන්චා එකො හොති. ආචීභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථා'පි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලජ්ඣකත කමති සෙය්‍යථා'පි පකඛී සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ජිමසුරියෙ එවාමභිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙන වසං වතොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඵලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

83. සො එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛගණෙ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතො දිබ්බාය සොතධාතුයා විතං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

84. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අධ්‍යානමග්ගපටිපනො, සො සුණෙය්‍ය හෙරිසද්දමපි මුද්දිඛසද්දමපි සඛිටණ්චදෙණ්ඛිමසද්දමපි. තස්ස එවමස්ස 'හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛසද්දෙ ඉති'පි සඛිටණ්චදෙණ්ඛිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛගණෙ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතො දිබ්බාය සොතධාතුයා විතං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපඵලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

බමුණ, යම්සේ හෝ සමත් රත්කරුවෙක් හෝ ඔහු අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ රතෙහි යම් යම් අබරණ ආදියක් (සවණ්-
විකෘතියක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මෙසේ (උඩ කී පරිදි) සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, පබසර වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහ වඩනුවට යුහු වූ කල්හි, ස්විතකල්හි, නිසලබව පත් කල්හි ඉදුවිද නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, මොනොවට තතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ නොයෙක් වැදුරුම් ඉදු කොටස් පුත පුතා විදි (ලබයි, පසක් කෙරෙයි). පියෙවියෙන් එකක් වැ ම සිටබොහෝ දෙනෙක් වෙයි. බොහෝ දෙනක් වැ යලි එකෙක් ම වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නොපෙනී ද සිටී. බිතුයෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට විනිවිද කිසිවෙක නොලැගී අහසෙහි යෙහින් යෙයි. පොළොවිහි ද දියෙහි මෙන් ශිලිමත් මතු විමත් කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටු සේ නොබිඳෙන දියෙහි යෙයි. ඉහිලෙන පක්ෂියකු සේ පලහින් අහසැ යෙයි. මේ සා මහත් ඉදහ ඇති මේසා මහත් තෙද ඇති සද හිරුත් පවා අල්ලයි, පිරිමදියි. බඹලොව දක්වා ද කසින් තමා වසයෙහි පවත්වයි.

බමුණ, මේ වතාහි මෙයින් පලමු කී සියලු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති ද වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි ද වූ, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහ පල ද වඩා මහ අනුසස් ද ඇති යඥයෙක.

83. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (දිවකත් නුවණ වඩනුවට) යුහු වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, දිවකත් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ පිරිසිදු වූ මිනිසුන්ගේ ඇසුම් ඉම ඉක්මැ සිටී දිවකත් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිසුන් අයත් වූ ද දුරු වූ ද ලහැ වූ ද යහ දෙවැදුරුම් හැම හඬ ම අසයි.

84. බමුණ, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ නම්, හේ බෙර හඬත් මිහිඟු බෙර හඬත් සක් පණා ගැටබෙර හඬත් අසන්නේ නම්, එය අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬා' සිත් 'මේ මිහිඟු බෙර හඬා' සි ත් මේ සක් පණා ගැටබෙර හඬා' සිත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙ ලෙස සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කමිසම වැ සිටී කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, දිවකත් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දකුම් ඉම ඉක්මැ වූ දිවකත් නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂ වූත් දුරු වූත් ලහැ වූත් දෑ සි මෙසේ දෙවැදුරුම් වූ සියලු හඬ අසයි.

බමුණ, මෙය පලමු දුක්චුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනෙකින් සිදු කට හැකි, ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති මහත් අනුසස් ද ඇති යාගයෙකි.

85. සො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොද්ධෙන අනඛගණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දභූතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙන වෙතො-පරියඤ්ඤාණාය විතතං අභීතීභරති අභීතීන්තාමෙහි. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති. සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති, චීතරුගං වා විතතං චීතරුගං විතතනති පජානාති, සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති, චීතද්දෙසං වා විතතං චීතද්දෙසං විතතනති පජානාති, සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති, චීතමොහං වා විතතං චීතමොහං විතතනති පජානාති, සඛිඛිතතං වා විතතං සඛිඛිතතං විතතනති පජානාති, විකක්ඛිතතං වා විතතං විකක්ඛිතතං විතතනති පජානාති, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති, සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති, අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති, විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති, අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

86. සෙය්‍යපා'පි බ්‍රාහ්මණ, ඉපී වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනජාතීකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙන අචේජ වා උදකපතො සකං මුඛනිමිතතං පච්චවෙකඛමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙන අනඛගණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දභූතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙන වෙතොපරියඤ්ඤාණාය විතතං අභීතීභරති අභීතීන්තාමෙහි.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති: සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති. චීතරුගං වා විතතං චීතරුගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. චීතද්දෙසං වා විතතං චීතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. චීතමොහං වා විතතං චීතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිඛිතතං වා විතතං-පෙ-විකක්ඛිතතං වා විතතං-පෙ-මහග්ගතං වා විතතං-පෙ-අමහග්ගතං වා විතතං-පෙ-සඋතතරං වා විතතං-පෙ-අනුතතරං වා විතතං-පෙ-සමාහිතං වා විතතං-පෙ-අසමාහිතං වා විතතං-පෙ-විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

85. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මොලොක් වූ කල්හි, කම්කෂම කල්හි, සපිත කල්හි, නිසල බව් පත් කල්හි, පර සිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. නැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුගුලන්ගේ සිත සිය සිත් පිරිසිදු දැකියි. සරාග සිත සරාග සිතැ යි ද දනී. රාගරහිත සිත රාගරහිත සිතැ යි ද දනියි. සද්ධෙම සිත සද්ධෙම සිතැ යි ද දනී. ද්වේෂ රහිත සිත ද්වේෂ රහිත සිතැ යි ද දනියි. සමොහ සිත සමොහ සිතැ යි ද දනී. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ යි ද දනියි. භාකුඵණ්ණ සිත භාකුඵණ්ණ සිතැ යි ද දනියි. විසුරුණ්ණ සිත විසුරුණ්ණ සිතැ යි ද දනියි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ යි ද දනියි. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි ද දනියි. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි ද දනියි. නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතැ යි ද දනියි. එකඟ සිත එකඟ සිතැ යි ද දනී. නොඑකඟ සිත නොඑකඟ සිතැ යි ද දනියි. ඡේදණ්ණ සිත ඡේදණ්ණ සිතැ යි ද දනී. නොඡේදණ්ණ සිත නොඡේදණ්ණ සිතැ යි ද දනියි.

86. බමුණ, ලදරු වේවයි තරුණ වේවයි සැරැසෙන සුදු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ පිරිසිදු පිටිතුරු කැබපතෙක හෝ පහත් දියැහි බඳුනෙක හෝ සිය මුව සටහන පිරික්සා බලන්නේ තලකැලැල් ඇ දෙස් ඇති තැන් දෙස් ඇති තැනැ යි දන්නේ ද, ඒ දෙස් තැනි තැන් දෙස් තැනි තැනැ යි දන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ (උඛ කී පරිදි) සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මොලොක් වූ කල්හි, කම්කෂම කල්හි, සපිත කල්හි, නිසලබව් පත් කල්හි, පරසිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි.

හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුගුලන්ගේ සිත සිය සිත් පිරිසිදු දැනී: සරාග සිත සරාග සිතැ යි ද දනී. විතරාග සිත විතරාග සිතැ යි ද දනී. සද්ධෙම සිත සද්ධෙම සිතැ යි ද...විතද්ධෙම සිත විතද්ධෙම සිතැ යි ද...සමොහ සිත සමොහ සිතැ යි ද...විතමොහ සිත විතමොහ සිතැ යි ද...සංකෂිප්ත සිත සංකෂිප්ත සිතැ යි ද...විකෂිප්ත සිත විකෂිප්ත සිතැ යි ද...මහද්ගත සිත මහද්ගත සිත යි ද...අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි ද...සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි ද...නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතැ යි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ද...;අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ද...;විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ද...;අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි ද දනී.

බමුණ, මේ වනාහි පලමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද නැතෙකින් සිදු කට හැකි ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුභව ද ඇති යාගයෙක.

87. සො එවං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුනෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොත පුබ්බෙ-
 නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක-
 විභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං දො'පි
 ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො වතස්සො'පි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො
 දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතතාරීසමපි ජාතියො
 පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි
 අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවට්ට-
 විවට්ටකප්පෙ: “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතොතො එවංවණේණා
 එවමාහාරො එවංසුබුදුකඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරියනොතො. සො තතො
 චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතොතො එවංවණේණා
 එවමාහාරො එවංසුබුදුකඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරියනොතො. සො තතො චුතො
 ඉබ්බපපනොතො”ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං
 අනුස්සරති.

88. සෙය්‍යපා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො සකම්හා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං
 ගවේජය්‍ය, තමහාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේජය්‍ය. සො තමහා ගාමා
 සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගවේජය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො සකම්හා
 ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං, තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං තිසිදිං එවං අහාසිං
 එවං තුණති අහොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං
 අට්ඨාසිං එවං තිසිදිං එවං තුණති අහොසිං. සො'මති තමහා ගාමා
 සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගනො”ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුද්ධො
 පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුනෙ කමමනියෙ සීතෙ
 ආනෙඤ්ජප්පතොත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය විතතං අභිනීහරති
 අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිභිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යදං:
 එකමපි ජාතීං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො වතස්සො'පි ජාතියො
 පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො
 වතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි
 ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ
 අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතොතො
 එවංවණේණා එවමාහාරො එවංසුබුදුකඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරියනොතො.
 සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතොතො
 එවංවණේණා එවමාහාරො එවංසුබුදුකඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරියනොතො.
 සො තතො චුතො ඉබ්බපපනොතො”ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිභිතං
 පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

87. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ, උපකේලය පහ වැ මාදු වැ කමිසුම වැ නිසලබවී පත් වැ තහවුරු වැ සිටි කලා පෙරු වුසු කදපිලිවෙල දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ “අසෝ තැනැ මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු පැහැසටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු අහරැතියෙමි වීම, මෙබඳු සුව දුක් විඳිනුයෙමි වීම, මෙබඳු ආයු කෙලවර ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එසින් සැවැ අසෝ තැනැ උපනිමි. එහි දු මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු අහරැතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනු- යෙමි වීම. මෙබඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැවැ මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතලිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද බොහෝ විවතී කල්ප ද බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද මෙසේ නොයෙක් වැදුරුම් කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ පැහැ සටහන් ඇ විසින් අසුරු සහිත, තම ගොත් විසින් උදෙසුම් සහිත බොහෝ වැදුරුම් පෙර වුසු කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි.

88. බමුණ, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිත ගමන් අන් ගමකට යන්නේ ද, එ ගමනුත් අන් ගමකට යන්නේ ද, යලි ඒ ගමන් සිය ගමට පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ බහුට “මම වූ කලී සිය ගමන් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කීමි, මෙසේ නිහඬ වීම. එ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි දු මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කීමි, මෙසේ නිහඬ වීම, ඒ මම එ ගමන් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි” යි බහුට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ උපකේලය පහ වැ මොළොක් වැ කමිසුම වැ නිසල බවී පත් වැ තහවුරු වැ සිටි කල්හි පෙරු වුසු කදපිලිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි. මොනොවට නතු කෙරෙයි. හේ “අසෝ තැනැ මෙ බඳු නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු අහර ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනෙමි වීම, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැවැ අසෝ තැනැ උපනිමි, එහි ද මෙබඳු තම ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙබඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු අහර ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුවදුක් විඳිනෙමි වීම. මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැවැ මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් දූයක් ද දෙ දූයක් ද තෙ දූයක් ද සිවු දූයක් ද පස් දූයක් ද දස දූයක් ද විසි දූයක් ද තිස් දූයක් ද සාලිස් දූයක් ද පනස් දූයක් ද සිය දූයක් ද දහස් දූයක් ද සුවහස් දූයක් ද බොහෝ පිරිහෙන කප් ද බොහෝ වැඩෙන කප් ද බොහෝ පිරිහෙන වැඩෙන කප් ද යි මෙසේ නොයෙක් වැදුරුම් පෙර වුසු කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් අසුරු සහිත උදෙසුම් සහිත පෙර වුසු නොයෙක් වැදුරුම් කදපිලිවෙල සිහි කෙරෙයි.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමේභි යඤ්ඤඤභි අප්පට්ඨනරො ච අප්පසමාරම්භනරො ච මහපඵලනරො ච මහානිසංසනරො ච.

89. සො ඵච සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුත්‍රපරාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පසස්ති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ උබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා චච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමුච්චාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පසස්ති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ උබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ¹ පාසාදෙ, තත්ථ චක්ඛුමා සුරිමසා සීතො පසෙසය්‍ය මනුසෙස ගෙහං පවිසනො'පි නික්කම්නො'පි රථියා විනිසඤ්චරනො'පි මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ¹ නිසිනො'පි. තස්ස ඵචමස්සා, ඵතෙ මනුසසා ගෙහං පවිසන්ති, ඵතෙ නික්කම්නති, ඵතෙ රථියා විනිසඤ්චරන්ති, ඵතෙ මජ්ඣෙකි සිංඝාටකෙ¹ නිසින්නා'ති;

ඵචමෙච ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵච සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුත්‍රපරාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පසස්ති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ උබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජා-දිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. -

1. මජ්ඣෙකි සිංඝාටකං.

බමුණ, මේ පලමු දක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, වඩා මහත් පල ද වඩා මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

89. ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ කෙලෙස් නැති වූ උපතෙලය පහ වූ මොදු වූ කමිකම වූ නිසල බව් පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දක්කැ හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආදේහපවාද කළෝ ය. මිසදිව් ගතුවහ, මිසදිව් විසින් ගත් මිථ්‍යාවිත ඇතියහ. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සුවින් තොර, නපුරු කමින් උපන් ගති වූ (කමීයට තමන් යටත් බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ නිරයට වන්නෝ ය. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් වාක්-සුවරිතයෙන් මනසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ. ආදීයනට උපවාද නොකොළෝ ය. සමිදිවු ගතුවහ. සමිදිව් විසින් ගත් සිල් ඇ ඇතියහ. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු හොබනා ගති ඇති සග ලොච්ච වන්නෝ යැ’යි මරණාසන්න වූ ද එ කෙණෙහි පිළිසද ගතුවන් වූ ද හිත වූ ද උසස් වූ ද මනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද නොමනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද සුගතියට පැමිණි ද දුගතියට පැමිණි ද කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිස් විසා ඉක්මැ සිටි දිවැසින් පහත් උසස් සුවන් දුවන් සුභි දුභි සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ බව කරා එලැඹූ සිටි සතුන් දකී.

90. බමුණ, යම්හේ සිවුමං හන්දියෙකැ මහල් ඇති ගෙයෙක් වන්නේ ද. එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ, ගෙ වදිනාවූහුන් ගෙන් නික්මෙනවුහුන් විවිධෙහි ඇත මැත යන එනවුහුන් සිවුමංහන්දිය මැද හුන්නවුහුන් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙ වදිත්, මොහු ගෙන් නික්මෙත්. මොහු වෙයෙහි ඇත මැත යෙත්. මොහු සිවුමං-හන්දිය මැද හුන්නාහැ’යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ සිත මේ පරිද්දෙන් එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුත් වූ නිකෙලෙස් වූ උපතෙලය නැති වූ මොළොක් වූ කමිකම වූ නිසල බව් පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි, සතුන් හේ මැරුම් දිනුම් දක්නා නුවණ ලබනවට සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මිනිස් විසා ඉක්මැවූ පිරිසිදු දිවැසින් ‘අහෝ මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් විසිදුසිරියෙන් මන්දුසිරියෙන් සුදුහ. අරිපුභුතට දෙස් තැඟහ. මිසදිව් ගතුවහ. මිසදිව් විසින් ගත් සදෙස් වත් ඇතියහ. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු සුවෙන් පහ වූ නපුරු කමින් උපන් තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ නිරා වන්නහ. -

ඉමෙ වා පත භොනෙනා සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා වචිසුවරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදනා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බත වකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ තීනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පාජනාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මිණ, යඤ්ඤ, පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහාතිසංසතරො ව.

91. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධො ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභුතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසව-සමුදයො' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරොධො' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරොධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභුතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මි විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඩිණා ජාති වුසිතං බුග්ගමවරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථතතායා' ති පජානාති.

92. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මිණ, පබ්බතසබ්බෙතප උදකරහදෙ අවෙජ්ඣ විප්පසනො අනාවිලො, තත්ථ වකඛුමා පුරිසො තීරෙ සීතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛමපි සකඛරකඨලමපි මච්ජගුමබ්බපි වරන්තමපි නිට්ඨන්තමපි. තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවෙජ්ඣ විප්පසනො අනාවිලො. තත්ත්මෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සකඛරකඨලා'පි මච්ජගුමබ්බා'පි වරන්ත'පි නිට්ඨන්ත පි'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මිණ, භිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්නා-මෙති. 'සො ඉදං දුක්ඛනති' යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධො' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභුතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයො' ති යථාභුතං පජානාති. 'අයං ආසව-නිරොධො' ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනීපට්ඨපද' ති යථාභුතං පජානාති.

එහෙත් මේ හවන් සත්තියෝ වූ කලී කාසුසිරියෙන් විසිසුසිරියෙන් මන්සුසිරියෙන් යුතුවහ, අරිනට දෙස් නොනැඟුවහ, සම්දිට්ඨහ, සම්දිට්ඨ විසින් ගත් සිල් ඇ ඇතියහ. මොහු කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොම් වන්තභැ'සි මෙසේ මැරෙනු ලං වූ ද, පිළිසද ගත් කෙණෙහි වූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගති පැමිණි ද, දුගති පැමිණි ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිස් වසා ඉක්මා පැවැති දිවැසින් උස් පහන් මනා පැහැති නොමනා පැහැති සුභී දුභී සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එලැඹා සිටි සතුන් දකී.

බමුණ, මේ වූ කලී පළමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල ද ඇති වඩා අනුභව් ද ඇති යඥයෙක.

91. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මොළොක් වූ කම්කම වූ නිසලබව් පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ වැනැස්ම පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙහි, මොනොවට නතු කෙරෙහි. එසේ වූ හෙ තෙමේ 'මේ දුකැ'සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් උපදනා කරුණු යා' සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ (දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන) නිවනැ' සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ' සි ඇති සැටියෙන් දකී. මොහු ආසුවහ සි ඇති සැටියෙන් දකී, මේ ආසුව ඉපැත්මට කරුණු යා සි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුවනිරොධයට අරමුණු වන නිවනැ සි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුවනිරොධයට පමුණුවන පිළිවෙතැ සි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහු ගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, හවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, අවිදුසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. එසේ මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදිණැ'සි පස්විකුම් නුවණ වේ. බව උපත නැවැතිණ. මග බඹසර වෑසැ නිමැවිණ. සිටු සස්හි සිටු මගින් කල යුතු සොළොස් වැදුරුම් කිස කොටැ නිමැවිණ. මේ කෙලෙස් නසනු පිණිස තවත් කල යුතු දෑයෙක් නැතැ'සි හේ දකී.

92. බමුණ, යම්සේ කඳු මුදුනෙක වූ, පහන්, වෙසෙසින් පහන්, නොබොර විලෙක් වන්නේ නම්, එහි ඉටුරු ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එය තුලා හැසිරෙන ද සිටුතා ද සිප්පිබෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැට කැබැලිතිත් මස්කැලත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට මේ විල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොබොර ය. මෙහි "මේ සිප්පිනුත් සක්බෙල්ලෝත් කැටකැබැලිතිත් මස් කැලත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති"සි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මොළොක් වූ කම්කම වූ නිසලබව් පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි ආසුවක්කයඥනය පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙහි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙහි. හේ 'මේ දුකැ'සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුකට කරුණැ' සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක්වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ'සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවහ' සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවහමුදය යා'සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරොධය යා' සි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරොධයාමිනි පිළිවෙතැ'සි ඇති සැටියෙන් දකී.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා' පි විතතං විමුච්චති. හවාසවා' පි විතතං විමුච්චති. අපියාසවා' පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති සදුණං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බුහමචරියං, කතං කරණියං, තාරො ඉත්තතායාති පජානාති.

අයමපි ඛො බ්‍රාහමිණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අපච්චිතරො ච අපසමාරම්භතරො ච මහානිසංසතරො ච. ඉමාය ච බ්‍රාහමිණ යඤ්ඤා-සමපදාය අඤ්ඤා යඤ්ඤාසමපදා උත්තරිතරා වා පණිතතරා වා නජී"ති.

93. එවං වුත්තෙ කුටදනො, බ්‍රාහමිණො හගචන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං හො ගොතම, අභිකකන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකකුජජිතං වා උකකුජජිය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුල්ලසස වා මහං ආචිකෙඛය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජේජාතං ධාරෙය්‍ය: වකඛු-මනො රූපානි දකඛිනාති. එවමෙව හොතා ගොතමෙත අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හචන්තං ගොතමං සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිකං ච. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. එසාහං හො ගොතම සත්ත ව උසහසතානි සත්ත ව චච්ඡතරසතානි, සත්ත ව චච්ඡතරීසතානි, සත්ත ව අජ්ජතානි සත්ත ව උරබ්භසතානි මුඤ්චාමි, ජීවිතං දෙමි. හරිතානි චෙව තිණානි බාදනතු සීතානි ව පානීයානි පිචනතු සීතො ච නෙසං වානො උපවායතුති.

94. අථ ඛො හගවා කුටදනනස්ස බ්‍රාහමිණස්ස ආනුපුබ්බිකථං කපෙහි සෙය්‍යථීදං? දුනකථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීතවං ඔකාරං සංකිලෙසං නෙකඛමෙම ව ආනිසංසං පකාසෙසි. යදා හගවා අඤ්ඤාසි කුටදනනං බ්‍රාහමිණං කලලවිතතං මුදුවිතතං විනිවරණවිතතං උදග්ග-විතතං පසන්තවිතතං. අථ යා බුඬානං සාමුකකංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙසි: දුකඛං සමුදයං නිරොධං මහං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුඬං වත්ථං අපගතකාලකං සමමදෙව රජනං පටිග්ග-ණෙහය්‍ය, එවමෙවං කුටදනනස්ස බ්‍රාහමිණස්ස තසමිං ජෙව ආසනෙ විරජං විතමලං ධම්මචකඛුං උදපාදී: යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මනති

95. අථ ඛො කුටදනො, බ්‍රාහමිණො දිට්ඨධම්මො, පත්තධම්මො විදිතධම්මො පරියොගාලකධම්මො තිණණ්ඩවිකිචෙජ, විගතකථංකපො චෙසාරජ්ජපනො අපරපච්චියො සජ්චිසාසනෙ හගචන්තං එතදවොච: අධිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමො සවානනාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසතාති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්ඪිභාවෙන.

මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහු සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙන් ද මිදෙයි. මිදුණු කල්හි 'මිදුණේ ය'යි දැනීම වේ. "භවොත්පත්තිය කෂිණ විය. මගබ්බසර වාස නිමැවිණ. සිවුමගින් කල සුතු සොළොස් කිස කොටැ නිමැවිණ. මෙ බව පිණිස කල සුතු තව කිසිත් නැතැ" යි හේ දනී.

"බමුණ, මේ පලමු දැක්වුණු (සියලු) යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කටහැකි, (එහෙත්) වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ද ඇති යඥය ය. බමුණ, මේ යාග සම්පතට වඩා මනොඥවූ උතුම් වූ අන් යාගසම්පතෙක් නැත."

93. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි කුළුදන් බමුණු තෙමේ, "වහන්ස, දෙසුම මනා ම ය. වහන්ස, දෙසුම මනා ම ය. වහන්ස, යම්සේ ගැටිකුරු කොට තැබුණු බඳුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු යමක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මූලාවූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, 'ඇස් ඇතියන් රූප දකිනැ'යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එසේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් මට නොයෙක් අයුරින් දහම පැවැසිණ, වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද බික් සහන ද සරණ යෙමි. වහන්ස, අද පටන් දිවිහිම කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ මා දන වදාරණ සේක් වා. භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ මම සත්සියක් ගොනුන් ද සත්සියක් නාඹු වස්සන් ද සත්සියක් නාඹු වැස්සියන් ද සත් සියක් එළවන් ද සත්සියක් තරුණ බැවෙළුවන් ද මුදු ලමි. ඔවුනට දිවි දෙමි. නිල්තණ බුද්ධත්ව හි ද, සිහිල් පැන් බොත්ව හි ද, ඔවුනට සිහිල් පවන ද හමත්ව'යි කියායි.

94. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුළුදන් බමුණුහට දැනකථා, ශිලකථා, ස්වභීකථා, කාමාදීනව, කාමයන්ගේ ලාමකබව, කාමයන්ගේ කෙලෙසීම, තෙකබමමයෙහි අනුසස් පැවසූ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් විවෙක කුළුදන් බමුණුහු (ඒ දහම ඇසීමෙන්) නිරොග සිතැති වූවහු, මොළොක් සිතැති වූවහු, නිවරණයන්ගෙන් පහවූ සිතැත්තහු, ඔදවැසිහිය පහත් සිතැත්තහු දන් සේක් ද, එකල්හි දුඛ සමුදය නිරොධ මාගී යන බුදුපරුන්ගේ යම් සාමුත්තකීකී ධර්මදෙශනාවක් වේ නම් එය පැවසූ සේක.

යම් සේ පිරිසිදු වූ පහ වූ කළු බව ඇති වනෙක් මොනොවට ම රදන් පිළිගන්නේ ද, එසේ ම කුළුදන් බමුණුහට එ අස්නෙහි ම, යමෙක් උපදනා සුලු නම් ඒ සියල්ල නැසෙන සුලු වේ යැ යි කෙලෙස් රජස් රහිත, කෙලෙස් මල රහිත දහම ඇස පහළ විය.

95. ඉක්බිති (මෙසේ) දුටු අරීසස් දහම ඇති, පැමිණි අරීසස් දහම ඇති, ප්‍රකට වූ අරීසස් දහම ඇති, බැසැ ගත් අරීසස් දහම ඇති, තීණු විසිකිස් ඇති, පහ වූ සැක ඇති, බුදුසත්තා විසාරද බවට පැමිණි, පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ කුළුදන් බමුණු තෙමේ 'පින්වත් ගෞතම තෙමේ සෙට දිනට මගේ බහ බික් සහන හා ඉවසා වා'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණීමහාවයෙන් එය ඉවැසූ සේක.

97. අඵ ඛො කුටදනොනා බ්‍රාහ්මණො භගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙතො පදකම්ණං කතො පකකාමි. අඵ ඛො කුටදනොනා බ්‍රාහ්මණො තස්ස රතතියා අවචයෙන සකෙ යඤ්ඤවාටො ජණීතං බාදනීයං ගොජනීයං පටියාදුපෙතො භගවතො කාලං ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං භතතනති.

98. අඵ ඛො භගවා ජුබ්බතකසමයං නිවාසෙතො ජතතච්චරං ආදය සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන යෙන කුටදනාස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස යඤ්ඤවාටො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො පඤ්ඤතෙන ආසතෙ නිසීදී. අඵ ඛො කුටදනොනා බ්‍රාහ්මණො බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසඛසං ජණීතෙන බාදනීයෙන ගොජනීයෙන සහත්ථා සන්තපෙසි සමපවාරෙසි. අඵ ඛො කුටදනොනා බ්‍රාහ්මණො භගවතං භුතනාචං ඔනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නිචං ආසනං ගහෙතො එකමනනං නිසීදී. එකමනනං නිසීනනං ඛො කුටදනනං බ්‍රාහ්මණං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දසෙසතො සමාදපෙතො සමුත්තතරෙතො සමපහංසෙතො උට්ඨායාසනා පකකාමිති.

කුටදනනසුත්තං නිට්ඨිතං පඤ්චමං.

97. ඉක්බිති කුඵදන් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසු නියා දැනැ හුනස්තෙන් තැහි ඔබ වැදැ පැදැකුණු කොට නික්මුණේ ය. ඉන් පසු කුඵදන් බමුණු ඒ රැය ඇවැමෙන් සිය යාගශාලායෙහි ප්‍රණීත බාදු භෝජ්‍ය පිලියෙල කරවා, ‘පින්වත් ගෞතමසිනි, දැන් කල් ය. බත නිමයේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දැන්වී ය.

98. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරැයෙහි හැදැ පෙරෙවැ පා සිවුරැ ගෙනැ බික් සගන කැටුව කුඵදන් බමුණුගේ යාගාචාටය කරා එලැඹි සේක. එලැඹැ පැනැවු අස්නැ වැඩැහුන් සේක. එ කල්හි කුඵදන් බමුණු බුදුපාමොක් බික්සගන ප්‍රණීත බාදු භෝජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී ය. පැවැරැවී ය. ඉන් පසු කුඵදන් බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වලද පාත්‍රජයන් ඉවතට ගත් අත්ඇත්තවුන් දැනැ, මිටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හිදැගත්තේ ය. එසේ හුන් කුඵදන් බමුණුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැහැමි කතායෙන් කරැණු දැක්වා ගුණදහම් ගත්වා ගුණදහම් වැඩිමෙහි උනන්දු කොට ගුණ වදුරා සිත සතුටු කොට හුනස්තෙන් තැහි නික්ම සේක.

සස්මනු කුඵදන් සුතුර හිමියේ ය.

6. මහාලියුත්තං

1. එවං මෙ සුභං: එකං සමයං හගවා චෙසාලියං විහරති මහාවනේ කුටාගාරසාලායං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සමබහුලා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා වෙසාලියං පටිච්ඡන්ති කෙතච්ඡෙව කරණීයෙන. අසොසාසුං ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා, “සමණො ඛලු භො ගොතමො සකාසුතෙනා සකාසුලා පබ්බජ්චො වෙසාලියං විහරති කුටාගාරසාලායං. තං ඛො පන හවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කීර්තිතද්දො අබ්බුග්ගතො: ‘ඉති’පි සො හගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො, පුරිසදම්මසාරපී සත්ථො දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගකා සසමණබ්‍රාහ්මණීං පථං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති පච්චෙදන්ති. සො ඛමමං දෙසෙති ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියො-සානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බුහම්චරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං ගොති”ති.

2. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඛකමිංසු. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා නාගිතො හගවතො උපට්ඨාකො ගොති. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිතො ආයසමන්තං නාගිතං එතදච්චොවුං: “කහං නු ඛො භො නාගිත, එතරගි සො හවං ගොතමො විහරති? දස්සනකාමා හි මයං තං හවන්තං ගොතමන්ති.”

“අකාලො ඛො ආවුසො හගවන්තං දස්සනාය. පටිසලුච්චො හගවා”ති.

අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්දතා තන්ථව එකමන්තං නිසීදිංසු: “දිසවා’ව මයං තං හවන්තං ගොතමං ගමිස්සාමා”ති.

3. ඔට්ඨද්ධො’පි ලිච්ඡි මහතීයා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො ආයසමන්තං නාගිතං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං සීතො ඛො ඔට්ඨද්ධො’පි ලිච්ඡි ආයසමන්තං නාගිතං එතදච්චො: “කහං නු ඛො හන්තන නාගිත, එතරගි සො හගවා විහරති අරහං සමමාසම්බුද්ධො? දස්සනකාමා හි මයං තං හගවන්තං අරහන්තං සමමාසම්බුද්ධන්ති.”

6. මහාලී සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අසල මහවෙහෙයහි කුලාරහල් මහ වෙහෙරෙහි වැඩා වසන සේක.

එ සමයෙහි වූ කලි කෙසෙල් රට වැසි බොහෝ බමුණු දුතයෝ ද මහද රට වැසි බොහෝ බමුණු දුතයෝ ද කිසි යම් ඇවැසි කටයුත්තෙකින් විසල් පුර (අවුත්) වෙසෙති. කොසෙල් රටින් පැමිණී ද මහදරටින් පැමිණී ද එ බමුණු දුතයෝ රටේ පැතිය පැවැති මේ කතාව ඇසූහ: (මේ බදු කතාවෙක් බවින් කතා වැටිණ.) “සැහැකුලෙන් නික් මැ පැවිදි වූ සැහැපුත් මහණ ගොයුම් තෙමේ වනාහි (මේ සමයෙහි) විසල්-පුර මහවෙහෙයහි කුලාරහල් වෙහෙර වෙසෙයි. ‘ඒ භගවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් රහත් ය, සම්මාසම්බුදු ය, විද්‍යාවරණ සම්පත්ත ය, සුගත ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදමසාරපි ය, දෙවිමිනිස්තට ශාක්‍යා ය, බුද්ධ ය, භගවත් යැ’ යි ඒ පින්වත් ගොයුම්හු පිළිබඳ කලණ කින් හඬ උස් වූ නැංගේ ය. ඒ පින්වත් ගොයුම් තෙමේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බබුන් සහිත මේ ලොව, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත සත් වග තෙමේ ම වෙසෙසින් දුත පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ මූල කලණ වූ මැද කලණ වූ අග කලණ වූ අරුත් සහිත අකුරු සපුව සහිත කැම ලෙසින් පිරිපුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු බබසර පටසයි. එ බදු වූ රහතුන් දැක්ම වූ කලි හිත වැඩ එලවනුයේ වෙයි” යනු යි.

2. ඉක්බිති, කොසෙල් රටින් ද මහද රටින් ද පැමිණී ඒ බමුණු-දුතයෝ මහවෙහෙයහි කුලාරහල් වෙහෙරට එළැඹියහ. එ සමයෙහි නාභිත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උවදු වෙති. ඉක්බිති ඒ දෙරටින් ම ආ බමුණු දුතයෝ නාභිත තෙරුන් කරු ගියහ. ගොස්, ‘පින්වත් නාභිත-සිනි, දැන් ඒ පින්වත් ගොයුමාණෝ කොහි වෙසෙත් ද? ඇපි වනාහි ඒ භවත් ගොයුමාණන් දැක්නා රිසියම්හ’ යි කීහ.

“ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්නට (දැන්) කල් නො වේ ම ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (දැන්) පිළිසලතෙහි යෙදුණු සේක් වෙති” යි (නාභිත තෙරණුවෝ වදාළහ.)

එ විටැ ඒ බමුණු දුතයෝ ‘අපි ඒ පින්වත් ගොයුමාණන් දැකූ ම යන්නම්හ’ යි එහි ම එක් පසෙකැ හිඳ ගත්හ.

3. බටහිර දිගින් තෙමේ ද මහත් ලිව්වි පිරිසක් හා මහවතයට කුලාරහලට, එහි නාභිත තෙරුන් වෙත එළැඹියේ ය. එලඹූ නාභිත තෙරුන් වැද පසෙකැ සිටිණේ ය. පසෙකැ සිටි බටහිර දිගින් තෙමේ ද නාභිත තෙරුන්ට “වහන්ස, දැන් ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මාසම්බුද්ධයන් වහන්සේ කොහි වසන සේක් ද? අපි ඒ බගවත් රහත් සම්මාසම්බුද්ධන් දැක්නා රිසියමෝ” යි මේ බස් කී ය.

“අකාලො ඛො මහාලී භගවන්තං දස්සනාය. පටිසලුච්චිනො භගවා”ති. ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡචී තණ්ඨෙව එකමන්තං නිසීදී. “දිස්වා ච අභං තං භගවන්තං ගමිස්සාමි අරහන්තං සමමාසමුඤ්ඤානති.”

4. අඵ ඛො සීහො සමණුදදුසො යෙනායසමා තාහිතො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤා ආයසමන්තං තාහිතං අභිවාදෙඤා එකමන්තං අට්ඨාසී. ‘එකමන්තං සීතො ඛො සීහො සමණුදදුසො ආයසමන්තං තාහිතං එතදවොච: එතෙ භනෙත කස්සප, සමබහුලා කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදුතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදුතා ඉධුපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය. ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡචී මහනීයා ලීච්ඡචීපරිසාය සද්ධිං ඉධුපසඛකන්තො භගවන්තං දස්සනාය. සාධු භනෙත කස්සප ලභතං එසා ජනතා භගවන්තං දස්සනායා’ති.

‘තෙන හී සීහ, නිකෙඤ්ඤෙව භගවතො ආරොචෙහීති’. ‘එවං භනෙත’ති ඛො සීහො සමණුදදුසො ආයසමන්තො තාහිතස්ස පටිසසුඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං සීතො ඛො සීහො සමණුදදුසො භගවන්තං එතදවොච: “එතෙ භනෙත සමබහුලා කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදුතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදුතා ඉධුපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡචී මහනීයා ලීච්ඡචීපරිසාය සද්ධිං ඉධුපසඛකන්තො භගවන්තං දස්සනාය. සාධු භනෙත ලභතං එසා ජනතා භගවන්තං දස්සනායා’ති.

“තෙන හී සීහ විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤාපෙහී”ති.

“එවං භනෙත’ති ඛො සීහො සමණුදදුසො භගවතො පටිසසුඤා විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤාපෙහී. අඵ ඛො භගවා විහාර නිකම්මෙ විහාරපච්ඡායායං පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසීදී.

5. අඵ ඛො තෙ කොසලකා ච බ්‍රාහ්මණදුතා මාගධකා ච බ්‍රාහ්මණදුතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. ඔට්ඨඥො’පි ලීච්ඡචී මහනීයා ලීච්ඡචීපරිසාය සද්ධිං යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො ඔට්ඨඥො ලීච්ඡචී භගවන්තං එතදවොච:

‘පුරිමානි භනෙත දිවසානි පුරිමතරානි සුභකම්මතො ලීච්ඡචීපුතො යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤා මං එතදවොච: ‘යදග්ගෙ අභං මහාලී, භගවන්තං උපනිස්සාය විහරාමි තචිරං තීණී වස්සානි, දිඛොති හී ඛො රූපානි පස්සාමි පියරූපානි කාමුපසංභිතානි රජනීයානි. තො ච ඛො දිඛොති සඤ්ඤානි පුණාමි පියරූපානි කාමුපසංභිතානි රජනීයානි’ති. සන්තා-තෙව හු ඛො භනෙත සුභකම්මතො ලීච්ඡචීපුතො දිඛොති සඤ්ඤානි තාස්සොසි පියරූපානි කාමුපසංභිතානි රජනීයානි උදහු අසන්තානි’ ? ති.

“මහාලිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දැන් නොකල් ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිළිසලතෙහි යෙදී හිඳිනා සේකැ”යි තෙරණුවෝ වදලහ. ඔට්ඨඬු ලිව්වී තෙමෙන් “ඒ භාග්‍යවන් අතීන් සමාසකම්බුද්ධියන් වහන්සේ දැකූ ම යන්නෙමි”යි එහි ම එක් පසෙකැ හිඳූ ගත්තේ ය.

4. එකල්හි වනාහි සිංහ නම් ගෙරණ නාහිත තෙරුන් කරු ගියේ ය. ගොස් තෙරුන් වැද, පසෙකැ සිටියේ ය. පසෙකැ සිටි ගෙරණ තෙම කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ කොසොල් රටින් ද මගද රටින් ද පැමිණූ සිටින බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට මෙහි එළැඹියාහ. ඔට්ඨඬු ලිව්වී ද මහන් ලිව්වී පිරිසක් හා කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ ජනමුඵව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබතොත් මැතැවැ”යි සැල කෙළේ ය.

“සිංහය, එසේ වී නමු, තෙපි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරව”යි (තෙරණුවෝ වදලහ.) “එසේ ය, වහන්සැ” හි ම සිංහ ගෙරණ තෙම නාහිත තෙරුන්ට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු ගියේ ය, ගොස්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූ පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටූ “වහන්ස. කොසොල් මගද යන දෙ රටින් පැමිණී මේ බොහෝ වූ බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියෝ වෙති. ඔට්ඨඬු ලිව්වී ද මහන් ලිව්වී පිරිසක් කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. වහන්ස, මේ ජනමුඵව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබතොත් මැතැවැ”යි කී ය.

“සිංහය, එසේ නමු විහාරප්‍රාක්ෂායායෙහි(වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි) අස්තක් පණවව”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක).

“එසේ ය වහන්සැ”යි ම සිංහ ගෙරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී වෙහෙර ඉදිරියේ සෙවණෙහි අස්තක් පැණවී ය. එ විටැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහෙරින් නික්මැ වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි පැණවුණු අස්තැ වැඩැහුන් සේක.

5. ඉක්බිති ඒ කොසොල් මගද දෙ රටින් ආ බමුණු දුතයෝ භාග්‍යවතුන් වෙත එළැඹියාහ, එළැඹූ ඔබ හා සතුටු වූහ. සතුටු වියා යුතු සිහි කටයුතු (සිතූ රැඳවියැ යුතු) කතා කීමවා පසෙකැ හිඳ ගත්හ. ඔට්ඨඬු ලිව්වී ද මහන් ලිව්වී පිරිස හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඔබ වැදූ පසෙක හිඳූ ගත්තේ ය. එසේ පසෙකැ හිඳූ ගත් ම ඔට්ඨඬු ලිව්වී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කී ය:

“වහන්ස, ඊසේ දවසැ ද එසිනුත් පෙර දිනවල ද ලිව්වී පුත්‍ර සුතකඛන්ත තෙමේ මා වෙත ආයේ ය. අවුත් මට ‘මහාලිය, යම් දිනෙක පටන් තුන් හවුරුදු පමණ වූ නොබෝ කලක් මිමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කොටැ විසිමී ද, ඒ කාලය තුළැ කමරස යුත් මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙව රූ වූ කලී දිටිමි. වැලි කමරස ඇති, මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙවී හඬ නො ම ඇසිමි. සි කී ය. වහන්ස, ලිව්වීපුත්‍ර සුතකඛන්තයා ඇත්තා වූ ම මිහිරි කමරස ඇති සිත් අලවන දෙවී හඬ නො ඇසී ද? තැන හොත් තැන්තාවූ ම එසේ වූ දෙවීහඬ නො ඇසී ද?’ (යනු සි).

“මහාලිය, නැත්තා වූ දෙව් හඬ නො ව ඇත්තා වූ ම මිහිරි වූ, කමරස යුත් සිත් අදනා දෙව්හඬ ලිව්ව්පුත්‍ර සුනකඩතන තෙම නො ඇසී යැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.)

6. “වහන්ස, යම් හෙයකින් ලිව්ව්පුත්‍ර සුනකඩතනයා නැත්තා වූ හඬක් නො ව ඇත්තා වූ ම, මිහිරි වූ, කමරස යුත්, සිත් අදනා දෙව්-හඬ නො ඇසී නම්, එයට හෙතු කවර යැ? ප්‍රත්‍යයය කවරයැ?” (සී මහාලී පුවවුත).

“මහාලිය, මෙහි මහණක්හු විසින් මිහිරි වූ, කම රසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව් රූ දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක්කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස සමාධිය වඩන ලද්දේ නො වෙයි ද, හේ එසේ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නො වෑ දෙව් රූ දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩනා ලද කල්හි පෙර දිගැ වූ මිහිරි...දෙව් රූ දකී. එහෙත් මිහිරි...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණ විසින් මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස නො වෑ මිහිරි වූ... දෙව් රූ පිළිබඳ එක් කොටසක් ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

7. තවද මහාලිය, මහණහු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවෑ, මිහිරි වූ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට,...ඊසිමි දෙසට,...ඊතුරු දෙසට,...ඊබ දෙසට,...යට දෙසට,... සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ... දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවෑ, මිහිරි වූ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...ඊබ දෙසට යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද කල්හි, මිහිරි වූ ...දෙව් රූ දකී, එහෙත් මිහිරි වූ...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, එ මහණහු විසින් මිහිරි වූ ... දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවෑ, මිහිරි වූ දෙව් රූ දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...ඊබ දෙසට...යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩනා ලද කල්හි මෙය මෙසේ ම වෙයි.

8. මහාලිය, මෙහි මහණහු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙව් රූ දක්නා පිණිස නොවෑ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි නම්, එසේ හෙ තෙම, මිහිරි වූ ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස නොවෑ මිහිරි...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙරදිගට එක් කොටසක් සමාධිය වැඩූ කල්හි, පෙර දිගැ මිහිරි...දෙව්හඬ අසයි. මිහිරි...දෙව් රූ නො ම දකී. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණහු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රූ දක්නා පිණිස නොවෑ, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩූ කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එ හෙයිනි.

9. පුත ව පරං මහාලී භික්ඛුනො දකඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡමාය දිසාය-පෙ-උතතරාය දිසාය-පෙ-උඬුමධො තිරියං එකංසභාවිතො සමාධි ගොති දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො දකඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උඬුමධො තිරියං දිබ්බාති සඤ්ඤාති පුණාති පියරූපාති කාමු-පසංභිතාති රජනීයාති, නො ච ඛො දිබ්බාති රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිසස හෙතු? එවං හෙතං මහාලී ගොති භික්ඛුනො දකඛිණාය දිසාය-පෙ-තිරියං එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

10. ඉධ මහාලී භික්ඛුනො පුරුඤ්චමාය දිසාය උභයංසභාවිතො සමාධි ගොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො පුරුඤ්චමාය දිසාය උභයංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, පුරුඤ්චමාය දිසාය දිබ්බාති ච රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ච සඤ්ඤාති පුණාති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිසස හෙතු? එවං හෙතං මහාලී ගොති භික්ඛුනො පුරුඤ්චමාය දිසාය උභයංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

11. පුත ව පරං මහාලී භික්ඛුනො දකඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡමාය දිසාය-පෙ-උතතරාය දිසාය-පෙ-උඬුමධො තිරියං උභයංසභාවිතො සමාධි ගොති දිබ්බානඤ්ච රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. සො දකඛිණාය දිසාය-පෙ-උඬුමධො තිරියං උභයංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. දිබ්බානඤ්ච සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උඬුමධො තිරියං දිබ්බාති රූපාති පසසති පියරූපාති කාමුප-සංභිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ච සඤ්ඤාති පුණාති පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිසස හෙතු? එවං හෙතං මහාලී ගොති භික්ඛුනො උඬුමධො තිරියං උභයංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානඤ්ච රූපානං දඤ්ඤානාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, දිබ්බානඤ්ච සඤ්ඤානං සචණාය පියරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

අයං ඛො මහාලී හෙතු අයං පච්චයො, යෙන සන්තානෙව සුතකඛතෙනා ලිච්ඡවිපුතෙනා දිබ්බාති සඤ්ඤාති තායොසාධි පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති නො අසන්තාති”ති.

12. “එතාසං නුත හතෙත සමාධිභාවතානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති”ති.

9. තව ද මහාලිය, මහණහු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස නොවූ මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...පැසිම් දිගට...උතුරු දිගට...උඩට...යටට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවූ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...උඩට යටට සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මිහිරි වූ ...දෙව් රු නො දකී, (එහෙත්) මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට නොවූ, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට දකුණු දිගට...උඩට...යටට සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩු කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

10. මහාලිය, මෙහි මහණකිහු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස ද යන දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි. ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මෙසේ දෙ කොටස ම පිණිස (තමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කල්හි මිහිරි වූ...පෙර දිග දෙව් රු ද දකී, මිහිරි වූ...පෙර දිග දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණහු විසින් මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට ද යි මෙසේ මේ දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

11. තව ද මහාලිය, මහණහු විසින් මිහිරි වූ... දෙව් රු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ එසේ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද දෙව් හඬ අසනු පිණිස දැයි මේ පරිද්දෙන් මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට (තමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කල්හි, ...දෙව් රු ද දකී,...දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණහු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි (මෙසේ) මේ දෙකොටස ම පිණිස දකුණු දිගට... උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

මහාලිය, යම් භෙදයකින් ලිව්ව්ව්පුහු සුනකඛතතයා හැත්තා වූ නොවූ ඇත්තා වූ ම මිහිරි, කමරසෙන් යුත් සිත් අදනා දෙව් හඬ නො ඇසී ද, මේ එයට හෙතුව යෑ, මේ එයට ප්‍රත්‍යය යෑ”(සී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.)

12. “වහන්ස, භික්ෂුහු මෙසේ මේ සමාධින් පසක් කරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර රකිත් යෑ යි සිතමි” යි (මහාලි කී ය.)

13. ත ඛො මහාලි, එතාසං සමාධිභාවනානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුඝමචරියං වරන්ති. අත්ථි ඛො මහාලි, අඤ්ඤා’ ව ධම්මා උත්තරිත්තරු ව පණීතත්තරු ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුඝමචරියං වරන්ති.

14. කතම පන තෙ භනෙත ධම්මා උත්තරිත්තරු ව පණීතත්තරු ව, යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බුඝමචරියං වරන්ති.

15. ඉධ මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොනාපනෙතා හොති අවිනිපාතධම්මො නිගගො සමොධිපරුයණො. අයං’පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිත්තරො ව පණීතත්තරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුඝමචරියං වරන්ති.

පුත ව’පරං මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රුගඤ්ඤමොභානං තනුභතා සකදායාමී හොති සකීදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ථා දුක්ඛස්සන්තං කරොති. අයමපි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිත්තරො ව පණීතත්තරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුඝමචරියං වරන්ති.

පුත ව’පරං මහාලි, භික්ඛු ඔරුභාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාභීඤ්ඤා හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයමපි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිත්තරො ව පණීතත්තරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු මසි බුඝමචරියං වරන්ති.

පුත ව’පරං මහාලි, භික්ඛු අසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිච්ඡිතතිං පඤ්ඤාවිච්ඡිතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ථා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිත්තරො ව පණීතත්තරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුඝමචරියං වරන්ති.

ඉමෙ ඛො තෙ මහාලි ධම්මා උත්තරිත්තරු ව පණීතත්තරු ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුඝමචරියං වරන්ති”ති.

16. “අත්ථි පන භනෙත මග්ගො, අත්ථි පටිපදා එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා ?”ති.

“අත්ථි ඛො මහාලි, මග්ගො, අත්ථි පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා”ති.

13. “මහාලිය, මහණනු මේ සමාධීන් පසක් කරනු පිණිස මා කෙරෙහි බලසර නො රකිත්. මහාලිය, යම් දූ පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර රකිත් නම්, ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් වූ අන්ය වූ ම දහම් කෙනෙක් ඇතියහ” (සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.)

14. වහන්ස, යමක් පසක් කරනු පිණිස හික්කුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරේ බලසර රකිත් නම් ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් අන් දහම්නු කවුරු ද?” (සි මහාලී පුළුවන.)

15. “මහාලිය, මෙ සස්නා මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් (සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාස යන තුන) නැසීමෙන් අපායතට නොවැටෙන සුලු, මාගීඛමිනියාමයෙන් නිශ්චිත ගති ඇති, සම්බොධිය (මතු තුන් මහ) පරම ගතිය කොටැති, සෝවාන් ප්‍රගුලෙක් වේ ද, මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා කෙරෙහි බලසර සරත් නම්, ඒ මේ දහම ද (සෝවාන් මහ ද) යට කී සමාධීන්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් නැසී යෑමෙන් රා දෙස් මොහො තුන තුනී වීමෙන් සෙදුගාමි වේ. එක් වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙලවර කෙරෙයි. මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙතැ බලසර සරත් නම්, මේ දහම ද යට කී සමාධීන්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ ඔරභාගිය (කාමහවය භජනය කරන) සංයෝජන පස මුළුල්ල ම නැසීමෙන් ඔපපාතක අත්බව ලබන්නෙක් වෙයි. (ගුඛාවාස බලලොවැ උපදින්නේ වෙයි.) එ බලලොවිනි ම පිරිනිවෙන සුලු වෙයි. එ ලොවින් (නැවැත පිලිසද ගැනුම් විසින්) මෙහි නොඑන සුලු වෙයි. මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙතැ බලසර සරත් නම්, මෙය ද උඩ කී සමාධීන්ට වඩා උසස්ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ ආසුචයන් ක්ෂීණවීමෙන් ආසුච රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ඥානය ද මෙ අත්බවිනි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයන් පසක් කොටැ ලැබ ගෙන වෙසෙයි. මහාලිය, යමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙතැ බලසර සරත් නම්, මෙය ද යට කී සමාධීන්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

මහාලිය, මහණනු යම් දහම් කෙනතුන් පසක් කරන කරුණින් (පසක් කරනු පිණිස) මා වෙතැ බලසර සෙරෙන් නම්, මේ යට කී සමාධීන්ට වඩා උසස් වූ, වඩා උතුම් වූ ඒ දහම්නු” යැ යි (වදාල සේක.)

16. (එ විටැ මහාලී තෙම) ‘වහන්ස, (ඔබ වදාල) මෙකී දහමුත් පසක් කරනුවට මහෙක් ඇත්තේ ද? පිලිපැදීමක් ඇත්තේ ද?’ යි විචාරේ ය.)

“මහාලිය, මේ දහම් පසක් කරනුවට මහෙක් ඇත්තේ ය, පිළි-පැදීමක් ඇත්තේ යැ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.)

17. “කතමො පන භනෙත මග්ගො, කතමා පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?”ති.

“අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො, සෙය්‍යපීදං? සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඛකපො, සම්මාවාචා සම්මාකම්මනො සම්මාආජ්චො, සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං ඛො මහාලී මග්ගො අයං පටිපදා, එතෙසං සච්ඡිකිරියාය.

18. එකදහං මහාලී සමයං භොසම්බ්බිසං විහරාමි භොසිතාරාමෙ. අඵ ඛො දො පබ්බජ්ජා මණ්ඩිග්ගො ච පරිබ්බාජකො ජාලියො ච දුරුපතති-කනෙතවාසී යෙනාහං තෙනුපසඛකම්භු. උපසඛකම්බ්බා මම සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා ඛො තෙ දො පබ්බජ්ජා මං එතදවොචුං. “කිනනුඛො ආවුසො ගොතම, තං ජ්චං තං සරීරං? උදුහු අඤ්ඤං ජ්චං අඤ්ඤං සරීරං?”නති.

“තෙන භාවුසො සුණාඵ සාමුකං මනසි කරෙඵ භාසිසාමි”ති.

“එවමාවුසො”ති ඛො තෙ දො පබ්බජ්ජා මම පච්චසෙසාසුං. අහං එතදවොචං:

19. ඉධාවුසො තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො [යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විජ්ඣාරෙතබ්බං] -පෙ-

තසසිමෙ පඤ්චනීවරණෙ පතීනෙ අත්තති සමනුපසානො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමන්තස්ස කායො පසසම්බති, පසසඤ්ඤා-කායො සුඛං වෙදෙති සුඛිනො විත්තං සමාබියති.

20. සො විච්චෙචච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො දකෙඛා නභාපකො වා නභාපකනෙතවාසී වා කංසථාලෙ නභානීයවුණ්ණාති ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරිපෙථා-සකං සංඤ්ඤො. සායං නභානීයපිණ්ඩි සෙතභානුගතා සෙතභපරෙතා සන්තර්ඛාහිරු චුට්ඨා සෙතභෙන, න ච පග්ගරණී.

එවමෙව ඛො ආවුසො භිකුචු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

17. “වහන්ස, මේ දහම් පසක් කරනුවට ඇති ඒ මග, ඒ තිලිපැදීම කවරේ ද?” (සි මහාලි පුළුවන.)

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

“ඒ මේ අර් අටැති මහ ම ය. එ නම්: සමයන්ද්‍රෂට්‍ය, සමයක්සංකල්පය, සමයන්වචනය, සමයක්කමාන්තය, සමයගාථ්වය, සමයන්ව්‍යායාමය, සමයක්-සමාතිය, සමයක්සමාධිය යන අට ය. මහාලිය, එකී දහම් පසක් කරනුවට මේ ම මග ය, මේ ම පිලිපැදීම ය.

18. මහාලිය, මම එක් කලෙක කොසොඹා නුවරට තොදරෙහි වූ කොසිතාරාමයෙහි වෙසෙමි. එ කල මණ්ඩිකා නම් පිරිවැජ් ද, ලිමුවා පයක් දරන පිරිවැජ්ජක්හු අතැවැසි ජාලිය නම් පිරිවැජ් ද සි මේ දෙ පැවිද්දේ මා වෙත එළැඹා මා හා සතුටු වූහ. සතුටු විසා යුතු සිතැ රැඳැවියැ යුතු කතා කීමවා පසෙකැ සිටියහ. පසෙකැ සිටි ඒ දෙ පැවිද්දේ “කිමෙක් ද ඇවැත්ති, ගොසුම් තෙමේ ‘ජීවයන් හේ ම ද? ශරීරයන් හේ ම ද? (ජීවයන් ශරීරයන් දෙක ම එකක් ද?) නො ගොන් ජීවය එකෙකුත් ශරීරය අතෙකෙකුත් මේ ද?” සි විචාලහ.

“ඇවැත්ති, එසේ වී නම් අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියන්තෙමි” සි (මම කිම.) ‘එසේ ය. ඇවැත්ති’ සි ඒ දෙ පැවිද්දේ මට පිලිවදන් දුන්හ. මම මතු දැක්වෙන මේ ද කියෙමි.

19. “ඇවැත්ති, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ...තථාගත තෙම ලොවැ පහල වෙසි [යටා සාමඤ්ඤඵලසුත්‍රයෙහි ආ පරිදි ම විසාර කල යුතු.]

තමා කෙරෙහි මේ නීවරණ පස නැසුණුවන් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ කය සංසිදෙසි. සංසුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවැත්තහු හේ සිත එකඟ මේ.

20. හේ කාමයන් ගෙන් වෙන් වැ ම සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් (ද) වෙන් වැ ම, විතකී සහිත විචාර සහිත, විවෙකයෙන් උපත්, ප්‍රීතියන් සුවයන් ඇති පලමු දහන් ලැබූ වෙසේ. හේ මේ කය ම විවෙකයෙන් උපත් පිති සුවයෙන් තෙමසි, භාන්පසින් තෙමසි, පුරා ලසි, භාන්පසින් ස්පඪී කෙරෙසි. ඔහුගේ සියලු අඟ පසහින් සුත් මුළු-කයෙහි විවෙකජ පිති සුවය පැතිරූ වැදූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙසි.

ඇවැත්ති, යම් සේ සමන් කිලිහෙක් හෝ කිලිහකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොගොතලියෙක නානසුණු බතා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නානසුණු පිඬු කා වැදූණු දිය ඇත්තේ හාම තැන ම දියෙන් යුක්ත වූයේ, ඇතුලතත් පිටතත් සහිත වැ හාමතැන ම දියෙන් පැතිරූ ගියේ, දියත් නො වගුරුවන්නේ මේ ද,

ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමසි, භාන්පසින් තෙමසි, පුරා ලසි භාන්පසින් ස්පඪී කෙරෙසි. සියලු අඟ පසහ ඇති ඔහුගේ මුළුකයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරූ වැදූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙසි.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසසති, කල්ලං භු ඛො තසෙසනං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා?ති.

යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසසති, කල්ලං තසෙසනං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වාති.

අතං ඛො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසසාමි. අඵ ව පනාතං න වදමි තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වාති.

21. පුත වපරං ආවුසො භික්ඛු විතකකච්චාරුනං වූපසමා අජ්ඣතනං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතිතජ්ඣානං උපසමපජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිති-සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

22. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උදකරහදෙ ගමනීරෙ උබ්භිදදකො - [ගථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං විජාචෙතබ්බං.]

නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිනා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

23. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු පිතියා ව විරුතා උපෙකකකො ව විහරති සතො සමපජානො, සුඛඤ්ච කාශෙන පටිසංවෙදෙති, ගං තං අරියා ආවිකඛනති: උපෙකකකො සතිමා සුඛවිභාරීති තතිතජ්ඣානං උපසමපජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

24. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා -පෙ-, පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිනා අපච්චං අස්ස.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ඒ ම ජීව යැ ඒ මා ශරීරයැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ ඔහු විසින් කියන්නට යුතු දැ?" යි මම් ඇසිමි.

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයත් ශරීරයත් එකක් මා යැ' යි හෝ 'ඒ වෙත වෙත දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු ඔහුට යුතු යැ” යි (දෙ පැවිද්දේ කීහ.)

ඇවැත්ති, මම් වූ කලි මෙසේ දනිමි මෙසේ දකිමි. එහෙත් මම් 'හේ ම ජීව යැ, හේ ම ශරීර යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි යි (මම් කීමි.)

21. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙමේ විතකී විචාර සංකීදීමෙන් සිය සතන්ති උපත්, සිය සතන් පහද වන සිත එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි දහනට පැමිණෑ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම ස්පෘශී කෙරෙයි. ඔහු කයැ විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

22. ඇවැත්ති, යම් සේ යවැ උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, [යවැ සාමඤ්ඤඵල සුත්‍රයෙහි ආ පරිදි මෙ තැන විස්තර කල යුතු.]

ඒ මුළු විලෙහි ශීතල ජලය පැතිරූ වැදූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත්තේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරූ ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයෙහි සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

23. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම ප්‍රීතියගේ ද සංකීදීමෙන් උපෙක්ඛායෙන් ද යුතු වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුතු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදී. ආර්යයෝ යම් ධ්‍යානයක් ගෙතු කොට ගෙන ධ්‍යාන-ලාභියා ඇරැබෑ 'උපෙක්ඛාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුඛවිකරණ ඇත්තේ යැ' යි කියත් ද, හේ එසේ වූ ඒ තෙවෙනි දහනට පැමිණෑ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරාලයි. හැම තැන ම ස්පෘශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිරූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

24. ඇවැත්ති, යම් සේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ... පඬුවලැ හෝ සිහිල් දියෙන් පැතිරූ නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද,

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපපිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරිපුරති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛා-වතො කායස්ස නිපපිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පතෙනං ආවුසො එවං ජානාමි, එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

25. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුඛෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකකා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුඛාතං උපභොජ්ජ චිතරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසිනො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසීසං පාරුපිඤ්ඤා නිසිනො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවතො කායස්ස ඔදානෙන වජේන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසිනො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සඛ්ඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පතෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

එසේ ම, ඇවැත්ති, මහණ තෙම මේ කය ම තිඡ්චිතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාවපසින් තෙමයි, පුරා ලභි, මුළුල්ල ම සපුඡි කෙරෙයි. ඔහු මුළු කයෙහි තිඡ්චිතික සුඛයෙන් පැතිරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැකී නම්, 'ජීවයත් හේ ම යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි ඔහු විසින් කියන්නට යුතු වේ දැ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දැක්වේ නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ” යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිත.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දැනිමි, මෙසේ දැකිමි. එහෙත් මම 'ජීවයත් හේ ම ය, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

25. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම සුඛ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද දුරු ලිමෙන්, පලමු කොට ම සොමනස් ඥාමිතස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් නොවූ සුඛ ද නොවූ, උපේක්ෂාසමාතිගෙන් පිරිසිදු වූ සිවු වන දහන ලැබූ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු සියලු කයා පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිස ඇතුළු මුළු කය ම ව්‍යා ගෙන හුන්නේ වේ නම්, ඔහු මුළු කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නොවැසුණු) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණතෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු මුළු කය පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැකී නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දැ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දැකී නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ” යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිත.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දැනිමි, මෙසේ දැකිමි. එතෙකුදු වුවත් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මම නො කියමි යි [මම කිමි]

26. පුන ච ඊරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො ඊරියොදතෙ අනඛගණේ විගනුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජපපතෙත ඤ්ඤදසානාය විතතං අභිනීභරතී අභිනීත්තාමෙතී. සො එවං පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපී වාතූමමහාභුතියො මානාපෙතනිකසමහවො ඔදනකුමාසුපවයො අතිවට්ඨවජාදනපරිමදුන- හෙදනවිධංසනධමො. ඉදඤ්ච ඊත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සීතං එත්ථ පටිබ්බානතී. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මණී වෙච්චරියො -ඊ- සබ්බාකාර- සමපනෙතා, තනු සුත්තං ආවුතං නීලං වා -ඊ- පණ්ඩුසුත්තං වා, තමෙතං වකුමා පුරිසො හත්ථෙ කරිනා පච්චවෙකෙඛය්‍ය ‘අයං ඛො මණී වෙච්චරියො -ඊ- සබ්බාකාරසමපනෙතා, තනු සුත්තං ආවුතං නීලං වා -ඊ- පණ්ඩු- සුත්තං වා’ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -ඊ- ඤ්ඤදසානාය විතතං අභිනීභරතී -ඊ- සො එවං පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපී -ඊ- ඉදං ච ඊත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සීතං එත්ථ පටිබ්බානතී’.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කලුනහු ඛො තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනතී’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනතී’ වා” ? තී.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කලු- තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනතී’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනතී’ වා” තී.

අතං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාති එවං පසාති. අඵ ච පනාහං න වදුමි ‘තං ජීවං තං සරීරනතී’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනතී’ වා තී.

27. පුන ච ඊරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -ඊ- මනොමයං කායං අභිනීමිත්තනාය විතතං අභිනීභරතී -ඊ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො මුඤ්ජමහා ඊසිකං පබ්බාගෙය්‍ය -ඊ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -ඊ- මනොමයං කායං අභිනීමිත්තනාය විතතං අභිනීභරතී -ඊ- සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනීමිත්තනා -ඊ- අභිනීත්තියං.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කලුනහු ඛො තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනතී’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනතී’ වා” තී.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කලු- තසෙසතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනතී’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනතී’ වා” තී.

26. ඇවැත්ති, තව ද ඒ මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිපතිමත් වූ කල්හි, කිලිටි පහ වූ හිස කල්හි, පහ වූ විනොපකෙලය ඇති කල්හි, මොලොක් වූ කල්හි, විදුඹිනා-භාවනාවට යොග්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසලබවට පැමිණි කල්හි, විවසුන්නුවණ පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි. එය අතට නමා හරී. හෙ තෙම 'මහේ මේ කය වූ කලී රූපවන් ය. සිවු මහාභූතයන්ගෙන් සැදුණේ ය. මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය. අතිස බව ද, දුගඳ හරනුවට සුවදවිලෙවුන් ඉලියා යුතු බව ද, ලෙඩ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, එසේ කල ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්-ගේ ය. මහේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දන ගනී. ඇවැත්ති,... සියලු අයුරින් පිරිපුන් වෙරෙඵ්මණෙක් යම් ගේ ද එහි තිල් හුයෙක්... පඬුවන් හුයෙක් හෝ අවුනන ලද්දේවේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එය අතෙහි කොට 'මේ... සියලු අයුරින් පිරිපුන් වෙරෙඵ් මණෙක. මෙහි තිල් පැහැ හුයෙක් හෝ... පඬුවන් හුයෙක් හෝ අවුනන ලද සි සලකා බලන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි... විවසුන්නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ 'මෙහේ මේ කය වනාහි රූපවන් ය... මහේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම් මෙසේ දක්නේ නම්, 'එය ම ජීව යැ, එය ම ශරීර යැ' යි හෝ 'අනෙකෙක් ජීව යැ අනෙකෙක් ශරීර යැ'යි හෝ මෙය කියන්නට යුතු ද? [යි මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

27. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි... මනොමය ශරීරයක් මවනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්ති, යම්හේ මිනිසෙක් මුදු තණ ගපසකින් තණබඩය බැහැර කරන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිත මෙසේ සමාසිත කල්හි... මනොමය ශරීරයක් මවන්නට සිත යොමු කෙරෙයි... හේ මේ කසින්... නො පිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති අන් කයක් මවයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙ-කෙකැ'යි හෝ මෙය කියන්නට යුතු ද? යි [මම ඇසිමි].

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙ-කෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

අහං ඛො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අඵ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

28. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො දුකෙඛා කුමභා- කාරො වා කුමභාකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මනතිකාය යං යදෙව භාජනවිකතීං ආකඛෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො අනෙකපිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති -පෙ- යාවමුඛාභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනනු ඛො තසෙසං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා’ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තසෙසං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා’ති.

අහං ඛො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අඵ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

29. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- දිඛ්ඛාය සොනධාතුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිඛ්ඛාය සොන- ඛාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිඛෙඛ ව මානුසෙ ව -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො අද්ධාතමග්ගපටිපනො, සො සුණෙය්‍ය ගෙරිභද්දමපි -පෙ- තසා එවමසා ගෙරිසද්දෙ ඉතිපි -පෙ- එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- දිඛ්ඛාය සොනධාතුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිඛ්ඛාය සොනධාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිඛෙඛ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනනු ඛො තසෙසං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තසෙසං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා’ති.

අහං පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාමි. අඵ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

ඇවැත්නි, මම වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

28. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සෘණී කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්නි, යම්සේ දක්ෂ වූ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක්ෂු අතැවැස්සෙක් මොනොවට සකස් කල මැටියෙන් යම් යම් ම බඳුන් වෙසෙසක් කැමැති වන්නේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, ... ඇවැත්නි, එසේ ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සෘණී කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අනෙකෙක වූ සෘණී කොටස් පසක් කෙරෙයි (ලබයි)... බබලොව දක්වාව කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ ඔහු විසින් මෙය කියන්නට යුතු දෑ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යෑ”යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

29. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකනින්... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි... ඇවැත්නි, යම්සේ ඕනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ නම්, හේ බෙරහඬින්... අසන්නේ ද, 'මේ බෙරහඬැ'යි... ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඇවැත්නි, ඒ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකනින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද දුර වූ ද මහා වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු දෑ? යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යෑ”යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලී මෙය දනිමි මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

30. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ-
 වේතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො පරසත්තානං පර-
 පුඤ්ඤානං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාති. සරුගං වා විතතං සරුගං
 විතතනති පජානාති -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති
 පජානාති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඉඤ්චී වා පුරිසො වා -පෙ- ආදුසෙ වා
 -පෙ- උදකපතෙත සකං මුඛනිමිතතං පච්චවෙකකමානො සකණ්ණිකං වා
 සකණ්ණිකනති ජාලනග්ග, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාලනග්ග, එච්චමෙච
 මො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- වේතොපරියඤ්ඤාය
 විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වේතසා
 වේතො පරිච්ච පජානාති, සරාගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති
 -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

යො හු මො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසසති, කලලනහු
 මො තසෙසනං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති' වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසසති, කලලං
 තසෙසනං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති' වා”ති.

අහං පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසසාමි. අථ ච පනාහං
 න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති'
 වාති.

31. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ -පෙ- පුඛෙඛ-
 නිවාසානුසානිඤ්ඤාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො අනෙකපිභිතං
 පුඛෙඛනිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යථිදං එකමපි ජාතිං -පෙ- අනෙකෙ'පි
 සංවච්චවිච්චකපො: අමුත්තාසිං එවනනාමො එවංගොතෙතා -පෙ- ඉති
 සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකපිභිතං පුඛෙඛනිවාසං අනුසාරති.

යො හු මො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසසති, කලලනහු
 මො තසෙසනං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං
 අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසසති, කලලං
 තසෙසනං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති' වා”ති.

අහං පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසසාමි. අථ ච පනාහං
 න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති'
 වාති.

32. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ-
 සත්තානං වුත්භූපරාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිභරති -පෙ- සො දිඛෙඛන
 චක්ඛිත්තා -පෙ- සතෙත පසසති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ -පෙ-
 ඤ්ඤානෙ දුඤ්ඤානෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාති.

30. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසිඳෑ දැනී. හේ සරුග සිත සරුග සිතෑ සි ද දැනී.. නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතෑ සි ද දැනී. ඇවැත්නි,... යනුයක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ යම්සේ කැටපතෙක හෝ... දිය බඳුනෙක හෝ මුළුසටහන පිරික්සා බලනුයේ තලකැලෑල් සහිත වූවක් තලකැලෑල් සහිත යෑ සි දූන ගන්නේ ද, තලකැලෑල් රහිත වූවක් තලකැලෑල් රහිත යෑ සි දූන ගන්නේ ද, ඇවැත්නි, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත තම සිතින් පිරිසිඳෑ දූන ගනී. හේ සරුග සිත සරුග සිතෑ සි ද... නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතෑ සි ද දූන ගනී.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකෑ'යි හෝ කියන්නට යුතු දෑ ?යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකෑ'යි හෝ කියන්නට යුතු යෑ”යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලී මෙය දැනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකෑ'යි හෝ නො කියමි.

31. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පෙර වූ කද පිළිවෙල දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ එක් ජාතියක් ද... නොයෙක් සංවච්ඡිවච්ඡිත කල්ප ද යන අනෙක-විධ පුච්ඡිව්‍යය සිහි කරයි. 'අසෝ තෑන මෙතම් ඇත්තෙම් මෙබඳු ගොත් ඇත්තෙම් වීම්... මෙසේ ආකාරසහිත උද්දෙශ සහිත නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වූ කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකෑ'යි හෝ මෙය කියන්නට යුතු දෑ ?යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ, ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකෑ'යි හෝ කියන්නට යුතු යෑ”යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලී මෙසේ දැනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මෑ යෑ ශරීරයන් හේ මෑ යෑ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකෑ'යි හෝ මම නො කියමි.

32. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දන්තා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි... හේ... දිවැසින් මැරෙන මැරී උපදතා... කම් වූ පරිදි සුගතියට දුගතියට පැමිණි සත්තියන් දූන ගනී.

සෙය්‍යථාපි ආටුසො පබ්බතසඤ්ඤිපෙ උදකරහදෙ අවේජා විපසනෙනා අනාවිලො, තඤ්ච වකඛුමා පුරිසො තීරෙ ඕතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසල්ලුකමපි සකඛරකඨලමපි මච්ඡගුමමපි වරන්තමපි නිට්ඨන්තමපි, තස්ස ඵවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවේජා විපසනෙනා අනාවිලො, තත්‍රිමෙ සිප්පිසල්ලුකා'පි සකඛරකඨලා'පි මච්ඡගුමමා'පි වරන්ති'පි නිට්ඨන්ති'පිති, ඵවමෙව ඛො ආටුසො භිකඛු සමාහිතෙ විතෙන-පෙ-ආසවානං බයඤ්ඤාණංය විතනං අභිනීභරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආත්වනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස ඵවං ජානතො ඵවං පසස්සතො කාමාසවා'පි විතනං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතනං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතනං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං හොති. 'ඛිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉන්ද්‍රියන්තයාති පජානාති.

33. යො ඛො ආටුසො භිකඛු ඵවං ජානාති ඵවං පසස්සති, කල්ලං හු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා' ? ති.

“යො සො ආටුසො භිකඛු ඵවං ජානාති ඵවං පසස්සති, න කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා’” ති.

අහං ඛො පතෙනං ආටුසො ඵවං ජානාමි ඵවං පසස්සාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති' වා ති.

34. ඉදමච්චොච භගවා. අත්තමනො ඔට්ඨඤ්ඤො ලිච්ඡවී භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

ඇවැත්ති, යම්සේ කඳුමුදුනෙක වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පැදුණු, බොර නොවූ දිය විලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉවුර ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ එය කුලූ හැසිරෙන ද සිටුනා ද සිප්පි බෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැටකැබිලිතින් මත්සාසමූහන් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට ‘මේ දිය විල පහන් ය. වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. නො කැලැඹුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිනුත් සක්බෙල්ලෝත් කැටකැබිලිතින් මත්සා සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙත්’යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ආසුවක්ඛයඥනය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. ඉස් ‘මේ දුකැ’යි ඇතිසැටියෙන් දනී...මේ ආසුව නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු සිත කාමාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත භවාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත අපිඤ්ඤාවය කෙරෙත් ද මිදේ. මිදුණු කල්හි මිදුණේ යැ යි දැනීම වේ. ‘භවෝත්පත්තිය ක්ෂිණ විය. මහ බඹසර වෑස නිමැවිණ. කලයුතු දු කරණ ලදී. මේ රහත් බව පිණිස අන් කටයුත්තෙක් නැතැ’යි හේ දනී.

33. ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ’යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’යි මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දෑ යි [මම ඇසිමි]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ කියන්නට ඔහුට යුතු නො වේ” [යැ යි දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් ‘ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ’යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’යි කියා හෝ මම නො කියමි. [මෙසේ ඒ දෙපිරිවැජ්ඣනට මම කිමි.]

34. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක. ඔට්ඨඬා ලිව්ව්වී තෙමේ සතුටු සිතැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

7. ඡායා සුඛය

1. එවං මෙ සුඛං: එකං සමයං භගවා නොසමඛිතං විහරන් ඡොසිතාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන දො පබ්බජිතා මුණ්ඩිසොසා ව පරිබොජකො ඡායා ව දුරුපතතිකනොවාසී යෙන භගවා තෙනුප-සබ්බකමිංසු. උපසබ්බකමිතා භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙතා එකමනනං අට්ඨංසු. එකමනනං සිතා ඛො තෙ දො පබ්බජිතා භගවනනං එතදවොචු: “කිනඤ්ඤා ඛො ආවුසො ගොතමි තං ජීවං තං සරීරං? උදුහු අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං?”ති.

2. තෙන භාවුසො සුභොථ සාධුකං මනසි කරොථ. භාසිසොමීති. ‘එවමාවුසො’ති ඛො තෙ දො පබ්බජිතා භගවතො පව්වසොසාසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධාවුසො තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුද්ධො -පෙ- (යථා සාමඤ්ඤථලෙ එවා විජාරෙතබ්බං). එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

4. කථං ව ආවුසො භික්ඛු ඉඤ්ඤෙසු ගුණදාතො භොති? ඉධාවුසො භික්ඛු චක්ඛනා රූපං දිසවා න නිමිත්තඤ්ඤාති භොති -පෙ- එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉඤ්ඤෙසු ගුණදාතො භොති.

5. කථං ව ආවුසො භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමනනාගතො භොති? ඉධාවුසො භික්ඛු අභිකකනෙන පථිකකනෙන සම්පජ්ජනකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ -පෙ- එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සතිසම්ප-ජ්ඤෙඤ්ඤාන සමනනාගතො භොති.

6. කථං ආවුසො භික්ඛු සනතුට්ඨො භොති? ඉධාවුසො භික්ඛු සනතුට්ඨො භොති කායපාරිහාරිකෙන විචරෙන -පෙ- එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සනතුට්ඨො භොති.

7. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකබ්බෙන සමනනාගතො -පෙ- පරිච්චං සතිං උපට්ඨපෙතා, -පෙ- සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ප්‍රිච්චි වජ්ජය විතනං පරිසොධෙති.

7. ජාලිය සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොඹා නුවර භෞමිකාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි මණ්ඩියා නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද දඹුල්ලා පාත්‍රයක් දරන පැවිද්දක්හුගේ අතවැසි ජාලිය නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද යන දෙ පැවිදි කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට හුදුහු වූ, සිතා රැඳවිය හුදු වූ කපාව නිමවා පසෙක සිටා ගත්හ. එදෙ පැවිද්දේ එසේ පසෙක සිටියාහු ම “ඇවැත් ගොසුමාණනි, කීමෙක් ද? හේ ම ජීවයන් හේ ම ශරීරයන් වේ ද? (ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ද?) නො හොත් ජීවය අනෙකෙකුත් ශරීරය අනෙකෙකුත් වේ ද? (ජීවයන් ශරීරයන් දෙකෙක් ද?)” යි මෙය කීහ.

2. ඇවැත්නි, එසේ වී නම් අසවු. මොනොවට සිත්හි කරවු, කියත්තෙහි සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක. ‘ඇවැත්නි, එසේ යැ’ කියා ඒ දෙ පැවිද්දේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇඳවූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක: .

3. ඇවැත්නි, තපාගත අර්භන් සමාක්සමුද්ධි තෙමේ මෙ ලොවැ උපදී... (සාමසුදුළු සූත්‍රයෙහි දක්වුණ පරිදි විහාර කටහුතු.)... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සිල්වත් වෙයි.

4. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ ඉඳුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණතෙම ඇසින් රැවක් දැක නිමිති ගන්නා හුලු නො වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම ඉඳුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වෙයි.

5. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි ඉදිරි බැලීමෙහි දෙ පස බැලීමෙහි... නුවණින් දැන කරන හුලු වේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

6. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සතුටු වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම කයා පරිහරණයට පමණ වූ සිවුරින් සතුටු වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

7. හේ මේ ආසී ශීලසකනියෙන් ද සමන්විත වූයේ,... සිහිය අරමුණට යොමු කොට එළවා, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව පහ කොට.... විවිකිව්ඡාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණා ආදාය කමමනොන පයොජේය්‍ය
 -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි
 ආවුසො පුරිසො බකිනාහාරෙ බඳො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො
 පුරිසො දාසො අස්ස අනන්තාධිනො -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො
 සබනො සහොගො කන්තාරධානමග්ගා පටිපජේය්‍ය -පෙ- ඉමෙ
 පංචනීවරණේ අපභිණේ අනන්ති සමනුපස්සෙය්‍ය -පෙ- සො අපරෙන
 සමයෙන නං කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛු ඉමෙ
 පංචනීවරණේ පභිණේ අනන්ති සමනුපස්සති -පෙ-.

තස්සිමෙ පංචනීවරණේ පභිණේ අනන්ති සමනුපස්සතො -පෙ-
 විතතං සමාධියති.

සො විවිච්චව ඛාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති.
 -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජේන පිතිසුඛෙන
 අපච්චං භොති.

යො හු ඛො ආවුසො එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු ඛො
 තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
 තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච
 පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති’ වා ති.

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු විතක්ඛවිචාරාධං වූපසමා -පෙ-
 දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො
 කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
 තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති’ වා ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං
 තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච
 පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
 සරීරනති’ වා ති.

පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු පිතියා ච විරාගා -පෙ- තතියං
 ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස
 තිප්පිඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං භොති.

ඇවැත්නි, යමිසේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන කමානනයන් යොදන්නේ ද,... යමිසේ පුරුෂයෙක් ශිලන් වන්නේ ද,... යමිසේ පුරුෂයෙක් සිරගෙහි බඳනා ලද්දේ වන්නේ ද,... යමිසේ පුරුෂයෙක් අනුභව යටත් ඉසයෙක් වන්නේ ද,... යමිසේ බන ඇති හොඟ ඇති පුරුෂයෙක් කතරමගකට බස්නේ ද,.. හේ පසු කලෙක ඒ කතර තරණය කරන්නේ ද... එ පරිද්දෙන්, ඇවැත්නි, මහණ තෙම තමා කෙරෙහි පහ වූ නිවරණ පස දකි...

තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහු සිත අර- මුණෙහි එකඟ වෙයි.

හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම... පලමු දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු සියලු කය විවේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන්... පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්නි, යමෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'ජීවයන් ශරීරයන් දෙකෙක් ම යැ' යි හෝ මෙය කීමට යුතු ද? (ඔහු විසින් කිය හැකි දෑ යි අසා විදල ගේක.)

[පිරිවැජ්ජෝ:] “ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි කියා හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්නි, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි කියා හෝ නො කියමි.

8. තව ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම විතසී විචාර සංහිදීමෙන්... දෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු කය සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන්... නො පැතිරගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, දක්නේ නම්, 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ ඔහු මෙය කියනු වට යුතු ද?”

[පිරිවැජ්ජෝ:] “ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ' යි හෝ මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්නි, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි”.

ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද දුරු ලීමෙන්... තෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි. ඔහු විසින් නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් සියලු කය පැතිර නොගන්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙ තං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අඵ ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

9. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා උක්ඛස්ස ම පහානා -පෙ- වතුඪං කුසානං උපසම්පජ්ජ වීහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවග්ගො කායස්ස පරිසුඤ්ඤෙන වෙතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අඵ ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

10. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනීනාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතුමමභාභුතිකො -පෙ- හෙදනවිඤ්ඤානං ධම්මො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එඪ්ඨ සිතං එඪ්ඨ පටිබ්බානති. භෙය්‍යථාපි ආවුසො මණ්ණි වෙච්චරියො -පෙ- තත්‍රස්ස සුත්තං ‘අයං ඛො මණ්ණි වෙච්චරියො -පෙ- තත්‍රදං සුත්තං ආවුතං තීලං වා -පෙ- පණ්ඩු- සුත්තං වා’ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනීනාමෙති. සො එවං පජානාති. අයං ඛො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එඪ්ඨ සිතං එඪ්ඨ පටිබ්බානති. -පෙ- [ඤ්ඤා පුබ්බෙ එවං විඪාරෙ තබ්බං.]

11. පුනවපරං ආවුසො -පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනීමමනනාය විතතං අභිනීහරති අභිනීනාමෙති -පෙ-

ආචාර්ය, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දන්නේ නම් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'දෙකෙකැ' යි හෝ ඔහු කියනු යුතුද ?

[පිරිවැජ්ජෝ:] “ආචාර්ය, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දන්නේ නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ' යි මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ආචාර්ය, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි. මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ වෙන 'වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

9. තව ද ආචාර්ය, මහණ තෙම සුඛවේදනාවගේ ප්‍රභාණයෙන් දුඛ වේදනාවගේ ද ප්‍රභාණයෙන්... සතරවන දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු විසින් සියලු කයා පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතීරු නොගන්නා ලද කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි.

ආචාර්ය, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්. ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ද ?

[පිරිවැජ්ජෝ:] “ආචාර්ය, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දන්නේ නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ආචාර්ය, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

10. තව ද ආචාර්ය, මහණ තෙම මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි... ඥානදර්ශනය පිණිස සිත යොමු කරයි, එලවා තබයි. 'මගේ මේ කය රූපි ය. සතර මහාභූතයන්ගෙන් සෑදුණේ ය... විදේන නැසෙන සුලු ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය. යම්සේ... වෙරෙඵ මිණෙක් වේ ද, එහි හුයෙක් අවුතන ලද්දේ වේ ද,... එය ආස් ආති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට 'මේ වෙරෙඵ මිණෙක... එහි මේ නිල් හෝ... පඬු පැහැ හුයෙක් අවුතන ලද' යි හේ මෙ පරිද්දෙන් දන්නේ ද, එසේ ම මහණතෙම සිත සමාහිත කල්හි... දර්ශනඥනය පිණිස සිත එලවා තබයි, යොමු කෙරෙයි. හේ 'මගේ මේ කය රූපි ය... මගේ මේ සිත මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ' යි දනී... [පෙර මෙන් විඤ්ඤා කටයුතු.]

11. තව ද ආචාර්ය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... මනෝමය කයක් මවනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එලවා තබයි...

12. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු-පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීභරති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති. -පෙ-

13. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- දිබ්බාය සොතධාතුයා -පෙ- වෙතොපරියඤ්ඤාය -පෙ- පුත්ඛබ්බිවංසානුස්සති-ඤ්ඤාය -පෙ- [යථා මනාලීසුභතෙ එවං විජ්ජාරෙතබ්බං].

14. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

යො ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසස්සති, කල්ලං නු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා?'ති

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසස්සති, කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා”ති.

අභං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසස්සාමි, අථ ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

15. පුනවපරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- අසචානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනිනනාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති. -පෙ- ඛිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථනකායාති පජානාති.

යො නු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසස්සති, කල්ලං නු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා? ති

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසස්සති, න කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා”ති.

අභං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසස්සාමි, අථ ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා’ති.

16. ඉදමචොච භගවා, අත්තමනා තෙ දො පබ්බජ්ජා ගගවතො භාසිතං අභිනඤ්ජනති.

12. තවද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සංඛිවිබඤ්ඤානස පිණිස සිත ඵලවසි.... බබ්ලොව දක්වාත් කසින් වශයෙහි පවත්වසි...

13. තවද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස.... පරසින් දන්නා නුවණ පිණිස.... පෙර වුසු කදපිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස.... [මහාලී සුත්‍රයෙහි මෙන් විසාර කටයුතු.]

14. නැවත ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්තයන්ගේ වුහි උපපතති දක්නා නුවණ පිණිස සිත ඵලවා තබසි... කම් වූ පරිදි පරප්‍රාච යන සතුන් දනි.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ද ?

[පිරිවැජ්ඣෝ] “ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි හෝ නො කියමි.

15. නැවත ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... ආසුච්ඤ්ඤානස පිණිස සිත ඵලවසි, යොමු කරසි. හේ 'මේ දුකැ යි තත් වූ පරිදි දැන ගනියි... පුනර්ජන්මය කෂීණ ය, බබ්භර වැස නිමැවිණ, කටයුතු දු කරන ලදි. මෙය පිණිස තවද කටයුත්තෙක් නැතැ' යි හේ දැන ගනී.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් වනාහි මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි මෙය කියනු යුතු ද ?

[පිරිවැජ්ඣෝ] “ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි හෝ කියනු යුතු නො වේ”.

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එතෙකුදු වුවත් 'එය ම ජීවය ය, එය ම ශරීරය යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මම් නො කියමි.

16. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක. ඒ දෙපැවිද්දේ සතුටු සිතැත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්ත.

8. සීහනාදසුත්තං*

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා උජ්ඣුද්දායං¹ විහරති කණ්ණපලෙ² මගදයෙ. අඵ ඛො අවෙලො කසසපො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං³ කථං සාරණීයං⁴ චිතියාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී.

2. එකමන්තං සීනො ඛො අවෙලො කසසපො භගවන්තං එතදවොච: “සුතමෙමතං⁵ හො ගොතමි, ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භීචිං එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. යෙ තෙ හො ගොතමි එවමාහංසු ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භීචිං එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. කච්චි තෙ භොතො ගොතමස්ස චුත්තවාදිතො? න ච භවන්තං ගොතමං අභුතෙන අබ්භාවිකකන්ති? ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍රාහ්මණොන්ති? න ච කොචි සහධම්මිකො වාදුනුවාදෙ යාරය්‍යං ඨානං ආගච්ඡති? අනබ්‍රහ්මකමාමා හි මයං භවන්තං ගොතමි”න්ති.

3. යෙ තෙ කසසප එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපස්සිං ලුබ්භීචිං එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති න මෙ තෙ චුත්තවාදිතො. අබ්භාවිකකන්ති ච පන මං තෙ අසතා අභුතෙන.

ඉද්දාහං කසසප එකච්චං තපස්සිං ලුබ්භීචිං පස්සාමි දිබ්බෙන චකඛුතා විසුද්ධෙන අභිකකන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං. ඉධ පතාහං කසසප එකච්චං තපස්සිං ලුබ්භීචිං පස්සාමි දිබ්බෙන චකඛුතා විසුද්ධෙන අභිකකන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතීං සත්තං ලොකං උපපන්නං.

ඉදුතං⁶ කසසප එකච්චං තපස්සිං අපදුකඛවිහාරිං පස්සාමි දිබ්බෙන චකඛුතා විසුද්ධෙන අභිකකන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපන්නං.

*. කසසප සීහනාද සුත්තං, කෙසුචි. බුද්ධසීහනාදසුත්තනකඨ්ඨි. අට්ඨකථා.
 මහාසීහනාදසුත්තං, මජ්ඣ.
 1. උජ්ඣුද්දායං. සීචු. 2. කණ්ණපලෙ. සීචු. 3. සමමොදනීයං. මජ්ඣ.
 4. සාරණීයං. මජ්ඣ. 5. සුතමෙමතං. සීචු. 6. ඉධපතාහං, සතා.

8. සිංහනාදසූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උජ්ජය්‍ය නුවර නිසා කණණකන්දල නම් මුටලුවිහි වැඩ වසන සේක. එකල අවෙල කාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලැබියේ ය. එලැබූ ඔබ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කථා කොට නිමවා එකත්පසැ සිටියේ ය.

2. එකත්පසැ සිටියා වූ ම අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “හවද්ද ගෞතමයීනි, ‘මහණ ගොයුම්හු සියලු තපස ගරහති’යි, ‘රඵ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙති’ යි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’යි මෙ පවත් මා විසින් අසන ලද. හවද්ද ගෞතමයීනි, යම් ජකතෙක් ‘මහණ ගොයුම්හු සියලු තපස ගරහති’යි, ‘රඵ දිවි-පෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙති’යි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’යි මෙසේ කීහු නම්, කිමෙක් ද, ඔහු හවද්ද ගෞතමයන් කී දෑම කියත් ද? හවද්දගෞතමයනට අභූතයෙන් (නොවූ දැයිත්) දෙස් නො කියත් ද? හවද්ද ගෞතමයන් කී දෑ අනුව ම කරුණු කියත් ද? ඔබේ කිසි වාදයෙක් (ඔබේ වචනමයක්) හෝ අනුවාදයෙක් (ඔබ කී බස අනුව අනුත් කී වචනමයක්) හෝ කරුණු සහිත වැ නුවණැත්තන් විසින් ගැරැහිය යුතු තැනට නො පැමිණේ ද? (කිම, හැම අයුරින් ම ඔබගේ වාදයෙහි ගැරැහියැ යුතු කාරණයෙක් නැද්ද?) අපි හවද්ද ගෞතමයනට අභූතයෙන් දෙස් තහනු නො කැමැත්තමහ”යි මෙය කී ය.

3. “කාශ්‍යපය, ‘මහණ ගොයුම්හු සියලු තපසට ගරහති’යි, ‘රඵ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙති’ යි. ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’යි, යම් කෙනෙක් කියත් නම්, ඔහු මා කී දෑ කියත්හෝ නො වෙති. ඔහු මට තැති දැයිත් බොරුවෙන් දෙස් තහන්නාහු ද වෙති.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැයිනොපවාරය ඉක්මැ දැක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුකට පිහිටි, විවශ ව වැටෙන තැන වූ නිරයට පැමිණි, කටුක දිවි පෙවෙත් ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි. කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැයිනොපවාරය ඉක්මැ දැක්කැ හැකි, පිරිසිදු දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු, මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, කටුක දිවිපෙවෙත් ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු ද මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දැක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාබුත් මරණින් මතු, සැප නැති, නපුරු ගති ඇති, විවස ව පහිත වන තැන වූ නිරයට පැමිණි, මද වූ දුක් විහරණ ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

ඉධපනානා කසසප එකච්චං තපසසිං අපඤ්ඤානිභාරිං පසාමි දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙන කායසස භෙද පරමරණා සුභයං සග්ගං ලොකං උපපන්නං.

සො'හං කසසප ඉමෙසං තපසසීනං එවං ආගඪිඤ්ච ගඪිඤ්ච චුඪිඤ්ච උපපත්තිඤ්ච යථාභුතං පජානාමි. සො'හං කීං සබ්බං තපං ගරභිසාමි, සබ්බං වා තපසසිං ලුඛාජීවිං එකංසෙන උපකොකාසිසාමි උපවදිසාමි ?

4. සන්ති කසසප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමිණා පණ්ඩිතා නිපුණා කතපරපචාදා වාලවෙධිරූපා වොභිජ්ජන්තා¹ මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤා-ගතෙන දිව්ඪිගතානි. තෙභි'පි මෙ සද්ධිං එකච්චෙසු ධානෙසු සමෙති² එකච්චෙසු ධානෙසු න සමෙති². යනෙන එකච්චං වදෙනති සාමු'ති, මයමපි තං එකච්චං වදෙම සාමු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති න සාමු'ති, මයමපි තං එකච්චං වදෙම න සාමු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති සාමු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම න සාමු'ති. යනෙන එකච්චං වදෙනති න සාමු'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම සාමු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම සාමු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාමු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම න සාමු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාමු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම න සාමු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාමු'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම සාමු'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාමු'ති.

තාහං උපසබ්බමිඨා එවං වදාමි: යෙසු නො ආච්චසො ධානෙසු න සමෙති, තීරිඨිනභු තානී ධානානි. යෙසු ධානෙසු සමෙති, තජථ විඤ්ඤා සම්භුසුඤ්ජන්තං සම්භුගාහන්තං සම්භුගාහන්තං සජ්ඣාර වා සජ්ඣාරං සබ්බිකන වා සබ්බං: “යෙ ඉමෙසං ගවතං ධම්මා අකුසලා අකුසල-සබ්බාතා සාවච්ජා සාවච්ජසබ්බාතා අසෙවිතබ්බා අසෙවිතබ්බසබ්බාතා න අලමරියා න අලමරියසබ්බාතා කණ්ඨා කණ්ඨසබ්බාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පභාය වන්තති, සමණො වා ගොරුමො පරො වා පන භොනෙතා ගණවරියා ?”ති.

1. වො භිජ්ජන්තා. මජ්ඣ. 2. සමෙතධී. සක.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දැක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, මද දුක් විභරණ ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, යම්බඳු වූ මම මේ තවුසන්ගේ ආගතියක් (පෙර හවයෙහි යම් තැනෙකින් සැව මෙහි උපන්නෝ නම් එ තැනින්), ගතියක් (මෙයින් සැව යැ යුතු තැනින්), ව්‍යුතියක් (ඒ මතු හවයෙන් ව්‍යුත වීමක්), උපපත්තියක් (ඒ ව්‍යුතියෙන් පසු ව උපදනා තැනින්) මෙහේ තත් වූ පරිදි දකිමි ද, ඒ මම කුමට සියලු තපසට හෝ ගරහමි ද? කවුක දිවිපෙවෙන් ඇති හැම තවුසාට හෝ එකානතයෙන් පරිහව කෙරෙමි ද? අවඤ කෙරෙමි ද?

4. කාශ්‍යපය, පණ්ඩිත වූ, නිසුණු නුවණැති, මෙරමා හා කළ වාද ඇති, වාලවෙයි බනුර්බරයන් බඳු වූ ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තමන් ප්‍රඥයෙන් අනුන්ගේ දූපටින් බිදූ ගෙලන්තන් මෙන් වැ හැසිරෙත්. ඔවුන් හා ද ඇතැම් තන්හි මගේ දහම ගම වෙයි. ඇතැම් තන්හි සම නො වෙයි. ඔහු යම් එක්තරා දූයක් 'මැතැවැ'යි කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියමු. යම් එක්තරා දූයක් නො මැතැවැයි ඔහු කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දූය 'නොමැතැවැ'යි කියමු. යම් එක්තරා දූයක් 'මැතැවැ'යි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දූය 'නො මැතැවැ'යි අපි කියමු. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි අපි කියමු. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි ඔහු කියත් ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියත්. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියත්. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියත්. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියත්. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියත්. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියත්. යම් එක්තරා දූයක් 'නො මැතැවැ'යි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දූය 'මැතැවැ'යි කියත්.

මම ඔවුන් කරා එළැඹ මෙසේ කියමි: “ඇවැත්නි, අප දහම යම් තන්හි සම නො වේ ද, ඒ තන්හු සිටිත් වා. යම් තන්හි සම වේ නම් ඒ තන්හි ලා නුවණැත්තෝ 'අකුසල් වූන් අකුශලසංඛ්‍යාත වූන් (අකුසල් යැ යි වෙන් කරන ලද්ද වූන්), සාවද්‍ය (සදෙය්) වූන් සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූන් (සදෙය් යැ යි වෙන් කරන ලද්ද වූන්), අනෙව්‍යව්‍ය (නො සෙවියැ යුතු) වූන්, අසෙව්‍යව්‍ය සංඛ්‍යාත වූන් (නො සෙවිය යුතු යැ යි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූන්), ආඨිතාවයට නොසමන් වූන්, ආඨිතාවයට නො සමන් සේ වෙන් කොට තබන ලද්ද වූන්, කෘණ වූන්, කෘණසංඛ්‍යාත වූන් (කළු යැ යි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූන්) මේ හවතුන්ගේ යම් බිම් කෙනෙක් වෙන් නම්, කවර කෙනෙක් මෙකී දහම නිරවශෙෂයෙන් බැහැර කොට පවත්නෝ ද? ඉමණ ගෞතමයෝ ද නැත හොත් අන් හවදී ගණාවාසීයෝ ද?”යි එක් ශාස්තාවරයකු හා තවත් ශාස්තාවරයකු ද එක් ඉාවකගණයක් හා තවත් ඉාවකගණයක් ද සසඳු ලබ්ධිය විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලබ්ධියත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත් වා.

ඌතං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ඣති යං විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ඤානාං සමනුගාහනාං සමනුභාසනාං එවං වදෙය්‍යං: “ඥෙ ඉමෙසං භවතං ඛම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවච්ඡා සාවච්ඡසංඛාතා අසෙවිතඛො අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ඨා කණ්ඨාසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ඛිජ්ඣම අනවසෙසං පභාය වතනති, යං වා පන භොනෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීහ කසසප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ඤානාං සමනුගාහනාං සමනුභාසනාං අලෙඛව තත්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යං.

5. අපරම්පි නො කසසප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුභාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සඛෙසන වා සංඛං: “ඥෙ ඉමෙසං භවතං ඛම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවච්ඡා අනවච්ඡසංඛාතා සෙවිතඛො සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ඛිජ්ඣම අනවසෙසං සමාදාය වතනති සමණො වා ගොතමො පරෙ වා පන භොනෙනා ගණාවරියා?”ති.

ඌතං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ඣති යං විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ඤානාං සමනුගාහනාං සමනුභාසනාං එවං වදෙය්‍යං: “ඥෙ ඉමෙසං භවතං ඛම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවච්ඡා අනවච්ඡසංඛාතා සෙවිතඛො අසෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ඛිජ්ඣම අනවසෙසං සමාදාය වතනති යං වා පන භොනෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීහ කසසප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ඤානාං සමනුගාහනාං සමනුභාසනාං අලෙඛව තත්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යං.

6. අපරම්පි නො කසසප විඤ්ඤ සමනුයුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුභාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සඛෙසන වා සංඛං: “ඥෙ ඉමෙසං භවතං ඛම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවච්ඡා සාවච්ඡසංඛාතා අසෙවිතඛො අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ඨා කණ්ඨසංඛාතා කො ඉමෙ ඛිජ්ඣම අනවසෙසං පභාය වතනති ගොතමො සාවකසඤ්ඤා වා පරෙ වා පන භොනෙනා ගණාවරියසාවකසංඛං?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු, කරුණු විචාරන්තාහු, ලබ්‍හිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරන්තාහු, “මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාත වූත්, ආවද්‍ය වූත්, ආවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත්, අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් යැ හි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්, කෘෂණ වූත්, කෘෂණ-සංඛ්‍යාත වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ශ්‍රමණගෞතමයෝ මේ හැම දහම් නිරවශෙෂයෙන් බැහැර කොට පවතින්. අන් භවද් ගණාවාදීයෝ වනාහි යම් තමක් (අප්‍රමානුයක්)ම බැහැර කොට පවතින්” යැ හි මෙසේ කියන්නාහුය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු කරුණු විචාරන්තාහු ලබ්‍හිත් කරුණුත් විචාරන්තාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

5. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය; ‘මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාත වූත්, අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අලමාදී (ආදීභාවයට සමත්) වූත් අලමාදී-සංඛ්‍යාත වූත්, ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූත් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, කවරෙක් නම් මේ දහම් නිරවශෙෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නෝ ද? මහණ ගොඤ්චු ද? නැත හොත් අන් භවත් ගණාවාදීයෝ ද?’ යි නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලබ්‍හිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු, කරුණු විචාරන්තාහු, ලබ්‍හිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරන්තාහු, “මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාත වූත් අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත් සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත් අලමාදී වූත් අලමාදී-සංඛ්‍යාත වූත් ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, මහණ ගොඤ්චු මේ දහම් නිරවශෙෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවතීහි. අන්‍ය භවත් ගණාවාදීයෝ වූ කලී යම් තමක් ම හෝ සමාදන් කොට පවතින් යැ හි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු කරුණු විචාරන්-තාහු ලබ්‍හිත් කරුණුත් විචාරන්තාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

6. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය, ‘මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාත වූත්, ආවද්‍ය වූත් ආවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත් අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් වූත් ආදීභාවයට නොසමත් යැ හි කියන ලද්ද වූත්, කෘෂණ වූත් කෘෂණ-සංඛ්‍යාත වූත් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම්, කවරෙක් මෙකී ද නිරවශෙෂයෙන් පහ කොට පවතී ද? ගෞතමශ්‍රාවක සංඛ්‍යා ද නැත හොත් අන් භවත් ගණාවාදීශ්‍රාවක සමූහයෝ ද? යි නුවණැත්තෝ ශාඤ්චරයා හා ශාඤ්ච-වරයා හෝ ශ්‍රාවකගණයා හා ශ්‍රාවකගණයා හෝ සසද ලබ්‍හි විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලබ්‍හිත් කරුණුත් විචාරත් වා.

ථානං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ජනී යං විඤ්ඤා සමනුග්ගඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛිතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛිතා අසෙවිතඛ්ඛා අසෙවිතඛ්ඛසංඛිතා න අලමරියා න අලමරියසංඛිතා කණ්ඨා කණ්ඨසංඛිතා, ගොතමසාවකසඛෙසා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති, යං වා පන භොනො පරෙ ගණ්ඨවරියසාවකසංඛිතා”ති.

ඉතිහ කසසප විඤ්ඤා සමනුග්ගඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා අමෙභව තත්ථ යෙභුග්ගො පසංසෙය්‍යං.

7. අපරම්පි නො කසසප විඤ්ඤා සමනුග්ගඤ්ජනං සමනුගාහනං සමනුභාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සඛෙසන වා සංඛිතං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛිතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛිතා සෙවිතඛ්ඛා සෙවිතඛ්ඛසංඛිතා අලමරියා අලමරියසංඛිතා සුකකා සුකකසංඛිතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති? ගොතමසාවකසඛෙසා වා, පරෙ වා පන භොනො ගණ්ඨවරියසාවකසංඛිතා?”ති.

ථානං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ජනී යං විඤ්ඤා සමනුග්ගඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා ඵලං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛිතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛිතා සෙවිතඛ්ඛා සෙවිතඛ්ඛසංඛිතා අලමරියා අලමරියසංඛිතා සුකකා සුකකසංඛිතා, ගොතමසාවකසඛෙසා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති, යං වා පන භොනො පරෙ ගණ්ඨවරියසාවකසංඛිතා”ති.

ඉතිහ කසසප විඤ්ඤා සමනුග්ගඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුභාසනා අමෙභව තත්ථ යෙභුග්ගො පසංසෙය්‍යං.

8. අත්ථි කසසප මග්ගො අත්ථි පට්ටදා යථා පට්ටනො සාමඤ්ඤෙච ඤ්ඤස්සති සාමං දුකඛිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භුතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී”ති.

කතමො ව කසසප මග්ගො කතමා පට්ටදා යථා පට්ටනො සාමඤ්ඤෙච ඤ්ඤස්සති සාමං දුකඛිති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භුතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු, කරුණු විචාරන්තාහු, ලබ්‍හිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරන්තාහු, ‘මේ භවතුන්ගේ අකුසල් වූත් අකුසල් සී දන්තා ලද්ද වූත්, සදෙස් වූත් සදෙස් සී දන්තා ලද්ද වූත්, නොසෙවියැ යුතු වූත් නොසෙවියැ යුතු හ සී දන්තා ලද්ද වූත් අරියබව ලබනුවට නොසමත් වූත්, අරියබව ලබනුවට නොසමත් හ සී දන්තා ලද්ද වූත්, කළ වූත්, කළ යැ සී දන්තා ලද්ද වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුළුව ම මෙකී දෑ නොඉතිරි කොට දුරුලා සිටී. අන් ගණැදුරන්ගේ සවුමුළුව යම්තමක් ම දුරුලා සිටිත්’ යැ සී මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු කරුණු විචාරන්තාහු ලබ්‍හිත් කරුණුත් විචාරන්තාහු අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

7. කාශ්‍යපය, අනෙකෙක් ද ඇත. මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සී දන්තා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සී දන්තා ලද්දවූත්, සෙවියැ යුතු වූත් සෙවියැ යුතු හ සී දන්තා ලද්දවූත්, අරියබව ලබනුවට සමත් වූත් අරියබව ලබනුවට සමත්හ සී දන්තා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදු යැ සී දන්තා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, කවරෙක් මේ දෑ මුළුල්ල ම සමාදන් කොට ගෙන පවතී ද? ගොසුම්සවුමුළුව ද නැත හොත් අන් භවත් සවුමුළුව ද? සී ශාය්‍යාහු හා ශාය්‍යාහු ද, සවුමුළුව හා සවුමුළුව ද සසඳු නුවණැත්තෝ අප ලබ්‍හිය විචාරත් වා, කරුණු විචාරත් වා, ලබ්‍හිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු, කරුණු විචාරන්තාහු, ලබ්‍හිත් කරුණුත් විචාරන්තාහු, ‘මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සී දන්තා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සී දන්තා ලද්දවූත්, සෙවියැ යුතු වූත් සෙවියැ යුතු යැ සී දන්තා ලද්දවූත්, අරියබවට සමත් වූත් අරියබවට සමත්හ සී දන්තා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදුහ සී දන්තා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුළුව ම මේ දහම් මුළුල්ල සමාදන් කොට ගෙන පවතී. භවත් අන් ගණැදුරු මුළුව යම්තමක් ම සමාදන් කොට ගෙන පවතිත් යැ’ සී මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ විද්‍යමාන ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍හි විචාරන්තාහු කරුණු විචාරන්තාහු, ලබ්‍හිත් කරුණුත් විචාරන්තාහු, අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

8. කාශ්‍යපය, යම්සේ පිට්‍රිපත් තැනැත්තන් “මහණ ගොසුම්හු ම කල් සලකා කථා කරන සුල්ලෝ ය, ඇත්ත ම කියන සුල්ලෝ ය, දෙලෝ වැඩ ඇසිරැ කොට ම කියන සුල්ලෝ ය, නවලොටුතුරාදහම් ඇසිරැ කොට කියන සුල්ලෝ ය, විනය ඇසිරැ කොට ම කියන සුල්ලෝ යැ” සී තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මග ඇත. ඒ පිට්‍රිවෙත ඇත.

කාශ්‍යපය, යම්සේ පිට්‍රිපත් තැනැත්තන්... තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මග කවරේ ද? ඒ පිට්‍රිවෙත කවරේ ද?

අගමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සමමාදීට්ඨි සමමාසබ්බකප්පො: සමමාචාචා සමමාකමමනො: සමමාආජ්චො සමමාචායාමො සමමාසති සමමාසමාති.

අයං ඛො කස්සප මග්ගො අයං පට්ටද, යථා පට්ටනො සාමඤ්ඤව ඤායාති සාමං දකඛ්ඨි ‘සමනො’ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛමමවාදී විතසවාදී’ති.

9. එවං වුතෙන අවෙලො කස්සපො භගවන්තං එතදවොච:

“ඉමොපි ඛො ආවුසසා ගොතමි තපොපකකමා එකෙසං සමණ-
බ්‍රාහ්මණානං සාමඤ්ඤසබ්බානා ච බ්‍රහ්මඤ්ඤසබ්බානා ච: අවෙලකො හොති මුත්තාචාරො, හත්ථාපලොචනො, න එතිහදන්තිකො, න තිට්ඨහදන්තිකො, නාභිකචං, න ඊද්දිස්සකචං, න තිමන්තනං සාදිසති. සො න කුමතිච්චා පට්ඨණණ්ඨාති, න කලොපිච්චා පට්ඨණණ්ඨාති, න එලකමන්තරං, න දඤ්ඤමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න ද්විතනං භුඤ්ජමානානා, න ගබ්භිතිසා, න පායමානාස, න පුරිසන්තරගතාස, න සංකිත්තිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකඛිකා සඤ්ඤසඤ්ඤවාරිති, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මෙරයං න පුඤ්ජාදකං පිචති. සො එකාභාරිකො චා හොති එකාලොපිකො, ද්වාභාරිකො චා හොති ද්වාලොපිකො, තතනා-
භාරිකො චා හොති සතනාලොපිකො, එකිස්සාපි දන්තියා යාපෙති, ද්විතිපි දන්තීති යාපෙති, සතනතිපි දන්තීති යාපෙති, එකාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, ද්වාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, සතනාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අභිමාසිකමපි පරියාසභත්තභොජනානුයොගමනුසුතො චිතරති.

සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකප සමමාචාරා සමමාකමමනන සමමාආද්ච සමමාචාරායාම සමමාසනි සමමාසමාධි යන මේ අරි අවැහි මග ම ය.

කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් තැනැත්තේ “මගණ ගොසුම්හු ම කල් සලකා කියන සුලුහ, ඇත්ත ම කියන සුලුහ, වැඩ ඇසිරු ම කියන සුලුහ, විනය ඇසිරු ම කියන සුලුහ”යි තෙමේ ම දන්නේ නම් තෙමේ ම දන්නේ නම් මේ ඒ මගය, මේ ඒ පිළිපවන ය.”

9. මෙසේ වදල කල්හි අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“ඇවැත් ගොසුමාණනි, ඇතැම් මගණ බමුණන්ගේ මගණකමැ සි කියන ලද, බමුණුකමැ සි කියන ලද මේ තවකම් (තවුස්දම්) කෙනෙක් ඇත්තා: අවෙලක (බහාලු පිළි ඇතිගේ) වෙයි. මුක්තාචාර (ගරතා ලද ආචාර ඇතිගේ) වෙයි. හස්තාවලෙහතක (බොජුන් කීස නිමි කලා අත ලෝනේ) වෙයි. ත එහිහදනතික (වහින්නැ වහන්සැ සි කැදවන ලදුයේ නො එන්නේ) වෙයි. ත නිට්ඨහදනතික (වැඩ සිටින්නැ සි කියන ලදුයේ නො සිටුනේ) වෙයි. අහිහට භොජනය (තමා එන්නට පලමු ගෙනා බොජුන්) නො ඉවසයි. උද්දිසාකට භොජනය (තමා උදෙසා පිළියෙල කල බොජුන්) නො ඉවසයි. නිමිනුණය (බොජුන් සදහා අසෝ නැතට වහින්නැ සි කල නිමැතුම) නො ඉවසයි. කුමහිමුබයෙන් (කුඹුමුචින් - පිසු බත් ලු බදුතින්) තහා දුන් අහර නො පිළිගනී. කලොපිමුබයෙන් (ඉකිලි පැස්මුචින්)¹ තහා දුන් අහර නො පිළිගනී. එළිපත අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. දංඛක් අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. මොහොලක් අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. වලදන දෙදෙනකුන්ගෙන් එකකු තැහි සිට දුන් අහර නො පිළිගනී. ගැහින්නක දුන් අහර, (දරුවාට) කිරි පොවන්නියක දුන් අහර, සැමියා අතරට ගිය සත්‍රියක දුන් අහර නො පිළිගනී. දුබ්බස්සමෙහි (සමාදන් කොට පිළියෙල කල බොජුන් අතුරෙන් ගෙන) දුන් අහර නො පිළිගනී. යම් තැනෙක බල්ලෙක් එලැබ සිටියේ නම් උභව නොදී ගෙනවුත් දුන් අහර, යම් තැනෙක මැස්සෝ රැස් රැස් වැ හැසිරෙන්නාහු නම් එ තැනින් දුන් අහර නො පිළිගනී. දිගමේ ගොඩමස් නො පිළිගනී. රහජමර නො බොයි. සෞචරිකය (සියලු ශශ්‍යසමාසරයෙන් කල කාර්ය) නො බොයි. හේ එකාගාරික (එක් ගෙයෙකින් ම අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ එකාලොපික (එක් බඳු පිඩෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. ආගාරික (දෙපයෙකින් අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ ආලොපික (දෙබත් පිඹුයෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. සත්තාගාරික (සත් ගෙයෙකින් අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ සත්තාලොපික (සත් අහරපිඩෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. එක් දතතිසයක (කුඩා තලියෙක) බතින් ද යැපෙයි, දත්ති දෙකෙක බතින් ද යැපෙයි. දතති සතෙක බතින් ද යැපෙයි. දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. දෙදවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. සත් දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. මෙසේ මෙබදු වූ අබිමසක් හැර දවසක් ද වාර බත් වැලැදීමේ වුහයේ යෙදුණේ වෙසෙයි.

1 ඉකිලි (උකකලි) නම් බත් පිසන වලදකි. පැහ නම් බත් ලන ප.හ සි.

10. ඉමේ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපකකමා එකෙසං සමණ්ඛාහමණොනං සාමඤ්ඤසඛිධාතා ව චුහමඤ්ඤසඛිධාතා ව: සාකහකෙඛා වා හොති, සාමාකහකෙඛා වා හොති, නිවාරහකෙඛා වා හොති, දදුලහනකඛා වා හොති, හටහකෙඛා වා හොති, කණනකෙඛා වා හොති, ආවාමගකෙඛා වා හොති, පිඤ්ඤකහනකඛා වා හොති, තිණහනකඛා වා හොති, ගොමයහකෙඛා වා හොති, වනමුලප්ලාහාරෙ යාපෙති පවත්ත- ප්ලහොජ්.

11. ඉමේ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපකකමා එකෙසං සමණ්ඛාහමණොනං සාමඤ්ඤසඛිධාතා ව චුහමඤ්ඤසඛිධාතා ව: සාණාති පි ඛාරෙති, මසාණාති පි ඛාරෙති, ජවදුසානි පි ඛාරෙති, පංසුකුලානි පි ඛාරෙති, තිරිටානි පි ඛාරෙති, අජ්නමපි ඛාරෙති, අජ්නකඛිපමපි ඛාරෙති, කුසවිරමපි ඛාරෙති, වාකවිරමපි ඛාරෙති, එලකවිරමපි ඛාරෙති, කෙස- කමමලමපි ඛාරෙති, වාලකමමලමපි ඛාරෙති, උලුකපකඛිකමපි ඛාරෙති, කෙසමසුලොවකො'පි හොති කෙසමසුලොවතානුයොගමනුයුතො, උඛවට්ඨකො'පි හොති ආසනපටිකඛිතො, උකකුටිකො'පි හොති උකකුටිකපඛිතමනුයුතො, කණටිකාපසසසිකො'පි හොති, ඤ්ඤ- කාපසසෙ සෙයං කපෙති, එලකසෙයමපි කපෙති, එඤ්ඤසෙයමපි කපෙති, එකපසසසසිකො'පි හොති, රජොජලලධරෙ අඛොකාසිකො'පි හොති යපාසජාතිකො, වෙකටිකො'පි හොති විකට්ඨොජනානුයොග- මනුයුතො, අපානකො'පි හොති අපානකතමනුයුතො, සායනතිස- කමපි¹ උදකොරෙහණානුයොගමනුයුතො විහරති”ති.

12. “අචෙලකො වේ'පි කසසප හොති මුත්තාචාරො හජාපලෙඛතො -පෙ- සත්තාහිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අභිමාසිකමපි පරියාගහත්තහොජනානුයොගමනුයුතො විහරති. තසස වායං සීලසමපද විත්තසමපද පඤ්ඤසමපද අනාපිතා හොති අසච්ඡිකතා. අච ඛො සො ආරකා'ව සාමඤ්ඤ, ආරකා'ව චුහමඤ්ඤ.

යනො ඛො කසසප හිකවු අචෙරං අඛාපජ්ජං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ඤ ඛො අනාසවං වේතොට්ඨවතිං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතා උපසමජජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති කසසප හිකවු සමණො ඉති'පි චුහමණො ඉති'පි.

1. සායනතිසකතී පි පාඨො.

10. ඇවැත් ගොසුමාණනි, ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ ‘මහණකම්’ යැයි කියන ලද, ‘බමුණුකම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් (තවුස්-දම්) කෙනෙක් වෙති: අමුපලා බුදිනේ හෝ වෙයි. බොඩහමු බුදිනේ හෝ වෙයි. සියලු වී (සුරු හැල්) බුදිනේ හෝ වෙයි. සම් ලියා පු කසට බුදිනේ හෝ වෙයි. ලහවු ද දිය සෙවෙල් ද බුදිනේ හෝ වෙයි. සහල් කුඩු කන්නේ හෝ වෙයි. දඹුබත් කන්නේ හෝ වෙයි. මුරුවට කන්නේ හෝ වෙයි. තණකොළ කන්නේ හෝ වෙයි. ගොම කන්නේ හෝ වෙයි. වන මුල් පල අහර කොටැන්නේ තමා ම වැඩුණු පල වලදනුයේ හෝ යැපෙයි.

11. ඇවැත් ගොසුමාණනි, ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ ‘මහණුවම්’ යැයි කියන ලද, ‘බමුණුවම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් කෙනෙක් වෙති: හණවැහැරි ද දරයි. අන් හු හා හන නුල් මුසු කොට විසු වසනු දරයි. මිනියෙන් බැහැර කොට පු වසනු දරයි. ඉවතැ පු කඩමාලු රෙදි දරයි. රිපිසුමුඵයෙන් විසු වසනු දරයි. අඳුන්මුවසම් දරයි. මැදින් පැළෑ අඳුන්මුව සම් දරයි. කුසතණ ගොතා කල වැහැරි ද දරයි. නියදවැහැරි ද දරයි. මිනිස් කෙහෙයෙන් කල කම්බිලි ද දරයි. අස්වලග ලොමින් කල කම්බිලි දරයි. මහමුහුණු පියාපත් ගොතා කල වස්තු දරයි. කෙහෙ රවුලු ඉදිරිමෙහි යෙදුණේ කෙසමසුලොවක ද වෙයි පිළිකෙවු කල අසුන් ඇත්තේ නැති සිටුනේ වෙයි. උත්කුටුක වුණේ ද උත්කුටුකවියපියෙහි යෙදුණේ උත්කුටුක (වැ පැන පැන යන්නේ)ද වෙයි. කණ්ටකාපසාසික (බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ සමක් අතුරා එහි ඉදුම් හිටුම් ඇ කරනුයේ) ද වෙයි. බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ පු ඇතිරියෙහි ශාන්තය කෙරෙයි. පුවරුගෙහි ශයනය කරන්නේ ද වෙයි. එණ්ඛිලසෙය්‍යාව (පිල්කඩෙහි ශයනය) කරන්නේ ද වෙයි. එකපසාසික (එක් ඇලයෙකින් හෝනේ) ද වෙයි. රජස්දලි දරනුයේ එළිමහනැ වසනුයේ ද වෙයි. අතුරන ලද පරිදි වූ (වෙනස් නොකොට) අස්තැ හිඳුනේ ද වෙයි. විකානසොල්තයෙහි (ගුඵානුතවයෙහි) යෙදුණේ වෛකානික ද වෙයි. අපානකකියෙහි (සිහිල් දිය නොපිමෙහි) යෙදුණේ සිහිල් දිය නොබොන්නේ ද වෙයි. සවස තෙවැනි කොට (උදේ මද්දහන සවස යන තුන් වේලෙහි පවී සෝද හරිනු පිණිස) දියට බැස්මෙහි යෙදුණේ වෙසෙයි යනු යි.

12. “කාශපය, ඉදින් අවෙලකත් වේ ද, මුකතාචාරන් (හරන ලද ආචාර ඇත්තේත්) වේ ද, හසාචලෙනනවුත ඇතියේත් වේ ද සත් දවසකට වරක් අහර ගනී ද, මෙසේ මේ බඳු වූ අඩමසක් හැර දවසක් ද වාරබන් වැලැදිමේ වූතයේ යෙදුණේ වෙසේ ද, එහෙත් ඔහු පිහිත් මේ ශිලසමපතනියන් විතසමපතනියන් ප්‍රඥසමපතනියන් නො වඩන ලදුයේ පසක් නො කරන ලදුයේ මේ නම්, එසේ කලා හේ මහණුවම් කෙරෙත් දුරු ම සිටියේ වෙයි, බමුණුවම් කෙරෙත් දුරු ම සිටියේ වෙයි.

කාශපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්ෂු තෙම දොභ වෛර රහිත, දොම්නස් වාප්‍යාද රහිත මෙන් සිත වඩා ද, ආසුවයන්ගේ ඝයයෙන් අතාසුව වූ විතනවිමුකතියන් (එලසමාසියන්) ප්‍රඥවිමුකතියන් (එලඥනයන්) මේ අත්බවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දන, පසක් කොට, ලැබෑ වෙසේ ද, කාශපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යැයි කියනු ලැබේ.

13 සාකහකෙඛා චෝපි කසසප ගොති සාමාකහකෙඛා චෝපි කසසප ගොති -පෙ- චිකමුලඵලාභාරො යාපෙති පච්චතඵලභොජී. තසස වායං සීලසමපද චිතතසමපද පඤ්ඤසමපද අභාවිතා ගොති අසච්චිකතා. අඵ ඛො සො ආරකා'ව සාමඤ්ඤ ආරකා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤ.

යනො ඛො කසසප භිකචු අචෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙතතචිතතං භාවෙති, අසච්චානඤ්ච ඛයා අනාසචං චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤවිමුතතිං දිට්ඨිව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤ සච්චිකතා උපසමපජ් චිතරති, අයං වුච්චති කසසප භිකචු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

14 සාණාති චෝපි කසසප ඛාරෙති මසාණාති'පි ඛාරෙති -පෙ- සායතනියකා චි උදකොරොහණානුසොගමනුසුතො චිතරති, තසස වායං සීලසමපද චිතතසමපද පඤ්ඤසමපද අභාවිතා ගොති අසච්චිකතා, අඵ ඛො සො ආරකා'ව සාමඤ්ඤ ආරකා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤ.

යනො ඛො කසසප භිකචු අචෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙතතචිතතං භාවෙති අසච්චානඤ්ච ඛයා අනාසචං චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤවිමුතතිං දිට්ඨිව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤ සච්චිකතා උපසමපජ් චිතරති. අයං වුච්චති කසසප භිකචු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

15 එවං වුතෙන අචෙරො කසසපො ගගචනතං එතදචොච: දුකකරං භො ගොතම සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති.

“පකති ඛො එසා කසසප ලොකසමීං දුකකරං සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති.”

අචෙලකො චෝපි කසසප ගොති මුතතාවාරො -පෙ- ඉති එචරුපං අඛ්‍යාපජ්ජමපි පරියායගතතභොජනානුසොගමනුසුතො චිතරති, ඉමාය ව කසසප මතතාය ඉමිනා ව තපොපකකමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිසස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුකකරං සුදුකකරං, තෙතං අභවිසස කලලං වචනාය දුකකරං සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤ”නති.

16 සකකා ව පනෙනං අභවිසස කාතුං ගහපතිතා වා ගහපති- පුතෙනත වා අනතමසො කුමාදසියා'පි: “හන්දහං අචෙලකො භොමි මුතතාවාරො -පෙ- ඉති එචරුපං අඛ්‍යාපජ්ජමපි පරියායගතතභොජ- නානුසොගමනුසුතො චිතරාමී”ති. යසමා ව ඛො කසසප අඤ්ඤෙත්‍ර ව ඉමාය මතතාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපකකමෙන සාමඤ්ඤං වා ගොති. බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුකකරං සුදුකකරං, තසමා එතං කලලං වචනාය දුකකරං සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති.

13. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙමේ ඉදින් අමුපලා බුද්දිනුයේ වේ ද, බොඩහමු බුද්දිනුයේ වේ ද,... තමන් ම වැටුණු ඵල බුද්දින සුදු වූයේ වන මුල් පල අහර කොටැත්තේ යැපේ ද, ඔහු විසින් මේ සීලසමපතනියන් විතකසමපතනියන් ප්‍රඥසමපතනියන් නො වඩන ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලා හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්ෂු තෙම දෝෂ රහිත ව්‍යාපාද රහිත මෙන්සිත වඩා ද, ආසුචයන්ගේ ද ක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියන් ඵලඥනයන් තෙමේ ම මෙ අත්බවිහි ම වෙසෙසි නුවණින් දැන, පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ තමුදු බමුණු තමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

14. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙමේ ඉදින් හණවැහැරියන් දරා ද හණනුල් අත් හු හා මුසු කොට විසු වස්ත්‍රන් දරා ද... සවස තෙවැනි කොට දියට බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, ඔහු විසින් මේ සීලසමපතනියන් විතකසමපතනියන් ප්‍රඥසමපතනියන් නො වඩනා ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලා හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්ෂු තෙම දෝෂ රහිත ව්‍යාපාද රහිත මෙන් සිත වඩා ද, ආසුචයන්ගේ ද ක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියන් ඵලඥනයන් තෙමේ ම මෙ අත්බවිහි ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ තමුදු බමුණු තමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ”.

15. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි, කාශ්‍යප තෙම “හවද්දී භෞතමසිති, මහණකම දුෂකර ය. බමුණුකම දුෂකර යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“කාශ්‍යපය, ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන මෙය ලොවැ ප්‍රකෘති කථාව ය.”

16. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම අවෙලකත් වේ ද, මුකතාවාරත් වේ ද... මෙසේ අඩමසකට වරක් (අඩමසක් හැර දවසක්) මෙබඳු වාර බත් වැලැඳීමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මෙ පමණින් ම මේ (සුඵ තවකමින් ම) මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරත් ඉතා දුෂකරත් වන්නේ නම්, ‘මහණකම දුෂකර යැ යි, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන්න කීමට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගැහැවියක්හු විසින් හෝ ගැහැවිපුතක්හු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙසින් කලදුස්සක විසින් නුමුදු “මම දැන් අවෙලක වෙමි, මුකතාවාර වෙමි... මෙසේ අඩමසක් හැර දවසක් දැ යි මෙබඳු වාර බත් වැලැඳීමේ යෙදුණෙමි වෙසෙමි”යි මේ තවකම කරන්නට හැක්කේ වන්නේය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් මෙ පමණින් (මේ මද පිළිවෙතින්) වෙන් ව ම, මේ තවකමින් වෙන් ව ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරත් හුදුෂකරත් වේ නම්, එහෙයින් ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යනො වො කසසප හිකඩු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කසසප හිකඩු සමනො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

17. සාකහනෙඛා වෙ'පි කසසප හොති -පෙ- වනමුලඵලාභාඡො යාපටති පවතනඵලහොජී. ඉමාය ව කසසප මතතාය ඉමිනා තපො-පකකමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුකකරං සුදුකකරං, නෙතං අභවිස්ස කල්‍යං වචනාය 'දුකකරං සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති'.

සකකා ව පනෙනං අභවිස්ස කාචුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුතෙන වා අනතමිසො කුම්භදුසියාපි: 'හදුහං සාකහනෙඛා වා හොමි, -පෙ- වනමුලඵලාභාඡො යාපෙමි පවතනඵලහොජී'ති. යසමා ව වො කසසප අඤ්ඤානුච ඉමාය මතතාය අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපකකමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුකකරං සුදුකකරං, තසමා ඵතං කල්‍යං වචනාය 'දුකකරං සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති'.

යනො වො කසසප හිකඩු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කසසප හිකඩු සමනො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

18. සාණාති වෙ'පි කසසප ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනීයකම්පි උදෙසකාරොහණානුයොගමනුසුතො විහරති. ඉමාය ව කසසප මතතාය ඉමිනා තපොපකකමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුකකරං සුදුකකරං, නෙතං අභවිස්ස කල්‍යං වචනාය 'දුකකරං සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති'.

සකකා ව පනෙනං අභවිස්ස කාචුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුතෙන වා අනතමිසො කුම්භදුසියාපි: 'හදුහං සාණාතිපි ධාරෙමි, මසාණාතිපි ධාරෙමි, -පෙ- සායතනීයකම්පි උදෙසකාරොහණානුයොගමනුසුතො විහරාමි'ති. යසමා ව වො කසසප අඤ්ඤානුච ඉමාය මතතාය අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපකකමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුකකරං සුදුකකරං, තසමා ඵතං කල්‍යං වචනාය 'දුකකරං සාමඤ්ඤං දුකකරං බ්‍රහ්මඤ්ඤනති'.

යනො වො කසසප හිකඩු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙතනවිතතං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කසසප හිකඩු සමනො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම ජෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා නම් ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් අනාසුව වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බව්වි ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂුතෙම මහණ යෑයි දු බමුණු යෑයි ද කියනු ලැබේ.

17. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම අමු පලා කන්නේ වේ ද... තමන් ම වැටුණු පල බුදින සුදු වූයේ වෙතෙහි මුල් පල අහර කොට යෑපේ ද, කාශ්‍යපය, මේ පමණින් ම මේ තවකමින් ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වන්නේ නම් 'මහණකම දුෂ්කර යෑ, බමුණුකම දුෂ්කර යෑ' යි කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගෑහැවියකු විසින් හෝ ගෑහැවිපුතක්නු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදුස්සක විසින් තමුදු "මම දන් අමුපලා කන්නෙම වෙමි... ස්වයමපතිත ඵලහොඪ ව වතමුලඵලාහාර ඇත්තෙම යෑපෙමි'යි මේ තවකම් කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම මේ මද පිළිවෙතින් වෙන් ව ම මේ තවකමින් වෙන් ව ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වේ ද, එ හෙයින් 'මහණකම දුෂ්කර ය, බමුණුකම දුෂ්කර යෑ' යි මෙය කියනුවට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම ජෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා නම් ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් අනාසුව වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බව්වි ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යෑ යි කියනු ලැබේ.

18. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම හණවැහැරි දරා ද, හණකුල් මුසු අත්නුයින් විසු වස්ත්‍ර දරා ද... සවස තෙවෙති කොට දිසේ බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වූ මහණකමෙක් බමුණුකමෙක් වන්නේ නම් 'මහණකම දුෂ්කර යෑ බමුණුකම දුෂ්කර යෑ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

'මම දන් හණවැහැරි දරමි, හණකුල් අත්නුල් හා මුසු කොට විසු වස්ත්‍ර දරමි... සවස තෙවෙති කොටැති ව දිසෙහි ගැලීමෙහි යෙදුණෙම වෙසෙමි'යි ගෑහැවියකු විසින් හෝ ගෑහැවිපුතක්නු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදුස්සක විසිනුදු මෙය කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකම් හැර ම, මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂ්කරත් සුදුෂ්කරත් වේ ද, එ හෙයින් 'මහණකම දුෂ්කර ය, බමුණුකම දුෂ්කර යෑ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම ජෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා ද ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් අනාසුව වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බව්වි ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දැන, පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යෑ යි කියනු ලැබේ.

19. එවං වුද්ධො අවෙලො කසසපො භගවන්තං එතදවොච: “දුජ්ජානො භො භොතම සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො”ති.

“පකඨී ඛො එසා කසසප ලොකසමිං ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

20 අවෙලකො වෙ’පි කසසප භොති -පෙ- ඉති එවරුපං අඛම්මාසිකමපි පරියායභන්තභොජනානුගොගමනුසුද්ධො විහරති, ඉමාය කසසප මන්තාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා අභවිසස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිසස කලුං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිසස ඤාතුං ගහපතීනා වා ගහපතිපුද්ධෙන වා අන්තමසො කුම්භදුසීයාපි: අයං අවෙලකො භොති මුත්තාචාරො -පෙ- ඉති එවරුපං අඛම්මාසිකමපි පරියායභන්තභොජනානුගොගමනුසුද්ධො විහරතීති. යසමා ව ඛො කසසප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මන්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා භොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තසමා එතං කලුං වචනාය දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

යතො ව ඛො කසසප භීතබ්‍රු අවෙරං අබ්‍රාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛො අනාසවං වේදනොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිවෙස්ව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුවචති කසසප භීතබ්‍රු සමණො ඉති’පි බ්‍රාහ්මණො ඉති’පිති.

21. සාකභකෙඛා වෙ’පි කසසප භොති සාමාකභකෙඛා වෙ’පි කසසප භොති -පෙ- චනමුලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලභොජී. ඉමාය ව කසසප මන්තාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා අභවිසස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිසස කලුං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිසස ඤාතුං ගහපතීනා වා ගහපතිපුද්ධෙන වා අන්තමසො කුම්භදුසීයාපි: ‘අයං සාකභකෙඛා වා භොති සාමාක-භකෙඛා වා -පෙ- චනමුලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලභොජී’ති. යසමා ව ඛො කසසප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මන්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සමණො වා භොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තසමා එතං කලුං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

19. මෙසේ වදාල කල්හි අවෙලකාශප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “භවදී ගෞතමසිති, මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ”යි මේ වචන කිය.

“කාශපය, ‘මහණ තෙමේ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය ලොවැ ප්‍රකෘති කථාව ම ය.”

20. කාශපය, ඉදින් තවුස් තෙම අවෙලක වේ ද,... මෙසේ මෙබඳු වූ අභිමාසික පඨායභක්‍ෂනභාජනවුතයෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශපය, මේ මද පිළිවෙතින්, මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුත්තේ ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුත්තේ යැ’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

ගෑහැවියකු හෝ ගෑහැවිපුතක්හු හෝ යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක හෝ විසිනුදු ‘මේ තෙමේ අවෙලක වෙයි, මුක්තාචාර වෙයි... මෙසේ මෙබඳු අභිමාසික වූ ද පඨායභක්‍ෂනභාජනවුතයෙහි යෙදුණේ වෙසේ යැ’ යි ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. කාශපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකම් හැර ම මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ හෝ දුකසේ දත යුතු වේ ද, ඉතා දුකසේ දත යුතු වේ ද, එහෙයින් ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ’යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශපය, යම් කලෙක පටන් හික්‍ෂු තෙම මෙවර නැති, ව්‍යාපාද නැති, මන්සිත වඩා ද, ආප්‍රවයන්සේ ක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධිය ද ඵලඤ්ඤාද මෙ අත්බව්හි ම තෙමේ වෙසෙයි නුවණින් දුත පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශපය, මේ හික්‍ෂු තෙම මහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

21. කාශපය, හවුස් තෙම ඉදින් අමු පලා කන්නේ වේ ද, බොධි-හමු කන්නේ වේ ද,... ස්වයංපතිතඵල වලදත සුලු වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේ ද, කාශපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණා දුකසේ දත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

මෙ තෙම අමුපලා කන්නේ හෝ වෙයි, බොධිහමු කන්නේ හෝ වෙයි... ස්වයංපතිතඵලහොජ් වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේ යැ’ යි ගෑහැවියකු විසිනුදු ගෑහැවිපුතකු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක විසිනුදු ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. (එහෙයිනි.) කාශපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙතින් අත් තන්හි ම, මේ තවකමින් අත් තන්හි ම, දුකසේ දත යුතු වූ ඉතා දුකසේ දත යුතු වූ මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේ ද, එහෙයින් මහණ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත යුතු ය යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යනො ඛො කසසප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙතතච්ඡතං භාවෙති, අසච්චානඤ්ච ඛයා අනාසචා චේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං චුළචති කසසප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

22. සාණාති චේ'පි කසසප ධාරෙති, මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනීයකම්පි උදකොරොහණානුයොගමිනුසුත්තො විහරති, ඉමාය ච කසසප මත්තාය ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්ස කල්ලං චචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

සකකා ච පතෙසො අභවිස්ස ඤ්ඤාං ගහපතිනා වා ගහපතීපුත්තෙන වා අනතමසො කුම්භදුභියාපි: 'අයං සාණාති'පි ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනීයකම්පි උදකොරොහණානුයොගමිනුසුත්තො විහරති'ති. යසමා ච ඛො කසසප අඤ්ඤාත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තසමා එතං කල්ලං චචනාය 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

යනො ඛො කසසප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙතතච්ඡතං භාවෙති, අසච්චානඤ්ච ඛයා අනාසචා චේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ . සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං චුළචති කසසප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

23. එවං චුත්තො අචේලො කසසපො භගවන්තං එතදචෝච: "කතමා පත සා හො ගොතම සීලසම්පදා, කතමා විතතසම්පදා, කතමා පඤ්ඤාසම්පදා?"ති.

ඉධ කසසප තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං -පෙ- භගවා. නො ඉමං ලොකං -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති -පෙ- බ්‍රාහ්මචරියං පඤ්ඤෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපතී වා -පෙ- සො තං ධම්මං සුණාති තථාගතෙ සඤ්ඤාං පටිලගති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසඤ්චිකන්ති: සම්මාධො සරාචාසො -පෙ- 'යනනුතාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙතා කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදෙතා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති'.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් වනාහි භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මෙන්සිත වඩා ද, ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලඥනයත් මෙ අත්බවිති ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

22. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම ඉදින් හණවැහැරි දරා ද, හණනුල් මුසු හුසින් විසූ වස්ත්‍ර දරා ද,... සවස තෙවෙනි කොට දියේ ගැලීමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතිනුත් මේ තවකමිනුත් දුකසේ දතයුතු, ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම් 'මහණා දුකසේ දත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත යුතු ය' යන මෙය කියන්නට නො නිසි වන්නේ ය.

'මේ තෙම හණවැහැරි ද දරයි, මිශ්‍රක වස්ත්‍ර ද දරයි... සවස තෙවෙනි කොට ද (ත්‍රිසකුසායෙහි ද) දියේ ගැලීමේ යෙදුණේ වෙසේ' යැ යි ගැහැවියකු විසිනුදු ගැහැවිපුතක්හු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කලදස්සක විසිනුදු මොහු දත හැකි ද වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් තෙයෙකින් ම මේ මද පිළිවෙතින් අත් තන්හි ම, මේ තවකමින් අත් තන්හි ම, දුකසේ දත ගත යුතු, ඉතා දුකසේ දත ගත යුතු මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේ ද, ඵලසමාධිත් 'මහණා දුකසේ දත ගත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත ගත යුතු ය' යන මෙය කියන්නට නිසි ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම දොළ නැතිවූ ව්‍යාපාද නැති වූ මෙන්සිත වඩා ද, ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් ආසුච නැති ඵල සමාධියත් ඵලඥනයත් මෙ අත්බවිති ම තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම ශ්‍රමණ නමුදු බ්‍රාහ්මණ නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

23. මෙසේ වදාළ කල්හි අවේලකාශ්‍යප තෙම "හවද් ගෞතමසිති, ඒ ශීලාමපත් කවරේ ද? ඒ විතකසමපත් කවරේ ද? ඒ ප්‍රඥසමපත් කවරේ ද?" යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් විචාලේ ය. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:)

කාශ්‍යපය, මේ ලොවැ අර්හත් වූ... භාග්‍යවත් තථාගත තෙම පහල වෙයි. හේ මේ ලොකය... තෙමේ ම දැන පසක් කොට පවසයි. හේ දහම් දෙසයි... බබ්බර පවසයි. ඒ දහම් ගැහැවියෙක් හෝ... අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදහැ පිලිලබයි (උපදවයි) හේ ඒ සැදහැ ලැබීමෙන් යුත් වූයේ, ගිහිගෙය සම්බාධ ඇත්තේ ය... 'මම කෙතෙ රවුලු බා හැර කසාවත් හැද ගිහිගෙන් නික්මැ සසුන් වන්නෙමි නම යෙහෙකැ' යි හේ සලකයි.

සො අපරෙන සමයෙන -පෙ- අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජතො සමානො පාතිමොකඛසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- සමාදාය සිකඛති සිකඛාපදෙසු -පෙ-

24. කථංඤා කසසප භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති ? ඉධ කසසප භික්ඛු පාණාතිපාතං පභාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො භොති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්පදාය.- පෙ- [යථා සාමඤ්ඤාඵලෙ එවං විජාරෙතබ්බං.]

යථා චා පනෙකෙ ගොනො සමණබ්බාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මුව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපිදං: සන්තිකම්මං -පෙ- ඔසගිතං පටිමොකෙබ්බං ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මුව්ජාජ්චා පටිච්චිතො භොති. ඉදම්ස්ස භොති සීලසම්පදාය.

ස ඛො සො කසසප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි කසසප රාජා ඛතතියො මුද්ධාවසිකො නිභතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො, එවමෙව ඛො කසසප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො.

සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛනේත සමන්තාගතො, අජ්ඣන්තං අනවජ්ජබ්බං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කසසප භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති. අයං ඛො කසසප සීලසම්පදා -පෙ-

25. කථංඤා කසසප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතඤ්ඤාභොති ? ඉධ කසසප භික්ඛු චක්ඛනා රූපං දිස්වා නිමිත්තභාගාභි භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභාගාභි -පෙ- චක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- සාණෙන ගතීං සාධිතා -පෙ- ජිවහාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ජුසිතා -පෙ- මතසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගාභි භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභාගාභි -පෙ- මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අඛ්‍යාසෙකසුබ්බං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කසසප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතඤ්ඤාභොති.

26. කථංඤා කසසප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤා සමන්තාගතො භොති ? ඉධ කසසප භික්ඛු අභිකකනොන පටිකකනොන සම්පජානකාරී භොති. -පෙ- ගතෙ ධීතෙ නිසිත්තො සුතොන ජාගරිතො හාසිතො තුණ්ඨිභාවෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො කසසප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤා සමන්තාගතො භොති.

හේ මෑත කලා... සසුන් වදී. හේ මෙසේ පෑවිදි වූයේ ම පාතීමොක්කසංවරයෙන් සංවෘතව වෙසෙයි... සමාදන් කොට ගෙන සිකපදන්හි හික්මෙයි

24. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ සිල්වත් වේ ද? කාශ්‍යපය, මෙහි මහණ තෙම පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළැක්කේ වෙයි... මේ ඔහුගේ ශිලසමපත් වේ. [යට සාමඤ්ඤාඵල සුත්‍රයෙහි දැක්වුණු පරිදි විඤ්ඤා කටයුතු.]

යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවද මහණ බමුණෝ සෑදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකමීය... මුල් බෙහෙත් බැහැර කිරීම යන මේබදු වූ තිරස්විතවිදුයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් ජිවිතා කෙරෙත් ද, මේ ආදි වූ ගෝ මේබදු වූ තිරස්විතවිදුයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් හේ වැළැක්කේ වේ. මේ ඔහුගේ ශිලසමපත් වේ.

කාශ්‍යපය, හේ මහණ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, ශිලසංවරයෙන් කොසිනුදු බියක් නො දකී. මුදුතා අබිසෙස් ලත්, නාසු පසමිතුරන් ඇති, කැත් රජෙක් පසමිතුරකුගෙන් කොසිනුදු බියක් නො දකී ද, එසේ ම මහණ ගෙම ශිලසංවරයෙන් (අසංවර නැති බැවින්) කොසිනුදු බියක් නො දකී.

හේ මේ ආයච්චිලසකකියෙන් සමන්විත වූයේ තමා කෙරෙහි වූ තිදෙස්බව සුවය විදී. කාශ්‍යපය, මෙසේ මහණ සිල්වත් වෙයි. කාශ්‍යපය, මේ ඒ ශිලසමපත් ය...

25. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද? කාශ්‍යපය, මේ සත්තා මහණ තෙම ඇසින් රූපයක් දක තිමිතනග්‍රාහී නො වෙයි. අනුවාසඤ්ඤානග්‍රාහී නො වෙයි.... වක්ඛුරිඤ්ඤා-යෙහි සංවරයට පෑමිණෙයි. කතින් හඬක් අසා.. නැහැයෙන් ගඳක් අසා.... දිවෙත් රූක් ආසවාදන කොට... කයින් ස්ප්‍රච්ච්චයක් සපයී කොට.... මනසින් දහමක් දන.... නිමිතනග්‍රාහී නො වෙයි. අනුවාසඤ්ඤා-ග්‍රාහී නො වෙයි... මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පෑමිණෙයි. හේ මේ ආදී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සතන්හි නොකිලිටි අභිවිතනසුවය විදී. කාශ්‍යපය, මහණ තෙම මෙසේ ඉදුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වෙයි.

26. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සතිසම්පරඤ්ඤායෙන් සුකත වේ ද? ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරලා ඊමෙහි ද නුවණින් දන (එය) කරන සුලු වෙයි... ගමනෙහි සිටිමෙහි හිඳිමෙහි තිඳිමෙහි තිඳි වැරිමෙහි කීමෙහි තිහඬ වීමෙහි නුවණින් දන (එය) කරන සුලු වෙයි. කාශ්‍යපය, මහණ තෙමේ මෙසේ සතිසම්පරඤ්ඤා-යෙන් සමන්විත වෙයි.

27. කප්ඤ්ච ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති ? ඉධාවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපාරිහාරිකෙන විචරෙන -පෙ- කුච්ඡපාරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

28. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන සතිසම්ප-ජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිතනං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤා අබ්බතාකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡානතනං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙනා නිසීදති පලලබ්බං ආභුජ්ඡා උජ්ජං කායං පණ්ණධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

29. සො ලොලක අභීජ්ඣං පහාය විගතාභිජේඤ්ඤාන වෙතසා විහරති. අභීජ්ඣාය විතනං පරිඤ්ඤාධෙති -පෙ- ව්‍යාපාදපදෙසං පහාය අව්‍යා-පන්තවිතො විහරති -පෙ- ඵිතමිඤ්ඤං පහාය විගතඵිතමිඤ්ඤා විහරති -පෙ- උඤ්චවකුක්කුච්චං පහාය අනුඤ්ඤානො විහරති -පෙ- විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡා විහරති. අකථංකඵී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විවි-කිච්ඡාය විතනං පරිඤ්ඤාධෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදය කම්මනෙන පයොජේය්‍ය. තස්ස භෙ කම්මනා සමිජේඤ්ඤායං -පෙ- සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුළෙවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො බක්ඛිතාගාරෙ බඳොය්‍ය අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තම්හා බක්ඛිතා මුළෙවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දුසො අස්ස අනතතාධිතො -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසව්‍යා මුළෙවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සධ්වො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං පටිපජ්ජේය්‍ය -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං නිස්ථරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බක්ඛිතාගාරං යථා දුසව්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමග්ගං ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ අපභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො අනණ්‍යං යථා ආරොග්‍යං යථා බක්ඛිතමොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමභුමිං, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති.

27. ඇවැත්ති, කෙසේ නම් මහණ තෙම සතුටු සිතැත්තේ මේ ද ? ඇවැත්ති, මේ සත්තෙහි මහණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටු-රෙත් ද... කුසපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණිච්චයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද තමා සතු අවපිරිකර පමණක් ගෙන ම යෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ ම සතුටු වෙයි.

28. හේ මේ ශ්‍රෙණු ශිලසකකයෙන් සමන්විත වූයේ, මේ ම ඉන්ද්‍රිය-සංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙම ශ්‍රෙණු සතිසම්පජ්ඣයෙන් සමන්විත වූයේ, මේ ආයතී සතතුමයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වෘක්ඛමූල පථිත කදුරුලී ගිරිගුහා සොහොන් වනප්‍රසාන අභ්‍යවකාශ පිදුරුරැසින් (ගිරිලෙන් පරිද්දෙන්) කල ගුහා යන මේ ජනයාගෙන් හිස් වූ සෙතස්තස් හජනය කරයි. හේ පසුබත්ති පිණිච්චයෙන් පෙරලා ආයේ, පලක් බැඳ කය ඇඳ නැති යේ පිහිටුවා, සිහිය කමටහන් අරමුණට යොමු කොට තබා ගිඳියි.

29. හෙ තෙම ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට, අභිධ්‍යාව පහ වූ සිතින් උපලක්ඛිත වැ වෙසෙයි. අභිධ්‍යාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි... ව්‍යාපාද දොෂය දුරු ලා ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙසෙයි... ස්‍යානාන-මිඤ්ඤය දුරු ලා පහ වූ ස්‍යානානමිඤ්ඤය ඇත්තේ වෙසෙයි... උඤ්චවකුක්ඛුච්ච දෙක දුරු ලා අනුඤ්ඤ වැ වෙසෙයි... විචිකිත්සාව දුරු ලා තරණය කල විචිකිත්සා ඇත්තේ කුසල් දහමිහි සැක නැත්තේ වෙසෙයි. විචි-කිත්සාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, යම්හේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන කමාන්ත යොදන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමාන්ත සමාඤ්ච වන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්හේ පුරුෂයෙක් ගිලන් වූයේ දුඛිත වන්නේ ද,... හේ මෑත කාලෙක ඒ ගිලන් බැවින් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්හේ පුරුෂයෙක් දහගෙහි බඳනා ලද්දේ වන්නේ ද, හේ මෑත කාලෙහි ඒ බැඳුමෙන් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්හේ පුරුෂයෙක් තමා අයන් පැවැතුම් නැති දසයෙක් වන්නේ ද,... හේ මෑත කලා ඒ දස බැවින් මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්-නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්හේ ධනය ඇති හොඟ ඇති පුරුෂයෙක් දික් කතරමඟකට බස්නේ ද... හේ පසු කලා ඒ කතර තරණය කොට එයින් නික්මා යන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙම ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් දහගෙයක් මෙන් දස බවක් මෙන් දුරු කතරමඟක් මෙන් තමා කෙරෙහි පහ නො වූ මේ නිවරණ පස දකී. ඇවැත්ති, ණය නැති බව යම්හේ ද, අරොග බව යම්හේ ද, බැඳුමෙන් මිදීම යම්හේ ද, නිවහල් බව යම්හේ ද, උච්චුරු නැති බිම් යම්හේ ද, එසේ ම මහණ තෙම මේ පඤ්ච නිවරණයන් තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ-වූවන් දකී.

30. තසසීමෙ පඤ්චනීවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපසස්තො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිඨි ජායති. පීඨිමනස්ස කායො පසස්මහති. පසස්ඛාකාමො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති. ඉසා විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි -පෙ- පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- දුඨීයං ක්කානං -පෙ- තඨීයං ක්කානං -පෙ- චතුසං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විත්තසම්පදය. අයං ඛො සා කස්සප විත්තසම්පද.

31. සො එවං සමාහිතෙ විනොත -පෙ- ඤ්ඤාදස්සනාය විත්තං අභිනීහරති අභිනිත්තාමෙති -පෙ- ඉදම්ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදය. -පෙ- නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාසම්පදය. අයං ඛො සා කස්සප පඤ්ඤාසම්පද.

32. ඉමාය ච කස්සප සීලසම්පදය ඉමාය ච විත්තසම්පදය ඉමාය ච පඤ්ඤාසම්පදය අඤ්ඤා සීලසම්පද විත්තසම්පද පඤ්ඤාසම්පද උත්තරිතරු වා පඤ්ඤාසම්පද වා තප්ඨි.

33. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා සීලවාද. තෙ අනෙක-පරියායෙන සීලස්ස වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමං සීලං, නාහං තත්ථ අත්තනො සම්සමං සම්නුපසාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියොසා යද්දං අධිසීලං.

34. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා තපොජ්ඣච්ඡාවාද. තෙ අනෙකපරියායෙන තපොජ්ඣච්ඡාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියා පරමා තපොජ්ඣච්ඡා, නාහං තත්ථ අත්තනො සම්සමං සම්නුපසාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියොසා යද්දං අධිජෙඣච්ඡං.

35. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා පඤ්ඤාවාද. තෙ අනෙක-පරියායෙන පඤ්ඤාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියා පරමා පඤ්ඤා, නාහං තත්ථ අත්තනො සම්සමං සම්නුපසාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියොසා යද්දං අධිපඤ්ඤා.

36. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා විමුත්ඨිවාද. තෙ අනෙක-පරියායෙන විමුත්ඨියා වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියා පරමා විමුත්ඨි, නාහං තත්ථ අත්තනො සම්සමං සම්නුපසාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත්ථ භියොසා යද්දං අධිවිමුත්ඨි.

30. මේ පඤ්චානුකූලයන් තමා කෙරෙහි ප්‍රතිභාව වුවත් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහොත් ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තනුයේ කය සංහිදෙයි. සංහුන් කයාත්තේ සුව විදී. සුවාත්තනුයේ සිත සමාධිගත වෙයි. හේ කාමයන් කෙරෙත් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත් කෙරෙත් වෙන් ව ම .. පලමු දහන් ලැබ වෙසෙයි... දෙවැනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... තෙවැනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... සිවුවන දහන් ලැබ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ විතකසම්පත් ය. කාශ්‍යපය, මේ ඒ විතකසම්පත්තිය යි.

31. හෙතෙම මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි... දර්ශනඥතා පිණිස සිත එළවා තබයි, නැඹුරු කෙරෙයි... මේ ඔහුගේ ප්‍රඥසම්පත් වේ... 'මේ රහත්බව පිණිස කටයුතු වූ අනෙකෙක් නැතැ'යි දන ගනී. මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥසම්පත් වේ. කාශ්‍යපය, මේ ඒ ප්‍රඥසම්පත්තිය යි.

32. කාශ්‍යපය, මේ ශිලසම්පත්තියට, මේ විතකසම්පත්තියට, මේ ප්‍රඥසම්පත්තියට වඩා උත්තරීතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අත් ශිලසම්පතෙක්, විතකසම්පතෙක්, ප්‍රඥසම්පතෙක් නැත.

33. කාශ්‍යපය, ශිලවාදී වූ ඇතැම් මහණවහු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ශිලයේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ (නොකිලිටි) උතුම් ශිලයෙක් ඇද්ද, එහි තමාට සමසම වූ (මගේ ශිලයට සම ශිලයක් මා හා සම වූ) කිසිවකු මම නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලි මම ම යම් උතුම් ශිලයෙක් වේ නම් එහි හැමට වැඩි තරම් (උතුම්) වෙමි.

34. කාශ්‍යපය, තපොප්‍රගුප්පාචාරී වූ ඇතැම් මහණවහු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් තපොප්‍රගුප්පාවේ (කෙලෙසුන් තවන කෙලෙස්තට පිලිකුල් කරන විධියේ) ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ පරම තපොප්‍රගුප්පාවෙක් වේ ද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලිද යම් අභිප්‍රගුප්පාවෙක් (මාගීඵලසම්ප්‍රසන්න විධියෙක්) වේ නම් එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

35. කාශ්‍යපය, ප්‍රඥවාදී වූ ඇතැම් මහණවහු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ප්‍රඥවේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ පරම ප්‍රඥවෙක් වේ ද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලි ද යම් අභිප්‍රඥවෙක් (මාගීඵලසම්ප්‍රසන්න ප්‍රඥවෙක්) වේ ද මම ම එහි හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

36. කාශ්‍යපය, විමුක්තිවාදී වූ ඇතැම් මහණවහු කෙතෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් විමුක්තියේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආසී වූ පරම විමුක්තියෙක් වේද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලි ද යම් අභි-විමුක්තියෙක් (සමුච්චේද ප්‍රතිප්‍රසාදි නිඝරණ යන ත්‍රිපිට පරම විමුක්තියෙක්) වේ ද එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

37. ධානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං බො සමණො ගොතමො නදති. තඤ්ච බො ඉඤ්ඤාතාරෙ නදති නො පරිසාසු”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’යසු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති”ති ඵලමෙසු කස්සප වචනියා.

38. ධානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති. නො ච බො විසාරදෙ නදති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’යසු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති”ති. ඵලමෙසු කස්සප වචනියා.

39. ධානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, නො ච බො නං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’යසු වචනියා “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, පඤ්ඤාඤ්ච නං පුච්ඡන්ති”ති. ඵලමෙසු කස්සප වචනියා.

40. ධානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති, නො ච බො තෙසං පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’යසු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති, විසාරදෙ ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති. පඤ්ඤාඤ්ච තෙසං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති”ති. ඵලමෙසු කස්සප වචනියා.

41. ධානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ච නදති -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ච තෙසං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති, නො ච බො පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’යසු වචනියා “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, -පෙ- පඤ්ඤාස්ස ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. ඵලමෙසු කස්සප වචනියා.

42. ධානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ච නදති -පෙ- පඤ්ඤාස්ස ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, නො ච බො සොතබ්බං මඤ්ඤන්ති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’යසු වචනියා: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති -පෙ- පඤ්ඤාස්ස ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති. සොතබ්බාඤ්චස්ස මඤ්ඤන්ති”ති. ඵලමෙසු කස්සප වචනියා.

37. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් වනාහි සිහනද ද කෙරෙයි. එ ද වනාහි පිරිස්හි නො ව ගුණාගාරයෙක (හිස් ගෙයෙක හුදෙකලා වැ හිද) කෙරේ යැ”යි අන් තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු යැ”යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරේ” යැ යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ. (ඔවුනට මෙසේ කියැ යුතු).

38. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි. එහෙත් විශාරද ව නො කෙරේ” යැ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාදත් කෙරේ. එ ද පිරිස්හි කෙරේ. විශාරද ව ද කෙරේ” යැ යි, කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

39. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. එහෙත් අන්තොටු පැණ නො විවාරති”යි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. ඔහු “එසේ නොකියැ යුතු” යැ යි කියැ යුතු වන්නාහ. මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්හි ද එය කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. ප්‍රශ්න ද (ඔබෙන්) විවාරත් යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

40. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. ප්‍රශ්න ද ඔහු විවාරත්. එහෙත් ඔවුන්ගේ ප්‍රශ්න විවාරන ලද්දේ නො විසඳ යැ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. “එසේ නො කියැ” යුතු යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. ප්‍රශ්න ද ඔහු විවාරත්. ඔහු විසින් පැණ විවාරන ලද්දේ විසඳ” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

41. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි... ප්‍රශ්න ද ඔවුන් විසින් විවාරන ලද්දේ විසඳයි. එහෙත් පැණ විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් නො ම ගනී යැ යි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ම ය, “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි .. පැණ ද විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

42. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි... පැණ විසඳීමෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ද ගනී. එහෙත් අන්තොටු ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට නො සිතත්” යැ යි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ම ය. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැණ විසඳීමෙන් සිත් ද ගනී. ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අන්තොටු සිතත්” යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

43. ධානං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ජනී යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදනී, පරිසාසු ව නදනී -පෙ- සොතබ්බඤ්ඤාසං මඤ්ඤානනී. තො ව ඛො සුඤ්ඤා වසං පසීදනනී”ති. තෙ ‘මා හෙවනනී’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදනී -පෙ- සොතබ්බඤ්ඤාසං මඤ්ඤානනී. සුඤ්ඤා වසං පසීදනනී”ති එවමසු කසසප වචනීයා.

44. ධානං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ජනී යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදනී, පරිසාසු ව නදනී -පෙ- සුඤ්ඤා වසං පසීදනනී, තො ව ඛො පසනනා පසනනාකාරං කරොනනී”ති. තෙ ‘මා හෙවනනී’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදනී -පෙ- සුඤ්ඤා වසං පසීදනී, පසනනා ව පසනනාකාරං කරොනනී” ති එවමසු කසසප වචනීයා.

45. ධානං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ජනී යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදනී, පරිසාසු ව නදනී -පෙ- පසනනා ව පසනනාකාරං කරොනනී තො ව ඛො තථතතාය පටිපජ්ජනනී”ති. තෙ ‘මා හෙවනනී’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදනී -පෙ- පසනනා ව පසනනාකාරං කරොනනී. තථතතාය ව පටිපජ්ජනනී”ති එවමසු කසසප වචනීයා.

46. ධානං ඛො පනෙනං කසසප විජ්ජනී යං අඤ්ඤානිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදනී -පෙ- තථතතාය ව පටිපජ්ජනනී, තො ව ඛො පටිපනනා ආරාධෙනනී”ති. තෙ ‘මා හෙවනනී’ය්‍යු වචනීයා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදනී, පරිසාසු ව නදනී, විසාරදෙ ව නදනී, පඤ්ඤාඤ්ඤා නං පුච්ඡනනී, පඤ්ඤාඤ්ඤා තෙසං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති, පඤ්ඤාසං ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, සොතබ්බඤ්ඤාසං මඤ්ඤානනී, සුඤ්ඤා වසං පසීදනනී, පසනනා ව පසනනාකාරං කරොනනී, තථතතාය ව පටිපජ්ජනනී පටිපනනා ව ආරාධෙනනී”ති එවමසු කසසප වචනීයා.

47. එකමිදහං කසසප සමයං භජ්ජනෙන විහරුමි හිජ්ඣකුමෙ පබ්බතෙ. තත්‍ර මං අඤ්ඤාතරො තපබ්බුභමිචාරී නිග්‍රොධො නාම අධිජෙගුචෙජ් පඤ්ඤං පුච්ඡී. තසසාහං අධිජෙගුචෙජ් පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසීං. බ්‍යාකතො ව පන මෙ අතනමතො අගොසි පරං විස මතතායානී.

43. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි. පිරිස්හි ද නද දෙයි... ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අන්හු ද සිතත්. එහෙත් ඔහු බස් අසා අන්හු නො පහදිත්” යැ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ, යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කියා යුතු” යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි... අන්හු ද ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිති”යි. කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කියා යුතු වන්නාහ.

44. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි. පිරිස්හි ද නද දෙයි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. එහෙත් පැහැදුණෝ පැහැදුණු අයුරක් නො කෙරෙත් යැ යි මෙතේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කියා යුතු” යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත් යැ” යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියා යුතු වන්නාහ.

45. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි. පිරිස්හි ද නාද කෙරෙයි... පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. එහෙත් තථා භාවය පිණිස (ධර්මානුබ්බිප්පතිපත්ති පුරානු පිණිස) නො ම පිළිපදිත් යැ යි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කියා යුතු” යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි... පැහැදුණෝ ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. ධර්මානුබ්බිප්පතිපත්ති පුරානු පිණිස ද පිළිපදිති”යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියා යුතු වන්නාහ.

46. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි... ධර්මානුබ්බිප්පතිපත්ති පුරානු පිණිස ද පිළිපදිත්. එසේ පිළිපත්තෝ ද (එසින් ඒ ගොසුම්හුගේ) සිත් නො ගනිත්” යැ යි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, කාශ්‍යපය, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නො කියා යුතු” යැ යි ඔහු කියා යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොසුම් සිංහනාද ද කෙරෙහි. පිරිස්හි ද නාද කෙරෙයි. විශාරද ව ද නාද කෙරෙයි. අන්හු ප්‍රශ්න ද ඔහු පුළුවසින්. ඔවුන් විසින් පුළුවනා ලද්දේ ප්‍රශ්න ද විකෘදීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී. ඔහු ද ඒ මහණ ගොසුම් බස් ඇසිය යුතු කොට ද සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. තථාභාව පිණිස (ධර්මානුබ්බිප්පතිපත්ති පුරානු පිණිස) ද පිළිපදිත්. (එසේ) පිළිපන්නාහු ද ඒ මහණ ගොසුම්හු සිත් ගනිත් යැ” යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියා යුතු වන්නාහ.

47. කාශ්‍යපය, මම් එක් සමයෙක රජගහ නුවර ගිජුකුළු පව්වෙහි වෙසෙමි. එ සමයෙහි න්‍යාග්‍රාම නම් එක්තරු තපොබ්‍රහ්මචාරී (උතුම් තපස් කරන) පිරිවැජ්ඣෙක් අභිජ්ඣුප්පායෙහි පැණයක් මා විවෘතය. අභිජ්ඣුප්පායෙහි පැණ විවාරන ලද මම් ඔහුට එය විකෘ කීයෙමි. මා විසින් එසේ විසදන ලද කල්හි හේ ඉතා මහත්සේ සතුටු විය.

48 “ඉකා භී භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා න අත්තමනො අස්ස පරං පිය භෙනාය? අභම්පි භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා අත්තමනො පරං පිය මත්තාය. අභිකකන්තං භනෙන, අභිකකන්තං භනෙන. සෙය්‍යථාපි භනෙන නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුකස්ස වා මග්ගං ආචිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජෙය්‍යං ධාරෙය්‍ය වකඛුමනො රූපානි දකඛිනතීනි, එවමෙව භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාභා භනෙන භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුන්ධිස ඤ්ච. ලභෙය්‍යාභං භනෙන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති”.

49. “යො ඛො කස්සප අඤ්ඤතිජ්ජියපුබ්බො ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ ආකඛිති පබ්බජ්ජං, ආකඛිති උපසම්පදං, සො වත්තාරො මාසෙ පරිචසති. වතුන්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු නං පබ්බාජෙන්නති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අපි ව මෙඤ්ච පුග්ගලවෙමත්තතා විදිතා”ති.

50. “සචෙ භනෙන අඤ්ඤතිජ්ජියපුබ්බො ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ ආකඛිත්තා පබ්බජ්ජං ආකඛිත්තා උපසම්පදං වත්තාරො මාසෙ පරිචසන්ති, වතුන්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු නං පබ්බාජෙන්නති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අභං වත්තාරි වස්සානි පරිචසිස්සාමි. වතුන්තං වස්සානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු මං පබ්බාජෙන්නතු, උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායා”ති.

51. අලඤ්ච ඛො අචෙලො කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං අලඤ්චපසම්පදං. අචිරූපසම්පනො ඛො පතායසමා කස්සපො එකො වූපකචෙඨා අප්පමතො ආනාපි පභිතතො විහරතො, න චිරසෙසව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨිව ධම්මෙ සගං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. “ඛිණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණියං. නාපරං ඉත්තනායා”ති අබ්භඤ්ඤසි.

අඤ්ඤතරො ව ඛො පතායසමා කස්සපො අරහතං අභොසීති.

සීහනාදසුත්තං නිට්ඨිතං අට්ඨමං.

48. (එවිට අවෙලකාශප මෙය කීය:) “වහන්ස, කවරෙක් තම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් අසා ඉතා මහත් සේ සතුටු නො වන්නේ ද, වහන්ස, දෙශනාව අභිකාන්තය. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු කොට තැබුවක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළියන් දෑයක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංමුලා වුවකුට මග කියන්නේ ද, ඇස් ඇතියෝ රූප දක්නාහ සි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවසීණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසප්‍රව ලබමි වා”.

49. “කාශ්‍යපය, ආපරු අන්තොටු වූ යමෙක් මෙ සස්තෙහි පැවිද්ද කැමැත්තේ නම්, උපසප්‍රව කැමැත්තේ නම්, හේ සිටු මසක් පිරිවෙස් වසයි. සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිතැති භික්ෂුහු ඔහු පැවිදි කෙරෙත්. භික්ෂුභාවය පිණිස උපසපත් කෙරෙත්. එහෙත් මෙහි මා විසින් පුද්ගලතානාචය දත්තා ලදු”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.

50. එවිට පිරිවැජ් නෙම “වහන්ස, ඉදින් උපර අන්තොටු වූවෝ මෙ සස්තැ පැවිද්ද කැමැති වන්නාහු උපසප්‍රව කැමැති වන්නාහු සිටු මසක් පිරිවෙස් වසන් නම්, සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති භික්ෂුහු ඔහු පැවිදි කෙරෙත් නම්, භික්ෂු බව පිණිස උපසපත් කෙරෙත් නම්, මම සිටු වසක් පිරිවෙස් වසන්නෙමි. සිටු මස ඇවෑමෙන් සතුටු වූ සිතැති භික්ෂුහු මා පැවිදි කෙරෙත් වා. භික්ෂුභාවය පිණිස මා උපසපත් කෙරෙත් වා”යි කී ය.

51. අවෙලකාශප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසප්‍රව ද ලද්දේ ම ය. ආයුෂමත් කාශ්‍යප තෙමේ උපසපත් වූ නොබෝ කල් ඇතියේ ම හුදෙකලා වූයේ, විවික්ත වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, තිවත් කර මෙහෙයු සිතැති ව වසනුයේ, යමක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සඳුන් වදිත් ද, ඒ තිරුතතර වූ මාච්චුසම්චයඝාචසානය (රහත් පලය) නොබෝ කලෙකින් ම මෙ අත්ඛච්චි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දන, පසක් කොට, පැමිණ (ලැබ) විසි ය. (එසේ වසනුයේ) “භවොත්පතතිය නෂිණ විය, මගබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, එය සඳහා කටයුතු ද කරන ලද, මෙ රහත්ඛච්චි පිණිස තවත් කටයුතු දෑයෙක් තැනැ”යි (පස්විකුම්‍බුත්‍රවණින්) දැනැ ගත්තේ ය.

ආයුෂමත් කාශ්‍යපයෝ රහතුන් අතුරෙහි එක්තරු ඡකනෙක් වූහ.

අට වන සිංහනාදසුත්‍රය නිමිසේ ය.

9. පොට්ටුපාද සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කැමැත්තුවරු දෙවරම් නම් වූ අන්තර්විච්ඡිද්‍රිත අරමා වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි පොට්ටුපාද නම් පිරිවැජි තෙම, (බමුණුතිවටු ආදීන් රැස් වූ තමනමන් සමය පවසන හෙයින්) සමයප්‍රවාදක නම් වූ (තිඹිරුක්පෙලින් පිරිකෙටුණු හෙයින්) තිඤ්ඤාචාර නම් වූ (පලමු එක් හලක් ම වූ තැන වැටින්) එකශාලක නම් වූ, මල්ලිකා දෙවියනේ උයනෙහි, පිරිවැජියන් තුන්දහසක් පමණ වූ මහ පිරිවැජි පිරිසක් හා වෙසෙයි.

2. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු වේලෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පිඬු පිණිස කැමැත් තුවර පිටිසි සේක. එ විටැ “කැමැතෙහි පිඬු පිණිස හැසිරෙනුවට තව මැ ඉතා උදයන යැ. ඉදින් මම සමයප්‍රවාදක තිඤ්ඤාචාර එකශාලක නම් වූ මල්ලිකාරාමය කරා, පොට්ටුපාද පිරිවැජි වෙත ගියෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත පිය. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... ඒ මල්ලිකාරාමය කරු වැඩි සේක.

3. එ සමයෙහි පොට්ටුපාද පිරිවැජි තෙම - රුජකථා වොරකථා මහාමාත්‍රකථා සේනාකථා හයකථා සුඛකථා අන්තකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා ගනිකථා මාලාකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා සක්‍රීකථා පුරුෂකථා ගුරකථා විහිඛාකථා කුලභසානකථා පුළුප්‍රෙතකථා ලොකාඛ්‍යාසිකා සමුද්‍රාඛ්‍යාසිකා ඉතිහවා-හමකථා යන මේ හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ මෙබඳු නොයෙක් වැදූරුම් තිරිසන්කථා කියන, සොළවන් වූ, උස් හඬ හෙහඬ ඇති මහපිරිවැජි-පිරිස සහ හුන්නේ වෙයි.

4. පොට්ටුපාද පිරිවැජි තෙම දුරින් ම වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දැක, “හවන්හු නිහඬ වෙත් වා. හවන්හි, හඬ නො කරවු. මේ මහණ ගොසුම් එයි. ඒ ආසුණින් තෙම නිහඬබව කැමැත්තේ ය. නිහඬබවහි ගුණ කීයන සුලු ය. පිරිස නිහඬ සේ දැන එළැඹියා සුදු කොට සිතුවොත් යෙහෙකැ”යි සිය පිරිස සංහුන් කෙරේ ය. මෙසේ බහු කී කලැ ඒ පිරිවැජියෝ නිහඬ වූහ. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොට්ටුපාද පිරිවැජියා කරු, එළැඹි සේක. එ කල්හි පොට්ටුපාද පිරිවැජි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක් වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සේ යහපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩනට කැලකින් පසු මේ අවසාව ලත් සේක් වත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශුභාගමිතයෙකි. මේ අස්තෙක් පනවන ලදැ”යි කී ය. පනවන ලද අස්තෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හුන් සේක. පොට්ටුපාද පිරිවැජි ද එක්තරා ඕචි අස්තක් ගෙන එක් පසෙක හුන්නේ ය. එක් පසෙක හුන් පොට්ටුපාද පිරිවැජියාට “පොට්ටුපාදසිනි, මෙහි දැන් තෙපි කවර නම් කථායෙකින් හුන්නහු ද? මා එන්නාට පෙර මා එන තෙක් මේ අතර නොපගේ කිනම් කථාවෙක් අඩාලු මි දැ?”යි අසාවදල සේක.

5. එවං වුතොන පොඬුපාදො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: තිට්ඨතෙසා භනොන කථා, යාය මයං එතර්භි කථාය සන්තිසිත්තා. තෙසා භනොන කථා භගවතො දුලලහා භවිස්සති පච්ඡාපි සචණොය. පුරිමානි භනොන දිවසානි පුරිමතරුනි නානාතිත්ථියානං සමණවුභමිණානං කුභුහලසාලාය සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අභිසංඝොතිරොධො කථා උදපාදී “කථං හු ඛො හො අභිසංඝොතිරොධො හොති ?”ති.

(1) තනුකවෙච එවමාහංසු: “අහෙනු අපච්චයා පුරිසස්ස සංඝො උපපජ්ජන්ති’පි නිරුජ්ඣන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපපජ්ජන්ති, සංඝොදී තසම් සමයෙ භොති. යසම් සමයෙ නිරුජ්ඣන්ති, අසංඝොදී තසම් සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤපෙනති.

(2) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පත මෙ’තං හො එවං භවිස්සති. සංඝො හි හො පුරිසස්ස අත්තා, සා ච ඛො උපෙති’පි අපෙති’පි. යසම් සමයෙ උපෙති, සංඝොදී තසම් සමයෙ භොති. යසම් සමයෙ අපෙති, අසංඝොදී තසම් සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤපෙනති.

(3) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පත මෙ’තං හො එවං භවිස්සති. සන්ති හි හො සමණවුභමිණා මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තෙ ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝො උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝොදී තසම් සමයෙ භොති. යසම් සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝොදී තසම් සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤපෙනති.

(4) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පත මෙ’තං හො එවං භවිස්සති. සන්ති හි හො දෙවතා¹ මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තා ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝො උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝොදී තසම් සමයෙ භොති. යසම් සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝොදී තසම් සමයෙ භොති”ති ඉතෙකෙ අභිසංඝොතිරොධං පඤ්ඤපෙනති.

6. තස්ස මයහං භනොන භගවන්තං යෙච ආරබ්භ සති උදපාදී: ‘අහො ඤ්ඤ භගවා, අහො ඤ්ඤ සුභ සුභතො, යො ඉමෙහං ධම්මානං සුකුසලො’ති. භගවා භනොන කුසලො භගවා පකතඤ්ඤො අභිසංඝොතිරොධස්ස. කථං හු ඛො භනොන අභිසංඝොතිරොධො භොති ?”ති.

1. පඤ්ඤපෙනති, PTS. 2. ත ඛො තාමෙතං, PTS.
3. දෙවා, සෘෂි. 4. තෙ, සෘෂි.

5. මෙසේ වදාල කලා පොට්ඨපාද පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: “වහන්ස, යම් කථාවෙකින් අපි මෙහි හුන්නමෝ නම්, ඒ කථාව තිබේවා. වහන්ස, ඒ කථාව පසු ව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසන්නට දුළිභ නො වෙයි. පුරිම පුරිමකර දවස්හි (බොහෝ කලකට පෙර) කුතුහලශාලායෙහි එක් වැ හුන් එක් රැස් වූ මහණ බමුණන් අතර “භවත්ති, අභිසංඤ්ඤනිරොධය (චිත්තනිරොධය, සංකිකනිරොධය) කෙසේ නම් වේ ද?” යි අභිසංඤ්ඤනිරොධයෙහි කථාවෙක් පහල විය.

(1) එහි ඇතැම්හු “හෙතු නැති වැ ප්‍රත්‍යය නැති වැ පුරිස්භට සංඤ්චෝ උපදනාහු ද නිරුද්ධ වන්නාහු ද වෙත්. යම් විටෙක ඔහු උපදනාහු ද, එ විටැ හේ සංඤී (සංඤ ඇත්තේ) වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්චෝ නිරුද්ධ වන්නාහු ද, එ විටැ හේ අසංඤී වේ” යැ යි මෙසේ කීහ. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤනිරොධය (චිත්තනිරොධය) පණවත්.

(2) ඔහුට අනෙකෙක්, “භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. (මගේ දැනීම මෙසේ නො වන්නේ ය.) භවත, සංඤ්ච පුරුෂයාගේ ආත්මය ය. එ ද එලැබෙන්නේත් වෙයි. ඉවැත් වැ යන්නේත් වෙයි. යම් කලෙක එය එලැබේ ද, එ කලැ හේ සංඤී වෙයි. යම් කලෙක පහ වැ යේ ද, එ කලැ අසංඤී වේ යැ” යි මෙසේ කී ය. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤනිරොධය පණවත්.

(3) ඔහුට අනෙකෙක් භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සාද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ම ය. ඔහු මේ පුරුෂයාට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද වෙති. ඔහුගේ සංඤ්ච ඉවතට අදනෝ ද වෙති. යම් විටෙක ඔහු කරා සංඤ්ච පමුණුවත් නම්, එ විටැ හෙ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්ච ඉවතට අදනාහු නම්, එ විටැ අසංඤී වේ” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤනිරොධය පණවත්.

(4) ඔහුට අනෙකෙක්, “භවත, මෙය මට මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සාද්ධි ඇති, මහත් අනුභාව ඇති, දෙවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු මේ පුරුෂයා වෙතට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද, මොහුගෙන් ඉවතට අදනෝ ද වෙත්. යම් විටෙක සංඤ්ච මොහු වෙතට පමුණුවත් ද, එ විටැ මේ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක එය මොහුගෙන් ඉවතට අදිත් ද, එ විටැ අසංඤී වෙයි. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤනිරොධය පණවත්” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤනිරොධය පණවත්.

6. වහන්ස, “යම් කෙනෙක් මේ දහමිහි නිපුණ ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අහෝ මෙය උපසත සේක් නම් ඉතා මැනව වූ. ඒ සුභගයන් වහන්සේ මෙය වදාරන සේක් නම් ඉතා මැනව නො.” යි (එ වේලෙහි) මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඇරැබ සිහිය උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිසංඤ්ඤනිරොධයෙහි නිපුණ සේක. ඇති සැවිය (ප්‍රකෘතිය) දන්නා සේක. වහන්ස, අභිසංඤ්ඤනිරොධය කෙසේ වේ ද?”

7. තනු පොට්ඨපාද යෙ තෙ සමණමුහුණො එවමාහංසු: අහෙනු අප්පච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උප්පජ්ඣන්ති'පි නිරුජ්ඣන්තිපි'ති. ආදීතො'ව තෙසං අපරඤ්ඤාං. තං කීස්ස හෙතු? සහෙනු හි පොට්ඨපාද සප්පච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උප්පජ්ඣන්ති'පි නිරුජ්ඣන්ති'පි. සිකඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ඣන්ති, සිකඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣන්ති".

“කා ච සිකඛා”ති නගවා අවොච:

ඉධ පොට්ඨපාද තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සමමා-සලිඛුදො චිජ්ඣාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිස-දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමිත්තස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං ඤදෙවකං සමාරකං සමුගමකං, සස්සමණමුහුණං පජං සදෙවමිත්තස්සං සයං අභිඤ්ඤා සචරීකත්ථා උචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්පාණං මජ්ඣිමනිකල්පාණං පරිඤ්ඤාසාහකල්පාණං සාත්ථං සමාසඤ්ඤානං කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං. බුගම්චරියං පකාසෙති.

8. තං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසම්මං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සඤ්ඤා පටිලනති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකඛති: “සඤ්ඤාධො සරුචාසො රජොපථො¹, අඤ්ඤාධොසො-පඛච්ඡා. න ඉදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචකතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤාං සඛ්ඛලීඛිතං බුගම්චරියා චරිතං. යනත්තනාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙතී කාසායාති චත්ථාති අච්ඡාදෙතී අගාරසමා අනගාරියං පඛච්ඡෙය්‍යන්ති”.

9. සො අපරෙත සම්මෙයත අප්පං වා භොගකඩකිං පහාය මහන්තං වා භොගකඩකිං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤාතිපරිච්චං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤාති-පරිච්චං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙතී කාසායාති චත්ථාති අච්ඡාදෙතී අගාරසමා අනගාරියං පඛච්ඡති. සො එවං පඛච්ඡතො සමානො පාතිමොකඛසංචරසංචුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අඤ්ඤාතෙතසු චජෙජ්ඣ හගදස්සාචී. සමාදාය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, කායකම්මචචී-කම්මෙන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුඤ්ඤාච්චො සීලසම්පන්නො ඉද්දියෙසු යුත්තඤ්ඤාචො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො සන්තුචො.

10. කථංඤ්ඤා පොට්ඨපාද භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිට්ඨතො හොති තිතිතදසෙකිං තිතිතසපො-පෙ-

1. රජාපථො, සාමි.

7. පොට්ඨපාදය, එහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් “හෙතු නැති වෑ ප්‍රත්‍යය නැති ව පුරුෂයාට සංඥාවෝ උපදිති සි ද නිරුද්ධ වෙති” සි ද මෙසේ කීනු නම්, මුලින් ම ඔවුන්ට වැරදිණ. ඒ කවර හෙයින්? පොට්ඨ-පාදය, පුරිස්තට හෙතුසහිත ව ම ප්‍රත්‍යය සහිත ව ම (කරුණු සහිත ව ම) සංඥාවෝ උපදනෝත් නිරුද්ධ වන්නෝත් වෙති. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවෝ උපදිත්. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවෝ නිරුද්ධ වෙත්”.

“ඒ කවර ශික්‍ෂාවෙක් ද?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම (ප්‍රස්ත කොට එය විසාර කරන සේක් මතු දැක්වෙන ධර්මකථාව) වදාළ සේක:

පොට්ඨපාදය, මෙහි රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විදුහරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකඥ වූ නිරුත්තර පුරුෂදර්ශකාරී වූ දෙවිමිනිස්තට ශායනා වූ සිවුසත් අවබෝධ කලා වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවෑ පහල වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්වුඵව ද තෙමේ විශිෂ්ට වූ නුමණින් දැන පසක් කොට ඔවුන්ට අවබෝධ කරවයි. හේ ආදියෙහි හදු කොට මධ්‍යයෙහි හදු කොට අවසන්හි හදු කොට අම් සහිත කොට ව්‍යංජන සහිත කොට සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට දහම් දෙසයි. (ඒ දෙසනුයේ ද) ශාසනබ්‍රහ්මචර්යාය හෙළි කෙරෙයි.

8. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ අත් එක්තරු කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත වූදහු කෙරෙහි සාදාහැ පිළිලබයි (උපදවයි). හේ ඒ සාදාහැ පිළිලැබීමෙන් යුත් වූයේ, “ගාභවාසය සම්බාධයෙකි රජස්පඵයෙකි. පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය වැන්න. හිහිගෙහි වසන්නහු විසින් එකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ සසුන්-බඹසර පුරන්නට පහසු නොවේ. මම් කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැද පෙරෙවෑ හිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදනෙම් වීම් නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

9. හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැද පෙරෙවෑ හිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම ප්‍රාති-මොක්‍ෂසංවරයෙන් සම්පත වූයේ, ආචාරගොචර දෙකින් යුත් වූයේ, අණු පමණ වූ ද වරදෙහි බිස දක්නේ, තිවරද කායවාක්කමියෙන් යුක්ත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු ආජීවය ඇත්තේ, සිල්වත් වූයේ, ඉඳුරන්හි වැසු දොරැතියේ, බොජුන්හි පමණ දත්තේ, හිහිනුවණින් යුත් වූයේ, පසයෙහි තුන් සතුටින් සතුටු වූයේ, සිකපද සමාදන් කොට ගෙන තික්මෙයි.

10. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම පණ්ඩා හැරැ පණ්ඩායෙන් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැවූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ, බහා තැවූ අවි ඇත්තේ...

අදින්නාදුනං පහාය අදින්නාදුනා පටිච්චතො හොති -පෙ- අබ්බභවිච්චිං පහාය බ්බභවාරී හොති -පෙ- මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චතො හොති -පෙ- පිටුණං වාචං පහාය පිටුණං වාචාය පටිච්චතො හොති -පෙ- ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිච්චතො හොති -පෙ- සමඵසලාපං පහාය සමඵසලාපා පටිච්චතො හොති -පෙ-, ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

11. බිජ්ගාමභුතගාමිසමාරම්භා පටිච්චතො හොති -පෙ- ඡේදනවධං බකනපිටරාමොසඤ්ජලාපසහසාකාරා පටිච්චතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

12. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නවං ගීතං -පෙ- අභීකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිච්චතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

13. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං ජ්ඣපමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං -පෙ- යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජ්ඣපමාදට්ඨානානුයොගා පටිච්චතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

14. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණ්ඩ්‍රාහමණා -පෙ- ඵවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසජ්ඣං පලලඛකං -පෙ- උභතොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

15. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණ්ඩ්‍රාහමණා -පෙ- මණ්ඩිත- විභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්චාදනං පරිමද්දනං -පෙ- ඔද්දනාති වන්ධාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩිතවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිච්චතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

16. යථා වා පනෙකෙ භොනො සමණ්ඩ්‍රාහමණා -පෙ- ඵවරුපං තීරච්චානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රුජකථං චොරකථං -පෙ- ඉතිභවාහවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරච්චානකථාය පටිච්චතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලස්මිං.

අසිනාදන් හැර අසිනාදනින් වැලැක්වෙත් වෙයි... අබිරමිසර හැර බබිසැරි වෙයි... මුසවා හැර මුසවායෙන් වැලැක්වෙත් වෙයි... පිසුණුබස් හැර පිසුණු බසින් වැලැක්වෙත් වෙයි... පරොස්බස් හැර පරොස් බසින් වැලැක්වෙත් වෙයි... බොල් හිස් බස් බිණුම් හැර බොල් බසින් වැලැක්වෙත් වෙයි... මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

11. බීජසමූහ භූතසමූහ සිදුමෙන් බිදුමෙන් වැලැක්වෙත් වෙයි... අත්පා ඇ සිදීමෙන් ද මැරීමෙන් ද රැහැන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද සැහැසිකම්වලින් ද වැලැක්වෙත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

12. යම්සේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සාදුහායෙන් දුන් බොජුන් වලඳු නැවුම් ශාසුම්... බලයෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ විසුළුදස්තෙන් වැලැක්වෙත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

13. යම්සේ ඇතැම් මහණබමුණෝ සාදුහායෙන් දුන් බොජුන් වලඳු අටපානෙළිය දසපානෙළිය... විකලාඛ්‍යානුකරණය යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු වූ දුකෙළියෙන් වැලැක්වෙත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

14. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... දික්සහලාපුට්ඨ ය පලග ය... ඉස්ඳෙරු . පාමුලා රතු කොට්ට තබා ඇති යහන ය යන මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු උස්යහන් මහයහන් පරිහරණයෙන් වැලැක්වෙත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

15. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... දුච්ඡ සුණ්ණයෙන් ඇඟ ඉලීම, මනා සවහන් ගන්වනුවට තෙල්ගා මැසීම... දික් දහවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන දු පරිහොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු දු පරිහොග කිරීමෙන් වැලැක්වෙත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

16. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... රුජකපා වොරකපා... ඉතිහවාහවකපා යන මෙබඳු වූ තිරිසන් කතාවලා යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙසින් අන්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කතාවලින් වැලැක්වෙත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

17. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- එවරුපං විභාගිකකපං අනුසුත්තා විතරන්ති. සෙය්‍යපීදං: න නිං ඉමං ධම්මවිතසං ආජානාසි -පෙ- තිබ්බධෙඨි වා සවෙ පගොසි'ති. ඉති වා ඉති එවරුපාය විභාගිකකපාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

18. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- එවරුපං දුගෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගමනුසුත්තා විතරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං -පෙ- අමුත්‍ර ඉදං ආතරා'ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුගෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

19. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- කුහකා ව භොනති -පෙ- ලාභෙත ලාභං තිජ්ඣංසිතාඤ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

20. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජීවිකං කප්පෙත්ති, සෙය්‍යපීදං: අධිකං තිමිත්තං. -පෙ- මිගපකඛං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

21. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජීවිකං කප්පෙත්ති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ලකඛණං චස්ඵලකඛණං -පෙ- මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ජාන-විජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

22. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජීවිකං කප්පෙත්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං තිය්‍යාණං හපිස්සති -පෙ- ඉමිස්ස පරුජයො හපිස්සති. ඉති වා ඉති-එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

23. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජීවිකං කප්පෙත්ති, සෙය්‍යපීදං: චන්දකාභො හවිස්සති -පෙ- එවාටිපාකං චන්දිමිසුරියතකඛතතානං උග්ගමිනං මගමිනං සඛිකිලෙතං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

24. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා -පෙ- එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙත ජීවිකං කප්පෙත්ති, සෙය්‍යපීදං: සුඛිවුට්ඨිකං හවිස්සති -පෙ- ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

17. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... 'හෝ මේ දහම්විනය නො දනි... ඉදින් හැකි තම් එය විසඳව'යි යන මේබඳු උනුත් බැණ දෙඩා ගැනුම්වලා යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අන් මේබඳු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

18. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙව'යි කල නියොග පිළිගෙන රජුන්ගේ රජමහමැතියන්ගේ... මේබඳු දුත මෙහෙවරෙහි පණ්ඩුඩි ගෙන ගැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දුතමෙහෙවරින් පණ්ඩුඩි ගෙනා යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

19. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... කුහක කම් කරන්නෝ වාටු බස් දෙඩන්නෝ... ලාගයෙන් ලාගය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අන් මේබඳු වූ කුහතලපන කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

20. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... අධගශාසත්‍රය නිමිත්ත-ශාසත්‍රය... මාගපක්කය යන මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්විතවිදුසෙත් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

21. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... මිණිලකුණු කීම, වත් ලකුණු කීම... මුවලකුණු කීම ය යන මේබඳු තිරස්විතවිදුසෙත් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්විත-විදුසු කෙරෙත් මිථ්‍යාච්චය කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වෙයි.

22. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... රජුන්ගේ සිය නුවරින් නික්මීම් වන්නේ ය... මොහුව පරුජය වන්නේ යැයි කියන්නෝ මේබඳු තිරස්විතවිදුසෙත් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්විතවිදුසෙත් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වෙයි.

23. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... වසුග්‍රහණය වන්නේ ය... සදහිරු නකත්තරුන්ගේ නැගීම බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදු වීම මේබඳු පිරාක දෙන්නේ යැයි කියන්නාහු මේබඳු තිරස්විතවිදුසෙත් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්විත-විදුසු කෙරෙත් මිථ්‍යාච්ච කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

24. යමසේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... මේ සමයෙහි මනා වැසි වන්නේ යැයි කීම... ලොකායතශාසත්‍ර හැදෑරීම යන මේබඳු තිරස්විතවිදුසෙත් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්විතවිදුසෙත් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණබ්බාහමණා -පෙ- එවරුපාය තීරව්ණානවිජ්ජාය මිව්ණාච්චෙන ජීවිකං කප්පොනති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං -පෙ- සිරිව්ණානං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ණානවිජ්ජාය මිව්ණාච්චො පටිවිරතො භොති. ඉදමපී'සා භොති සීලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණබ්බාහමණා -පෙ- එවරුපාය තීරව්ණානවිජ්ජාය මිව්ණාච්චෙන ජීවිකං කප්පොනති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිකමමං -පෙ- ඔසධිතං පටිමොභෙකා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ණානවිජ්ජාය මිව්ණාච්චො පටිවිරතො භොති. ඉදමපී'සා භොති සීලසමිං.

27. ස ඛො සො පොට්ඨපාද භික්ඛු එවං සීලසමපනො න කුතොච භයං පසාති යදීදං සීලසංවරතො -පෙ- සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඩනෙති සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සීලසමපනො භොති.

28. කථංඤච පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙහු ගුණාචාරො භොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු වක්ඛනා රුපා දිඤ්චා න නිමිත්තඤ්ඤාති භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනඤ්ඤාති -පෙ- මනිඤ්ඤෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඤ්ඤං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙහු ගුණාචාරො භොති.

29. කථංඤච පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසමපඤ්ඤෙන සමන්තාගතො භොති. ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු අභිකකනොන පටිකකනොන සමපජානං කාරී භොති -පෙ- කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරී භොති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සතිසමපඤ්ඤෙන සමන්තාගතො භොති.

30. කථංඤච පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධ පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිභාරියෙන චීවරෙන -පෙ- සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පකඨී සකුණො යෙන යෙනෙච ඛෙති සපත්තභාරො'ච ඛෙති. එවමෙච ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු -පෙ- යෙන යෙනෙච පකකමඨී සමාදයෙච පකකමති. එවං ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

31. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඩනෙති සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සති-සමපඤ්ඤෙන සමන්තාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විපිත්තං සෙනාසනං හජති අරඤ්ඤං -පෙ- පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ජා-ගතං පිණ්ඩපානපටිකකනොනා තිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා.

25. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම... සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යාගෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ ද අන් මෙබඳු වූ ද තිරස්චිතවිද්‍යාගෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගෙයක් වේ.

26. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... ශාන්තිකමී ප්‍රණීතිකමී... කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒ ගලවා දැමීම යන මෙබඳු තිරස්චිත-විද්‍යාගෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මහණ මේ ද අන් මෙබඳු වූ ද තිරස්චිතවිද්‍යාගෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගෙයක් වේ.

27. පොට්ඨපාදය, ඒ මහණ මෙසේ ශිලසම්පන්න වූයේ, ශිලසංවරය හෙතු කොට තෙන කිසි ම එක ද අසංවරතාගෙයකින් ඇති විය හැකි බියක් නොදකී... හේ මේ ආයතී ශිලසකකියෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්ති නිදෙස් වූ කායික වෛතසික සුවය විදී. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම ශිලසම්පන්න වේ.

28. පොට්ඨපාදය, මහණ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දෙරැන්තේ වේ ද? පොට්ඨපාදය, මේ සත්තෑ මහණ තෙම ඇසින් රුවක් දැක, එහි නිමිති නොගත්තේ මේ, අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නොගත්තේ වේ... මහඉන්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආයතී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සුක්ක වූයේ සිත්සතන්ති අව්‍යාසෙකසුබය විදී. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම ඉදුරන්හි වැසූ දෙරැන්තේ වෙයි.

29. පොට්ඨපාදය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සිහිනුවණින් සුත් වේ ද? පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි මතා නුවණින් දැන ම එය කරනුයේ වෙයි... නිශ්ශබ්දභාවයෙහි මතා නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. පොට්ඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම සිහිනුවණින් සුත් වෙයි.

30. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සතුටු වේ ද? පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින්... සතුටු වූයේ වේ. පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ පියා හඹනුවට තරම් අත්තටු ඇති කුරුලු තෙම යන යන තැන පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හඹා යේ ද, පොට්ඨපාදය, එසේ ම මහණ තෙම... තමා යන යන තැනට පාසිවුරු ඇ (පැවිදි අටපිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. පොට්ඨපාදය, මෙසේ ම මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

31. හේ මේ ආයී ශිලසකකියෙන් ද... මේ ආයී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද... මේ ආයී සතිසම්පජ්ඣයෙන් ද... මේ ආයී සන්තුච්චියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍යය... පිදුරුලෙනය යන යම් කිසි ජනවිපිකත සෙනස්තක් බජ්ඣයි. හේ පසුබත් සෙමෙහි පිණිට්ටානයෙන් පෙරලා ආයේ, පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් පිහිටුවා, කම්මහනට යොමු කොට සිහිය එලවා හිදී.

32. හො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය -පෙ- චිතභිඤ්ඤං පහාය -පෙ- උඤ්චවකුක්ඛවං පහාය -පෙ- විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡං විහරති අකථංකථී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡං විතනං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි පොද්විපාද පුරිසො ඉණං ආද්‍යය කම්මනෙත පසොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනා සම්පේකිය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොද්විපාද පුරිසො ආබ්‍යාභිජනා අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්පෙත තමා ආබ්‍යාධා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොද්විපාද පුරිසො බ්‍යාභිජනායොරෙ බ්‍යෙධා අස්ස, සො අපරෙත සම්පෙත තමා බ්‍යාභිජනායොරෙ මුච්චෙය්‍ය සොභිතා අබ්බසෙත, -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොද්විපාද දුසො අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්පෙත තමා දුසබ්‍යා මුච්චෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොද්විපාද පුරිසො සධ්වෙතො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානං මහං පටිපජ්ජේය්‍ය දුබ්බිකං සප්පටිගයං, සො අපරෙත සම්පෙත තං කන්තාරං නිජ්ජරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

එවමෙව ඛො පොද්විපාද භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බ්‍යාභිජනායොරං යථා දුසබ්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමහං, එවා ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ ධරමෙ අපභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති. සෙය්‍යථාපි පොද්විපාද ආනණං යථා ආරොග්‍යං යථා බ්‍යාභිජනා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා බෙමන්තභුමිං, එවමෙව ඛො පොද්විපාද භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති.

33. තස්සමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සතො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමනති. පස්සඤ්ඤානො සුඛං වෙදෙති². සුඛිනො විතනං සමාධියති. සො විච්චෙව කාමෙහි විච්චෙව අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං. පිතිසුඛං පඨමං ක්‍යාතං³ උපසමපජ්ජ විතරති. තස්ස යා පුරිමො කාමිසඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති. විචෙකජපිතිසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤා තස්මිං සම්පෙ තොති. විචෙකජපිතිසුඛසුඛමසච්චසඤ්ඤාදී යෙව තස්මිං සම්පෙ තොති. එවමෙව සිකඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ජති.⁴ සිකඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති.⁵ 'අයං සිකඛා'ති භගවා අවොච.

1. පාමුජ්ජං, PTS. 2 පටිසංවෙදෙති, ස්‍යා. 3 පඨමජ්ඣානා, සෙසුපි.
4 උපපජ්ජනම්, PTS. 5. නිරුජ්ඣනම්, PTS

32. හේ ලොච්ඤා ඇල්ම හැරුණු... ක්‍රොධය හැරුණු... චිත්තමානස හැරුණු... උදහස් කුකුළු දෙක හැරුණු... සැකය හැරුණු නිසි සැක ඇත්තේ, කුසල්-දහමිනි සැක නො කරනුයේ වෙසෙයි. සැකය කෙරෙහි සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ මිනිසෙක් ණයක් ගෙන කමානත කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානත සමාදාන වී තම... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ මිනිසෙක් ගිලන් වන්නේ ද... හේ පසු කලක ඒ ගිලන් බැටින් මිදෙන්නේ ද... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ මිනිසෙක් දගනගනි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලක ඒ දගනගනින් බඩ නොවිසදා සුවසේ මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ දසයෙක් වන්නේ ද... හේ පසු කලක ඒ දස බව කෙරෙහි මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ ධනවත්, භාග ඇති මිනිසෙක් ආහාර දුලිභ, උච්චරු ඇති, දිය නැති දික් කතරමභකට බස්නේ ද, හේ මෑත භාග-යෙහි ඒ කතර ඉක්මා යන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමනසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොට්ඨපාදය, එසේ ම මහණ තෙම ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, දගනගනක් මෙන්, වහල්බවක් මෙන්, දුරු කතරමභක මෙන් ප්‍රතිණ නොවූ මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. පොට්ඨපාදය, ණයින් මිදුණු බව, අරෝග බව, සිරිබැඳුමෙන් මිදුණු බව, නිවහල් බව, උච්චරු නැති බව යම්කෙසේ ද, එසේ ම මහණ තෙම තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ මේ නිවරණ පස දකී.

33. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ නියා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහොත් ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිය සිත් ඇත්තනුයේ නාම-රූප කය සංසිද්දේ. සංහුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවපත්තයේ සිත එකඟ වෙයි. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විතක්ෂයන විවාරසනිත, ප්‍රීතිය හා සුවචේදනාව හා ඇති, විවේකයෙන් උපන් ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබූ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු කාමසංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි. එ කල්හි විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ නැමැති සිසුම් වූ සංඥාව පහල වූයේ වෙයි. එකල්හි හෙතෙම විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛසධ්‍යාන සුමුම් වූ සංඥා ඇත්තේ ම වේ. මෙසේ ශික්ෂායෙන් (ප්‍රථමධ්‍යානයෙන්) එක් (ප්‍රථමධ්‍යාන) සංඥාව උපදී, ශික්ෂායෙන් එක් (කාම) සංඥාව නිරුද්ධ වෙයි. 'මේ ශික්ෂා යා'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුතච්චරො පොට්ඨපාද භික්ඛු විතකකපිචාරනං වූපසමා අජකිත්තං සමපසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අපිතකකං අපිචාරං සමාධිජං පිඤ්ඤං දුඤ්ඤං කුඤ්ඤං¹ උපසමපජ්ඣ විහරති. තස්ස යා පුරිමා විචෙකජ්- පිඤ්ඤාසුච්චසමච්චසංඝාදා² සා නිරුජ්ඣති. සමාධිජපිඤ්ඤාසුච්චසමච්චසංඝාදා නසමිං සමසෙ භොති. සමාධිජපිඤ්ඤාසුච්චසමච්චසංඝාදාදී යෙව නසමිං සමසෙ භොති. එවමපි සිකඛා එකා සංඝාදා උපපජ්ඣති. සිකඛා එකා සංඝාදා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරො පොට්ඨපාද භික්ඛු පිඤ්ඤා ව විරාගා උපෙකකිකො ව විහරති සතො ව සමපජ්ඣො. සුඛඤ්ඤා කායෙත පටිසංචෙදෙති. සන්තං අරියං ආවිකඛනති ‘උපෙකකිකො සතිමා සුඛවිභාජි’ති තඤ්ඤං- කුඤ්ඤං³ උපසමපජ්ඣ විහරති. තස්ස යා පුරිමා සමාධිජපිඤ්ඤාසුච්චසමච්චසංඝාදා සා නිරුජ්ඣති. උපෙකකිකාසුච්චසමච්චසංඝාදා නසමිං සමසෙ භොති. උපෙකකිකාසුච්චසමච්චසංඝාදාදී යෙව නසමිං සමසෙ භොති. එවමපි සිකඛා එකා සංඝාදා උපපජ්ඣති. සිකඛා එකා සංඝාදා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරො පොට්ඨපාද භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුකඛස්ස ව පභානා, පුඤ්ඤා ව සොමනස්සදොමනස්සානං අජගමා⁴ අදුකඛමසුච්චං උපෙකකි- සතිපාරිසුද්ධිං චතුජාං කුඤ්ඤං⁵ උපසමපජ්ඣ විහරති. තස්ස යා පුරිමා උපෙකකිකාසුච්චසමච්චසංඝාදා සා නිරුජ්ඣති. අදුකඛමසුච්චසමච්චසංඝාදා නසමිං සමසෙ භොති. අදුකඛමසුච්චසමච්චසංඝාදාදී යෙව නසමිං සමසෙ භොති. එවමපි සිකඛා එකා සංඝාදා උපපජ්ඣති. සිකඛා එකා සංඝාදා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරො පොට්ඨපාද භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඝාදානං සමතිකකමා පටිඝසංඝාදානං අජගමා නාතතසංඝාදානං අමනභිකාරා ‘අතනොයා ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. තස්ස යා පුරිමා රූපසංඝාදා සා නිරුජ්ඣති. ආකාසානඤ්ඤායතනසුච්චසමච්චසංඝාදා නසමිං සමසෙ භොති. ආකාසානඤ්ඤායතනසුච්චසමච්චසංඝාදාදී යෙව නසමිං සමසෙ භොති. එවමපි සිකඛා එකා සංඝාදා උපපජ්ඣති. සිකඛා එකා සංඝාදා නිරුජ්ඣති. අයමපි සිකඛා”ති භගවා අවොච.

1. දුඤ්ඤාසුච්චසංඝාදා, PTS. 2. විචෙකජ්ඣං පිඤ්ඤාසුච්චසංඝාදා, PTS.
3. තඤ්ඤාසුච්චසංඝාදා, කෙසුචි පොට්ඨපාදසු. 4. අජගමා කෙසුචි.
5. චතුජාසුච්චසංඝාදා, කෙසුචි.

“තව ද අනෙකක් කියමි. පොට්ටොරොදු, මහණ තෙම විතකීවිවාර-
 යන්ගේ සංහිදීමෙන් තමා තුළ සිතා පහත්බව කරන, සිතා එකඟව
 ඇති, විතකී නැති, විවාර නැති, සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛ ඇති,
 දෙවෙනි බ්‍යානසය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛ
 සබ්බසාත සත්‍ය වූ යම් පලමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුඳු වෙයි.
 එ සමයෙහි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛසංබ්‍යාත සියුම් වූ සත්‍ය සංඥාව
 වෙයි. ගෙ තෙම එ කල්හි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛසංබ්‍යාත සියුම්
 සත්‍ය සංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේ ශික්‍ෂායෙන් (අභිනිසබ්‍යානසයෙන්)
 එක් සංඥාවක් උපදී. එක් සංඥාවක් (ගෙවන් ප්‍රථමබ්‍යාත සංඥාව)
 නිරුඳු වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ටොරොදු, මහණ තෙම ප්‍රියය ද දුරු ලීමෙන් උපෙක්‍ෂක ද
 වූයේ, සිහි ඇත්තේ, නුවණ ඇත්තේ වෙසෙයි. සුවය ද නාමකසින්
 හිදී. ‘උපපක්‍ෂා ඇති සිහි ඇති සුව විසුම් ඇත්තේ’ යැ යි (යමක් කරණ
 කොට ගෙන) ආර්යයෝ යම් පුගුලක්හු පවසන් ද, ඒ තුන්වන බ්‍යානසයට
 පැමිණ වෙසෙයි. ඔහුට සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛ ඇති සියුම් වූ යම්
 පලමු සත්‍යසංඥාවක් වී නම්, එය නිරුඳු වෙයි. බ්‍යානෝපෙක්‍ෂා සුඛය
 ඇති (මහාදුරිකාබහ ප්‍රතිණ වූ බැවින්) සියුම් වූ සත්‍ය සංඥාව එ සමයෙහි
 වෙයි. එ කල්හි හේ උපෙක්‍ෂාසුඛය ඇති සියුම් වූ සත්‍යසංඥා ඇත්තෙක් ම
 වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක්
 සංඥාවක් නිරුඳු වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ටොරොදු, මහණ තෙම කාසික සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්,
 කාසික දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පෙර ම (පලමු දෙවෙනි තෙවෙනි
 බ්‍යානසයන්ගේ උපවාර අවසානයෙහි ම) සොමනස් දෙමතස් දෙදෙනාගේ,
 දුරු විමෙන්, දුක් නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්‍ෂායෙන් උපන් සිහියේ
 පිරිසිදු බව ඇති සතරවන බ්‍යානසයට පැමිණ වෙසේ. ඔහුට උපෙක්‍ෂා-
 සුඛය ඇති සියුම් වූ යම් පලමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුඳු වෙයි.
 දුක් ද නොවූ සුව ද නොවූ සියුම් වූ සත්‍යසංඥාව එ කල්හි වෙයි.
 එ සමයෙහි හේ අදුඃඛ අසුඛ සුක්‍ෂමසත්‍යසංඥේ ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන්
 එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුඳු වෙයි. මේ ද
 ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ටොරොදු, මහණ තෙම හැම අසුරින් ම රූපසංඥා
 ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥා දුරු විමෙන්, නානාතිසංඥා නොමිනෙහි
 කිරීමෙන්, අහස අනන්‍යතා යැ යි (කම්මගන් වඩා) ආකාසානඤ්චායතන-
 බ්‍යානසය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පලමු රූපසංඥාවක් වී නම්, එය
 නිරුඳු වෙයි. ආකාසානඤ්චායතනබ්‍යාන සබ්බසාත සියුම් සත්‍යසංඥාව
 එ සමයෙහි ඔහුට වෙයි. එ කල්හි හේ ආකාසානඤ්චායතන සුඛසබ්බසාත
 සියුම් සංඥා ඇත්තෙක් ම වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක්
 උපදී. ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුඳු වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුත ව පරං පොට්ඨපාද භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතිකකම්ම, ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’නති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා ආකාසානඤ්චායතනසුඛුම්මසම්මසඤ්ඤා සා තීරුජ්ඣති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුඛුම්මසම්මසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුඛුම්මසම්මසඤ්ඤාදී යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවම්පි සිකඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ජති.¹ සිකඛා එකා සඤ්ඤා තීරුජ්ඣති. අයම්පි සිකඛා”ති භගවා අවොච.

“පුත ව පරං පොට්ඨපාද භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතිකකම්ම ‘නජ්ඣ කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්ස යා පුරිමා විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුඛුම්මසම්මසඤ්ඤා සා තීරුජ්ඣති. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසුඛුම්මසම්මසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. ආකිඤ්චඤ්ඤා-යතනසුඛුම්මසම්මසඤ්ඤාදී යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවම්පි සිකඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ජති. සිකඛා එකා සඤ්ඤා තීරුජ්ඣති. අයම්පි සිකඛා”ති භගවා අවොච.

“යතො ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤාදී භොති, සො තතො අච්ඡිත්ත තතො අමුත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤාභංගං ජුසති. තස්ස සඤ්ඤාභංග සීතස්ස එවං භොති: ‘වේතයමානස්ස මෙ පාපියො’² අවේතයමානස්ස මෙ භෙසය්‍යා. අභඤ්චව ඛො පන වේතෙය්‍යං අභිසංඛරෙය්‍යං, ඉමා ච මම්ම සඤ්ඤා තීරුජ්ඣය්‍යං, අඤ්ඤා ච ඕලාරිකා සඤ්ඤා උපපජ්ජෙය්‍යං. යනන්තවාහං ‘න වේච’³ වේතෙය්‍යං න වාභිසංඛරෙය්‍යං’නති. සො න වේච වේතෙති න වාභිසංඛරෙති. තස්ස අවේතයතො අභිසංඛරෙය්‍යො තො වේච සඤ්ඤා තීරුජ්ඣනති, අඤ්ඤා ච ඕලාරිකා සඤ්ඤා න උපපජ්ජනති. සො තිරොධං ජුසති. එවං ඛො පොට්ඨපාද අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසම්පජ්ජානසමා-පතති භොති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද? අපි නු⁴ තෙ ඉතො පුබ්බෙ එචිරුපා අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසම්පජ්ජානසමාපතති සුතපුබ්බො?”ති.

1. උපපජ්ජති කෙසුචි. 2. පාපියො, කෙසුචිපි පොළකෙසු. 3. න ව, ස්‍යා. 4. නු ඛො, ස්‍යා.

“තච ද පොච්ඡාසාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම ආකාශානඤ්චා-
 යතනං ඉක්මැ, ‘විඤ්ඤානං අනන්තං යැ’යි (කමවහන් වඩා) විඤ්ඤා-
 ඤ්ඤායතනං ධ්‍යානං ලැබ වෙතෙයි. ඔහුගේ යම් පලමු ආකාශානඤ්චා-
 යතන ධ්‍යානයෙන් යුක්ත සිහුම් වූ සත්‍ය සංඥාවක් වී ද, එය නිරුඳු වෙයි.
 විඤ්ඤාණඤ්චායතන ධ්‍යානයෙන් යුක්ත සිහුම් වූ සත්‍යසංඥාව
 එ සමයෙහි වෙයි. එ කල්හි හේ විඤ්ඤාණඤ්චායතන ධ්‍යාන යුක්ත සිහුම්
 සංඥා ඇත්තෙක් ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී.
 ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් නිරුඳු වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍ය-
 වතුන් වහන්සේ වදාළ හේක.

“තච ද පොච්ඡාසාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්චා-
 යතනං ඉක්මැ, ‘කිසිත් නැතැ’යි (කමවහන් වඩා) ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන
 ධ්‍යානයට පැමිණ වෙතෙයි. පලමු යම් විඤ්ඤාණඤ්චායතන සුක්‍ෂම සත්‍ය-
 සංඥාවක් වී ද, එය නිරුඳු වෙයි. එ කල්හි ඔහුට ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන
 යුක්ත සුක්‍ෂම සත්‍ය සංඥාව වෙයි. හේ එ කලා ආකිඤ්චානායතන සුක්‍ෂම
 සත්‍යසංඥා ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂායෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂායෙන්
 එක් සංඥාවක් නිරුඳු වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ වදාළ හේක.

“පොච්ඡාසාදය, යම් මහණෙක් මෙහි සාධකසංඥාව ඇත්තේ
 (තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥායෙන් සංඥාවන්) මේ ද, හේ එහිත් ඔබ්බෙහි
 දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එහිනුත් ඔබ්බෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට ද යි මෙසේ
 පිළිවෙලින් (හොඳ) කෙලවර සංඥාග්‍රහ (ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන සමාපත්තිය)
 ස්පඨි කෙරෙයි (ලබයි). සංඥාග්‍රහෙහි සිටි ඔහුට “සිතන (දහන්
 සම්මදන) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාභික ය. නොසිතන (දහන් නොසම්මදන)
 මාගේ ඒ නොසම්මදන උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුත පුතා
 දහන් සම්මදනෙමි නම්), මතු සම්මවන් පිණිස අභිසංසකාර කරන්නෙමි
 නම් (කමවහන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥාවන් නිරුඳු
 වන්නාහු ය. අන් ඕදාරික (හවාචක) සංඥාවන් උපදනාහු ය. එබැවින්
 ‘මම නො සිතන්නෙමි වීම නම්, අභිසංසකාර නො කරන්නෙමි වීම නම්
 යෙහෙකැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො ද සිතයි. (දහන් නො
 සම්මදී). අභිසංසකාර නො කෙරෙයි. (මතු සම්මවන් පිණිස කමවහන්
 නො වඩයි). නො සිතන, අභිසංසකාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවන් ද
 නිරුඳු වෙත්. අන් ඕදාරික සංඥාවන් ද නො උපදිත්. (එසේ වූ හේ
 නිරෝධය ස්පඨි කෙරෙයි (සංඥාවෙදිසිත නිරෝධය ලබයි). පොච්ඡාසාදය,
 මෙසේ වහාහි අනුප්‍රධානිසඤ්ඤානිරෝධසම්පජාන සමාපත්තිය (දන්තනුගේ
 පිළිවෙලින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම) වෙයි.

පොච්ඡාසාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? තා විසින් පෙර මෙබඳු වූ
 පිළිවෙලින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම ඇසු විරු ද?”යි (භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ වදාළ හේක.)

“නො හෙතමහනෙන. එවං ඛො අහං හනෙන හතච්ඡතො භාසිතං ආජානාමි¹: යතො ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤී භොති, සො තතො අමුත්තු තතො අමුත්තු අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤායං චුසති. තස්ස සඤ්ඤායෙහි සිතස්ස එවං භොති: ‘චේතසමානස්ස මෙ පාපියො, අචේතසමානස්ස මෙ සෙයො. අහඤ්ඤො ඛො පන චේතෙය්‍යං අභිසංඛරෙය්‍යං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා නිරුජ්ජෙය්‍යං, අඤ්ඤා ච ඔලාරිකා සඤ්ඤා උපපජ්ජෙය්‍යං. යනත්තනාහං න චේව චේතෙය්‍යං න ච අභිසංඛරෙය්‍යං’නති. සො න චේව චේතෙති. න ච අභිසංඛරෙති. තස්ස අචේතසතො, අනභිසංඛරෙතො² තා චේව සඤ්ඤා නිරුජ්ජෙති. අඤ්ඤා ච ඔලාරිකා සඤ්ඤා න උපපජ්ජෙති. සො නිරොධං චුසති. එවං ඛො පොට්ඨපාද අනුපුබ්බාභිසංඤ්ඤානිරොධසමපජානසමාපතති භොති”ති.

“එවං ඛො පොට්ඨපාද”ති.

“එකඤ්ඤො ච³ නු ඛො හනෙන හතච, සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති උදුහු පුඤ්චි සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙති?”ති.

“එකමි ඛො අහං පොට්ඨපාද⁴ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. පුඤ්චි සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“යථාකථං පන හනෙන හතච, එකමි සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති? පුඤ්චි සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙති?”ති.

“යථා යථා ඛො පොට්ඨපාද නිරොධං චුසති, තථා තථා’හං⁵ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. එවං ඛො අහං පොට්ඨපාද එකමි සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි, පුඤ්චි සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“සඤ්ඤා නු ඛො හනෙන පඨමං උපපජ්ජති, පච්ඡා ඤ්ඤං? උදුහු ඤ්ඤං පඨමං උපපජ්ජති, පච්ඡා සඤ්ඤා? උදුහු සඤ්ඤා ච ඤ්ඤංඤො අපුබ්බං අචරිමං උපපජ්ජති?”ති.

1. හතච්ඡතා ධම්මං දෙසිතා අනුජානාමිති, ඥා. 2. නාභිසංඛරෙතො, මජ්ඣ. 3. එකං යෙව (කෙසුචි පොඨකෙසු) 4. පොට්ඨපාද අහං, ඥා. 5. තථා අහං, ඥා.

“වහන්ස, මේය නැත් ම ය. (නො ඇසූ විරු ම ය). පොට්ඨපාදය, යම් මහණෙක් මේහි ස්වකසංඥ ඇත්තේ (තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥා-යෙන් සංඥාවත්) වෙ ද, හේ එසින් මතුමත්තෙහි දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එහිනුත් මත්තෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට ද සි මේසේ පිළිවෙළින් (ගොස්) කෙළවරැ සංඥාග්‍රය (ආකිඤ්චාදියනන සමාපත්තිය) ලබයි. සංඥාග්‍රයෙහි සිටි ඔහුට ‘සිතන්තා වූ (=දහන් සම්චදනා වූ) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාමක ය. නො සිතන (දහන් නොසම්චදන) මාගේ ඒ නොසම්චදීම උතුම්. මම වූ කලී සිතන්තෙමි නම (පුත පුතා දහන් සම්චදින්නෙමි නම), මතු සම්චන් පිණිස අභිසංයකාර කරන්නෙමි නම (කම්චහන් වචන්තෙමි නම), මාගේ මේ සංඥාවෙන් නිරුඳි වන්නාහ. අත් ඕදාරක (භවාධ්‍ය) සංඥාවෙන් උපදනාහ. එබැවින් මම නො සිතන්තෙමි වීම නම, අභි-සංයකාර නො කරන්නෙමි වීම නම, යෙහෙකැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි, හේ නො ද සිතයි (දහන් නො සම්චදී). අභිසංයකාර නො කෙරෙයි. (මතු සම්චන් පිණිස කම්චහන් නො වඩයි). ළතා සිතන අභිසංයකාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවේ ද නිරුඳි වෙත්. අත් ඕදාරක සංඥාවේ ද පහල නො වෙත්. එසේ වූ හේ නිරොධය ස්පඨි කෙරෙයි. (සංඥාවෙදසිතනිරොධය ලබයි). පොට්ඨපාදය, මෙසේ වතාහි අනුප්‍රධානි-සඤ්ඤානිරොධසම්පජානසමාපත්තිය (පිළිවෙළින් සංඥානිරොධයට සම්චදීම) වේ’ යැ හි වහන්ස, මෙසේ ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලා දනිමි”යි පොට්ඨපාද කෙම කී ය.

“පොට්ඨපාදය, එසේ ම යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක ම සංඥාග්‍රයක් පණවන සේක් ද? නැතහොත් බොහෝ සංඥාග්‍රයකුත් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොට්ඨපාදය, මම එක් සංඥාග්‍රයකුත් පණවමි. බොහෝ සංඥාග්‍රයක් පණවමි”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙසේ නම් එක ම සංඥාග්‍රයකුත් පණවන සේක් ද? බොහෝ සංඥාග්‍රයක් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොට්ඨපාදය, යම් යම් පරිද්දෙකින් (යම් යම් කසිණාදී අරමුණෙකින් හෝ යම් යම් ප්‍රථමධ්‍යානාදී ධ්‍යානයෙකින්) මහණ තෙම නිරොධය ස්පඨි කෙරේ ද, එසේ එසේ (ඒ ඒ කසිණාදියෙන් ඒ ඒ ධ්‍යානයෙන් මම එක් සංඥාග්‍රයක් පණවමි. බොහෝ සංඥාග්‍රයක් පණවමි.”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, (නිරොධයෙන් නැගී සිටුනාහට අර්හත්ති-ඵලසංඥාව පලමු වත් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය පසු වත් උපදී ද? නැතහොත් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය පලමු වත් අර්හත්තිඵලසංඥාව පසු වත් උපදී ද? නොහොත් අර්හත්තිඵලසංඥාවත් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනයත් යන දෙක ම ඉදිරි පසු නො ව එක්වීම ම උපදී ද?”.

“සඤ්ඤා ඛො පොට්ඨපාද පඨමං උපාර්ඡති පච්ඡා ඤාණං. සඤ්ඤාසාදාද ව පන ඤාණුසාදෙ භොති. භො එවං පඡානාති: ඉද්ධච්චයා කීර මේ ඤාණං උද්දාදීති. ඉමිනා¹ ඛො එතං පොට්ඨපාද පරියාගෙත වෙදිතබ්බං, යථා සඤ්ඤා පඨමං උපාර්ඡති පච්ඡා ඤාණං, සඤ්ඤාසාදාද ව පන ඤාණුසාදෙ භොති”ති.

“සඤ්ඤා ඞු ඛො භනෙත පුරිසස්ස අත්තා? උද්ඞු අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා?”ති.

“කී පන? කිං පොට්ඨපාද අත්තානං පච්චෙසී?”ති.

“ඕලාරිකං ඛො අභං භනෙත අත්තානං පච්චෙමි රූපිං වානුමමහා-භුතීකං² කබලීකාරාභාරභකකං³ එවං සත්තං ඛො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා’ව⁴ සඤ්ඤා භවිස්සති,⁵ අඤ්ඤා අත්තා⁶. තදමිනාපෙතං⁸ පොට්ඨපාද පරියාගෙත වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා.

“ඕලාරිකො ව හි තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස රූපි වානුමමහා-භුතීකො² කබලීකාරාභාරභකකං,³ එවං සත්තං ඛො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා’ව⁴ සඤ්ඤා භවිස්සති,⁵ අඤ්ඤා අත්තා⁶. තදමිනාපෙතං⁸ පොට්ඨපාද පරියාගෙත වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා.

තිට්ඨතෙවසායං⁹ පොට්ඨපාද ඕලාරිකො අත්තා රූපි වානුමමහා-භුතීකො කබලීකාරාභාරභකකං. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපාර්ඡනති¹⁰ අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුඡ්ඤති¹¹. ඉමිනා¹² ඛො එතං පොට්ඨපාද පරියාගෙත වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති.

“මනොමයං ඛො අභං භනෙත අත්තානං පච්චෙමි සබ්බඛත-පච්චඛිනිං¹³ අභිනිඤ්චෙතති”.

“මනොමගො ව හි තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස සබ්බඛතපච්චඛිනී අභිනිඤ්චෙයා, එවං සත්තමපි ඛො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙතං පොට්ඨපාද පරියාගෙත වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”.

“තිට්ඨතෙවසායං පොට්ඨපාද ඕනොමගො අත්තා සබ්බඛතපච්චඛිනී අභිනිඤ්චෙයා. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපාර්ඡනති, අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුඡ්ඤති. ඉමිනාපි ඛො එතං පොට්ඨපාද පරියාගෙත වෙදිතබ්බං, යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති”.

1. ඉමිනා ව ඛො එතං, මජ්ඣ. ඉමිනාපෙතං, PTS. 2. කී, සීඞු.
3. වානුමමහාභුතීකා, මජ්ඣ. 4. කබලීකාරාභාර, සා. 5. ව, සා.
6. අභවිස්ස, සීඞු. 7. අත්තාති, සීඞු. 8. තදමිනා, PTS.
9. තිට්ඨතෙ ව, අග. 10. උපාර්ඡති, සා. 11. නිරුඡ්ඤති, සා.
12. ඉමිනාපි ඛො, PTS. 13. පච්චඛිතං, සා.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, අර්හත්තිඵලසංඥාව වනාහි පලමු ව උපදී. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය පසු ව උපදී. අර්හත්තිඵලසංඥාවගේ ද ඉපැදීමෙන් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනයගේ ඉපැදීම වේ. හෙ තෙම මේ අර්හත්ති-ඵලසමාධිසංඥා හෙතුගෙන් ‘මට ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය උපනැඟි දැන ගනී. පොට්ඨපාදය, ‘සංඥාව පලමු ව ද ඥනය පසු ව ද උපදී. සංඥාවගේ ඉපැදීමෙන් වනාහි ඥනයගේ ඉපැදීම වේ’ ය යනු මේගේ මේ කරුණින් දැන හුතු”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැතහොත් සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේ ද?”

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, තෝ කුමක් නම් ආත්මය කොට සලකයි ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, සතර මහාභුතයන්ගෙන් නිපන් කබලිකාර ආභාරය බුද්ධි නා රූපවත් වූ ඖද්දරික දෑයක් ආත්ම කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, තාගේ ආත්මය සතර මහාභුතයන්-ගෙන් නිපන් කබලිකාර ආභාරය බුද්ධි නා රූපවත් ඖද්දරික දෑයක් වන්නේ නම්, මේගේ ඇති කල්හි කොපට සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය. පොට්ඨපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මේය දැන හුතු”.

පොට්ඨපාදය, සතර මහාභුතයන්ගෙන් උපන් රූපවත් වූ කබලි-කාර ආභාර බුද්ධි නා ඒ මේ ආත්මය සිටිමා. වැලි පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවේ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවේ නිරුඳු වෙත්. පොට්ඨ-පාදගෙහි, ‘සංඥාව අනෙකෙකක් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙකක් ම වන්නේ ය’ යන මේය මේ කරුණින් දැන හුතු”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මම ආත්මය සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, තාගේ ආත්මය සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් වන්නේ නම්, එසේ ඇති කල්හි ද තානට සංඥාව අනෙකෙකක් ම ආත්මය වෙත එකෙකක් ම වන්නේ ය. පොට්ඨපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මේය දැන හුතු”.

පොට්ඨපාදය, සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මේ මනෝමය ආත්මය සිටිමා. වැලි මේ පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවේ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවේ නිරුඳු වෙත්. පොට්ඨපාදගෙහි, ‘සංඥාව අනෙකෙකක් ම ද ආත්මය වෙත එකෙකක් ම ද වන්නේ ය’ යන මේය මේ කරුණින් දැන හුතු”.

“අරුපිං ඛො අහං භනෙත අත්තානං පච්චෙමි සඤ්ඤාමයනති”

“අරුපි ච තෙ පොට්ඨපාද අත්තා අභවිස්ස සඤ්ඤාමයො, එවං සත්තමපි ඛො තෙ පොට්ඨපාද අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති. අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙතං පොට්ඨපාද පරියායෙන චෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. නිට්ඨතෙවායං පොට්ඨපාද අරුපි අත්තා සඤ්ඤාමයො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපපජ්ඣති, අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. ඉමිනාපි ඛො එතං පොට්ඨපාද පරියායෙන චෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා’ති”.

“සක්කා පනෙතං භනෙත මයා ඤ්ඤාං සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා¹ අත්තා’ති ?”.

“දුජ්ජානං ඛො එතං පොට්ඨපාද තයා අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤා-බන්ධිකෙන අඤ්ඤාදරුමිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන² අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන³ සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා”ති.

“සමෙ තං භනෙත මයා දුජ්ජානං අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤාබන්ධි-කෙන අඤ්ඤාදරුමිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන ‘සඤ්ඤා පුරිසස්ස අත්තා’ති වා, ‘අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා. ‘කිං පන භනෙත සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

“අඛ්ඛාසකතං⁴ ඛො එතං පොට්ඨපාද මයා: සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති”.

“කිං පන භනෙත අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤානති ?”.

“එතමපි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්ඛාසකතං ‘අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති”.

“කිං පන භනෙත අත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

“එතමපි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්ඛාසකතං ‘අත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

“කිං පන භනෙත අත්තත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤානති ?”.

“එතමපි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්ඛාසකතං ‘අත්තත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ?”.

1. අඤ්ඤා ව, සා. 2. අඤ්ඤා ව, සා. 3. අඤ්ඤාත් අසොගෙන, සා. 4. අඤ්ඤාත්වර්ගකත, සා. 5. අඛ්ඛාසකත, සබ්බත්.

[පොට්ඨපාද:] “චහන්ස, මම ආත්මය සංඥමය වූ අරුපි දෑයක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, තාභට ආත්මය සංඥමය අරුපි දෑයක් වන්නේ නම්, මෙසේ ඇති කල්හි ද සංඥව අනෙකෙක් ම ද, ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය. පොට්ඨපාදය, ‘සංඥව අනෙකෙක් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙක් ම වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු. පොට්ඨපාදය, මේ සංඥමය වූ අරුපි ආත්මය සිටිවා. එසේ කලා මේ පුරුෂයාට අත්‍ය ම සංඥවේ උපදිත්. අත්‍ය ම සංඥවේ තිරුඬ වෙත්. පොට්ඨපාදය, ‘සංඥව අත් එකෙක් ම ද ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කාරණයෙනුත් මෙසේ දන යුතු”.

[පොට්ඨපාද:] “චහන්ස, ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද, නොහොත් සංඥව එකෙකුත් ආත්මය අනෙකෙකුත් වේ ද’ යන මෙය මා විසින් දන ගන්නට හැකි ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, අත්‍යදූවේක වූ අත්‍යලබ්ධික වූ අත්‍ය රුවික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක ගෙදුණු අත්‍ය තීර්ථයතනගෙක ආවායතී වූ නා විසින් ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද’යි හෝ ‘සංඥව අනෙකෙක, ආත්මය අනෙකෙකැ’යි හෝ මෙය දන නො හැක්ක”.

[පොට්ඨපාද:] ‘චහන්ස, ඉදින් අත්‍යදූවේක වූ අත්‍යලබ්ධික වූ අත්‍යරුවික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙක ගෙදුණු අත්‍ය තීර්ථයතනගෙක ආවායතී වූ මා විසින් ‘සංඥව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැත හොත් සංඥව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේද’ යි හෝ මෙය නො දන හැකි නම්, කිමෙක් ද චහන්ස, ‘ලොකය (ආත්මය) ශාඛිතය’ යන මේ කිම සත්‍ය ද (මෙයට වෙතත්) සෙසු කිම හිස් (අසත්‍ය) ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] පොට්ඨපාදය, ‘ලොකය ශාඛිත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ය, ‘සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය මා විසින් නො පවසන ලදී.

[පොට්ඨපාද:] “චහන්ස, කිම? ‘ලොකය (ආත්මය) අශාඛිත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ද? මෙයින් අත්‍ය සෙසු කිම හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, ලොකය අශාඛිත ය, මෙය ම සත්‍ය ය. සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී.

[පොට්ඨපාද:] “චහන්ස, කිමෙක් ද? ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] පොට්ඨපාදය, ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

[පොට්ඨපාද:] “චහන්ස, කිම ලොව (ආත්මය) අත්තන ද? මෙය ම (මේ ලොව අත්තනය යන්න ම) සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොට්ඨපාදය, ‘ලොව අත්තන ය, මෙය ම සත්‍ය ය. සෙස්ස හිස් යැ’ යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදී”.

“කිං පන භනෙත තං ජීවං තං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති ?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්බාසකතං ‘තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති’”.

“කිං පන භනෙත අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්බාසකතං ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති’”.

“කිං පන භනෙත භොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති ?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්බාසකතං. ‘භොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති’”.

“කිං පන භනෙත න භොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති ?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්බාසකතං ‘න භොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති’”.

“කිං පන භනෙත භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති ?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්බාසකතං ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති’”.

“කිං පන භනෙත තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා. ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති ?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අබ්බාසකතං ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා. ඉදමෙව සච්චං මොඝමිඤ්ඤනති’”.

[පොඩ්පාද:] “චභන්ස, කීමේක් ද? ජ්වයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඩ්පාදය, ‘ජ්වයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඩ්පාද:] “චභන්ස, කීමේක් ද? ජ්වයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඩ්පාදය, ‘ජ්වයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙකු ය, මෙය ම සත්‍ය යැ යි, අන් සියල්ල මිථ්‍යා යැ යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී’ .

[පොඩ්පාද:] “චභන්ස, සත්ති (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? (මෙයට විරුද්ධ) සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඩ්පාදය, සත්ති (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ යැ යි, මෙය ම සත්‍ය යැ යි, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඩ්පාද:] “චභන්ස, කීමේක් ද? සත්ති (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නොවේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] පොඩ්පාදය, ‘සත්ති (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නොවේ ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙසු සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඩ්පාද:] “චභන්ස, කීම, තථාගත (සත්ති) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඩ්පාදය, ‘තථාගත (සත්ති) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ. මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඩ්පාද:] “චභන්ස, කීමේක් ද? තථාගත (සත්ති) තෙම මරණින් මතු නොව වන්නේත් නොව නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්ත:] “පොඩ්පාදය, තථාගත තෙම මරණින් මතු නොව වන්නේත් නොව නොවන්නේත් වේ යැ යි ද, මෙය ම සත්‍ය යැ යි සෙස්ස මිථ්‍යා යැ යි ද යන මෙයත් මා විසින් නොපවසන ලදී”.

කසමා ජනෙතං භනෙත භගවතා අඛ්‍යාකතනති ?

න භෙතං පොට්ඨපාද අත්ඝංඝිතං න ධම්මසංඝිතං නාදිබ්‍රහ්මචරියකං න නිබ්බිද්දය න විරුගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමේවාධාය න නිබ්බානාය සංවතතති. තසමා තං මයා අඛ්‍යාකතනති.

“ඉදං දුක්ඛනති” ඛො පොට්ඨපාද මයා ඛ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛ-සමුදයො’ති ඛො පොට්ඨපාද මයා ඛ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති ඛො පොට්ඨපාද මයා ඛ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ටද’ති ඛො පොට්ඨපාද මයා ඛ්‍යාකතනති”.

“කසමා ජනෙතං භනෙත භගවතා ඛ්‍යාකතනති ?”.

“එතං හි ඛො පොට්ඨපාද අත්ඝංඝිතං එතං ධම්මසංඝිතං එතං ආදිබ්‍රහ්මචරියකං. එතං නිබ්බිද්දය විරුගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමේවාධාය නිබ්බානාය සංවතතති. තසමා එතං මයා ඛ්‍යාකතනති”.

“එවමේතං භගවා, එවමේතං සුගත, යස්සදුති භනෙත භගවා කාලං මඤ්ඤති”ති.

අඵ ඛො භගවා උට්ඨායාසනා ජක්කාමි.

අඵ ඛො තෙ ජරිබ්බාජකා අචිරජක්කන්තස්ස භගවතො පොට්ඨපාදං ජරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසතතිතොදකෙන¹ සඤ්ජමහරීං.² අකංසු: “එවමේව පනායං භවා පොට්ඨපාදො යඤ්ඤදෙව සමණො ගොතමො භාසති තං තදෙවස්ස අබ්භනුමොදති. ‘එවමේතං භගවා, එවමේතං සුගතා’ති. න ඛො ජන මයං කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංඝිකං, ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: සස්සතො ලොකො’ති වා අසස්සතො ලොකො’ති වා, අන්තවා ලොකො’ති වා, අත්තන්තවා ලොකො’ති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, න ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ගොති ච න ච ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, තෙව ගොති න න ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා”ති.

1. වාචාසතතිතොදකෙන, (කජ්චි.) වාචාස සතතිතොදකෙන, සීවු.
2. සඤ්ජමහරීං. මජ්ඣ.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය නො පවසන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදයෙනි, මේ (ලොව ශාශ්වතය යන ආදී) දූෂිත දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පරවැඩ අසලේ නො වෙයි. ලොවුතුරු දහම් අසලේ නො වෙයි. සත්‍රත් බ්‍රහ්මචරිණී ආදිය වූ අධිශීල ශික්‍ෂා මාත්‍රයෙකුත් නො වෙයි. සසරු කලකිරිණු පිණිස, සසරු නො ඇලෙනු පිණිස, සසර ගමන නවත්වනු පිණිස, සසරවට සංහිදුවනු පිණිස, සසරවට පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස නො පවතී. එහෙයින් එය මා විසින් නො පවසන ලදී

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදයෙනි, දුක් නම් මේ මෑ සි මා විසින් කියන ලදී. දුඛයෙකුදු නම් මේ මෑ සි, දුඛනිරෝධය නම් මේ මෑ සි, දුඛනිරෝධයට යන පිළිවෙත නම් මේ මෑ සි මා විසින් කියන ලදී.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඬුපාදයෙනි, මෙය ම දෙලෝ වැඩ ද අත්වැඩ පරවැඩ ද අසලේ වෙයි. මේ ම ලොවුතුරු දහම් අසලේ වෙයි. මෙය (දුක්) සත්‍රත් බ්‍රහ්මචරිණී ආදී වූ අධිශීල ශික්‍ෂාව වැඩීම පිණිස පවත්නේ වෙයි. මෙය ම සසරු කලකිරීම පිණිස, සසරු නොඇල්ම පිණිස, දුක් නසනු පිණිස, දුක් සංහිදුවනු පිණිස, දුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට දැන ගනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස පවතී. එහෙයින් මෙය මා විසින් කියන ලදී.”

[පොඬුපාද:] “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පිණිසාන ගමනකට කලා සි හඟිනා සේක් ද, දුක් එයට කාලය ය.”

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුණස්තෙන් නැගී නික්ම සේක.

එකල්හි ඒ පිරිවැජ්ඣයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මා වැඩී නොබෝ මේලායෙහි පොඬුපාද පිරිවැජ්ඣයට භාත්පසින් වචන නැමැති අභයපියෙත් මතුමත්තෙහි අනින්නාහු ‘මහණ ගොයුම් යමක් කියා නම්, ‘ඒ එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය, සුගතයන් වහන්සැ’ යි ඔහුගේ ඒ ඒ හැම වචනයක් ම සතුටින් පිළිගනී. ‘ලොකය (ආත්මය) ශාශ්වත යැ’ යි කියා හෝ, ‘ලොකය අශාශ්වතයැ’ යි කියා හෝ’ ලොකය (ආත්මය) අත්තවත් යැ’ යි කියා හෝ ‘ලොකය අත්තන යැ’ යි කියා හෝ, ශරීරයත් ජීවයත් එකෙක් මෑ යැ’ යි කියා හෝ, ‘ඒ වෙන් වෙන් දෙකෙක් මෑ යැ’ යි කියා හෝ, සත්‍යයා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙතැ’ යි කියා හෝ ‘නො වෙතැ යි’ කියා හෝ ‘වත්තේත් නොවත්තේත් ඇතැ’ යි කියා හෝ ‘නොම වත්තේත් නො ම නොවත්තේත් ඇතැ’ යි කියා හෝ ‘මහණ ගොයුම්හු එකාන්ත කොට දෙසූ කිසි දහමක් අපි නො දනිමු’ යි කීහ.

එවං චූතෙන පොච්ඡපාදො පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොචි:
 “අභමපි ඛො භො න කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං
 දෙසිතං ආජානාමි: ‘සස්සතො ලොකො’ති වා, ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා
 -පෙ- ‘නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා. අපි ච
 සමණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං²
 ධම්මනියාමිකං³. භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙත්තස්ස
 ධම්මච්ඡිතං ධම්මනියාමිකං. කථං හි නාම මාදියො විඤ්ඤ සමණස්ස
 ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො තාබ්හනුමොදෙය්‍යා?’ ති.

අථ ඛො ද්විභතීභස්ස අච්චායන විතොතා ච භජිසාරිපුතොතා
 පොච්ඡපාදො ච පරිබ්බාජකො යෙන භගවා භෙත්තපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනී
 විතොතා භජිසාරිපුතොතා භගවන්තං අභිවාදෙතී: එකමන්තං නිසීදී.
 පොච්ඡපාදො පන පරිබ්බාජකො භගවතා සද්ධිං සමමමාදී සමමමාදනීයං
 කථං සාරාණීයං⁴ විතීසාරෙතී: එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතොතා
 ඛො පොච්ඡපාදො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොචි: තද මං භන්තෙ තෙ
 පරිබ්බාජකා අචිරපකකන්තස්ස භගවතො සමන්තන්තො වාචාසතනිතොදකෙන
 සඤ්ජමහරිං අකංසු: එවමෙව පනායං භවං පොච්ඡපාදො යඤ්ඤ-
 දෙව සමණො ගොතමො භාසති, නා තදෙවස්ස අබ්හනුමොදති ‘එවමෙතං
 භගවා, එවමෙතං සුගතා’ති. න ඛො පන මීයං කිඤ්චි සමණස්ස ගොත-
 මස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ‘සස්සතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා, ‘අත්තවා ලොකො’ති වා, ‘අත්තවා ලොකො’ති
 වා, ‘තං ජීවං තං සරීරන්ති’වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති’ වා, ‘භොති
 තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා,
 ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘නෙව භොති න
 න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා ති. එවං චූතොතා’හං භන්තෙ තෙ
 පරිබ්බාජකෙ එතදවොචි: “අභමපි ඛො භො න කිඤ්චි සමණස්ස
 ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි ‘සස්සතො ලොකො’ති වා,
 ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා -පෙ- ‘නෙව භොති න න භොති තථාගතො
 පරමමරණා’ති වා. අපි ච සමණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං
 පඤ්ඤපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං² ධම්මනියාමිකං³ භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං
 පටිපදං පඤ්ඤපෙත්තස්ස ධම්මච්ඡිතං⁴ ධම්මනියාමිකං⁵. කථං හි නාම
 මාදියො විඤ්ඤ සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො තාබ්හනුමො
 දෙය්‍යා?’ ති.

1. පඤ්ඤපෙති, කෙත්ති. 2. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු. 3. ධම්මනියාමිකං, සිඬු.
 4. සාරණීයං, මජ්ඣ. සංරඤ්ජනීයං (මහායාන පොච්ඡි)
 5. ධම්මච්ඡිතං, PTS. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු.
 6. ධම්මනියාමිකං, සිඬු. ධම්මනියාමිකං PTS. (හදුපාදකා, වකා.)

මෙසේ කී කල්හි පොඬුපාද පිරිවැජ්‍යී තෙම “හවන්ති, ලොකය ශාඛිත යැ” යි හෝ ‘ලොකය අශාඛිත යැ’ යි හෝ... ‘සත්තී (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො ම වන්නේත් වේ, නො ම නොවන්නේත් වේ යැ’ යි හෝ මහණ ගොසුම් වහන්සේ විසින් එකාන්ත කොට දෙසන ලද කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි. එහෙකුදු වුවත් මහණ ගොසුම් වහන්සේ ධර්මසභිත වූ ලොවුතුරු දහම් (උපදවත,) එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් (මහණ) පණවන සේක, ලොවුතුරු දහම් උපදවත, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන සත්‍ය සැබෑ පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොසුම් වහන්සේගේ සුභාශිත වචනය සුභාශිත විසින් මා වැනි සිහිනුවණැතියෙක් කෙසේ නම් සතුටින් පිළිගත නො හෙන්නේ දැ?” යි ඒ පිරිවැජ්‍යීයතට කී ය.

ඉක්බිතිවත් දෙතුන් දිනක් ඇවෑමෙන් ඇත්සැරිපුත් මිත්‍ර නමැත්තෙක් ද පොඬුපාද පරිවෘජ්‍යක ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැරු එළඹුණහ. එළඹී ඇත්සැරිපුත් විත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වෑ හුන්නේ ය. පොඬුපාද පිරිවැජ්‍යී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කථාව කොට තිමවා, එකත්පස් වෑ හුන්නේ ය. එකත්පස් වෑ හුන් පොඬුපාද පිරිවැජ්‍යී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙලේ ය. “වහන්ස, එද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තික්ම වැඩි නොබෝ වේලායෙහි ඒ පිරිවැජ්‍යීයෝ මට “මේ හවන් පොඬුපාද තෙම මහණගොසුමක් කියන කියන දූය එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය, සුගතයන් වහන්සැ’ යි කියමින් සතුටින් පිළිගනී: ‘ලොව (ආත්මය) ශාඛිත යැ යි හෝ ලොව අශාඛිත යැ’ යි හෝ ‘ලොව අන්තවත් යැ’ යි හෝ අන්තය යැ’ යි හෝ ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ යි හෝ ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් දෙකෙකැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වෙතැ යි හෝ සත්තියා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙතැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙයි හෝ මහණ ගොසුමුහු එකාන්ත කොට දෙසු කිසි දහමක් අපි නො දනුමහ’ යි කියමින් වචන තැමැති අභියඟියෙන් හාත්පසින් මට පුත පුතා ඇත්තාහ. වහන්ස, මවුන් විසින් එසේ කියනු ලැබූ මම ඒ පිරිවැජ්‍යීයතට ‘හවන්ති, ලොව ශාඛිත යැ යි හෝ ... ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ මහණ ගොසුමක් වහන්සේ එකාන්ත කොට දෙසු කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි. එහෙත් මහණ ගොසුමක් වහන්සේ ලොවුතුරු දහම් උපදවත, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන සේක. එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් උපදවත එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොසුමක් වහන්සේගේ සුභාශිත වචනය සුභාශිත විසින් සිහි නුවණැති මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සතුටින් නොපිළිගනු හැකි වන්නේ දැ’ යි කීමි.”

සඤ්ඤා ච ඛො එතෙ පොච්ඡපාද පරිබ්බාජකා අකාං අවකුක්ඛා. තිං
යෙව නෙසං එතො චකුක්ඛා. එකංසිකා'පි හි ඛො පොච්ඡපාද මයා ධම්මා
දෙසිතා පඤ්ඤානතා. අනෙකංසිකා'පි හි ඛො පොච්ඡපාද මයා ධම්මා
දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ච තෙ පොච්ඡපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
'සසසනො ලොකො'ති වා ඛො පොච්ඡපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මො
දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අසසනො ලොකො' ති වා ඛො පොච්ඡපාද
මයා අනෙකංසිකා ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අනන්වා ලොකො'ති
වා ඛො පොච්ඡපාද -පෙ- 'අනන්වා ලොකො'ති වා ඛො පොච්ඡපාද -පෙ-
'තං ජීවං තං සරීරන්ති' වා ඛො පොච්ඡපාද -පෙ- 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං
සරීරන්ති' වා ඛො පොච්ඡපාද -පෙ- 'හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා
ඛො පොච්ඡපාද -පෙ- 'න හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා ඛො
පොච්ඡපාද -පෙ- 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා'ති වා
ඛො පොච්ඡපාද -පෙ- 'හෙව හොති න නි හොති තථාගතො පරමමරණා'ති
වා ඛො පොච්ඡපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානතො.

කසමා ච තෙ පොච්ඡපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මො දෙසිතා
පඤ්ඤානතා? න හෙතෙ පොච්ඡපාද අජථංගිතා න ධම්මසංගිතා න
ආදීච්ඡිහම්චරියකා න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න
අභිඤ්ඤාය න සමේවාධාය න නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා
අනෙකංසිකා ධම්මො දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ච තෙ පොච්ඡපාද මයා එකංසිකා ධම්මො දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
'ඉදං දුක්ඛ'න්ති ඛො පොච්ඡපාද මයා එකංසිකා ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤා-
නතො. 'අයං දුක්ඛසමුද්දයො'ති ඛො පොච්ඡපාද මයා එකංසිකා ධම්මො
දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති ඛො පොච්ඡපාද මයා
එකංසිකා ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානතො. 'අයං දුක්ඛනිරෝධයාමිතී
පටිපදා'ති ඛො පොච්ඡපාද මයා එකංසිකා ධම්මො දෙසිතො පඤ්ඤානතො.

කසමා ච තෙ පොච්ඡපාද මයා එකංසිකා ධම්මො දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
එතෙ පොච්ඡපාද අජථංගිතා, එතෙ ධම්මසංගිතා, එතෙ ආදීච්ඡිහම්චරියකා,
එතෙ නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමේවාධාය
නිබ්බානාය සංවත්තන්ති. තසමා තෙ මයා එකංසිකා ධම්මො දෙසිතා
පඤ්ඤානතා.

[එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:]

“පොට්ඨපාදය, ඒ සියලු පිරිවැජ්ඣෝ නුවණැස් නැතිගෝ ය, අකිංගෝ ය. ඔවුන් අතුරෙහි සුභාශිත - දුභාශිත දත්තා නුවණැස් ඇතිගේ නො ම ය. පොට්ඨපාදය, එකාන්ත කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැටු දහමි ද ඇත. පොට්ඨපාදය, එකාන්ත නො කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැටු දහමි ද ඇත.

පොට්ඨපාදය, මා විසින් එකාන්ත නොකොට දෙසුණු පැණැටු ඒ දහමිහු කවරහ? පොට්ඨපාදය, ලොව (ආත්මය) ායෙවන යැ යි හෝ එකාන්ත නො කොට මා විසින් දහමි දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොට්ඨපාදය, ලොව (ආත්මය) අශායෙවන යැ යි හෝ එකාන්ත නො කොට දහමි දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොට්ඨපාදය, ලොව (ආත්මය) අන්තවත් යැ යි කියා හෝ ... ජවයන් ාරීරයන් එකෙක් මැ යැ යි කියා හෝ ... අන්තය යැ යි කියා හෝ ... ලොව (ආත්මය) ජවයන් ාරීරයන් වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙයි කියා හෝ මා විසින් එකාන්ත නො කොට දහමි දෙසන ලද්දේ, පණවන ලද්දේ වෙයි.

පොට්ඨපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ දහමිහු එකාන්ත කොට නො දෙසන ලද්දහු ද, නො පණවන ලද්දහු ද? යත්: පොට්ඨපාදය, මේ (ලොව ායෙවන ය යන ආදී වූ) දූෂිත දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පර වැඩ හෝ අසලෝ නො වෙති. ලොවුතුරු දහමි අසලෝ නො වෙති. සසුන් බඩසරව ආදිය වූ අධිශීලශික්ෂාමාත්‍ර ද නො වෙති. සසරවටැ කලකිරිණු පිණිස, සසරැ නො ඇලෙනු පිණිස, දුක් නසනු පිණිස, දුක් සංහිදුවනු පිණිස, සසරදුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහතිවත් සාක්ෂාත් කරනු පිණිස නො පවත්නාහ. එ හෙයින් මා විසින් ඒ දහමිහු එකාන්ත කොට නො දෙසන ලදහ, නො පණවන ලදහ.

පොට්ඨපාදය, මා විසින් එකාන්ත කොට දෙසන ලද පණවන ලද ඒ දහමිහු කවරහු ද? පොට්ඨපාදය, ‘මේ දුකැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. මේ දුක් හටගැන්මේ හේතු යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොට්ඨපාදය, ‘මේ දුක් නැස්ම යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොට්ඨපාදය, ‘මේ දුක් නැස්මට යන පිළිවෙතැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය.

පොට්ඨපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ බමියෝ එකාන්ත කොට දෙසන ලදහු ද, පණවන ලදහු ද යත්: පොට්ඨපාදය, මොහු තමන් අනුත් දෙපසගේ ම අභිවාද්ධි ඇසුරු කලාහු වෙත්. මොහු ලොවුතුරු දහමි ඇසුරු කලාහු වෙත්. මොහු ආදිබුද්ධික (මාගීබුද්ධිකයාගේ සුඵ භාග්‍යත්වපත්ත) වෙති. මොහු සසර ක්‍රකිතරනු පිණිස, සසරැ නොඇල්ම පිණිස, සසර දුක් නසනු පිණිස, සසර දුක් සංහිදෙනු පිණිස, විශිෂ්ටඥතය පිණිස, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නිවන් පෘක් කරනු පිණිස පවතින්. එහෙයින් මා විසින් ඒ බමියෝ එකාන්ත කොට දෙසන ලදහ, පණවන ලදහ.

සන්ති ඛො පොට්ඨපාද එතෙ සමණ්ඩ්‍රාගමිණා [එවංවාදිතො එවංදිවසීතො: 'එකන්තසුඛි අත්තා හොති. අරොගො පරමමරණා'ති. ත්‍යාගං උපසඛිකමුක්ඛා එවං වදාමි: 'සච්චං කිර තුමෙහ ආයසමනො: එවංවාදිතො එවංදිවසීතො: 'එකන්තසුඛි අත්තා හොති, අරොගො පරමමරණා'ති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා: 'ආමා'ති! පටිජානන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: 'අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: එකන්තසුඛං ලොකං ජානං පසං විහරමා'ති. ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි 'අපි ච පන තුමෙහ ආයසමනො: එකං වා රතති. එකං වා දිවසං උපඛිං වා රතති. උපඛිං වා දිවසං එකන්තසුඛිං අත්තානං සමපජානාමා?' ති. ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි 'අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: ජානාමා: 'අයං මගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා?' ති. ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි 'අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: යා තා දෙවතා එකන්තසුඛා ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සද්දං සුණාමා: 'සුපටිපන්නාන්ථ මාරිසා, උජුපටිපන්නාන්ථ මාරිසා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයමපි හි මාරිසා එවමපටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා'ති? ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤයි පොට්ඨපාද, “නනු එවං සනොන තෙසං සමණ්ඩ්‍රාගමිණානං අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඡති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනොන එවං සනොන තෙසං සමණ්ඩ්‍රාගමිණානං අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඡති” ති.

“තෙය්‍යමාපි පොට්ඨපාද පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: 'අහං යා ඉමිසමිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි, තං කාමෙමි' ති. තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමොහා පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණීං ඉච්ඡෙති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණීං ඛතති වා ඩ්‍රාගමිණී වා වෙසසී වා සුද්දී වා? ති. ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමොහා පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණීං ඉච්ඡෙති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණීං එවන්තාමා එවඛෙතාන්තා'ති වා, දීඝා වා රසා වා මජ්ඣමා වා, කාලී වා සාමා වා මඛ්ඛුරච්ඡි වා'ති, 'අමුකසමිං ගාමෙ වා තිගමෙ වා තගරෙ වා'ති? ඉති පුට්ඨා: 'නො'ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමොහා පුරිස යං තිං ත ජානාසි ත පසාසි, තං තිං ඉච්ඡෙති කාමෙසි?' ති. ඉති පුට්ඨා: 'ආමා'ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤයි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනොන තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඡති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනොන එවං සනොන තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ඡති” ති.

1. ආමොහී, PTS.

පොට්ඨපාදය, ‘ආනමය මරණින් මතු එකානතයෙන් සුවපත් වේ යැ යි, නිත්‍ය වේ යැ’යි මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මම ඔවුන් කරා එළඹ, ‘ආයුෂමත්ති, ආනමය මරණින් මතු එකානතයෙන් සුවපත් වේ, නිත්‍ය වේ යැ’යි තෙපි මෙබඳු වාද ඇත්තෝ ය, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෝ ය යනු සැබෑ දෑ’ යි මෙසේ විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු මට ‘එසේ යැ’ යි පිළිගත් කෙරෙත් නම්, ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එකානත සුව ඇති ලොකය (අසඤ්ඤා ඇතැ යි) දන්තානු දක්නානු වැඩු දෑ’ යි ඔවුන් පිළිවිසිමි. මෙසේ පුළුල්වනා ලද්දහු ‘තැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මම ‘ආයුෂමත්ති’ තෙපි එක් රැයක් හෝ එක් දහවලක් හෝ අවරැයක් හෝ අභිදහවලක් හෝ එකානතයෙන් සුවපත් වූ ආනම-යක් දැනවූ දෑ’ යි මෙසේ කියමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘තැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මම ‘ආයුෂමත්ති, එකානත සුව ඇති ලොව පසක් කිරීමට මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යැ යි තෙපි දැනවූ දෑ’ යි මම කියමි. මෙසේ විචාරන ලද්දහු ‘නො දැනිමි’ යි ඔහු කියත්. ඔවුනට මම ‘ආයුෂමත්ති, එකානත සුව ඇති ලොවැ උපත් යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිදුකාණති, එකානත සුව ඇති ලොව පසක් කරනු පණිස, සුපිලිපත්තනු වවු. නිදුකාණති, සංජු ව පිලිපත්තනු වවු. නිදුකාණති, අපි දු මෙසේ පිලිපත්තමේ? එකානත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමිහ’ යි කියන්නවුන්ගේ වචනය අසවූ දෑ’ යි මෙසේ පිළිවිසිමි. මෙසේ මා විසින් විචාරන ලද ඔහු ‘එ වැන්නක් නො ඇසුමු’ යි කියත්.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් (ප්‍රතිපාක්ෂිකයන්ගේ නිග්‍රහයට ගොදුරු එකෙක්) නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි එකානතයෙන් ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් ය.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, යම්හේ පුරුෂයෙක් ‘මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් වේ නම් ඇය පතමි. ඇය කැමැත්තෙමි’ යි කියන්නේ ද, ඔහුට අත්‍යයෝ ‘එමිඛා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඔ කැත්තකක් නො හොත් බමුණුකතක් හෝ වෙස්කතක් හෝ සුදුරුකතක් යැ යි ඇය දන්නෙහි දෑ’ යි මෙසේ කියන්නාහු ද, මෙසේ පුළුල්වනා ලැබූ හෙ තෙමේ ‘නො දැනිමි’ යි කියන්නේ ය. අන්හු ඔහුට ‘එමිඛා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ‘ඒ දනවුකැලණ මේ නමැත්තී යැ යි මෙහොත් ඇත්තී යැ යි හෝ කළු හෝ හෙලලු හෝ පඬුවන් සිපිය ඇත්තීයැ යි හෝ, අතෝ යමැ හෝ නියමිගමැ හෝ නුවරැ හෝ වෙහෙත්තී යැ යි දනුදෑ’ යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද හේ ‘එය නො දැනිමි’ යි කියන්නේ ය. ඔහුට අන්හු ‘එමිඛා පුරුෂය, යම් යට්‍රියක තෝ නො දන්නෙහි නම්, නො දක්නෙහි නම්, තෝ ඇය පතයි ද? ඇය කැමැත්තෙහි දෑ’ යි කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද්දේ ‘එසේ’ යැ යි හේ කියන්නේ ය.

“පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකෙක් නො වන්නේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකානතයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතිකෙක් වෙයි.”

“එවග්ගෙව ඛො පොට්ඨපාද ඥෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාගමිණො එවංචාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරුඤ්ඤො පරමමරණො’ ති, ත්‍යාගං උපසඛකමිඤ්ඤා එවං වදාමි: සච්චං කිර තුමෙහ අයස්මනෙත්තා එවංචාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරුඤ්ඤො පරමමරණො’ති?” තෙ චෙ1 මේ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති පටිජානන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයස්මනෙත්තා එකන්තසුඛං ලොකා ජානං පස්සං වහරොමා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයස්මනෙත්තා එකං චා රත්තං එකං චා දිවසං උපසඛං චා රත්තං උපසඛං චා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තාතං සම්පජානාමා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයස්මනෙත්තා ජානාච ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ ති. ඉතිපුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ අයස්මනෙත්තා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, ත්‍යාගං භාසමානාතං සද්දං සුණාමා: සුපටිපන්නාන්ථ මාරිසා, උජ්ජට්ටිපන්නාන්ථ මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මඤ්චපි හි මාරිසා, එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ්ඩ්‍රාගමිණානං අප්පාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජානාමි?” ති.

“අඤ්ඤා ඛො භනෙත තෙසං සමණ්ඩ්‍රාගමිණානං අප්පාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජානාමි” ති.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො චාතුමමභාපඨෙ නිසෙස්සණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස ආරුහණාය, තමමනං එවං වදෙය්‍ය: අමොහො පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරුහණාය නිසෙස්සණිං කරෙසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරුඤ්ඤාය චා දිසාය දකඛිණාය චා දිසාය පච්ඡිමාය චා දිසාය උත්තරාය චා දිසාය, උච්චො චා නිච්චො චා මඤ්චමො චා?ති. ඉති පුට්ඨො ‘නො’ති වදෙය්‍ය. තමමනං එවං වදෙය්‍ය: අමොහො පුරිස යං නිං ත ජානාසි ත පස්සසි, තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරුහණාය නිසෙස්සණිං කරෙසි?”ති. ඉති පුට්ඨො ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජානාමි?” ති.

“අඤ්ඤා ඛො භනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාරිභීරකතං භාසිතං සම්පජානාමි” ති.

1. ම PTS.

[භාග්‍යවත්තූ:] “පොට්ඨපාදය, එසේ ම යම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාහා වී වේ යැයි මෙබඳු වාද ඇතියෝ මෙබඳු දූෂි ඇතියෝ වෙත් ද, මම ඔවුන් කරු එලැබ, ‘ආග්‍රණමත්ති, තෙපි ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාහා වී වේ යැයි මෙබඳු වාද ඇතියහු ද? මෙබඳු දූෂි ඇතියහු ද?’ යි මෙසේ අසමි. මා විසින් මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි ඉදින් පිළින කරන්නාහු නමි, ‘ආග්‍රණමත්ති, තෙපි එකාන්ත සුව ඇති ලොකයක් දන්නාහු දක්නාහු වසවු ද?’ යි මම ඔවුන් පුළුවසිම. එසේ විචාරන ලද ඔහු ‘තැතැ’ යි කියත්.

“ආග්‍රණමත්ති, තෙපි එක් රැසක් හෝ අබරැසක් හෝ අබිදහවලක් හෝ එකාන්තයෙන් සුව ඇති ආත්මයක් දැනිවු ද?” යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නො දනුමහ’ යි කියත්.

ආග්‍රණමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මග මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ’ යි තෙපි දැනිවු ද? යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘නො දනුමහ’ යි කියත්.

“ආග්‍රණමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්තරත්ති විසින් පැමිණි යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නමි, ඔවුන් ‘නිදුකාණති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිලිපත්තහු වවු, සෘජු ව පිලිපත්තහු වවු. නිදුකාණති, අපි දු මෙසේ පිලිපත්තමෝ එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්තරත්ති විසින් පැමිණියමහ’ යි කියන්නවුන්ගේ හම අසවු ද?” යි මෙසේ ඔවුන් විචාරමි. මෙසේ විචාරන ලද්දහු (එසේ වූ හමක්) නො අසමහ” යි ඔහු කියත්.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? ඒ මහණබමුණුවරුන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසෙක් නො වෙයි ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒ මහණ බමුණන්ගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතිසෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තූ:] “පොට්ඨපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහසකට නගිනු වස් සිවුමං හන්දියෙකැ හිණක් බදින්නේ ද, අත්හු ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් පහසකට නගිනු වස් හිණක් කෙරෙහි නමි, ඒ පහස පෙර දිගැ හෝ පැසිම් දිගැ හෝ දකුණු දිගැ හෝ උතුරු දිගැ හෝ වේ යැ යි දැනිති ද?’ යි කියන්නාහු ද, මෙසේ විචාරන ලද හෙ තෙමි නො දැනිමි’ යි කියන්නේ ය. (එ විට) ඔහු ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක් නො දන්නෙහි තමි, නො දන්නෙහි නමි, එසේ වූ පහසකට නගිනුවට හිණක් කෙරෙයි ද?’ යි මෙසේ ඒ පුරුෂයා පුළුවස්නාහ. මෙසේ විචාරන ලද හේ තෙමි ‘එසේ යැ’ යි කියන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසෙක් නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසෙක් වෙයි.”

“එවලෙමි බො පොට්ඨපාද ශය තෙ සමණවුහමණා එව්.වාදිනො එව්.දිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරේගො පරමමරණා’ ති. ත්‍යාගං උපසඛකමිතිං එවං වදාමි: සච්චං කිර තුමෙහ ආයසමනො: එව්.වාදිනො එව්.දිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරේගො පරමමරණා’ති?” තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති පටිජානනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: එකන්තසුඛං ලොකං ජානං පසං විහරපා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: එකං වා රත්තං එකං වා දිවසං උපඛිං වා රත්තං උපඛිං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තාතං සමපජාතාපා’ ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: ජාතාප ‘අයං මගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?’ ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයසමනො: යා නා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං දෙවතාතං භාස- මානාතං සද්දං සුණාප ‘සුපට්ටන්නාස්ම මාරිසා, උජුපට්ටන්නාස්ම මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයච්ච භි මාරිසා එවං පට්ටන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති පුට්ඨා ‘නො’ති වදනති.

“තං කිමමඤ්ඤති පොට්ඨපාද, තනු එවං සනෙත තෙසං සමණ- වුහමණානං අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජති?” ති.

“අඤ්ඤා බො හනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණවුහමණානං අපාරි- හිරකතං භාසිතං සමපජති” ති.

“තසයා බො’මෙ පොට්ඨපාද අත්තපට්ටලාහො: ඔලාරිකො අත්තපට්ටලාහො, මනොමයො අත්තපට්ටලාහො, අරුපො අත්තපට්ටලානො’ ති.

කතමො ව පොට්ඨපාද ඔලාරිකො අත්තපට්ටලාහො? රුපි වාතුමමහා- හුතිකො කඛලිකාරාභාරහකෙඛා, අයං ඔලාරිකො අත්තපට්ටලාහො.

කතමො මනොමයො අත්තපට්ටලාහො? රුපි මනොමයො සඛබ්බ- පච්චඛිති අතිතිඤ්ඤායා, අයං මනොමයො අත්තපට්ටලාහො.

කතමො ව අරුපො අත්තපට්ටලාහො? අරුපි සඤ්ඤාමයො, අයං අරුපො අත්තපට්ටලාහො.

[ගාභ්‍යවත්ත:] “පොට්ටොදා, එසේ ම ‘ආකමය මරණින් මත්තෙහි එකානත සුව ඇත්තේ සදානුච්ඡේදය’ යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෂටි ඇති යම් මහණවහුණු කෙනෙක් ඇත් ද, ඔවුන් කරා එළැඹ ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි ආකමය මරණින් මතු එකානත සුවාත්තේ සදානුච්ඡේදය’ යි මෙබඳු වූ වාද ඇත්තහු ය, මෙබඳු දෂටි ඇත්තහු ය යනු සැබෑවෙක් ද?” යි මෙසේ විචාරමි. මෙසේ මා විසින් විචාරන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි පිළිතුරු කෙරෙත්. ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එකානත සුව ඇති ලොවක් දත්තානු දක්තානු වෙසෙවු ද?’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවන්ම. මෙසේ පුළුවන්තා ලද ඔහු ‘එසේ දත්තමෝ දක්තමෝ නො වහමු’ යි කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එක් රූකක් හෝ එක් දවලක් හෝ අඛරූකක් හෝ අඛ දවලක් හෝ එකානත සුව ඇති ආකමයක් දැනවු ද?’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවන්ම. මෙසේ පුළුවන්තා ලද ඔහු ‘නො දනුමහ’ යි කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, එකානත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මහ මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ යි තෙපි දැනවු ද?’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවන්ම. මෙසේ පුළුවන්තා ලද්දහු ‘නො දනුමහ’ යි ඔහු කියත්. ‘ආයුෂමත්ති, එකානත සුව ඇති ලොවකට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණිය යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ‘නිදුකාණනි, එකානත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපත්තහු වවු, සෘජු ව පිළිපත්තහු වවු. නිදුකාණනි, අපි දු මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකානත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමහ’ යි මෙසේ කියන්නවුන් හඬ අසවු ද?’ යි මෙසේ ඔවුන් පුළුවන්ම. මෙසේ මා විසින් පුළුවන්තා ලද ඔහු ‘එවැන්නක් නො අසමහ’ යි කියත්.

පොට්ටොදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා ඒ මහණ-බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසේක් වනුයේ නො වේ ද?”

[පොට්ටොද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා එකානතයෙන් ඒ මහණ-බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිසේක් වෙයි ”

[ගාභ්‍යවත්ත:] “පොට්ටොදය, ඖදාරික වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, මනෝමය වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ යි මේ ආකමයාව-ප්‍රතිලාභ තුනෙකි.

පොට්ටොදය, ඖදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ භතර මහාභූතයන්ගෙන් පහල වූ, කබලිකාරාධාරය අනුභව කරන යමෙක් වේ ද, මෙය ඖදාරික ආත්මභාවප්‍රතිලාභ යැ.

මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ ධ්‍යාන සිසිත් නිපත්, සියලු අභ්‍යන්තර සුත්, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති යමෙක්වේ ද, මෙය මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභ යැ.

අරූපාත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් නොවූ සංඥමය වූ යම් අත්බවෙක් වේ ද, මේ අරූපාත්මප්‍රතිලාභ යැ.

පොට්ඨපාදය, යම්සේ පිළිපත් කොපණේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, මාභීථලප්‍රඥාවන්ගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඒ ඉදරික ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුලබව ද තුමු ම මේ අත්බවිති ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් එසේ වූ (කොපණේ) විහරණය දුක් වේ' යැ යි කිසි විටෙක තට මේ බදු සිතෙක් විය හැකි ය.

පොට්ඨපාදය, මෙය වනාහි එසේ නො දන සුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිපුත්බව ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම කොපි තුමු වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සිතා සතුට ද වන්නේ ය. ප්‍රීතිය ද සංහුන්බව ද සිතිය ද නුවණ ද මින්න් ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, යම්සේ පිළිපත්කවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම කොපි තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට වසන්නහු ද, එසේ වූ මනෝමය ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස මම දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද, විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු, එහෙත් ඒ විහරණය වූ කලී දුක් සහිත යැ' යි තට මෙසේ සිතෙක් විය හැකි ය.

පොට්ඨපාදය, මෙය එසේ නො දන සුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර ද වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහ. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සිතා සංහුන් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, යම්සේ පිළිපත් කොපණේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම දැන වසන්නාහු ද, එසේ අරුප වූ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් විහරණය දුක් සහිත යැ' යි තට මෙසේ සිතෙක් විය හැකි ය.

පොට්ඨපාදය, මෙය එසේ නො දන සුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සංහුන් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පරෙ වෙ පොට්ඨපාද අමෙහ එවං පුච්චෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ටොහො යස්ස භුමෙහ පභාණාය ධම්මං දෙසෙඵ යථාපට්ටනනානං චො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, චොදනියා ධම්මා අභිවඛසිස්සන්ති, පඤ්ඤපාරිපුරිං චෙපුලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ඣ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාමි: “අයං වා සො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ටොහො යස්ස මයං පභාණාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ටනනානං චො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, චොදනියා ධම්මා අභිවඛසිස්සන්ති, පඤ්ඤපාරිපුරිං චෙපුලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ඣ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොට්ඨපාද අමෙහ එවං පුච්චෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ටොහො, යස්ස භුමෙහ පභාණාය ධම්මං දෙසෙඵ යථාපට්ටනනානං චො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, චොදනියා ධම්මා අභිවඛසිස්සන්ති, පඤ්ඤපාරිපුරිං චෙපුලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ඣ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං පුට්ඨා එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාමි: “අයං වා සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ටොහො යස්ස මයං පභාණාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ටනනානං චො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, චොදනියා ධම්මා අභිවඛසිස්සන්ති, පඤ්ඤපාරිපුරිං චෙපුලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ඣ විහරිස්සාථා” ති.

පරෙ වෙ පොට්ඨපාද අමෙහ එවං පුච්චෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටොහො යස්ස භුමෙහ පභාණාය ධම්මං දෙසෙඵ යථාපට්ටනනානං චො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, චොදනියා ධම්මා අභිවඛසිස්සන්ති, පඤ්ඤපාරිපුරිං චෙපුලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ඣ විහරිස්සාථා’ති. තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාමි: අයං වා සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටොහො, යස්ස මයං පභාණාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ටනනානං චො සඛකිලෙසිකා ධම්මා පභිසිස්සන්ති, චොදනියා ධම්මා අභිවඛසිස්සන්ති, පඤ්ඤපාරිපුරිං චෙපුලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ඣ විහරිස්සාථා’ ති.

තං කිම්මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සන්නෙ සප්පාට්ඨිතං හාසිතං සම්පජ්ඣති? ති.

1. විහරිස්සාථිති. ඡිඤ්ඤ. විහරිස්සාථාති PTS.

පොට්ඨපාදය, ‘යම්සේ පිලිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දම් දෙසත් නම්, ඇවැත්නි, ඒ ඔදුරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි අත්හු මෙසේ අප විවාරන්නාහු නම්, මෙසේ ඔවුන් විසින් විවාරන ලද අපි ‘ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දම් දෙසමෝ ද යම්සේ පිලිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඇවැත්නි, ඒ ඔදුරික ආත්මප්‍රතිලාභය මේ යැ’ යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

පොට්ඨපාදය, ‘යම්සේ පිලිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දහම් දෙසත් නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද? යි අත්හු මෙසේ අප විවාරන්නාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් පුළුවියනා ලද අපි “ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ පිලිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු ප්‍රතිණවත්තාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහු නම්, මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

ඉදින් පොට්ඨපාදය, ‘යම්සේ පිලිපත්තාටු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසටු නම්, ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි මෙසේ අත්හු අප විවාරන්නාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් පුළුවියනා ලද අපි “ඇවැත්නි, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස අපි දහම් දෙසමෝ ද, යම් බදු ව පිලිපත්තවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙත්තාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිහි ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, මේ ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

පොට්ඨපාදය, එය කීමැයි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කල්හි අප වචනය ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වන්නේ නො වේ ද?

“අඬා බො හනන ඵලං සනන සප්පාට්ඨීරකතං භාසිතං සමප-
ජ්ඣති” ති.

තෙතප්ඵලං පොට්ඨපාද පුරිනො නිසෙසණිං කතරය පාසාදසස
ආරොහණො තනෙසව පාසාදසස හෙට්ඨා. තමමිතං ඵලං වදෙය්‍යුං:
'අනමො පුරිස යසස නිං පාසාදසස ආරොහණො නිසෙසණිං කතරසි,
ජාතාසි තං පාසාදං පුරජ්ඣමාය වා දිසාය දකඛිණොය වා දිසාය පච්ඡි-
මොය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය උච්චො වා නිච්චො වා මජ්ඣමො
වා'ති? තො චෙ ඵලං වදෙය්‍යුං: 'අයං සො ආවුසො පාසාදො, යසසාහං
ආරොහණො නිසෙසණිං කතරොමි තනෙසව පාසාදසස හෙට්ඨා' ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? නනු ඵලං සනන සසස පුරිසසස
සප්පාට්ඨීරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති? ති.

“අඬා බො හනන ඵලං සනන සසස පුරිසසස සප්පාට්ඨීරකතං
භාසිතං සමපජ්ඣති” ති.

ඵලමච චො පොට්ඨපාද පජර චෙ අමෙහ ඵලං පුච්ඡෙය්‍යුං:
'කතමො පන තො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ටොහො? -පෙ- කතමො
පන සො ආවුසො මනොමසො අත්තපට්ටොහො? -පෙ- කතමො පන
සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටොහො, රසස කුච්චො පහාණො ධම්මං
දෙසෙඵ 'යථාපට්ටනනාතං චො සබ්බිලෙසිකා ධම්මා පභිසිසසනති, චොදු-
නියා ධම්මා අභිවඛිසසනති, පඤ්ඤපාරිසුරිං චෙපුලලත්තඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතො උපසමපජ්ඣ විහරිසසථා'ති, තෙසං මයං ඵලං
පුට්ඨො ඵලං ඛ්‍යාකතෙරය්‍යාම:

අයං වා සො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ටොහො -පෙ- මනොමසො
අත්තපට්ටොහො -පෙ- අරුපො අත්තපට්ටොහො යසස මයං පහාණො
ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ටනනාතං චො සබ්බිලෙසිකා ධම්මා පභිසිසසනති
චොදුනියා ධම්මා අභිවඛිසසනති, පඤ්ඤපාරිසුරිං චෙපුලලත්තඤ්ච දිවෙඨව
ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතො උපසමපජ්ඣ විහරිසසථා'ති.

තං කිමමඤ්ඤසි පොට්ඨපාද? නනු ඵලං සනන සප්පාට්ඨීරකතං
භාසිතං සමපජ්ඣති? ති.”

“අඬා බො හනන ඵලං සනන සප්පාට්ඨීරකතං භාසිතං
සමපජ්ඣති” ති.

ඵලං වුත්තෙහ විනොහො හජ්ඣසාපිපුත්තො හභවනතං ඵකදචොච:
යසමිං හනන සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ටොහො නොති, මොසසස තසමිං
සමයෙ මනොමසො අත්ත පට්ටොහො නොති, මොසසො අරුපො අත්ත-
පට්ටොහො නොති. ඔලාරිකො වාසස අත්තපට්ටොහො තසමිං සමයෙ සච්චො
නොති.

[පොට්ටිපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඔබ වචනය එකානතයෙන් ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වේ

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ටිපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහසකට නහිනුවට එම පහස යටි හිණක් බඳුනේ ද, එසේ වූ ඔහු බණවා අත්හු ‘හෙම්බා පුරුෂය, හෝ යම් පහසකට නහිනුවට හිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහස පෙර දිගා හෝ දකුණු දිගා හෝ පැසිම් දිගා හෝ උතුරු දිගා හෝ ඇතැ යි දනු ද? උස් වූ හෝ මිටි වූ හෝ මැදුම් පමණ වූ හෝ එකෙකැ යි දනු ද?’ යි විචාරත්තානු නම්, ඒ පුරුෂ තෙම ‘ඇවැත්ති, යම් පහසකට නහිනුවට ඒ පහස යට මම යම් හිණක් කෙරෙමි නම්, මේ ඒ පහස යැ’යි කියන්නේ ය.

පොට්ටිපාදය, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වන්නේ නො වේ ද?

[පොට්ටිපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වේ.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ටිපාදය, යම්සේ (යම්ක සඳහා) පිළිපත් නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වත්තානු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙහෙසින් වැඩෙන්නානු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවහි ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, ඇවැත්ති, ඒ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඇවැත්ති, එසේ යම්කසුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙනවු නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? යි අප විචාරත්තානු ද, ඔවුන් විසින් මෙසේ විචාරන ලද අපි මේ (මතු දැක්වෙන) පරිදි විසඳන්නමු:

“ඇවැත්ති, යම්කසුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙයමෝ නම්, යම්සේ (යම්ක ප්‍රතිණ කරණු සඳහා) පිළිපත් නොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වත්තානු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වැඩෙන්නානු නම්, යමක ප්‍රභාණයෙන් ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවහි ම තුමු ම වෙහෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, මේ ඒ ඖදරික වූ ආත්ම ප්‍රතිලාභය ය... මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ය ... මේ ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ” යනු යි.

පොට්ටිපාදය, ඒ කීමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ අප වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකක් (ප්‍රතිවිරුද්ධ කථා ඉදිරිපත් නොකල හැක්කක්) වනුයේ නො වේ ද?

[පොට්ටිපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඔබ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකක් වෙයි.

මෙසේ කී කල්හි ඇත්සැපිපුත් චිත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බස් පැවැසී ය “වහන්ස, යම් කලෙකි ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ සමයෙහි ඔහුගේ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වෙයි ද? (අභාවයට ගෙයි ද?) ඔහුගේ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් වෙයි ද? එ කලැ ඔහුගේ ඖදරික ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය වෙයි ද?”

යසම් භනෙත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝස්ස තසම් සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝො අරුපො අත්තපට්ඨානො. මනොමයො ච අත්තපට්ඨානො තසම් සමයෙ සච්චො හොති.

යසම් භනෙත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝස්ස තසම් සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝො මනොමයො අත්තපට්ඨානො අරුපො'වාස්ස අත්තපට්ඨානො තසම් සමයෙ සච්චො හොති" ති.

“යසම් විතත සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තසම් සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො'ති සඛිං ගච්ඡති, න 'අරුපො අත්තපට්ඨානො'ති සඛිං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො' තෙව තසම් සමයෙ සඛිං ගච්ඡති.

යසම් විතත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තසම් සමයෙ 'ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො'ති සඛිං ගච්ඡති, න 'අරුපො අත්තපට්ඨානො'ති සඛිං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ඨානො' තෙව තසම් සමයෙ සඛිං ගච්ඡති.

යසම් විතත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තසම් සමයෙ 'ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො'ති සඛිං ගච්ඡති. න 'මනොමයො අත්තපට්ඨානො'ති සඛිං ගච්ඡති. 'අරුපො අත්තපට්ඨානො' තෙව තසම් සමයෙ සඛිං ගච්ඡති.

සච්චෙ තං විතත ඵලං පුච්චෙය්‍යං: අභොසි තිං අතීතමිඤ්ඤානං, න තිං තාභොසි? හව්‍යසි තිං අනාගතමිඤ්ඤානං, න තිං න හව්‍යසි? අතී තිං ඵතරති, න තිං තතීති ඵලං පුච්චො: තිං විතත කීතති ඛ්‍යාකරොයාසී?" ති.

“සච්චෙ මං භනෙත ඵලං පුච්චෙය්‍යං: අභොසි තිං අතීතමිඤ්ඤානං න තිං න හව්‍යසි? අතී තිං ඵතරති, න තිං තතී?"ති ඵලං පුච්චො 'හං භනෙත ඵලං ඛ්‍යාකරොයා: අභොසාහං¹ අතීතමිඤ්ඤානං, කාහං න අභොසිං. හව්‍යසාමිහං අනාගතමිඤ්ඤානං, තාහං න හව්‍යසාමි. අතීතං ඵතරති, තාහං තතීති. ඵලං පුච්චො: 'හං භනෙත ඵලං ඛ්‍යාකරොයානති.'"

සච්චෙ පත තං විතත ඵලං පුච්චෙය්‍යං: යො තෙ අභොසි අතීතො අත්තපට්ඨානො සෙච්ච² තෙ අත්තපට්ඨානො සච්චො, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුප්පනො? යො තෙ³ හව්‍යසි අනාගතො අත්තපට්ඨානො, සෙච්ච තෙ අත්තපට්ඨානො සච්චො, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුප්පනො අත්තපට්ඨානො. සෙච්ච තෙ අත්තපට්ඨානො සච්චො, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? තී ඵලං පුච්චො: තිං විතත කීතති ඛ්‍යාකරොයාසී?" ති.

1. අභොසහං, 2. භොසෙච්ච, (භොම) 3 යො චා තෙ, PTS

වහන්ස, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කලා ඔහුගේ ඖද්‍යරික ආනම්ප්‍රතිලාභය නැති වෙයිද? අරුපානම්ප්‍රතිලාභයක් නැති වෙයි ද? එ කල්හි ඔහුගේ මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයි ද?

වහන්ස, යම් කලෙක අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කල්හි ඔහුගේ ඖද්‍යරික ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් වේ ද? මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභයක් හිස් වේ ද? එ කල්හි ඔහුගේ අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයි ද?

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, යම් කලෙක ඖද්‍යරික ආනම්ප්‍රතිලාභයවේ ද, එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ යි ද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ යි ම ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ ද, එ කලා ‘ඖද්-රික ආනම්ප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්-ප්‍රතිලාභය’ යි ද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්-ප්‍රතිලාභය’ යි ම ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ ද, එ කලා ‘ඖද්‍යරික ආනම්ප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ යි ම එ කලා ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහි ද? තෝ නො ම නො වූයෙහි ද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහි ද? තෝ නො ම නො වන්නෙහි ද? තෝ දැන් ඇත් ද? නො ම නැද්ද? යි ඉදින් මෙසේ නා විචාරත්තාහු නම්, විත්‍රය, මෙපරිද්දෙන් විචාරන ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහි ද?’”

[විත්‍ර:] “වහන්ස, ඉදින් අන්ත ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහි ද? තෝ නො ම නො වූයෙහි ද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහි ද? තෝ නො ම නො වන්නෙහි ද? තෝ දැන් ඇද්ද? තෝ නො ම නැද්ද?’ යි මෙසේ විචාරත්තාහු නම්, මෙ පරිද්දෙන් විචාරන ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි: “අතීත කාලයෙහි මම වීම, නො ම නො වීම. අනාගත කාලයෙහි වන්නෙමි, නො ම නො වන්නෙමි. දැන් මම ඇත. නො ම නැත.” යි මෙසේ ප්‍රථවුත්තා ලද මම මෙ පරිද්දෙන් විසඳන්නෙමි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, තව යම් අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභයක් වී නම්, තමේ ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභය අසත්‍ය (හිස්) ද? වර්තමාන ආනම්ප්‍රතිලාභයක් අසත්‍ය ද? තව යම් අනා-ගත ආනම්ප්‍රතිලාභයක් වන්නේ නම්, තමේ ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආනම්ප්‍රතිලාභයක් හිස් ද? තමේ දැන් යම් ආනම්ප්‍රතිලාභයක් ඇත් නම්, තමේ ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභයක් හිස් ද?” යි මෙසේ අත්‍යයෝ නා විචාරත්තාහු නම්, මෙසේ ප්‍රථවුත්තා ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහි ද?”.

සච්චි පන මිං භනෙත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: යො තෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ට්ඨාහො, ඤෙච්ච තෙ අත්තපට්ට්ඨාහො සච්චො, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසනෙතො? ශො තෙ භවිස්සති අනාගතො අත්තපට්ට්ඨාහො, ඤෙච්ච තෙ අත්තපට්ට්ඨාහො සච්චො, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුසනෙතො? යො තෙ එතරගි පච්චුසනෙතො අත්තපට්ට්ඨාහො, ඤෙච්ච තෙ අත්තපට්ට්ඨාහො සච්චො, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? ති. ඵලං පුච්ඡො අහං භනෙත ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යං: යො මෙ අහොසි අතීතො අත්තපට්ට්ඨාහො, ඤෙච්ච මෙ අත්තපට්ට්ඨාහො තසමිං සමයෙ සච්චො අහොසි, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසනෙතො. යො¹ මෙ භවිස්සති අනාගතො අත්තපට්ට්ඨාහො, ඤෙච්ච මෙ අත්තපට්ට්ඨාහො තසමිං සමයෙ සච්චො භවිස්සති, මොඝො පච්චුසනෙතො. යො මෙ එතරගි පච්චුසනෙතො අත්තපට්ට්ඨාහො, ඤෙච්ච මෙ අත්තපට්ට්ඨාහො සච්චො, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? ති. ඵලං පුච්ඡො අහං භනෙත ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

“ඵලමෙච ඛො විතත යසමිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ට්ඨාහො හොති, නෙච්ච තසමිං සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ට්ඨාහො’ නෙච්ච තසමිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යසමිං විතත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ට්ඨාහො හොති, නෙච්ච තසමිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ට්ඨාහො’ නෙච්ච තසමිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යසමිං විතත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ට්ඨාහො හොති, නෙච්ච තසමිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති, න මනොමයො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. අරුපො අත්තපට්ට්ඨාහො’ නෙච්ච තසමිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි විතත භවං ඛිරං, ඛිරමහා දග්ගි, දග්ගිමහා නවනීතං, නවනීතමහා සප්පි, සප්පිමහා සප්පිමග්ගො, යසමිං සමයෙ ඛිරං හොති, නෙච්ච තසමිං සමයෙ දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවනීතන්ති සංඛං ගච්ඡති. න සප්පිති සංඛං ගච්ඡති, න සප්පිමග්ගොති සංඛං ගච්ඡති. ඛිරං නෙච්ච තසමිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යසමිං සමයෙ දග්ගි හොති -පෙ- නවනීතං හොති -පෙ- සප්පි හොති -පෙ- යසමිං සමයෙ සප්පිමග්ගො හොති, නෙච්ච තසමිං සමයෙ ඛිරන්ති සංඛං ගච්ඡති. න දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවනීතන්ති සංඛං ගච්ඡති. ‘සප්පිමග්ගො’නෙච්ච තසමිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. ඵලමෙච ඛො විතත යසමිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ට්ඨාහො හොති -පෙ- යසමිං විතත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ට්ඨාහො හොති -පෙ- යසමිං විතත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ට්ඨාහො හොති, නෙච්ච තසමිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. න මනොමයො අත්තපට්ට්ඨාහො’ති සංඛං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ට්ඨාහො’ නෙච්ච තසමිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

1 යො ම, සහ යො ම, PTS.

[චිත්‍ර:] “වහන්ස, අන්‍යයෝ මා බණවා ‘නව යම් අතිත ආත්මප්‍රති-
 ලාභයෙක් වී නම්, තූන් ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභය හිස් ද? වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් ද? තූන් යම් අනාගත
 ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, තූන් ඒ අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය ම
 සත්‍ය ද? අතිත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් ද?
 තූන් දැන් යම් ආත්මප්‍රතිලාභයක් ඇත් නම් තූන් ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම
 සත්‍ය ද? අතිත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයක්
 හිස් ද?’ යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරක ලද මම ‘මගේ
 යම් අතිත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වී නම් එය ම එ සමයෙහි සත්‍ය ය,
 අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් ය. මගේ
 යම් අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයක් වන්නේ නම්, එ කල්හි මගේ එ අත්බව ම
 සත්‍ය වන්නේ ය. අතිත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වන්නේ ය. වතීමාන
 ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් වන්නේ ය. මගේ දැන් යම් වතීමාන ආත්මප්‍රතිලාභ-
 යෙක් ඇද්ද, එය ම සත්‍ය ය අතිත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. අනාගත
 ආත්මප්‍රතිලාභයක් හිස් යැ’ යි මෙසේ විසදන්නෙමි. වහන්ස, මේ යටතේ
 පරිදි විචාරක ලද්දෙමි මේ පරිද්දෙන් විසදන්නෙමි”.

[සාග්‍රහණය:] “චිත්‍රය, එසේ ම යම් කලෙක ඕදාරික ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එකල්හි ‘මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ’ යි ව්‍යවහාරයට
 නො ගෙයි. අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ඕදාරික
 ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි ව්‍යවහාරයට ගෙයි. චිත්‍රය, යම් කලෙක
 මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, ... චිත්‍රය, එ කල්හි ඕදාරික ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද
 ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එ සමයෙහි
 ව්‍යවහාරයට ගෙයි. චිත්‍රය, යම් කලෙක අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද,
 එ කලැ ඕදාරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. මනෝ-
 මය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. අරූප ආත්මප්‍රති-
 ලාභයැ යි ම එ කලැ ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

චිත්‍රය, දෙන හෙත් කිරිත්, කිරිත් දිහිත්, දිහියෙන් වෙඛරුත්,
 වෙඛරුගෙන් ගිතෙලුත්, ගිතෙලුත් ගිමඛිත් යමගේ වේ ද, යම් කලෙක
 කිරි වේ නම් එ කල්හි දිහි යැ යි ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, වෙඛුරු යි
 ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, ගිතෙලු යි ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, ගිමඛි යි
 ව්‍යවහාරයට නො ගේ ද, කිරි යැ යි ම එකලැ ව්‍යවහාරයට ගේ ද;
 යම් කලෙක දිහි වේ නම්... වෙඛරු වේ නම්... ගිතෙල් වේ නම්...
 යම් කලෙක ගිමඛි වේ නම්, එ කලැ කිරු යි වහරට නො ගේ ද, දිහි
 යැ යි වහරට නො ගේ ද, වෙඛුරු යි වහරට නො ගේ ද, ගිතෙලු යි
 වහරට නො ගේ ද, ගිමඛි යි ම එ කලැ වහරට ගේ ද, චිත්‍රය, එසේ ම
 යම් කලෙක ඕදාරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... චිත්‍රය, යම් කලෙක
 මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... චිත්‍රය, යම් කලෙක අරූප ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභය වේ ද, එ සමයෙහි ඕදාරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි වහරට නො
 ගෙයි. මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ’ යි ද වහරට නො ගෙයි. අරූප
 ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි වහරට ගෙයි.

ඉමා¹ ඛො චිත්ත ලොකසමඤ්ඤා ලොකනිරුත්තියො ලොකපචාහාරා ලොකපඤ්ඤාත්තියා යාහි තථාගතො වොහරති අපරමසන්ති.

එවං චූෂ්‍යාන පොඬුපාදො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්ඛන්තං භන්තො. අභිකක්ඛන්තං භන්තො. සෙය්‍යථාපි භන්තො තික්ඛකුජ්ජනං වා උක්ඛකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුහස්ස වා මඟ්ඟං ආචිතකම්මය්‍ය, අකිකාථෙ වා තෙලපඤ්ඤාං ඛාරෙය්‍ය ‘චික්ඛුම්භන්තො රූපානි දකඛිත්ති’ති, එවමේව භන්තො භගවතා අනෙකපරියායෙන ඛමෙමා පකාසිතො. එසාභං භන්තො භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ඛම්මඤ්ඤා භික්ඛුසම්මඤ්ඤා. උපාසකං මං භන්තො භගවා² ඛාරෙඤ්ඤා අජ්ජතඟ්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

චිත්තො පන භත්තිසාරිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්ඛන්තං භන්තො. අභිකක්ඛන්තං භන්තො. සෙය්‍යථාපි භන්තො තික්ඛකුජ්ජනං වා උක්ඛකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුහස්ස වා මඟ්ඟං ආචිතකම්මය්‍ය, අකිකාථෙ වා තෙලපඤ්ඤාං ඛාරෙය්‍ය ‘චික්ඛුම්භන්තො රූපානි දකඛිත්ති’ති, එවමේව භන්තො භගවතා අනෙකපරියායෙන ඛමෙමා පකාසිතො. එසාභං භන්තො භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ඛම්මඤ්ඤා භික්ඛුසම්මඤ්ඤා. ලුභෙය්‍යාභං භන්තො භගවන්තො සන්තිඝෙක පඛඤ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලස්ථ ඛො චිත්තො භත්තිසාරිපුත්තො භගවන්තො සන්තිඝෙක පඛඤ්ජං. අලස්ථ උපසම්පදං. අචිරුපසම්පන්නො ඛො පනායසමා චිත්තො භත්තිසාරිපුත්තො එකො චූපකචෙඨා අපාමිත්තො විහරන්තො න විරස්සෙච යස්සන්තාය කුලපුත්තා සම්මදෙච අගාරසමා අතගාරියං පඛඤ්ජන්ති තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨච ඛම්ම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා උපසම්පජ්ජ පිඟාසි. ඩිණො ජානී, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කාරණියං, නාපරං ඉස්ථන්තායා’ති අඛභඤ්ඤාසී. අඤ්ඤාතරො ච ඛො පනායසමා චිත්තො භත්තිසාරිපුත්තො අරහතං අභොසිති.

පොඬුපාදසුත්තං ගිවසිතං නවමං.

1. ඉඤ්ඤා, PTS. 2. භගවා. සෘ, භවං ගොතමො, සීචු.

චිත්‍රය, තථාගත තෙමේ නාමණ්ණානදාපටින් පරාමසීත නො කරනුයේ “ඔලාරිකො අනනපට්‍රියානො” යන ආදී යම් සංඥාවන්ගෙන් ව්‍යවහාර කෙරේ ද, ඒ ඕදාරික ආනම්ප්‍රතිලාභාදිහු ලොවැ සංඥාමාත්‍රයෝ ය, ලොවැ වචනපථමාත්‍රයෝ ය, ලොවැ ව්‍යවහාර මාත්‍රයෝ ය, ලොවැ නාමප්‍රඥප්ති-මාත්‍රයෝ ය.

65. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේසේ වදාළ කල්හි පොද්ධිපාද පිරිවැජ්ඣනෙම “වනන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිතුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුතුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අඳුරෙහි හෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පවත් කොට දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්චකු කොට සලකන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ඇත්තැරිපුත් චිත්‍ර වූ කලී ‘වහන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, අභිකානන යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිතුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුතුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අඳුරෙහි හෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්දක් උපසප්‍රචන් ලබමි වා” යි කී ය.

ඇත්තැරිපුත් චිත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසප්‍රචන් ලද්දේ ම ය. ඇත්තැරිපුත් ආයුෂ්මත් , චිත්‍ර තෙම උපසප්‍රච ලත් නොබෝ කල් ඇත්තේ ම, එකලා වූයේ, ගණයා කෙණරත් වෙත් වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැරැත්තේ, නිවන් කර මෙහෙයු සිතැති වැ වසනුයේ, යමක් පිණිස කුලපුත්ත මොණනාවට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සයුත් වදිත් ද, ඒ නිරුත්තර වූ මාභිබුතමවසීවසාතය (රහත්පලය) මේ අත්බවිති මැ තෙමේ ම වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබැ විසි ය. ‘පුතර්ජත්මය ඝණිණ විය, මගබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, කවසුතු දු කරනු ලැබී ය. මේ පිණිස තවත් කල යුත්තෙක් නැතැ’ යි වෙසෙසින් දන ගත්තේය. ආයුෂ්මත් ගඤ්ඤාරිපුත්‍ර චිත්‍ර ද රහතුන්ගෙන් එක්තරු තමේක් වී ය.

නවවනු පොද්ධිපාද සූත්‍රය නිමිසේ ය.

සුභසුඛතාවය

1. එවිට මේ සුඛය. එකට සමයං ආයසමා ආනිජෙදා සාවඤ්චයං විහරති ජෙතවනෙන අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ අචිරපරිතිබ්බුතෙන භගවති. තෙන ඛො ජන සමයෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො සාවඤ්චයං ජට්ඨසති කෙනවිදෙව කරණියෙන.

2. අථ ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො අඤ්ඤතරං මාණවකං ආමනෙතසි: එහි තිං මාණවක, යෙන සමණො ආනජෙදා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං මම වචනෙන සමණං ආනජං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුවිභානං ඛලං ඵාසුචිභාරං පුච්ඡ “සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනජං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුවිභානං ඛලං ඵාසුචිභාරං පුච්ඡති”ති. එවිට ව වදෙති “සාධු කීර හවං ආනජෙදා යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස තිවෙසනං තෙනුපසඛකමදා අනුකම්පං උපාදායා” ති.

3. ‘එවිට භො’ති ඛො භො මාණවකො සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස ජට්ඨසුචිං යෙනායසමා ආනජෙදා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං ආයසමා ආනජෙදන සද්ධං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරණියං විතීසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො භො මාණවකො ආයසමන්තං ආනජං එතදවොච: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනජං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුවිභානං ඛලං ඵාසුචිභාරං පුච්ඡති. එවිට ව වදෙති “සාධු කීර හවං ආනජෙදා යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස තිවෙසනං තෙනුපසඛකමදා අනුකම්පං උපාදායා” ති.

4. එවිට වුත්තෙ ආයසමා ආනජෙදා තං මාණවකං එතදවොච: අකාලො ඛො මාණවක. අති මෙ අජ්ඣ භෙසජ්ඣමන්තො පිතා. අපෙචනාම සොපි උපසඛකමෙය්‍යාමි කාලඤ්ච සමයඤ්ච උපාදායාති. ‘එවිට භො’ති ඛො භො මාණවකො ආයසමා ආනජෙදා පටිසසුචිං උච්චායාසනා යෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං සුභං මාණවං තොදෙය්‍යපුත්තං එතදවොච: “අවොචුමහං ඛො මයං භොතො වචනෙන තං භවන්තං ආනජං: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනජං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුවිභානං ඛලං ඵාසුචිභාරං පුච්ඡති. එවිට ව වදෙති ‘සාධු කීර හවං ආනජෙදා යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස තිවෙසනං තෙනුපසඛකමදා අනුකම්පං උපාදායා’ ති. එවිට වුත්තෙ භො සමණො ආනජෙදා මං එතදවොච: ‘අකාලො ඛො මාණවක. අති මෙ අජ්ඣ භෙසජ්ඣමන්තො පිතා. අපෙචනාම සොපි උපසඛකමෙය්‍යාමි කාලඤ්ච සමයඤ්ච උපාදායා’ ති. “එතනා-වතාපි ඛො භො කතමෙව එතං, යතො භො භො හවං ආනජෙදා මිකාසමිකාසි සානතායපි උපසඛකමන්තායා” ති.

1. කථාං සරඤ්ඤතියාං (මහායානගජෙච්ච)
2. අවොචුමහා, සිචු. 2. ඛො භො හවං, PTS.

ශ්‍රී ලංකාව

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙකිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවි නොවෙත් කල්හි අනෙකු තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර නිසා දෙවරම් නම් වූ අන්තර්විච්චිත අරමෙහි වෙසෙති එ සමයෙහි නොදෙයා බමුණු පුත් වූ ශ්‍රී ලංකා මාණව තෙම කිසි කටයුත්තෙකින් සැවැත්නුවර වෙසෙයි.

2. එකලා නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණව තෙම එක්තරා මාණවකයකු බණවා, “මාණවකය, මෙහි එන්නා. අනෙකු මහණු කුරු එළාමෙන්නා. එළාමා “ශ්‍රී ලංකා මාණව තෙමෙ පින්වත් අනෙකු වහන්දු අප්‍රාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛවිහරණ විහරණ ඇති නිසා විවාර” යි මා බසින් පින්වත් අනෙකු වහන්දු අප්‍රාබාධ නිසා... විවාරන්නා. “පින්වත් අනෙකු තෙරණුවෝ අනුකම්පා සදහා නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණවයාගේ ගෙය කර වසින් වා. එසේ වසිනොත් ඒ ඉතා මැනවැ” යි මෙසේත් කියන්නා යි ඇණවී ය.

3. ‘එසේ සැ හවතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණවයාට පිලිවදන් දී අනෙකු තෙරුන් කර එළාමෙය ය. එළාමා අනෙකු තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කපා නිමවා පසෙකැ හිඳැ ගත. පසෙකැ හුන් ම ඒ මාණවක තෙම “නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණව හවත් අනෙකු වහන්දු අප්‍රාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛ විහරණ ඇති නිසා විවාරයි. ‘පින්වත් අනෙකු වහන්දු නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණවයාගේ ගෙය කර එළාමෙන්නා එසේ එළාමෙන්නොත් ඒ ඉතා මැනවැ” යි මෙසේත් කියා” යැ යි අනෙකු තෙරුන්ට සැල කෙළේ ය.

4. මෙසේ කී කලා අනෙකු තෙරණුවෝ ඒ මාණවකයාට “මාණවකය, දුන් නොකල් ම ය. අද මා සඤ්ජ ඛෙහෙදක් පවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙට වත් එළාමෙන්නමෝ වේ ද” යි වදාලන. ‘එසේ සැ පින්වතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම අනෙකු තෙරුන්ට පිලිවදන් දී හුතස්තෙන් නැගී නොදෙයා පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණවයා ගෙය ගියේ ය. ගෙය නොදෙයා පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණවයාට ‘නොදෙයා පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණව තෙම පින්වත් අනෙකු වහන්දු අප්‍රාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛ විහරණ ඇති නිසා, විවාරයි. පින්වත් අනෙකු වහන්දු අනුකම්පා කොට නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රී ලංකා මාණවයාගේ ගෙව වසින් වා. එසේ වසිනොත් ඉතා මැනවැ” යි මෙසේත් කියා” යැ යි හවත්හුගේ වචනයෙන් ඒ පින්වත් අනෙකු වහන්දුට සැල කලමන. හවත, අප එසේ සැල කල කල්හි අනෙකු වහන්දු මට “මාණවකය, දුන් නොකල් ම ය. අද මා සඤ්ජ ඛෙහෙදක් පවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙට වත් එළාමෙන්නමෝ වේ ද” යි වදාලන” යි කියේ ය. “හවත, යම් ගෙයෙකින් පින්වත් අනෙකු වහන්දු ගෙව වත් මෙහි එළාමෙන්නට අවකාශ කලෝ ද, මෙතෙකින් මත් මේ (අප නිමන්ත්‍රණය පිලිගැන්ම) කරන ලද්දේ මැ යැ” යි ශ්‍රී ලංකා මාණව කී ය.

5. අඵ ඛො ආයසමා ආතනෙදු තස්සා රතතියා අච්චයෙන පුබ්බන්ත-
සමයං නිව්භසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය වෙතකෙන භික්ඛුතා පච්ඡාසමිණෙන
යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකමිත්වා පඤ්ඤතෙන ආසනෙ නිසීදි. අඵ ඛො සුභො මාණවො
තොදෙය්‍යපුත්තො යෙනායසමා ආතනෙදු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා
ආයසමතා ආතනෙදුත සඤ්ඤිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරුණීයං
විතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

6. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො
ආයසමන්තං ආතනෙදු එතදවොච: “භවං භි ආතනෙදු තස්සා භොතො
ගොතමස්ස දීඝරත්තං උපට්ඨාකො සන්තිකාවච්චරේ සමීපවාරී. භවං එතං
ආතනෙදු ජානෙය්‍ය යෙසං සො භවං ගොතමො ධම්මානං වණණවාදී
අහොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කත-
මෙසානං ඛො භො ආතනෙදු ධම්මානං සො භවං ගොතමො වණණවාදී
අහොසි? කස ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

7. “තිණණං ඛො මාණව ධනිානං සො භගවා වණණවාදී අහොසි.
එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කතමෙසං
තිණණං? අරියස්ස සීලකඛනියස්ස අරියස්ස සමාඛික්ඛනියස්ස අරියස්ස
පඤ්ඤකඛනියස්ස. ඉමෙසං ඛො මාණව තිණණං ධනිානං සො භගවා
වණණවාදී අහොසි. එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි
පතිට්ඨාපෙසි” ති.

8. “කතමො පත සො භොආතනෙදු අරියො සීලකඛනෙත්වා යස්ස සො
භවං ගොතමො වණණවාදී අහොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි
නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

9. “ඉධ මාණව තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඡති අරහං සමමාසමුද්ධො
පිජ්ජාචරණසමපන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරේ පුරිසදම්මසාරථී
සත්ථා දෙවමිත්‍රස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සමුභමකං සස්සමණ බ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමිත්‍රස්සං සයං අභිඤ්ඤ
සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති අදිකල්‍යාණං මජ්ජිකල්‍යාණං
පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාඤ්ජනං කෙවලපරිපුණණං. පරිපුඤ්ඤ
බුභමචරියං පකාසෙති.

5. ඉක්බිත්තෙන් අනද තෙරණුවෝ එ රැය ඇවෑමෙන් පෙරවරුගෙහි හැදෑ පෙරෙවෑ පාසිවුරු ගෙන පසුමහණකු වූ වෙනක භික්ෂුහු කැවුළු වෑ තොදෙයා පුත් ගුහ මාණවයාගේ ගෙය කර එලැඹියහ. එලැඹි පණවන ලද අස්තෑ හිදෑ ගත්ත. එ කල්හි ම තොදෙයා පුත් ගුහ මාණව තෙම අනද තෙරුන් කර එලැඹියේ ය. එලැඹෑ අනද තෙරුන් හා සතුටු පිය. සතුටට කරුණු වූ සිතෑ රැදෑවියෑ යුතු වූ කතෑ කොට නිමවෑ එක් පහෙක හිදෑ ගත.

6. එක් පහෙක හිදෑ ගත් ම තොදෙයා පුත් ගුහ මාණව තෙම අනද තෙරුන්ට මෙය කී ය: “පින්වත් අනද වහන්දු වූ කලී ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේට දික් කලක් උපසථායක වූ, වෙන ම ගැවෑසුණු, ලහ ම හැසුරුණු කෙනෙක. ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහම කෙනෙකුත්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද, යම් දහමෙක්හි මේ ජනසමූහයා ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක්ද, පිහිටුවූ සේක් ද, එය පින්වත් අනද වහන්දු දන්තෑන. පින්වත් අනද තෙරුනි, ඒ හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ කවර නම් දහම කෙනෙකුත්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද? කවර නම් දහමෙක්හි මේ ජනමුඵට ගැන්වූ සේක් ද? පිටිස්වූ සේක් ද?” පිහිටු වූ සේක්ද?

7. (එ පිට අනද තෙරණුවෝ මෙසේ වදාලහ:) “මාණවය, ඒ භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ සකකි තුණතක ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. එහි ම මේ දනමුඵට ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක. කවර සකකි තුණතක ද? යත්: ආදීශීලසකකියත් ආදීසමාධිසකකියත් ආදී ප්‍රඥසකකියත් යන තුනේ ය. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ තුන් සකකියත්ගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. මෙහි ම මේ දනමුඵට ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක.”

8. [ගුහ මාණව:] “පින්වත් අනද තෙරුනි, ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහමෙක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් නම්, යම් දහමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිටිස්වූ සේක් නම්, පිහිටුවූ සේක් නම්, ඒ ආදී ශීලසකකිය කවරෙ ය?”

9. [අනද තෙරණුවෝ:] “මාණවය, මෙහි අර්භත් වූ සමාස්සමුඛු වූ විදුමරණසමපත්ත වූ සුගත වූ ලෝකවිත් වූ නිරුතතර පුරුෂදමාසාරපී වූ දෙව්මිතිස්තට ශාස්තෑ වූ බ්‍රහ්ම වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවෑ පහල වෙයි. සේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණ බමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, ඔවුන්ට අවබෝධ කරවයි. සේ දහම දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක (නිවරද) කොට, අවසනෑ හදුක (නිවරද) කොට, අඵ සහිත කොට, ව්‍යංජන සහිත කොට, සඵප්‍රකාරයෙන් පරිපුණී කොට, දහම දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයයෙන් සංගෘහිත වූ) පරිශුඛු ශාසනවුහවර්ගීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

10. තං ධම්මං සුභංඤ්ඤා භවති වා භවති පුභවති වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පව්චාරාණො. ඥානං ධම්මං සුභංඤ්ඤා භවති සංඝං පටිලභති. ඥානං භවති සංඝං පටිලභති භවති සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකඛති: 'සම්මාදේවා සර්වභවො රජාපථො'¹. අභිඤ්ඤාභවතො පඤ්ඤා, නසීදං සුකරං අභාරං අභිඤ්ඤාභවතො එකන්තපරිපුඤ්ඤං එකන්තපරිපුඤ්ඤං සම්මාදේවිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිද්ධං, සන්තප්පානං කෙසමස්සං ඔඤ්ඤානං කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදේවා අභාරස්මා අනගාරියං පඤ්ඤායානං'

11. ඥානං අපරෙත සමන්තං අපං වා භොගකඛනිං පහාය මහන්තං වා භොගකඛනිං පහාය අපං වා ඤ්ඤාතරස්මිං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤාතරස්මිං පහාය කෙසමස්සං ඔඤ්ඤානං කාසායානි වජ්ජානි අච්ඡාදේවා අභාරස්මා අනගාරියං පඤ්ඤාතරස්මිං. ඥානං එච්චං පඤ්ඤාතරස්මිං සමන්තං පාඨිමොකඛනං වරසංචුභවො විහරති ආචාරභවතරස්මිං අඤ්ඤාතරස්මිං වරෙතස්මිං භවතස්මිං, සමාදාය රකඛති සිකඛාපදෙසු කාසමස්මිං සමන්තාගතො කුලලොක, පරිපුඤ්ඤාතරස්මිං සීලසමන්තො ඉඤ්ඤාතරස්මිං ඉඤ්ඤාතරස්මිං භවතස්මිං මහන්තස්මිං සමන්තාගතො සන්තප්පානං.

12. කථංඤ්ඤා මාණව භික්ඛු සීලසමන්තො භොති? ඉධ මාණව භික්ඛු පාණාතිපානං පහාය පාණාතිපානං පටිවිරතො භොති නිභිතදණ්ඩො නිභිතසන්ධො ලජ්ජි දායපණො, සම්මපාණභවතභික්ඛානුකම්පි විහරති. ඉඤ්ඤාතරස්මිං භොති සීලසමං.

13. අදික්ඛාදානං පහාය අදික්ඛාදානං පටිවිරතො භොති දික්ඛාදානං දික්ඛාපාටිකඛනි. අපඨනෙන සුචිභුතෙන අත්තනං විහරති. ඉඤ්ඤාතරස්මිං භොති සීලසමං.

14. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාමාරී² වරතො මේච්ඡනා ගාමධම්මො. ඉඤ්ඤාතරස්මිං භොති සීලසමං.

15. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සම්මච්චාදී සම්මච්චකො ජෙතො³ පච්චයිකො අභිසංචාදකො ලොකස්ස. ඉඤ්ඤාතරස්මිං භොති සීලසමං.

1. රජාපථො, කථනි. 2. අනාමාරී, මජ්ඣ. 3. ජෙතො, ඝා.

10 ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරු කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ බලිය අසයි. හේ ඒ දහම අසා කථාගත බුදුරජු කෙරෙහි සාදනා ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, 'හිඟියෙහි වීඝිම සම්බාධයෙකි (අවහිරයෙකි). රුහාදි රජස් නැගෙන රජස් පථයෙකි. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහත) වැන්න. හිඟියෙහි වසන්තනු විසින් එකාත්තයෙන් පිරිපුන් කොට, එකාත්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ බබ්සර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිඟියෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

11. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මද වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිඟියෙන් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් හා සුක්ත වූයේ, සල්පමානු වූ ද වරදෙහි ඕය දක්නේ, නිවරද වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු ආච්ච ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දෙර ඇතියේ, බොජු-ත්ති පමණ දන්තේ, (සිත් තන්ති) සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන්වැදුරැම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ හික්මෙයි.

12. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැරැ දමා, ප්‍රාණභාවයෙන් වෙහෙසින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ (දඹුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආශ්‍රව ඇත්තේ (ආශ්‍රව නො දරන්නේ), පවට පිලිකුල් කරන්නේ, මෙමන්ත්‍රියව පැමිණියේ (මෙමන්ත්‍රියෙන් සුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශිලයෙක් වේ.

13. හේ අදන්තාදතය හැරැ ලා, නොදන් දෑ ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිලිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම සිතිනුත් කැමැති වැ ඉවසන සුලු වූයේ, නොනොර වූ පිරිසිදු සිතින් සුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

14. හේ අබිරමසර දුරු ලා බබ්සර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

15. හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කරා ඇත්තේ, ඇදහිය සුතු කරා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

16. පිසුණං වාචං¹ පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති. ඉතො සුචා න අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ෂානං වා සකාතා, සංභිතානං වා අනුපාදනා² සමගාරාමො³ සමගාරතො සමගතන්ද්දි සමගතකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

17. ඵරුසං වාචං⁴ පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා⁵ හදායධගමා පොරි ඛනුජනකානතා ඛනුජනමනාපා, තථාරුපං⁶ වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

18. සමථපලාපං පහාය සමථපලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතීං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

19. ඛිජ්ඣානිභුතභාසමසමාරමා පටිවිරතො හොති. ඵකභතතිකො හොති රතතුවරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නව්වගිතවාදිතපිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිට්ඨෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවධානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමභාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජනපටිගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාර්ගපටිගහණා පටිවිරතො හොති. දුස්සිද්ධපටිගහණා පටිවිරතො හොති. අජේලකපටිගහණා පටිවිරතො හොති. කුකකුට්ඨකරපටිගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථගවිසසවලවාපටිගහණා පටිවිරතො හොති. ඛෙතනවඤ්චපටිගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපනෙණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුට්ඨකංසකුට්ඨානකුට්ඨා පටිවිරතො හොති. උකෙකාචනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබ්බකිතවිපරාමොසආලොපසභසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සීලසමිං.

මූලසීලං නිවසිතං.

1. පිසුණං වාචං, PTS. 2. අපපදනා, PTS. 3. සමගාරාමො, මජ්ඣ. 4. ඵරුසාමාචං, PTS. 5. පෙමනීයා, මජ්ඣ. 6. ඵචරුපං, PTS.

16. හේ කේලාමි කිම් දුරා ලා, කේලාමි කිමෙන් වැලැක්කේ වෙ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මෙ තත්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුණවුන් (සමගයට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුන්ට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

17. හේ රඵ බිණුම් දුරාලා, රඵ බස් දෙඩුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

18. හේ බොල් හිස් දෙබැවිලි හැරැලා, බොල් දෙබැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කථා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියන සුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියන සුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බඳු වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

19. හේ බිරසමුහ (පැල වන ද) ද, භූතසමුහ (පැල වුණු ද) ද සිදු- මෙන් බිඳුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඊ බොජුතෙන් වැලැක්කේ, එක් වේලේ වලදන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුතෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වයනු විසුඵදසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇඟැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගදවිලෙවුන් දැරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන්ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් ඊදි මිසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු බානා පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දූසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එඵවන් බැවෙඵවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුලන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ගිහියනට දුන මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන්ගෙට පණිවුඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙද ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හොරතරුදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, හොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිමියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා දූයට හුරු නො අගනා දූයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කි නොකි හැම කෙරුපික කම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැහැන් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වෙයි.

බුලලසිලය නිමයේ ය.

20 යථා වා පනෙනෙක භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානී භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං බීජගාමිභුතගාමසමාරමහං අනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලබීජං ඛනිබීජං එලුබීජං අග්ගබීජං බීජබීජමේව පඤ්චමිං. ඉති වා ඉති එවරුපා බීජගාමිභුතගාමසමාරමහා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

21. යථා වා පනෙනෙක භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානී භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වජ්ඣසන්තිධිං යාන-සන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගන්ධිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

22. යථා වා පනෙනෙක භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානී භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං ටෙකඛං අකඛානං පාණ්ණිසාරං වේතාලං කුමභච්ඡනං සොහනකං වණ්ඩාලං වංසං ඛොපනකං හත්ඵියුඛං අස්සයුඛං මහිසයුඛං උසාහයුඛං අජයුඛං මේණ්ඩියුඛං කුහකුටයුඛං වට්ටකයුඛං දණ්ඩියුඛං මුව්චියුඛං තිබ්බුඛං උයොසාධිකං බලග්ගං සෙතාබ්බුහං අණීකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

23. යථා වා පනෙනෙක භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානී භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපං ජ්ඣප්පමාදව්භානානුයොගං අනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං බලිකං ඝටිකං සලාකභජ්ඣං අකඛං පභිගචීරං වඩ්ඛකං මොක්ඛවිකං විභිචුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මිනෙසිකං යථාචජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජ්ඣප්පමාදව්භානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලසමිං.

20. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, මූලච්ඡද (හිගුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි ච්ඡද (නුග ආදී පැල වන කඳ ද), පරුච්ඡද (උක් උණ බව ආදී පැල වන පුරුක් ද), අග්‍රච්ඡද (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දලු ද), පස් වනු ච්ඡද (වී ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කී ච්ඡදසමූහ ද (පැල වන ද ද) භූතසමූහ ද (පැල වුණු ද ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් ක්‍රීඩුම් තැළුම් යැ හි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ ච්ඡද-ග්‍රාමිකුතග්‍රාමිසමාරම්භයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

21. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණු කෙනෙක් සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කෑම රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන දු රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) සාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දු හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්තිසිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලැදීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ හෝ සන්තිසිකාර පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

22. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, නැවුම් ගැසුම් වැසුම්, නටසමජ්ජා (තළවත් සමූහයක් එක් වැ ජනසමූහය ඉදිරියේ දක්වන නැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාසාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඨර (අතින් ලොහොබෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම), වේතාල (දඹුඹුවා තැලීමට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භදුන (සිවුරස් බෙර වැසුම), යෝගතක (රංගබලිකරණය හෙවත් රහමුල්ලෙහි දී දේවතාවතට යොනානු වශයෙන් නාච්ඡිත ගායනය හෝ ප්‍රතිගාතවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝ-ගුඛක්‍රීඩාව), උණගස් ඕනෑවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසව්ඛාවනය (මලවුන්ගේ ඇට සෝදු පුවද කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මිහුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැවෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුකරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලයෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

23. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අවපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දකෙළිය, මඬුලු පැනුම, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දැදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොල-නලා පිඹුම, කෙළිනගුලින් හෑම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොලතැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අතුරු ඇද ඒ කියවීම), සිතූ දය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරැන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළි-යෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛකං ගොනකං විත්තකං පටිකං පටිලිකං තුලිකා විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිසං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථජරං අසාන්ජරං රථජරං අජිතප්පචෙණ්ණං කාදලිමිගපචර-පචච්චජරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සං භොති සීලසමිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජ-නාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සමබ්භතං ආදසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛකිං සිබ්බාබ්බකිං දණ්ඩකං නාළිකං බහං ජතං විනුථාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණිං වාලවිජනිං ඕද්දනාති වත්තාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා මණ්ඩිනවිභුසනට්ඨානානු-යොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සං භොති සීලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං භොතාකථං හයකථං සුඬකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤ්ඤතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං තගරකථං ජනපදකථං ඉජ්ඣ-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිබ්බාකථං කුමාට්ඨාන-කථං පුබ්බජෙතකථං තානත්තකථං ලොකකබ්බාසිකං සමුද්දකබ්බාසිකං ඉතිහව්‍යාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සං භොති සීලසමිං.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං විභ්‍යාභිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න නිං ඉමිං ධම්මවිතයං ආජානාසි. අහං ඉමිං ධම්මවිතයං ආජානාමි. කිං නිං ඉමිං ධම්මවිතයං ආජානිසාසි? මිච්ඡාපට්ඨනොනා නිමිසි. අහමිසමි සමමාපට්ඨනොනා. සංභිතං මෙ, අසංභිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච්ච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච්ච. ආවිණ්ණං තෙ විපරාවිත්තං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ, නිග්ගහිතො නිමිසි. වර වාදප්පමොකධාය. නිබ්බෙ-සෙහි වා සචෙ පභොසිති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විභ්‍යාභිකකථාය පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සං භොති සීලසමිං.

24. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සහළා පුටු ය, ජලහය, මහකොළපලහය. විශමතෙන් විසිතුරු කළ එළොම්මුවා ඇතිරිය, එළොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් ගෙදු එළොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුළුන් මේන්තය), සිංහරූපාදිරූපාවලින් විසිතුරු කළ එළොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ ජමණක් ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙස්ස හුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිටු එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇදව සරි ලන සේ අඳන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මේබදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, ගෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

25. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇඟි මනා සටහන් ගන්වනුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇඟි මස් වැඩෙනුවට මුඟුරින් තැලීම, කැබපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැදීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විපලවුන් දැරීම, හස්තාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුමහිය බැදීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්හල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩු දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැදීම, සිළුමණ පැලැදීම, විසිතුරු සෙමර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැදීම ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැම්මටත් ඇඟ සැරැහීමටත් කරුණු වන දු පරිහොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු දු පරිහොග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

26. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා, මොරකථා, මහාමාත්‍යකථා, සෙතාකථා, ගගකථා, යුග්ගකථා, ආභාරකථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, ශයනකථා, මාලාකථා, ගකිකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, ස්ත්‍රීකථා, පුරුෂකථා, කුමාරකථා, කුමාරිකථා, ගුරකථා, විචිකථා, කුමහසථානකථා, නානාකිකථා, ලොකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා, ඉතිහවාහවකථා යන මේ බදු වූ තිරස්විත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බදු කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

27. යම්සේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දැනිති. මම ම මේ දහම් විනය දැනිමි. ‘මේ දහම් විනය කිමැ’යි තෝ දැනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ ජලමුසයන් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පලමුසයන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දය මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැලී හිසේ ය. මා විසින් තව දෙය් නැහිණ. මා විසින් තිගත්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය පසදව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උනුන් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේබදු වූ හෝ බැණුමිදෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

28. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපභිණගමනානුයොගමනුසුභතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රක්ඤ්ඤං රුජමහාමත්තානං බන්ධනානං බ්‍රහ්මණානං ගහපනිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරු”ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුතෙය්‍යපභිණගමනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමිං.

29. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිත්තකා ව නිපෙසසිකා ව ලාහෙන ව ලාහං නිජ්ඣිංසිතාගරු. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමිං.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

30. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති, සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිත්තං අභනිගොමං දබ්බිගොමං ඵසගොමං තණ්හුලගොමං සප්පි-ගොමං තෙලගොමං මුඛගොමං ලොභිතගොමං අඛනිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා බන්ධ-විජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායනවිජ්ජා පකකඤ්ඤානං සරපරිත්තානං මග-පකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමිං.

31. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා නෙ එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලක්ඛණං වජ්ඣලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං ඉසිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසිලක්ඛණං හතිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුකුචලක්ඛණං වට්ඨකලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය නිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලසමිං.

28. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, “මේහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කල නියොග පිළිපහන, රජුන්ගේ රජමහඥාමැතිත්වයේ ක්‍රියාත්වයේ බමුණන්ගේ ගැහැටියත්වයේ රජ කුමරුවන්ගේ මෙ බඳු දුත මෙතෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දුත මෙතෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

29. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, කුතකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබින්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙකෂායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙ බඳු වූ ද කුහනලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

මධ්‍යම ශීලය හිමිසේ ය.

30. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්ථානලක්ෂණය, සවස්ත-ශාසත්‍රය, ලක්ෂණශාසත්‍රය, මුෂකවජිත්තපිදුම, අශ්නිහොමය, දර්චිහොමය, තුෂගොමය, කණ්හොමය, තණ්ඩුලහොමය, සර්පිඡ්භොමය, තෙතලහොමය, මුඛපහාමය, ලොහිතහොමය, අංගපිදුම, වාග්දුපිදුම, කෂාත්‍රපිදුම, ශිව්පිදුම, භුතපිදුම, භූරිපිදුම, අභිපිදුම, විෂපිදුම, වෘශ්චිකපිදුම, මුෂකපිදුම, ශාකුතපිදුම, වායසපිදුම, පක්ඛධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මෘගපක්ෂය යන මෙ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තිරශ්චිතපිදුමයෙන්, මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්-වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙ බඳු වූ ද තිරශ්චිතපිදුමයෙන් මිථ්‍යා-ඡ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

31. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැරෙත් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කචුලකුණු, ඊලකුණු, දුතලකුණු, අපිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිත්‍රලකුණු, වහස්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, එළලකුණු, බැවෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වටුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණිලකුණු, කහුටුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මෙ බඳු තිරශ්චිත පිදුමයෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙබඳු වූ ද තිරශ්චිත පිදුමයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

32. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්භන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසමිං.

33. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “චන්දනාහො හවිස්සති. සුරියනාහො හවිස්සති. නකඛතනාහො හවිස්සති. චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. චන්දිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. නකඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. නකඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. උකකාපාතො හවිස්සති. දිසාබාහො හවිස්සති භුමිචාලො හවිස්සති. දෙවදුන්දුහි හවිස්සති. චන්දිමසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්දනාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියනාහො හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්දිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උකකාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාබාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භුමිචාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුහි හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්දිමසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉතිවා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසමිං.

34. යථා වා පනෙතෙ භොනොතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජන්තා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “සුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභිකඛං හවිස්සති. දුඛිකඛං හවිස්සති. බෙමිං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොහො හවිස්සති. අරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාමෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසමිං.

32. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැගයන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුද සදහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ තික්මිම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පටරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ උන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළැ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් අතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළැ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙගේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බඳු වූ තිරස්විතවිදුගෙන්, මෙ බඳු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්විතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ ශිලාගෙකේ වේ.

33. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැගයන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුහගණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුඛිග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද ගිරු දෙදෙනා තිසි මගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් තිසිමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය වැසි නැති වෑ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සදගිරුන්ගේ ද නකත් තරුන්ගේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. ව්‍යුහගණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සුඛිග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද ගිරුන් තිසි මගින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද ගිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යෑම මෙ බඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙ බඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙ බඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙ බඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සදගිරුන්ගේ ද නකත් තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙ බඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුවෝ, මෙ බඳු තිරස්විත විදුගෙන්, මෙ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්විතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ ශිලාගෙකේ වේ.

34 යම්ගේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැගයන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙ සමගෙහි වැසි වස්තේ ය. මෙ සමගෙහි තියං වන්නේ ය. මෙ සමගෙහි රට සුඛික වන්නේ ය. මෙ සමගෙහි රට දුර්භික වන්නේ ය. මෙ සමගෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මෙ සමගෙහි රටට හිය වන්නේ ය. මෙ කලා රෝග වන්නේ ය. මෙ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (අභිලි පුරාකිසි සංඥ තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායතශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙ බඳු තිරස්විත විදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තිරස්විතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ ශිලාගෙකේ වේ.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චේත ජ්චිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: ආමාගනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුඤ්ඤායව්‍යකරණං ජ්වහානිත්ථහනං හනුසංගනනං හත්ථාභිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණණ- ජ්ජානං ආදසපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං ආදීව්‍යුපට්ඨානං මහතු- පට්ඨානං අබ්බුජ්ජලනං සිරිව්‍යායනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යාන- විජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

36. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චේත ජ්චිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඨිකමමං භුතකමමං භුරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකීරණං ආමමනං නහාපනං ජුගනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිචෙරවනං අධොවිචෙරවනං සීසවිචෙරවනං කණණතෙලං නෙතනතප්පනං නජ්ජකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකීයං සලලකතනියං දුරකතීකිව්‍යා මූලභෙසඤ්ඤානං අනුප්පදනං ඔසගිතං පටිමොකෙඛා. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

37. ස ඛො සො මාණව භික්ඛු ඵමං සිලසමපනෙතා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතියො මුඤ්ඤාචසිනෙතා නිභතපච්චාමිනෙතා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චත්ථිකතො, ඵවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵමං සිලසමපනෙතා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකේත සමිත්තාගතො අජ්ඣිත්තං අනච්ඡත්තං පටිසංචේදෙති. ඵමං ඛො මාණව භික්ඛු සිලසමපනෙතා භොති.

38. අයං ඛො සො මාණව අරියො සිලකඩකේතා යස්ස සො හගවා වණණවාදී අභොසි යත්ථ ව ඉමං ජනතං සමාදපෙසි තිවෙසෙසි පතිට්ඨා- පෙසි. අත්ථි වෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීයතති.”

35. යම්හෙ අදාම පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවෘත සදහා තකත් කීම, විවෘත සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අබ්‍රහ්මයන් එක් වන්නට තකත් කීම, අබ්‍රහ්මයන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාලන වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැගෙන්නට යන දරු ගම් රැකන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, කත් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබ්පතෙහි දෙවනාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවිදේශක ලවා ජෙන කියවීම, ජීවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබලු පිදීම, මතුරු දපා මුට්ත් ගිහිජල් පිහිදුම්, මතුරු දපා සිරිකත කැදැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙතම මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසක වේ.

36. යම්හෙ අදාම පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, ගුරිකම්, පණකියා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණකියකු කිරීම, වෘත්තකම්, වෘත්ත පරිකීරණ, මතුරු දපා මුට් දෙවුම්, මතුරු දපා අනුත් නැවීම, සෙත් පතා ගිහි පිදීම, ගිහියන්ට වමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ලය විරේකයට බේන් දීම, වස්ති කිරීම ශීඝ්‍රවර්චන බේන් දීම, කත් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සදහා ඇස පවලයට සිසිල ගත්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියන්ට තෘෂ දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගත්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇස රුල්ඇත ලෙඩට බේන් කිරීම, ගිහියන්ට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායපිකිත්සාව) කාරම් බේන් බැද වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ඇදි වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙතම මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසක වේ.

37. මාණවය, ඒ මහණ තෙතම මෙහේ ශිලසමපන්න වූහේ, ශිලසංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහල විශා හැකි බියක් නො දකී. මානවය, ක්‍රියාභේදකයෙන් අභිභේදක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ක්‍රියායෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විශා හැකි බියක් යම්හේ නො දක්නේ ද, එහේ ම මහණ තෙතම මේ පරිද්දෙන් ශිලසමපන්න වූහේ, ශිලසංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් විශා හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ඇසී ශිලසකකියෙන් සමන්විත වූහේ සිය සතන්හි තිදෙස් වූ කාසික චෛතසික සුවය පිදී. මාණවය මෙහේ මහණ තෙතම ශිලසමපන්න වේ.

38. මාණවය, ඒ හැගවතුන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ හේක් ද, යමෙකා මේ ජනතාව ගැන්වූ හේක් ද, පිපිස්වූ හේක් ද, පිහිවූ හේක් ද, මේ ඒ ඇසී ශිලසකකිය යැ. වැලි මෙහි භමසින් මත්තෙහින් කටසුතු ද ඇත්තේම ය.”

39. “අවුත්ථිතං හො ආනන්ද, අබ්භුතං හො ආනන්ද, සො’පාඨං හො ආනන්ද අරියො සීලකඛනියා පරිපුණ්ණො නො අපරිපුණ්ණො. එවමප-
 රිපුණ්ණස්ඵාභමෙභො ආනන්ද අරියං සීලකඛනිං ඉතො ඛනිඤා අඤ්ඤසු
 සමණවුගමණෙසු න සමනුපස්සාමි. එවමපරිපුණ්ණස්ඵ හො ආනන්ද
 අරියං සීලකඛනියා ඉතො ඛනිඤා අඤ්ඤ සමණවුගමණා අත්තති සමනු-
 පස්සෙය්‍යං, තෙ තාවතකෙනෙව අත්තමනා අස්ස ‘අලමමත්තාවතා, කත-
 මෙත්තාවතා, අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤථො, තස්සි තො කිඤ්චි උත්තරිං
 කරණීය’න්ති. අඵ ච පත හමිං ආතන්දො එවමාහ: අස්සි වෙවෙඪ
 උත්තරිං කරණීය’න්ති.

පඨමකතාණවාරං.

40. “කතමො පත සො හො ආනන්ද අරියො සමාධිකඛනියා
 යස්ස සො හවං ගොතමො වණ්ණවාදී අගොඨි යඪ ච ඉමං ජනතං සමාද-
 පෙඪි තිව්චෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසී?” ති.

41. කඵස්ඵ මාණව භිකඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤාඤෙ හොති? ඉධ
 මාණව භිකඛු චකඛුතා රූපං දිස්වා න නිච්ඡිතගහාති හොති තානුඛ්‍ය-
 ඤ්ඤනගහාති. යච්චාඨිකරණමෙතං චකඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා
 දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසංවෙය්‍යං, තස්ස සංවරුය
 පටිපජ්ජති. රකඛති චකඛුන්ද්‍රියං. චකඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙත
 සද්දං සුචා -පෙ- භාණෙන ගතං භාගිචා -පෙ- ජීවහාය රසං සාගිචා
 -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඨිචා -පෙ- මතසා ධම්මං විඤ්ඤාය න
 නිමිත්තගහාති හොති තානුඛ්‍යඤ්ඤනගහාති. යච්චාඨිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං
 අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසං-
 වෙය්‍යං, තස්ස සංවරුය පටිපජ්ජති. රකඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං
 ආපජ්ජති නො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමත්තාගතො අරඤ්ඤතං
 අඛ්‍යාසෙසකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මාණව භිකඛු ඉන්ද්‍රියෙසු
 ගුත්තඤාඤෙ හොති.

39. [ගුහ:] “පින්වත් අනද තෙරුනි, ආයවසී යෑ, පින්වත් අනද තෙරුනි, අද්දගුන යෑ. පින්වත් අනද තෙරුනි, මේ ආසීඡීලසකකිවගීය ද පරිපුණී යෑ අපරිපුණී නො වේ. පින්වත් අනද තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුන් ආසීඡීලසකකිවගීයක් මෙයින් බැහැරූ අත් මහණබමුණන් කෙරෙහි නො දකිමි. අනද තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුන් ආසී ඡීලසකකිවගීයක් මෙයින් බැහැරූ අත් මහණබමුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු “මේ පමණකින් ම සෑහෙයි. මේ පමණකින් ම කටයුතු සම්පුණී විය. අප විසින් මහණදමේ ඵලය ලද්දේ ය. අප විසින් මත්තෙහි කටයුතු වූ කිසිත් ඉතිරි වෑ තැනැ”යි එ තෙකින් ම සතුටු සිතැති වන්නාහ. එතෙකුදු වුවත් පින්වත් අනද තෙරුණුවෝ ‘මෙහි මෙයින් මත්තෙහිත් කටයුතු දෑ ඇතැ’යි මෙසේ වදාලහ.”

පලමු බණවරය.

40. [ගුහ:] පින්වත් අනද තෙරුනි, ඒ පින්වත් ගෞතමයන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරනසුලු වූ සේක් නම්, යමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිටිස්වූ සේක් නම්, පිහිටිවූ සේක් නම්, ඒ ආසී සමාධිසකකිවගීය කවරෙ යැ?”

41. [අනදතෙරුහ:] “මාණවය මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හී වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: මාණවය මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇඟිත් රූපයක් දැක ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණකින් වක්‍ෂුරිඤ්ඤිය වසා නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්නාතය විෂම ලොහ දොම්නස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ පුහුබ්බදනාහු ද ඒ වක්‍ෂුරිඤ්ඤියාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්‍ෂුරිඤ්ඤිය රකී. වක්‍ෂුරිඤ්ඤියෙහි සංවරයට පෑමිණේ. කතින් හඬ අසා ... නාසායෙන් ගද ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවේන් රය අස්වාදය කොට... කසින් ස්ප්‍රභව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රභී කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන දෑ, ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණකින් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤිය ... භ්‍රාණෙඤ්ඤිය ... ජ්‍යෙෂ්ඨඤ්ඤිය ... කායෙඤ්ඤිය ... මහඉඤ්ඤිය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්නාතයට විෂමලොහ දොම්නස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයෝ අනුබ්බදනාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤියාගේ ... භ්‍රාණෙඤ්ඤියාගේ ... ජ්‍යෙෂ්ඨඤ්ඤියාගේ කායෙඤ්ඤියාගේ ... මහඉඤ්ඤියාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... භ්‍රාණ ... ජ්‍යෙෂ්ඨ ... කාය ... මහඉඤ්ඤිය රකී. එහි සංවරයට පෑමිණේ. හේ මේ ආසී වූ ඉඤ්ඤියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යාසෙකසුඛය (අකලෙසුන්ගෙන් හිඟ නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අධිවිතසුඛය) පිදී. මාණවය, මෙසේ වනාහී මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤියන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

42. කථංඤ්ච මාණව භික්ඛු සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු අභිකක්ඛනෙත පටිකක්ඛනෙත සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ජේතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඛිකාට්ඨපත්තච්චරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසාචකමෙව සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සීතෙ නිසීතෙත පුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාසෙව සමපජානකාරී හොති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

43. කථංඤ්ච මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙත විචරෙත කුච්ඡ්පරිහාරියෙත පිණ්ඩපාතෙත. සො යෙන යෙනෙව පකකමති සමාදයෙව පකකමති සෙය්‍යථාපි මාණව පකකි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාඤ්ච ඛෙති, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙත විචරෙත කුච්ඡ්පරිහාරියෙත පිණ්ඩපාතෙත. සො යෙන යෙනෙව පකකමති සමාදයෙව පකකමති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති.

44. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකබ්බෙත සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංචරෙත සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ච අරියාය සනතුට්ඨො සමන්තාගතො විචිතං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤං රුකබ්බුලං පබ්බතං කන්දරං හිරිගුභං පුසානං වතපථං අඛෙතාකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපට්ඨකක්ඛනො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

45. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ජකිත වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිතෙතා විහරති සබ්බපාණගුතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. පිනමිඤ්ඤං පහාය විගතපිනමිඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. පිනමිඤ්ඤො විතතං පරිසොධෙති. උඤ්චචකුක්ඛුච්චං පහාය අනුඤ්ඤො විහරති අජකිතතං වූපසත්තවිතෙතා. උඤ්චචකුක්ඛුච්චං විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

42. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්සම්ප්‍රජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි මනා නුවණින් දූත ම (එය) කරනුයේ වෙයි ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දූත ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දූත ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දූත ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කැටිලි ආදිය කෑමෙහි, ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දූත ම කරනුයේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දූත ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි තිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දූත ම කරනුයේ වෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

43. මාණවය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. මාණවය, (පියා හමිනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හමා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියාහමා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පසරෙහි සතුටු වේ.

44. මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී ශිලසකනියෙන් ද සමීච්චිත වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමාච්චිත-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුච්චියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පථිත කදුරැලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශ්‍රත්‍ය කිසි සෙතක්නක් හඳුනා නොගනී. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරලා ආසේ, පසුබත් සෙවීමෙහි පලක් බැඳු උඩු කය කෙළින් පිදුටුවා කම්මකටතට යොමු කොට සිහි එලවා හිඳී.

45. හේ ලොච්චි (පඤ්ච උපාදානසකනිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විඤ්ඤාණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතීන් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාම කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාමය (මොහොය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වෑ වෙසෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සන්තානමිඤ්ඤාණ හැර, පහ වූ සන්තානමිඤ්ඤාණ ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙකුත් නුවණිකුත් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. සන්තානමිඤ්ඤාණ කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහ්‍රන්ඛවත්) කුකුසත් (කල නො කල දූගෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිතීන් දුරු ලා, අනුභව වෑ (නොසංහ්‍රන් බැවින් තොර වෑ), සංහිදුණු සවනිය විභ්‍යාසනානස ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

46. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඉණං ආදය කම්මනෙත පයො-
 ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනතා සමිජෙඤ්ඤායං, සො යානි ච පොරුණානි
 ඉණමුලානි තානි ච බ්‍යන්තීකරයෙය, සියා චස්ස උත්තරිං අච්චිට්ඨං
 දුරහරණාය, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඉණං ආදය කම්මනෙත
 පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සමිජෙඤ්ඤායං. සො’හං යානි ච
 පොරුණානි ඉණමුලානි තානි ච බ්‍යන්තී අකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං
 අච්චිට්ඨං දුරහරණායා”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධි-
 ගච්චෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුහ-
 ඨිලානො, භතතං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, ත චස්ස කාගෙ බලම්භතා, සො
 අපරෙත සම්මෙත නච්ඡා ආබාධා මුලෙච්චය්‍ය, භතතඤ්ඤායං ජාදෙය්‍ය,
 සියා චස්ස කාගෙ බලම්භතා, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ආබාධිකො
 අහොසිං දුක්ඛිතො බාලුහඨිලානො. භතතං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. ත චස්ස
 මෙ අසි කාගෙ බලම්භතා. සො’මහි ඵතරහි නච්ඡා ආබාධා මුඤ්ඤො.
 භතතඤ්ඤා මෙ ජාදෙති. අත්ථි ච මෙ කාගෙ බලම්භතා”ති. සො තතො නිදුතං
 ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්චෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො බක්ඛිතාභාගෙර බද්ධො අස්ස, සො
 අපරෙත සම්මෙත නච්ඡා බක්ඛිතාභාගර මුලෙච්චය්‍ය සොත්ථිතා අබ්බසෙත,
 ත චස්ස කීඤ්චි භොගානං වජො, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ
 බක්ඛිතාභාගෙර බද්ධො අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි නච්ඡා බක්ඛිතාභාගර
 මුඤ්ඤො සොත්ථිතා අබ්බසෙත. තත්ථි ච මෙ කීඤ්චි භොගානං වජො”ති. සො
 තතො නිදුතං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්චෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො දුසො අස්ස අනතතාධිනො පර-
 ඨිනො ත යෙනකාමඛිගමො, සො අපරෙත සම්මෙත නච්ඡා දුසබ්‍යා
 මුලෙච්චය්‍ය අනතතාධිනො අපරුධිනො භුජ්ඤො යෙනකාමඛිගමො, තස්ස
 ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අහොසිං අනතතාධිනො පරුධිනො
 ත යෙනකාමඛිගමො. සො’මහි ඵතරහි නච්ඡා දුසබ්‍යා මුඤ්ඤො අනතතාධිනො
 අපරුධිනො භුජ්ඤො යෙනකාමඛිගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඨ
 පාමොජ්ජං, අධිගච්චෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

50. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සධිනො සභොගො කන්තාරඤ්ඤාන-
 ඹග්ගං පට්ටජෙත්ඤ්‍ය දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං, සො අපරෙත සම්මෙත තං
 කන්තාරං නිජ්ජරෙය්‍ය, සොත්ථිතා ගාමිනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමිං
 අප්පට්ඨයං, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ සධිනො සභොගො
 කන්තාරඤ්ඤානඹග්ගං පට්ටජ්ජං දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං. සො’මහි ඵතරහි
 තං කන්තාරං නිජ්ජරෙය්‍ය සොත්ථිතා ගාමිනං අනුපාපුණො ඛෙමිං අප්පට්ඨ-
 යං”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඨ පාමොජ්ජං, අධිගච්චෙත්ඤ්‍ය සොමනස්සං-

46. මාණවය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කමානත කරන්නේද, ඔහුගේ ඒ කමානත සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්කෙසේද ණය නම් එය අඹුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙක් ණයට මුදල් ගෙන කමානත කෙලෙමි. ඒ මගේ කමානත සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අඹුදරුවන් රක්තව වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක්ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ ණයතැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

47. මාණවය, යම් කේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස හිලන් වන්නේද, ඔහුට බඩුක් නො රිසියෙන්නේද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේද, හේ මැන කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුක් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙරු දුකට පත්, දැඩි හිලන් බව ඇති ලෙඩෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙහින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පමිණෙන්නේද-

48. මාණවය, යම් කේ පුරුෂයෙක් ගිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේද, හේ පසු කලෙක බතය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ ගිර ගෙන් මිදෙන්නේද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි භොගවිතාශයක් නො වන්නේද, “මම වූ කලී පෙරු ගිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් බත වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ ගිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ භොගයකට කිසි විතාශයක්ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

49. මාණවය, යම්කෙසේ නමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේද, හේ මැන භාගයෙහි නමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු නමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, නමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේම, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේම, නිදහස් වූයේම කැමැති අතෙක යා හැකියේම වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

50. මාණවය, යම්කෙසේ බතවත් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උච්චරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ තිරුදක පෙදෙස ඉක්මා යන්නේද, උච්චරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර බත ඇතිසේම, භොගසම්පත් ඇතිසේම, දිය නැති, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිහස සහිත දික් මහකට බඩුසේම. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. තිරුපදුත භයරහිත ගම්කට පැමිණියේම වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

51. එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛක්ඛනාභාරං යථා දාසඛ්‍යං යථා කන්තාරඤ්චනමග්ගං, එවං ඉමේ පඤ්ච නිවරණේ අපභිජණේ අත්තනි සමනුපසානති. සෙය්‍යථාපි මාණව ආනන්දාං, යථා ආරොග්‍යාං, යථා ඛක්ඛනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා ඛෙමන්තභූමිං, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමේ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපසානති.

52. තසසීමේ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපසානතො පාමොච්චං ජායති. පඤ්චදිගස්ස පිනි ජායති. පිනිමනස්ස කායො පස්සංචානති. පස්සංචානකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

53. සො විච්චේවච කාමේහි විච්චව අකුසලෙහි ඛමේමහි සවිතකකං සවිචාරං විචේකජං පිනිසුඛං පඨමං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං භොති.

54. සෙය්‍යථාපි මාණව දසකඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තව්‍යාසී වා කංසථාලෙ න්‍යානීයවුණ්ණාති ආකිරිණී උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරි-පෙඨාසකං සන්තොග්‍ය, සායං න්‍යානීයපිණ්ණි සෙතභානුගතො සෙතභපරෙතො සන්තරඛාසීරු චුට්ඨා සෙතභෙන න ව පග්ගරණී, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං භොති.

55. යමපි මාණව භික්ඛු විච්චේවච කාමේහි විච්චව අකුසලෙහි ඛමේමහි සවිතකකං සවිචාරං විචේකජං පිනිසුඛං පඨමං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං භොති, ඉදමපි'ස්ස තොති සමාධියමිං.

56. පුන ව පරං මාණව භික්ඛු විතකවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වේතනසා ඵසකාදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතීයං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං භොති.

51. මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මගක් මෙන් (පිළි-වෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. මාණවය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

52. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාම කය සංගීතදී. සංහුන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ)

53. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසහිත, විවාරසහිත, විවේකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු බ්‍යානස ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමිසි, මුළුල්ල ම තෙමිසි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. සියලු අඟ පසඟ ඇති ඔහු මුළු කසෙහි ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරු වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

54. මාණවය, යම්සේ කපුවෙක් (කිලිගෙක්) හෝ කපුවකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොකොතලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩ කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ත වූයේ, ඇතුලත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිරු ගියේ, දිය නො වඟුරුවන්නේත් වේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමිසි, මුළුල්ල ම තෙමිසි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අඟ පසඟ ඇති මුළු කසෙහි විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

55. මාණවය, මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසහිත විවාරසහිත, විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහතක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමිසි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, ආත්පස පැතිරු ගනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතිරුගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

56. මාණවය, නැවත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී විවාරයන්ගේ සංගීදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ඉඬුව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විවාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි බ්‍යානසට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමිසි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, හැම තැන ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ කසේ විවේකයෙන් උපන් පිති සුඛයෙන් පැතිරු නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

57. හෙය්‍යථාපි මාණව උදකරහද උබ්බිදදදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න චච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලොක කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙජ්ජය්‍ය, අච ඛො නමො ච උදකරහදා සිතා වාරිධාර උබ්බිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

58. යමපි මාණව භික්ඛු විතකකම්මාරාතා වූපසමා අර්ඛතතං සමප-
සාදතං වෙනසසා එකොදිග.චං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතීයං කුතං උපසමපජ්ජ විහරති, හො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිති-
සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ස්ස
ගොති සමාධිස්මිං.

59. පුත ච පරං මාණව භික්ඛු පිතියා ච විරුගා උපෙකඛකො ච
විහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්ච කාගෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං
අරිතා ආවිකඛනති 'උපෙකඛකො සත්මා සුඛපිභාරීති', තං තතීයං කුතං
උපසමපජ්ජ විහරති. හො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා
පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස
නිපට්ඨිතකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

60. හෙය්‍යථාපි මාණව උප්පලිතියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා
අපොකච්චාති උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතාති
උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුඤ්ඤාති අනෙතාතිමුඤ්ඤාපොසිති, තානි යාව
චග්ගා යාව ච මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරති
පරිපච්චාති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා
පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව
භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරි-
පුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතකෙන
සුඛෙන අපච්චං ගොති.

57. මාණවය, යම්සේ යටැ උල්පතීන් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරැ විලෙක් වෙි ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරැ දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලැ සුදුසු පරිදි නො වසින්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙක් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතියැ සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතියැ වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතියැ වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතියුඛය පැතියැ වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

58 මාණවය, මහණ තෙම විතකීවිචාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතැ එකඟ බව ඇති, විතකීර්භිත විචාරර්භිත, සමාධියෙන් පහල වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවෙදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයකට පැමිණැ වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතියුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතියැ වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයැ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතියුඛය පැතියැ වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

59. තැවැන ද (අනෙකක් කියමැ) මාණවය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය හේ ද විරුගයෙන් (පහ විමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ක වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ඛ වැ වෙසෙයි. (දගන්) සුවය ද කසින් විදී. ආසීයෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැඹැ 'උපේක්කාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ' යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතියැ වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතියැ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

60. මාණවය, යම්සේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පඬුර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පඬුර හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොනැගුණේ, දිය තුලැ ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අඟ දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිහිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතියැ වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලැ හෝ පිසුම්වලැ හෝ පඬුරවලැ හෝ සිහිල් දිය පැතියැ නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හැම පරිදි පැතියැ වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතියැ වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

61. යමපි මාණව භික්ඛු පිතූනා ව පිරුගා උපෙකඛකො ව විහරති සතො සම්පජ්ජනො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙකඛකො සතිමී සුඛවිහාරීති තං තභිනං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නාඤ්ඤා කිඤ්ච සබ්බාවතො කායඤ්ඤා නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති, ඉදමපි'ඤ්ඤා ගොති සමාධිසමිං.

62. පුත ව පරං මාණව භික්ඛු සුඛඤ්ච ව පභානා දුක්ඛඤ්ච ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනඤ්ඤමනඤ්ඤානං අනඛමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වේදනසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසිනො ගොති. නාඤ්ඤා කිඤ්ච සබ්බාවතො කායඤ්ඤා පරිසුද්ධෙන වේදනසා පරියොදනෙන අපච්චං ගොති. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඔදනෙන චජෙන සසීයං පාරුපිතො නිසිනො අඤ්ඤා, නාඤ්ඤා කිඤ්ච සබ්බාවතො කායඤ්ඤා ඔදනෙන චජෙන අපච්චං අඤ්ඤා, ඵවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වේදනසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසිනො ගොති. නාඤ්ඤා කිඤ්ච සබ්බාවතො කායඤ්ඤා පරිසුද්ධෙන වේදනසා පරියොදනෙන අපච්චං ගොති.

63. යමපි මාණව භික්ඛු සුඛඤ්ච ව පභානා දුක්ඛඤ්ච ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනඤ්ඤමනඤ්ඤානං අනඛමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වේදනසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසිනො ගොති, නාඤ්ඤා කිඤ්ච සබ්බාවතො කායඤ්ඤා පරිසුද්ධෙන වේදනසා පරියොදනෙන අපච්චං ගොති, ඉදමපි'ඤ්ඤා ගොති සමාධිසමිං. අයං ඛො සො මාණව අරියො සමාධික්ඛනො යඤ්ඤා සො භගවා වණ්ණවාදී අනොසි, යත්ථ ව ඉමං ජතනං සමාදපෙසි නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. අත්ථි වෙවෙත්ථ උතතරිං කරණීයන්ති.

64. “අච්ඡරියං ගො අනන්ද අබ්බුතං ගො අනන්ද. සො වායං ගො ආනන්ද අරියො සමාධික්ඛනො පරිපුණ්ණො නො අපරිපුණ්ණො. ඵචං පරිපුණ්ණඤ්චාභං ගො අනන්ද අරියං සමාධික්ඛනිං ඉතො ඛිඤ්ඤා අඤ්ඤාසු සමණ්ඩ්‍රාහමණ්ණසු ත සමනුපය්‍යාමි. ඵචං පරිපුණ්ණඤ්ච ගො අනන්ද අරියං සමාධික්ඛනිං ඉතො ඛිඤ්ඤා අඤ්ඤා සමණ්ඩ්‍රාහමණා අතතති සමනුපය්‍යෙය්‍යං, තෙ තාවතසකතෙව අතතමතා අඤ්ඤා අලමේතතා-චතා, කතමේතතාවතා, අනුපතෙතා නො සාමඤ්ඤාතො, තත්ථි නො කිඤ්ච උතතරිං කරණීයන්ති.

61. මාණවය, මහණ තෙම ප්‍රියය ද හැර ලීමෙන් උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ සිහි ඇති වෑ නුවණ ඇති වෑ වෙසේ. සුවයන් නාම කසින් පිදි. 'උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව වුසුම ඇත්තේ යැ' යි ආසීයෝ 'යම්කිසි දක්-වන් නම්, ඒ තෙවෙනි බ්‍යානස ලැබ වෙසේ. හේ නිමප්‍රියක සුබසෙත් මේ කය ම තෙමසි, කය මුඵල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලසි, පැතිරු වෑද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිමප්‍රියක සුබසෙත් පැතිරු වෑද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

62. තැවැත ද (අනෙකක් කියම) මාණවය, මහණ තෙමේ සුබ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුබ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොමනස් දෙමනස් දෙදෙතාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්‍ෂා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාඤ්චර සිතින් පැතිරු වෑද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාඤ්චර වූ සිතින් පැතිරු වෑද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මාණවය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවෑ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වෑද නොගත් (නො වෑසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාඤ්චර වූ සිතින් පැතිරු වෑද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුකයා පිරිසිදු පබසරසිතින් වෑද නො නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

63. මාණවය, මහණ තෙම සුබ වෙදනාව ද දුක් වෙදනාව ද පහ කිරීමෙන් පලමුවෙන් ම සොමනස් දෙමනසුන් පහ වෑ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්‍ෂාවන් සමාතියන් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති යම් සිවුවන දහන් ලැබෑ වෙසෙයි, එසින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි, ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු නොගත් කිසිත් ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි. මාණවය, සාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්කිසිගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් ද, යමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක් ද, පිහිවූ සේක් ද, ඒකාන්තයෙන් මේ ඒ ආසී සමාධියකකිය යෑ වෑලි මෙහි මෙසින් මත්තෙහි කටයුතු ද ද ඇත."

64. [ඉහ] "හවන් අතද තෙරුනි, ආශවසී ය. හවන් අතද තෙරුනි, පුදුම ය. ඒ මේ සමාධියකකිය පරිපුණී ය, අපරිපුණී නො වේ. හවන් අතද තෙරුනි, මේසේ පරිපුණී වූ ආසී සමාධියකකියක් මෙසින් පිටත්හි අත් මහණබමුණන් කෙරෙහි නො දකිමි. හවන් අතද තෙරුනි, මේසේ පරිපුණී ද වූ ආසී සමාධියකකියක් මෙසින් පිටත්හි මහණ බමුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු එපමණකින් ම 'මේතෙකින් යෑගෙයි (මේ තෙක් ම ඇත), මේතෙකින් සියලු කටයුතු ද කොට නිමැවිණැ' යි සතුටු සිතැති වන්නාහ.

65. අඵ ච පන භවං ආනන්දො ඵවමාහ: අත්ථි වෙච්චෙත්ථ උත්තරීං කරණී-
යනති. කතමො පන සො හො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකවිකො, යස්ස
සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි
තිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?”ති.

66. “පුත ච පරං මාණව සො භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො
පරියොදාගතෙ අනඛන්තණ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ
ආනෙඤ්ජපතෙත ඤ්ණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනීන්තාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කාසො රූපි වාතුමමහාගුතිකො
මාතාපෙතතිකසම්මභවො ඔදනකුම්මාසුපවයො අනිච්චුච්ජාදනපරිමදුදන-
හෙදනවිඬංසනධම්මො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ
පට්ඨධානති.

67. සෙය්‍යථාපි මාණව මණි වෙඵරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො
සුපරිකම්මකතො අචේජා විපසසනෙතා අනාච්චො සබ්බාකාරසම්පනෙතා තත්‍ර-
ස්ස සුඛතං අච්චිතං තීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-
සුඛතං වා. තමෙතං චික්ඛුමා පුරිසො හත්ථෙ කරතීං පච්චිවෙකෙධයා:
අයං ඛො මණි වෙඵරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො
අචේජා විපසසනෙතා අනාච්චො සබ්බාකාරසම්පනෙතා. තත්‍රිදං සුඛතං
අච්චිතං තීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුඛතං වා”ති.
ඵච්චෙච ඛො මාණව භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො
පරියොදාගතෙ අනඛන්තණ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ
ආනෙඤ්ජපතෙත ඤ්ණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනීන්තාමෙති.
සො ඵවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කාසො රූපි වාතුමමහාගුතිකො
මාතාපෙතතිකසම්මභවො ඔදනකුම්මාසුපවයො අනිච්චුච්ජාදනපරිමදුදන-
හෙදන-
විඬංසනධම්මො. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ
පට්ඨධානති.

68. යම්පි මාණව භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඵවං පජානාති
-පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පට්ඨධානති, ඉදම්පි’ස්ස
භොති පඤ්ඤාය.

65. එහෙත් භවත් අනදු තෙරණුවෝ 'මෙහි මත්තෙහි ද කටයුතු ද ඇතැ'යි මෙසේ වදාරති. භවත් අනදු තෙරුනි, ඒ පින්වත් භොසුමාණන් වහන්සේ යමක්කුණේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් තම, යමෙකැ මේ ජනතාව මොනොවට ගැන්වූ සේක්, පිටිස්වූ සේක්, පිහිටවූ සේක් වූහ තම ඒ ආදී ප්‍රඥාසකකිය කවරේ ද?"

66. [ආනන්ද:] "තව ද (අනෙකක් කියම) මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිපි නැති වූ කල්හි, පන වූ විත්තොපක්ෂලය ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, පිදහිතානාවතාවට යොග්‍ය කල්හි, සහිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පිදහිතා ඥානය පිණිස, (උරුකම) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හෙ "මාගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභුතයන් ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍ර-ශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොඹු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය, අතිය බව ද දුගඳු හරනුවට සුවද විලෙවුන් ඉලිසැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරුලතුවට පිරිමැදුම් ආ කල සුතු බව ද, එසේ කල ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සහිතව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ" යි මෙසේ දන ගනී.

67. මාණවය, යමගේ භොසුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයක පහල වූ, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම කල, සිසුම් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවතාදී සියලු ආකාරයෙන් සුන් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පඹුවත් හෝ කුසෙක් අවුතත ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අපතති කොට, "මේ වූ කලී භොසුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම කල, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවතාදී ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක. මෙහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ කුසෙක් අවුතත ලද්දේ වේ යැ"යි සලකා බලන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකල්පයන් පන වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, සහිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පිදහිතාඥානය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හෙ තෙම "මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභුතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොඹු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අතිය බව ද දුගඳු හරනව සුවද විලෙවුන් ඉලිසැ යුතු බව ද ලෙඩ දුරු ලතුවට පිරිමැදුම් ආ කල සුතු බව ද ඒ කලත් බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සහිතව කොටැත්තේ ය, මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ"යි මෙසේ දන ගනී.

68. මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි... 'මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ' යි මෙසේ දනී යන යමක් ආද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

69. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතනායෙ විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තනාමෙති. සො ඉමමතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

70. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො මුඤ්ඤා මා ඉසිකං පචාහෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤා තෙව ඉසිකා පචාලොභාති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අසිං කොසියා පචාහෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පචාලොභා ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අසිං කරණො උඤ්ඤෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අයං අසි අයං කරණො, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කරණො. කරණොතෙව අසි උඤ්ඤොති. ඵචමෙව ටො මාණව භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතනායෙ විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තනාමෙති. සො ඉමමතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

71. යමපි මාණව භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතනාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තනාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්ච-නුභොති: ඵකො'පි හුඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා හොති ඛුඤ්ඤාපි හුඤ්ඤා ඵකො හොති, ආචිතාචං තිරොහාචං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති, සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ඣමසුරියෙ ඵචංමභිද්ධිකෙ ඵචංමහානුභාවෙ පාඤ්ඤා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව බුහමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

69. හේමෙසේ සිත සමාහිත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ (සෘණි ඉපැදීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්ඵටික කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසගිත් යුත්, විකල නො වූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

70. මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රනණගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රනණගස ය, මේ එහි තණබඩ ය; තණගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රනණ ගස කෙරෙත් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නන් ද- මාණවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවක් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය; කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවගෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැව ය; තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙත් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිතව පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ හිස කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්ඵටික කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි

71. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ හිස කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය (=සෘණියට යොග්‍ය) කල්හි, ස්ඵටික කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සෘණිවිබඤ්ඤා පිණිස (අභිඤ්ඤාදක) පරිකම් සිත මේහෙ-යයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකපිඩ වූ සෘණිවිබව (සෘණි කොටසය) නැවත නැවත අනුතව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් ස්පෘෂි කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි) විශේෂයෙන් එකෙක් වූ සිටෑ ද (සෘණි බලයෙන්) ඔහු ප්‍රකාර ද වී යලී දු එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි. (පෙනීසිටි). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). බිත්තිගෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පථිතයෙන් පිටතට, අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙනුයේ මැදින් විනිවිද ගෙන යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළො-වෙහි ද යටට බැසීම (ගිලී) උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ ගෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලගින් (=උතුරුබඬාසනයෙන්) ගෙයි. මේහා මහර්ඤ්ඤි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද ගිරු දෙදෙනා ද, අතින් පරාමයීන කෙරෙයි (=අල්ලයි), (ඔබමොබ අත යවා) පිරිමදියි, බබලොව තෙක් ද (සියල්ල) කසින් විශයෙහි පවත්වයි.

73. සෙය්‍යථාපි මාණව දුකෙඛා කුම්භකාරො වා කුම්භකාරනොවොසී වා සුපරිකම්මකතාය මන්තීකාය යං යදෙව භාජනවිකත්ං ආකමෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

74. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දුකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනොවොසී වා සුපරිකම්මකතසම්ඨං දන්තසම්ඨං යං යදෙව දන්තවිකත්ං ආකමෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

75. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දුකෙඛා සුවණණකාරො වා සුවණණකාරනොවොසී වා සුපරිකම්මකතසම්ඨං සුවණණසම්ඨං යං යදෙව සුවණණවිකත්ං ආකමෙඛය්‍ය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය-

76. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණණෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත ඉඤ්චිමියං විතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිනිතං ඉඤ්චිමියං පච්චන්දනොති: එකො'පි හුතා ඛහුඛා භොති -පෙ-යාව ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වතොති.

77. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන-පෙ-යාව ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වතොති, ඉදම්පි'ය්‍ය භොති පඤ්ඤාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණණෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත දිබ්බාය සොතමාදායා විතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතමාදායා විසුඤ්ඤාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සපද්ද සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

79. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරියො අධ්‍යාතමග්ගපටිපනොතා, සො සුණොය්‍ය හෙරිසද්දම්පි මුද්දිඛගසද්දම්පි සඛට්ඨවණවදෙණතිමසද්දම්පි, තස්ස එවමස්ස: හෙරිසද්දො ඉති'පි මුද්දිඛගසද්දො ඉති'පි සඛට්ඨවණවදෙණතිමසද්දො ඉති'පි. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණණෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත දිබ්බාය සොතමාදායා විතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතමාදායා විසුඤ්ඤාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සපද්ද සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

73. මාණවය, යම්ගේ දක්ෂ කුම්බලක් හෝ කුම්බලක්නුගේ අතැවැත්සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කල (=සකස් කල) මැව්වෙන් යම් යම් භාජන විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

74. මාණවය, යම්ගේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත් දැන් විසිතුරු රු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්නු අතැවැත්සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කල දතෙහි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද -

75. මාණවය, යම්ගේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්නු අතැවැත්-සෙක් හෝ මොනොවට පිරියම් කල රතෙහි යම් යම් සවණ් විකෘති-යක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද -

76. එසේ ම මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි පට්ඨදාන කල්හි අංගණ රහිත කල්හි උපකෙලය පහවූ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය කල්හි ස්විත කල්හි අවල බවට පැමිණි සිටි කල්හි සාද්ධිවිධය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නමො ලයි. හේ 'එකෙක් වූ බොහෝ පරිදි වේ ... බඩ ලොව තෙක් ද කහින් වශය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරෙයි.

77. මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ... බඩලොව දක්වා ද කහින් වශය පවත්වයි, අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරේ යන යම්ක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

78. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිස කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රෝත්‍ර-ධාතුව පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපචාරය ඉක්මවා සිටි දිව කහින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි.

79. මාණවය, යම්ගේ මනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිහිඟුබෙර හඬත් පණොබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් ගේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬැයි කියාත් මේ මිහිඟුබෙර හඬැ යි කියාත් මේ සක් හඬ යෑ, මේ පණොබෙර හඬ යෑ, මේ ගැටබෙර හඬ යෑ යි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිස කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය (කම්ණම) වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍ය-ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපචාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලඟ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාභිනෙව විනෙත පරිසුද්ධො -පෙ- උභයා සද්දෙ පුණාති දිබ්බො ච මානුසො ච යො දුරෙ සන්ධිකො ච, ඉදම්පි'සාය ගොති පඤ්ඤාය.

81. සො එවං සමාභිනෙව විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛයණේ විගනුපකකිලොස මුද්දුතො කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපපොතො වෙතො- පරිසඤ්ඤාය විතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වෙතසා වෙතො පරිච්චි පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතං සද්දෙසං විතනනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති. සමොහං වා විතං සමොහං විතනනති පජානාති. විතමොහං වා විතං විතමොහං විතනනති පජානාති. විකඛිතං වා විතං විකඛිතං විතනනති පජානාති. මහඤ්ඤං වා විතං මහඤ්ඤං විතනනති පජානාති. අමහඤ්ඤං වා විතං අමහඤ්ඤං විතනනති පජානාති. සඋතතරං වා විතං සඋතතරං විතනනති පජානාති අනුතතරං වා විතං අනුතතරං විතනනති පජානාති. සමාභිතං වා විතං සමාභිතං විතනනති පජානාති. අසමාභිතං වා විතං අසමාභිතං විතනනති පජානාති. විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති.

82. සෙත්තපාපි මාණව, ඉතපි වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩිතක- රාතිකො ආදුසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදුතො අවෙජ්ච වා උදකපතො සකං මුඛනිමිතං පච්චවෙකඛමානො සකණ්ඩං වා සකණ්ඩනති ජානෙය්‍ය, අකණ්ඩං වා අකණ්ඩනති ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාභිනෙව විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛයණේ විගනුපකකිලොස මුද්දුතො කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපපොතො වෙතො-පරිසඤ්ඤාය විතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො පරසත්තානං පර- පුඤ්ජානං වෙතසා වෙතො පරිච්චි පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතං සද්දෙසං විතනනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති. සමොහං වා විතං සමොහං විතනනති පජානාති. විතමොහං වා විතං විතමොහං විතනනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතං -පෙ- විකඛිතං වා විතං -පෙ- මහඤ්ඤං වා විතං -පෙ- අමහඤ්ඤං වා විතං -පෙ- සඋතතරං වා විතං -පෙ- අනුතතරං වා විතං -පෙ- සමාභිතං වා විතං -පෙ- අසමාභිතං වා විතං -පෙ- විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනනති පජානාති.

80. මාණවය, ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාධිගත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරැ වූ ද ලභා වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අසයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

81. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිවේල බවට පැමිණි කල්හි, වේතස්පතියඤ්ඤාන පිණිස (=අනුත්තේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියත්තේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනීය. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතා යි ද දැනීය. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතා යි ද දැනීය. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතා යි ද දැනීය. දොෂ රහිත සිත දොෂරහිත සිතා යි ද දැනීය. මොහ සහිත සිත මොහ සහිත සිතා යි ද දැනීය. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතා යි ද දැනීය. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතා යි ද දැනීය. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතා යි ද දැනීය. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා යි ද දැනීය. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා යි ද දැනීය. සොත්තර සිත සොත්තර සිතා යි ද දැනීය. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා යි ද දැනීය. සමාහිත සිත සමාහිත සිතා යි ද දැනීය. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා යි ද දැනීය. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතා යි ද දැනීය. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතා යි ද දැනීය.

82. මාණවය, යම්සේ සැරැසෙන පුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ශ්‍රද්ධාවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දීප්තිමත් කැබපතෙක් හෝ පහත් දිය බඳුනෙක හෝ සිය මූලසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙසේ ඇති තැන් සඳහා තැනා යි දන්නේ ද, එ කී දෙසේ නැති තැන දෙසේ තැනා යි දන්නේ ද - මාණවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිවේල බවට පැමිණි කල්හි, පරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ, අත් පුලුලන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනීය. සරුග සිත සරුග සිතා යි ද දැනීය. විතරුග සිත විතරුග සිතා යි ද දැනීය. සදොෂ සිත සදොෂ සිතා යි ද දැනීය. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතා යි ද දැනීය. සමොහ සිත සමොහ සිතා යි ද දැනීය, විතමොහ සිත විතමොහ සිතා යි ද දැනීය. සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතා යි ද දැනීය. වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතා යි ද දැනීය. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා යි ද ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා යි ද ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතා යි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා යි ද ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතා යි ද... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා යි ද ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතා යි ද... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා යි ද දැනීය.

83. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා -පෙ- අවි-
මුතං වා විතං අවිමුතං විතතනති පජානාති, ඉදමපි'ස්ස හොති
පඤ්ඤාය.

84. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදුතෙ අතඛිතණේ
විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුකුතෙ කම්මතියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බ-
නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය විතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙ-
කවිහිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දෝ'පි
ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි
ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරීසමපි ජාතියො
ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පො
අනෙකෙ'පි විවට්ටකප්පො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පො 'අමුත්‍රාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා: එවංචණණා: එවමාහාරො: එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී
එවමාසුපරියතෙතා: සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා: එවංචණණා: එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී
එවමාසුපරියතෙතා: සො තතො වුතො ඉධුපපනනා'ති. ඉති සාකාරං
සඋපද්දසං අනෙකවිහිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති.

85. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිමසා සකමහා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡේය්‍ය
තමහා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡේය්‍ය. සො තමහා ගාමා සකඤ්ඤඤව
ගාමං පච්චාගච්ඡේය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකමහා ගාමා අමුං
ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්ඨි
අභාසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං
නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්ඨි අභාසිං. සො'චති තමහා ගාමා
සකඤ්ඤඤව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදුතෙ අතඛිතණේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ
මුදුකුතෙ කම්මතියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බනිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය
විතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බනිවාසං
අනුස්සරති, සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දෝ'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො
චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො චත්තාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාඤමපි ජාතියො ජාතිසතමපි
ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පො අනෙකෙ'පි
විවට්ටකප්පො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකප්පො 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො
එවංගොතෙතා: එවංචණණා: එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී
එවමාසුපරියතෙතා: -

83. මාණවය, මහණතෙම මෙසේ සිත සමාහිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතෑ සි දනී යන යමක් ඇද්ද, මෙක් ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

84. හෙ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිගත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වෑ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, සුළු-නිවාසානුසාරී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දහයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, ඛොභෝ සංවතී කල්ප ද, ඛොභෝ විවතී කල්ප ද, ඛොභෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අසෝ තන්හි මෙ නම් ඇතියෙම් වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම. මෙ බදු පැහැ ඇතියෙම් වීම. මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම. මෙ බදු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම. මෙ බදු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙම් වීම. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපතිම. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම් වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම. මෙ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම. මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම. මෙ බදු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිම”යි මෙසේ අනෙකපිට වූ පෙරැ වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණිදි වශයෙන් ආහාර සහිත වූ නම්භොත් විසින් උදෙසා සහිත වූ බහුවිධ වූ සුළුනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

85. මාණවය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගම්හුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (තැවත) හේ එ ගමන් සිය ගම්ව ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමන් අසෝ ගම්ව හියෙම්. එහි මෙසේ සිටියෙම්, මෙසේ උන්නෙම්, මෙසේ කීම්, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගම්හුත් අසෝ ගම්ව හියෙම්. එහි ද මෙසේ සිටියෙම්, මෙසේ උන්නෙම්, මෙසේ කීම්, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමන් සිය ගම්ව ම පෙරලා ආයෙම් වෙම”යි ඔහුට මෙ බදු සිතෙක් වන්නේ ද - මාණවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිගත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වෑ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරැ වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනො-වට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි හේ ‘අසෝ තන්හි මෙ නම් ඇතියෙම් වීම, මෙ බදු ගොත් ඇතියෙම් වීම, මෙ බදු පැහැ ඇතියෙම් වීම, මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම, මෙ බදු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම, මෙ බදු ආයුසීමා ඇතියෙම් වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිම. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම්, මෙ බදු පැහැසටහන් ඇතියෙම්, මෙ බදු ආහාර ඇතියෙම්, මෙ බදු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම. -

සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවංගොතොතො
එවංවග්ගණො එවමාතාගො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියතොතො
සො තතො චුතො ඉධුපපතොතො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං
ප්‍රබෙධනිවාසං අනුස්සරති.

86. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතතෙ පරිසුඤ්ඤි-උප-
අනෙකච්ඡිතං ප්‍රබෙධනිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'යං ගොති පඤ්ඤාය.

87. සො එවං සමාහිතෙ විතතෙ පරිසුඤ්ඤි පරියොදනෙ අනඛිගණේ
වගභූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාදෙතෙ සත්තානං
චුභුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනිත්තාමේති. සො දිබ්බික
චක්ඛුතා විසුඤ්ඤිත අතික්කන්තමානුසංකත සතෙත පස්සති වචමානෙ
උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ සුවග්ගණේ දුබ්බග්ගණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ
යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජාතාති: 'ඉමෙ වත ගොතොතො සත්තා කාය-
දුච්චිරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චිරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චිරිතෙත
සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා භ්වජ්ඤිට්ඨිකා භ්වජ්ඤිට්ඨිකම්මසමාදකා.
තෙ කායස්ස ගෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා.
ඉමෙ වා පන ගොතොතො සත්තා කායසුචිරිතෙත සමන්තාගතා විචිසුචිරිතෙත
සමන්තාගතා මනොසුචිරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමා-
දිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදකා. තෙ කායස්ස ගෙද පරමමරණො සුගතීං
සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බික චක්ඛුතා විසුඤ්ඤිත අතික්ක-
න්තමානුසංකත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණීතෙ
සුවග්ගණේ දුබ්බග්ගණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජාතාති.

88. ඥායපාපි මාණව මජ්ඣෙකි සිංඝාවගෙ පාසාදෙ, තත්ච චක්ඛුමි
පුරිත්තො සීතො පසෙස්සයා මනුස්සෙ ගෙහං පච්ඡිකතො'පි රජීයා විතීසඤ්ඤ-
රතො'පි මජ්ඣෙකි සිංඝාවගෙ නිසිතො'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා
ගෙහං පච්ඡිකති. එතෙ නික්ඛමනති. එතෙ රජීයා විතීසඤ්ඤරතති. එතෙ
මජ්ඣෙකි සිංඝාවගෙ නිසිත්තා'ති.

ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපතිම'යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති හතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දහයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිහක් ද, ජාති හතළිහක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුචහසක් ද, බොහෝ සංවිධි කල්ප ද, බොහෝ විවිධ කල්ප ද, බොහෝ සංවිධි විවිධ කල්ප ද සි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරැ වුසු කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ පෙරැ වුසු නොයෙක් වැදුරුම් කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

86. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි ... අනෙකවිධ වූ පෙරැ වුසු කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

87. හේ මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, සචිත කල්හි, නියමල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ චූෂ්ණ උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැරිනොපවාරය ඉක්මැ දැක්කැ හැකි දිවැසින්, 'අහෝ! මේ හවන් සත්තියෝ කායදුඛවිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඛවිතයෙන් සමන්විතයහ, මනොදුඛවිතයෙන් සමන්විතයහ. ආර්යෝපවාද කලහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් මුච්ඡාදිත ඇතියහ. ඒ මොහු කරප් කය බිදීමෙන්, මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුඛකම් හෙතු-සෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්මට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ වැ වැටෙන නැත වූ නිරයට වන්නාහ. මේ හවන් සත්තියෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යකම උපවාද නො කලහ, සම්මදිවු ගත්තාහ, සම්මදිවු වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොගන වූ ගති ඇති සහලොවට වන්නාහ සි මරණා-සත්ත වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිද ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ හවිසට ගියා වූ ද සත්තියන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණිත, සුවණි දුච්ඡි, සුභත දුර්ගහ සත්තියන් දකී. කම්ම වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරු එලැබැ සිටි සත්තියන් දකී.

88. මාණවය, යම්හස් සතර මං හන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිවිසෙන-වුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විවිසෙහි ඇත මැත යන එතවුනුත්, සිවුමංහන්දිය මැද හුත්තවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට "මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැත යෙන්, මොහු සිවුමංහන්දිය මැද උත්තෝ වෙත් යැ" යි මෙසේ සිතෙක් එන්නේ ද-

89. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරි-
 යොද්දතෙ අනඛිනෙණ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුලුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ
 ආතෙඤ්ජ්ජපතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ජායං විතතං අභිනිහරති
 අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානු-
 ඝකෙත සතෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ
 සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාති:
 ඉමෙ වත භොතෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත
 සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජා-
 දිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසා භෙදා පරමමරණා අපායං
 දුගතතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පත භොතෙතා සත්තා
 කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත
 සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා,
 තෙ කායසා භෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති.
 ඉති දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුඝකෙත සතෙත
 පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ
 සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා -පෙ- සුගතෙ
 දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානාති, ඉදමපි'සා භොති පඤ්ඤාය

91. ඤා එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්දතෙ අනඛිනෙණ
 විගතූපකකිලෙසෙ මුදුලුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආතෙඤ්ජ්ජපතෙත ආසවානං
 බයඤ්ඤායං විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්තී
 යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං
 දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති
 යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-
 සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං
 පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස
 එවං ජාතධො එවං පසාධො කාමාසවාපී විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි
 විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුච්චත්ථං විමුච්චති
 ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණා ජාති, චුඨිතං චුඨමච්චරිතං, කතං කරණීයං, නාපරං
 ඉත්තතායාති පජානාති.

89. මාණවය, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිසිදු කල්හි දීප්තිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කෂම කල්හි සරීත කල්හි නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උත්පත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙය, නැගුරු කෙරෙය. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් "අහෝ මේ හවත් සත්තු කායදුඤ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඤ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනොදුඤ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යනට උපවාද කළහ, මිසදිටුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂට කම්යෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන වූ නිරයට වත්හ. එහෙත් මේ හවත් සත්ත්වයෝ වූ කලි කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යනට උපවාද නො කළහ, සම්දිටු ගත්හ, සම්දිටු විසින් ගත් ශිලාදිය ඇත්හ. මොහු කබුන් මරණින් මතු ශොභන ගති ඇති සග ලොවට වත්නාහ"යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිඳ ගත්තාවූ ද, පහත්වූ ද, උසස්වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්ම පැවැති දිවැසින්, හීන ප්‍රණීත, සුවණ් දුර්ණ සුගත දුර්ග සත්ත්වයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹූ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

90. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹූ සිටි සතුන් දකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

91. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කම්කෂම වූ සරීත වූ නිශ්චල බවට පැමිණූ සිටි කල්හි, ආසුචයන්ගේ කෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි. මෙතොවට නැගුරු ද කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ 'මේ දුක්'යි ඇති සැටියෙන් දනී, 'මේ දුක් ඉපැද්මට කාරණයැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි (නිවනැ'යි) ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මොහු ආසුචයෝ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචයන් ඉපැද්මට කරුණැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචනිරොධයැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචනිරොධාමනී ප්‍රතිපත්ති යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුචය කෙරන් ද මිදේ. (ඔහු) සිත අවිද්‍යාසුචය කෙරන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුච කෙරෙන් මිදුණේ යැ'යි (ප්‍රත්‍යාවෙක්ෂණ) ඥානය වේ. හවෝත්පත්තිය ක්ෂීණ විය (හෙවත් නැවැත භවයෙහි නොඋපදවනා ස්වභාවයට පැමිණියෙමි), 'මඟ බඹසර වැස නිමැවිණි. (සිවු සස්ගි සතර මගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම්) කීස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (මේ කෙලෙසකෂයය පිණිස) යලි දු කටයුතු දයෙක් නැතැ'යි හේ දනී.

සෙය්‍යථාපි මාණව පබ්බතසංඛිධපෙ උදකරහදො අවෙජා විපපසනෙතා අනාවිලො, තස්ථ චකඛුමා පුරිසො තීරෙ ධීතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සකඛරකය්ලම්පි මචජගුමබ්මපි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි, තස්ස ඵචමස්ස: අයං ඛො උදකරහදො අවෙජා විපපසනෙතා අනාවිලො. තත්‍රිමෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සකඛරකය්ලා'පි මචජගුමබ්'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති, ඵචමෙච ඛො මාණව හිකඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙකඤ්ඤාපතෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ නිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

92. තස්ස ඵචං ජානතො ඵචං පසසතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුක්තසම්මි, විමුක්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛීණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉස්ථත්තායාති පජානාති. යමපි මාණව හිකඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- කතං කරණීයං නාපරං ඉස්ථත්තායා'ති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

93. අයං ඛො මාණව සො අරියො පඤ්ඤාකඛිජෙධා යසස සො භගවා චණ්ණවාදී අභොසි, යස්ථ ච ඉමං ජන්තං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. තස්ථී චෙචෙස්ථ උතතරිං කරණීයන්ති.

94. අච්ඡරියං භො ආනන්ද, අඛභූතං භො ආනන්ද, සො වායං භො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකඛිජෙධා පරිපුණ්ණො. ඵචංමපරිපුණ්ණඤ්ඤාභං භො ආනන්ද අරියං පඤ්ඤාකඛිජං ඉතො ඛගිඤ්ඤා අඤ්ඤාසු සම්මන්ත්‍රාභමණ්ණසු න සම්නුපසසාමි. නුස්ථී චෙස්ථ උතතරිං කරණීයන්ති. අභිකකන්තං භො ආනන්ද, අභිකකන්තං භො ආනන්ද, සෙය්‍යථාපි භො ආනන්ද, නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුභසස වා මග්ගං ආවිකෙඛිය්‍ය, අත්ඨකාරෙ වා තෙලපජේජාතං ධාරෙය්‍ය චකඛුමනෙතා රූපානි දකඛින්තිති, ඵචචෙ ඛො භොතා ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාභං භො ආනන්ද, භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ඤා භිකඛුසංඝඤ්ඤාච. උපාසකං මං භවං ආනන්දො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

මාණවය, යම්සේ කඳු මුදුනෙකැ වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලඹුණු (-බොර නො වූ) දිය විලෙක්වන්නේ ද, එහි ඉවුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුළැ හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැටකැබ්ලිතිත් මත්සාසමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට "මේ දියවිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නො කැලඹුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැට කැබ්ලිතිත් මත්සාසමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති" යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලස පහ වැ මාදු වැ කම්භා වැ සර්පි වැ නිඤ්ඤාචට පැමිණි කල්හි, ආසුවක්ෂයඥාතය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. නැඹුරු කෙරෙයි. හේ 'මේ දුකැ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී, 'මේ දුකට කරුණැ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මොහු ආසුවයහ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී. මේ ආසුවසමුදය යැ (ආසුව ඉපැද්මට කරුණැ) ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ ආසුවනිරොධයැ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ ආසුවනිරොධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ' යි ඇති සැටියෙන් දැනී.

92. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරන් ද මිදේ. භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. අවිද්‍යාවසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. මිදුණු කල්හි 'මිදුණේ යැ' යි දැනීම වේ. "භවොත්පත්තිය ක්ෂිණ විය. මාග්බුභමවයීය වැස නිමවන ලද්දේ ය, (සිවු සස්හි සිවු මගින්) කළයුතු (සොළොස් වැදැරුම්) කෘත්‍යය කොටැ නිමැවිණ. මෙ රහත්බව පිණිස (-මේ කෙලසක්ෂයය පිණිස) කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ' යි හේ දැනී. මාණවය, මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි ශුද්ධ වූ කල්හි... කළ යුතු දැ කොට නිමැවිණ. මෙය පිණිස තවත් කටයුතු දූයෙක් නැතැ යි දැනී යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

93. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමෙක ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් වූහු නම්, යමෙක මේ ජනතාව මොනොවට හැන් වූ සේක් පිවිසවූ සේක් වූහු නම්, මේ ඒ ප්‍රඥාසකත්වය යි. මෙහි ලා මෙයින් මත්තෙහි කටයුත්තෙක් නැත."

94. [ශ්‍රී භ] "භවත් අනඳ තෙරුනි, ධම් දෙශනාව අභිකාන්ත ය. භවත් අනඳ තෙරුනි, ධම් දෙශනාව අභිකාන්ත ය. භවත් අනඳතෙරුනි, යම්සේ යැටිකුරු කොට තැබූ (මුහුණින් නැමූ) බඳුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දූයක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුළා වූවකුට මඟ කියන්නේ හෝ වේ ද, 'ඇස් ඇතියන් රූප දකිතැ' යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම භවත් අනඳ තෙරුන් විසින් මට නොයෙක් අයුරින් ධම්ය පවැසිණ. භවත් අනඳ තෙරුනි, ඒ මම් භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධම්ය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණ ගිය උවසක් හු කොට භවත් අනඳ තෙරණුවෝ මා සලකක් වා."

දසවනු ශ්‍රී ලංකාව නිමියේ ය.

කෙවඬි සුඛය.

1. එවං මෙ සුඛං: එකං සමයං හගවා නාළඤ්ඤායං විහරති පාවාරිකමඛවනෙ. අථ ඛො කෙවඬිසා ගහපතිපුතො යෙන හගවා තෙකුපසාකම්. උපසාකම්චා හගවනං අභිවාදෙචා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීනො ඛො කෙවඬිසා ගහපතිපුතො හගවනං එතදවොච: 'අයං හතො නාළඤ්ඤා ඉදා වෙච ජීතා ච, බහුජනා ආකිණ්ණමනුසා, හගවති අභිපසනා. සාධු හතො හගවා එකං හිකඛුං සමාදිසතු යො උතාරිමනුසාධමො ඉදාපාටිභාරියං කරිසසති. එවායං නාළඤ්ඤා හියොසාසොමනාය හගවති අභිපසිදිසසති'ති.

2. එවං වුතො හගවා කෙවඬිසං ගහපතිපුතං එතදවොච: න ඛො අහං කෙවඬිසි හිකඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එථ තුමෙහ හිකඛවෙ හිහිනං ඔදාතවසනානං උතාරිමනුසාධමො ඉදාපාටිභාරියං කරොථා'ති.

3. දුතියමපි ඛො කෙවඬිසා ගහපතිපුතො හගවනං එතදවොච: නාහං හතො හගවනං ධංසෙමි. අපි ච එවං වදාමි: 'අයං හතො නාළඤ්ඤා ඉදා වෙච ජීතා ච, බහුජනා ආකිණ්ණමනුසා, හගවති අභිපසනා. සාධු හතො හගවා එකං හිකඛුං සමාදිසතු යො උතාරිමනුසාධමො ඉදාපාටිභාරියං කරිසසති. එවායං නාළඤ්ඤා හියොසාසොමනාය හගවති අභිපසිදිසසති'ති. දුතියමපි ඛො හගවා කෙවඬිසං ගහපතිපුතං එතදවොච: න ඛො අහං කෙවඬිසි හිකඛුනං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එථ තුමෙහ හිකඛවෙ හිහිනං ඔදාතවසනානං උතාරිමනුසාධමො ඉදාපාටිභාරියං කරොථා'ති.

4. තතියමපි ඛො කෙවඬිසා ගහපතිපුතො හගවනං එතදවොච: නාහං හතො හගවනං ධංසෙමි. අපි ච එවං වදාමි: 'අයං හතො නාළඤ්ඤා ඉදා වෙච ජීතා ච, බහුජනා ආකිණ්ණමනුසා, හගවති අභිපසනා, සාධු හතො හගවා එකං හිකඛුං සමාදිසතු යො උතාරිමනුසාධමො ඉදාපාටිභාරියං කරිසසති. එවායං නාළඤ්ඤා හියොසාසොමනාය හගවති අභිපසිදිසසති'ති.

1. කෙවඬිසා පිච්ච.

කෙවඩඩි සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දා නුවරට නොදුරු නොළො කන්හි වූ පාවාරික අඹවෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කෙවඩඩි නම් ගැහැවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාදර ව වැද පසෙක හුන්නේ ය. පසෙක හුන්නා වූ ම කෙවඩඩි ගැහැවිපුත් තෙම "වහන්ස, මේ නාලන්දා නගරය සමෘද්ධ ය, සථිත ය (නන් වැදැරුම් භාණ්ඩයෙන් පිරුණේ ය), බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය, ගැවැසුණු මිනිසුන් ඇත්තේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරුමිනිස්දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අණ කරන සේක් වා. මෙසේ මේ නාලන්දාව වඩාලාත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය.

2. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙවඩඩි ගැහැවිපුතු බණවා, "කෙවඩඩිය, 'මහනෙහි, තෙපි (මෙසේ) එවූ. සුදුවත් හදින ගිහිනට උතුරුමිනිස්දහමින් පෙළහර කරවූ' යැ යි මහණුනට මෙසේ දහම් නො දෙසමි"යි වදාළ සේක.

3. දෙවෙනි වර ද කෙවඩඩි ගැහැවිපුත් තෙම "වහන්ස, මේ නාලන්දා නගරය සමෘද්ධ ය, සථිත ය. බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ගැවැසුණේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. දෙවෙනි වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙවඩඩි ගැහැවිපුතුට, "කෙවඩඩිය, 'මහණෙහි, තෙපි (මෙසේ) එවූ. සුදුවත් හදනා ගිහිනට උතුරුමිනිස් දහමින් පෙළහර කරවූ'යි මහණුනට මෙසේ දහම් නො දෙනමි"යි වදාළ සේක.

4. තෙවෙනි වර ද කෙවඩඩි ගැහැවිපුත්, වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ගුණ නසා) පහත හෙළනුයෙමි නො වෙමි. වැලි දු මේ නාලන්දා නුවර සමෘද්ධ ය, සථිත ය. බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ගැවැසුණේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරුමිනිස්දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අණ කරන සේක් වා. මෙසේ මේ නාලන්දාව වඩාලාත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ යි සිතා ම මෙසේ කියමි"යි මේ වචන කී ය.

5. තිණි ඛො ඉමානි කෙවඬිසි පාටිභාරියානි මයා සයං අභිකඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදිතානි. කතමානි තිණි ? ඉද්ධිපාටිභාරියං ආදෙසනාපාටිභාරියං. අනුසාසනීපාටිභාරියනි. කතමඤච කෙවඬිසි ඉද්ධිපාටිභාරියං? ඉධ කෙවඬිසි හිකඤ්ඤා අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකො'පි හුත්වා ඛහුධා භොති. ඛහුධා පි හුත්වා එකො භොති. ආච්භාවං තිරොභාවං, තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපඛඛතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලඛෙකන කමති සෙය්‍යථාපි පකඛීසකුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමභානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති.

6. තමෙනං අකඤ්ඤතරො සද්ධො පසනෙතා පසසති තං හිකඤ්ඤා අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනසුභොතනං: එකමපි හුත්වා ඛහුධා භොතනං, ඛහුධාපි හුත්වා එකං භොතනං, ආච්භාවං තිරොභාවං තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපඛඛතං අසජ්ජමාන ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොතනං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡන්තං සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලඛෙකන කමන්තං සෙය්‍යථාපි පකඛීසකුණො, ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමභානුභාවෙ පාණිනා පරිමසන්තං පරිමජ්ජන්තං, යාව ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතන්තං.

7. තමෙනං සො සද්ධො පසනෙතා අකඤ්ඤතරසස අසසද්ධසස අප්පසන්තසස අරොචෙති: අච්ඡරියං වත භො අඛහුතං වත භො සමණ්ණසස මහිද්ධිකතා මභානුභාවතා. අමාභං හිකඤ්ඤා අඤ්ඤං අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොතනං: එකමපි හුත්වා ඛහුධා භොතනං, ඛහුධාපි හුත්වා එකමපි භොතනං -පෙ- යාව ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතන්තනි. තමෙනං සො අසසද්ධො අප්පසනෙතා තං සද්ධං පසන්තං එවං වදෙය්‍යා: අතථ ඛො භො ගජධාරී නාම චිජ්ජා. තාය සො හිකඤ්ඤා අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකො'පි හුත්වා ඛහුධා භොති -පෙ- යාව ඛුභමලොකා'පි කායෙන වසං වතෙතති. තං කිංමඤ්ඤසි කෙවඬිසි? අපි නු සො අසසද්ධො අප්පසනෙතා තං සද්ධං පසන්තං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හනෙත"ති. "ඉමං ඛො අභං කෙවඬිසි ඉද්ධිපාටිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ඉද්ධිපාටිභාරියෙන අට්ටියාමි හරායාමි ජ්ඣුවජාමි.

5. (එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:) "කෙවලිකාවුක්කු, මා විසින් ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට දෙසන ලද මේ පාතිභාසී තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද? යත්: සෘදධිප්‍රාතිභාසීය, ආදේශනාප්‍රාතිභාසීය, අනුශාසනප්‍රාතිභාසීය යන තුන ය. කෙවලිකාවුක්කු, සෘදධිප්‍රාතිභාසීය කවර ය? කෙවලිකාවුක්කු, මෙහි මහණ පියෙවියෙන් එකෙක් වැ ම සිටැ බොහෝ පරිදි වෙයි. එසේ බොහෝ වැ සිටැ යලි දූ එකෙක් වෙයි. පැනෙන බවට යෙයි. නොපැනෙන බවට ද යෙයි. බිත්තියෙන් පිටතට ද පවුරෙන් පිටතට ද පව්වෙන් පිටතට ද අහසෙහි මෙන් නොගැටෙනුයේ විනිවිද යෙයි. පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් ගිලීම මතු වීම කෙරෙයි. පොළොවෙහි සේ නොබිඳෙන දියෙහි (දිය නොබිඳැ) යෙයි. අහසෙහි ද පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් පලඟිත් යෙයි. මේසා මහ ඉදුමත් මේසා මහ තෙදවත් සඳ හිරු දෙදෙනාපවා අත්ලෙන් සපඨි කෙරෙයි, පිරිමදයි. බඹලොව දක්වා ද කයින් වශය පවත්වයි. නොයෙක් වැදැරුම් සෘදධිවිධ පසක් කෙරෙයි.

6. සැදහැති පැහැදුණු එක්තරා පුරුෂයෙක්, පියෙවියෙන් එකකු ව සිට බොහෝ පරිදි වන, බොහෝ පරිදි වැ යලි දූ එකකු වන, පැනෙන බවට නොපැනෙන බවට යන, අහසෙහි මෙන් බිත්තියෙන් පිටතට ද පවුරෙන් පිටතට ද නොගැටෙමින් විනිවිද යන, පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් ගිලීම මතු වීම කරන, පොළොවෙහි සේ නොබිඳෙන දියෙහි යන, අහසෙහි ද පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් පලඟිත් යන, මේසා මහ ඉදුමත් මේසා මහ තෙදුති සඳහිරු දෙදෙනා අත ගාන, පිරිමදින, බඹලොව දක්වා ද කයින් වශය පවත්වන, මෙසේ නොයෙක් වැදැරුම් ඉදුකොටස් පසක් කරන එ මහණහු දකී.

7. ඒ සැදහැති පහන් පුරුෂයා සැදහැ නැති නොපහන් පුරුෂයකුට 'හවත, මේ මහණහුගේ මහඉදුමත්බව මහතෙදවත්බව අසිරිමත් ය, පුදුම ය. පියෙවියෙන් එකකු වැ සිට බොහෝ පරිදි වැ යලි එකකු වන... බඹලොව දක්වාත් කයින් වශය පවත්වන, මෙසේ නොයෙක් වැදැරුම් සෘදධිවිධ පසක් කරන අසෝ මහණහු මම් දිටිම'යි කියයි. එ විට ඒ සැදහැ ඇති පහන් පුරුෂයාට ඒ සැදහැ නැති නොපහන් පුරුෂයා තෙම "හවත, ගාඤ්ඤා නම් විද්‍යාවෙක් ඇත. ඒ මහණ ඒ විදුයෙන් එකෙක් වැ සිට බොහෝ පරිදි වෙයි... බඹලොව තෙක් ද කයින් වශය පවත්වයි යන මෙසේ වූ නොයෙක් වැදැරුම් සෘදධිවිධය පසක් කෙරේ යැ"යි කියන්නේ ය. කෙවලිකාවුක්කු, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? ඒ සැදහැ නැති නොපහන් තැනැත්තෙක් ඒ සැදහැ ඇති පහන් තැනැත්තකුට මෙසේ කියන්නේ ද?" "එසේ කියන්නේ ය වහන්සැ" කෙවලිකාවුක්කු කී ය. "කෙවලිකාවුක්කු, මම ඉදුපෙළහරෙහි මේ දොස දක්නෙම් ඉදුපෙළහරින් පෙළුණකු බඳු වෙමි, ලස්සන වෙමි, එයට පිළිකුල් කෙරෙමි.

8. කතමඤ්ච කෙවදිසි ආදෙසනාපාටිභාරියං? ඉධ කෙවදිසි හිකච්චු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති වෙතසිකමපි ආදිසති විතකතිතමපි ආදිසති විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉසුමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං අඤ්ඤාතරො සද්ධො පසනො පසසති තං හිකච්චුං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං වෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉසුමපි තෙ මනො, ඉති'පි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො සද්ධො පසනො අඤ්ඤාතරසස අසසදධසස අපසනනසස අරොචෙති: අච්ඡරියං චත භො අබ්භුතං චත භො සමණසස මහිදධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං හිකච්චුං අඤ්ඤං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං වෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉසුමපි තෙ මනො, ඉති'පි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො අසසද්ධො අපසනනො තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍යා: අඤ්ඤා ඛො මණිකා නාම විජජා. තාය සො හිකච්චු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති, වෙතසිකමපි ආදිසති, විතකතිතමපි ආදිසති, විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉසුමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තං කිං මඤ්ඤසි කෙවදිසි? අපි නු සො අසසද්ධො අපසනනො සං තං සද්ධං පසනං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හනෙත"ති. ඉමං ඛො අහං කෙවදිසි ආදෙසනා පාටිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ආදෙසනාපාටිභාරියෙන අට්ටියාමි හරායාමි ජිගුචජාමි.

9. කතමඤ්ච කෙවදිසි අනුසාසනීපාටිභාරියං? ඉධ කෙවදිසි හිකච්චු එවමනුසාසනී: එවං විතකෙකථ, මා එවං විතකකයිතථ, එවං මනසිකරොථ, මා එවං මනසාකතථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසමපජජ විහරොති. ඉදමපි චුචචති කෙවදිසි අනුසාසනීපාටිභාරියං.

10. පුන ච පරං කෙවදිසි ඉධ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමච්චුද්ධො විජජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදමමසාරථී සඤ්ඤා දෙවමනුසසනං චුද්ධො හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරතං සමුහමකං සසසමණබ්‍රාහමණිං පජං සදෙවමනුසසං සයං අහිකඤ්ඤා සච්ඡිකතො පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිමකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාඤ්ඤා සබ්‍රාහ්මණිකං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහමචරියං පකාසෙති.

8. කෙවලසිංහ, ආදේශනාප්‍රාතිහාසීය කවර යැ? කෙවලසිංහ, මෙහි මහණ තෙම 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිතීමත් මෙ බඳු වේ' යැ යි අන් සතුන්ගේ අන් පුඟුලන්ගේ සිත ද හෙළි කොට කියයි. වෛතසික (සිතූ සොමනස හෝ දොමනස) ද හෙළි කොට කියයි. (නෙකබමම විතකකාදී) කල්පනා කළ දෑ ද, (සිත මෙ නම් අරමුණෙහි හැසිරේ යැ යි) සිත හැසිරෙන අරමුණ ද හෙළි කොට කියයි. 'තා මනස මෙසේත් වෙයි. තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තගේ සිතත් මෙබඳු වේ' යැ යි මෙසේ අන් සතුන්ගේ අන් පුඟුලන්ගේ සිත ද හෙළි කොට කියන, වෛතසිකය ද හෙළි කොට කියන, සිත හැසිරීම ද හෙළි කොට කියන, ඒ මහණහු සැදහැති පැහැදුණු එක්තරා පුඟුලක් දකී. ඒ සැදහැති පැහැදුණු පුඟුල් තෙම එක්තරා සැදහැ නැති නොපහන් පුඟුලකට 'පිත්වත, මහණ වහන්දෑගේ මහඉදුමත්බව මහතෙදකිබව එකානතයෙන් අසිරිමත් ය. එකානතයෙන් පුදුම ය. 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තා සිත මෙබඳුත් වේ යැ' යි මෙසේ අසෝ මහණහු අන් සතුන් අන් පුඟුලන් සිත ද හෙළි කොට කියන්නහු, වෛතසිකය ද හෙළි කොට කියන්නහු, කල්පනාව ද හෙළි කොට කියන්නහු, සිතූ හැසිරීම ද හෙළි කොට කියන්නහු දිට්ඨි, යි සැළ කෙරෙයි. ඒ සැදහැති පැහැදුණු පුඟුලට ඒ සැදහැ නැති නො පැහැදුණු පුඟුල් තෙම 'භවත, මණිකා (විනාමණි) නම් විද්‍යාවක් ඇත් ම ය. ඒ මහණ 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තා සිත මෙබඳුත් වේ' යැ යි මෙසේ ඒ විද්‍යායෙන් අන් සතුන්ගේ අන් පුඟුලන්ගේ සිත කියයි, වෛතසිකය ද කියයි, විතකීය ද කියයි, විතවිචාරිතය ද කියා යැ යි මෙසේ කියන්නේ ය. ඒ කීමැ යි සිතහි ද? ඒ සැදහැ නැති නොපැහැදුණු තැනැත්තේ ඒ සැදහැති පහන් තැනැත්තහුට මෙසේ කියන්නේ ද?" "කියන්නේ ය, වහන්සැ" යි (කෙවලසිංහ කී ය.) 'කෙවලසිංහ, මම ආදේශනාප්‍රාතිහාසීයාගේ මේ දොස දක්නෙමි, ආදේශනාප්‍රාතිහාසීයෙන් පෙළුණකු බඳු වෙමි, ලජ්ජිත වෙමි, එයට පිළිකුල් කරමි.

9. කෙවලසිංහ, අනුශාසනප්‍රාතිහාසීය කවර යැ? කෙවලසිංහ, මේ සස්නෑ මහණ තෙම 'මෙසේ කල්පනා කරවු, මෙසේ මෙනෙහි කරවු, මෙසේ නො මෙනෙහි කරවු, මෙය පහ කරවු, මෙය ලැබ වසවු' යි මෙසේ අනුශාසන කරයි. කෙවලසිංහ, මේ අනුශාසනප්‍රාතිහාසීය යැ යි කියනු ලැබේ.

10. කෙවලසිංහ, තව ද අනෙකක් කියමි. මෙහි අර්භත් වූ සමාක් සමබුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසමපනන වූ සුගත වූ ලොකවිත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථී වූ දෙවිමිනිස්නට ශාඝ්‍යා වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අර්ථ සහිත කොට, ව්‍යංජන සහිත කොට, සච්ඡකාරයෙන් පරිපූණි කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දේසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයයෙන් සංගෘහිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

11. තං ධම්මං සුභාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරසමී වා කුලෙ පව්වාජාතො. සො තං ධම්මං සුභා තථාගතෙ සදධං පටිලහති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකති: 'සමධාධො සරාවාසො රජාපථො.'¹ අබ්බොකාසො පබ්බජජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුධං සංඛිලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනතුනාහං කෙසමසුං ඔහාරෙඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙය්'න්ති. සො අපරෙන සමයෙන අප්පං වා භොගකඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගකඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිචට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිචට්ටං පහාය කෙසමසුං ඔහාරෙඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති, සො එවං පබ්බජ්තො සමානො පාතිමොකඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසමපනො, අණුමතොසු චජෙජසු භයදසසාථී, සමාදාය සිකති සිකඛාපදෙසු කායකමෙමන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජීවො සීලසමපනො ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තදවාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤ සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො සනතුටෙධා.

12. කථංඤා කෙවඩ්ඪ භික්ඛු සීලසමපනො භොති? ඉධ කෙවඩ්ඪ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිචිරතො භොති නිහිතදණ්ඩා නිහිතසරො ලජ්ජී දයාපනො. සබ්බපාණභුක්ඛිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමී. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදාන පටිචිරතො භොති දින්නාදායී දින්නපාටිකඛි අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමී. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී' චිරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමී. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිචිරතො භොති සචචවාදී සචචසන්ධො ථෙතො' පච්චියිතො අච්ඡංචාදකො ලොකසා. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමී. පිසුණං වාචං⁴ පහාය පිසුණාය වාචාය පටිචිරතො භොති: ඉතො සුභා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්‍ර වා සුභා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති හින්නානං වා සන්ධාතා, සංහිතානං වා අනුපපදාතා' සමගගරාමො' සමගගරතො සමගගනඤ්ඤී සමගගකරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසමී. එරුසං වාචං⁷ පහාය එරුසාය වාචාය පටිචිරතො භොති.

1. රජොපථො, කසථී. 2. අනාචාරී, මජ්ඣං 3. ථෙතො, සතා.
 4. පිසුණාවාචං, PTS 5. අපාදාතා, PTS 6. සමගගරාමො, මජ්ඣං.
 7. එරුසාවාචං, PTS

11. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තමාගේ මුදුරුපුත්‍ර කෙරෙහි සැදුණු ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, 'ගිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි, රජස්පඵයෙකි. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොටමේ බලසර සරන්නට පහසු නොවේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙම් නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ නුවණින් සලකයි. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොකඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ. සවල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද වූ කායවාක්කම්යේ සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආචාර ඇතියේ. සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දොර ඇතියේ, බොජුන් හි පමණ දන්නේ, (සත් තන්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන්වැදෑරුම් සතුවත් සතුවූ වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන හික්මෙයි.

12. මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද? යත්: කෙවලසංග්‍රහය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැර දමා, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඬුමුගුරු ඇත්තේ (දඬුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමත්‍රියට පැමිණියේ (මෙමත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශිලයෙක් වේ. හේ අදක්කාදානය හැර ලා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ අඛරම්සර දුරු ලා බලසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත කළපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කපා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තේ. ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ කේලාම් කීම දුරු ලා, කේලාම් කීමෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතන්හි නොකියන සුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණවුන් ගළපන්නේ (සමග කරන්නේ)ද, එකට ගැළපුණවුන් (සමගියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුවූ වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ රඵ බිණුම් දුරු ලා, රඵ බස් දෙවූමෙන් වැළැක්කේ වෙයි.

යා සා වාචා නෙළා කණණසුඛා පෙමනීයා¹ හදයඛගමා පොරී ඛහුජනකනා ඛහුජනමනාපා, තථාරූපිං² වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි³ සස හොති සීලසමිං. සමඵපපලාපං පභාය සමඵපපලාපා පටිච්චරතො හොති කාලවාදී භුතවාදී අපථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිනං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියනතවතිං අපථසකඤ්ඤං, ඉදමපි³ සස හොති සීලසමිං.

13. ඛීජගාමභුතගාමසමාරමභා පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො හොති රතතුපරතො පටිච්චරතො විකාලභොජනා. නචචගීතවාදිතවිසුකදසසනා පටිච්චරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනධානා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසයනමභාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධකඤ්ඤපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. ඉතථීකුමාරිකපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. දාසිදාසපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. අජෙළකපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. කුකකුටසුකරපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. හතථීගවාසසවාළවාපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. ඛෙතතව්‍යථුපටිගගණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කයචිකකයා පටිච්චරතො හොති. තුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටනවකඤ්ඤ නිකතිසාවියොගා පටිච්චරතො හොති. ඡෙදනවධඛන්ධනවිපරාමොස ආලොපසහසාකාර පටිච්චරතො හොති. ඉදමපි³ සස හොති සීලසමිං.

14. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරූපං ඛීජගාමභුතගාමසමාරමභං අනුයුතා විහරන්ති, ඡංසයාථීදං මූලඛීජං ඛන්ධඛීජං එලුඛීජං අගගඛීජං ඛීජඛීජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරූපා ඛීජගාමභුතගාමසමාරමභා පටිච්චරතො හොති ඉදමපි³ සස හොති සීලසමිං.

1. පෙමනීයා, මජ්ඣ. 2. ඵවරූපිං, PTS

නිදොස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරැලා, බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කරා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව ලොවුතුරුදහම ඇසුරා කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොනක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බද්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

13. හේ බීජසමූහ (පැළ වන දෑ) ද, භූත සමූහ (පැළ වූණු දෑ) ද සිදීමෙන් බිදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රැ බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක් වේලේ වළඳන බක් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නටනු ගනු වයනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇඟා අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගඳවිලෙවුන් දරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙළෙඹුන් ගෙරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ගිහියනට දූත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණක් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙළෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. භොරතරාදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, භොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටීමෙන්, අගනා දෑට හුරු නො අගනා දෑක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරාටික කම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැහැන් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

14. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, මූලච්ඡ ද (හිඟුරු ආදී පැළ වන මූල් ද), සකඪ ච්ඡ ද (නුග ආදී පැළවන කඳ ද), පරාව්ඡ ද (උක් උණ බට ආදී පැළ වන පුරුක් ද), අග්‍රච්ඡ ද (ඉරිවේරිය ආදී පැළ වන දලු ද), පස් වනු ච්ඡච්ඡ ද (වී ආදී පැළ වන ඇට ද) යන මේ කී ච්ඡසමූහ ද (පැළ වන දෑ ද) භූතසමූහ ද (පැළ වූණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිඳුම් බිඳුම් තැළුම් යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙක් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ ච්ඡග්‍රාමභූතග්‍රාම සමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

15. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වත්ඨසන්තිධිං යානසන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගන්ධසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං, ඉති වා ඉති එවරුපා සාන්තිධිකාරපරිභොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

16. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙතඛං අකඛානං පාණිසසරං වේතාලං කුමහථුතං සොහනකං වණ්ඨාලං වංසං ඛොපනකං හත්ථීයුද්ධං අසසයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මේණධියුද්ධං කුකකුටයුද්ධං වට්ඨකයුද්ධං දණ්ඨයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උයෙය්‍යාධිකං බලග්ගං සෙනාබ්‍රහ්මං අණිකදස්සනං, ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

17. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං ජුතපපමාදධ්‍යානානුයොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං බලිකං සට්ඨකං සලාකාහස්ථං අකඛං පඛගච්චරං වඛකකං මොකඛච්චිකං විඛගුලකං පතතාලුහකං රථකං ධනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජුතපපමාදධ්‍යානානුයොගා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

18. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: ආසද්දිං පලලඛකං ගොනකං විතතකං පට්ඨකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උදුලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිසසං කොසෙය්‍යං කුහකකං හස්ථස්ථරං අසාස්ථරං රථස්ථරං අජ්නපපවෙණීං කාදලිමිගපවරප ච්චස්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොහිතකුපධානං. ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

15. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, කන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතැ කී දෑ හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම යන මෙසේ වූ සන්නිධිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

16. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, නටසමජ්ජා (නළුවන් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණිසවර (අතින් ලොහොබර ගැසුම හෝ අත්තල ගැසුම), වේතාල (දඩුමුටා තාළමිපට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මළසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භදූත (සිවුරස් බෙර වැයුම), ශොභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රඟමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවනට සොනානු වශයෙන් නාඤ්ඤිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ දොවුන් කෙළිය (හෝ ආයෝග්‍යකිවීම), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසර්විධාවනය (මළුවන්ගේ ඇට සෝදා සුවද කවා තබා නකත්සෙමහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුයුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බළසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

17. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දූකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සනතිකා ක්‍රීඩාව, දාදුකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුළකෙළිය, කොළනලා පිඹුම, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළනලාපිඹුම, ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්තෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇඳ ඒ කියවීම), සිතු දය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකෘතංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

18. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, දික්සඟලා පුටු ය, පළඟය, මහකොඳුපලසය, විසමතෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුටා ඇතිරිය, එළලොම්මුටා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, කිලිය (පුලුන් මෙත්තය) සිහරුපාදී රූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුටා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුටා ඇතිරිය, රන්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙය්‍ය හුයින් විසූ ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අසු පිටු එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දොර පාමුල රත්කන්වයින් තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කිරීමෙන් යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

19. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං උච්ඡාදනං පරිමදදනං නභාපනං සම්බාහනං ආදාසං අක්ඤ්ඤං මාලාවලෙපනං මුඛචූෂණකං මුඛලෙපනං හස්ථඛන්ධං සිඛාඛන්ධං දණ්ඩකං නාළිකං ඛග්ගං ඡත්තං විත්‍රාපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාළවීජනිං ඔදාතානි වජ්ජානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

20. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුද්ධකථං අනනකථං පානකථං වස්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිඛාකථං කුමහට්ඨනකථං සුඛඛපෙතකථං නානාත්තකථං ලොකකඛායිකං සමුද්දකඛායිකං ඉතිහවාහවකථං, ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

21. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: න ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ත්වං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානි සසසි? මිච්ඡාපටිපනෙනා ත්වමසි. අහමසම් සම්මාපටිපනෙනා. සංහිතං මෙ, අසංහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරාවතං ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහිතො ත්වමසි. වර වාදපාමොකඛාය. නිබ්බේදෙහි වා සචෙ පහොසිති ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

22. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං: රක්ඤං රාජමහාමත්තානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපහිණගමනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

19. යම්ගෙයේ වනාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදහැගෙත් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුගෙත් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවද දිගෙත් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැඩපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වගගෙත් අඳුන් ගැම, මල් පැලැදීම හා විලෙටුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙටුන් දැරීම, හඤාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරසට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩු දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිඵමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමේර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැම්මටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරැණු වන දු පරිභොග කිරීමෙහි ගෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු දු පරිභොග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලගෙක් වේ.

20. යම්ගෙයේ වනාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදහැගෙත් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා වෛරකථා මහාමාත්‍යකථා සෙනාකථා ගගකථා යුග්ගකථා ආභාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ගයනකථා මාලාකථා ගකිකථා ඥාතිකථා යානකථා ප්‍රාමකථා නිභමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා ශූරකථා විචිකථා කුමහසථානකථා නානාතිකථා ලොකාධ්‍යායිකා කථා සමුද්‍යාධ්‍යායිකාකථා ඉතිහවාහවකථා යන මේ බදු වූ තිරස්විත කථාවන්හි ගෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙසින් අත්‍ය වූ හෝ මේ බදු කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලගෙක් වේ.

21. යම්ගෙයේ වනාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදහැගෙත් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කීමැ සි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිලිපත්තෙති. මම මැනවින් පිලිපත්තෙමි වෙමි. මා බග කරැණු සහිත ය. තා බස කරැණු රහිත ය. තෝ පලමුගෙත් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පලමුගෙත් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දුග මගේ එක් වචනගෙත් ම පෙරැලී හිගේ ය. මා විසින් තව දෙසක් නැතිණ. මා විසින් තිගත්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙත්තව ගැහිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි තම එය විසදව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උනුත් බැණ දෙබා ගැනුම්හි ගෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේබදු වූ හෝ බැණදෙබාගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලගෙක් වේ.

22. යම්ගෙයේ සමහර හවන් මහණබමුණෝ සැදහැගෙත් දුන් බොජුන් වලද “මෙහි යත්තැ. අගෝ තැනව එත්තැ. මෙය ගෙනැ යත්තැ. අගෝ තැනව මෙය ගෙනෙත්තැ”හි කල තියොග පිලිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඇමැතියන්ගේ කන්‍යායන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බදු දුන මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යැමෙහි ගෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දුන මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යැමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලගෙක් වේ.

23. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතතිකා ව නිප්පෙසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතාගේ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සීලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙතන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිතතං උප්පාතං සුපිතං ලකඛණං මුසිකව්ජිතතං අභිභොමං දබ්බිභොමං ධුසභොමං තණ්හුලභොමං සප්පි-භොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අඛවිජ්ජා ව්ජුච්ච්ජා ඛතන-විජ්ජා සිව්ච්ච්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විව්ජ්ජවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකර්කානං සරපරිච්චාතං මග-පකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සීලසමිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙතන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ලකඛණං වත්ථලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං බහුලකඛණං ආට්ඨිකලකඛණං ඉත්ථිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසීලකඛණං කප්පිලකඛණං අසලකඛණං මහිසලකඛණං උසභලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුකකුටලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොඩා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කව්ජපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සීලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙතන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තිය්‍යානං භවිස්සති. රඤ්ඤං අතිය්‍යානං භවිස්සති. අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං උපය්‍යානං භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපය්‍යානං භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපය්‍යානං භවිස්සති. අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං අපය්‍යානං භවිස්සති. අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො භවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං පරුජයො භවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො භවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො භවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා භොති සීලසමිං.

23. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසන්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාඩු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙණායෙන් අනුනව ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහනලපනවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

24. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, සඵත-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුක්තවර්තනවිද්‍යාව, අග්නිභෝමය, දර්විභෝමය, කුමභෝමය, කණභෝමය, තණ්ඩුලභෝමය, සර්පිඡභෝමය, තෙලභෝමය, මුඛභෝමය, ලොහිතභෝමය, අංගවිද්‍යාව, වාග්දූවිද්‍යාව, ඝෂාත්‍රවිද්‍යාව, ශිව්විද්‍යාව, භූතවිද්‍යාව, භූරිවිද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, විෂවිද්‍යාව, වාග්විකවිද්‍යාව, මුක්තවිද්‍යාව, ශාකුතවිද්‍යාව, වාග්සවිද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ගරපරිත්‍රාණය, මාගපණය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්-වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තිරස්චිතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යා-ඡ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වෙයි.

25. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඩුලකුණු, ඊලකුණු, දුඛුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිඡ්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දග්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිසුලකුණු, වහස්ලකුණු, ගොන්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළුලකුණු, වවුලකුණු, ගොග්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුබුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරස්චිත විද්‍යයෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තිරස්චිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

26. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිතූ අසෝ නැකැතින් (සුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ තික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරව ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රව කුල හුන් රජුන්ගේ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රව කුලැ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුලතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රව ඇතුලතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රව කුලැ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේගේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යයෙන්, මේ බඳු වූ මිථ්‍යාඡ්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාඡ්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදො: “විඤ්ඤානො භවිස්සති. සුරියග්ගාභො භවිස්සති. නකඛතතග්ගාභො භවිස්සති. වඤ්ඤිමසුරියානං පඨගමිනං භවිස්සති. වඤ්ඤිමසුරියානං උප්පඨගමිනං භවිස්සති. නකඛතතානං පඨගමිනං භවිස්සති. නකඛතතානං උප්පඨගමිනං භවිස්සති. උක්කාරාතො භවිස්සති. දීසාඛාභො භවිස්සති. භුමිචාලො භවිස්සති. දෙවදුඤ්ඤි භවිස්සති. වඤ්ඤිමසුරියනකඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකීලෙසං චොදනං භවිස්සති. එවංවිපාකො විඤ්ඤානො භවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියග්ගාභො භවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්ඤිමසුරියානං පඨගමිනං භවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්ඤිමසුරියානං උප්පඨගමිනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතතානං පඨගමිනං භවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතතානං උප්පඨගමිනං භවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාරාතො භවිස්සති. එවංවිපාකො දීසාඛාභො භවිස්සති. එවංවිපාකො භුමිචාලො භවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි භවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්ඤිමසුරියනකඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකීලෙසං චොදනං භවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චනො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසමිං.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදො: “සුඛචුට්ඨිකා භවිස්සති. දුඛචුට්ඨිකා භවිස්සති. සුභිකඛං භවිස්සති. දුඛිකඛං භවිස්සති. ඛෙමං භවිස්සති. භයං භවිස්සති. රොගො භවිස්සති. ආරොග්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාමෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන පටිච්චනො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසමිං.

29. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණව්‍යාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදො: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුඤ්ඤිගකරණං ජීව්හානිඤ්ඤිගනං හනුසංඝතනං හඤ්ඤිච්චප්පනං හනුච්චප්පනං කණ්ණච්චප්පනං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදීච්චුප්පඨානං මහඤ්ඤාප්පඨානං අඛඤ්ඤාච්චප්පනං සිරිච්චායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිච්චනො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලසමිං.

27. යමයේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අපෝ දිනා ව්‍යුහණය වන්නේ ය. අපෝ දිනා සුඛිග්‍රහණය වන්නේ ය. අපෝ දිනා සඳු හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අපෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අපෝ දිනා නකත්තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අපෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අපෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සඳුහිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුබව වන්නේ ය. ව්‍යුහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සුඛිග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සඳු හිරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සඳු හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සඳුහිරුන්ගේ ද නකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මේ බඳු තීරණවිතවිද්‍යයන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිද්‍යයන්, මිථ්‍යාච්චියෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීර්වණය වේ.

28. යමයේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥා තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, සංව්‍යායාසය, ලොකායතනාසය යන මේ හෝ මේ බඳු තීරණවිත විද්‍යයන්, මිථ්‍යාච්චියෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිද්‍යයන්, මිථ්‍යාච්චියෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීර්වණය වේ.

29. යමයේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සඳහා නකත් කීම, විවාහ සඳහා නකත් කීම, වෙන් වූ අභිසංඝයන් එක් වන්නට නකත් කීම, අභිසංඝයන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාලන වන්නට හදි සුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු හසි රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු හද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, කන් අඟුලු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබිපතෙහි දෙවනාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවදග්ගක ලවා ජෙන කියවීම, ජිවකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුපින් ගිහිල්ලි පිහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යාලයන්, මිථ්‍යාච්චියෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිද්‍යයන්, මිථ්‍යාච්චියෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ගීර්වණය වේ.

30. යථා වා පනෙකෙ භොනොනා සමණමුහුණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ එවරුපාය තීරව්‍යානවජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඨිකමමං භුතකමමං භුරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකිරණං ආවමනං තභාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිථෙරවනං අනධාවිථෙරවනං සීසවිථෙරවනං කණ්ණතෙලො තෙත්තතපානං තජ්ඣකමමං අඤ්ඤතං පච්චඤ්ඤතං සාලාකීයං සලලකත්තයං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපාදනං ඔසධීතං පටිමොජකඛා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්‍යානවජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපී'ස්ස භොති සීලයමීං.

31. ස ඛො සො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛන්තිසො මුඛාවහිතො නිභතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං පච්චජිකතො. එවමෙච ඛො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඩකේත සමන්තාගතො අජඤ්ඤතං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙචදෙති. එවං ඛො කෙවසිසු භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

32. කථංඤ්ච කෙවසිසු භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු භුත්තථොඤ්ච භොති? ඉධ කෙවසිසු භික්ඛු වක්ඛුතා රුපං දීඝවා න තිමිත්තභොති භොති නානුඛ්‍යාඤ්ඤතභොති. යච්චාධිකරණමේතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සචෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං. වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙත සද්දං සුච්චා -පෙ- භාණේත ගතිං සාගිච්චා- පෙ- ජීව්‍යාය රසං සාගිච්චා -පෙ- කායෙන ඵොච්චිඛං. චුසිච්චා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න තිමිත්තභොති භොති නානුඛ්‍යාඤ්ඤතභොති. යච්චාධිකරණමේතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සචෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජඤ්ඤතං අඛ්‍යාසෙසකසුඛං පටිසංචෙචදෙති. එවං ඛො කෙවසිසු භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු භුත්තථොඤ්ච භොති.

30. යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබඩුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, ශාන්තිකම්, පුණ්ඩකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේකයට බෙන් දීම, වස්ති කිරීම ශීව්වර්චන බෙන් දීම, කන් ලොබට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සඳහා ඇඟ පවලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට නසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ ඊල්ඇත ලොබට බෙන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලොබට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බෙන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යා” යි මේ ඇදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

31. කෙවසිසය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලයමපන්න වූයේ, ශීල-සංවරහෙතුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතාගෙකින් පහල වියා හැකි බියක් නො දකී. කෙවසිසය, ඝෘත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ඝෘත්‍රියගෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් වියා හැකි බියක් යම්සේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් ශීලයමපන්න වූයේ, ශීලසංවරහෙතුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවරගෙකින් වියා හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශීලයකඩවටියෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි නිදෙස් වූ කායික චෛතසික සුඛය පිදී. කෙවසිසය, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලයමපන්න වේ.

32. “කෙවසිසය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දෙර ඇත්තේ වේ ද යත්: කෙවසිසය, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දක ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍රජිව්‍යය වසා නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්තානානා විෂමලොහ දෙමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුහුබඳනාහු ද ඒ වක්‍රජිව්‍යයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්‍රජිව්‍යය රකී. වක්‍රජිව්‍යයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් ගබ අසා ... තාසාගෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට... කහින් ස්ප්‍රභව්‍යය (ඇඟට හැපෙන ද) ස්ප්‍රභී කොට ... සිතින් බිම්බලම්බන දන, ගුහාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ගුහාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රොත්‍රෙජිව්‍යය ... ශ්‍රාණෙජිව්‍යය ... ජ්‍යෙෂ්ඨජිව්‍යය ... කායෙ-ජිව්‍යය ... මනඉජිව්‍යය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ විතත-සන්තානානා විෂමලොහ දෙමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුහුබඳ-නාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙජිව්‍යයාගේ ... ශ්‍රාණෙජිව්‍යයාගේ ... ජ්‍යෙෂ්ඨජිව්‍යයාගේ කායෙජිව්‍යයාගේ ... මනඉජිව්‍යයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජ්‍යෙෂ්ඨ ... කාය ... මනඉජිව්‍යය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉජිව්‍යසංවරගෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යා-සෙකසුඛය (කෙලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුඛය) පිදී. කෙවසිසය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ ඉජිව්‍යයන්හි වැසු දෙර ඇත්තේ වේ.

33. කථංඤ්ච කෙවලිස භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සම්නනාගතො හොති? ඉධ කෙවලිස භික්ඛු අභික්ඛනෙන පටික්ඛනෙන සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සධ්ඤාටිපත්තච්චරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපසාචකමෙච සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිතෙන සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාසෙච සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො කෙවලිස භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සම්නනාගතො හොති.

34. කථංඤ්ච කෙවලිස භික්ඛු සන්තුච්චො හොති? ඉධ කෙවලිස භික්ඛු සන්තුච්චො හොති කායපරිහාරියෙන චිචරෙන කුච්ච්චරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙච පක්ඛමිති සමාදයෙච පක්ඛමිති. සෙය්‍යථාපි කෙවලිස පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙච චෙති සපත්තභාගො'ච චෙති, එවමෙච ඛො කෙවලිස භික්ඛු සන්තුච්චො හොති කායපරිහාරියෙන චිචරෙන කුච්ච්චරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙච පක්ඛමිති සමාදයෙච පක්ඛමිති. එවං ඛො කෙවලිස භික්ඛු සන්තුච්චො හොති.

35. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඩකේන සම්නනාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉඤ්චියසංචරෙන සම්නනාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සම්නනාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුච්චියා සම්නනාගතො විචිතං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤො රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ජරං ගිරිගුහං සුසානං චතපථං අබ්භොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්චාගතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනා නිසිදති පලලඛකං අභුජති උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති.

36. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිතො විහරති සබ්බපාණගුතභිතානුක්ඛපී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනමිඤ්චං පහාය විගතපිනමිඤ්චා විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්පජානො. පිනමිඤ්චා විතතං පරිසොඛෙති. උඤ්ච්චකුක්ඛචං පහාය අනුඤ්චො විහරති අජ්ඣිතතං වූපසත්තවිතො. උඤ්ච්චකුක්ඛචං විතතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්චං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්චො විහරති අකථංකපී කුසලෙසු ධම්මසු. විචිකිච්චාය විතතං පරිසොඛෙති.

33. කෙටිකිසිය, මහණ තෙමේ. කෙසේ නම් සමාන්තමුප්‍රජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද යත්: කෙටිකිසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ර්මෙහි මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැත්මෙහි, පැත් පිමෙහි, පිටිකැටලි ආදිය කැමෙහි, ම ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. කෙටිකිසිය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

34. කෙටිකිසිය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: කෙටිකිසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුසපිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. කෙටිකිසිය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තටු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් යේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුසපිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. කෙටිකිසිය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුටු වේ.

35. කෙටිකිසිය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී සිලසකකියෙන් ද සමිච්ච වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමානිතමු-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුච්චයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසමූල පථිත කදුරැලි බිරිඟුනා සොහොන් වතපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශ්‍රත්‍ය කිසි සෙතක්කන් හප්තය කෙරෙයි. හේ පිඹු සෙවීමෙන් පෙරලා ආසේ, පසුබත් සෙවීමෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙලින් පිහිටුවා කම්මහනට යොමු කොට සිහි එළවා හිඳී.

36. හේ ලොච්චා (පඤ්ච උපදෙසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විකෙමනණප්‍රභාණයෙන් (ගට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣාසෙන් සුන් සිතීන් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥානම (ත්‍රොධිය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ත්‍රොධිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සත්‍යානම්ඥිය හැර, පහ වූ සත්‍යානම්ඥිය ඇත්තේ, දව ර දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥ ඇත්තේ, සිහියෙන් නුවණින් සුකත වූයේ වෙසෙයි. සත්‍යානම්ඥිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහ්‍රන්ඛවත්) කුකුසත් (කල නො කල දූගෙහි පසුකැවිල්ලත්) සිතීන් දුරු ලා, අනුඛිත වැ (නොසංහ්‍රන් බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු සවකීය විතතසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

37. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයො-
 ඡෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනතා සම්ඡේකියස්සං, සො යාති ච පොරුණාති
 ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උතතරිං අච්චිට්ඨං
 දුරහරණාය, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනෙත
 පයොඡෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සම්ඡේකියස්සං. සො’හං යාති ච
 පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීකරෙය්‍යං. අහි ච මෙ උතතරිං
 අච්චිට්ඨං දුරහරණායා”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොඡ්ඡං, අධි-
 ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

38. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලා-
 ගිලානො, හතතං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, ත චස්ස කායෙ බලම්තතා, සො
 අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හතතඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
 සියා චස්ස කායෙ බලම්තතා, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
 අහොසිං දුක්ඛිතො බාලාගිලානො. හතතං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. ත චස්ස
 මෙ අසි කායෙ බලම්තතා. සො’මහි ඵතරහි තම්හා ආබාධා මුතෙතො.
 හතතඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අහි ච මෙ කායෙ බලම්තතා”ති. උසා තතො නිදුතං
 ලහෙථ පාමොඡ්ඡං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

39. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො බක්ඛිතාගාරෙ බඤ්ඤා අස්ස, සො
 අපරෙත සමයෙන තම්හා බක්ඛිතාගාරු මුළුවෙය්‍ය සොඡීතො අබ්බයෙන,
 ත චස්ස කීඤ්චි තොගාතං වයො, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
 බක්ඛිතාගාරෙ බඤ්ඤා අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තම්හා බක්ඛිතාගාරු
 මුතෙතො සොඡීතො අබ්බයෙන. තහි ච මෙ කීඤ්චි තොගාතං වයො”ති. සො
 තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොඡ්ඡං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

40. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො දුසො අස්ස අතතතාධිතො පරු-
 ඨිතො ත යෙනකාමඛිතමො, සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසබ්‍යා
 මුළුවෙය්‍ය අතතාධිතො අපරුධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛිතමො,
 තස්ස ඵචමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අහොසිං අතතතාධිතො පරු-
 ඨිතො ත යෙනකාමඛිතමො. සො’මහි ඵතරහි තම්හා දුසබ්‍යා මුතෙතො
 අතතාධිතො අපරුධිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛිතමො”ති. සො තතො නිදුතං
 ලහෙථ පාමොඡ්ඡං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

37. කෙවසිසය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාඥ වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්ක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිය වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙලෙමි. ඒ මාගේ කමානන සමාඥ විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙලෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

38. කෙවසිසය, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙරු දුකට පත්, දැඩි ගිලන්බව ඇති ලෙඩෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පමිණෙන්නේ ද-

39. කෙවසිසය, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ඛතය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි භොගවිනාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ඛත වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයතට කිසි විනාශයෙක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

40. කෙවසිසය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේම, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේම, නිදහස් වූයේම කැමැති අතෙක යැ හැකියේම වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

41. සෙය්‍යථාපි කෙවලධම්ම පුරිසො සධනො සහොගො කන්තාරඤ්ඤානමයං පට්ටජේය්‍ය දුඛනිකඛං සප්පට්ඨයං, සො අපරේන සමයෙන තං කන්තාරං නිජ්ජේරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමිනතං අනුපාපුණේය්‍ය ඛෙමං අප්පට්ඨයං, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුඛෙව සධනො සහොගො කන්තාරඤ්ඤානමයං පට්ටජේ දුඛනිකඛං සප්පට්ඨයං. සො’මනි එතරඤ්ඤානං කන්තාරං තිණ්ණො සොඤ්ඤා ගාමිනතං අනුපාපුණො ඛෙමං අප්පට්ඨයං” තනි. සො තතො නිද්දනං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

42. එවමෙව ඛො කෙවලධම්ම භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුහං යථා ඛනිකාගාරං යථා දුසඛ්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානමයං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ අප්පට්ඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි කෙවලධම්ම ආතණ්ණං, යථා ආරුහං, යථා ඛනිකා මොක්ඛං, යථා භුජ්ජං, යථා ඛෙමනතභුමිං, එවමෙව ඛො මොඤ්ච භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පඤ්චේ අත්තනි සමනුපස්සති.

43. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පඤ්චේ අත්තනි සමනුපස්සන්තො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සංඝාති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං චෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

44. සො විච්චෙවච කාමෙහි විච්චච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිහාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කිංතං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමෙමෙව කායං විචෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාචතො කායස්ස විචෙකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

45. සෙය්‍යථාපි කෙවලධම්ම දනෙධා නභාපකො වා නභාපකනෙතවාසී වා සංසථාලෙ නභානියවුණ්ණොති ආකිරිණා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරිපෙථාසකං සනෙතය්‍ය, සායං නභානියපිණ්ඤා සෙතභානුගතො සෙතභපරේතො සන්තර්ඛාගිඤ්ඤා පුචා සෙතභෙන න ච පඤ්චේ, එවමෙව ඛො කෙවලධම්ම භික්ඛු ඉමෙමෙව කායං විචෙකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාචතො කායස්ස විචෙකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

41 කෙවසිසු, යම්ගේ බන්ධන වූ භෞගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති විටත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඕනෑම “මම වූ කලි පෙර බන්ධන ඇතියෙමි, භෞගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බවුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. නිරුපද්‍රව භයරහිත ගම්කට පැමිණියෙමි වෙමි”යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

42. කෙවසිසු, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස නමා කෙරෙහි දකී. මාණවය, ණය නැති බව යම්ගේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්ගේ ද, හිරගෙන් මිදුණුබව යම්ගේ ද, නිවහල්බව යම්ගේ ද, උවදුරු නැති බව යම්ගේ ද, එසේ ම (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) නමා කෙරෙහි දකී.

43. නමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඕනෑම සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ තාමකය සංහිදේ. සංහුත් තාමකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

44. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසහිත, විචාරසහිත, විවේකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු බ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජකය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පෘෂී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කණයහි ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

45. කෙවසිසු, යම්ගේ කපුවෙක් (කිලියෙක්) හෝ කපුවකුගේ (කිලියකුගේ) අතැවැත්ගෙක් හෝ ලොභොතලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඹු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඹු කාමැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුක්ත වූයේ, ඇතුලත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද, කෙවසිසු, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජකය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පෘෂී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කණයහි විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

යමපි කෙවසිසු භික්ඛු විවිධවෙව ආමෙහි විවිධව අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙතකජං පිනිසුඛං පඨමං කුඛං උපසමපජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං විචෙතකජන පිනිසුඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං විචෙතකජන පිනිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදමපි'සං ගොති සමාධිසමිං.

46. පුන ච පරං කෙවසිසු භික්ඛු විතකකවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො ඵෙකාදිභාවං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිපං පිනිසුඛං දුතියං කුඛං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

47. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු උදකරහදො උබ්භිදොදකො, තසං නෙවසං පුරුඤ්චාය දිසාය උදකසං ආයමුඛං, න දකඛිණාය දිසාය උදකසං ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකසං ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකසං ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලෙන කාලං සමා ධාරං අනුපපචෙචෙජ්ජයා, අථ ඛො තඛො ච උදකරහදො සීතා වාරිධාර උබ්භිජ්ජිතො තමෙව උදකරහදො සීතෙන වාරිතා අභිසංදෙය්‍ය පරිසංදෙය්‍ය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදසං සීතෙන වාරිතා අපච්චං අසං, ඵවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං ගොති. යමපි කෙවසිසු භික්ඛු විතකකවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො ඵෙකාදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිපං පිනිසුඛං දුතියං කුඛං උපසමපජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අභිසංදෙති පරිසංදෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං සමාධිජෙන පිනිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදමපි'සං ගොති සමාධිසමිං.

48. පුන ච පරං කෙවසිසු භික්ඛු පිතියා ච විරුගා උපෙකකකො ච විහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්චි කායෙන පටිසංචෙදෙති. යන්තං අරියා ආවිකඛන්ති 'උපෙකකකො සන්මා සුඛවිහාරී'ති, තං තතියං කුඛං උපසමපජ්ජ විහරති.

කෙවසිය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසභිත, විචාරසභිත, විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහනක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවේකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් මේ කය ම තෙමසි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙසි, පුරා ලසි, භාවපස පැතිර ගනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවේකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් නො පැතිර ගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

46. කෙවසිය, නැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ශුඛාව හා එක් වෑ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමසි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙසි, පුරා ලසි, හැම තැන ම ස්පෘෂි කෙරෙසි. ඔහුගේ කෘශ් විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

47. කෙවසිය, යමසේ යවෑ උල්පතීන් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසින්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිර සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතිර වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො මැත් ද, කෙවසිය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමසි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙසි, පුරා ලසි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවසිය, මහණ තෙම විතකී-විචාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීරහිත, විචාරරහිත, සමාධියෙන් පහල වූ, ප්‍රීතිය හා සුවවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමසි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙසි, පුරා ලසි. හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයා සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

48. නැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) කෙවසිය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ගේ ද විරුහයෙන් (පහ විමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ඛන වෑ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වෑ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදී. ආසීයෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරඹූ 'උපෙක්ඛාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුවචිතරණ ඇත්තේ යැ' යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

සො ඉමමේව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

49. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඝ්ඤානං උපලානං වා පදුමිනිං වා පුඤ්ඤාරිකිනිං වා අපෙකකම්මානි උපලානානි වා පදුමානි වා පුඤ්ඤාරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුභවනාති අනෙතානිච්ඡිඤ්ඤාපොසිති, තානි යාව චග්ගා යාව ච මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසංනනාති පරිසංනනාති පරිපුරාති පරිපච්චාති, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතං උපලානං වා පදුමානං වා පුඤ්ඤාරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අසං, එවමේව ඛො කෙවලිඝ්ඤානං භිකුඤ්ච ඉමමේව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

50. පුත ච පරං කෙවලිඝ්ඤානං භිකුඤ්ච සුඛසං ව පහානා දුක්ඛසං ව පහානා පුඤ්ඤාව සොමනස්සදොමනස්සානං අනාඛගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං චතුසං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිනා නිසිනෙතා ගොති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඝ්ඤානං පුරිසො ඔදානෙන චජේත සසීසං පාරුපිනා නිසිනෙතා අසං, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං ඔදානෙන චජේත අපච්චං අසං, එවමේව ඛො කෙවලිඝ්ඤානං භිකුඤ්ච ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිනා නිසිනෙතා ගොති. නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති. යමපි කෙවලිඝ්ඤානං භිකුඤ්ච සුඛසං ව පහානා දුක්ඛසං ව පහානා පුඤ්ඤාව සොමනස්සදොමනස්සානං අනාඛගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං චතුසං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමේව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිනා නිසිනෙතා ගොති, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපච්චං ගොති. ඉදමපි'සං ගොති සමාධිසමං.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් තෙමයි. භෑම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. භෑම තැන ම පැතිර වැදූ ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

49. කෙවච්ඡය, යම්හේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පඬේර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පඬේර හෝ දියෙහි උපත්තේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොතැඟුණේ, දිය භූලෑ ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ භෑම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, භෑම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, භෑම තැන් ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පඬේරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවච්ඡය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් තෙමයි. භාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලයි. භෑම පරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

50. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවච්ඡය, මහණ තෙමේ සුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඃඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමනස් දෙදෙතාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යාතය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවච්ඡය, යම්හේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි දු තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවච්ඡය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයැ පිරිසිදු පඬේර සිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවච්ඡය, මහණ තෙම සුඛවේදනාව ද දුක් වේදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දෙමනසුත් පහ වැ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්ඛාවන් සමාතියන් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවුවන දහන් ලැබැ වෙසෙයි. එසින් හෙ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පඬේර සිතින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පඬේර සිතින් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

51. පුත ව පරං කෙවසිස සො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදාදානෙ අනඛගණේ විගභුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපාතොන ඤාණදසසනාය වතනං අභිනීභරති අභිනිත්තාමේති. සො එවං පජාතාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතුමමභාභුතිකො මාතාපෙත්තිකසමභවො ඕදනකුමමාසුපවසො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනවිඤ්ඤාසනධමෙමො. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛඤ්ඤාති.

52. සෙය්‍යථාපි කෙවසිස මණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො අවෙජා විප්පසනො අනාච්චො සබ්බාකාරසමපනො, තත්‍රස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදනං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා. තමෙනං චිකුමා පුරිසො භජෙථ කරිත්ථො පච්චවෙසකඛයා: අයං ඛො මණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමමකතො අවෙජා විප්පසනො අනාච්චො සබ්බාකාරසමපනො. තත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා'ති. එවමෙව ඛො කෙවසිස භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදාදානෙ අනඛගණේ විගභුපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපාතොන ඤාණදසසනාය වතනං අභිනීභරති අභිනිත්තාමේති. සො එවං පජාතාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතුමමභාභුතිකො මාතාපෙත්තිකසමභවො ඕදනකුමමාසුපවසො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදන-විඤ්ඤාසනධමෙමො. ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛඤ්ඤාති.

53. යමපි කෙවසිස භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන -පෙ- එවං පජාතාති -පෙ- ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිඛඤ්ඤාති, ඉදමපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

51. තව ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවසය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ විත්තොපකෙලය ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදැනීමානාවනාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නියමිත බවට පැමිණි කල්හි, විදැනීමාදනය පිණිස, (පරිකම) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරියි. හේ “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මනාභ්‍යාසන්තයන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ භූතූණොණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය, අතිස බව ද, දුගඳ හරනුවට සුවද විලෙවුන් ඉලියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරැලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ ද ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දන ගනී.

52. කෙවසය, යම්ගේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයක පහල වූ, අවැස් වූ මොනොවට පිරියම් කල, සියුම් වූ වෙසෙසින් පහත් වූ, පිපිතුරු වූ, බොවනාදි සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පඬුවත් වූ හෝ හුණක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අවැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කල, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිපිතුරු වූ, සියලු බොවනාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණක. මෙහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුණක් අවුනන ලද්දේ වේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, කෙවසය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියමිත බවට පැමිණි කල්හි, විදැනීමාදනය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරියි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මනාභ්‍යාසන්තයන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ භූතූණොණිතයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අතිස බව ද, දුගඳ හරනව සුවද විලෙවුන් ඉලියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරැලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, ඒ කලත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ ද ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දන ගනී.

53. කෙවසය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත ... මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැඳුණේ යැ’ යි මෙසේ දනී යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

54. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛතණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය චිතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛතපච්චඛිං අභිනිත්ථියං. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු පුරිසො මුඤ්ඤා ඉසිකං පචාහෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤාතො තෙව ඉසිකා පඛාලොති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවසිසු පුරිසො අසිං කොසියා පචාහෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අසි පඛාලොති 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවසිසු පුරිසො අභිං කරණො උඤ්ඤෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අයං අභි අයං කරණො, අඤ්ඤා අභි අඤ්ඤා කරණො. කරණො තෙව අභි උඤ්ඤොති. ඵචමච වො කෙවසිසු භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛතණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය චිතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛතපච්චඛිං අභිනිත්ථියං. යමපි කෙවසිසු භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛතපච්චඛිං අභිනිත්ථියං, ඉද්ධපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

55. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛතණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඉද්ධවිධාය චිතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්චිතං ඉද්ධවිධං පච්ච-නුභොති: ඵකො'පි හුජ්ඣා ඛහුඛා භොති. ඛහුඛාපි හුජ්ඣා ඵකො භොති. ආචිභොචං තිරොභොචං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨමියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභෙකත කමිති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ඣමසුරියෙ ඵචං මහිද්ධිකෙ ඵචං මහානුභාවෙ පාණිනා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව චුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති.

56. සෙය්‍යථාපි කෙවසිසු දකෙඛා කුමහකාසෙ වා කුමහකාරනොචාසී වා සුපරිකමමකතාය මතතිකාය යං යදෙව භාජනපිකතිං ආකභෙඛිය්‍ය හං තදෙව කසෙය්‍ය අභිනිපථාදෙය්‍ය-

54. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ (සාද්ධි ඉපදවීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිඤ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනොමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසගිත් යුත්, විකල නොවූ ඉදුරන් ඇති මනොමය ශරීරයක් මවා පායි. කෙවඞ්ඞය, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රිතණගසකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රිතණගස ය, මේ එහි තණබඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රිතණ ගසකෙරෙන් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවඞ්ඞය, යම්සේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවක් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවඞ්ඞය, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් නයකු යැවියෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ නයා ය, මේ සැව ය, නයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවය කෙරෙන් ම නයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවඞ්ඞය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිඤ්චල බවට පත් කල්හි, මනොමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනොමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. කෙවඞ්ඞය, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනොමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

55. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය (=සාද්ධියට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිඤ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිධඤ්ඤා පිණිස (අභිඤ්ඤා) පරිකම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සාද්ධිවිධය (සාද්ධි කොටස්) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් තාම කසින් සප්ඨී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරෙයි, ලබයි): පියෙවියෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සාද්ධි බලයෙන්) ඔහු ප්‍රකාර ද වී යළි දු එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). ඕනෑමයෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පථිතයෙන් පිටතට, අතහෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙහුගේ මැදින් විනිවිද යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලීම), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො ඩිඳෙන (ගව නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ ගෙයි. පක්‍ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලහින් (=උරුබඳ්ධාසනයෙන්) ගෙයි. මෙසා මහර්ඳ්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද ගිරු දෙදෙනා ද ඇතින් පරාමිහිත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (ඔබ්බොබ අත යවා) පිරිමදියි. බබ්ලොව තෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

56. කෙවඞ්ඞය, යම්සේ දක්‍ෂ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක්හුගේ අතැවැත්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම කල (=සකස් කල) මැව්වෙන් යම් යම් භාජන විශෙෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

සෙසා ඵා ඵා පන කෙවසිසු දකොඛා දන්තකාරෙ ඵා දන්ත-
 කාරන්තවාසී ඵා සුපරිකම්මකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං
 ආකාමිධායා තං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙයා, සෙසා ඵා ඵා පන
 කෙවසිසු දකොඛා සුවණ්ණකාරෙ ඵා සුවණ්ණකාරන්තවාසී ඵා සුපරි-
 කම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකාමිධායා තං
 තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙයා, එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු ඵවං
 සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණ විගනුපකකිලෙසෙ
 මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙ ඉද්ධිවිධාය විතං
 අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛොති:
 එකො'පි සුච්චා ඛසුඛා ගොති -පෙ- යාච චුගමලොකාපි කායෙන වසං
 වතොති. යමපි කෙවසිසු භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතො-පෙ-යාච
 චුගමලොකාපි කායෙන වසං වතොති, ඉද්ධිවිධං ගොති පඤ්ඤාය.

57. සො ඵවං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණ
 විගනුපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙ දිබ්බාය
 සොතමාදායා විතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොත-
 මාදායා විසුඤ්ඤාය අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව
 මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙසා ඵාපි කෙවසිසු පරිසො අධාන-
 මහපටිපනො, සො සුණොයා ගෙරිසද්දමපි මුදිඛසද්දමපි සබ්බපණ්ණ-
 දෙඤ්චිමසද්දමපි, තස්ස එවමස්සා ගෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුදිඛසද්දෙ ඉති'පි
 සබ්බපණ්ණදෙඤ්චිමසද්දෙ ඉති'පි, එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු ඵවං
 සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණ විගනුපකකිලෙසෙ
 මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙ දිබ්බාය සොතමාදායා විතං
 අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතමාදායා විසුඤ්ඤාය
 අතිකකන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ
 දුරෙ සන්තිකෙ ව.

58. යමපි කෙවසිසු භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා -පෙ- උභො
 සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉද්ධිවිධං
 ගොති පඤ්ඤාය.

කෙවසිය, යම්ගේ දක්ෂ දන්තකාරගෙක් (ඇත්දත් විසිතුරු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්හු ඇතැවැත්මක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කල දෙනෙහි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද, කෙවසිය, යම්ගේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්හු ඇතැවැත්මක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කල රතෙහි යම් යම් සවණිවිකෘතියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, එහේ ම කෙවසිය, මහණ මෙහේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, පඨවදුත කල්හි, ආගණ රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ කල්හි, ස්විත කල්හි, අවල බවට පැමිණි සිටි කල්හි සාධිවිධය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නමො ලයි. හේ එකෙක් වූ බොහෝ පරිදි වේ ... බබ්ලොව තෙක් ද කසින් වගය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සාධිවිධ අනුභව කෙරෙයි කෙවසිය, මහණ මෙහේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි...බබ්ලොව දක්වා ද කසින් වගය පවත්වයි, අනෙකවිධ සාධිවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

57. හේ මෙහේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රාත්‍ර-බාහුව පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ඉවණොපචාරය ඉක්ම සිටි දිව කසින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි. කෙවසිය, යම්ගේ මිනිසෙක් දික් මහකව පිලිපන්නේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිගුබෙර හඬත් පණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් ගේ අසන්නේ ද, ඒ අතර ඔහුට මේ බෙර හඬායි කියාත් මේ මිනිගුබෙර හඬා යි කියාත් මේ සක් හඬ යෑ, මේ පණාබෙර හඬ යෑ, මේ ගැටබෙර හඬ යෑ යි කියාත් මෙහේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිය, පපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙහේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (කමණ්ණ) වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍ය-ශ්‍රාත්‍රබාහුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ඉවණොපචාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලඟ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

59. කෙවසිය, ඒ මහණ මෙහේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලඟ වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අසයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

59. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදායෙ අනඛිනණේ විගනුපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපපතෙත වෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසතතානං පරපුඤ්ඤානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. විකක්ඛිතං වා විතතං විකක්ඛිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුතතං වා විතතං විමුතතං විතතනති පජානාති. අවිමුතතං වා විතතං අවිමුතතං විතතනති පජානාති.

60. සෙය්‍යථාපි කෙවලිසි ඉඤ්ඤා වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මනෙතකජාතිකො අද්දෙසෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදායෙ අවෙජ්ච වා උදක-පතෙත සකං මුඛනිමිතතං පච්චවෙකඛමානො සකණ්ඨිකං වා සකණ්ඨිකනති ජාතෙය්‍ය, අකණ්ඨිකං වා අකණ්ඨිකනති ජාතෙය්‍ය, එවමෙව ඛො කෙවලිසි භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤාදායෙ අනඛිනණේ විගනුපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපපතෙත වෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසතතානං පර-පුඤ්ඤානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සබ්බිතතං වා විතතං -පෙ- විකක්ඛිතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුතතං වා විතතං විමුතතං විතතනති පජානාති. අවිමුතතං වා විතතං අවිමුතතං විතතනති පජානාති.

61. යමපි කෙවලිසි භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා -පෙ- අවි-මුතතං වා විතතං අවිමුතතං විතතනති පජානාති, ඉද්දම්පි'සා හොති පඤ්ඤාය.

59. හේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වේදනාපටිභාවය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත පිරිසිදු දන්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සන්තියන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනිසි. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතැ යි දැනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතැ යි දැනිසි. දොම සහිත සිත දොම සහිත සිතැ යි දැනි. දොමරහිත සිත දොමරහිත සිතැ යි දැනි. මොහසහිත සිත මොහසහිත සිතැ යි දැනි. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ යි දැනි. සංකප්පත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැ යි දැනි. විකප්පත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැ යි දැනි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ යි දැනි. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි දැනි. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි දැනි. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි දැනි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි දැනි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි දැනි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැ යි දැනි. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දැනි.

60. කෙවලසුත්‍රය, යම්ගේ සැරැසෙනසුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ මුදුරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබපතෙක හෝ පහත් දියබදුනෙක හෝ සිය මුඛපටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙය් ඇති තැන් සඳහා තැනැ යි දන්නේ ද, එ කී දෙය් නැති තැන දෙය් තැනැ යි දන්නේ ද, කෙවලසුත්‍රය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි; ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ, අත් පුලුලන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනි. සරුග සිත සරුග සිතැ යි දැනි. විතරුග සිත විතරුග සිතැ යි දැනි. සදොම සිත සදොම සිතැ යි දැනි. විතදොම සිත විතදොම සිතැ යි දැනි. සමොහ සිත සමොහ සිතැ යි දැනි, විතමොහ සිත විතමොහ සිතැ යි දැනි. සංකප්පත සිත සංකප්පත සිතැ යි දැනි. විකප්පත සිත විකප්පත සිතැ යි දැනි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ යි ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දැනි.

61. කෙවලසුත්‍රය, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දැනි යන සමක් ඇද්ද, මේත් ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

62. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගුපකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත පුඛෙ-
 නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය විතතං අභිනීතරති අභිනිනනාමෙති. සො අනෙක-
 විහිතං පුඛෙකතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දො'පි
 ජාතියො තිසස්සා'පි ජාතියො වතසස්සා'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දඝ'පි
 ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතතාරීසමපි ජාතියො
 ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ඨකපෙස
 අනෙකෙ'පි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ඨවට්ඨකපෙස 'අමුත්‍රාසිං එවං-
 නාමො එවංගොතෙතා: එවංවණේණා එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී
 එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
 නාමො එවංගොතෙතා: එවංවණේණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී
 එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉඛුපපනෙතා'ති. ඉති සාකාරං
 සලදෙදසං අනෙකවිහිතං පුඛෙකතිවාසං අනුස්සරති.

63. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඝ්ඤානං පුරිලොසං සකමතා ගාමී අඤ්ඤං ගාමං ගවේජය්‍ය,
 තමහා'පි ගාමී අඤ්ඤං ගාමං ගවේජය්‍ය, සො තමහා ගාමී සකඤ්ඤෙව
 ගාමං පච්චාගවේජය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකමතා ගාමී අමු-
 ගාමං අගවජිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්ඨි
 අභාසිං. තමහාපි ගාමී අමුං ගාමං අගවජිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං
 නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්ඨි අභාසිං. සො'මති තමහා ගාමී
 සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො කෙවලිඝ්ඤානං භික්ඛු එවං
 සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණේ විගුපකතිලෙසෙ
 මුදුගුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත පුඛෙකතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය
 විතතං අභිනීතරති අභිනිනනාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුඛෙකතිවාසං
 අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං දො'පි ජාතියො තිසස්සා'පි ජාතියො
 වතසස්සා'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දඝ'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො
 තිංසමපි ජාතියො වතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි
 පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි
 සංවට්ඨකපෙස අනෙකෙ'පි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙ'පි සංවට්ඨවට්ඨකපෙස
 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා: එවංවණේණා එවමාහාරො
 එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර
 උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා: එවංවණේණා
 එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො
 චුතො ඉඛුපපනෙතා'ති. ඉති සාකාරං සලදෙදසං අනෙකවිහිතං පුඛෙ-
 කතිවාසං අනුස්සරති. යමපි කෙවලිඝ්ඤානං භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො
 -෧෮- අනෙකවිහිතං පුඛෙකතිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'ස්ස සොති පඤ්ඤාය.

62. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, පුජේතිවාසානුසාරී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිහක් ද ජාති සතළිහක් ද ජාති පනහක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙම් වීම්. මේ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු පැහැ ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්. මේ බදු (මේතෙක්) ආහු කෙලවර කොටැතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙම් වීම්. මේ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්. මේ බදු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම්. මේතෙක් ආහු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණිදි වශයෙන් ආකාර සහිත වූ නම්ගොත් විසින් උද්දය සහිත වූ බහුවිධ වූ පුජේතිවාසය සිහි කෙරෙයි.

63. කෙවසිසය, යමෙස් පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගම්නුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එ ගමන් සිය ගම්ට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමන් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ තිහබ වීම්. ඒ ගම්නුත් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ තිහබ වීම්. ඒ මම ඒ ගමන් සිය ගම්ට ම පෙරලා ආයෙම් වෙමි”යි ඔහුට මේ බදු සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිසය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මේ බදු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම්, මේ බදු ආහුසීමා ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙම්, මේ ගොත් ඇතියෙම්, මේ බදු පැහැසටහන් ඇතියෙම්, මේ බදු ආහාර ඇතියෙම්, මේ බදු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම්, මේතෙක් ආහු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි’යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිහක් ද, ජාති සතළිහක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දය සහිත වූ පෙරු වුසු නොසෙක් වැදුරුම් කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. කෙවසිසය, මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි...අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

64. සො ඵචං සමාහිතෙව විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුදුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඤ්ඤිත චකචුතා විසුඤ්ඤිත අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙත යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ‘ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපත්තා. ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සම්මා-දිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපත්තා’ති. ඉති දිඤ්ඤිත චකචුතා විසුඤ්ඤිත අතිකක-න්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙත යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

65. සෙය්‍යථාපි කෙවලිසු මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ පාසාදෙ. තත්ථ චකචුමා පුරිඤ්ඤා සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පච්චිතෙත’පි රජීයා විනිසඤ්ඤා-රනෙත’පි මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ නිසිනෙත’පි. තස්ස ඵචමස්ස: ඵතෙ මනුස්සා ගෙහං පච්චිතති. ඵතෙ නිකම්මති. ඵතෙ රජීයා විනිසඤ්ඤාති. ඵතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාටකෙ නිසිත්තා’ති. ඵචමෙව ඛො කෙවලිසු භිකචු ඵචං සමාහිතෙව විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුදුපපාත-ඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඤ්ඤිත චකචුතා විසුඤ්ඤිත අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙත යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපත්තා. ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා වච්චු-ච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරම්මරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපත්තා’ති. ඉති දිඤ්ඤිත චකචුතා විසුඤ්ඤිත අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙත යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

64. හේ මෙහේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැනීමට වැඩිම ඉක්මනින් දැක්කා හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ! මේ හවත් සත්තියෝ කායදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, වාග්දුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, මනෝදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්යාපචාද කලහ, මිහදිටු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාච්ඡිත ඇතියක. ඒ මොහු කර්මය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුඛකම් කෙතුවයෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්යට තමන් පරවශ බැඳීන්) තමනට අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නාහ. මේ හවත් සත්තියෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, ආර්යනව උපචාද නො කලහ, සම්මදිටු ගත්තාහ, සම්මදිටු වශයෙන් ගත් සීලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොහන වූ ගති ඇති සහලොච්ච වන්නාහ’ යි මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිලිසිදු ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, තොමනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගියා වූ ද සත්තියන් දකී. මෙහේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂය ඉක්මනින් පැවැති දිවැසින් හිත පුණිත, සුචරිත දුර්ගත, සුගත දුර්ගත සත්තියන් දකී. කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කර එලැබී සිටි සත්තියන් දකී.

65. කෙවසිසු, සමිසේ සතර මං ගන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිවිසෙන-වුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විචිතෙහි ඇත මැන යන එනවුනුත්, සිටුමංගන්දිය මැද හුත්තවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා මුහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙත්, මොහු සිටුමංගන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යා” යි මෙහේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිසු, එ පරිදිම එ මහණ තෙමේ මෙහේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි දීප්තීමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කම කල්හි ස්විත කල්හි නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ! මේ හවත් සත්තියෝ කායදුඛවිතයෙන් සමන්-විතයක, වාග්දුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, මනෝදුඛවිතයෙන් සමන්-විතයක, ආර්යනව උපචාද කලහ, මිහදිටුවහ, මිහදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියක. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුඛ කම්යෙන් උපත් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්ත. එහෙත් මේ හවත් සත්තියෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුචරිතයෙන් සමන්-විතයක, ආර්යනව උපචාද නො කලහ, සම්මදිටු ගත්ත, සම්මදිටු විසින් ගත් සීලාදිය ඇත්තාහ. මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොහන ගති ඇති සහලොච්ච වන්නාහ” යි මෙහේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිලිසිදු ගත්තා වූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, තො මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්තියන් දකී. මෙහේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්මනින් පැවැති දිවැසින් හිත පුණිත සුචරිත දුර්ගත සුගත දුර්ගත සත්තියන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කර එලැබී සිටි සත්තියන් දකී.

66. යමපි කෙවලිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ-
සුතභෙ උක්ඛභෙ යථාකමච්චිපභෙ සතෙත පජානාති, ඉදුමපි'සා හොති
පඤ්ඤාය.

67. හො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛිතණේ
විහතුපකකිලෙසෙ ච්ඡිදුභුභෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත ආසවානං
බයඤ්ඤාය විතතං අභිනීනරති අභිනීනනාමෙති. හො ඉදං උක්ඛනති
යථාභුතං පජානාති. අයං උක්ඛකමච්චියො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං
උක්ඛනිරොධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං උක්ඛනිරොධගාමිනි පටිපදු'ති
යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසව-
කමච්චියො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභුතං
පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනි පටිපදු'ති යථාභුතං පජානාති. තස්ස
එවං ජාතනො එවං පස්සනො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි
විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතමිති
ඤ්ඤාං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං චුසමචරිතං, කතං කරණීයං, නාපරං
ඉඤ්ඤායාති පජානාති.

68. ඉදං වුච්චති කෙවලිසු අනුසාසනිපාටිභාරියං. ඉමාති ඛො කෙවලිසු
තීණි පාටිභාරියාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චේදිතාති.

69. භුතපුබ්බං කෙවලිසු ඉමිසමිඤ්ඤාදව භික්ඛුසමෙස අඤ්ඤාතරස්ස භික්ඛු-
තො එවං වෙතහො පරිචිතකො උදපාදි: කඤ්ඤා හු ඛො ඉමෙ වතනාරො
මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති, සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජො-
ඛාතු වායොඛාතු'ති. අථ ඛො හො කෙවලිසු භික්ඛු තථාඋපං හමාධිං
සමාපජ්ජී, යථා සමාහිතෙ විතෙත දෙවයාතියො මගොහො පාතුරහොසි.
අථ ඛො හො කෙවලිසු භික්ඛු යෙන වාතුමමහාරුජ්ඣකා දෙවො තෙකුප-
සඛකමි. උපසඛකමිතා වාතුමමහාරුජ්ඣකෙ දෙවෙ එතදෙවොච: කඤ්ඤා හු ඛො
ආවුසො ඉමෙ වතනාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජොඛාතු වායොඛාතු'ති. එවං වුතෙත කෙවලිසු
වාතුමමහාරුජ්ඣකා දෙවො තං භික්ඛුං එතදෙවොච: මයමපි ඛො භික්ඛු න
ජානාමි යඤ්චමෙ වතනාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජොඛාතු වායොඛාතු'ති. අඤ්ඤා භික්ඛු වතනාරො
මහාරුජ්ඣකො අමෙහති අභිකකනතතරො ච පණිතතරො ච. තෙ ඛො එතං
ජානෙය්‍යං යඤ්චමෙ වතනාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනති, සෙය්‍ය-
පීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජොඛාතු වායොඛාතු'ති.

66 කෙවසිසු, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි... සුභත දුර්භත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹී සිටි සතුන් දැකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

67. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිපකලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කමිසාම වූ ස්විත වූ නිශචල බවට පැමිණී සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හෙ තෙමේ 'මේ දුකැ' යි ඇති සැටියෙන් දැකී. 'මේ දුක් ඉපැදීමට කාරණයැ' යි ඇති සැටියෙන් දැකී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ' යි (නිවනැ' යි) ඇති සැටියෙන් දැකී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ' යි ඇති සැටියෙන් දැකී. 'මොහු ආසුවයෝ යැ' යි ඇති සැටියෙන් දැකී. 'මේ ආසුවයන් ඉපැදීමට කාරණැ' යි ඇති සැටියෙන් දැකී. 'මේ ආසුවනිරෝධයැ' යි ඇති සැටියෙන් දැකී. 'මේ ආසුවනිරෝධයාමනී ප්‍රතිපත්ති යැ' යි ඇති සැටියෙන් දැකී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, ඔහු සිත අවිදුසුවය කෙරෙත් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුව කෙරෙත් මිදුණේ යැ' යි (ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂණ) ඥානය මේ. 'භවොත්පත්තිය ක්‍ෂිණ විය (හෙවත් නැවැත භවයෙති නොඋපදනා ස්වභාවයට පැමිණියෙමි). 'මහබ්බසර වෑස නිමැවිණි. (සිවු සස්සි සතර මගින් කළ යුතු සොළොස් වැදුරුම්) කිස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලයක්‍ෂයය පිණිස) යළි දු කටයුතු දූශෙක් නැතැ' යි හේ දැකී.

68. කෙවසිසු, මෙය අනුශාසනීප්‍රාතිභායනීයා යි කියනු ලැබේ. කෙවසිසු, මොහු මා විසින් ම වෙලෙසින් දැන පසක් කොට පවසන ලද තුන් පෙළහරු ය.

69. පෙර වූවක් කියමි. කෙවසිසු, මේ බික්කහන අතුරෙහි ම වූ මහණක්හට "පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභුතයෝ කොතන්හි දී තිරුඳු වෙත් ද" යි මෙසේ සිතූ විතකියෙක් උපත. කෙවසිසු, ඉක්බිති ඒ මහණ යමෙක් සිත සමාහිත කල්හි දෙවයානික මායීය (දෙව්බලෙන් යන හැකි සංකීර්මයෙන්) පහල වී ද එසේ වූ සමාහිතකට සම්වත. කෙවසිසු, ඉක්බිති ඒ මහණ සිවු මහරජයේ දෙවියන් කරු එළැඹිණේ ය. එළැඹී 'ඇවැත්නි, පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභුතයෝ කොතන්හි නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙත් ද?' යි සිවුමහරජයේ දෙවියන් විචාලේ ය. කෙවසිසු, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සිවුමහරජයේ දෙවියෝ "මහණ, අපි දු පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු යන මේ සතර මහාභුතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන නො දනුණිහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, යස ඉසුරු ඇදියෙන් අපට වඩා උසස් වූ සිවු වරම් රජුහු නම් කෙතෙක් ඇත. පඨවිධාතු ඇදී සතර මහාභුතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන ඔහු දත්තාහ සි සිතමු' යි ඔහු ඒ මහණක්හට කීහ.

70. අඵ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන චතතාරො මහාරාජානො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා චතතාරො මහාරාජෙ එතදවොච: කත්ථ ඤ ඛො
ආවුසො ඉමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති?.

71. එචං වුතෙන කෙවලිකි චතතාරො මහාරාජානො තං භික්ඛුං එතද-
වොචුං: මග්ගපි ඛො භික්ඛු න ජාතාම යත්තිමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරි-
සෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං? පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායො-
මාතුති. අත්ථි ඛො භික්ඛු තාවතීංසා නාම දෙවා අමෙහති අභික්ඣන්තතරො
ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍යං යත්තිමෙ චතතාරො මහා-
භුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජො-
මාතු වායොමාතුති.

72. අඵ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන තාවතීංසා දෙවා තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා තාවතීංසෙ දෙවෙ එතදවොච: කත්ථ ඤ ඛො
ආවුසො ඉමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති? එචං වුතෙන කෙවලිකි
තාවතීංසා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මග්ගපි ඛො භික්ඛු න ජාතාම
යත්තිමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවි-
මාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති. අත්ථි ඛො භික්ඛු සකෙකා
නාම දෙවානමිනෙදු අමෙහති අභික්ඣන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො
ඛො ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති.

73. අඵ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන සකෙකා දෙවානමිනෙදු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නිචා සකකං දෙවානමිනෙදු එතදවොච: කත්ථ ඤ
ඛො ආවුසො ඉමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍ය-
පීදං: පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති; එචං වුතෙන
කෙවලිකි සකෙකා දෙවානමිනෙදු තං භික්ඛුං එතදවොච: අග්ගපි ඛො
භික්ඛු න ජාතාම යත්තිමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති. අත්ථි ඛො
භික්ඛු යාමී නාම දෙවා අමෙහති අභික්ඣන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ
ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති.

74. අඵ ඛො සො කෙවලිකි භික්ඛු යෙන යාමී දෙවා තෙනුපස-
ඛකම්. උපසඛකම්නිචා යාමී දෙවෙ එතදවොච: කත්ථ ඤ ඛො ආවුසො
ඉමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු
ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති? එචං වුතෙන කෙවලිකි යාමී
දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මග්ගපි ඛො භික්ඛු න ජාතාම යත්තිමෙ
චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපො-
මාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති. අත්ථි ඛො භික්ඛු හුයාමී නාම දෙව-
ප්පතො අමෙහති අභික්ඣන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං
ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චතතාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජොමාතු වායොමාතුති.

70. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ සිටුවරම් රජුන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි “ඇවැත්නි, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් ද?” යි විචාලේ ය.

71. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සිටුවරම් රජුදරුවෝ ඒ මහණහු බණවා, “මහණ, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි ව නිරුඳු වෙද්දැයි මේ කාරණය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැයපුව ඇති, අපට වඩා උසස් වූ තෙතස් නම් දෙවි කෙනෙක් ඇත. ‘පඨවී ආදී මේ සතර මහාභූතයෝ කොහි නිරුඳු වෙත් ද යන මෙය ඔහු නම් දන්නාහ යි සිතමු’ යි කීහ.

72. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ තෙතස් දෙවියන් කරා ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන මේ මහාභූත සතර කොහි දී නොඉතිරි ව නිරුඳු වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි තෙතස් දෙවියෝ එ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන සතර මහාභූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙද්ද යන මෙය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැයපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සක්දෙව්දු නම් කෙනෙක් ඇත. ඔහු පඨවී ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමහ’යි කීවු ය.

73. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ සක්දෙව්දු කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි ‘ඇවැත්නි, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සක්දෙව්දු ඒ මහණ බණවා, ‘මහණ, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි නිරුඳු වෙද්දැයි මම ද නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැයපුව ද ඇති, අපට වඩා උතුම් ද වූ යාම නම් දෙවි කෙනෙක් ඇත. පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන මේ සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුඳු වන තැන ඔවුන් දනිතැ යි සිතමි’ යි කී ය.

74. කෙවසිය, ඉක්බිති ඒ මහණ යාම දෙවියන් වෙත ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුඳු වෙත් ද?’ යි මෙය විචාලේ ය. කෙවසිය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි යාම දෙවියෝ එ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවී ආපො තෙජෝ වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි ව කොහි නිරුඳු වෙත් ද” යි මෙය අපි ද නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැයපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සුයාම නම් දෙව්දුකෙක් ඇත. ඔහු පඨවී ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන දනිතැ’යි අපි සිතමහ’යි කීවු ය.

75. කෙවසිසු, ඉක්බිති ඒ මහණ සුයාම දෙවිපුත් කරා ගියේ ය. ගොස් “ඇවැත්නි, පෘථිවි අප් තෙජස් වාහු යන මේ සතර මහා-
 භූතයෝ කොතක්හි නම් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් ද?” යි මේය
 විචාලේ ය. මෙසේ විචාල කල්හි සුයාම දෙවිපුත් තෙම ‘මහණ, පෘථිවි අප්
 තෙජස් වාහු යන සතර මහාභූතයෝ කොහි නිරුද්ධ වෙද්දු සි මම ද නො
 දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ කුමන නම්
 දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් පෘථිවි අප් තෙජස් වාහු යන මේ සතර
 මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිති යි සිතමහ” යි කිවු ය.

76. කෙවසිසු, ඉක්බිති ඒ මහණ කුමන දෙවියන් වෙත ඵලාභියේ ය.
 ඵලාභි “ඇවැත්නි, පෘථිවි අප් තෙජස් වාහු යන සතර මහාභූතයෝ නො
 ඉතිරි වූ කොහි නිරුද්ධ වෙද්දු?” යි විචාලේ ය. මෙසේ කී කල්හි කුමන
 දෙවියෝ ඒ මහණ බණවා, “මහණ, පෘථිවි අප් තෙජස් වාහු යන සතර
 මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන අපි දු නො දනුමහ.
 මහණ, අපට වැඩි කරම් පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සන්තුමිත
 නම් දෙවිපුතෙක් ඇත. ඔහු පෘථිවි අප් මේ සතර මහාභූතයන් නො
 ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිති” යි සිතමහ” යි කිවු ය.

77. කෙවසිසු, ඵ කල්හි ඒ මහණ සන්තුමිත දෙවිපුතු කරු ඵලා-
 භියේ ය. ඵලාභි, ‘ඇවැත්නි, පෘථිවි අප් තෙජස් වාහු යන මේ සතර
 මහාභූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් ද?” යි විචාලේ ය.
 කෙවසිසු, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සන්තුමිත දෙවිපුත් “මහණ, පෘථිවි
 අප් තෙජස් වාහු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී
 නිරුද්ධ වෙද්දු” යි මම නො දනිමි. මහණ, මට වඩා පැහැසපුව ඇති,
 මට වඩා උතුම් වූ නිමිණරති නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පෘථිවි
 අප් සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිති, යි
 සිතමහ” යි කී ය.

78. කෙවසිසු, ඵ කල්හි ඒ මහණ නිමිණරති දෙවියන් කරු ඵලාභියේ
 ය. ඵලාභි ‘ඇවැත්නි, පෘථිවි අප් තෙජස් වාහු යන මේ සතර මහා
 භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුද්ධ වෙත් ද?” යි විචාලේ ය
 කෙවසිසු, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි නිමිණරති දෙවියෝ ඒ මහණ
 බණවා, ‘මහණ, පෘථිවි අප් තෙජස් වාහු යන මේ සතර මහා
 භූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන අපි දු නො දනුමහ. අපට
 වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සුනිර්මිත නම් දෙවිපුතෙක්
 ඇත. ඔහු පෘථිවි අප් මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන
 තැන දනිති” යි සිතමහ” යි කිවු ය.

79. අඵ ඛො සො කෙවසිසි, භික්ඛු යෙන සුතිමමිතො දෙවපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා සුතිමමිතං දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති? එවං චුත්තෙත කෙවසිසි සුතිමමිතො දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමපි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු පරතිමමිතවසවන්ති නාම දෙවා අමෙහති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති.

80. අඵ ඛො සො කෙවසිසි, භික්ඛු යෙන පරතිමමිතවසවන්ති දෙවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා පරතිමමිතවසවන්ති දෙවෙ එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති? එවං චුත්තෙත කෙවසිසි පරතිමමිතවසවන්ති දෙවා නා භික්ඛුං එතදවොචුං: මයමපි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු වසවන්ති නාම දෙවපුත්තො අමෙහති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති.

81. අඵ ඛො සො කෙවසිසි, භික්ඛු යෙන වසවන්ති දෙවපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා වසවන්ති දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති? එවං චුත්තෙත කෙවසිසි වසවන්ති දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමපි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මකාසිකා නාම දෙවා අමෙහති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති.

82. අඵ ඛො සො කෙවසිසි, භික්ඛු තථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ජි යථාසමාහිතෙ විතෙත බ්‍රහ්මයානිලයා මග්ගො පාතුරහොඨි. අඵ ඛො සො කෙවසිසි භික්ඛු යෙන බ්‍රහ්මකාසිකා දෙවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා බ්‍රහ්මකාසිකෙ දෙවෙ එතදවොච: කප්ඵ ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති? එවං චුත්තෙත කෙවසිසි බ්‍රහ්මකාසිකා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචුං: මයමපි ඛො භික්ඛු න ජානාමි යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං, පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මො අභිභු අතභිභුතො අඤ්ඤදජුදසො වසවන්ති ඉසසරො කතතා නිමමාතා සෙලෙයා සජ්ජා¹ වසී පිතා භුතභව්‍යාතං අමෙහති අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යත්තිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවීඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති.

1. සඤ්ජතා, කථෙචි.

79. කෙවසිසු, එ කල්හි එ මහණ සුනිර්මිත දෙවිපුත් කරා එළැඹි-
 ගේ ය. එළැඹි, සුනිර්මිත දෙවිපුතුව 'ආවැන්නි, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු
 යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොහි දී නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙද්දැ?'යි
 විචාලේ ය. කෙවසිසු, මෙසේ විචාල කල්හි සුනිර්මිත දෙවිපුත් තෙම ඒ
 මහණට 'මහණ, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා භූතයන් නො
 ඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන මමත් නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා
 පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ පරනිර්මිතවශවර්තී නම් දෙවි
 කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පෘථිවි ආදී සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි
 වූ නිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමි'යි කී ය.

80. කෙවසිසු, එ කල්හි ඒ මහණ පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන් කරා
 එළැඹිගේ ය. එළැඹි, ආවැන්නි, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන සතර
 මහාභූතයෝ කොතන්හි නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ?' යි විචාලේ ය.
 එසේ විචාල කල්හි පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියෝ ඒ මහණට බණවා,
 'මහණ, අපි දු පෘථිවි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුඳු
 වන තැන නො දනිමු. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා
 උතුම් වූ වශවර්තී නම් දෙවිපුතෙක් ඇත. පෘථිවිආදී සතර මහා-
 භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි නිරුඳු වෙත් දැයි ඔහු දනිති යි සිතමි'යි
 ඔහු කීවු ය.

81. කෙවසිසු, එ කල්හි ඒ මහණ වතවත් දෙවිපුතු කරා එළැඹි-
 ගේ ය. එළැඹි, 'ආවැන්නි, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන සතර
 මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොතන්හි නිරුඳු වෙත් දැ?'යි ඔහු විචාලේ ය.
 කෙවසිසු, මෙසේ විචාල කල්හි, වසවත් දෙවිපුත් ඒ මහණට
 'මහණ, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නො
 ඉතිරි වූ කොතන්හි නිරුඳු වෙත් දැ' යි මම ද නො දනිමි. මහණ,
 අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උතුම් බ්‍රහ්මකායික නම් දෙවි
 කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පෘථිවි ආදී සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව
 නිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමි'යි කී ය.

82. කෙවසිසු, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ සිත සමාසිත කල්හි බ්‍රහ්ම-
 යාතික මාභීය (බ්‍රහ්මචාරී යන මග) පහල වී ද, එසේ වූ සමාසිතකට සම්-
 වැදිණ. කෙවසිසු, ඉක්බිති ඒ මහණ බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් කරා
 එළැඹිගේ ය. එළැඹි බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් බණවා 'ආවැන්නි, යම්
 තැනෙක දී පෘථිවිවාත අප්වාත තෙජස්වාත වායුවාත යන සතර
 මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් නම්, ඒ කොහි දැ? යි විචාලේ ය.
 කෙවසිසු, එකල්හි බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ එ මහණට 'මහණ, පෘථිවි
 අප් තෙජස් වායු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි
 නිරුඳු වෙද්දැ'යි අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව
 ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ, මහාබ්‍රහ්ම වූ, සියල්ල වැඩි පවත්නා, කිසිවකු
 විසින් නො මඛනා ලද, එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නා, සියල්ල
 තමා වශයෙනි පවත්වන, සියල්ලට ඊශ්වර වූ, සියල්ලෙහි කතී වූ, සියල්-
 ලෙහි මැවුම්කරු වූ, සියල්ලනට ශ්‍රේණි වූ, සියල්ල සකස් කරන,
 පුරුදු කල වශිතා ඇති, උපන් ද උපදනා ද සත්තට පිය වූ, බ්‍රහ්මයෙක්
 ඇත. 'මේ පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන සතර මහා භූතයන් ඉතිරි
 නො වූ නිරුඳු වන තැන ඔහු දනිති යි සිතමි'යි කී ය.

83. “කභං පනාච්චසො ඵතරති සො මහාබ්‍රහ්මා?”ති “මයමපි ඛො භික්ඛු න ජාතාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යහිං වා බ්‍රහ්මා’ති. අපි ච භික්ඛු යථා තිමන්තා දිස්සන්ති ආලොකො සඤ්ජායති මහාසො පාතුභවති, බ්‍රහ්මා පාතුභවිස්සති. බ්‍රහ්මානො හෙතං පුබ්බතිමිත්තං පාතුභාවාය යද්දං ආලොකො සඤ්ජායති මහාසො පාතුභවතිති. අථ ඛො සො කෙවලිඛ්ඛි මහාබ්‍රහ්මා න වීරස්සෙව පාතුරහොසි. අථ ඛො සො කෙවලිඛ්ඛි භික්ඛු යෙන මහාබ්‍රහ්මා තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිතිා තං මහාබ්‍රහ්මානං ඵතදවොච: කත්ථ චු ඛො ආච්චසො ඉමෙ වන්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදො: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? ඵචං චුතෙත කෙවලිඛ්ඛි සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං ඵතදවොච: අහමස්මි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කන්තා තිමමාතා සෙවෙඨා සජ්තා වසී පිතා භුතභව්‍යානන්ති.

84. දුතියමපි ඛො සො කෙවලිඛ්ඛි, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං ඵතද-වොච: න ඛො’හං තං ආච්චසො ඵචං පුච්ජාමි: කමසී බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කන්තා තිමමාතා සෙවෙඨා සජ්තා වසී පිතා භුතභව්‍යානන්ති? ඵචඤ්ච ඛො අහං තං ආච්චසො පුච්ජාමි: කත්ථ චු ඛො ආච්චසො ඉමෙ වන්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදො: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති? දුතියමපි ඛො කෙවලිඛ්ඛි සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං ඵතද-වොච: අහමස්මි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කන්තා තිමමාතා සෙවෙඨා සජ්තා වසී පිතා භුත-භව්‍යානන්ති.

85. තතියමපි ඛො සො කෙවලිඛ්ඛි, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං ඵතද-වොච: න ඛො’හං තං ආච්චසො ඵචං පුච්ජාමි: කමසී බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභු අනභිභුතො අඤ්ඤදද්දුද්දසො වසවන්ති ඉස්සරො කන්තා තිමමාතා සෙවෙඨා සජ්තා වසී පිතා භුතභව්‍යානන්ති? ඵචඤ්ච ඛො අහං තං ආච්චසො පුච්ජාමි: කත්ථ චු ඛො ආච්චසො ඉමෙ වන්තාථො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදො: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු’ති?

83. “ඇවැත්ති, ඒ මහාබ්‍රහ්මයා දැන් කොහි වෙසේ ද?”යි. “මහණ, බ්‍රහ්මයා යම් පෙදෙසක හෝ යම් දෙසක හෝ යම් තැනක හෝ ඇතැයි අපි දුටු නොදනුමින. මහණ, එහෙත් යම් හෙයකින් පෙරනිමිති දක්නා ලැබේ ද: (ලොවැ) එළියෙක් හට ගනී ද, ආලෝකයෙක් පහල වේ ද, එහිත් බ්‍රහ්මයා පහල වන්නේ ය. එළියෙක් හටගනී, ආලෝකයෙක් පහල වෙයි යන යම්ක් වේ නම්, මෙය බ්‍රහ්මයාගේ පහල වීමට පෙර නිමිත්ත යැ” යි බ්‍රහ්මකාසික දෙවියෝ කීවු යැ. කෙවලිකය, එ කල්හි නොබෝ වෙලාවෙකින් ම ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම පහල විය. කෙවලිකය, එ කල්හි ඒ මහණ මහබ්‍රහ්ම කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹ, “ඇවැත්ති, පඨවිධාතු අපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන සතර භෞතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුඳ්‍ර වෙත් ද?”යි මේ කාරණය ඒ මහබ්‍රහ්ම විචාලේ ය. කෙවලිකය, මෙසේ විචාල කල ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම, ‘මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහබ්‍රහ්ම වෙමි. සියල්ල මැඩ පවත්වන්නෙමි වෙමි කිසිවකු විසිනුදු නො මිනිනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. සියල්ල සිය වශයෙහි පවත්වන්නෙමි වෙමි. ඊශ්වර වෙමි. සියල්ලෙහි කැමැත්ත වෙමි. සියල්ල මවන්නා වෙමි. හැමට ශ්‍රේණි වෙමි. ලොව සතුන් බෙදන්නා වෙමි. පුරුදු කල වසිනා ඇතිෙමි වෙමි. උපන්නන්ගේ ද උපදින්නවුන්ගේ ද පියා වෙමි” යි ඒ මහණහට කී ය.

84. කෙවලිකය, දෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට, “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහබ්‍රහ්ම වනු ද? ලොව මැඩ පවත්වන්නෝ වනු ද? කිසිවකු විසින් නො මැඩ ලන ලද්දෝ වනු ද? එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෝ වනු ද? ලොව තමන් වශයෙහි පවත්වන්නෝ වනු ද? ඊශ්වර වනු ද? කැමැත්ත වනු ද? නිමිතය වනු ද? ලොවට ශ්‍රේණි වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? පුරුදු වසිනා ඇතිෙයෝ වනු ද? උපන්නවුන්ගේත් උපදින්නවුන්ගේත් පියා වනු ද?”යි මෙසේ තොප නො විචාරමි. වැලි, ඇවැත්ති, පඨවිධාතු අපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු යන සතර භෞතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහිදී නිරුඳ්‍ර වෙද්දී යි මේ සෙසින් ම තොප විචාරමි”යි කී ය. කෙවලිකය, දෙවෙනි වර ද ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම එ මහණහට “මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහබ්‍රහ්ම වෙමි. ලොව මැඩ පවත්වනුයෙමි වෙමි. කිසිවකු විසිනුත් නො මිනිනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. ලොව සිය වශයෙහි පවත්වනුයෙමි වෙමි. ඊශ්වර වෙමි. කැමැත්ත වෙමි. නිමිතය වෙමි. ලොවට ශ්‍රේණි වෙමි. ලොව බෙදන්නෙමි වෙමි. පුරුදු වසිනා ඇතිෙමි වෙමි. උපත් උපදිනා හැමගේ පියා වෙමි” යි මේ බස් කී ය.

85. කෙවලිකය, තෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහාබ්‍රහ්ම වනු ද? අභිභූ වනු ද? අනභිභූත වනු ද? සප්තද්වී වනු ද? වසවර්තී වනු ද? ඊශ්වර වනු ද? කැමැත්ත වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? වසී වනු ද? භූතභව්‍යයන්ගේ පියා වනු ද?”යි නො විචාරමි. වැලි, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර භෞතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුඳ්‍ර වන තැන විචාරමි”යි කී ය.

86 අඵ ඛො සො කෙවලිසු මහාබ්‍රහ්මා නං භික්ඛුං බාහායං ගහෙතියා ඵකමන්තං අපනෙතියා නං භික්ඛුං ඵතදවොච: ඉමෙ ඛො මං භික්ඛු බ්‍රහ්ම-කායිකා ඡදවා ඵචං ජානන්ති: නත්ති කිඤ්චි බ්‍රහ්මනො අදිට්ඨං, නත්ති කිඤ්චි බ්‍රහ්මනො අච්චිකන්ති. තස්මාහං තෙසං සම්මුඛා න බ්‍යාකාසිං. අහපි ඛො භික්ඛු න ජානාති යත්ථෙච චතතාඤ්ඤා මහාභ්‍යාසා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපො-ධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු'ති. තස්මාතිහ භික්ඛු තුඤ්ඤාවතං දුක්ඛං තුඤ්ඤාවතං අපරධං යං තිං තං භගවන්තං අතිසිතියා බහිඤ්චා පරියොපසිං. ආපජ්ජසි ඉමිස්ස පඤ්ඤාස්ස චෙය්‍යාකරණං. ගච්ඡ තිං භික්ඛු තමෙච භගවන්තං උපසඛකමිතියා ඉමං පඤ්ඤාං පුච්ඡ. යථා ච තෙ භගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ඛාඤ්ඤාසිති.

87. අඵ ඛො සො කෙවලිසු, භික්ඛු සෙය්‍යථාපි නාම බ්‍රහ්මා පුරිසො සම්මිඤ්ඤාතං වා බාහං පසාඤ්ඤාස පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ඤාස ඵච-මෙච ඛො බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්ගිතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අඵ ඛො සො කෙවලිසු, භික්ඛු මං අභිවාදෙතියා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීතො ඛො කෙවලිසු සො භික්ඛු මං ඵතදවොච: කත්ති ඤ්ච ඛො භගෙත ඉමෙ චතතාඤ්ඤා මහාභ්‍යාසා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු'ති?

88. ඵචං වුඤ්ඤා අහං කෙවලිසු නං භික්ඛුං ඵතදවොචං: භුතපුබ්බං භික්ඛු සාමුද්දිකා වාණිජා නිරදසසිං සකුණං ගහෙතියා නාවාය සමුද්දං අපේක්ඛාහාහන්ති. තෙ අනිරදසසිතියා නාවාය නිරදසසිං සකුණං මුඤ්චන්ති. සො ගච්ඡතෙච පුරත්තිමං දිසං, ගච්ඡති දකුණං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති උඤ්චං, ගච්ඡති අනුදිසං. සචෙ සො සමන්තා නිරං පසන්ති, තථාගතකොච¹ හොති. සචෙ පන සො සමන්තා නිරං න පසන්ති, තමෙච නාවං පච්චාගච්ඡති. ඵචමෙච ඛො තිං භික්ඛු යතො යාව බ්‍රහ්මලොකා පරිසෙසමානො ඉමිස්ස පඤ්ඤාස්ස චෙය්‍යාකරණං නාජ්ඣගා, අඵ මමිඤ්ඤෙච සන්තිකෙ පච්චාගතො. න ඛො ඵසො භික්ඛු පඤ්ඤා ඵචං පුච්ඡන්තබ්බො: “කසා ඤ්ච ඛො භගෙත ඉමෙ චතතාඤ්ඤා මහාභ්‍යාසා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජෝ-ධාතු වායොධාතු'ති? ඵචඤ්ච ඛො ඵසො භික්ඛු පඤ්ඤාං පුච්ඡන්තබ්බො:

1. තථාපසන්තො ව, අත.

86. කෙවඞ්ඞසුත්‍රය, එ කලා ඒ මහබ්බා ඒ මහණනු අතින් ගෙන එක් පසකට ඉවත් කොට, ‘මහණ, බබ්බු නොදත් කිසිත් නැතැ යි, බබ්බු නොදුටු කිසිත් නැතැ යි, බබ්බු පසක් නොකල කිසිත් නැතැ’ යි මේ බ්‍රහ්ම-කායික දෙවියෝ මෙසේ මා දතින්. මහණ, එහෙයින් ඔවුන් හඹුගෙහි මම හෙළි නො කෙලෙමි. මහණ, ‘පඨව්වාදු ආපොධාදු තෙජෝධාදු වායොධාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොප්පි නිරුඳු වෙත් දැ’ යි මෙය මමත් නො දනිමි. එහෙයින් මහණ, යම්බඳු වූ යුග්මත් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඉක්මැ ගොස් මේ පැණය විසඳ ගැන්ම පිණිස පිටත්හි සෙවීමට පැමිණෙහි ද, ඒ යුග්මත්හු විසින් ම කල නොමනා දූෂෙකි. යුග්මත්හු විසින් ම කල වරදෙකි. මහණ, යුග්මත් යන්නා ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම වෙත එලැඹි මේ පැණය විවාරන්නා. යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යුග්මත්හට එය විසඳන සේක් ද, එසේ ම එය පිළිගන්නා” යි කී ය.

87. කෙවඞ්ඞසුත්‍රය, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ ශක්තිමත් මිනිසෙක් වක් කල අත හෝ දික් කරන්නේ ද, දික් කල අත හෝ වක් කරන්නේ ද, එසේ ම යුහු ව බබ්බලොවැ අතුරුදහන් වූයේ මා ඉදිරියේ පෙනී සිටියේ ය. කෙවඞ්ඞසුත්‍රය, ඉක්බිති ඒ මහණ මා වැද පසෙක හිඳ ගත්තේ ය. කෙවඞ්ඞසුත්‍රය, එ මහණ පසෙක හුන්නේ ම “වහන්ස, පඨව්වාදු ආපොධාදු තෙජෝ-ධාදු වායොධාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ” යි මෙය විවිච්ඡේ ය.

88. කෙවඞ්ඞසුත්‍රය, එ මහණ මෙසේ විචාල කලා මම එ මහණහට මෙය කීමි: “මහණ, පෙර වූවක් කියමි. මුහුදුවෙලෙන්ගෙ තෙර දක්නා ලිහිණියකු ගෙන නැවෙකින් මුහුදු වදිත්. නැව තෙරක් නො දක්නා කලා තෙර දක්නා ලිහිණියා මුදත්. හේ ද පෙර දිගට යේ ම ය. දකුණු දිගට ද යේම ය. පැලදිගට ද යේම ය. උතුරු දිගට ද යේ ම ය. උඩට ද යේ ම ය. අනුදිගට ද යේ ම ය. ඉදින් හේ භාත්පසා තෙරක් දක්නේ නම්, එසේ හිසේ ම වෙයි (යළි නො ම එයි). ඉදින් හේ භාත්පස තෙරක් නො දක්නේ ද, ඒ නැවට ම පෙරලා එයි. මහණ, එ පරිද්දෙන් ම තෝ බබ්බලොව දක්වාත් සොයනුයෙහි මේ පැණසේ විනැදීමක් නො ලද්දෙහි ද, එහෙයින් යළි මා වෙත ම පෙරලා ආගෙහි. මහණ, පඨව්වාදු ආපොධාදු තෙජෝධාදු වායොධාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ” යි මෙසේ මේ පැණය නො විචාල යුතු. මහණ, මේ පැණය සේ (මේ මතු දක්වෙන පරිදි) ම විචාල යුතු:

කප්ඵ ආපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛනී,
කප්ඵ දීඝඤ්ඤා රහසඤ්ඤා අඤ්ඤා චූලං සුභාසුභං,
කප්ඵ නාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරුජ්ඣතී.

භග්ගු වෙග්ගාකරණං හමනී:

විඤ්ඤාණං අනිදස්සතං අනන්තං සබ්බතො පනං
එතඤ්ඤා ආපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛනී
එතඤ්ඤා දීඝඤ්ඤා රහසඤ්ඤා අඤ්ඤා චූලං සුභාසුභං
එතඤ්ඤා නාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරුජ්ඣතී.
විඤ්ඤාණස්ස නිජරුජ්ඣත ඵඤ්ඤාං උපරුජ්ඣතී.

ඉදම්මෙවං භගවො, අත්තම්මනො කෙවලිඛිඤ්ඤා ගහපතිඤ්ඤා භගවඤ්ඤා
භාසිතං අභිනන්දීති.

කෙවලිඛිඤ්ඤාං නිවහිතං එකාදකම්.

පඨවිධාතු, ආපොධාතු, තෙජොධාතු, වායොධාතු සබ්බාසාත උපාදින්න වූ හෙවත් කමාදිත් හටහත් මේ ධර්ම සමුහය කොතන්හි නො පිහිටා ද? දික්‌ ලුහුඬු කුදුම්භත් ඉටුඅතිටු (උපාදින්න) රූප කොතන්හි (කුමකට පෑමිණ) නො පිහිටා ද? තමිරා දෙක කොතන්හි නො ඉතිරි ව තිරුඳු වේ ද?” (මහණ, මෙසේ මේ පෑණය විවෘල යුතු.)

එහි විතැදීම මෙසේ වෙයි:

දතයුතු බැවින් විඤ්ඤාණ නම් වූ නිවන අතිදර්ශන ය. (අභිත් නො දැක්ක හැකි බැවින් නිදර්ශන රහිත ය). උපාදෙවය යන අන්ත නැති බැවින් අන්ත රහිත ය. හැම අතින් (බැස්ස හැකි කමටහත්) වොට ඇත්තේ ය. මෙහි (මේ නිවනට පෑමිණ) පෘථිවිධාතුව ද ආපොධාතුව ද තෙජොධාතුව ද වායුධාතුව ද නො පිහිටයි. මෙහි දික්‌ලුහුඬු කුදුම්භත් ඉටුඅතිටු නාම රූප නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙයි. වර්ම (අන්තිම) විඤ්ඤාණේ තිරොධයෙන් මේ නිවනෙහි (මේ නිවනට පෑමිණ) මේ ධර්ම සමුහය තිරුඳු වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. කෙවසිස ගැහැවිටුන් තෙම සතුටු සිතැතියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළියත්තේ ය.

එකොලොස් වන කෙවසිස සුත්‍රය නිමිසේ ය.

ලොහිව්වසුන්.

1. එවං මේ සුතං. එකං සමයං භගවා ශක්කාසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතභි භික්ඛුසතෙභි යෙන සාලවනිකා තදවසරී. තෙන ඛො ජන සමයෙන ලොහිව්වො, බ්‍රාහ්මණො සාලවනිකං අජ්ඣාචසති සතතුස්සදං සත්ඤ්ඤාවධාදකං සධ්ද්දං රුජ්ඣොභ්‍යං රඤ්ඤ පභෙතදිතා කොසලෙන දින්නං රුජ්දයං බ්‍රහ්මදෙයං.

2. තෙන ඛො ජන සමයෙන ලොහිව්වසු බ්‍රාහ්මණස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං. උප්පන්නං භොති: ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අභිගඤ්ඤාය, කුසලං ධම්මං අභිගන්තවා න පරස්ස ආරෙච්චෙය්‍ය. කීං හි පරෙ ජරස්ස කරස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරුණං ඛන්ධනං ජිජ්ඣා: අඤ්ඤං නවං ඛන්ධනං කරෙය්‍ය? එවං සමපදමදං පාපකං ලොහධම්මං වද්දමි. කීං හි පරෙ ජරස්ස කරස්සති'ති.

3. අපස්සාසි ඛො ලොහිව්වො, බ්‍රාහ්මණො: සමණො ඛුදු ගො ගොතමො සකාපුත්තො සකාකුලො පඛඛජ්ඣො කොසලෙසු වාරිකං වර- මානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතභි භික්ඛුසතෙභි සාල- වනිකං අනුප්පතො. තං ඛො ජන හවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අඛුදුගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පිජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකමිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්‍යං දෙවමිත්‍රස්සාතං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණී. ජරං සදෙවමිත්‍රස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙවසති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣි- කල්‍යාණං පරියොසනකල්‍යාණං සාන්ධං සඛ්‍යඤ්ඤං කෙවලපරිපුණ්ණං පරි- සුඤ්ඤං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාබ්‍ර ඛො ජන තථාරුපානං අරහතං දස්සනං භොතිති.

4. අථ ඛො ලොහිව්වො, බ්‍රාහ්මණො හෙසිකං නහාපිතං ආම- නෙතසි: එහි නිං සම්ම හෙසිකෙ, යෙන සමණො ගොතමො තෙනු- පසඛකම. උපසඛකමිත්‍යා මම වචනෙන සමණං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨාතං ඛලං ථාසුපිහාරං පුච්ඡ: ලොහිව්වො ගො ගොතම බ්‍රාහ්මණො හවන්තං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨාතං ඛලං ථාසුපිහාරං පුච්ඡතිති. එවඤ්ඤා වදෙහි: අභිවාසෙසු කීර හවං ගොතමො ලොහිව්වසු බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වානතාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසනාති.

ලොහිවම සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අත්‍ය ලදී. එක් සම්ප්‍රදායක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටා සැරි සරන සේක්, සාලවතීකා නම් ගමට බව සේක. එ සම්ප්‍රදාය ලොහිවම බමුණු තෙම (මනිස් ගම මිත්‍ර ඇත් අස් ඇ) සතුන්ගෙන් ගැලපුණු, තණ දඹු දිය ඇති, බොහෝ ඛාන්‍ය ඇති, පසේතදී කොසොල් රජුන් විසින් බමිදෙසෙන් තමනට පමුණු කොට දුන් රාජභාග්‍ය වූ රාජදාය වූ සාලවතීකා ගමට අධිපති වූ වෙසෙසි

2. එ සම්ප්‍රදාය ලොහිවම බමුණුහට “මේහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමාට නො කියා යුතු ය. (තමන් ලත් කුසල් දම් තෙමේ ම ගරු කොට විසිය යුතු.) අනෙකෙක් (අනුසාසිතයෙක් අනෙකකුට) (අනුසාසකයක් හට) කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? තමාගේ පරණ බැඳුමක් සිදු අත්අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මේ පරහට කීමේ රුචියත් එසේ ම ලාමක වූ ලොහ බමිදෙසෙකු සි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකක්හට කුමක් නම් කරන්නේ ද?”යි මෙසේ වූ ලාමක මිහදිවෙක් උපන්නේ වෙයි.

3. ලොහිවම බමුණු තෙම (රටෙහි පැතිරු ගිය) මතු දැක්වෙන කථාව ඇසී ය: “හවත්ති, සැහැපුත් වූ, සැහැකුලෙන් නික්මා පැවැදී වූ මහණගොසුම්හු වතාහි මහණන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටා සැරි සරනුමුත් සාලවතීකාවට පැමිණියහ. ඒ භාග්‍යවත්තු මේ මේ කරුණින් රත්ත, සම්මාසම්බුදුහ, විදුසෙන් හා සරණින් හා යුතුමහ, සුගතහ, ලොව දකුමහ, තමනට වැඩිතරම් එකක්හු නැති පුරිස්දම් සැරියහ, දෙවිමිනිස්නට සඵරහ, බුදු හ, හඟවත් හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව - මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත මේ සත්මුළුව තුළ ම සිය වෙසෙසි නුවණින් දත පසක් කොට ලොවට දන්වන. ඔබ මුල කලණ මැද කලණ අග කලණ වූ, මනා අරුත් ඇති, පිරිපුත් විසඳුන් ඇති, හැම සැටියෙන් පිරිපුන්, පිරිසිදු දහම් දෙසති. එසේ දෙසනුමුත් සසුන්බමිසර පවසති. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලි මනා එකෙකු’යි ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ මනා කීකුහඬෙක් උස් වූ තැංගේ වේ” යනු ය.

4. එක්බිති ලොහිවම බමුණු හෙසිකා නම් නැහැටියා බණවා, “සගය, හෙසිකා, මහණ ගොසුමින් වෙත යා. ගොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, ලොහිවම බමුණු පින්වත් ගොසුමාණන් ආබාධ නැති නියා, නිරෝග නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සුව විකරණ ඇති නියා විමාරා’යි මා බසින් මහණ ගොසුමාණන් ආබාධ නැති නියා, රෝග නැති නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා විමාරව. පින්වත් ගොසුමාණෝ මහණමුළුව හා සෙට දවසට ලොහිවම බමුණාගේ බත ඉවසන් වා සි ද කියව”යි කී ය.

5. එවං භනෙතති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චසුත්තං බ්‍රාහ්මණස්ස ජට්ඨස්සුතී යෙන භගවා තෙනුජසඛකමි. උපසඛකමිතී භගවන්තං අභිවාදෙතී ඵකමන්තං නිසීදී. ඵකමන්තං නිසීනො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං ඵතදවොච: ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුචිහාරං පුච්ඡති. ඵවඤ්ච වදෙති. අධිවාසෙසු කීර භනෙත භගවා ලොභිච්චසුත්තං බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසනාති. අධිවාසෙසි භගවා භුණ්හිභාවෙන.

6. අඵ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො අධිවාසනං විදීතී උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතී පදකම්ණං කතී යෙන ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තෙනුජසඛකමි. උපසඛකමිතී ලොභිච්චං බ්‍රාහ්මණං ඵතදවොච: අවොචුමහා ඛො මයං භනෙත නච වචනෙත නං භගවන්තං. ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුචිහාරං පුච්ඡති. ඵවඤ්ච වදෙති. අධිවාසෙසු කීර භනෙත භගවා ‘ලොභිච්චසුත්තං බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසනා’ති. අධිචුඡ්චඤ්ච ජන තෙන භගවතාති.

7. අඵ ඛො ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තස්ස රතනියා අච්චයෙන සකෙ නිචෙසනෙ ජණිතං බාදනීයං භොජනීයං ජට්ඨාදුපෙතී භෙසිකං නභාපිතං ආමිනෙතසී: ඵහි තං සම්ම භෙසිකෙ යෙන සම්ණො ගොතමො තෙනුජසඛකමි. උපසඛකමිතී සම්ණස්ස ගොතමස්ස කාලං ආරොචෙහි: කාලො ගො ගොතම නිට්ඨිතං භතතනති. එවං භනෙත’ති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චසුත්තං බ්‍රාහ්මණස්ස ජට්ඨස්සුතී යෙන භගවා තෙනුජසඛකමි. උපසඛකමිතී භගවන්තං අභිවාදෙතී ඵකමන්තං අට්ඨාසී. ඵකමන්තං සීතො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො කාලං ආරොචෙහි: කාලො භනෙත. නිට්ඨිතං භතතනති. අඵ ඛො භගවා පුබ්බන්තසම්මයං නිවාසෙතී ජතනච්චරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන යෙන සාලචනිකා තෙනුජසඛකමි.

8. තෙන ඛො ජන සම්මයෙන භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුඛඤ්චො හොති. අඵ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං ඵතදවොච: “ලොභිච්චසුත්තං භනෙත බ්‍රාහ්මණස්ස ඵච්චරුජං ජාජකං දිට්ඨිගතං උපාන්තං: ඉධ සම්ණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්චෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්තී න ජරස්ස ආරොචෙය්‍ය. කිං හි ජරො ජරස්ස කරිස්සති. ගෙය්‍යථාපි පුරාණං බකිතං ඡිද්දිතී අඤ්ඤං තචං බකිතං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදම්ඳං ජාජකං ලොභධම්මං වදුමි. කිං හි ජරො ජරස්ස කරිස්සති”ති. සාධු භනෙත භගවා ලොභිච්චං බ්‍රාහ්මණං ඵතස්මා ජාජකා දිට්ඨිගතා විචෙචෙතූ”ති. “අපෙචතාම සියා භෙසිකෙ අපෙචතාම සියා භෙසිකෙ”ති.

5. “එසේ ය, සාමාන්ති”යි හෙසිකා නැහැටි ලොහිවව බමුණුට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් ඕබ වැද පසෙක හුන්තේ ය. පසෙක හුන් ම හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, ලොහිවව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිරාබාධ නියා, නිරොග නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සැප විහරණ ඇති නියා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඕක්සගත හා සෙට දවසට ලොහිවව බමුණාගේ බත ඉවසන සේක් ව”යි මෙසේත් කියා යෑ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිහබ බැවින් එය ඉවැසූ සේක.

6. ඉක්බිති හෙසිකා නැහැටි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසූ නියා දැන, හුතස්තෙන් නැගී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට, ලොහිවව බමුණා කරා ගියේ ය. නොස් “වහන්ස, ලොහිවව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිරාබාධ නියා, නිරොග නියා හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සුව වුසුම් ඇති නියා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඕක්සගත හා සෙට පිණිස ලොහිවව බමුණුහුගේ බත ඉවසන සේක් ව යි මෙසේ ලොහිවව බමුණු කියායෑ යි ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඕබ වචනගෙන් සෑල කලමහ”යි ලොහිවව බමුණාට කී ය.

7. ඉක්බිත්තෙන් ලොහිවව බමුණු එ රැය ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්හි ප්‍රණීත බාදු නොජ්‍ය පිළියෙල කරවා හෙසිකා නැහැටියා බණවා, “සගය, හෙසිකා, මෙහි එව, තෝ මහණගොසුමන් කරා යා. ගොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, වසිනුවට කල් යෑ. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ’යි මහණ ගොසුමාණනව කල් දන්වව’යි කී ය. ‘එසේ ය සාමාන්ති’ යි කියා ම හෙසිකා නැහැටි ලොහිවව බමුණාට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ගියේ ය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වැද පසෙක සිටියේ ය. පසෙක සිටියා වූ හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, වසිනුවට කල් ය. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ’ යි සෑල කෙළේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුගෙහි හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන මහණගණයා හා ශාලවතීකා ගමට වැඩි සේක.

8. එ කල්හි හෙසිකා නැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුපසින් ඕබ හා ම ගියේ වෙයි. එ කලා හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල්දහම් ලැබ ගන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබූ එය පරතට නො කිය යුතු ය. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? පැරැණි බැඳුම සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්ගේ ද, මෙද එසේම ලාමක ලොහවිමිසෙකැයි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද?” යි ලොහිවව බමුණාට මෙබඳු ලාමක මිසදිවෙක් උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිවව බමුණු මේ ලාමක මිසදිවෙත් මුදන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. “හෙසිකා, මෑතාව එය වනු ඇත. හෙසිකා, මෑතාව. එය වනු ඇතැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.

9. අඵ ඛො භගවා යෙන ලොහිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනු පසඛකම්. උපසඛකම්නිං පඤ්ඤාතොත ආසනෙන නිසීදි. අඵ ඛො ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො බුද්ධිපපමුඛං භීකමුසඛිකං පණීතතන ඛාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙසි සමපචාරෙසි. අඵ ඛො ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තො භුත්තාපිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගහෙනිං එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ලොහිච්චං බ්‍රාහ්මණං භගවා එතදුචොච: “සචං කීර තෙ ලොහිච්ච එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: ඉධ සමන්තො වා බ්‍රාහ්මන්තො වා කුසලං ධම්මං අභිගචෙජ්ජය්, කුසලං ධම්මං අභිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචෙය්, කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති? සෙය්-එපි නාම පුරාණං ඛකිතං ඡිත්ථිනිං අඤ්ඤං නචං ඛකිතං කරෙය්, එචං සමපදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදුමි. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති?”ති.

“එචං භො ගොතමි.”

10. “තං කිං මඤ්ඤසි ලොහිච්චො? නනු තිං සාලචතිකං අජ්ඣා-වසසී”ති

“එචං භො ගොතමි.”

“භො නු ඛො ලොහිච්ච එචං වදෙය් ‘ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො සාල-චතිකං අජ්ඣාවසති. යා සාලචතිකාය සමුදාසකඤ්ජාති ලොහිච්චො’ච තං බ්‍රාහ්මණො එකතො පරිභුඤ්ජෙය්, න අඤ්ඤසං දුදෙය්’ති එචංචාදි භො යෙ තං උපජ්චන්ති තෙසං අන්තරායකරො වා භොති තො වා?”ති.

“අන්තරායකරො භො ගොතමි.”

“අන්තරායකරො සමානො ලොහිච්ච භිතානුකමපි වා තෙසං භොති අභිතානුකමපි වා?” ති.

“අභිතානුකමපි භො ගොතමි.”

“අභිතානුකමපස්ස මේතතං වා තෙසු වින්තා පච්චුපට්ඨිතං භොති සපත්තකං වා?” ති.

“සපත්තකං භො ගොතමි”

“සපත්තකෙ විතොත පච්චුපට්ඨිතෙ භ්‍රව්ජාදිට්ඨි වා භොති සමමාදිට්ඨි වා?ති

“භ්‍රව්ජාදිට්ඨි භො ගොතමි.”

“භ්‍රව්ජාදිට්ඨිස්ස ඛො අහං ලොහිච්ච දථිත්තං ගතිතං අඤ්ඤාතරං ගතිං වදුමි: තිරයං වා තිරච්ජාතයොතිං වා.”

9. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිවසු බමුණාගේ ගෙට එළැඹි සේක. එළැඹි පණවන ලද අස්නැ වැඩ හුන් සේක. එ කලා ලොහිවසු බමුණු මුදුපාමොක් ඛික්ඝගත පුණ්ඩ.ධාද්‍යා හොජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී ය, මොනොවට පැවැරී ය. එසින් උසු ලොහිවසු බමුණු දන් වැලැඳු, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන සිදු ගත්තේ ය. එක් පසෙක සිදු ගත්තා වූ ම ලොහිවසු බමුණා අමතා, “ලොහිවසුයෙනි, මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලැබ ගන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමානට නො කියැ යුතු. අනෙකක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? පරණ බැඳුම සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, එසේ ම මෙ කරුණ ද ලාමක ලොහ ධර්මයෙකැ යි කියමි. අනෙකක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද?”යි මෙසේ ලාමක මිසදිවෙක් තොපට උපන්නේ ල. ඒ සැබෑ ද? යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදාළ සේක.

[ලොහිවසු:] “එසේ ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

10. [භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසුයෙනි, ඒ කිමැ යි සිතවු ද? තෙපි සාලවතිකාවට අධිපති වෑ වසනුවෝ නො වනු ද?”

[ලොහිවසු:] “එසේ ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු බමුණු සාලවතිකාවට අධිපති වෑ වෙසෙසි. සාලවතිකා ගමෙහි උපන් යම් ධනධාන්‍යයෙක් ඇත් නම්, එය ලොහිවසු බමුණා ම එකලා වෑ වලදන්නේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මැනැවැ’යි යමෙක් කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම තොප නිසා ජීවත් වන ඥතිපරිජනආදීනට ලැබෙන දෑට අන්තරාය කරන්නෙක් හෝ නො කරන්නෙක් වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, හේ ඔවුන් ලබන ඒ දෑට අනතුරු කරන්නෙක් ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු, ලාභයට අන්තරාය කරන්නේ ම හෙතෙම ඔවුනට හිතානුකම්පා ඇතියෙක් හෝ හිතානුකම්පා නැතියෙක් වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, හිතානුකම්පා නැතියෙක් වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “හිතානුකම්පා නැතියනුට ඔවුන් කෙරෙහි එළැඹි සිටියේ ඡිතුරු සිත ද, නැත හොත් සතුරු සිත ද?”

[ලොහිවසු:] “සතුරු සිත ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළැඹි සිටි කල්හි මිසදිවි හෝ වේ ද, නැත හොත් සම්දිවි වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, මිසදිවි වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු, මම මිසදිවි ගතුවානට දෙ ගති අතුරෙන් තීරය හෝ තිරිසන් යොතිය හෝ යන එක්තරා ගතියක් කියමි.

11. භං කිම්මඤ්ඤාසි ලොහිච්ච, නඤ්ඤ රාජා පඤ්ඤාදී කොසලො කාසි-
කොසලං අජ්ඣාචසති?”ති.

‘එචං හො ගොතම.’”

“ගො ඤ්ඤ ඛො ලොහිච්ච එචං චදෙය්‍යා: ‘රාජා පඤ්ඤාදී කොසලො කාසිකොසලං අජ්ඣාචසති. යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ඤාති, රාජා’ව භං පඤ්ඤාදී කොසලො එකකො පරිභුඤ්ඤාය්‍ය, න අඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති. එචංචාදී සො ගෙ රාජාභං පඤ්ඤාදී කොසලං උපජ්චන්ති භුච්චෙච චෙච අඤ්ඤාදී ච, තෙසං අන්තරායකරො චා හොති, නො චා?’” ති.

“අන්තරායකරො හො ගොතම.”

“අන්තරායකරො සමානො හිදාඤ්ඤමපි චා තෙසං හොති අභිභාඤ්ඤ-
කමපි චා?” ති.

“අභිභාඤ්ඤමපි හො ගොතම.”

“අභිභාඤ්ඤමපියං ලොහිච්ච ඡේතනං චා තෙසු විතනං පච්චුපට්ඨිතං
සපතතකං චා?” ති.

“සපතතකං හො ගොතම.”

“සපතතකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි චා හොති සම්මාදිට්ඨි
චා?” ති.

“මිච්ඡාදිට්ඨි හො ගොතම.”

“මිච්ඡාදිට්ඨියං ඛො අභං ලොහිච්ච ආභ්‍යානං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං
චදුම නිරයං චා තීරච්ඡානගොතිං චා.

12. ඉති කීර ‘ලොහිච්ච ගො එචං චදෙය්‍යා: ලොහිච්චො බ්‍රාහ්මණො
සාලච්චිකං අජ්ඣාචසති. යා සාලච්චිකාය සමුදයසඤ්ඤාති, ලොහිච්චො’ව
භං බ්‍රාහ්මණො එකකො පරිභුඤ්ඤාය්‍ය, න ච අඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති.
එචංචාදී සො ගෙ භං උපජ්චන්ති, තෙසං අන්තරායකරො හොති. අන්තරාය-
කරෙ සමානො අභිභාඤ්ඤමපි හොති. අභිභාඤ්ඤමපියං සපතතකං
විතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපතතකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි
හොති. එචමෙච ඛො ලොහිච්ච ගො එචං චදෙය්‍යා: “ඉධ සමිඤ්ඤා චා බ්‍රාහ්ම-
ණො චා භුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, භුසලං ධම්මං අධිගන්තවා න පරස්ස
ආරොච්චෙය්‍ය, කිං හි පරෙ පරස්ස කරස්සති? අසය්‍යචාපි නාමි පුරුණං
ඛකිතං ඡිද්දිඤ්ඤා අඤ්ඤං නචං ඛකිතං කරෙය්‍ය, එචං සමපදමිදං පාපකං
ලොහධම්මං චදුම. කිං හි පරෙ පරස්ස කරස්සති” ති. එචංචාදී සො ගෙ
තෙ භුසලපුත්තා නචාගතපඤ්ඤාදීතං ධම්මවිතනං ආගමි එචරූපං උලාරං
විසෙසං අධිගච්ඡන්ති: සොතාපතනිච්චමපි සච්ඡිකරෙතති, සකදගාමිච්චමපි
සච්ඡිකරෙතති, අතාගාමිච්චමපි සච්ඡිකරෙතති, අරහතමපි සච්ඡිකරෙතති,
ගෙච්චම දිබ්බා ගබ්බා පරිපාචෙතති දිබ්බානං හචානං අභිනිබ්බන්තියා, තෙසං
අන්තරායකරො හොති. අන්තරායකරො සමානො අභිභාඤ්ඤමපි හොති.
අභිභාඤ්ඤමපියං සපතතකං විතනං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපතතකෙ
විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨියං ඛො අභං ලොහිච්ච
ආභ්‍යානං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං චදුම නිරයං චා තීරච්ඡානගොතිං චා.

11. ලොහිව්වය, ඒ කීමැයි සිහිනහි ද ‘පසේනදී කොසොල් රජ කසි කොසොල් දෙ රටට අභිපති වෑ වෛසසිදී’.

[ලොහිව්ව:] “එසේය පින්වත් ගොසුමාණනි ”

කසිකොසොල් දෙ රටැ යම් ධනධාන්‍යයෙක් උපදනේ නම් එය පසෙනදී කොසොල් රජ ම එකලා වෑ වලදන්නේ නම්, අනුතට නො දෙන්නේ නම් මැනැවැයි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන ඒ තැනැත්තේ පසෙනදී කොසොල් රජු නිසා ජීවත් වන තොර ද අනුත් ද ඒ හැම දෙනාගේ ලාභයට අනන්‍යය කරන්නෙක් වේ ද, තැන ගොස් අනන්‍යය නොකරන්නෙක් වේ ද?”

[ලොහිව්ව:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, ලාභයට අනන්‍යය කරන්නෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලාභයට අනන්‍යය කරන්නේ ම ඔවුනට ගිතානුකම්පී වේ ද, තැන ගොස් අභිතානුකම්පී වේ ද?”

[ලොහිව්ව:] “පින්වත් ගොසුමාණනි, අභිතානුකම්පී වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අභිතානුකම්පීහට ඔවුන් කෙරෙහි එළැඹ සිටියේ මිතුරු සිත ද, තැන ගොස් සතුරු සිත ද?”

[ලොහිව්ව:] “සතුරු සිත ය, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළැඹ සිටි කලා හේ මිසදිටු වේ ද තැන ගොස් මිසදිටු වේ ද?”

[ලොහිව්ව:] “මිසදිටු වෙයි, පින්වත් ගොසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිව්වය, මිසදිටුවාහට නිරය හෝ තිරිසන් යොන හෝ - මේ දෙගතියෙන් එක්තරු ගතියක් මම කියමි.

12. ලොහිව්වය, ‘ලොහිව්ව ඛණ්ඩාසාලවතීකාවට අභිපති වෑ වෛසසි. සාලවතීකායෙහි උපදනා තාක් සියලු ධනධාන්‍ය ලොහිව්ව ඛණ්ඩා ම එකලා වෑ වලදන්නේ නම්, අනුතට නො දෙන්නේ නම් මැනැවැයි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම තොර නිසා ජීවත් වන හැම දෙනාට ලාභානන්‍යයකර වෙයි. ලාභානන්‍යය කරන්නේ ම අභි- තානුකම්පී වේ. අභිතානුකම්පී තැනැත්තනුට සතුරු සිත එළැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කලා මිසදිටු වෙයි. එ පරිද්දෙන් ම, ලොහිව්වය, ‘මෙහි මහණෙක් හෝ ඛණ්ඩාණෙක් හෝ කුසල් දහම ලබන්නේ ය. කුසල් දහම ලැබ මේරමාහට නො කියැ යුතු යැ’යි ද, ‘අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද’යි ද, පරණ ඛැඳුම සිදු අත් අළුත් ඛැඳුමක් කරන්නේ යම් සේ ද, එසේම මේ කරුණ ලොහධම්මෙකැ යි කියමි’යි ද, ‘අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් [කරන්නේ ද’යි. ද යමෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, මෙසේ කියන හෙ තෙම - යම් කුලඤ්ඤා කෙතෙක් භජාගත බුදුහු දෙසු දහම්මිතය ඇති මේ සසුන් නිසා සෝචන්- ටල පසක් කෙරෙත් ද, සෙදුගැමිපල පසක් කෙරෙත් ද, අභගැමිපල පසක් කෙරෙත් ද, රත්තපල පසක් කෙරෙත් ද, (එයට නො පොහොසත්) යම් කෙතෙක් ලදවිලෝහි උපදිනු පිණිස දෙවිගති මුහුකුරුවත් ද (දෙවිලෝ යන පිළිවෙත් පුරත් ද), හේ ඔවුනට ලාභානන්‍යයකර වේ. ලාභානන්‍යය කර- නුය ම අභිතානුකම්පී වෙයි. අභිතානුකම්පී ජගුලාට සතුරු සිත එළැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කල්හි මිසදිටු වෙයි. ලොහිව්වය, මම මිසදිටුහට (මතු) නිරුගතීය හෝ තිරිසන් යොන හෝ මේ දෙ- ගතියෙන් එක්තරු ගතියක් කියමි.

13. ඉති කීර ලොහිච්ච යො එවං චදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදී කොසලො කාසිකොසලං අජ්ඣාචසනී, යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජානී, රාජා’ව නං පසෙනදී කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත අඤ්ඤාසං දුෂදය්‍යා’ති එවං- වාදී සො යෙ රාජානං පසෙනදිං කොසලං උපජ්චන්ති භූමෙන චෙච අඤ්ඤා ච, තෙසං අනන්තරායකරො හොති. අනන්තරායකරො සමානො අභිනානුකම්පී හොති. අභිනානුකම්පස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ජාදිට්ඨී හොති. එච්චෙච ඛො ලොහිච්ච යො එවං චදෙය්‍ය: ‘ඉධ සමනො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං ඛකිනං ඡිද්දිකා අඤ්ඤාං නවං ඛකිනං කරෙය්‍ය, එවං සමපදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති?’ එවංවාදී සො යෙ තෙ කුල- පුත්තා තථාගතපාපවදිතං ධම්මවිතං ආගමම එවරූපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡන්ති: සොනාපත්තිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, සකදගාමිඵලම්පි සච්ඡි- කරොන්ති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරොන්ති, යෙ විෂම දිබ්බා ගබ්භා පරිපාචෙන්නී දිබ්බානං භවානං අභිනිබ්බන්තියා, තෙසං අනන්තරායකරො හොති. අනන්තරායකරො සමානො අභිනානුකම්පී හොති අභිනානුකම්පස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ජාදිට්ඨී හොති. මිච්ජාදිට්ඨීස්ස ඛො අහං ලොහිච්ච ද්විතනං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං වදමි තීරයං වා තීරච්ජානගොන්තිං වා.

14 තයො ඛො’මේ ලොහිච්ච සත්ථාරො යෙ ලොකෙ චොදනාරහා, යො ච පනෙචරූපෙ සත්ථාරො චොදෙති, සා චොදනා භූතා තච්ජා ධම්මිකා අනචජ්ජා. කතම තයො? ඉධ ලොහිච්ච එකචෙචා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතො හොති, සමාස්ස සාමඤ්ඤාචො අනනුපාපතො හොති, යො තං සාමඤ්ඤාත්ථං අනනුපාපුණිකා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති: ඉදං චො හිතාය ‘ඉදං චො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුසුඤ්ඤානී, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, චොකකම්ම ච සඤ්ඤාසතො වත්තන්ති. සො එවම්ස්ස චොදෙතඤ්ඤා: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරීයං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමඤ්ඤාචො අනනුපාපතො. තං තිං සාමඤ්ඤාත්ථං අනනුපාපුණිකා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං චො හිතාය ඉදං චො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුසුඤ්ඤානී. න සොතං ඔදහන්ති. න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති චොකකම්ම ච සඤ්ඤාසතො වත්තන්ති”ති. සෙය්‍යථාපි නාම ඔස්සකකන්තියා වා උස්සකකය්‍ය¹, පරමච්චිකිං වා ආලිඤ්ඤාය්‍ය, එවං සමපදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති?” අයං ඛො ලොහිච්ච පඨමො සත්ථා යො ලොකෙ චොදනාරහො, යො ච පනෙචරූපං සත්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා භූතා තච්ජා ධම්මිකා අනචජ්ජා.

1. උස්සකකය්‍ය, කෙසු වී.

13. ලොහිවවය, 'පසෙනදී කොසොල්ලරජ කසි කොසොල් දෙරටට අභිපති ව වෙතෙයි. කසි කොසොල් දෙරටැ උපදනා යම් ධනධාන්‍ය රැසෙක් වේ නම්, එය පසෙනදී කොසොල්ලරජ ම එකලා වැ වලදන්තේ නම්, අනුතට නො දෙන්නේ නම් මැනැවැයි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, එසේ කියනසුලු හෙ තෙම පසෙනදී කොසොල්ලරජු තිසා යැපෙන නොපටන් අනුතටත් ලාභානතරායකර වෙයි. ලාභානතරාය කරන්නේ ම හිතානුකම්පා නැත්තේ වෙයි. හිතානුකම්පා නැතියනුට සතුරු සිත එලැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එලැඹ සිටි කලා මිහදිවු වෙයි. ලොහිවවය, එසේ ම 'මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ ය, කුසල් දහම් ලැබ, මෙරමානට නො දෙසියැ යුතු යැයි ද අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද? පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, එසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමිඵයෙකැ යි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කුමක් කරන්නේ ද?' යි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම යම් කුලපුත් කෙනෙක් බුදුන් වදහල දහම් විනය නිසා සෝචන්පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, සෙදුගැමි-පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, අනගැමිපලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, රහන්පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, මෙසේ වූ මහත් ගුණ විශෙෂ ලබන් නම්, දිව්‍යභවයන්ගේ පහල වීම පිණිස දෙවියම් මුහුකුරවන් නම්, ඔවුන් හැමට ලාභානතරායකර වෙයි. ලාභානතරාය කරන්නේ ම ඔවුන්ට හිතානුකම්පා නැත්තේ වෙයි. හිතානුකම්පා නැත්තනුට සතුරු සිත එලැඹ සිටී. සතුරු සිත එලැඹ සිටි කල්හි මිහදිවු වෙයි. මිහදිවුතට මතු නිරය හෝ තිරිසන් යොන හෝ මේ දෙ ගති අතුරෙන් එක්තරා ගතියක් මම කියමි.

14. ලොහිවවය, යම් ශාසනා කෙනෙක් ලොවැ වොදනා ලැබියැ යුත්තෝ ද, යමෙකුත් මෙබඳු ශාසනානට වොදනා කෙරේ ද, ඒ වොදනාව ඇත්තත් සත්‍යත් දුහැමිත් නොවැරැදිත් වේ ද, එසේ වූ මේ ශාසනානු තිදෙනෙකි. කවර තිදෙනෙක් ද යන්: ලොහිවවය, මෙහි එක්තරා ශාසනාවරයෙක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිදිදට වන්නේ වේ ද, ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාඵය (මහණදමේ ඵලය) ඔහු විසින් නො ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාඵය නො ලැබ 'මෙය නොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය නොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සච්චතට දහම් දෙසයි. ඔහුගේ සච්චෝ ඔහු බස අසන්නට කැමැති නො වෙත්. ඔහුට කන් යොමු නො කෙරෙත්. දූත ගැන්ම පිණිස සිත නො එලවන්. ඒ ශාසනානුගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ම පවතින්. 'ආයුමෙන්හු වතාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිදිබවට පැමිණියෝ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාඵය නො ලද්දේ වෙයි. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්‍යාඵය නො ලැබ 'මෙය නොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය නොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සච්චතට දහම් දෙසයි. ඒ ඔබ බස සච්චෝ අසනු නො රිසියෙත්. එයට කන් යොමු නො කරන්. දූත ගැන්මෙහි සිත නො එලවන්. ශාසනා වූ ඔබගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ද පවතින්' යි ඒ ශාසනා තෙම මෙසේ වොදනා කරනු ලැබියැ යුතු වන්නේ ය. යමෙක් ඉවත් වැ යත්තියක වෙතට යන්නේ ද, නොකැමැත්තෙන් පිටුපා සිටි තැනැත්තිය වැලැද ගන්නේ ද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමිඵයක් කොට කියමි. එබඳු ශාසනා වූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? ලොහිවවය, යම් ශාසනාවරයෙක් ලොවැ වොදනා ලැබිය යුතු ද, මේ ඒ පලමු වන ශාසනා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාසනානට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව ඇත්ත ය, සත්‍ය ය, දුහැමි ය, නොවැරැදි ය.

15. පුතච්චරං ලොභිච්ච ඉධෙකච්චො සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤජේථා අනුප්පතො හොති. සො තං සාමිඤ්ඤජේථං අනුප්පජ්ඣිතො සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, න ච වොක්කමම සජ්ඣසාසනා චතතනති. සො එවමස්ස වොදෙතඛො: “අංගස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤජේථා අනුප්පතො. තං ත්වං සාමිඤ්ඤජේථං අනුප්පජ්ඣිතො සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො හිතාය, ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, න ච වොක්කමම සජ්ඣසාසනා චතතනති සෙය්‍යථාපි තාම සකං ඛෙතතං ඕනාය පරඛෙතතං නිඛිබ්බි-
 තඛං.¹ මඤ්ඤාය්‍ය, එවං සමපදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කර්සස්සි” ති. අයං ඛො ලොභිච්ච දුතියො සත්ථා යො ලොභෙ වොදතාරහො, යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදතා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනච්ඡා.

16. පුතච්චරං ලොභිච්ච ඉධෙකච්චො සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤජේථා අනුප්පතො හොති. සො තං සාමිඤ්ඤජේථං අනුප්පජ්ඣිතො සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා ත සුසුසුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, වොක්කමම ච සජ්ඣසාසනා චතතනති. සො එවමස්ස වොදෙතඛො: “අංගස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤජේථා අනුප්පතො. තං ත්වං සාමිඤ්ඤජේථං අනුප්පජ්ඣිතො සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුසුසුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, වොක්කමම ච සජ්ඣසාසනා චතතනති. සෙය්‍යථාපි තාම පුරුණං ඛකිනං ජිජ්ඣිතො අඤ්ඤං නචං ඛකිනං කරෙය්‍ය, එවං සමපදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කර්සස්සි” ති අයං ඛො ලොභිච්ච තතියො සත්ථා යො ලොභෙ වොදතාරහො, යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදතා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනච්ඡා.

1. නිද්දාහිතඛං. කෙසු ව,

15. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිව්වය, මෙහි එක්තරා ශාඤ්ඤාවරයක් යමක් පිණිස පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය නො ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය නො ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතව දහම් දෙසයි. ඒ සම්මතේ ඔහු බස් අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දුන ගැන්ම පිණිස සිත එළවා තබන්. ඒ ශාඤ්ඤාවරයේ අනුශාසනයෙන් ඉවත් ව නො පවතින්. "ආයුෂමත් තෙමේ යමක් පිණිස ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය නො ලද්දේ ය. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය නො ලැබ 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ, මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතව දහම් දෙසති. සම්මතේ ඒ ඔබගේ වචනය අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දුන ගැන්ම පිණිස සිත එළවා තබන්. ශාඤ්ඤාවරයෙන් ඉවත් වූ නො ද පවතින්. සිය කෙන හැර දමා අනුන්ගේ කෙතක් (වල් පැලෑටි උදුරා) ඉඟි කල සුතු කොට සිතන්නේ යම්සේ ද, එසේ මේ කරුණ ලාමක වූ ලොහබමියක් කොට කියමි. එබඳු ශාඤ්ඤාවූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද" යි ඒ ශාඤ්ඤාවරයේ මොදනා ලැබිය සුතු වන්නේ ය. ලොහිව්වය, ලොවැ යමෙක් මොදනා උච්ච නම්, මේ ඒ දෙවෙති ශාඤ්ඤාව ය. යමෙකුත් මේබඳු ශාඤ්ඤාවරයකුට මොදනා කෙරේ නම්, ඒ මොදනාව භූත ය, සත්‍ය ය, දහමි ය, නො වැරදී ය.

16. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිව්වය, මෙහි එක්තරා ශාඤ්ඤාවරයක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වෙයි. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතව දහම් දෙසයි. සම්මතේ ඔහු බස අසන්නට නො කැමැති වෙත්, ඔහුට කන් යොමු නො-කෙරෙත්. දුන ගනු පිණිස සිත එළවා නො තබන්. ඒ ශාඤ්ඤාවරයේ අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතින්. හෙ තෙම මෙසේ මොදනා ලැබිය සුතු වන්නේ ය: "ආයුෂමත් වනාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය ලද්දේ ය. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඤාචාර්ය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සිත පිණිස වේ' යැ යි සම්මතව දහම් දෙසති. සම්මතේ ඒ ඔබේ බස් අසනු කැමැති නො වෙත්. ඔබ බසට කන් යොමු නො කෙරෙත්. දුන ගැන්මට සිත එළවා නො තබන්. ඔබ අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතින්. පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියක් කොට කියමි. එ බඳු ශාඤ්ඤාවූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද" යි ඒ ශාඤ්ඤාවරයේ මොදනා ලැබිය සුතු වන්නේ ය. ලොහිව්වය, ලොවැ යමෙක් මොදනා ලැබීමට සුදුසු ද, මේ ඒ තෙවෙති ශාඤ්ඤාව ය. යමෙකුත් මේබඳු ශාඤ්ඤාවරයකුට මොදනා කෙරේ නම්, ඒ මොදනාව භූත ය, සත්‍ය ය, දහමි ය, නො-වැරදී ය.

ඉමෙ ඛො ලොහිව්ව තඤා සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ච පනෙවරුපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භුතා තච්ඡා ඛමිකා අනච්ඡා”ති.

17. එවං චුතො ලොහිව්වො බ්‍රහ්මඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච: “අඤ්ච පන භො ගොතමි කො චි සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො?”ති.

“අඤ්ච ඛො ලොහිව්ව සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො” ති.

“කතමො පන සො ඤා ගොතමි සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො” ති.

18. ඉධ ලොහිව්ව තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සමමා- සම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිස- දම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සද්දෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සසුම්ඤ්ඤාබ්‍රහ්මඤ්ඤා පඤ්ච සද්දෙවමනුස්සානං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකතා පච්චෙදෙති. සො ඛමිමං දෙසෙති ආදීඝලාභාණං මජ්ඣෙකලාභාණං පරියොසානකලාභාණං සාත්ථං සබ්‍රහ්මඤ්ඤා කෙවලපරි- පුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ඛමිමං සුඤ්ඤාති ගහපඨි වා ගහපඨිසුත්තො වා අඤ්ඤාතරසමි වා කුලෙ පච්චාරාතො. සො තං ඛමිමං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සඤ්ඤාං පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකති: “සම්මාධො සරුචාසො රජාපථො¹. අබ්බොකාපසා පබ්බජ්ජා. නසීදං සුඤ්ඤා අගාරං අරඤ්ඤාවසනා එකන්ත- පරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤාං සම්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිද්ධං. යනනුතාහං කෙසමසුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරසමා අනුතාරියං පබ්බජෙය්‍ය”ති.

19 සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකකිං පහාය මහන්තං වා භොගකකිං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤාතිපරිච්චං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤාතිපරිච්චං පහාය කෙසමසුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරසමා අනුතාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජ්ජො සමානො පාඨමොකකිංවරසංචුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අඤ්ඤාතොසු වජ්ජෙසු භයදසසාචි, සමාදාය සිකඛති සිකඛාපදෙසු, කාසකමෙත සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුඤ්ඤාච්චො සීලසම්පන්නො ඉද්දියෙසු භුත්තආරො භොජනෙ මහතඤ්ඤා සඤ්ඤාපච්චෙදෙඤ්ඤා සමන්තාගතො සනඤ්ඤාටෙඨා.

1. රජොපථො, කජ්චි.

ලොහිවය, ලොවැ යම් කෙනෙක් වොදනාඨී ද, මේ ඒ තුන් ශාඤ්ඤා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාඤ්ඤාවට වොදනා කෙරේ ද, ඒ වොදනාව සැබෑ ය, සත්‍ය ය, දූෂාමී ය, නො වැරදී ය.”

17. මෙසේ වදාල කල්හි ලොහිව බමුණු “පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනා නො ලැබිය යුතු නම්, එසේ වූ කිසි ශාඤ්ඤාවරයෙකුත් ඇද්ද?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (අතින්) විචාලේ ය.

“ලොහිවය, යමෙක් ලොව වොදනා ලැබිය යුතු නො වේ ද, එසේ වූ ශාඤ්ඤාවරයෙක් ඇත් ම යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාල සේක.

“පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනාර්ත නො වේ නම්, ඒ ශාඤ්ඤා තෙම කවරේ ද?” යි ලොහිව බමුණු පුළුවන.

18. ලොහිවය, මෙහි අර්භත් වූ සමාස්සමුද්ධා වූ විදුමරණ-සමපන්න වූ සුගත වූ ලොකවිත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි වූ දෙව්-මිතිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහල වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බලුන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබමුණන් සහිත සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා ජනපති මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වජීව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, (බවුනට) අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අවසන් හදුක කොට, අභි සහිත කොට, ව්‍යඤ්ඤා සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පරිශුද්ධ කොට දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයයෙන් සංගාහිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් උත්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ බමිය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුරජුහු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශුද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, ‘ගිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි, රජස්පඵ යෙකි, පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළිමහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්ධ-ලිඛිතයක් සේ කොට මේ බඹසර සරත්තට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනම නමු යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

19. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මද වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදී හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොකකිසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා භොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ, සල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නොවැරදී වූ කායවාක්කමියෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආච්ච ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දෙර ඇතියේ, බෞජුන්හි පමණ දත්තේ, (සත් තන්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන් වැදැරැම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන ගික්මෙයි.

20. කථංඤ්ච ලොභිව්ව භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිහිතදණ්ඩො නිහිතසන්තො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති දින්නාදුති දින්නාපාච්ඤ්චි අපේතෙන සුච්භූතෙන අත්තතා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාමාරී¹ විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්තො චේතො² පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්. පිසුණං වාවං පහාය පිසුණාය වාවාය පටිවිරතො හොති: ඉතො සුඤ්චා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමේසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුඤ්චා න ඉමේසං අකඛාතා අමුසං හෙදය; ඉති භික්ඛාතං වා සකඛාතා, සංභික්ඛාතං වා අනුසද්ධා, සමඤ්ඤාරාමො සමඤ්ඤාරතො සමඤ්ඤන්දී සමඤ්ඤකරණීං වාවං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්. ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාවා තෙලා කණණ්ණුඛා පෙමනීයා³ හදයඛිතමා පොරී බහුජනකාන්තා බහුජනමනාපා, නඵාරුපිං⁴ වාවං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්. සච්චප්පලාපං පහාය සච්චප්පලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්චවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානච්චිං වාවං භාසිතා හොති කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තච්චිං අත්චසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

21. නො ඛිජ්ඣාමභූතගාමසමාරඤ්ඤා පටිවිරතො හොති. ඵකභතතිකො හොති රතභූපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නච්චභිතවාදිතපිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිව්වලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනධාරිතා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමභාසයතා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජනපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති. ආමිකඛිඤ්ඤපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමංසපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාරිකපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති දුස්සිදුසපටිඤ්ඤාණා පටිවිරතො හොති.-

1. ආරාමාරී, මජ්ඣ. 2. චේතො, සං. 3. පෙමනීයා, මජ්ඣ. 4. ඵචරුපි, කඤ්චි.

20. ලොහිවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වෙද යත්: ලොහිවය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාධය හැරුණු ප්‍රාණසාධයෙන් වෙසෙසින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුල්ලුරු ඇත්තේ (දඹුල්ලුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආශ්‍රව ඇත්තේ (ආශ්‍රව නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමත්‍රියව පැමිණීමේ (මෙමත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි ගිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ. හේ අදන්තාදනස හැරුණු නොදුන් දු ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දුය ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දුය ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ. හේ අබිරමිසර දුරු ලා බබසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එසින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ. හේ බොරු කීම දුරු ලා බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කපා ඇත්තේ, ඇදුහිය යුතු කපා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ. හේ කේෂම කීම දුරු ලා කේෂම කීමෙන් වැලැක්කේ වේ: මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැනින් නො කියනසුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තැනින් නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුණවුන් (සමගිට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ. හේ රළු බිණුම් දුරු ලා රළු බස් දෙමුණෙන් වැලැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතැ වැදුගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙබැටිලි හැරුණු බොල් දෙබැටිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලාගෙහි කපා කරනසුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම් ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතැ තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

21. හේ බීජසමුත (පැල වන ද) ද, භූතසමුත (පැල වුණු ද) ද සිදි- මෙන් බිඳීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක් වේලේ වලදන බස් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වසනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇඟැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරසීමට කරුණු වන මල්ගදවිලෙවුන් දැරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කනවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු බානා පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළි- ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි.

අපේලකපටිඤ්ඤාණං පටිච්චරතො හොති. කුකකුටසුකරපටිඤ්ඤාණං පටි-
ච්චරතො හොති. භජ්ජිගවාසසවලවාපටිඤ්ඤාණං පටිච්චරතො හොති. ඛෙතතච්චු
පටිඤ්ඤාණං පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණගමනානුසොගා පටිච්චරතො
හොති. කසපිකකයා පටිච්චරතො හොති. භුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිච්-
රතො හොති. උකෙකාචනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිච්චරතො හොති.
ජේදනවධබ්බකිනවිපරාමොසආලොපසහසාකාරං පටිච්චරතො හොති.
ඉදම්පි'ඤ්ඤා හොති සීලසමිං.

22. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි
ගොජනානි භුඤ්ඤානා තෙ ඵවරුපං ඛිජ්ජගාමභුතගාමසමාරම්භං අනුසුඤ්ඤා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදො: මුලඛිජ්. බකිඛිජ්. ඵලඛිජ්. අඤ්ඤිජ්. ඛිජ්ඛිජ්මෙව
පඤ්ඤමිං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ඛිජ්ජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො
හොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා හොති සීලසමිං.

23. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි
ගොජනානි භුඤ්ඤානා තෙ ඵවරුපං සන්තතිකාරපටිඤ්ඤාගං අනුසුඤ්ඤා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදො: අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වජ්ජසන්තිධිං යාන-
සන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගතිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති
ඵවරුපා සන්තිකාරපටිඤ්ඤාගා පටිච්චරතො හොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා හොති
සීලසමිං.

24. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි
ගොජනානි භුඤ්ඤානා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුඤ්ඤා විහරන්ති,
සෙය්‍යපීදො: තච්චං ගීතං වාදිතං පෙකඛං අකඛානං පාණියාරං වේතාලං
කුම්භච්චුතං සොහනකං වණ්ඨාලං වංසං ඛොපනකං භජ්ජියුඤ්ඤා අස්සයුඤ්ඤා
මිහිසයුඤ්ඤා උසහයුඤ්ඤා අජයුඤ්ඤා මේණ්ඩියුඤ්ඤා කුකකුටයුඤ්ඤා වලටකයුඤ්ඤා
දණ්ඩියුඤ්ඤා මුට්ඨියුඤ්ඤා තිබ්බියුඤ්ඤා උයෙය්‍යධිකං බලඤ්ඤා සෙතාබ්බුතං
අභිකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිච්චරතො හොති.
ඉදම්පි'ඤ්ඤා හොති සීලසමිං.

එළුවන් බැවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළුන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ගිහියනට දුත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණත් නෙත යැමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හොරනරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පැමෙන්, හොර මනුෂ්‍යවලින් මිනුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිහියන් තොගිම් කිරීමෙන්, නාතා උපායයෙන් අනුන් රැවැටීමෙන්, අගනා දූගට හුරු නොඅගනා දූගක් පෙන්වා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙතරුක කම්මලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අන් පා ආදිය සිදීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැකැත් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

22. යම්ගේ සමහර හවත් මනණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, මූලවීර ද (ගිතුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි වීර ද (නුග ආදී පැල වන කඳ ද), පරුවීර ද (උක් උණ බට ආදී පැල වන පුරුක් ද), අග්‍රවීර ද (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දලු ද), පස් වනු වීරවීර ද (වී ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කී වීරසමූහ ද (පැල වන දෑ ද) භූතසමූහ ද (පැල වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් කුසුම් තැළුම් යැ හි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ වීර-ග්‍රාමිභූතග්‍රාමසමාරම්භයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

23. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මනණබමුණු කෙනෙක් සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කත දැ රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන දු රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතැ කී දු හැර (තවත් තල සතල් ඇ වුවමනා) පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම යන මෙසේ වූ සන්තිසිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලැදීමෙහි) යෙදී වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ හෝ සන්තිසිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

24. යම්ගේ සමහර හවත් මනණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, නැටුම් ගැසුම් වැසුම්, තටසමජ්ජා (තළුවන් සමූහයක් එක් වැ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාත (මහාභාරතාදිය කීම් හෝ ඇසීම), පාණීකර (අතින් ලොහොබෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), වේතාල (දඹුමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භචුත (සිවුරක් බෙර වැසුම්), යොගතක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගම්බුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට සෙනානු වශයෙන් නාද්දීන ගායනය හෝ ප්‍රතිගාතවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයො-ගුබ්බිඛාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසවිඛාවනය (මලවුන්ගේ ඇට හෝදු පුවද කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මිනුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැවෙළු-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුකරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං ජුතපමාදධිංතානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං ඛලිකං සපිකං සලාකාහත්ථං අකඛා පභිහවීරං වඛකකං මොක්ඛපිකං විභිඤ්ජකං පනතාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මිනෙසිකං යථාචර්ණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතපමාදධිංතානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛකං ගොනකං විතතකං පපිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හත්ථප්පරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිතප්පවෙණිං කාදලීම්භපචර-පච්චත්ථරණං සඋතතරච්ඡදං උහත්තාලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිනවිභුසනධිංතානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සමබාහනං ආදසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛකං සිඛාඛකං දණ්ඨකං නාළිකං ඛග්ගං ජතනං විත්තූපාහනං උණ්ඨිතං මණ්ණිං වාලවීජනිං ඕදනාති වජ්ජාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩිනවිභුසනධිංතානු-යොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං තීරවජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමන්තකථං නෙත්තකථං හගකථං සුඤ්ඤකථං අන්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගනිකථං ඤ්ඤිකථං යානකථං ගාමකථං තීගමිකථං තගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රි-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භධිංත-කථං පුඛ්ඛපතකථං නානතකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරවජානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං.

25. යම්සේ සමනර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අවපානකමය, දහපානකමය, අහස්දකෙමය, මඩුලු පැනුම, සන්ධිකා-ක්ෂිතාව, දැදකෙමය, කල්ලි ගැසුම, සලාආත්තකමය, ඉලකෙමය, කොළ-නලා පිඬුම, කෙමිතභුලින් හැම, කරණම ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙමය, කොළකැමියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්ෂිතාරථ පැදුම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙමය (පිටේ හෝ අනෙක් අකුරු ඇද ඒ කියවීම), සිතු දෑ කීම ක්ෂිතාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරැන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මේබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙමියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙමියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

26 යම්සේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සහලා සුඛය, පලහය, මහකොඳුපලහය, පියමනෙන් විසිතුරු කල එළොම්මුවා ඇතිරිය, එළොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදු එළොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෙත්තය), සිංහරූපාදී රූපවලින් විසිතුරු කල එළොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කල පසතුරුණ, කොසෙය්ස හුසින් විසු ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අසු පිට එළන ඇතිරිය, රිය එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කල ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කල මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුපියන් සහිත මහඟු යනන යන මේබඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

27. යම්සේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවඳහුණුගෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවඳ දියෙන් නැවීම, උරසිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැබ්පතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැදීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-පිලෙවුන් දැරීම, හසාහරණ දැරීම, හිස කුඩුමිඛිය බැඳීම, විසිතුරු සරයට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩු දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිඵමණ පැලැදීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරිමීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන දු පරිහොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු දු පරිහොග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

28. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා මොරකථා මහාමාත්‍යකථා සෙතාකථා හයකථා සුඛකථා අභාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ගයනකථා මාලාකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා තිගමකථා තහරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා (කුමාරකථා කුමාරිකථා) ගුරකථා විවිකථා කුමහසථානකථා තානාතිකථා ලොකාබ්‍යාසිකා කථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසවකථා යන මේ බඳු වූ තීරණික කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු හෝ මේ බඳු කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

29. යථා වා පනතනක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න ඤීං ඉමිං ඛම්මජීතයං ආජාතාසි. අහං ඉමං ඛම්මජීතයං ආජාතාමි. කීං ඤීං ඉමිං ඛම්මජීතයං ආජාතීසසසි? මිච්ජාපට්ඨනෙතා ඤීමසි. අහමිසමි සමමාපට්ඨනෙතා. සහිතංමෙ, අහහිතං තෙ¹. පුරෙ වචනීයං පච්ජා අචච. පච්ජා වචනීයං පුරෙ අචච. ආචිණ්ණං තෙ විපරවතතං ආරුපිතො තෙ වාදෙ. තික්ඝහිතො ඤීමසි. චර වාදපසමොක්ඛාය. තිබ්බසේහි වා සචෙ පභොසීති. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

30. යථා වා පනතනක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපං දුෂතය්‍යපභිණ්ණමිතානුසෙයානමනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිතතාතං බතනීයාතං ඩ්‍රාහමණාතං ගහපතීකාතං කුමාරාතං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුෂතය්‍යපභිණ්ණමිතානුසෙයාගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

31. යථා වා පනතනක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ කුහකා ව භොතති ලපකා ව තෙමිතතීකා ව තීසෙය්‍යසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං තිජ්ඣංසිතාරෙ. ඉති වා ඉති ඵවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

32. යථා වා පනතනක භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතීා තෙ ඵවරුපාය තීරච්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජීවන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: අභිතං නිමිතතං උප්පාතං සුපිතං ලකඛණං මුසිකච්ඡිතතං අග්ගිභොමිං දඛ්ඛිතභොමිං උප්පභොමිං තණ්ඩුලභොමිං සප්පිභොමිං තෙලභොමිං මුඛභොමිං ලොභිතභොමිං අභිතවිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා බතතවිජ්ජා සිච්චවිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකච්ඡිජ්ජා මුසිකච්ඡිජ්ජා සාකුණවිජ්ජා වාසභවිජ්ජා පකකච්ඡාතං සරපරිතතාතං මහපකඛං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරච්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජීවා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

1. සංහිතං මෙ, අසංහිතං නෙ?

29. යම්සේ ආතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම් ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කිමැයි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්නෙහි. මම් මැනැවින් පිළිපත්නෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දූය මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරදු ගිණය ය. මා විසින් තව දොස් නැගිණ. මා විසින් තිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැගූ දෙසින් මිදෙන්තව හැසිරව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මෙබඳු වූ උනුන් බැණ දෙබා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ බැණ දෙබා ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

30. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද “මෙහි යත්තැ. අසෝ තැනව එත්තැ. මෙය ගෙනැ යත්තැ. අතෝ තැනව මෙය ගෙනෙත්තැ”හි කල නියොග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආමැනියන්ගේ ක්‍රියායන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බඳු දුත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දුත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

31. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබන්තෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙක්‍ෂායෙන් අනුතව ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහතලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

32. යම්සේ ආතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්පාතලක්‍ෂණය, සවජන-ශාස්ත්‍රය, ලක්‍ෂණශාස්ත්‍රය, මුෂකච්ඡිත්තපිදුම, අශ්නිහොමය, දර්චිහොමය, භූෂහොමය, කණ්හොමය, තණ්ඩුලහොමය, සර්පිෂ්හොමය, තෙලහොමය, මුඛහොමය, ලොහිතහොමය, අංගපිදුම, වාශ්තුපිදුම, ක්‍ෂාත්‍රපිදුම, ශිව්පිදුම, භූතපිදුම, භූරිපිදුම, අභිපිදුම, විෂ්පිදුම, වෘශ්චිකපිදුම, මුෂකපිදුම, ශාකුතපිදුම, වායසපිදුම, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්‍ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරශ්චිතපිදුමයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දීපි පවත්-වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීරශ්චිතපිදුමයෙන් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

33. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුභමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතී, තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඛණං වජ්ජලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසීලකඛණං උසුලකඛණං ධනුලකඛණං ආට්ටිමලකඛණං ඉත්ථිලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසීලකඛණං හත්ථිලකඛණං අසසලකඛණං මහිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං කුක්කුටලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොධා-ලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

34. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුභමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතී, තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තීය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතීය්‍යානං හවිස්සති. අබහන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබහන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබහන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අබහන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

35. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුභමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතී, තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “ව්‍යද්ධොභො හවිස්සති. සුරිසග්ගොභො හවිස්සති. නකඛන්තොභො හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරිසානං පඨගමනං හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරිසානං උපපඨගමනං හවිස්සති. නකඛන්තානං පඨගමනං හවිස්සති. නකඛන්තානං උපපඨගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දීසාබ්‍යාභො හවිස්සති. භුමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුන්ද්‍රහි හවිස්සති. ව්‍යද්ධි-සුරිසනකඛන්තානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො ව්‍යද්ධොභො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරිසග්ගොභො හවිස්සති. එවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරිසානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරිසානං උපපඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛන්තානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛන්තානං උපපඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කා-පාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දීසාබ්‍යාභො හවිස්සති. එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්ද්‍රහි හවිස්සති. එවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරි-සනකඛන්තානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

33. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සාදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඩුලකුණු, ඊලකුණු, දුටුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිසුලකුණු, වහස්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, එඵලකුණු, බැටෙඵලකුණු, කුකුඵලකුණු, වඩුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරස්චිත විද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙබඳු වූ ද තිරස්චිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

34. යම්ගේ ඇතැම් පිත්වත් මහණබමුණෝ සාදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (හුද සදහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ තික්මිම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රච කුල හුන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රච කුලැ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුලතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. රච ඇතුලතැ සිටින රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. රච කුලැ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේගේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මේ බඳු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

35. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සාදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ වසුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද ගිරු දෙදෙනා තිසි මිහින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් තිසිමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සදගිරුන්ගේ ද නකත් තරුන්ගේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුබව වන්නේ ය. වසුග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සුසීග්‍රහණය මේබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. නකත්‍රග්‍රහණය මේබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සද ගිරුන් තිසි මිහින් යෑම මේබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සද ගිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යෑම මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පඵගම්නය මේබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පඵගම්නය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. දිග්දහය මේබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මේබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස්ගෙරැවුම් මේබඳු පල දෙන්නේ ය. සදගිරුන්ගේ ද නකත්තරුවල ද උදවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මේ බඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුවෝ, මේ බඳු තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී, තෙ ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛබ්බවසීකා භවිස්සති. දුඛබ්බවසීකා භවිස්සති. සුභිකඛං භවිස්සති. දුඛිකඛං භවිස්සති. ඛෙමං භවිස්සති. භයං භවිස්සති. රොගො භවිස්සති. ආරෝග්‍යං භවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

37. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී, තෙ ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුඬගබ්බකරණං ජිව්හාතිස්ථානං හසුසංභතනං හස්ථාභිජ්ජානං හසුජ්ජානං කණණ්- ජ්ජානං ආදුසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදීච්චුපට්ඨානං මහකු- පට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිව්හායනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරච්ඡාන- විජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

38. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී, තෙ ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඨිකමමං භුතකමමං භුරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්චකමමං වජ්චපරිකීරණං ආවමනං නභාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උඬවිච්චෙවනං අධොවිච්චෙවනං සීසවිච්චෙවනං කණණ්ඤෙලං තෙතනපපනං නජ්චකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකීයං සලලකතීයං දුරකතීකීච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපපදනං ඕසධීනං පටිමොකෙඛා. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිච්චරතො භොති. ඉදමපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

36. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාකති සංඥ තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලොකායතනශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

37. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අඹුසැමියන් එක් වන්නට තකත් කීම, අඹුසැමියන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැරැ දීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගබ් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවයුලු බැඳීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැපීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබපතෙහි දෙවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවිදේශක ලවා ජෙන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දපා මුට්ටි ගිනිජල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳැවීම යන මේ හෝ අන් මෙ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

38. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකිරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුත් නැවීම, සෙන් පතා ගිනි පිදීම, ගිනියනට වමන කැරැවීම, බඩ විරේක කැරැවීම, ලය විරේකයට බේන් දීම, වස්ති කිරීම ශීඝ්‍රවිරේචන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිනියන් සදහා ඇඟ පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිනියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිනියන්ගේ ඇඟ උල්ඇත ලෙඩට බේන් කිරීම, ගිනියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

39. ස ඛො සො ලොහිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නා න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සොයථාපි මාණව ඛතතිශයං මුඛිච්චිතො නිහතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චස්සිකතො. එවමෙව ඛො ලොහිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො අජකිත්තං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොහිව්ව භික්ඛු සීලසම්පන්නා හොති.

40. කථංඤ්ච ලොහිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්චාඤ්ච හොති? ඉධ ලොහිව්ව භික්ඛු චක්ඛනා රූපං දිස්ථා න නිමිත්තභ්ගාහි භොති නානුඛ්‍ය-ඤ්චනභ්ගාහි. යජ්ඣාධිකරණමෙතං චක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛන්ද්‍රියං. චක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං පුජ්ඣා -පෙ- භාණෙන ගකිං ඝායිත්ථා- පෙ- ජ්වහාය රසං සායිත්ථා -පෙ- කාශෙන ථොච්ච්චං පුජ්ඣා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්ගාහි භොති නානුඛ්‍යඤ්චනභ්ගාහි. යජ්ඣාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්ස-වෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජකිත්තං අඛ්‍යාමසකපුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොහිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්චාඤ්ච හොති.

41. කථංඤ්ච ලොහිව්ව භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ච සමන්තාගතො හොති? ඉධ ලොහිව්ව භික්ඛු අභිකකනොන පටිකකනොන සම්පජානකාරී භොති. ආලොකිමන විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සම්මඤ්ජෙන පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සඛ්ඝාටිපත්තවීචරධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාරපස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති ගතෙ සිතෙ නිසිනොන පුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො ලොහිව්ව භික්ඛු සතිසම්ප-ජ්ඤෙඤ්ච සමන්තාගතො හොති.

39. ලොහිවවය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසමපන්න වූයේ, ශීල-
 සංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහල විය හැකි බියක්
 නො දකී. ලොහිවවය, ඝෘත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු
 සතුරන් ඇති ඝෘත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි
 බියක් යම්ගේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන්
 ශීලසමපන්න වූයේ, ශීලසංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින්
 විය හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශීලසකකියෙන් සමන්විත
 වූයේ සිය සත්ත්ව නිදෙස් වූ කායික වෛතසික සුඛය පිදී. ලොහිවවය,
 මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලසමපන්න වේ.

40. ලොහිවවය, මහණ තෙමේ කෙසේ තම ඉදුරන්හි වැසු දොර
 ඇත්තේ වේ ද යත්: ලොහිවවය, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ
 ඇසින් රූපයක් දැක ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ළනා ගන්නේ වේ.
 ශුභාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගන්නේ
 වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුරිඤ්ඤා වසා නොගෙන වසන්තසුගේ
 විතතසන්නානය විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ
 ලුහුබදනාහු ද ඒ වක්කුරිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී.
 වක්කුරිඤ්ඤාය රකී. වක්කුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ
 අසා ... නාසායෙන් ගඳ ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙත් රස ආස්වාදය කොට...
 කයින් ස්ප්‍රඵව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දු) ස්ප්‍රඵ කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන
 දැන ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගන්නේ නො වේ. ශුභාදිවශයෙන්
 ආකාර සිතට ගන්නේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤාය ...
 ඝ්‍රාණෙඤ්ඤාය ... ජ්‍යෙෂ්ඨඤ්ඤාය ... කායෙඤ්ඤාය ... මනඉඤ්ඤාය සංවර කොට
 ළනාගෙන වසන්තසුගේ විතතසන්නානය විෂමලොභ දොමනස් ආදී
 ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ ලුහුබදනාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤායාගේ ...
 ඝ්‍රාණෙඤ්ඤායාගේ ... ජ්‍යෙෂ්ඨඤ්ඤායාගේ කායෙඤ්ඤායාගේ ... මනඉඤ්ඤායාගේ
 සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ඝ්‍රාණ ... ජ්‍යෙෂ්ඨ ... කාය ... මනඉඤ්ඤාය
 රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන්
 සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යාසෙකසුඛය (ලකලෙසුන්ගෙන් ඕග්‍ර
 නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුඛය) පිදී. ලොහිවවය, මෙසේ මහණ
 තෙමේ ඉඤ්ඤාසංවරය වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

41. ලොහිවවය, මහණ තෙමේ කෙසේ තම ස්මාන්තමුප්පජාතනයෙන්
 (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද යත්: ලොහිවවය, මෙ සස්තෙහි මහණ
 තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරලා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දැන ම (එය)
 කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි)
 මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි,
 දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුර ද
 පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි.
 ආහාර ගැත්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටිකැවිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස
 පිදීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින්
 දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි තිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි
 නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ලොහිවවය, මෙසේ මහණ
 තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

42. කථංඤ්ච ලොහිවව භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධ ලොහිවව භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡ්පරිහාරියෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි ලොහිවව පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛේති සපත්තභාරො'ව භේති, එවමෙව ඛො ලොහිවව භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡ්පරිහාරියෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ලොහිවව භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

43. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඩකේන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විවිත්තං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤො රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වතපත්ථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කනොනා නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

44. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣේන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිභොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්තවිතොනා විහරති සබ්බපාණභුතභිතානුක්කමපී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිභොධෙති. චිතමිද්ධං පහාය විගතචිතමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤී සතො සම්පජ්ඣො චිතමිද්ධා විතතං පරිභොධෙති. උද්ධච්චකුක්කච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතොනා. උද්ධච්චකුක්කච්චං විතතං පරිභොධෙති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිභොධෙති.

45. සෙය්‍යථාපි ලොහිවව පුරිඡො ඉණං ආදය කම්මනො පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣෙය්‍යං, සො යානි ච පොරුණානි ඉණමුලානි තානි ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදය කම්මනො පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣෙය්‍ය. තො'හං යානි ච පොරුණානි ඉණමුලානි තානි ච බ්‍යන්තිඅකාසිං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණායා”ති. සො තතො නිදන්ථ ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේය්‍ය සොමනස්සං-

42. ලොහිවමය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: ලොහිවමය, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. ලොහිවමය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදී අට පිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. ලොහිවමය, මෙසේ මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

43. ලොහිවමය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී ශීලසකකයෙන් ද සමීච්චින වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමානිසම්-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුභවයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාක්කමුල පච්චිත කදුරැළි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුත්‍රා කිසි සෙනස්තක් හඳුනා නොගනී. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ, පසුබත් සෙවීමේ පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කම්මහනට යොමු කොට සිහි එලවා හිඳී.

44. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදනසකකය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විභවමහණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතීන් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රභේදය (මත්‍රාධාය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සන්‍යානමිඳාය හැර, පහ වූ සන්‍යානමිඳාය ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිඤ්ඤානුත් නුවණිනුත් යුක්ත වූයේ වෙසෙයි. සන්‍යානමිඳාය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහුන්බවත්) කුකුසත් (කල නො කල දූයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිහින් දුරු ලා, අනුඛත වැ (නොසංහුන් බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු ස්වකීය විතතසන්‍යානාය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

45. ලොහිවමය, යම්හේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කමාන්ත කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමාන්ත සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම්, එය අඹුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමාන්ත කෙළෙමි. ඒ මාගේ කමාන්ත සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අඹුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මුදා ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

46. සෙය්‍යථාපි ලොහිව්ව පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිනො බාලුහ-
 භිලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමන්තා, සො
 අපරෙන සමයෙන තමහා ආබාධා මුලේවය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
 සීයා වස්ස කායෙ බලමන්තා, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ ආබාධිකො
 අහොසිං දුක්ඛිනො බාලුහිලානො. හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසී. න වස්ස
 මෙ අසී කායෙ බලමන්තා. සො’මහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො.
 හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙහී. අත්ථි ච මෙ කායෙ බලමන්තා”ති. සො තතො නිදුතං
 ලහෙඵ පාමොඡ්ඡං, අධිගචේජ්ජය්‍ය සොමන්තස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි ලොහිව්ව පුරිසො බක්ඛිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
 අපරෙන සමයෙන තමහා බක්ඛිනාගාරි මුලේවය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බයෙන,
 න වස්ස කීඤ්චී හොගානං වයො, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ
 බක්ඛිනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමහා බක්ඛිනාගාරි මුත්තො
 සොත්ථිනා අබ්බයෙන. තත්ථි ච මෙ කීඤ්චී හොගානං වයො”ති. සො
 තතො නිදුතං ලහෙඵ පාමොඡ්ඡං, අධිගචේජ්ජය්‍ය සොමන්තස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි ලොහිව්ව පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාධිනො පරු-
 ධිනො න යෙනකාමඛිගමො, සො අපරෙන සමයෙන තමහා දුසබ්‍යා
 මුලේවය්‍ය අත්තනාධිනො අපරුධිනො භුජ්ඣෙසො යෙනකාමඛිගමො, තස්ස
 ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ දුසො අහොසිං අත්තනාධිනො පරුධිනො
 න යෙනකාමඛිගමො. සො’මහි ඵතරහි තමහා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තනාධිනො
 අපරුධිනො භුජ්ඣෙසො යෙනකාමඛිගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඵ
 පාමොඡ්ඡං, අධිගචේජ්ජය්‍ය සොමන්තස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි ලොහිව්ව පුරිසො සධිනො සහොගො කන්තාරඤ්චාන-
 මඤ්ඤං පට්ටපඤ්ඤය්‍ය දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං, සො අපරෙන සමයෙන තං
 කන්තාරං නිජ්ඣරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපාපුණ්ණෙය්‍ය බෙමං
 අප්පට්ඨයං, තස්ස ඵචමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ සධිනො සහොගො
 කන්තාරඤ්චානමඤ්ඤං පට්ටප්ඤ්ඤං දුබ්භිකඛං සප්පට්ඨයං. සො’මහි ඵතරහි
 තං කන්තාරං නිජ්ඣණ්ණො සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පත්තො බෙමං අප්පට්-
 භය්‍ය”නති. සො තතො නිදුතං ලහෙඵ පාමොඡ්ඡං, අධිගචේජ්ජය්‍ය සොමන්තස්සං-

50. ඵචමෙව ඛො ලොහිව්ව භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුගං යථා
 බක්ඛිනාගාරං යථා දුසබ්‍යං යථා කන්තාරඤ්චානමඤ්ඤං, ඵචං ඉමෙ පඤ්ච
 නීවරණෙ අප්පට්ඨෙ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ලොහිව්ව ආතණ්ණං,
 යථා ආරුහ්ණං, යථා බක්ඛිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා බෙමන්තභුමිං,
 ඵචමෙව ඛො ලොහිව්ව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නීවරණෙ පභිණෙ අත්තනි
 සමනුපස්සති.

46. ලොහිවවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් ගරාහී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන්වී ඇති ලෙබෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

47. ලොහිවවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් ගිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බන්ධන වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ ගිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතෙයින්) ඔහුගේ කිසි නොගවිනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර ගිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් බන්ධන වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ ගිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයතට කිසි විනාශයක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

48. ලොහිවවය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැන භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

49. ලොහිවවය, යම්සේ බන්ධනව වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උවදුරා ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධක පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උවදුරා නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර බන්ධන ඇතියෙමි, භොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බඩුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. නිරුපද්‍රැව භයරහිත ගම්කට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

50. ලොහිවවය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් ගිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ලොහිවවය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, ගිරගෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරා නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරා වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

51. තසසීමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොඡං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
ච්ඡති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති.

52. සො විච්චේච්ච කාමෙහි විච්ච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං
සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො
ඉමමේච කායං විචෙකජේන පිතිසුඛේන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජේන
පිතිසුඛේන අපච්චං භොති.

53. සෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච දකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකනෙතවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යානියච්චිණ්ණාති ආකිරිනා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරි-
පෙථාසකං සනෙතය්‍ය, සායං න්‍යානීයපිණ්ණි සෙනභානුගතා සෙනභපරෙතා
සන්තර්ඛාතිරු චුට්‍වා සෙනභෙන න ච පඤ්ඤා, එවමේච ඛො ලොහිච්ච
භික්ඛු ඉමමේච කායං විචෙකජේන පිතිසුඛේන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජේන
පිතිසුඛේන අපච්චං භොති.

54. යමපි ලොහිච්ච භික්ඛු විච්චේච්ච කාමෙහි විච්ච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි
සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජ
විහරති, සො ඉමමේච කායං විචෙකජේන පිතිසුඛේන අභිසංඤ්ඤා
පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස
විචෙකජේන පිතිසුඛේන අපච්චං භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සමාධිසම්.

55. යසම් ඛො ලොහිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං
අධිගච්ඡති අයමපි ඛො ලොහිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරතො
යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අනච්ඡා
අධම්මිකා සාවජ්ජා.

56. පුත්‍ර ව පරං ලොහිච්ච භික්ඛු විතකකවිචාරනං චූපසමා අරඤ්ඤා
සම්පසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතීයං කුංචං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේච කායං සමාධිජේන
පිතිසුඛේන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛේන අපච්චං භොති.

51. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පහ දක්වා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතූ ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ තාමකය සංහිදේ. සංහුන් තාමකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

52. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසභිත, විචාරසභිත, විවේකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු බ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජකය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පඨී කෙරෙයි. සියලු අඟ පසඟ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්තා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

53. ලොහිව වය, යම්ගේ කපුවෙක් (කිලිගෙක්) හෝ කපුවකුගේ (කිලිකකුගේ) අතුවැස්සෙක් හෝ ලොහොතලියෙක තාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඹු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඹු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුක්ත වූයේ, ඇතුළත පිටත සියල්ල ම දියෙන් පැතිරු හියේ, දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද, ලොහිව වය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජකය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පඨී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අඟ පසඟ ඇති මුළු කයෙහි විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

54. ලොහිව වය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසභිත, විචාරසභිත, විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහතක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හාත්පස පැතිරු ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෑ විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතිරු ගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

55. ලොහිව වය, යම් ශාඤ්ඤාවරයකු නිසා සවු තෙම මේබදු මහත් ගුණ-විශේෂයක් ලබා ද. ලොහිව වය, මේ යමෙක් ලොවැ වොදනාවට නොසුදුසු නම් එසේ වූ ශාඤ්ඤාවරයෙකි. යමෙක් මේබදු ශාඤ්ඤාවට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අසත්‍ය ය, නො දූහැමි ය, වරද සහිත ය.

56. ලොහිව වය, නැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී-විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ඉඬාව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතූ එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි බ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, හැම තැන ම ස්පඨී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයේ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරු නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

57. භෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච උදකරහදො උබ්භිදොදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරන්ධමාය දීඝාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකඛිණොය දීඝාය උදකස්ස ආයමුඛං, න චච්ඡිමාය දීඝාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උතතරුය දීඝාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලොන කාලං සමමා ධාරං අනුසාවෙච්ඡය්‍ය, අථ ඛො තමහා ච උදකරහදො සීතා වාරිධාර උබ්භිජ්ජිමා තමෙව උදකරහදො සීතෙන වාරිනා අභිසංඤ්ඤාය පරිසංඤ්ඤාය පරිපුරොය පරිපථරොය, නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිනා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරොති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති.

58. යමපි ලොහිච්ච භික්ඛු විතකකච්චාරානා වූපසමා අජකිතතං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදීභාචං අවිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුභං උපසමපජ්ඡ විහරති, භො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරොති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සමාධිසමී.

59. යසමිං ඛො ලොහිච්ච සත්ථි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොහිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධිමමිකා සාවජ්ජා.

60. පුත ච පරං ලොහිච්ච භික්ඛු පිතියා ච විරුහා උපෙකකිකො ච විහරති සතො සමපජානො සුඛිඤ්චි කායෙන චට්ඨංවෙදෙති. යනතං අරියං ආවිකකන්ති 'උපෙකකිකො සන්මා සුඛිච්චාරී'ති තං තතියං කුභං උපසමපජ්ඡ විහරති. භො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරොති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්චං භොති.

57. ලොහිවම, යම්ගේ යටු උල්පත්තීන් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිග ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම දිගින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිග වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසින්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙක් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතිරී වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො මැත් ද, ලොහිවම, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛය පැතිර වැද නො ගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

58. ලොහිවම, මහණ තෙම විතකීටිවාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැකැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්තිත, විවාර රහිත,සමාධියෙන් පහල වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවෙදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයකට පැමිණි වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

59. ලොහිවම, යම් ශාස්තාවරයකු නිසා සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණවෙසෙසක් ලබා ද ලොහිවම, මේත්.ලොවැ වොදනාවට නොසුදුසු වූ ශාස්තාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තාහට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභුතය, අතථස ය, නො දූහැමි ය, වරද සහිත ය.

60. තැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) ලොහිවම, මහණ තෙමේ ප්‍රීතියගේ ද විරහයෙන් (පහ විමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ක වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වැ වෙසෙයි. (දහත්) සුවය ද කසින් විදී. ආසීගේ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැබූ 'උපෙක්කාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ' යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

61. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරීකිතියං වා අපෙසකච්චාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරීකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුග්ගතාති අනෙතාතිච්චෙතොසීති, තානි යාවචග්ගා යාව ච මුලා සීතෙන වාරිනා අභිසංනනාති පරිසංනනාති පරිපුරුති පරිපුට්ඨාති, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරීකාතං වා සීතෙන වාරිනා අපචුටං අසං, එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංනෙති පරිසංනෙති පරිපුරෙති පරිපුට්ඨති. තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපචුටං භොති.

62. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙකඛකො ච විහරති සතො සමපජාතො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආවිකඛනති 'උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතියං කුඛාතං උපසමපජ්ජ විහරති සො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංනෙති පරිසංනෙති පරිපුරෙති පරිපුට්ඨති, නාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපචුටං භොති, ඉදමපි'සං භොති සමාධිසමිං.

63. යසමිං ඛො ලොභිච්ච සන්ධරි සාවකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සත්තා යො ඉලාකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ධාරං වොදෙති සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

64. පුත ච පරං ලොභිච්ච භික්ඛු සුඛසං ච පහාතා දුකඛසං ච පහාතා පුඛෙච්ච සොමනසංදොමනසංතං අන්ධගමා අදුකඛමසුඛං උපෙකඛා-සතිපාරිසුඤ්ඤිං චතුසං කුඛාතං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤෙන චේතසා පරියොදනෙන එරිඤ්ඤා නිසිනෙතො භොති. තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුඤ්ඤෙන චේතසා පරියොදනෙන අපචුටං භොති.

65. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො ඔදනෙන චන්දෙන සසීසං පාරුපිඤ්ඤා නිසිනෙතො අසං, තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං ඔදනෙන චන්දෙන අපචුටං අසං, එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤෙන චේතසා පරියොදනෙන එරිඤ්ඤා නිසිනෙතො භොති. තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුඤ්ඤෙන චේතසා පරියොදනෙන අපචුටං භොති.

66. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු සුඛසං ච පහාතා දුකඛසං ච පහාතා පුඛෙච්ච සොමනසංදොමනසංතං අන්ධගමා අදුකඛමසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුඤ්ඤිං චතුසං කුඛාතං උපසමපජ්ජ විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤෙන චේතසා පරියොදනෙන එරිඤ්ඤා නිසිනෙතො භොති, තාසං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසං පරිසුඤ්ඤෙන චේතසා පරියොදනෙන අපචුටං භොති. ඉදමපි'සං භොති සමාධිසමිං.

61. ලෝකිවම, යම්ගේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබේර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබේර හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොනැගුණේ, දිය කුලා ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබේරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලෝකිවම, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. භාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලයි. හැම පරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

62. ලෝකිවම, මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද හැර ලීමෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ සිහි ඇති වැ නුවණ ඇති වැ වෙසේ. සුවයත් නාමකයින් විදි. 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව වූ පුසුම් ඇත්තේයැ'යි ආසීයෝ' යමක්නු දක්වත් නම්, ඒ තෙවෙනි බ්‍යානග ලැබ වෙසේ. හේ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් මේ කය ම තෙමයි. කය සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. පැතිර වැදගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නොවෙයි යන යමක් ඇද් ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියක් වෙයි.

63. ලෝකිවම, යම් ශාස්තාවරයකු කෙරෙහි වැස සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, මේන් ලොවැ වොදනාවට නො හුදු වූ ශාස්තාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තාකට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභුතය, අතථ්‍ය ය, නො දැනුම් ය, වරද සහිත ය.

64. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) ලෝකිවම, මහණ තෙමේ සුඛ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඛ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමිනස් දෙදෙනාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානග ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

65. ලෝකිවම, යම්ගේ පුරුෂයෙක් හුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි හුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලෝකිවම, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයැ පිරිසිදු පබසර සිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. ලෝකිවම, මහණ තෙම සුඛවෙදනාව ද දුක් වෙදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දෙමිනසුන් පහ වැ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්ඛාවත් සමාතියත් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවුවන දහන් ලැබ වෙසෙයි. එසින් හෙ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

67. යසම්ච ඛො ලොහිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොහිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

68. පුත ච පරං ලොහිච්ච සො භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතොත පරිසුද්ධො පරිසොදානෙ අතභගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොත ඤාණදසානාය විතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො ඵචං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමභාභුතිකො මාතාපෙනතිකසමභාවො ඔදනකුමමාසුපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදුන-හෙදනවිඤ්ඤාසනධම්මො ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ථ සීතං ඵන්ථ පටිබ්බානති.

69. ගෙය්‍යථාපි ලොහිච්ච මණ්ණි චෙඵරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචෙඡා විප්පසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පනො, තත්‍රස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා. තමෙතං චික්ඛුමා පුරිසො හජෙඨ කර්ණිං පච්චචෙතෙඛය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි චෙඵරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචෙඡා විප්පසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පනො. තත්‍රදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති, ඵචමෙච ඛො ලොහිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතොත පරිසුද්ධො පරිසොදානෙ අතභගණේ විගතූපකක්ඛලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොත ඤාණදසානාය විතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො ඵචං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමභාභුතිකො මාතාපෙනතිකසමභාවො ඔදනකුමමාසුපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමදුනහෙදන-විඤ්ඤාසනධම්මො ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ථ සීතං ඵන්ථ පටිබ්බානති.

70. යමපි ලොහිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතොත පරිසුද්ධො -පෙ- ඵචං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ථ සීතං ඵන්ථ පටිබ්බානති, ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

71. යසම්ච ඛො ලොහිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොහිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජ්ජා.

67. ලොහිච්චය, යම් ආස්නාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු උදර භුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, මේ ද ලොවැ වොදනාභී නොවූ ආස්නාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ආස්නාහට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

68. තව ද (අනෙකක් කියමි.) ලොහිච්චය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකක වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිපි නැති වූ කල්හි, පහ වූ වින්තොපක්ලේශ ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදුශීනා භාවනාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදුශීනාභූතය පිණිස (පරිකමී) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියත්තේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරනුවට සුවඳ විලෙවුන් ගැල්වියැ යුතු බව ද, ලෙඛ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, එසේ කල ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

69. ලොහිච්චය, යම්සේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයක පහල වූ, අටැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කල, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිපිතුරු වූ, බොවනාදි සියලු ආකාරයෙන් සුන් වෙරළමිණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, ඇටැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කල, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිපිතුරු වූ, සියලු බොවනාදි ආකාරයෙන් සම්පුණ්ණ වූ වෙරළමිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ පඬුවත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ මේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, ලොහිච්චය, එපරිද්දෙන්ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදුශීනාභූතය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය. සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියත්තේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරනව සුවඳ විලෙවුන් ඉලියැ යුතු බව ද, ලෙඛ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කල යුතු බව ද, ඒ කලත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

70. ලොහිච්චය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ... මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැඳුණේ යැ” යි මෙසේ දනී යන යමක් ආද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

71. ලොහිච්චය, යම් ආස්නාවරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙමේ මෙබඳු උදර භුණවිශෙෂයක් ලබා නම්, ලොහිච්චය, මේ ද ලොවැ වොදනාභී නොවූ ආස්නාවරයෙකි. යමෙකුත් මේබඳු ආස්නාහට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

72. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්දතෙ අනඛගණේ විගනුපකකීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ජියං.

73. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො මුඤ්ඤමහා ඉසිකං පවාගෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: 'අයං මුඤ්ඤො, අයං ඉසිකා. අඤ්ඤො මුඤ්ඤො, අඤ්ඤො ඉසිකා. මුඤ්ඤමහා ඤෙච ඉසිකා පබ්බලොහා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන ලොභිච්ච පුරිසො අසිං කොසියා පවාගෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: 'අයං අසි අයං කොසි. අඤ්ඤො අසි, අඤ්ඤො කොසි. කොසියා ඤෙච අසි පබ්බලොහා 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන ලොභිච්ච පුරිසො අභිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: 'අයං අභි, අයං කරණො. අඤ්ඤො අභි, අඤ්ඤො කරණො. කරණො ඤෙච අභි උඛගනො'ති. ඵවමෙච ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්දතෙ අනඛගණේ විගනුපකකීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමහා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ජියං.

74. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ජියං, ඉදමපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

75. යසම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති. අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සපාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අනච්ඡා අධමමිකා සාවඡ්ඡා.

76. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්දතෙ අනඛගණේ විගනුපකකීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චක්ඛමාති: ඵකො'පි හුත්වා ඛුත්වා භොති. ඛුත්වාපි හුත්වා ඵකො භොති. ආවිභාවං තිරෙභාවං තිරෙකුඛ්ඛිං තිරෙපාකාරං තිරෙපබ්බතං අසඡ්- මාතො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුඡ්ඡතිමුඡ්ඡං කරෙති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිඡ්ඡමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලබ්බකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ජිමුඤ්ඤියෙ ඵවං මහිද්ධිකෙ ඵවං මහානුභාවෙ පාණීත: පරමසති පරිමඡ්ඡති. යාව චුභමිලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (සෘණි ඉපැදුවීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසගිත් යුත්, විකල නො වූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

73. ලොහිවටය, යම්හේ පුරුෂයෙක් මුදුතණගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුදුතණගස ය, මේ එහි තණකුරය. තණ ගස එකෙකි, එහි කුර අනෙකෙකි. මුදුතණ ගස කෙරෙන් ම එහි කුර මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවටය, යම්හේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය. කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවටය, යම්හේ වනාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැව ය. තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙන් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවටය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි. මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් ශරීරයක් මවා පායි.

74. ලොහිවටය, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් යුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් ශරීරයක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

75. ලොහිවටය, යම් ශාස්තෘවරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිවටය, මේ ද ලොවැ වොදනාහි නොවූ ශාස්තෘවරයෙකි. යමෙකුත් මෙබඳු වූ ශාස්තෘහට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

76. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (=සෘණියට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සෘණිවිධඥානය පිණිස (අභිඥාපාදක පරිකම) සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකපිට වූ සෘණිවිධය (සෘණි කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සපඨී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරෙයි, ලබයි): පියෙව්ගෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සෘණි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළි දු එකෙක් වෙයි. නමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). බිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පථිතයෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙහුගේ මැදින් විනිවිද යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලීම), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (ගට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ ගෙයි. පක්‍ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලහින් (=උරුබඛාසනයෙන්) ගෙයි. මේයා මහරඹි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද අතින් පරාමභීත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (බමමොබ අත යවා) පිරිමදීයි. බබ්ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි.

77. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච දුකෙඛා කුම්භකාරො වා කුම්භකාරනොනවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මනනිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඤ්චයා තං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙයා, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිච්ච දුකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනොනවාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං දන්තසම්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්චයා තං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙයා, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිච්ච දුකෙඛා සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරනොනවාසී වා සුපරිකම්මකතසම්මිං සුවණ්ණසම්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඤ්චයා තං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙයා, එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චත්‍රුහොති: එකො'පි සුත්වා ඛසුධා භොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොනති. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතොන -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොනති, ඉදමපි'සු භොති පඤ්ඤාය

78. යසම්මිං ඛො ලොභිච්ච සන්තරි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්තායො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ව පනෙවරූපං සන්තාරං චොදෙති, සා චොදනා අභුතා අනච්ඡා අබමම්කා සාවරූපා.

79. සො ඵලං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන දිබ්බාය සොතධාතුයා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අභිකක්ඛන්තමානුසිකාය උභො සදෙදු සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරියො අධානමහපට්ටනො, සො සුණෙයා හෙරිසද්දමපි මුදිඛගසද්දමපි සබ්බපණවදෙණ්ඨිමසද්දමපි, තස්ස ඵවමස්ස: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුදිඛගසද්දෙ ඉති'පි සබ්බපණවදෙණ්ඨිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොන දිබ්බාය සොතධාතුයා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අභිකක්ඛන්තමානුසිකාය උභො සදෙදු සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

80. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො -පෙ- උභො සදෙදු සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉදමපි'සු භොති පඤ්ඤාය.

77. ලොහිවම, යම්සේ දක්ෂ කුමලෙක් හෝ කුමලක්නුගේ අතුවැරැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කල (=සකස් කල) මැව්වෙන් යම් යම් භාජන විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද- ලොහිවම, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇන්දතින් විසිතුරු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්නු අතුවැරැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කල දතෙහි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද- ලොහිවම, යම්සේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්නු අතුවැරැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කල රතෙහි යම් යම් සවණිවිකෘතියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද- එසේ ම ලොහිවම, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, පඨිවදන කල්හි, අංගණ රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ කල්හි, ස්විත කල්හි, අවල බවට පැමිණි සිටි කල්හි සාද්ධිවිධ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තමා ලයි. හේ එකෙක් වූ බොහෝ පරිදි වේ ... බබ්ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරෙයි. ලොහිවම, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි ... බබ්ලොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

78. ලොහිවම, යම් ආස්තාවරයකු කෙරෙහි සටු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණවෙසෙසකට පැමිණේ නම්, මේ ද ලොවූ වොදනාදී නො වූ ආස්තාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ආස්තාවට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථස ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

79. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රොත්‍ර-ධාතුව පිණිස (=දිවකන් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි හේ පිරිසිදු වූ, මිනිත්‍රත්තේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්ම සිටි දිවකතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද දුරු වූ ද, ලඟා වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි. ලොහිවම, යම්සේ මනිසෙක් දික් මහකට පිටුපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිගුබෙර හඬත් පණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට මේ බෙර හඬායි කියාත් මේ මිනිගුබෙර හඬා යි කියාත් මේ සක් හඬ යෑ, මේ පණාබෙර හඬ යෑ, මේ ගැටබෙර හඬ යෑ යි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවම, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (කමණ්ණම) වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍ය-ශ්‍රොත්‍රධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිත්‍රත්තේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්ම දිවකන්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත්, දුරු වූත් ලඟා වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. ලොහිවම, ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලඟා වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අසයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

81. යසමිං ඛො ලොභිච්ච සන්ධරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සසායො ලොකෙ න චොදනාරභො. යො ච පනෙවරුපං සන්ධාරං චොදෙති, සා චොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවච්ඡා.

82. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අතභිගණේ විගනුපකඤ්චෙස මුද්දුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපපතෙත චෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීතනාමෙති. සො පරසතතානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පචානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පචානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පචානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පචානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පචානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පචානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පචානාති. සඛිතිතතං වා විතතං සඛිතිතතං විතතනති පචානාති. විකඤ්චිතතං වා විතතං විකඤ්චිතතං විතතනති පචානාති. මහඤ්ඤානං වා විතතං මහඤ්ඤානං විතතනති පචානාති. අමහඤ්ඤානං වා විතතං අමහඤ්ඤානං විතතනති පචානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පචානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පචානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පචානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පචානාති. විමුක්තතං වා විතතං විමුක්තතං විතතනති පචානාති. අවිමුක්තතං වා විතතං අවිමුක්තතං විතතනති පචානාති.

83. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච ඉන්ධී වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනකචාතිකො ආදසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අචෙඡ්ච වා උදක-පතෙත සකං මුඛනිමිතතං පච්චචෙකඛමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, ඵචමෙච ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අතභිගණේ විගනුපකඤ්චෙස මුද්දුගුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපපතෙත චෙතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීතනාමෙති. සො පරසතතානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පචානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පචානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පචානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පචානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පචානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පචානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පචානාති. සඛිතිතතං වා විතතං -පෙ- විකඤ්චිතතං වා විතතං -පෙ- මහඤ්ඤානං වා විතතං -පෙ- අමහඤ්ඤානං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුක්තතං වා විතතං විමුක්තතං විතතනති පචානාති. අවිමුක්තතං වා විතතං අවිමුක්තතං විතතනති පචානාති

84. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- අවිමුක්තතං වා විතතං අවිමුක්තතං විතතනති පචානාති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය

81. ලොහිවවය, යම් ආසනාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිවවය, මේ ද ලොවැ වොදනාභි නොවූ ආසනාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ආසනානට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අතථෘ ය, අධාර්මක ය, සාවද්‍ය ය.

82. හේ මෙසේ සිත එකඟ වැ පිරිසිදු වූ කල්හි; දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මම වූ කල්හි, සවිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණී කල්හි, වෙතස්පටියායඤානය පිණිස (=අනුන්ගේ සිත පිරිසිදු දන්නා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙහි, නැඹුරු කෙරෙහි. හේ අන් සත්තියන්ගේ අන් පුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දනිසි: රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතැ යි දනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතැ යි දනිසි. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතැ යි දනී. දොෂරහිත සිත දොෂරහිත සිතැ යි දනී. මොහසහිත සිත මොහසහිත සිතැ යි දනී. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ යි දනී. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැ යි දනී. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැ යි දනී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ යි දනී. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි දනී. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි දනී. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි දනී. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි දනී. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි දනී. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැ යි දනී. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනී.

83. ලොහිවවය, යම්ගේ හැරැසෙනසුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ඉදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දීප්තිමත් කැබපතෙක හෝ පහන් දියබඳුනෙක හෝ සිය මුඛසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සඳහන් තැනැ යි දන්නේ ද, එ කී දෙස් නැති තැන දෙස් තැනැ යි දන්නේ ද, ලොහිවවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මම වූ කල්හි, සවිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණී කල්හි, පරිසිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙහි, නැඹුරු කෙරෙහි. හේ අන් සතුන්ගේ, අන් පුභූලන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දනී. සරුග සිත සරුග සිතැ යි දනී. විතරුග සිත විතරුග සිතැ යි දනී. සදොෂ සිත සදොෂ සිතැ යි දනී. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතැ යි දනී. සමොහ සිත සමොහ සිතැ යි දනී. විතමොහ සිත විතමොහ සිතැ යි දනී. සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතැ යි දනී. වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතැ යි දනී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ යි ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ යි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනී.

84. ලොහිවවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනී යන යමක් ආදීද, මේත් ඔහුගේ පුභූලෙක් වෙයි.

85. යසමිං ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵචරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරභො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජජා.

86. සො ඵචං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගභේ විගභුපකකිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කමමනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය චිතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක- විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතීං ඤෝපි ජාතියො තිසෙසාපි ජාතියො චතෂෙසාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතීසතමපි ජාතීසහසමපි ජාතීසතසහසමපි- අනෙකෙපි සංවච්චකප්පෙ අනෙකෙපි විචච්චකප්පෙ අනෙකෙපි සංවච්චවිච්චකප්පෙ ‘අමුත්‍රාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංචණේණා ඵචමාහාරො ඵචං සුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංචණේණා ඵචමාහාරො ඵචංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉඛුපපනෙතා’ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

87. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිභො සකමහා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචෙඡ්ඡය්‍ය, තමහාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචෙඡ්ඡය්‍ය, සො තමහා ගාමා සකඤ්ඤෙඤ්ච ගාමං පච්චාගචෙඡ්ඡය්‍ය, තසස ඵචමසස: ‘අහං ඛො සකමහා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡං. තත්‍ර ඵචං අට්ඨාසිං ඵචං නිසීදිං ඵචං අහාසිං ඵචං තුණ්භි අභොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡං. තත්‍රාපි ඵචං අට්ඨාසිං ඵචං නිසීදිං ඵචං අහාසිං ඵචං තුණ්භි අභොසිං. සො’මහි තමහා ගාමා සකඤ්ඤෙඤ්ච ගාමං පච්චාගතො’ති. ඵචමෙච ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛගභේ විගභුපකකිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කමමනියෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාය චිතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතීං ඤෝපි ජාතියො තිසෙසාපි ජාතියො චතෂෙසාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතීසතමපි ජාතීසහසමපි ජාතීසතසහසමපි, අනෙකෙපි සංවච්චකප්පෙ අනෙකෙපි විචච්චකප්පෙ අනෙකෙපි සංවච්චවිච්චකප්පෙ ‘අමුත්‍රාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංචණේණා ඵචමාහාරො ඵචං සුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංචණේණා ඵචමාහාරො ඵචංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉඛුපපනෙතා’ති.

85. ලොහිව වය, යම් ශාස්ත්‍රාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙහෙසක් ලබා නම, ලොහිව වය, මේ ද ලොවැ වොදනාති නොවූ ශාස්ත්‍රාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාතව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

86. හෙ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිකම වූ කල්හි, සවිත කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, පුජේ-නිවාසානුසාරී ඥානය (=පෙර වුසු කද පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මෙ නමි ඇතියෙමි වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මෙ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැවැ අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නමි ඇතියෙමි වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු පැහැ සවහන් ඇතියෙමි වීම. මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකවිඩ වූ නමි ගොත් විසින් උදෙසා සහිත වූ බහුවිධ වූ පුජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

87. ලොහිව වය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගමකට යන්නේ ද, ඒ ගමිනුත් අත් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එගමින් සිය ගමට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කීමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගමිනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කීමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මෙ බඳු සිහෙක් වන්නේ ද - ලොහිව වය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිකම වූ කල්හි, සවිත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර වුසු කද පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මෙ නමි ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එසින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නමි ඇතියෙමි, මෙ ගොත් ඇතියෙමි, මෙ බඳු පැහැසවහන් ඇතියෙමි මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැවැ මෙහි උපතිමි”යි-

ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිභිතං පුබ්බනිචාසං අනුස්සරති. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො -෨- අනෙකවිභිතං පුබ්බනිචාසං අනුස්සරති, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

88. යයම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵචරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙචරුපං සන්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවජා.

89. සො ඵලං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගණේ විගභුපකකීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපනෙත සන්තානං චුභුපපාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනීහරති අභිනීන්තාමෙති. සො දිබ්බන චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සනෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීනෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සනෙත පජානාති: 'ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චච්ච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගහිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා චච්ච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමා-දිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං යග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බන චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්ත-මානුසකෙත සනෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීනෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සනෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච මජ්ඣෙකි සිංඝාවකෙ පාසාදෙ. තන්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සීතො පසෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පවිසනෙත'පි නික්ඛමනෙත'පි රපීයා විතීසඤ්ඤාරනෙත'පි මජ්ඣෙකි සිංඝාවකෙ නිසිනෙත'පි. තස්ස ඵලමස්සා: ඵතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති. ඵතෙ නික්ඛමන්ති. ඵතෙ රපීයා විතී-සඤ්ඤාරන්ති. ඵතෙ මජ්ඣෙකි සිංඝාවකෙ නිසින්නා'ති. ඵලමෙච ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛගණේ විගභුපකකීලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජපනෙත සන්තානං චුභුපපාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනීහරති අභිනීන්තාමෙති. සො දිබ්බන චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සනෙත පස්සති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීනෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සනෙත පජානාති: ඉමෙ චත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා චච්ච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා-

මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දෙශ සහිත වූ පෙරු වුසු නන් වැදුරුම් කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි. ලොකිවටය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු කල්හි ...අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

88. ලොකිවටය, යම් ශාස්තෘවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෛසසක් ලබා නම්, ලොකිවටය, මෙ ද ලොවැ වෛදනාභී නො වූ ශාස්තෘවරයෙක් වේ. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තෘවරයකුට වෛදනා කෙරේ නම්. ඒ වෛදනාව අභූත ය, අතථ්‍ය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

89. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු කල්හි, දීපත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමිණ්‍යම වූ කල්හි, සවිත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැනීමට වාරය ඉක්මැ දැක්කැ හැකි දිවැසින්, 'අහෝ! මේ හවන් සත්තියෝ කායදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයක, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයක, මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයක, ආධිපවාද කලහ, මිහදිටු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාවුත ඇතියක. ඒ මොහු කරජකය බිදීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුෂටකමී හෙකු-යෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කමීයට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නාහ. මේ හවන් සත්තියෝ වූ කලී කායසුවර්තයෙන් සමන්විතයක, වාග්සුවර්තයෙන් සමන්විතයක, මනා-සුවර්තයෙන් සමන්විතයක, ආධීයනට උපවාද නො කලහ, සම්දිටු ගත්තාහ, සම්දිටු වශයෙන් ගත් ශිලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු ශෝකන වූ ගතී ඇති සගලොවට වන්නාහ' හි මරණා-සත්ත වූ ද, එකෙණෙහි පිටිසිද ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කමීය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට හියා වූ ද සත්තියන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත, සුවණී දුපිණී, සුගත දුර්ගත සත්තියන් දකී. කමීය වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කර එලැබැ සිපි සත්තියන් දකී.

90. ලොකිවටය, යම්හේ සතර මං හන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටිනේ ගෙට පිටිසෙන-වුකුත් ගෙන් නික්මෙනවුකුත් විචියෙහි ඇත මැන යන එතවුකුත්, සිවුමංහන්දිය මැද හුත්තවුකුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට "මේ මිනිස්සු ගෙට පිටිසෙත්. මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්. මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙන්, මොහු සිවුමංහන්දිය මැද හුත්තෝ වෙත් යැ" හි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොකිවටය, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු කල්හි දීපතිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලශ පහ වූ කල්හි මෘදු කල්හි කමිණ්‍යම කල්හි සවිත කල්හි නියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මි පිරිසිදු වූ දිවැසින් "අහෝ, මේ හවන් සත්තූ කායදුඛවර්තයෙන් සමන්-විතයක, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයක, මනෝදුඛවර්තයෙන් සමන්-විතයක, ආධීයනට උපවාද කලහ, මිහදිටුවහ, මිහදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියක.-

තෙ කායසස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතොතා සත්තා ධායසුචිරිතෙන සමන්නාගතා චචිසුචිරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචිරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසස හෙදා පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන වකඛුතා විසුද්ධෙන අතිකකතනමානුසකෙන සතෙන පසසති වචමානෙ උපපජ්-මානෙ හිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමච්චපගෙ සතෙන පජානාති. යමපි ලොහිවව හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමච්චපගෙ සතෙන පජානාති, ඉදමපි'සස භොති පඤ්ඤාය.

91. යසමිං ඛො ලොහිවව සන්ථරි සාවකො එවරාපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොහිවව සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරාපං සන්ථාරං ඉවාදෙනි, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධමමිකා සාවජ්ජා.

92. සො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛණ් චගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ අාතෙඤ්ජපාතෙන ආසවාතං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනීඝරති අභිනීඝනාමෙති. සො ඉදං දුකඛනති යථාභුතං පජානාති. අයං දුකඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුකඛනිරුධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුකඛනිරුධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසව-සමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරුධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරුධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති. තසස එවං ජාතතො එවං පසසතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. හවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුච්චතසමිං විමුච්චතමිති ඤ්ඤාං භොති. ඩිණා ජාති, චුභිතං චුගම්චරියා, කතං කරණීයං, නාපරං ඉභ්ථතතායාති පජානාති.

ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂට කමියෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වෑ වැටෙන තැන වූ නිරයට වන්ග. එහෙත් මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයක, වෘක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුවරිතයෙන් සමන්-විතයක, ආදීයනට උපවෑද නො කලක, සම්දිට්‍ඨ ගත්ත, සම්දිට්‍ඨ විසින් ගත් ශීලාදිය ඇත්තාග. මොහු කා බුන් මරණින් මතු ශෝභන ගති ඇති සගලොවට වන්නාහ'යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙකෙහි පිළිසඳ ගත්තාවූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් ගින ප්‍රණීත සුවණී දුළුණී සුගත දුගීත සත්ත්වයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එලැඹැ සිටි සත්ත්වයන් දකී. ලොහිව්වය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වෑ පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එලැඹැ සිටි සතුන් දකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥවෙක් වෙයි.

91. ලොහිව්වය, යම් ශාසනාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා තම්, ලොහිව්වය, මේ ද ලොවෑ වොදනාඨී නොවූ ශාසනාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාසනාභට වොදනා කෙරේ තම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථ්‍යය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

92. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වෑ දීප්ත වෑ නිකෙලෙස් වෑ උපකෙලශ පහ වෑ මෘදු වෑ කමීක්ෂම් වෑ සචිත වෑ නිශ්චල බවට පැමිණැ සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ක්ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හෙ තෙමේ 'මේ දුකැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් ඉපැද්මට කාරණයැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වෑනැස්මැ' යි (නිවනැ' යි) ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වෑනැස්මට යත පිළිවෙතැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මොහු ආසුවයෝ යැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවයන් ඉපැද්මට කැරැණැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරොධයැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති යැ' යි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දක්තා ඔහු සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත අවිද්‍යාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදුණේ යැ' යි (ප්‍රත්‍යවෙක්ෂණ) ඥානය වේ. 'හවොත්පත්තිය කමීණ විය (හෙවත් තැවැත හවයෙහි නොඋපදනා සවභාවයට පැමිණියෙමි). 'මහබඩසර වෑස නිමැවිණි. (සිටු සස්ති සතර මගින්) කල සුතු සොළොස් වෑදුරුම් කිය කොටෑ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලශක්ෂය පිණිස) යලි දු කටසුතු දූගෙක් නැතැ' යි හේ දකී.

93. සෙය්‍යථාපි ලොහිව්ව පබ්බතසබ්බධපප උදකරහදෙ අවේජා විප්පසනො අනාපිලො. තස් චක්ඛුමා පුරිසො නිරෙ සිතො පසොය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සකඛරකඨලම්පි මච්ඡගුමමම්පි චරන්තම්පි නිට්ඨන්තම්පි. තස්ස ඵවම්සා: අයං ඛො උදකරහදෙ අවේජා විප්පසනො අනාපිලො. තත්‍රිමෙ සිප්පිසම්බුකා'පි සකඛරකඨලා'පි චරන්ති'පි නිට්ඨන්ති'පිති.

94. ඵවමෙව ඛො ලොහිව්ව භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරිසොදානෙ අතඛිතණේ විගතූපකකිපලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීපත ආතෙඤ්ඤාප්පනත ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමේති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිපරාධනාමිති පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිපරාධනාමිති පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

95. තස්ස ඵවං ජාතනො ඵවං පස්සනො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුඤ්ඤාමිං විමුඤ්ඤාමිති ඤ්ඤාං ගොති. භිණා ජාති, වුසිතං බුඤ්ඤාමිති, කතං කරණීයං, නාපරං ඉසත්තායාති පජානාති.

96. යසම් ඛො ලොහිව්ව සසාරි සාවකො ඵචරූපං උලාරං විසෙසං අග්ගච්ඡති, අයම්පි ඛො ලොහිව්ව සත්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙචරූපං සත්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අභූතා අතච්ඡා අධම්මකා සාවජ්ජාති.

97. ඵවං වුතෙන ලොහිවේවා බුඤ්ඤාණො භගවන්තං ඵතදචොචා: සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් පුරිසො පුරිසං නරකප්පපාතං පපතන්තං ලකසෙසු ගනෙතො උඤ්ඤා ඵපල පතිට්ඨාපෙය්‍ය, ඵවමෙවාහං හොතා ගොතමේන නරකප්පපාතං පපතනො උඤ්ඤා ඵලෙ පතිට්ඨාපිතො. අභික්ඛන්තං හො ගොතම් අභික්ඛන්තං නො ගොතම්. සෙය්‍යථාපි ගො ගොතම් නික්ඛාජ්ජනං වා උක්ඛාජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විච්ඡරෙය්‍ය මුලුභස්ස වා මග්ගං ආවිකේඛෙය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජේජානං බාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො රූපාති දක්ඛන්ති, ඵවමෙව ගොතා ගොතමේන අනෙකපරියායෙන ඛිපමිමා පකාසිතො. ඵසාහං භවන්තං ගොතම් සරණං ගච්ඡාමි බම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො බාරෙඤ්ඤා අජ්ජනෙය්‍ය පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

93. ලොහිවම, යමෙක් කඳු මුදුනකැ වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලැඹුණු (=බොර නො වූ) දිය විලක් වන්නේ ද, එහි ඉටුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුලැ හැසිරෙන්නා වූත් සිටුවා වූත් සිප්පිවෙල්ලකුත් සක්වෙල්ලකුත් කැටකැලිලිතින් මත්සාස-සමුහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දියවිල පහන් ය. වෙසෙසින් පහන් ය, නොකැලැඹුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිකුත් සක්වෙල්ලෝත් කැට කැලිලිතින් මත්සාස සමුහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

94. ලොහිවම, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දිප්තිමත් වැ, නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ, මාදු වැ, කම්ණ්‍ය වැ, සපිත වැ, නියවලතාවට පැමිණි කල්හි, ආසුවක්‍ෂයඥතය පිණිස සිත යොමු කෙරෙහි, නැඹුරු කෙරෙහි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුකට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ දුක් වැනැත්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැනැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මොහු ආසුවයහ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුව-සමුදය යැ (ඉපැදීමට කරුණැ)’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුව-නිරොධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ ආසුවනිරොධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී

95. මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා, ඕනෑම සිත කාමාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, හවාසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, අවිදුසුවය කෙරෙත් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘ඉදුණේ යැ’යි දැනීම වේ. හවොත්පතතිය ක්‍ෂිණ විය. මාචීඛුමච-වයීය වැස නිමවන ලද්දේ ය. (සිටු සස්ති සිටු මගින්) කටසුතු (සොළොස් වැදුරැම්) කාතෘය කොටැ නිමැවිණ. මෙබව පිණිස (=මේ කෙලයක්‍ෂයය පිණිස) කල සුතු අන් කිසිත් නැතැ’යි හේ දනී.

96. ලොහිවම, යම් ශාය්‍යාවරයකු කෙරෙහි සටු තෙම මේබදු උදර ගුණ විශෙෂයට පැමිණේ තම, ලොහිවම, මේ ශාය්‍යා තෙමේ ද ලොවැ වොදනාචී නො වේ. යමෙක් මේබදු ශාය්‍යාතට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අගුත ය, අතථ්‍ය ය, නොදුහැම ය, වරද සහිත ය.

97. මේසේ වදල කල්හි ලොහිවම බමුණු තෙම, “හවද් ගෞතමයන් වහන්ස, යමෙක් පුරුෂයෙක් නරාවලක වැටෙන පුරුෂයකු හිසකෙසින් ගෙන ඔසොවා ගොඩැ සිටුවන්නේ ද, එසේ ම නිරාවලැ වැටෙන මම් හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් ඔසොවා ගොඩැ පිහිටුවන ලදිමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. හවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යමෙක් සැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැහුණු දෑයක් විවාන කරන්නේ හෝ වේ ද, මංචුලා වූවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ හි අදුරෙහි තෙල්පහකක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම් හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බමිය ද භික්‍ෂුසඛ්‍යයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිව්හිමයෙන් සරණ ගිය උවසකු හේ සලකන සේක් වා” හි භාග්‍යවකුන් වහන්සේට සැල කෙලේ ය.

තෙවිජ්ජසුත්තං

1. එවමෙවසුතං: එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමඤ්ඤාති භික්ඛුසතෙහි යෙන මනසාකමං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණභාමො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා මනසාකච්චෙ විහරති උත්තරෙන මනසාකමස්ස අවිරචනියා තදියා තීරෙ අඛචතෙ

2. තෙන ඛො පත සමයෙන සම්බසුලා අභිඤ්ඤාතා අභිඤ්ඤාතා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා මනසාකච්චෙ පටිච්චතති. සෙය්‍යපීදං: චඛික්ඛි බ්‍රාහ්මණො තාරුකෙඛවා බ්‍රාහ්මණො ආසාකඛරසාති බ්‍රාහ්මණො ජානුසෙය්‍යාති බ්‍රාහ්මණො තොදෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණො, අඤ්ඤෙ ච අභිඤ්ඤාතා අභිඤ්ඤාතා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා.

3. අච ඛො වාසෙට්ඨි-භාරදවාජානං ජඛ්‍යාවිහාරං අනුවඛිකමනනානං අනුවචරනනානං මහ්‍යාමහෙහ කථා උදපාදි. අච ඛො වාසෙට්ඨියා මාණවො එවමාහ: ‘අයමෙව උජ්ජමහෙහ අයමඤ්ඤාතා නිය්‍යාණීකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොතඛර-සාතිනා’ති.

4. භාරද්වාජො මාණවො එවමාහ: අයමෙව උජ්ජමහෙහ අයමඤ්ඤාතා-යනො නිය්‍යාණීකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛනා’ති. තෙව ඛවාසකඛි¹ වාසෙට්ඨියා මාණවො භාරද්වාජං මාණවං සඤ්ඤාපෙභුං. ත පතාසකඛි භාරද්වාජො මාණවො වාසෙට්ඨියා මාණවං සඤ්ඤාපෙභුං.

5 අච ඛො වාසෙට්ඨියා මාණවො භාරද්වාජං මාණවං ආමනෙහසි: අයං ඛො භාරද්වාජ, සමණො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බ-ථිතො මනසාකච්චෙ විහරති උත්තරෙන මනසාකමස්ස අවිරචනියා තදියා තීරෙ අඛචතෙ. තං ඛො පත භවතං ගොතමං එවං කලුසාණො කිතතිසද්දෙ අබ්‍යුහ්‍යතො: ඉතිපි සො භගවා අරතං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජා-වරණසම්පන්නා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සන්ථා දෙවම්බුසානං බ්‍රුද්ධො භගවා’ති. ආයාම ගො භාරද්වාජ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛිකම්හාම. උපසඛිකම්නි: එතමන්ථං සමණං ගොතමං පුච්ඡිස්සාමි. යථා තො සමණො ගොතමො ඛ්‍යාකරිස්සති තථා තං ඛ්‍යාකරස්සාමාහි. ‘එවමො’ති ඛො භාරද්වාජො මාණවො වාසෙට්ඨියා මාණවස්ස පට්චස්සොහි.

1 තෙව[ඛො අසකඛි. (කෙසුචි පොථකෙසු, සිහලකරඹුද්ද්විච්චකථාය ව.)
594

තෙවිජ්ජ සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොපසාල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොපසාල් රටැ මනසාකට නම් බමුණුගම යම් තැනෙක ද, එහි වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මනසාකටයට උතුරැදිගැ අවිරමනී නදිය තෙරැ අඹවෙනෙහි වසන සේක.

2. එ සමයෙහි වඩකිබ්‍රාහ්මණ ය, තාරුකබ්‍රාහ්මණ ය, පොකබරසානි බ්‍රාහ්මණය, ජානුසෙය්‍යාණී බ්‍රාහ්මණය යන මොහු ද අන්‍යවූන් ඒ ඒ පෙදෙස්හි ප්‍රකට වූ බමුණු මහසල්ලු දූ හි අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා වූ බොහෝ මහාසාරවංශික බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් මනසාකටයෙහි වෙසෙත්.

3 එ කල්හි ජමකාපිතරණයෙහි ඔබ මොබ යක්මත් කරන ඔබ මොබ හැසිරෙන ව්‍යාපසට්ඨ-භාරදමාස් යන දෙදෙනා අතරැ මග නොමග ඇරැබැ කථාවෙක් උපත. එ කලැ වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “මේ යම් මහෙක් පොකබරසානි බමුණාණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය ම සාජ්ජ මග ය. මෙය ම ඉදුරා මග ය. මෙය ම නෙෙසීණික වනුයේ එය පිලිපදනාහු ගේ බ්‍රහ්මසහසාව්‍ය පිණිස යේ” යැ හි මෙසේ කියයි.

4. ‘මේ යම් මහෙක් තාරුකබ්‍රාහ්මණාණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය ම සාජ්ජ මග ය. මෙය ම ඉදුරා මග ය. මෙය ම නෙෙසීණික වනුයේ එය පිලිපදනාහුගේ බ්‍රහ්මසහසාව්‍ය පිණිස යේ’ යැ හි මෙසේ භාරදාජ මාණව කියයි. වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාරදාජමාණවයාට හඟවනුවට (තමා බස පිලිගන්වනුවට) නො ම හැකි වී ය. භාරදාජ මාණව ද වාසෙට්ඨ මාණවයාට හඟවනුවට (තමා බස පිලිගන්වනුවට) නො ම හැකි වී ය.

5. එකල්හි වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාරදාජමාණවයා බණවා, ‘භාරදාජය, සැහැපුත් වූ, සැහැකුලයෙන් තික්මැ පැවැදී වූ, මේ මහණ-ගොසුම්හු මනසාකටයට නොදුරු නොලං තන්හි මනසාකටයට උතුරැ-දිගැ අවිරමනී නදිය තෙරැ අඹවෙනෙහි වැඩ වෙසෙති. ඒ පින්වත් ගොසුමින් පිලිබද වැ ‘ඒ හඟවන්නු රහත්හ, සම්මානමිබුදු හ, පිදුමාරණනම්පන්න හ, සුභත හ, ලොකවිත් හ, තිරුතතර පුරුමදමාසාරපි හ, දෙව්මිහිස්තට ශාය්‍යා හ, බුද්ධි හ, භාග්‍යවත්ත’හි මෙසේ කලණ කින් හලබික් වෙසෙසින් උස් වැ නැංගේ වෙයි. හවත් හාරවෘජය, යමු. එ මහණගොසුමින් කරා එලැගෙන්නමු. එලැබ මේ කරුණ ඒ මහණගොසුමින් විවාරන්නමු. අපට යම්සේ මහණගොසුමහු එය විසදන්නාහු ද, එසේ එය දරන්නමු’ හි කී ය. ‘එසේ ය, හවතැ’ හි කීයා ම භාරදාජමාණව තෙම වාසෙට්ඨ මාණවයාට පිලිවදන් දුන.

6. අථ ඛො වාසෙට්ඨභාරඤ්ජා මාණවො යෙන භගවා තෙනුප-
 ගඛකමිංසු. උපසඛකමිඤ්චා නගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනියං කථං
 සාරණීයං විතීසාරෙඤ්ච ඵකමනතං නිසීදිංසු. ඵකමනතං නිසීතො ඛො
 වාසෙට්ඨා මාණවො භගවනතං ඵතදවොච: “ඉධ භො ගොතම අමාසං
 ජඛසාපිභාරං අනුවඛකමනතාතං අනුවීචරනතාතං මහාමග්ගෙ කථා උදපාදි.
 අහං ඵචං වදාමි: ‘අයමෙව උජ්ජමගොයා අයමඤ්ජසායනො නියසාණිකො
 නියසාති තකකරසං බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන
 පොකඛරසාතිතා’ති. භාරඤ්ජො මාණවො ඵචමාහ: ‘අයමෙව උජ්ජමගොයා
 අයමඤ්ජසායනො නියසාණිකො නියසාති තකකරසං බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය
 යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛතා’ති. ඵඤ්ච භො ගොතම
 අප්‍රජච විහගහො අප්‍රී විවාදො අප්‍රී තාතාවාදො”ති.

7. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ ඤිං ඵචං වදෙසි: අයමෙව උජ්ජමගොයා
 අයමඤ්ජසායනො නියසාණිකො නියසාති තකකරසං බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං
 අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාතිතා’ති. භාරඤ්ජො මාණවො ඵච-
 මාහ: අයමෙව උජ්ජමගොයා අයමඤ්ජසායනො නියසාණිකො නියසාති
 තකකරසං බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛතාති.
 අථ කීසමීං පන වො වාසෙට්ඨා විහගහො? කීසමීං විවාදො? කීසමීං
 තාතාවාදො?” ති.

8. “මහාමග්ගෙ භො ගොතම. කිඤ්චාපි භො ගොතම බ්‍රාහ්මණා
 තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අධිරියා බ්‍රාහ්මණා, තීතතිරියා බ්‍රාහ්මණා. ජජෙදුකා
 බ්‍රාහ්මණා, ඛචතිරිවා¹ බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛො සබ්බාති තාති නියසාණිකාති
 නියසාති තකකරසං බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම ගාමිසං
 වා නිගමිසං වා අවිදුරෙ ඛහුති මෙපි තාතාමග්ගාති භවනති, අථ ඛො
 සබ්බාති තාති ගාමිසමොසරණාති භවනති. ඵචමෙව ඛො භො ගොතම
 කිඤ්චාපි බ්‍රාහ්මණා තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අධිරියා බ්‍රාහ්මණා, තීතතිරියා
 බ්‍රාහ්මණා, ජජෙදුකා බ්‍රාහ්මණා, ඛචතිරිවා බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛො සබ්බාති තාති
 නියසාණිකාති නියසාති තකකරසං බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා”ති

9. “නියසාණිති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසාණිති භො ගොතම වදාමි”.

“නියසාණිති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසාණිති භො ගොතම වදාමි.”

1. ඛචතිරිවා, ඛචතිරිච්චා, භව්‍යාච්චා, ඛචතිරියා, කෙසුචි. බ්‍රහ්මචරියා PTS.

6. ඉක්බිත්තෙන් වාසෙට්ඨ - භාරද්වාජ යන මාණවයෝ දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියහ. ගොස් ඔබ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ, සිතූ රුදාවියා යුතු වූ කපා නිමවා, පසෙක හිඳ ගත්හ. පසෙක හිඳ ගත්තා වූ ම වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “භවද් ගෞතමසීනි, ජඩ්ඝා විහණයෙහි ඔබ මොබ හැසිරෙන අප අතර මහ-නොමහ ඇරැබෑ, කපාවෙක් උපන. “පොකබරසානී බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට ‘මෙය ම නෛසීණීක සාජ් මාවත ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි මම මෙසේ කියමි. භාරද්වාජ මාණව තෙම ‘තාරුකබ බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට ‘මෙය ම නෛසීණීක සාජ් මාවත ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි කියයි. භවද්ගෞතමසීනි, මෙහි අපගේ විග්‍රහ-යෙක් ඇත් ම ය. විවාදයෙක් ඇත් ම ය. නානාවාදයෙක් ඇත් ම ය.”

7. [එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:] “මෙසේ වාසෙට්ඨය, ‘පොකබරසානී බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට මෙය ම නෛසීණීක සාජ් මාවත ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’ යි තෝ කියෙහි ය. තාරුකබ බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බඹු හා එක් වීමට මෙය ම නෛසීණීක සාජ් මාවත ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’ යි භාරද්වාජ මාණව කියයි. මෙසේ කලා කවර කරුණෙකු තොපගේ විග්‍රහයෙක් වේ ද? කවර කරුණෙකු තොපගේ විවාදයෙක් වේද? කවර කරුණෙකු තොපගේ නානාවාදයෙක් වේ ද?”

8. [වාසෙට්ඨ:] “භවද් ගෞතමසීනි, අපගේ විග්‍රහය, නානාවාදය මහ නොමහ දෙකිනි ය. අධ්වර්ග්‍යව්‍යාභිඤ්ඤාන් ද, භෞතනිරීය ව්‍යාභිඤ්ඤාන් ද, ජානෙඤ්ඤාභිඤ්ඤාන් ද, බහව්‍යව්‍යාභිඤ්ඤාන් ද නානාවාදී පණවතන් ඒ සියල්ලෝ නෛසීණීක හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනුට බඹු හා එක්වනු පිණිස යෙත්. භවද් ගෞතමසීනි, යම්සේ ගමකට හෝ නියමිතමකට හෝ තොදරෙහි තානාවිධ මාගීයෝ බොහෝ වෙත් ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ සියල්ලෝ ගමට ම බස්නාහු ද, භවද් ගෞතමසීනි, එ පරිද්දෙන් ම අධ්වර්ග්‍යව්‍යාභිඤ්ඤාන් ද, භෞතනිරීය ව්‍යාභිඤ්ඤාන් ද, ජානෙඤ්ඤාභිඤ්ඤාන් ද, බහව්‍යව්‍යාභිඤ්ඤාන් ද තානාවාදී පණවත් නුමුදු වැලි ඒ සියල්ලෝ නෛසීණීක හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනුවහට බඹු හා එක්වනු පිණිස යෙත්.

9. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද් ගෞතමසීනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියමි”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ගෞතමසීනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියමි.”

“නියගන්ධිති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියගන්ධිති හො ගොතම වදුමි.”

10. “කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එක-
බ්‍රාහ්මණො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එක-
ඵකාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එක-
චරියපාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නොහිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව
සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ යො’පි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා
ඉසසො මන්තානං ඤාතාණං මන්තානං පචත්තාණං සෙසමිදං එතරහි
තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුහිතා තදනු-
ගායනති තදනුගායනති තාසිතමනුගායනති වාචිතමනුචාලෙනති, සෙය්‍යපීදං:
අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාමතෙතා යමිතඤ්ඤි අඛිතීරසො
භාරදාණො වාසෙට්ඨො කසපො හගු, තො’පි එචමාහංසු: මයමෙතං ජානාමි
මයමෙතං පසාමි යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති ?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

11. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ තත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
එකබ්‍රාහ්මණො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං
බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛිදිට්ඨො. තත්ථි කොචි
තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියපාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛිදිට්ඨො.
තත්ථි කොචි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන
බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො-

[භාග්‍යවත්ත:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මභග්‍යාවය පිණිස ගෙනී සි කියෙති ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මභග්‍යාවය පිණිස ගෙනී සි කියමි”

10. [භාග්‍යවත්ත:] “වාසෙට්ඨය, යමක්හු විසින් බ්‍රහ්මභග්‍යාවය සිසුයින් දක්නා ලද්දේ නම් එබඳු එක් බමුණෙක් නමුත් තෙව්දු බමුණන් අතුරෙහි ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමයෙනි, මේ බන්දෙක් නොමැත.”

[භාග්‍යවත්ත:] “වාසෙට්ඨය, යමක්හු විසින් බ්‍රහ්මභග්‍යාවය සිසුයින් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙකුත් තෙව්දු බමුණන් අතුරෙහි ඇත්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, මේ බන්දෙක් නැති ම ය.”

[භාග්‍යවත්ත:] “වාසෙට්ඨය, තෙව්දු බමුණන්ගේ එක් ආචාරිප්‍රාචාරිකයකුත් සිසුයින් බඹහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, මේ බන්දෙක් නැත් ම ය.”

[භාග්‍යවත්ත:] “වාසෙට්ඨය, තෙව්දු බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහ සුග්‍රහය තෙක් වූ කිසිවකුත් සිසුයින් බඹහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] ‘මේ වැන්නක් නොමැත, හවද් ගෞතමසිනි.’”

[භාග්‍යවත්ත:] “කිමෙක් ද? වාසෙට්ඨය, තෙව්දු බමුණන්ගේ සුච්ඡරුම වූ මනුකාරක වූ මනුප්‍රචරික වූ අවටක වාමක වාමදෙව වෙසාමිතත යමතෙහි අභිරහ භාරචාර වාසෙට්ඨ කසාප ගගු යන යම් සාමි කෙනෙක් වූහ ද, මේ කලා තෙව්දු බමුණෝ ඒ යම් සාමි කෙනෙකුත් විසින් ගයන ලද කියන ලද රැස් කොට තබන ලද මේ පැරැණි මනුප්‍රචර මවුන් අනුව ගයන් නම්, ඔවුන් අනුව කියන් නම්, ඔවුන් හදුරා අනුව හදුරන් නම්, කියැවූවා අනුව කියවන් නම්, ‘යම් තැනෙක හෝ යම් දෙසෙක හෝ යම් පෙදෙසක හෝ බ්‍රහ්මභග්‍යා ඇතැ යි අපි මොහු දනිමු, අපි මොහු දකිමු’ යි මෙසේ ඒ සාමිහු එන් කීවාහු ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මේ බන්දෙක් නොමැත, හවද් ගෞතමසිනි.”

11. [භාග්‍යවත්ත:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ යමක්හු විසින් බඹා සිසු- සින් දක්නා ලද නම්, තෙව්දු බමුණන් අතුරෙහි එබඳු කිසි එක් බමුණෙක් ද නැත් ල. යමකු විසින් බඹා සිසුයින් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙක් ද නැත් ල. යමකු විසින් බඹා සිසුයින් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ආචාරිකයෙක් ප්‍රාචාරිකයෙක් ද නැත් ල. යමකු විසින් සිසුයින් බඹා දක්නා ලද නම්, තෙව්දු බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහ සුග්‍රහය තෙක් වූ එබඳු කිසිවෙක් නැත් ල.-

ගේපි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කතනාරො මනනානං පව්වතාරො, ඉසසමීදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මනනපදං ගීතං පටුතනං සමුඛිතං තදනුභාසනති තදනුභාසනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුචාවෙනති, තෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාමිතෙතා යමතගහි අභිතීරසො භාරචාපො වාසෙට්ඨො කසසපා හගු, තෙ'පි න එවමාහ: සු: මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පසාම යථ වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහ: සං මයං න ජානාම යං න පසාම, තසා සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ජායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරසා බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති.

12. තං කිමමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, තනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?" ති.

“අඬා බො හො ගොතම, එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

13. සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනති යං න පසානති තසා සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසසනති: ‘අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ජායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරසා බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති තෙතං ඨානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අකිවෙණිපරමපරං සංසතතා පුරිමො'පි න පසාති මජ්ඣිමො'පි න පසාති පච්ඡිමො'පි න පසාති, එවමෙව බො වාසෙට්ඨ අකිවෙණිපරමං මඤ්ඤ තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං. පුරිමො'පි න පසාති. මජ්ඣිමො'පි න පසාති. පච්ඡිමො'පි න පසාති. තෙසමීදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං භසාකඤ්ඤව සමපජ්ජති, නාමකඤ්ඤව සමපජ්ජති, ඊතතකඤ්ඤව සමපජ්ජති, තුච්ඡකඤ්ඤව සමපජ්ජති.

14. “තං කිමමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, පසානති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චජ්ඣමසුරියෙ අඤ්ඤ වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡනති, යථ ච ඔභච්ඡනති, ආයාචනති, ථොමයනති, පඤ්ඤිකා නමසාමානා අනුපරිවතනනති?” ති.

“එවං හො ගොතම. පසානති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චජ්ඣමසුරියෙ අඤ්ඤ වාපි බහු ජනා, යතො ච චජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡනති යථ ච ඔභච්ඡනති, ආයාචනති, ථොමයනති, පඤ්ඤිකා නමසාමානා අනුපරිවතනනති” ති.

තෙවිදු බමුණන්ගේ පුච්ඡුරුම වූ මනත්‍රකාරක වූ මනත්‍රප්‍රවර්තක වූ අවටක වාමක වාමදෙව වෙසාමිත්ත යමිතයාගේ දුඛිතරක භාරදාය වාසෙට්ඨ කසාප භගු යන යම් සාමි කෙනෙක් වුහු ද, මේ කලා තෙවිදු බමුණෝ යම් ඒ සාමි කෙනෙකුත් විසින් ගයන ලද, කියන ලද, රැස් කොට තබන ලද, මේ මනත්‍රපද ඔවුන් අනුව ගයන් නම්, ඔවුන් අනුව කියන් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදරන් නම්, ඔවුන් කියවුවා අනුව කියවන් නම්, ඔවුහු ද බඹහු ඉදුනා තැනක් හෝ දෙසක් හෝ පෙදෙසක් හෝ අපි දනිමු යි, අපි දකිමු යි, මෙසේ නො කීවේ ල. පුදුමයෙකි, එසේ වූ ඒ තෙවිදු බමුණෝ “යමකු අපි නො දන්නේ නම්, යමකු අපි නො දක්මේ නම්, ඔහු හා එක් වනුව මග දෙසම, (ඒ බඹහු හා එක් වනු පිණිස) එය පිළිපදිනුවාහට මෙය ම ඉදිමග ය, මෙය ම ඉදුරාමග ය, මේ තෙතසීණික මග ම බඹහු හා එක් වීම පිණිස ගේ යැ ‘සි මෙසේ කියන්’.

12. වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයක් (ප්‍රතිපක්ෂ කථා බැහැර නො කරන්නක්, විරුද්ධ කථාවන්ට දිය හැකි උත්තර නැතියක්) කරන ලද්දේ නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ] “හවද් ගෞතමසිනි, මෙසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ වචන ප්‍රතිහරණ රහිත (ප්‍රතිවිරුද්ධතාවට දිය හැකි උත්තර නැත්තේ) ම වෙයි.”

13. [භාග්‍යවත්තූ] මැනව වාසෙට්ඨය, ඒ තෙවිදු බමුණෝ වාසෙට්ඨය, භූමි යමකු නො දනිත් නම්, යමකු නො දකිත් නම්, ඔහු හා එක් වනු පිණිස ‘මේ ම මග ය, මේ ම ඉදුරා මග ය, එය පිළිපදිනුවාහට මේ තෙතසීණික මග ම බඹහු හා එක් වනුව ගේ’ යැ යි මගක් දෙසන්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය (මේ නො කරුණෙකි, නො වියැ හැක්කෙකි). (පසු පසු වැ සිටියහු පලමු පලමු සිටියහු අත හැත්මෙන්) උනුත් එකට බැඳුණු අකිවෙණිය (අදුන් වැල) යම්සේ ද, එහි යම්සේ පලමු ව යත්තේත් නො දක්නේ ද, මැද යත්තේත් නො දක්නේ ද, පසු වැ යත්තේත් නො දක්නේ ද, වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය අකිවෙණිය බිඳු යැ යි සිතමි. ඔවුන්ගේ පලමු පුරුමසා ද නො දකී. මැදම නැතැත්තේ ද නො දකී. පැසිම නැතැත්තේ ද නො දකී. ඒ තෙවිදු බමුණන්ගේ මේ වචනය භාග්‍යක ම (සිතනවට ලක් වූවක් ම) වෙයි. ලාමක ම වෙයි. හිස් ම වෙයි. භූවත් ම වෙයි.

14. “වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැ යි සිතයි ද, යම් වෙලාවෙක සඳහිරුහු නැගෙත් නම්, යම් වෙලාවෙක සඳහිරුහු බසින් නම්, ඒ හැම කල්හි තෙවිදු බමුණෝත් අන් බොහෝ දෙනාත් සඳහිරුන් දකිත් ද? ඔවුන් යදිත් ද? ඔවුනට සොනානු කෙරෙත් ද? ලදහොත් මුදුන් තබා ගත්තාහු වදනාහු ඔබ මොබ පෙරැලෙත් ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, එසේ ය, සඳහිරුන් උතු වන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් තෙවිදු බමුණෝත් අන් බොහෝ දෙනාත් ඔවුන් අයදිත්. ඔවුනට සොනානු කෙරෙත්. ලදහොත් මුදුන් තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරැලෙත්.”

15. 'තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, යං පසසනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා වජ්ඣමසුරියෙ අඤ්ඤා වාපි බහු ජනා, යතො ව වජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡනති, යත්ථ ව ඔගච්ඡනති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාලිකා නමස්සමානා අනු- පරිවත්තනනති, පභොනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා වජ්ඣමසුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතුං: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස වජ්ඣමසුරියානං සහව්‍යතායා'ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

16. ඉති කීර වාසෙට්ඨ යං පසසනති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා වජ්ඣම- සුරියෙ, අඤ්ඤා වාපි බහු ජනා, යතො ව වජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡනති, යත්ථ ව ඔගච්ඡනති, ආයාචනති ථොමයනති පඤ්ඤාලිකා නමස්සමානා අනු- පරිවත්තනනති, තෙ'පි නපභොනති වජ්ඣමසුරියානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙතුං: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස වජ්ඣමසුරියානං සහව්‍යතායාති. කිං පන, න කීර තෙවිජ්ජෙති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨා. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං ආචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨා. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරිය- පාචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨා. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහග්‍රහා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨා. “යෙ'පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉඝයො මනතානං කතතාරො මනතානං පචතතාර, යෙසමිදං එතරති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනතපදං ගීතං පට්ඨතං සමුභිතං, තදනුභාසනති තදනුභාසනති භාසිතමනු- භාසනති වාචිතමනුචාවෙනති, හෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසසාමිතෙනා යමතග්ගි අඛිතීරසො භාරඤ්ඤා වාසෙට්ඨා කස්සපො හගු. තෙ'පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාමි, මයමෙතං පස්සාමි, යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජානාමි යං න පස්සාමි, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා'ති.

“තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාචිතීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?”ති.

“අඤ්ඤා වො හො ගොතමි එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාචිතීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

17. සාච්චි වාසෙට්ඨ තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනති යං න පසසනති තස්ස සහව්‍යතායතා මග්ගං දෙසෙස්සනති: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායාති නෙතං ඨානං විජ්ජති ති.

15. [භාග්‍යවත්තූ:] ‘වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැසි සිතසි ද, යම් ගෙයෙකින් සදහිරුන් නැගෙන බසින වේලාවන්හි තෙවිදු බමුණෝත් අත් බොහෝ දෙනාත් සදහිරුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුහට සොනානු කෙරෙත් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනානු ඔබ මොබ පෙරැලෙන් ද, එහෙසින් ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘එය අනුව පිලිපදනාහට සදහිරුන් හා එක් වනුවට මේ ම ඉදි මහ යැ, මේ ම ඉදුරා මහ යැ, ඔවුන් හා එක්වනුවට මේ තෙවිදු බමුණෝ මොහො ම වේ යැ’ යි සදහිරුන් හා එක් වනුවට මහ දෙසන්නට හැකි වෙත් ද?’.

[වාසෙට්ඨ:] “හවදි ගෞතමසිනි, මෙය නො ම වන්නෙකි.”

16. [භාග්‍යවත්තූ:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ යම් ගෙයෙකින් තෙවිදු බමුණෝ අත් බොහෝ දෙනාත් සදහිරුන් නැගෙන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් සදහිරුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුහට සොනානු කෙරෙත් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනානු ඔබ මොබ පෙරැලෙන් ද, ඔහු පවා ‘එය පිලිපදනාහට සදහිරුන් හා එක් වීමට මෙය ම ඉදි මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය. මෙය ම තෙවිදු බමුණෝ දුටු සදහිරුන් හා එක් වීමට යේ’ යැ යි සදහිරුන් හා එක් වන බවට මහ දෙසන්නට නො සමත්හ. තෙවිදු බමුණන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආවාසී ප්‍රාවාසීයන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහ සුගය තෙක් දු කිසිවකු විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණෝ යම් කෙනෙකුත් විසින් ගයන ලද, කියන ලද, රැස් කරන ලද මේ මන්ත්‍රපද ඔවුන් අනුව ගයත් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදුරත් නම් ඔවුන් කියවුවා අනුව කියවත් නම්, තෙවිදු බමුණන්ගේ පුළුපුරුම වූ, මන්ත්‍රකතී වූ, මන්ත්‍ර පැවැත්වූ ඒ අටක වාමක වාමදෙව වෙසා-මිත්ත යමනගති අසීරිස භාරදාජ වාසෙට්ඨ කසාප ගඟ යන සෘෂිහු ද බඹහු වසන දෙස බඹහු වසන පෙදෙස අපි දනිමු යි අපි දකිමු යි මෙසේ නො කීහ. එහෙත් ඒ තෙවිදු බමුණෝ ‘යමකු නො දනුමෝ නම්, යමකු නො දකුමෝ නම්, ඔහු සමග වන බව පිණිස මහ දෙසමු’ යි මෙය ම ඉදිමහය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’ මෙය පිලිපදනාහට තෙවිදු බමුණෝ දුටු බඹහු හා එක්වනුවට යේ යැ යි මෙසේ කීහත්.

“වාසෙට්ඨය, එය කිමැසි සිතසි ද, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයෙක් නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවදි ගෞතමසිනි, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණ රහිත වෙයි.”

17. [භාග්‍යවත්තූ:] වාසෙට්ඨය, මැනැව. “මෙය ම සෘජු මහ ය, මෙය ම ඉදුරා මහ ය, මෙය ම තෙවිදු බමුණෝ දුටු සදහිරුන් හා එක් වන බවට යේ” යැ යි ඒ තෙවිදු බමුණෝ තමන් නොදන්නා නොදක්නා එකක්කුගේ සහභාවය පිණිස මහ දක්වන්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

18. සෙය්‍යථාපි වානෙට්ඨ පුරිසො එවං වදෙය්‍යා: අහං බො යා ඉමසමි ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමිති. තමෙනං එවං වදෙය්‍යා: අමොහා පුරිස, යං නිං ජනපදකල්‍යාණීං ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණීං බන්ධිති¹ වා බ්‍රාහ්මණී² වා වෙසසී³ වා සුද්දී⁴වා? ති ඉති පුට්ඨො ‘තො’ති වදෙය්‍යා තමෙනං එවං වදෙය්‍යා: “අමොහා පුරිස යං නිං ජනපදකල්‍යාණීං න ජානාසි, න පසසසි, එවංතාමා වා එවංගොන්තා වා, දිසා වා රසසා වා මජ්ඣිමා වා කාලී වා සාමා වා මිඛ්ඛුරච්ඡි වා’ති, අමුකසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා” ති ඉති පුට්ඨො ‘තො’ති වදෙය්‍යා. තමෙනං එවං වදෙය්‍යා: “අමොහා පුරිස යං නිං න ජානාසි, න පසසසි, තං නිං ඉච්ඡති කාමෙසි” ති. ඉති පුට්ඨො ‘අමො’ති වදෙය්‍යා. තං කිම්මඤ්ඤසි වානෙට්ඨ නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?” ති.

“අඤ්ඤා බො භො ගොතම තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

19. එවමෙව බො වානෙට්ඨ න කීර තෙවිජ්ජුති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරිය- මහසුගායෙත බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. යෙ’පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පචත්තාරො යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුඤ්චිතං තදනුගායන්ති තදනුභාසන්ති භාසිතමනුභාසන්ති වාචිතමනු- වාචෙනති, සෙය්‍යථිදං අට්ටභො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො යමතස්සි අභිභීරසො භාරඤ්ඤා වානෙට්ඨො කස්සපො හගු, තෙ’පි න එව- මාහංසු: මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පසාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යසිං වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජානාම යං න පසාම, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤසායනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්ම- සභව්‍යතායා’ ති. තං කිම්මඤ්ඤසි වානෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?” ති.

“අඤ්ඤා බො භො ගොතම එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

20. සාධු වානෙට්ඨ. තෙ වත වානෙට්ඨ, තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානන්ති, යං න පසානති, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සන්ති: අය මෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤසායනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා’ ති තෙනං ධානං විජ්ජති ති.

1. බන්ධිති, භෟ
 2. බ්‍රාහ්මණී, භෟ
 3. වෙසසී, භෟ
 4. සුද්දී, භෟ

18 වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් 'මම වනාහි මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් ඇත් ද, ඇය රිසියෙමි, ඇය කැමැත්තෙමි'යි මෙසේ කියන්නේ නම්, ඔහුට අන්‍යයෝ "එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක රිසියෙහි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඒ දනවුකැලණ කැන්කුල කතක් හෝ සි, බමුණු කුලකතක් හෝ සි, වෙලෙඳ කුල කතක් හෝ සි, සුදුරුකුල කතක් හෝ සි දන්නෙහි ද?"යි මෙසේ කියන්නාහු ය: මෙසේ විචාරන ලද්දේ, 'නො දනිමි'යි හෙ තෙම කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ "එම්බා පුරුෂය, තා රිසියෙන, තා කැමැති ඒ දනවුකැලණ මෙනම ඇත්තී යැ සි හෝ මෙ ගොත් ඇත්තී යැ සි හෝ උස් යැ සි හෝ ඉටි යැ සි හෝ මැදුම් යැ සි හෝ කඵපුභැ සි හෝ සම්මණැ සි හෝ මඟුරුපුභැ ඇත්තී යැ සි හෝ, අයෝ ගමැ හෝ නියමිගමැ හෝ නුවරැ හෝ වේ යැ සි දන්නෙහි ද?"යි. මෙසේ විචාරන ලද්දේ, 'නැතැ'යි කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ මෙසේ කියන්නාහු ය; "එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක නො දක්නෙහි නම්, නො දන්නෙහි නම්, ඇය තෝ රිසියෙහි ද කැමැත්තෙහි ද?"යි. මෙසේ විචාරන ලද්දේ, 'එසේ යැ' යි කියන්නේ ද, වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "තවද ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ වෙයි"

19. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨයෙනි, එපරිද්දෙන් ම තෙවිදු බමුණන් විසින් බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසිනුදු බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු බමුණන්ගේ අවාර්ථප්‍රාචාර්ථයන් විසිනුදු බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුම්හසුගය තෙක් වුවත් විසිනුදු බඹා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. අට්ඨක වාමක වාමදෙව වෙසාමිතත යමිතහති අඛිතරස භාරදාප වාසෙට්ඨ කසාප හගු යන යම් කෙතෙකුත් විසින් ගයන ලද පවත්වන ලද රූස් කරන ලද මේ මනත්‍ර පද ඔවුන් අනුව ගයත් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් කීම අනුව කියත් නම්, කියවීම අනුව කියවත් නම්, ඒ තෙවිදු බමුණන්ගේ පුජි-පුරුෂ වූ මනත්‍රකතීච්චි මන්ත්‍රප්‍රවර්තීච්චි වූ යම් සාමි කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහු ද බඹහු සිටිනා තැන හෝ දෙස හෝ පෙදෙස හෝ අපි දනිමු සි අපි දකිමු සි නො කිහ. එහෙත් ඒ තෙවිදු බමුණෝ, "මේය ම සාජු මහ ය, මේය ම ඉදුරා මහ ය, මේය ම තෙතසීණික වූයේ එය පිළිපදනුට බඹහු හා එක් වනුවට සේ යැ' යි යමකු අපි නො දනුමෝ නම් යමකු තොදකුමෝ නම්, ඔහු හා සහභාවය පිණිස මහ දක්වමු'යි මෙසේ කියත්. වාසෙට්ඨයෙනි, ඒ කීමැ සි සිතහි ද මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "තවද ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

20. [භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨයෙනි. තෙවිදු බමුණෝ තුමු යමකු තොදන්නාහු නම්, නො දක්නාහු නම්, ඒ බඹහු හා එක්වනුවට මෙය ම සාජු මහ ය, මේය ම ඉදුරා මහ ය, එය පරිදි පිළිපදනාහට බුහම්-සහභාවය පිණිස මේ මහ ම තෙතසීණික වන්නේ යැ' යි මහ දෙසත්-නාහ යන මේ කාරණය අපිද්‍රාමාන ය (තොවිය හැක්කේය).

21. සෙය්‍යථාපි වානෙට්ඨ පුරිසො වාතුමමභාපථෙ භිසෙසණිං කරොය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමෙන ඵලං වදෙය්‍යං: අමො: පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය භිසෙසණිං කරොසි, ජානාසි තං පාසාදං පුරුප්පිමාය වා දිසාය දකඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චො වා නීඡවා වා ඡිජ්ඣිමො වා?ති ඉති පුථෙඨා ‘තො’ති වදෙය්‍ය, තමෙන ඵලං වදෙය්‍යං: අමො: පුරිස යං නිං න ජානාසි න පස්සසි තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය භිසෙසණිං කරොසි?ති. ඉති පුථෙඨා ‘ආඡමා’ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු ඵලං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිඨිරකතං. භාසිතං සමපජ්ජති? ති.

“අඬා බො නො ගොතම් ඵලං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටි-
ඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති

22. ඵච්ඡමච බො වානෙට්ඨ න කිර තෙවිජ්ජති බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිථෙඨා, තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිථෙඨා. තපි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිථෙඨා. තපි තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහ-
සුභායෙත බ්‍රහ්මා සකඛි දිථෙඨා. යෙ’පි කිර තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං පුබ්බකා ඉසසයා මන්තානං කන්තාඤ මන්තානං පචත්තාඡරා, යෙසමිදං ඵතරහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතා පට්ඨතනං සමුභිතං තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුචාවෙනති, සෙය්‍යපීදං: අට්ඨසකා වාමකො වාමදෙඡවා වෙස්සාමිතො යමතග්ගි අඛිඨිරසො භාරඤාඡජා වාසෙට්ඨා කස්සඡපා හගු, තෙ’පි න ඵචමාහංසු: මයමෙතං ජානාමි මයමෙතං පස්සාමි යත්ච වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යහිං වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ඵචමාහංසු: යං න ජානාමි යං න පස්සාමි තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි ‘අයමෙච උජුමග්ගො අයමිඤ්ඤ-
සායනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ? නනු ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?” ති.

“අඬා බො නො ගොතම් ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං
අප්පාටිඨිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

23. සාබ්බු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාඡසට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනති, යං න පස්සනති, තස්ස සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසුනති ‘අය මෙච උජුමග්ගො අයමිඤ්ඤසායනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තෙතං යානං විජ්ජති.

24. සෙය්‍යථාපි වානෙට්ඨ අයං අචිරචති නදී පුරා උදකස්ස සමතිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අඵ පුරිසො අගචෙජ්ජෙය්‍ය පාරඡ්ඤො පාරගචෙසි පාරගාමිපාරං තරිතුකාමො, සො ඔරිමේ තීරෙ සිඡො පාරිමං තීරං අචෙචය්‍යා: ඵඤ්ඤ පාරාපාරං, ඵඤ්ඤ පාරාපාරනති, තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ අපි නු තස්ස පුරිසස්ස අච්ඡායනගෙතු වා ආයාචනගෙතු වා පඡ්ඡායනගෙතු වා අභිනඡදනගෙතු වා අචිරචතියා නදියා පාරිමං තීරං ඔරිමං තීරං ආගචෙජ්ජෙය්‍යා?”ති.

21. වාසෙට්ඨය, යමිසේ පුරුෂයෙක් පහසකට නැගෙනුවට සිටුවීම-
 හන්දියෙක හිණක් බදනේ ද, ඔහුට අන්ත්‍ර 'හෙමිබා පුරිස, යමි පහසකට
 නැගෙනුවට තෝ හිණක් බදනෙහි නම්, ඒ පහස පෙරැදිහැ හෝ දකුණු-
 දිගැ හෝ පැසිදිගැ හෝ උතුරැදිගැ හෝ වේ යැ යි, එය උස් හෝ මිටි
 හෝ මැදුම් හෝ වේ යැ යි තෝ දනු දෑ' යි මෙසේ කියන්නාහු නම්,
 මෙසේ විචාරන ලද හේ 'නො දනිමි' යි කියන්නේ නම්, ඔහුට ඒ අන්ත්‍ර
 'හෙමිබා පුරිස, තෝ නමා නොදන්නා පහසකට නැගෙනුවට හිණක්
 කෙරෙයි දෑ' යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද හේ 'එසේ' යි
 කියන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කලා ඒ
 පුරිස්ත්‍ර බස ප්‍රතිහරණරහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "හවද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරිස්ත්‍ර බස
 ඒකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

22. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිදු බමුණන් විසින්
 බඹා සියැසින් නොදක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසිනුදු
 බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ ආවාසීප්‍රාචාරීයන්
 විසිනුදු බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණන්ගේ
 සත්වනු ඇදුරැමහසුග තෙක් වුවත් විසිනුදු බඹා සියැසින් නො දක්නා
 ලද්දේ ල. තෙවිදු බමුණෝ යමි කෙනෙකුත් විසින් ගගන ලද පවත්-
 වන ලද රැස් කරන ලද යමි පැරැණි මන්ත්‍රපද මේ කලා ඔවුන් අනුව
 ගගන් ද, කිගන් ද, ඔවුන් කී දු අනුව කියත් ද, කියැවූ දු අනුව කිය-
 වද්ද, අටටක වාමක වාමදෙට වෙසානිතන යමිතගහි අභිනිරය භාරආජ
 වාසෙට්ඨ කසාප හගු යන මනකකතී පූ මන්ත්‍රප්‍රවණිකයිනා වූ, තෙවිදු
 බමුණන්ගේ පුළුපුරුෂ වූ යමි යාමි කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහු ද 'යමි
 නැතෙක හෝ යමි දෙසෙක හෝ යමි පෙදෙසකැ හෝ බඹා වේ නම්,
 'අපි ඔහු දනිමු යි, අපි ඔහු දකිමු' යි මේසේ නො කීහ. එහෙත්
 ඒ තෙවිදු බමුණෝ 'අපි යමකු නො දනුමෝ ද, යමකු නො දකුමෝ ද,
 එ බඹුහු හා එක් වන බවට මග දෙසන්නමු. එය අනුව පිළිපදනාහ
 බඹුහු හා එක් වනුවට මෙය ම සාජු මග යා, මෙය ම ඉදුරා මග යා,ට
 මේ මග ම නෛරියාණික වනුයේ එයට සේ යා' යි මෙසේ කියන්.
 වාසෙට්ඨය, එය කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ
 වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "හවද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ
 වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

23. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනැව. ඒ තෙවිදු බමුණෝ 'මෙය ම
 සාජු මග ය, මෙය ම ඉදුරා මග ය, මෙය ම නෛරියාණික වනුයේ
 එය පිළිපදනාහට බඹුහු හා එක් වනුවට සේ යා' යි තමන් නොදන්නා
 නොදක්නා ඒ බඹුහු හා එක් වනු පිණිස මග දෙසන්නාහ යන මේ
 කරුණ තැන්හේ ය (නො විය හැක්කේය).

24 වාසෙට්ඨය, යමිසේ මේ අවිරවති නදිය කවුඩන් විසින් පිය
 හැකි පරිදි දියෙන් පිරි දෙගොඩතලා ගලන්නේ ද, එකලා පරතෙරට
 යාමේත් වැඩක් ඇති, පරතෙර අපේක්ෂා කරන සුලු, පර තෙර යන
 පුරුෂයෙක් පර තෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හෙ තෙම මෙ
 ගොඩා සිටියේ, 'තෙමිබා එ තෙර, මෙ තෙරට එන්නා, හෙමිබා පර
 තෙර, මෙ තෙරට එන්නා' යි පර තෙරට නම ගසන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය,
 ඒ කිමැ යි සිතයි ද, ඒ පුරුෂයාගේ කැඳවීම හෙතු කොටගෙන හෝ
 අයැදීම හෙතු කොට ගෙන හෝ පැතිමි හෙතු කොට ගෙන හෝ
 යතුත් කිරීම හෙතු කොට ගෙන හෝ අවිරවති නදියගේ එ තෙර මෙ
 තෙරට එන්නේ ද?"

“නො භිදං හො ගොතම”.

25. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණ කරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා එවමානංසු: ඉන්ද්‍රියව්‍යායාමි, සොමමච්චයාමි වරුණමච්ච යාමි, ඊසානමච්චයාමි, පචාපනිමච්චයාමි, බ්‍රහ්මමච්චයාමි, මහින්ද්‍රමච්චයාමි යාමමච්චයාමා’ති. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, අච්චානගෙතු වා ආයාචනගෙතු වා පඤ්ඤාගෙතු වා අභිතන්ද්‍රනගෙතු වා කායසංඝ ගෙතු පරමමරණා බ්‍රහ්මුඤ්ඤො¹ සහව්‍යුපගා හවිසංනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

26. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අචිරචනී නදී පුරා උදකසංස සමනිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරක්ඛකො පාරගච්චෙසි පාරගාමී පාරං තරිතුකාමො, සො ඔරිමෙ තීරෙ දලුභාය අන්තො² පච්ඡා-බාහං ගාලුඛකිතං බඳ්ඛො, තං කිමමඤ්ඤෙසි වාසෙට්ඨ, අපි නු නො පුරිසො අචිරචනියා නදියා ඔරිමො තීරා පාරිමං තීරං ගච්චෙය්‍යා?” ති.

“නො භිදං හො ගොතම”

27. “එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ කාමගුණා අරියසං විතයෙ අඤ්ඤා’ති’පි වුච්චන්ති බකිතන්ති’පි වුච්චන්ති. කතමෙ පඤ්චො? වකච්චු-විඤ්ඤෙය්‍ය රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිඤ්ඤා කාමුපසංහිතා රජනියා. සොතච්චඤ්ඤෙය්‍ය සඤ්ඤා -පෙ- ඝාණවිඤ්ඤෙය්‍ය ගඤ්ඤා -පෙ- ඊච්චාච්චඤ්ඤෙය්‍ය රතා -පෙ- කායවිඤ්ඤෙය්‍ය චොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිඤ්ඤා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චො කාමගුණා අරියසං විතයෙ අඤ්ඤා’ති’පි වුච්චන්ති බකිතන්ති’පි වුච්චන්ති. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චො-කාමගුණෙ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො ගට්ඨා මුච්චිතා අඤ්ඤාපන්තා අනාදීනව-දසසාවිනො අතිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤන්ති.

28. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණ කරණා තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්චකාමගුණෙ ගට්ඨා මුච්චිතා අඤ්ඤා-පන්තා අනාදීනවදසසාවිනො අතිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤන්තා කාමුඤ්ඤ-බකිතබඳ්ඛො කායසංඝ ගෙතු පරමමරණා බ්‍රහ්මුඤ්ඤො සහව්‍යුපගා හවිසංනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

1. බ්‍රහ්මිතං PTS. 2. උඤ්ඤා, සං

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද භෞතමසිති, මෙය නො වේ ම ය.”

25. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙවිදු බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ‘ඉන්ද්‍ර දෙවියා කැඳවමිහ, සොම් දෙවියා කැඳවමිහ, වරුණ දෙවියා කැඳවමිහ, ඊශාන දෙවියා කැඳවමිහ, පුජාපතිහු කැඳවමිහ, බ්‍රහ්මයා කැඳවමිහ, මහෙන්ද්‍රයා කැඳවමිහ, යාමයා කැඳවමිහ’ යි මෙසේ කියත්. වාසෙට්ඨය, එකානනයෙන් ඒ තෙවිදු බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ආවහානභෙදාදියෙන් හෝ ආයාචනභෙදාදියෙන් හෝ ප්‍රාචීනා භෙදාදියෙන් හෝ අභිනන්දන (සොනානු කරණ) භෙදාදියෙන් හෝ කාබ්‍රුන් මරණින් මතු බඩුහුගේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය (විස නොහැක්කේය).

26. වාසෙට්ඨය, යම්සේ මේ අවිරචිති නදිය කවුඩන් විසිනුදු පිය හැකි පරිදි දියෙන් පිරුණේ, දෙනොඩ තලා ගලන්නේ ද, එකල්හි පර තෙරට යෑමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙර අපෙක්ෂා කරන සුලු, පර තෙර යන පුරුෂයෙක් පරතෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හේ මේ තෙර දැඩි දමෙකින් පිටිතල හයා දැඩි කොට බඳනා ලද්දේ වේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැ යි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරචිති නදියේ මේ තෙරින් එ තෙරට යා හැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද භෞතමසිති, මේ නො වේ ම ය.”

27. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එ පරිද්දෙන් ම මේ පස් කම්භුණයෝ (කාමබකින පස) ආඨි විනයයෙහි දම්වැල යි ද කියනු ලැබෙත්, බැම්මැ යි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද? ඉඞව වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රියසවභාවය ඇති, කාමොපනිඃශ්‍රිත වූ, රුගයට කාරණ වූ වක්කුර්විඥෙය රූප ද, ඉඞව වූ ... ශ්‍රොත්‍රවිඥෙය ශබ්ද ද, ඉඞව වූ...ක්‍රාණ විඥෙය ගනි ද, ඉඞව වූ... ජිහ්වා විඥෙය රස ද, ඉඞව වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රිය සවභාවය ඇති, කායවිඥෙය සප්පච්ච්‍ය ද යන පස ය. වාසෙට්ඨය, මේ කාමභුණයෝ පස් දෙන ආඨිවිනයයෙහි දම්වැලැ යි ද කියනු ලැබෙත්, බකින යැ යි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙවිදු බමුණෝ (මෙහි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නොදක්නා සුලු වූවාහු, නිඃශරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමභුණයන් පරිභොග කරන්නාහු කාබ්‍රුන් මරණින් මතු බඩුහුගේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණය නැත්තේ ය.

28. වාසෙට්ඨය, එකානනයෙන් ඒ තෙවිදු බමුණෝ යම් බ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, (පස්කම්භි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නො දක්නා සුලු වූවාහු, නිඃශරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමභුණයන් පරිභොග කරන්නාහු කාබ්‍රුන් මරණින් මතු බඩුහුගේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණය නැත්තේ ය.

29. භෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අචිරවතී නදී පුරා උදකස්ස සමන්තනිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරජ්චකො පාරගච්චෙසී පාරගාමී පාරං තරිකුකමො, හො ඔරිමෙ තීරෙ සසීහං පාරුපිනො නිපජ්ජෙය්‍ය, තං කිම්මඤ්ඤෙසි වාසෙට්ඨ, අපි නු සො පුරිසො අචිරවතියා නදීයා ඔරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා ති.

“නො හිදං හො ගොතම”

30. ඵවච්චෙව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ නීවරණා අරියස්ස විතභෙ අචරණා'ති'පි චුච්චන්ති, නීවරණා' ති' පි චුච්චන්ති, ඕනාභා'ති'පි චුච්චන්ති. පරියොනාභා'ති'පි චුච්චන්ති. කතමෙ පඤ්චා' කාමච්ඡදනීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණං පීනමිඳනීවරණං උඳාවචකුක්කුච්චනීවරණං පිටිකිච්ඡා- නීවරණං. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චනීවරණා අරියස්ස විතභෙ අචරණා'ති' පි චුච්චන්ති, නීවරණා'ති'පි චුච්චන්ති, ඕනාභා'ති'පි චුච්චන්ති, පරියොනාභා'ති'පි චුච්චන්ති. ඉමෙහි ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චහි නීවරණෙහි භෙට්ඨා චූහමණා ආචුටා නිචුටා ඔචුටා¹ පරියොනඤා. තෙ ච ත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා චූහමණා භෙ ධම්මා චූහමණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය චතතමානා, භෙ ධම්මා අචූහමණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය චතතමානා, පඤ්ච නීවරණෙහි ආචුටා නිචුටා ඔචුටා පරියොනඤා කායස්ස භෙද පරමරණා චූහමණා සහව්‍යුපගා භවිස්සන්ති'ති තෙතං යානං විජ්ජති.

31. තං කිම්මඤ්ඤෙසි වාසෙට්ඨ, කිනති භෙ භුතං චූහමණානං චුඤානං මහලලකානං අචරියපාචරියානං භාගමානානං:

“සපරිඤහො වා චූහමා අපරිඤහො වා” ති.

“අපරිඤහො හො ගොතම.”

“සචෙරවිතෙතා වා අචෙරවිතෙතා වා?” ති.

“අචෙරවිතෙතා හො ගොතම.”

“සච්ඡාපජ්ඣවිතෙතා වා අච්ඡාපජ්ඣවිතෙතා වා?” ති.

“අච්ඡාපජ්ඣවිතෙතා හො ගොතම.”

“සඛකිලිට්ඨවිතෙතා වා අසඛකිලිට්ඨවිතෙතා වා?” ති.

“අසඛකිලිට්ඨවිතෙතා හො ගොතම.”

1. අචුභා නිචුභා ඔචුභා, ජෙක්ඝුචි.

29. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ මේ අවිරවතී නදිය දෙගොඩ නලා ගලනුයේ කවුඩන් විසින් පිය හැකි සේ වූයේ, දියෙන් පිරුණේ ද, එකලා පර තෙරට යෑමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙරට යෑම අපෙක්ෂා කරන, පර තෙර සොයන සුලු, එ ගොඩ යනු කැමැති පුරුෂයෙක් එන්නේ ද, සේ මේ තෙර ගිය සහිත වූ එ කය ම වසා පෙරෙවෑ වෑදෑ හෙත්තේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැ සි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරවතීනදියේ මේ තෙරින් එ තෙරට යන හැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය නො ම වන්නේ ය.”

30. [භාග්‍යවත්තු:] “එ පරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මේ ආදීවිතයයෙහි මේ පස් නිවරණ කෙනෙක් ආවරණ යෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණ යෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. අවනාහ (යටිහුරු කොට බැඳීම) යෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහ (හාත්පස බැඳීම) යෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද, යත්: කාමච්ඡදනිවරණය, ව්‍යාපාද නිවරණය, ජිනමිඤ්ඤා නිවරණය, උඤ්චවකුකුච්චනිවරණය, විවිකිල්ලානිවරණය යන මොහු ය. වාසෙට්ඨය, ආදීවිතයයෙහි මේ නිවරණයෝ පස් දෙන ආවරණයෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණයෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. අවනාහයෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහ යෑ සි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙවිදු බමුණෝ මේ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ ද පිලිසත් වූවෝ ද වැසුණෝ ද හාත්පසින් බැඳුණෝ ද වෙති. වාසෙට්ඨය, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් බැහැර කොට පවත්නා, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නා ඒ තෙවිදු බමුණෝ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ පිලිසත් වූවෝ වැසුණෝ හාත්පසින් බැඳුණෝ කාබුන් මරණින් මතු බඹහුගේ සහභාවයට පැමිණියෝ වත්තාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ (විය නො හැක්කෙකි).

31. වාසෙට්ඨය, එය කීමැ සි සිතති ද, වෑඪි සිටි මහලු වූ ආචාර්ය-ප්‍රාචාර්ය වූ බමුණන් කියන වචනය තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද?

“බ්‍රහ්මයා සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය තැත්තේය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සචෙර (ව්‍යාපාද සහිත) සිතැත්තේ ද, නැත හොත් අචෙර (ව්‍යාපාද රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අචෙරසිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සච්චාර්යාධි (ජිනමිඤ්ඤා - චිත්ත ගෙලඤ්ඤා සහිත) සිතැත්තේ ද? අච්චාර්යාධි (ජිනමිඤ්ඤා - චිත්ත ගෙලඤ්ඤා රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අච්චාර්යාධි (ජිනමිඤ්ඤා - චිත්ත ගෙලඤ්ඤා රහිත) සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිපි සිතැත්තේ ද නො හොත් නොකිලිපි සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “නොකිලිපි සිතැත්තේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

“වසවතනී වා අවසවතනී වා?”ති.

“වසවතනී භො ගොතම.”

32. තං කිම්මඤ්ඤෙසි වාසෙට්ඨි, සපරිඤ්ඤා වා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා අපරිඤ්ඤා වා?” ති.

“සපරිඤ්ඤා භො ගොතම.”

“සචෙරචිත්තා වා අචෙරචිත්තා වා?” ති

“සචෙරචිත්තා භො ගොතම.”

“සව්‍යාපජ්ඣචිත්තා වා අව්‍යාපජ්ඣචිත්තා වා?”ති.

“සව්‍යාපජ්ඣචිත්තා භො ගොතම.”

“සඛකිලිට්ඨචිත්තා වා අඛකිලිට්ඨචිත්තා වා?”ති.

“සඛකිලිට්ඨචිත්තා භො ගොතම.”

“වසවතනී වා අවසවතනී වා?” ති.

“අවසවතනී භො ගොතම.”

33. ඉති කිර වාසෙට්ඨි සපරිඤ්ඤා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අපරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො සපරිඤ්ඤානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අපරිඤ්ඤානං බ්‍රහ්මානං සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?”ති.

“නො හිදං භො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨි. තෙ වත වාසෙට්ඨි සපරිඤ්ඤා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායසංහෙද පරමමරණා අපරිඤ්ඤාසං බ්‍රහ්මානො සභව්‍යපභා භවිසංනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

34. ඉති කිර වාසෙට්ඨි සචෙරචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අචෙර-චිත්තො බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අචෙරචිත්තානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අචෙරචිත්තො බ්‍රහ්මානං සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං භො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨි. තෙ වත වාසෙට්ඨි සචෙරචිත්තා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායසංහෙද පරමමරණා අචෙර චිත්තසං බ්‍රහ්මානො සභව්‍යපභා භවිසංනතීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

[භාග්‍යවත්තු:] “චගචර්නී ද (සිත තමා චගයෙහි පවත් වන්නේ ද) නොහොත් අචගචර්නී (සිත තමා යටත් ව පවත්නේ) ද?”

[චාසෙට්ඨ:] චගචර්නී ය, හවද්ද් ගෞතමසිනි.”

32. [භාග්‍යවත්තු:] “චාසෙට්ඨය, එය කිමැ සි සිතහි ද, තෙව්දු ඛමුණෝ සත්‍රිපරිග්‍රහ ඇත්තෝ ද, නො හොත් සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තෝ ද?”

[චාසෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තෝ ය, හවද්ද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සචෙර සිතැත්තෝ ද, නො හොත් අචෙර සිතැත්තෝ ද?”

[චාසෙට්ඨ:] “සචෙර සිතැත්තෝ ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සච්චාඛාඛ සිතැත්තෝ ද, නො හොත් අච්චාඛාඛ සිතැත්තෝ ද?”

[චාසෙට්ඨ:] “සච්චාඛාඛ සිතැත්තෝ ය, හවද්ද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිටි සිතැත්තෝ ද, නො හොත් නොකිලිටි සිතැත්තෝ ද?”

[චාසෙට්ඨ:] “කිලිටි සිතැත්තෝ ය, හවද්ද් ගෞතමසිනි”

[භාග්‍යවත්තු:] “චගචර්නී ද නො හොත් අචගචර්නී ද?”

[චාසෙට්ඨ:] “අචගචර්නී හ, හවද්ද්ගෞතමසිනි.”

33. [භාග්‍යවත්තු:] “චාසෙට්ඨය, මෙහේ තෙවිජ් බ්‍රාහ්මණයෝ සත්‍රිපරිග්‍රහසහිතයෝ ය, බ්‍රහ්මයා සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත ය. සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත වූ තෙව්දු ඛමුණන්ගේ සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බඹුහු හා සැසැදීමෙක් වේ ද? ගැලැපීමෙක් වේ ද?”

[චාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද්ද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මැනැව චාසෙට්ඨය, සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත තෙව්දු ඛමුණෝ කාබුන් මරණින් මතු සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බඹුහු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ වන නාහ'යන මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

34. [භාග්‍යවත්තු:] “චාසෙට්ඨය, මෙහේ තෙව්දු ඛමුණෝ චෙවරි සිතැත්තෝ ය. බඹා අචෙර සිතැත්තෝ ය. චෙවරි සිතැති තෙව්දු ඛමුණන්ගේ අචෙර සිතැති බඹුහු හා සැසැදෙන බවෙක් වේ ද? ගැලැපෙන බවෙක් වේ ද?”

[චාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද්ද් ගෞතමසිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනැව, චාසෙට්ඨය. ඒ සචෙර සිතැති තෙව්දු ඛමුණෝ කාබුන් මරණින් මතු අචෙර සිතැති බඹුහු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ වන්නාහ'යන මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

35. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සච්චාපජ්ඣවිතතා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අච්චාපජ්ඣවිතතා බ්‍රාහ්මා. අපි නුඛො සච්චාපජ්ඣවිතතානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අච්චාපජ්ඣවිතතන බ්‍රහ්මුනා සද්ධං සංසද්දති සමෙති?'' ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සච්චාපජ්ඣවිතතා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙදා පරමමරණා අච්චාපජ්ඣවිතතස්ස බ්‍රහ්මුනො සභව්‍යපභා භවිස්සන්ති තෙනං ධානං විජ්ජති.

36. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨවිතතා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අසංකිලිට්ඨවිතතා බ්‍රාහ්මා. අපි නු ඛො සංකිලිට්ඨවිතතානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අසංකිලිට්ඨවිතතන බ්‍රහ්මුනා සද්ධං සංසද්දති සමෙති?'' ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨවිතතා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙදා පරමමරණා අසංකිලිට්ඨවිතතස්ස බ්‍රහ්මුනො සභව්‍යපභා භවිස්සන්ති තෙනං ධානං විජ්ජති.

37. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අච්චාපජ්ඣවිතතා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. ච්චාපජ්ඣවිතතා බ්‍රාහ්මා. අපි නු ඛො අච්චාපජ්ඣවිතතානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ච්චාපජ්ඣවිතතන බ්‍රහ්මුනා සද්ධං සංසද්දති සමෙති?'' ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ අච්චාපජ්ඣවිතතා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙදා පරමමරණා ච්චාපජ්ඣවිතතස්ස බ්‍රහ්මුනො සභව්‍යපභා භවිස්සන්ති තෙනං ධානං විජ්ජති.

ඉධ ඛො පන තෙ වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආසිද්ධිචා සංසිද්ධන්ති, සංසිද්ධිචා විසාදං වා පාපුණන්ති. සුකඛතරණං¹ මඤ්ඤා පතරන්ති. තස්මා ඉදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජා² ඉරණන්ති³ චුච්චති. තෙවිජ්ජං විපිනන්ති³ චුච්චති. තෙවිජ්ජං ව්‍යසන්ති³ චුච්චති'' ති.

38. එවං චුතො වාසෙට්ඨා මාණවො භගවන්තං එතදවොච: “සුතං මේ තං හො ගොතමි, සමණො ගොතමො බ්‍රහ්මුනො සභව්‍යධාය මභං ජාතාති'' ති.

තං කිම්මඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ ආසන්නො ඉතො මනසාකථං, තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති?''

“එවං හො ගොතමි. ආසන්නො ඉතො මනසාකථං. තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති.”

1. සුකඛතරං, කෙසුචි. 2. තෙවිජ්ජා, බ්‍රහ්මු. 3. ඉරණං, දීඝවිකා.

35. [භාග්‍යවත්තූ:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙවිදු ඛමුණෝ සවාබාධ සිත් ඇත්තෝ ය. බ්‍රහ්මයා ව්‍යාබාධ රහිත සිතැත්තෝ ය. ව්‍යාබාධ සහිත සිතැති තෙවිදු ඛමුණන්ගේ අවාබාධ සිතැති බ්‍රහ්මයා හා සැසඳීමේක් වේ ද, ගැලපීමේක් වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තූ:] මැනව, වාසෙට්ඨය. සවාබාධ සිතැති ඒ තෙවිදු ඛමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු ව්‍යාබාධරහිත සිතැති බ්‍රහ්මයා සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මෙ කරුණ අවිද්‍යමාන ය.

36. වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඒ තෙවිදු ඛමුණෝ කිලිපි සිතැතියෝ ය. බ්‍රහ්මයා නොකිලිපි සිතැත්තෝ ය. කිලිපි සිතැති තෙවිදු ඛමුණන්ගේ නොකිලිපි සිතැති බ්‍රහ්මයා සමග සැසඳෙන ගැලපෙන බවෙක් වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තූ:] මැනව, වාසෙට්ඨය. ඒ කිලිපි සිතැති තෙවිදු ඛමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු නො කිලිපි සිතැති බ්‍රහ්මයා සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මෙ කරුණ අවිද්‍යමාන ය. (නො වන්නෙකි).

37. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙවිදු ඛමුණෝ අවශවර්තීහු ඉ. බ්‍රහ්මයා වශවර්තී ඉ. අවශවර්තී තෙවිදු ඛමුණන්ගේ වශවර්තී බ්‍රහ්මයා හා සැසඳීමේක් වේ ද ගැලපීමේක් (සම බවෙක්) වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තූ:] වාසෙට්ඨය, මැනව. වාසෙට්ඨය, අවශවර්තී වූ ඒ තෙවිදු ඛමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු වශවර්තී වූ බ්‍රහ්ම හා එකිභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මෙ කරුණ අවිද්‍යමාන ය (නො වන්නෙකි).

වාසෙට්ඨය, මෙහි වනාහි තෙවිදු ඛමුණෝ (මහා සි වරදවා ගෙන) නොමගට පැමිණ (මබෙහි සේ) එහි ගැලපේ. ගැලී නො නොඉවැසියැ හැකි දුකට හෝ පැමිණෙත්. විශැලී නදියෙක අත් පා ගසමින් පිහිනනවුන් සේ වෙහෙසෙත්. එහෙයින් තෙවිදු ඛමුණන්ගේ මේ ත්‍රිවිදුම මහ අරණෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිවිදුම මහ වනෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිවිදුම විපතෙකැ සි ද කියනු ලැබේ.

38. මෙසේ වදුළු කල්හි, වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිති, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයා හා එකිභාවයට මහ දන්නා සේකැ සි මෙය මා විසින් අසන ලදු”යි කී ය.

[භාග්‍යවත්තූ:] “වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැසි සිතහි ද, මනසාභවය මෙයට සමීප තත්ති වේ ද? මනසාභවය මෙයින් නොදුරැ ම වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගෞතමසිති, මනසාභවය මෙයට සමීප තත්ති ය. මනසාභවය මෙයින් දුරැ නො වේ.”

39. තං කිම්මඤ්ඤපි වාසෙට්ඨි, ඉධස්ස පුරිසො මනසාකට්ඨෙ ජාන-
වඤ්ඤා, තමෙන මනසාකට්ඨො තාවදෙව දච්ඡටං මනසාකට්ඨස්ස මග්ගං
පුළුවන්ඤ්ඤං, සියා භු ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකට්ඨෙ ජානවඤ්ඤා
මනසාකට්ඨස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දකුඤ්ඤානං වා විජායන්තතං වා?ති.

“තො හිදං හො ගොතමි. තං කිස්ස හෙතු? අසු හි හො ගොතමි
පුරිසො මනසාකට්ඨෙ ජානවඤ්ඤා. තස්ස සබ්බානෙව මනසාකට්ඨස්ස මග්ගාති
සුච්ඡිතාති” ති

40. “සියා ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකට්ඨෙ ජානවඤ්ඤා
මනසාකට්ඨස්ස මග්ගං පුට්ඨස්ස දකුඤ්ඤානං වා විජායන්තතං වා, තනෙව
තථාගතස්ස බුහමලොකෙ වා බුහමලොකගාමිනියා වා පටිපදාය පුට්ඨස්ස
දකුඤ්ඤානං වා විජායන්තතං වා. බුහමානඤ්ඤාභං වාසෙට්ඨි පජානාමි
බුහමලොකඤ්ඤා බුහමලොකගාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපනො බුහම-
ලොකං උපපනො, තඤ්ඤාපජානාමි” ති.

41. එවං වුතො වාසෙට්ඨි මාණවො භගවන්තං එතදවොච: “සුතං
මෙන හො ගොතමි ‘සමිණො ගොතමො බුහමුතො සත්චරිතාය මග්ගං
දෙසෙති’ති. සාධු තො භවං ගොතමො බුහමුතො සත්චරිතාය මග්ගං
දෙසෙතු. උලුච්චතු භවං ගොතමො බුහමණිං පජ”ති.

“තෙන හි වාසෙට්ඨි සුණාහි. සාධුකං මනසිකරොහි. භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති ඛො වාසෙට්ඨි මාණවො භගවතො පච්චස්සොසි.
භගවා එතදවොච:

42. ඉධ වාසෙට්ඨි තථාගතො ලොලක උප්පජ්ජති අරභං සමමා-
සමබුඤ්ඤා විජ්ජාචරණසම්පනො සුගතො ලොකවිදු අනුතරො පුරිස-
දම්මසාරපි සජා දෙවමනුස්සානං බුඤ්ඤා භගවා. සො ඉමි ලොකං
සදෙවකං සමාරකං සබුහමකං, සස්සමණබුහමණිං පජං සදෙවමනුස්සං
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්යාණං
මජ්ඣිකල්යාණං පරියොසානකල්යාණං සාජං සබ්බඤ්ඤානං කෙවලපරි-
පුණණං පරිසුඤ්ඤා, බුහමචරියං පකාසෙති.

39. වාසෙට්ඨය, එය කිමැයි සිතති ද, මෙහි මනසාකටයෙහි උපන් මනසාකටයෙහි වැඩුණු පුරුෂයෙක් වේ නම්, එ කෙනෙහි ම එසින් තික්මුණු ඔහු අතින් මනසාකටයට මග විවාරත්තානු නම්, වාසෙට්ඨය, මනසාකටයෙහි උපන්, එහි ම වැඩුණු, මනසාකටයට මග විවාරනු ලැබූ ඔහුගේ (සාකයෙන් සිතසිතා) කල් යවන බවෙක් හෝ (උත්තර දිය නොහැකි බැවින් වන) කයා තද බවෙක් හෝ වන්නේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද්ද ගෞතමසිති. ඒ කවර හෙයින්? හවද්ද ගෞතමසිති, ඒ පුරිස් තෙම මනසාකටයෙහි උපන්නේ ද වැඩුණේ ද වේ. ඔහුට මනසාකටයෙහි සියලු මාගීයෝ ඉතා ප්‍රකටයහ. එමගසිති.”

40. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මනසාකටයෙහි උපන්නා වූ ද, වැඩුණා වූ ද, එසේ මග විවාරන ලද එ පුරිස්තට උත්තර දීමට කල් යවන බවක් හෝ උත්තර දිය නොහැකි ව කයා තද බවක් හෝ වනත්, බ්බ-ලොවෙහි (බ්බලොව ඇරැබෑ) හෝ බ්බලොවට යන මගෙහි (මග ඇරැබෑ) හෝ ප්‍රශ්න කරනු ලැබූ තථාගතයන්ගේ උත්තර දීමට කල් යවන බවෙක් හෝ (ප්‍රශ්නයෙන්) කයා තද බවෙක් හෝ නො වේ ම ය. වාසෙට්ඨය, මම බ්බහු ද බ්බ ලොව ද බ්බලෝ යන පිළිවෙත ද දනිමි. යම්ගේ පිළිපත්තේ බ්බලොවට උපපතති වශයෙන් පැමිණියේ නම් ඔහු ද දනිමි.”

41. මෙසේ වදාල කරූ වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද්ද ගෞතමසිති, ඉමණගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයා හා එකිභාවයට මග දෙසන සේකැ යි මෙය මා පිසින් අසන ලද ය. යච්ඤා කරමි. හවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ අපට බ්‍රහ්මසභාවය පිණිස මග දෙසන සේක් වා. හවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මදරු වූ මා අවමගින් ඔසොවා බ්බලෝමො පිහිටුවන සේක් වා.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එසේ වී තමි අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි”

‘හවත්ති, එසේ යැ’ යි වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:

42. වාසෙට්ඨය, මෙහි අර්භන් වූ සමාක්සමුද්ධි වූ පිදුමරණ-සමපන්න වූ සුගත වූ ලොකවත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදමසාරපි වූ දෙව්-මිතිස්තට ශාස්තා වූ බ්‍රහ්ම වූ හගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහල වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබ්‍රහ්මන් සහිත සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා ජෙනපු මිනිසුන් හා සහිත සත්වපුජාව ද තෙමේ පිහිටව තුළුණින් දන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, (ඔවුනට) අවබෝධ කරවයි හේ දහම දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අවසනා හදුක කොට, අඵ සහිත කොට, ව්‍යඤ්ඤ සහිත කොට, සඵප්‍රකාරයෙන් පරිපුණ්ණි කොට, පරිපුණ්ණි කොට දහම දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයයෙන් සංගාභිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මවර්ග ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

43. තං ධම්මං සුඤ්ඤානී ගහපතී වා ගහපතීපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාරාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා නථාගතො සඤ්ඤා පටිලහති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකකති: “සම්මාධො: කරුචාසො රජාපථො.¹ අබ්බොකාමො: පබ්බජ්ජා. නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචයතා ඵකන්තපරිපුණ්ණං ඵකන්තපරිසුඤ්ඤාං සඛිඤ්ඤිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනනුතාහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායානී වන්තී අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”න්ති.

44. සො අපරෙත සම්මෙත අපං වා භොගකඛනිං පහාය මහන්තං වා භොගකඛනිං පහාය අපං වා ඤ්ඤතිපරිච්චටං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤතිපරිච්චටං පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායානී වන්තී අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො ඵලං පබ්බජ්ජො සම්මෙතො පාඨමොකඛසංචරසංවුත්තො විහරති අච්ඡාරගොචරසමපනො, අඤ්ඤාතෙතසු වජෙජසු හයදස්සාවි. සම්මෙතො සිකඛති සිකඛාපදෙසු, කායකමෙත සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුඤ්ඤාච්චො, සීලසමපනො, ඉඤ්ඤාතෙසු ගුණධරාණං, භොජනෙ මත්තඤ්ඤා, සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො, සන්තචෙඤ්ඤා.

45. කපඤ්ඤා වාසෙට්ඨි භික්ඛු සීලසමපනො භොති? ඉධ වාසෙට්ඨි භික්ඛු පාණානීපාතං පහාය පාණානීපාතා පටිච්චිතො භොති. තිභිතදඤ්ඤා තිභිතසන්තො ලජ්ජි දයාපනො: සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිච්චිතො භොති. දින්නාදසි දින්නපාටිකඛි අපෙතෙන සුචිතතෙන අත්තතා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී: විරතො මේච්ඡනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිච්චිතො භොති සච්චවාදී සච්චසන්තො ථෙතො: පච්චසන්තො අච්චසංචාදනො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං. පිසුණං වාචං පහාය පිසුණාය වාචාය පටිච්චිතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අබ්‍රහ්ම අකඛාතා ඉමෙසං හෙදස, අබ්‍රහ්ම වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකඛාතා අබ්‍රහ්මං හෙදස. ඉති භික්ඛානං වා සකාතා, සංභිතානං වා අනුපාදනා, සමඤ්ඤාරාමො සමඤ්ඤාරෙතො සමඤ්ඤානදී සමඤ්ඤාකරණීං වාචං භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසමිං.

1. රජොපථො, කප්ඵි. 2. අභාවාරි, මජ්ඣං.
 3. ධෙඤ්ඤා, ඤ්ඤා. 4. පෙමභියා, මජ්ඣං.

43. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිටුනෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකුට පත්වෙත් හෝ ඒ බමිය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තපාගත බුදුරජු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ඉධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, “ගිහිගෙයි විසීම සමෘද්ධියෙකි, රජස්වභාවයකි, පැවිදිද (සම්බාව නැති) අභ්‍යවකාශය (එළිමහත) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාත්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ බමසර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිම්බ වදනෙමි නමු යෙහෙකැ”යි මෙසේ කුවණින් සලකයි.

44. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මිද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිම්බ වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගෞරවයෙන් හා යුක්ත වූයේ, ස්වල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලුව වාසය කෙරෙයි. නොවැරදි වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ඇඳීම ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දෙර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දත්තේ, (සත් තන්හි) සිහියෙන් හා කුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිටුපසයෙහි තුන් වැදැරැම් සතුටින් සතුටු වූයේ, සිකාපදයන්හි සමාදන් වූ ගෙන හික්මෙයි.

45. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාධය හැරලා ප්‍රාණසාධයෙන් වෙහෙසින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුළුගුරු ඇත්තේ (දඹුළුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පවට පිලිකුල් කරන්නේ, මෙමන්ත්‍රියව පැමිණියේ (මෙමන්ත්‍රියයෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වූ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අදන්තාදන්‍ය හැර ලා නොදුන් දෑ ගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිලිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම කැමැති වූ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිහින් සුඛ වූ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අබිරම්භර දුරු ලා බමසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වූ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොරු කීම දුරු ලා බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වූ පිහිටි කපා ඇත්තේ, ඇදහිය සුඛ කපා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ කේලාම් කීම දුරු ලා කේලාම් කීමෙන් වැලැක්කේ වේ: මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුණවුන් (සමගට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වූ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා තෙලා කණණ්ණුඛා පෙමනීයා හදයඛතමා පොරී ඔහුජනකානතා ඔහුජනමනාපා, තථාරූපිං¹ වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසමිං. සමඵපපලාපං පහාය සමඵපපලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භුතවාදී අත්චාදී ධම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතිං වාචං භාසිතා හොති කාලෙත සාපදෙසං පරීයනනවතිං අත්චසඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසමිං.

46. ඛිජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඵකභතතිකො හොති රතභුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නව්චගිතවාදිතවිසුකදසානා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනවිචාරානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිභාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජනපටිභගණා පටිවිරතො හොති. ආමිකධඤ්ඤාපටිභගණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමිංසපටිභගණා පටිවිරතො හොති. ඉත්ථිකුමාරිකපටිභගණා පටිවිරතො හොති. දුසිදදසපටිභගණා පටිවිරතො හොති. අජෙලකපටිභගණා පටිවිරතො හොති. කුකභුච්ඡකරපටිභගණා පටිවිරතො හොති. භජගිව්ඤ්ඤාචලවාපටිභගණා පටිවිරතො හොති. ඛෙතතවජ්ජුපටිභගණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුචකංසකුචමානකුචා පටිවිරතො හොති. උකෙකාචනවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති. ජෙදනවධබ්බිකිතවිපරාමොසආලොපසභසාකාරං පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසමිං.

47. යථා වා පනෙතෙහ ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාහමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ඤිතා තෙ ඵචරූපං ඛිජගාමභුතගාමසමාරම්භං අනුසුතතා විතරනති, සෙය්‍යපීදං: මුලබීජං. බ්බිකිවීජං. ඵලබීජං. අග්ගබීජං. ඛිජබීජමෙව පඤ්චමිං. ඉති වා ඉති ඵචරූපා ඛිජගාමභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසමිං.

1. මමරූපිං, කප්ඵෙ

හේ රඵ ඩිණ්ණම් දුරු ලා රඵ බස් දෙබුනමත් වැලැක්කේ වෙයි නිදෙග්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙබැටිලි හැරුණා බොල් දෙබැටිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කථා කරනසුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තව ලොවුතුරුදගම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බඳු වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

46 හේ ඩිජ්සමුත (පැල වන ද) ද, භුතසමුත (පැල වුණු ද) ද සිදිමෙන් හිදිමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රූ බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක් වේලේ වලදන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වයනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇහැ අඩු නැත් පිරුම්මට, ඇහ සැරුම්මට කරුණු වන මල්ගදවිලෙවුන් දරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළවන් බැවෙළවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුලන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හිහියතට දුන මේනෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙද ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හොරතරුදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, හොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිණියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රුවැටීමෙන්, අගනා දෑට හුරු නොඅගනා දෑයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙකරුපික කම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය හිදීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රුනැත් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

47. යම්මස් සම්හර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මූලවීජ ද (හිගුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි වීජ ද (නුග ආදී පැල වන කඳ ද), පරුවීජ ද (උක් උණ බව ආදී පැල වන පුරුක් ද), අභුවීජ ද (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දලු ද), පස් වනු වීජවීජ ද (වී ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කී වීජසමුහ ද (පැල වන ද ද) භුතසමුහ ද (පැල වුණු ද ද) පෙළීමෙහි (හිඳුම් හිඳුම් නැළුම් යැ හි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හෙ තෙලම් මේ හෝ මේ බඳු වූ වීජ-ත්‍රාමිභුතත්‍රාමිසමාරම්භයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

48. යථා චා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵචරුපං සනතිධිකාරපට්ඨොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනන්තසනතිධිං පාතසනතිධිං වන්තසනතිධිං යාන-සනතිධිං සයනසනතිධිං ගතිසනතිධිං ආමසනතිධිං. ඉති චා ඉති ඵචරුපා සනතිධිකාරපට්ඨොගා පටිච්චිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

49. යථා චා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵචරුපං විසුකදස්සතං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං ජෙකඛං අකඛානං පාණිස්සරං චේතාලං කුම්භචුතං සොහනකං වණ්ඨාලං වංසං ඛොපනකං හන්චියුඤ්ඤං අස්සුඤ්ඤං මිහිසුඤ්ඤං උසනසුඤ්ඤං අජසුඤ්ඤං මොණ්ඩසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වච්චකසුඤ්ඤං දණ්ඨසුඤ්ඤං ඉච්චිසුඤ්ඤං තිබ්බුඤ්ඤං උග්ගොධිකං බලග්ගං සෙතාබ්බුතං අඤ්ඤාදස්සතං. ඉති චා ඉති ඵචරුපා විසුකදස්සතා පටිච්චිතො භොති ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

50. යථා චා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵචරුපං ජුතප්පමාදව්චානානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අවච්චපදං දසපදං ආකාසං පට්ඨාරපථං සනතිකං බලිකං සපිකං සලාකාහන්ථං අකඛං පඬහච්චරං වඬකකං මොකඛවිකං විඬ්භුලකං පතතාලුගකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචරු. ඉති චා ඉති ඵචරුපා ජුතප්පමාදව්චානානුයොගා පටිච්චිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

51. යථා චා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵචරුපං උච්චාසගන්මහාසගතං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඬකං ගොතකං විතතකං පටිකං පට්ඨිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හන්ථ්ථරං අස්සන්ථරං රථන්ථරං අජ්නප්පචේණිං කාදලිමිගපචර-පච්චන්ථරණං සඋතතරච්ඡදං උග්ගොලොභිතකුපඛානං. ඉති චා ඉති ඵචරුපා උච්චාසගන්මහාසගතා පටිච්චිතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

48. යම්හෙය් ඇතැම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් සැදුකැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කත ඇ රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන දු රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවකන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දු හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්නිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලැදීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ සන්නිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

49. යම්හෙය් සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුකැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, නැටුම් ගැහුම් වැහුම්, තටසමජ්ජා (තඵවත් සමුහයක් එක් වූ ජනාසමුහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඩ්‍යර (අතින් ලොහොබෙර ගැහුම හෝ අත්තල ගැහුම), චේතාල (දඹුමුටා තාලමිපට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු තැබීම), කුම්භපුන (සිවුරස් බෙර වැහුම), ශොභකක (රංගබලිකරණය කෙවත් රගමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට සොනානු වශයෙන් නාඤ්චිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභාතවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙලිය (හෝ අයො-ගුබක්‍රීඩාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසව්ඩාවතය (මලවුන්ගේ ඇට හෝද සුවද කවා තබා තකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මිහුපොර, ගොත්පොර, එඵපොර, බැවෙඵ-පොර, කුකුඵපොර, වටුපොර, පොලුකරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුඵ දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුඵ දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

50. යම්හෙය් සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුකැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අවපාකෙලිය, දසපාකෙලිය, අහස්දුකෙලිය, මඩුලු පැනුම, සනතිකා-ක්‍රීඩාව, දුදුකෙලිය, කල්ලි ගැහුම, සලාඅත්කෙලිය, ගුලකෙලිය, කොල-නලා පිඹුම, කෙලිතගුලින් හැම, කරණම් ගැහුම, කන්තංගුරුවා කෙලිය, කොලනැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරඵ පැදවීම, කුඩා දුන්තෙන් විදීම, ඇකිරිකෙලිය (පිඵේ හෝ අහසේ අකුරු ඇද ඒ කියවීම), සිකු දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙලියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙලියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

51. යම්හෙය් ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුකැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, දික්කහලා ධුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලහය, පියමනෙන් විසිතුරු කල එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, එඵලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනම්ල් යෙදු එඵලොම් ඇතිරිය, තිලිය (ධුලුන් මෙන්තය), සිංහරූපාදී රූපවලින් විසිතුරු කල එඵලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එඵලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කල පසතුරුණ, කොසෙය්‍ය හුසින් විසු ඇතිරිය, ඇතු පිට එලන ඇතිරිය, අසු පිට එලන ඇතිරිය, රිය එලන ඇතිරිය, ඇදව සරි ලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මහා කල ඇතිරිය, කෙහෙල්මුටසමින් කල මහගු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කත්වසින් තබා ඇති රතු උඩුවියත් සහිත මහගු යහන යන මෙබඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිකරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

52. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිනවිභුසනධර්මානුයොගං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සමබාහනං ආදසං අඤ්ජනං මාලාවලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං ගන්ධකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාළිකං බහං ජනනං විත්‍රාපානනං උණ්භිසං මණ්ණි වාලුච්ජනිං ඕද්දනාති වසාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩිනවිභුසනධර්මානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා හොති සිලසමිං.

53. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං චොරකථං මහාමනනකථං භෙතාකථං ගයකථං සුඤ්ඤකථං අනනකථං පානකථං වන්ධකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රියකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විසිඛාකථං කුමහධර්මානුයොගං පුබ්බපෙතකථං නානනනකථං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං ඉතිභවාභවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා හොති සිලසමිං.

54. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං විභාහිකකථං අනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න තිං ඉමිං බමමවිතයං ආජානාසි. අහං ඉමිං බමමවිතයං ආජානාමි. කිං තිං ඉමිං බමමවිතයං ආජානිඤ්ඤාසි? මිච්ඡාපටිපනෙතා නිමිසි. අහමිසමි සමමාපටිපනෙතා, සතිතං මෙ, අසතිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අචච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අචච. ආචිණ්ණං තෙ විපරවතනං. ආරුපිතො තෙ වාදෙ. තිඤ්ඤාතො නිමිසි වර වාදපමොකඩාය. තිබ්බදේහි වා සචෙ පහොසිති. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විභාහිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා හොති සිලසමිං.

55. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපභිණ්ගමනානුයොගමනුසුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමනනානං බතතියානං මුහුණ්ණානං ගහපතිකානං කුමාරානං. “ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං භර. අමුත්‍ර ඉදං ආභර”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපභිණ්ගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ඤ්ඤා හොති සිලසමිං.

52. යමසේ ආතැමි හවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ආභ ඉලිම, අත්පාආභි මනා සවකන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැහිම, සුවද දියෙන් නැවිම, උරහිස්ආභි මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලිම, කැබටතින් මුහුණ බැලිම, අලංකාර වශයෙන් අදුන් ගැම, මල් පැලැදිම හා විලෙටුන් දැරිම, මුවසුණු මුව-විලෙටුන් දැරිම, හඤාභරණ දැරිම, හිසැ කුඩුමබිය බැදිම, විසිතුරු සරයට දැරිම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරිම, කඩු දැරිම, විසිතුරු කුඩු දැරිම, විසිතුරු පාවහන් දැරිම, නලල්පට බැදිම, සිඵමණ පැලැදිම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරිම, දික් දවලු ආභි සුදු රෙදි හැදිම යන ආදී ආභ අඩු තැන් පිරිමිමටත් ආභ සැරැහිමටත් කරැණු වන දු පටිභොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු දු පටිභොග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

53. යමසේ වනාහි ආතැමි හවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා වෛරකථා මහාමාත්‍යකථා සේනාකථා ගඟකථා සුඛකථා ආභාරකථා පාතකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා මාලාකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා [කුමාරකථා කුමාරිකථා] ශූරකථා විචිකථා කුමහසාතකථා නානාතිකථා ලොකාබ්‍යාසිකා කථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහවාහවකථා යන මේබදු වූ තිරස්චිත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බදු කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

54. යමසේ ආතැමි හවත් මහණ බ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම් ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කිමැසි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම් මැනැවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරැණු සහිත ය. තා බස කරැණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දුග මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැලි හියෙ ය. මා විසින් තව දෙය් නැගිණ. මා විසින් තිගත්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙන්නව බැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). බැකි තම් එය පිතදව” යන ආදීන් මෙබදු වූ උනුන් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මෙබදු වූ හෝ බැණ දෙබා ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

55. යමසේ සමහර හවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද “මෙහි යන්තැ. අයෝ තැනව එන්තැ. මෙය ගෙනැ යන්තැ අයෝ තැනව මේය ගෙනෙන්තැ”හි කල තියොග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආමැනියන්ගේ සෘත්‍රියන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බදු දුත මෙහෙවරෙහි, පණ්ඩුබ ගෙන යැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දුත මෙහෙවරින්, පණ්ඩුබ ගෙන යැමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

56. යථා වා පතෙතෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ කුහකා ච භොනති ලපකා ච තෙමිතතිකා ච නිපොසිකා ච ලාභෙන ච ලාභා තිජ්ඣංසිතාඤ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහකලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

57. යථා වා පතෙතෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිතතං උප්පාතං සුපිනං ලකඛණං මුසිකච්ඡිතතං අභිගොමිං දබ්බිගොමිං චුසගොමිං තණ්හුලගොමිං සප්පි-ගොමිං තෙලගොමිං මුඛගොමිං ලොහිතගොමිං අඛිගපිජ්ජා වජ්ඡුපිජ්ජා බතත-විජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා හුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සාකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකර්කිංතං සරපරිතතානං මිග-පකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

58. යථා වා පතෙතෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: මණිලකඛණං වජ්ඣලකඛණං දණ්ඩලකඛණං අසිලකඛණං උසුලකඛණං බහුලකඛණං ආචුඛලකඛණං ඉච්චලකඛණං පුරිසලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසිලකඛණං හජිලකඛණං අසුලකඛණං මහිසලකඛණං උසහලකඛණං ගොලකඛණං අජලකඛණං මෙණඛලකඛණං කුකකුටලකඛණං වට්ටකලකඛණං ගොධා-ලකඛණං කණණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

59. යථා වා පතෙතෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්හතතරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. ඛාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. ඛාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්හතතරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්හතතරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. ඛාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඛාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අබ්හතතරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමිස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමිස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

56. යමිභේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, භුක්තකම් කරන්නෝ වෙන් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාඩු බස් දෙබන්තෝ වෙන් ද, සිටු පසය ලබනු සදහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම කරන්නෝ වෙන් ද, ලාභාපටකායෙන් අනුතව ගරහන්නෝ වෙන් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද කුහනලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

57 යමිභේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, සඵත-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුඛකවර්තනපිදුම, අග්නිකොමය, දර්විභොමය, කුමභොමය, කණ්භොමය, තණ්ඩුලභොමය, සර්වජ්භොමය, කෙලෙභොමය, මුඛභොමය, ලොහිතභොමය, අංගපිදුම, වාස්තුපිදුම, ක්ෂාත්‍රපිදුම, ශිවිපිදුම, භූතපිදුම, භූරිපිදුම, අභිපිදුම, විභවිදුම, වාස්විකපිදුම, මුඛකපිදුම, ශාකුතපිදුම, වාසපිදුම, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබදු වූ හෝ තිරස්විතපිදුමෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බදු වූ ද තිරස්විතපිදුමෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

58. යමිභේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඹුලකුණු, ඊලකුණු, දුඛුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දත්ලකුණු, දුසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වහස්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, එඵලකුණු, බැවෙඵලකුණු, කුකුඵලකුණු, වඩුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණිලකුණු, කහුලුලකුණු, මුම්ලකුණු යන ආදී මේ බදු තිරස්විත පිදුමෙන්, මේ බදු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙබදු වූ ද තිරස්විත පිදුමෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

59. යමිභේ ඇතැම් පිත්වත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිතූ අසෝ තැකැතින් (හුද සදහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ තැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රම කුල හුන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ තැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. අසෝ තැකැතින් රම කුලැ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ තැකැතින් ඇතුලතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. රම ඇතුලතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රම කුලැ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේගේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බදු වූ තිරස්විතපිදුමෙන්, මේ බදු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තිරස්විතපිදුමෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

80. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “චන්දනාභො හවිසාති. සුරියභොභො හවිසාති. නකඛතනභොභො හවිසාති. චන්දමිසුරියානං පථගමිනං හවිසාති. චන්දමිසුරියානං උපපථගමිනං හවිසාති. නකඛතනානං පථගමිනං හවිසාති. නකඛතනානං උපපථගමිනං හවිසාති. උකකාපාභො හවිසාති. දිසාඛාභො හවිසාති. භුමිමාලො හවිසාති. දෙවදුන්දුහි හවිසාති. චන්දමිසුරියනකඛතනානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං චොදනං හවිසාති. එවංවිපාකො චන්දනාභො හවිසාති. එවංවිපාකො සුරියභොභො හවිසාති. එවංවිපාකං චන්දමිසුරියානං පථගමිනං හවිසාති. එවංවිපාකං චන්දමිසුරියානං උපපථගමිනං හවිසාති. එවංවිපාකං නකඛතනානං පථගමිනං හවිසාති. එවංවිපාකං නකඛතනානං උපපථගමිනං හවිසාති. එවංවිපාකො උකකාපාභො හවිසාති. එවංවිපාකො දිසාඛාභො හවිසාති. එවංවිපාකො භුමිමාලො හවිසාති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුහි හවිසාති. එවංවිපාකං චන්දමිසුරියනකඛතනානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං චොදනං හවිසාති”. ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිඤ්ඤා භොති සීලසමිං.

81. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛිච්චිකා හවිසාති. දුඛිච්චිකා හවිසාති. සුඛිකඛං හවිසාති. දුඛිතිකඛං හවිසාති. ඛෙමිං හවිසාති. භයං හවිසාති. රොගො හවිසාති. ආරොග්‍යං හවිසාති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාමෙය්‍යං ලොකායතං”. ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිඤ්ඤා භොති සීලසමිං.

82. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: ආමාහනං විමාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුඤ්ඤාගකරණං ජීවිකාතිස්මිහනං භද්‍රසංභනනං භස්මිච්ඡප්පනං භද්‍රප්පනං කණ්ණප්පනං ආදාසපඤ්ඤාං කුමාරපඤ්ඤාං දෙමපඤ්ඤාං ආදිච්චිපට්ඨානං මහභුපට්ඨානං අභිභුජ්ජනං සිරිමායතං. ඉති චා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පිඤ්ඤා භොති සීලසමිං.

60. යම්ගේ ව්‍යාභි ඇතැම් ගවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුඛීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සද හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ තකත්තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද තකත් තරුන්ගේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. ව්‍යුග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සුයච්ඡ්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. තකත්‍රුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සද හිරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සද හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. තකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. දිග්දහය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද තකත්තරුවල ද උදවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුවෝ, මේ බඳු තීරණවිතවිදුගෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

61. යම්ගේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි තිශං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට භිය වන්නේ ය. මේ කලා රොග වන්නේ ය. මේ කලා රොග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරැක්කි සංඤ්‍ය තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලොකායතශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මේ බඳු තීරණවිතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

62. යම්ගේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අභිසැමියන් එක් වන්නට තකත් කීම, අභිසැමියන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මනත්‍රාදිය කර දීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගබ් රැකෙන්නට පිලියම් කිරීම, දිවගුලු බැඳීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු කද කිරීම, අත් පෙරැලෙන්නට මතුරු දැපීම, හනු පෙරැලෙන්නට මතුරු දැපීම, කත් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැපීම, කැබපතෙහි දෙවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවිදුග්‍රහණ ලවා ජෙන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනිජල් පිහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැදැවීම යන මේ හෝ අත් මේ බඳු වූ තීරණවිතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිදුගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

63. යථා චා පනෙකෙ භොනොනා සමිණ්ඩ්‍රාගමිණා සඬ්ඛාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතීං තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපොතති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමිමං පණ්ඩිකමිමං භුතකමිමං භුජිකමිමං වස්සකමිමං චොස්සකමිමං චන්ද්‍රකමිමං චන්ද්‍රපරිකිරණං අචමිතං තභාපනං ජුහනං වමනං විරොචනං උඬ්ඛිවරොචනං අධොවිරොචනං සීහවිරොචනං කණ්ණතෙලං නෙතතතපානං තන්ද්‍රකමිමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සංලාකිං සලලකතතිං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජානං අනුපාදනං ඕසධිතං පටිමොකෙබ්බං. ඉති චා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරොනො භොති. ඉදුමප්පිස්ස භොති සිලසමිං.

64. ස ඛො සො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඵමං සිලසමපනොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං සිලසංචරතො. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඛන්ධියො මූඬ්ඛාචිහිනොනා තිහතපච්චාමිනොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං පච්චන්තිකනො. ඵවමෙච ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඵමං සිලසමපනොනා න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදීදං සිලසංචරතො. සො ඉමිනා අරියෙත සිලකඩකෙත සමන්තාගතො අජ්ඣිතනං අනවජ්ජුබං පටිසංචෙදෙති, ඵමං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සිලසමපනොනා භොති.

65. නථඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණතඬ්ඛාණේ භොති? ඉඛි වාසෙට්ඨ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිඤ්චා න තිමිතතභ්‍යාභි භොති නානුඛ්‍යා-ඤ්ජනභ්‍යාභි. යන්ධාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංචුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දෙමීනස්සා පාපකා අකුසලා ඛමමා අඤ්ඤාචෙය්‍යං, තස්ස සංචරං පටිපජ්ජති. රකඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං. චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති. භොතෙත සඤ්ඤං සුන්ධා -පෙ- භාණෙන ගන්ධං සාධිතා- පෙ- ජිව්භාය රසං තාධිතා -පෙ- කාශෙන චොට්ඨබ්බං චුභිතා -පෙ- මතසා ඛමමං විඤ්ඤාය න තිමිතතභ්‍යාභි භොති නානුඛ්‍යාඤ්ජනභ්‍යාභි. යන්ධාධිකරණමෙතං මතින්ද්‍රියං අසංචුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමීනස්සා පාපකා අකුසලා ඛමමා අඤ්ඤා-චෙය්‍යං, තස්ස සංචරං පටිපජ්ජති. රකඛති මතින්ද්‍රියං. මතින්ද්‍රියෙ සංචරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙත ඉන්ද්‍රියසංචරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣිතනං අභ්‍යාචෙය්‍යසුබං පටිසංචෙදෙති. ඵමං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණතඬ්ඛාණේ භොති

63. යම්කෙසේ ඇතැම් පින්වත් මහණවහන්සේන් සද්දහයෙන් දුන් බොහෝ වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, හුරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙමුව, මතුරු දපා අනුන් නෑවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ලය විරේකයට බේන් දීම, වස්ති කිරීම සිඹිවිරේවන බේන් දීම, කන් ලොබට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සදහා ඇඟ පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ උල්ඇත ලොබට බේන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලොබට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිතවිද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

64. වාසෙට්ඨය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහල වියා හැකි බියක් නො දකී. වාසෙට්ඨය, ක්‍ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැහු සතුරන් ඇති ක්‍ෂත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් වියා හැකි බියක් යම්කෙසේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් වියා හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආදී ශීලසාකෘතියෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි තිදෙස් වූ කායික චෛතසික සුඛය පිදී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ.

65. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ මේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශුභාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්‍ෂුරිඤ්ඤිය වසා නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්තානස විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුහුබදනාහු ද, ඒ වක්‍ෂුරිඤ්ඤියාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්‍ෂුරිඤ්ඤිය රකී. වක්‍ෂුරිඤ්ඤියෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් ගඹ අසා ... තාසායෙන් ගද ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙත් රජ ආස්වාදය කොට... කතින් ස්ප්‍රථව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රථී කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන දෑ ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශුභාදිවශයෙන් ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් මනඉඤ්ඤිය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ විතතසන්තානස විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුහුබදනාහු ද, ඒ මනඉඤ්ඤියාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ඝ්‍රාණ ... ජිත්වා ... කාය ... මනඉඤ්ඤිය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉඤ්ඤියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යායෙකසුඛය (ලකලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුඛය) පිදී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤියන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

66. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සමන්තාගතො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු අභිකකනෙන පටිකකනෙන සම්පජ්ඣකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජ්ඣකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජ්ඣකාරී හොති. සබ්බාපිපත්තච්චරධාරණෙ සම්පජ්ඣකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජ්ඣකාරී හොති. උච්චාරපඤ්ඤාවකම්මෙ සම්පජ්ඣකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිතෙන සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සම්පජ්ඣකාරී හොති. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සමන්තාගතො හොති.

67. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමිති සමාදයෙව පක්කමිති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව භෙති සපත්තභාඤ්ච මඛති, එවම්ම ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමිති සමාදයෙව පක්කමිති. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

68. සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඛනිකෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන ඉඤ්ඤියසංචරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤන සමන්තාගතො, ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො, විචිතතං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤං රුකඛමුලං පබ්බතං කඤ්ඤං භිරිගුහං සුසානං චතපඤ්ඤං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහතතං පිණ්ඩපානපටිකකනෙනා නිසීදති පලලබ්බං අභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

69. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිතො විහරති සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනමිඤ්ඤං පහාය විගතපිනමිඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජ්ඣො. පිනමිඤ්ඤො විතතං පරිසොඛෙති. උඤ්චවකුකකුච්චං පහාය අනුඤ්ඤො විහරති අජ්ඣතං වූපසත්තවිතො. උඤ්චවකුකකුච්චං විතතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

66. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාරකමුද්‍රානතයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට ගැමෙහි ද පෙරලා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය ගැනීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිටුරු ද පාත්‍රය ද සෙත්‍ර සිටුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටිකැටිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ සිහිනුවණින් සමන්විත වෙයි.

67. වාසෙට්ඨය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුසම්පරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා ගේ ද, අව පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. වාසෙට්ඨය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හඹා ගේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුසම්පරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට ගේ ද, පා සිටුරු (ආදී අව පිරිකර) රැගෙන ම ගෙයි. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

68. වාසෙට්ඨය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී සිලසකකියෙන් ද සම්චිත වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමානිසම්-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුට්ඨයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසෙමුල පථිත කඳුරැලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුත්‍ය කිසි සෙතක්නක් හඳුනා ගත නොහැකි. හේ පිඹු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ, පසුබත් සෙවීමෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙලින් පිහිටුවා කම්චහතට ගොමු කොට සිහි එලවා හිඳී.

69. හේ ලොච්චා (පඤ්ච උපදෙසකකිය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විකෙමනණප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතක් වෙතෙයි. අභිජ්ඣාම කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රචෝඡය (ක්‍රොධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වූ වෙතෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්‍යාසනමිඤ්ඤා හැර, පහ වූ ස්‍යාසනමිඤ්ඤා ඇත්තේ, දව ර දෙක්හි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙකුත් නුවණින් යුක්ත වූයේ වෙතෙයි. ස්‍යාසනමිඤ්ඤා කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහ්‍රන්තවත්) කුකුසත් (කල නොකල දූගෙහි පසුබැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුඛත වූ (නොසංහ්‍රන්ත වූවන් තොර වූ), සංහිදුණු ස්වකීය විතතසන්තානාද ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

70. සෙය්‍යථාපි වාසෙවධි පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනතා සම්පේකිය්‍යං, සො යානි ච පොරණානි ඉණ්ඤ්චානි තානි ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය, සියං මස්ස උතතරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස ඵම්මස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සම්පේකිය්‍ය. සො’හං යානි ච පොරණානි ඉණ්ඤ්චානි තානි ච බ්‍යන්ධිකායං. අපි ච මෙ උතතරිං අවසිට්ඨං දුරහරණායා”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඵ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

71. සෙය්‍යථාපි වාසෙවධි පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිනො ඛාලා-
 ඤිලානො, හතතං මස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න මස්ස කායෙ ඔලම්භතා, සො අපරෙත සම්පෙත තමා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හතතඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියං මස්ස කායෙ ඔලම්භතා, තස්ස ඵම්මස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ආබාධිතො අහොසිං දුක්ඛිනො ඛාලාඤිලානො. හතතං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න මස්ස මෙ අධි කායෙ ඔලම්භතා. සො’මහි ඵතරහි තමා ආබාධා මුළුවො. හතතඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අපි ච මෙ කායෙ ඔලම්භතා”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඵ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

72. සෙය්‍යථාපි වාසෙවධි පුරිසො ඛනිතායාසෙ බ්‍යෙඤ්ඤා අස්ස, සො අපරෙත සම්පෙත තමා ඛනිතායාසෙ මුළුවෙය්‍ය සොන්ධිතා අබ්බසෙත, න මස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵම්මස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඛනිතායාසෙ බ්‍යෙඤ්ඤා අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමා ඛනිතායාසෙ මුළුවො සොන්ධිතා අබ්බසෙත. නපි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො” ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඵ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

73. සෙය්‍යථාපි වාසෙවධි පුරිසො දුසො අස්ස අනතතාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛිතමො, සො අපරෙත සම්පෙත තමා දුසඛ්‍යා මුළුවෙය්‍ය අනතතාධිනො අපරාධිනො භුජ්ඣො යෙනකාමඛිතමො, තස්ස ඵම්මස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අහොසිං අනතතාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛිතමො. සො’මහි ඵතරහි තමා දුසඛ්‍යා මුළුවො අනතතාධිනො අපරාධිනො භුජ්ඣො යෙනකාමඛිතමො”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඵ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

74. සෙය්‍යථාපි වාසෙවධි පුරිසො සධිනො සභොගො කන්තාරඤ්චාන-
 මඤ්ඤං පට්ටජේය්‍ය දුඛිතිකඛං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සම්පෙත තං කන්තාරං තිත්ථෙරෙය්‍ය, සොන්ධිතා ගාමිනං අනුපාපුණේය්‍ය ඛෙමිං අප්පට්ඨං, තස්ස ඵම්මස්ස: “අහං ඛො පුඤ්ඤ සධිනො සභොගො කන්තාරඤ්චානමඤ්ඤං පට්ටජේය්‍ය දුඛිතිකඛං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි තං කන්තාරං තිත්ථෙරෙය්‍ය සොන්ධිතා ගාමිනං අනුපාපුණො ඛෙමිං අප්පට්ඨං”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙඵ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

70. වාසෙට්ඨය, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම්, එය අඹුදරුවන් රක්නා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙලෙමි. ඒ මාගේ කමානන සමාධි විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙලෙමි. අඹුදරුවන් රක්නට වැහිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

71. වාසෙට්ඨය, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන්බව ඇති ලෙබෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

72. වාසෙට්ඨය, යම් සේ පුරුෂයෙක් ශිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ ශිරගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතෙයින්) ඔහුගේ කිසි භොගවිනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර ශිරගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ ශිරගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයනට කිසි විනාශයක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

73. වාසෙට්ඨය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යත්තට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැන භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් තැනියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යෑ හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යෑ නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් තැනියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යෑ හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

74. වාසෙට්ඨය, යම්සේ ධනවත් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ තිරුදක පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් තැනි ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, භොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බඩුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. තිරුපද්‍රැව භයරහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

75. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛකිකාගාරං යථා දාසබ්බං යථා කන්තාරභිනමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ අප්පභිණේ අත්තනි සමුත්ථස්සති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ආතණ්ණං, යථා අඤ්ඤාං, යථා ඛකිකා මොක්ඛං, යථා භුජ්ජිං, යථා ඛෙමන්තභුමිං එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමුත්ථස්සති.

76. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමුත්ථස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පඤ්චිකස්ස පිති ජායති. පිතිමිනස්ස කායො පස්සමන්ති. පස්සභිකායො භුබං මෙදෙති. භුබිතො විතනං සමාහිගති.

77. සො මෙත්තාසභගතෙන මෙත්තා එකං දිසං එරිනිං විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උභිමිධො නිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන මෙත්තා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අමෙරෙන අම්බපජේඛිත එරිනිං විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඛලවා සබ්බධිමො අප්පකසිරෙනෙව වාදුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය මෙත්තාය මෙතො-විමුත්තියා යං පමිණකතං කමමං න තං තත්ථාවසිස්සති, න තං තත්ථාවතිට්ඨති. අයමපි ඛො වාසෙට්ඨ බුහුමුතො² සභව්‍යතාය මග්ගො.

78. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු කරුණාසභගතෙන මෙත්තා එකං දිසං එරිනිං විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උභිමිධො නිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසභගතෙන මෙත්තා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අමෙරෙන අම්බපජේඛිත එරිනිං විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ සබ්බධිමො අප්පකසිරෙනෙව වාදුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය කරුණාය මෙතොවිමුත්තියා යං පමිණකතං කමමං න තං තත්ථාවසිස්සති න තං තත්ථාවතිට්ඨති. අයමපි ඛො වාසෙට්ඨ බුහුමුතො සභව්‍යතාය මග්ගො.

1. සබ්බජ්ජාය. (කෙසුළු) 2. මුහුණං P T S.

75. වාසෙට්ඨය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙළුන්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස නමා කෙරෙහි දකී. වාසෙට්ඨය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බිම යම්සේ ද, එසේ ම වාසෙට්ඨය, හෙතෙම (පිළිවෙළුන්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) නමා කෙරෙහි දකී.

76. නමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාමිකය සංගිදේ. සංහුන් නාමිකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

77. හේ මෛත්‍රීසහගත සිතින් එක් දිශාවක් පැතිරු ගෙන (අරමුණු කොට) වෙහෙයි. එසේ දෙවෙනි දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, සිවුවන දිශාව ද පැතිරු ගෙන වෙහෙයි. එසේ ම උඩ දෙස ද, යට දෙස ද, සරස ද යි මේ හැම තැන ම සජාත්මනායෙන් (සියල්ල තමා හා සමිනියෙන්) සජීවත් (සියලු සතුන් ඇති) ලොව විපුල වූ ප්‍රමාණරහිත වූ වෛරරහිත වූ නිදුක් මෛත්‍රී සහගත සිතින් පැතිරු ගෙන වෙහෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඬින්තෙක් පහසුවෙන් ම (සිය) සක්හසින් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද (සිවු දිග ම සක්හසි පතුරුවන්නේ ද), එපරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ (අප්‍රමාණ ව)වඩනා ලද මෛත්‍රීවිතතවිමුකති කරණකොට ගෙන, ප්‍රමාණ පිසින් කරන ලද යම් කමිසෙක් (හෙවත් යම් කාමාවචර මෛත්‍රී කමිසෙක්) ඇත් නම්, එය එහි අවශ්‍යට (ඉතිරි) නො වේ. (ඒ මහදානකමී අතරු ලැග ගත්තව කාමාවචර කමී සමත් නො වේ.) එය එහි ඒ මහදාන කමීය මැඩ ගෙන ද නො සිටී (කාමාවචරකමී ඒ මහදානකමී විපාක මැඩ තමිතව ඉඩ ගත්තව ද සමත් නොවෙයි). වාසෙට්ඨය, මේ මෛත්‍රී විතත විමුකතිය ද බඹහුගේ සහභාවයට මඟ ය.

78. තව ද අනෙකක් කියමි. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම කරුණා සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිරු ගෙන වෙහෙස්, එසේ දෙවෙනි දෙස ද, එසේ තෙවෙනි දෙස ද, එසේ සිවුවන දෙස ද පැතිරු ගෙන වෙහෙස්. මෙසේ උඩ දෙස ද යට දෙස ද සරස ද යි මේ හැම තැන ම සියල්ල තමා හා සමිනියෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විපුල වූ මහදාන වූ ප්‍රමාණරහිත වූ වෛරරහිත වූ නිදුක් වූ කරුණාසහගත සිතින් පැතිරු ගෙන වෙහෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඬින්තෙක් පහසුවෙන් ම සිය සක්හසින් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද (සක්හසින් සිවුදිග ම සක්හසි පතුරුවන්නේ ද,) එ පරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩනා ලද කරුණාවිතතවිමුකතිය හෙතු කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ (කාමාවචර වූ) යම් කමිසෙක් ඇත් නම් එය එහි අතරු ඉතිරි වූ නො රැදේ. එය එහි ඒ මහදානකමීය මැඩ ගෙන ද නො සිටී. වාසෙට්ඨය, මේ කරුණාවිතතවිමුකතිය ද මුහුසහභාවයට මඟ වේ.

79. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුතියං. ඉති උඤ්ඤායො තිරිසං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තා ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන වේතසා විපුප්පලන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිඤ්ඤා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බධිමො අප්පකසිරෙනෙච වාතුද්දිසං විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙච ඛො වාසෙට්ඨ එචං භාමිතාය මුද්දිතාය වේතො- විමුත්තියා යං පමාණකතං කමමිං න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවසිට්ඨති. අගමපි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහමුන්තො සහව්‍යතාය මගොසා.

80. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු උපෙකබ්බාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුතියං. ඉති උඤ්ඤායො තිරිසං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙකබ්බාසහගතෙන වේතසා විපුප්පලන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිඤ්ඤා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බධිමො අප්පකසිරෙනෙච වාතුද්දිසං, විඤ්ඤාපෙය්‍ය එවමෙච, ඛො වාසෙට්ඨ එචං භාමිතාය උපෙකබ්බාය වේතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කමමිං න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවසිට්ඨති. අගමපි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහමුන්තො සහව්‍යතාය මගොසා.

81. තං කිං මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ? එචං විතාරී භික්ඛු සපරිඤ්ඤො වා අපරිඤ්ඤො වා?ති.

“අපරිඤ්ඤො හො ගොතමි.”

“සචේරවිඤ්ඤො වා අචේරවිඤ්ඤො වා?ති.

“අචේරවිඤ්ඤො හො ගොතමි.”

“සබ්බාපජ්ඣ විඤ්ඤො වා අබ්බාපජ්ඣවිඤ්ඤො වා?ති.

“අබ්බාපජ්ඣ විඤ්ඤො හො ගොතමි.”

“සංකිලිට්ඨවිඤ්ඤො වා අසංකිලිට්ඨවිඤ්ඤො වා?ති.

“අසංකිලිට්ඨවිඤ්ඤො හො ගොතමි.”

“චසචතති වා අචසචතති වා?ති.

“චසචතති හො ගොතමි.”

82. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අපරිඤ්ඤො භික්ඛු. අපරිඤ්ඤො බ්‍රහමා. අපි නු ඛො අපරිඤ්ඤාසහ භික්ඛුන්තො අපරිඤ්ඤාසහන බ්‍රහමුන්තො සද්ධිං සංසද්දති සමේති?ති.

“එචං හො ගොතමි.”

79. තව ද අනෙකක් කියමි. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම මුද්දිතාසන-
 ගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි දෙස ද,
 තෙවෙනි දෙස ද, සිවුවන දෙස ද පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ ම උඹ
 දෙස ද යට දෙස ද සරස දු සි මේ හැම තැන ම සියලුදෙතා ම තමා හා
 සමකීයෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විපුල වූ, මහද්ගත
 වූ, තොපමණ වූ, වෙර තැනි, තිදුක් වූ මුද්දිතාසනසිතිය සිතින් පැතිර ගෙන
 වෙසෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඹිත්තෙක් පහසුයෙන් සිය
 සක්භවිත් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද, එ පරිදි ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩිතා
 ලද මුද්දිතාවිතතවිච්චිකතිය කරණ කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ කමී (කාමාවචර
 කමී) අවශිඤ්ච නො වේ එය මහද්ගත කමී මැඬි තමාට ඉඹ ගත්තට
 නො ද සමත් වේ. වාසෙට්ඨය, මේ මුද්දිතාවිතතවිච්චිකතිය ද බ්‍රහ්මසභගාවයට
 මග ය.

80. තව ද, අනෙකක් කියමි, වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම උපෙක්ඛා-
 සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි
 දෙස ද, තෙවෙනි දෙස ද, සිවු වන දෙස ද, පැතිර ගෙන වෙසෙයි.
 එසේ ම උඹ දෙස ද යට දෙස ද සරස දු සි මේ හැම තැන ම සියලු
 දෙතා ම තමා හා සමකීයෙන් සියලු සත්ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ,
 තොපමණ වූ, වෙර තැනි, තිදුක් වූ උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පැතිර ගෙන
 වෙසෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඹිත්තෙක් පහසුයෙන් සිය
 සක්භවිත් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද, එ පරිදි ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩිතා
 ලද උපෙක්ඛාවිතතවිච්චිකතිය නොකු කොට ගෙන ප්‍රමාණකාම කමී (කාම-
 චරකමී) අවශිඤ්ච නො වේ. එය මහද්ගතකමී මැඬි තමාට ඉඹ ගත්තට
 නො ද සමත් වේ. වාසෙට්ඨය, මේ උපෙක්ඛාවිතතවිච්චිකතිය ද බ්‍රහ්මසභගාවයට
 මග ය.

81. වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ සි සිතසි ද? මෙසේ (බ්‍රහ්මචේතෙරිත්ව) වසන
 මහණ තෙම සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තේ ද? සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ය, හවද් ගොතමිසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වෙර සිතැත්තේ ද? වෙර සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “වෙර සිත් නැත්තේ ය, හවද් ගොතමිසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “තිදුක් සිත් ඇත්තේ ද? තිදුක් සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “තිදුක් සිත් නැත්තේ ය, හවද් ගොතමිසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිටි සිතැත්තේ ද? කිලිටි සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “කිලිටි සිත් නැත්තේ ය, හවද් ගොතමිසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වග්ගර්තනී (විතතවශිතා ඇත්තේ) ද? අවග්ගර්තනී
 (විතතවශිතා නැත්තේ) ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “වග්ගර්තනී (විතතවශිතා ඇත්තේ) ය, හවද් ගොතමිසිති.”

82. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ වූ කලි භික්ඛු තෙම සත්‍රිපරිග්‍රහ
 නැත්තේ ය. බ්‍රහ්ම ද සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තේ ය. සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති බ්‍රහ්ම හා
 සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති භික්ඛුන්ගේ සාසාදෙන බවෙක් වේ ද? සමබවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගොතමිසිති”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො චත වාසෙට්ඨ අපරිඤ්ඤා භික්ඛු කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපරිඤ්ඤාසං චුහමුතො සහව්‍යුපගො භවිස්සන්ති ණානමෙතං විජ්ජති”

83. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අවෙරවිනෙතා භික්ඛු. අවෙරවිනෙතා චුහමා. අපි නු ඛො අවෙරවිනෙතස්ස භික්ඛුතො අවෙරවිනෙතන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො චත වාසෙට්ඨ අවෙරවිනෙතා භික්ඛු කායස්ස හෙදා පරමමරණා අවෙරවිනෙතස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො භවිස්සන්ති ණානමෙතං විජ්ජති.”

84. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අඛ්‍යාපර්කඛිවිනෙතා භික්ඛු. අඛ්‍යාපර්කඛිවිනෙතා චුහමා. අපි නු ඛො අඛ්‍යාපර්කඛිවිනෙතස්ස භික්ඛුතො අඛ්‍යාපර්කඛිවිනෙතන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො චත වාසෙට්ඨ අඛ්‍යාපර්කඛිවිනෙතා භික්ඛු කායස්ස හෙදා පරමමරණා අඛ්‍යාපර්කඛිවිනෙතස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො භවිස්සන්ති ණානමෙතං විජ්ජති.

85. ඉති කීර වාසෙට්ඨ අසංකිලිට්ඨවිනෙතා භික්ඛු. අසංකිලිට්ඨවිනෙතා චුහමා. අපි නු ඛො අසංකිලිට්ඨවිනෙතස්ස භික්ඛුතො අසංකිලිට්ඨවිනෙතන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො චත වාසෙට්ඨ අසංකිලිට්ඨවිනෙතා භික්ඛු කායස්ස හෙදා පරමමරණා අසංකිලිට්ඨවිනෙතස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො භවිස්සන්ති ණානමෙතං විජ්ජති.”

86. ඉති කීර වාසෙට්ඨ වසවන්ති භික්ඛු. වසවන්ති චුහමා. අපි නු ඛො වසවන්තිස්ස භික්ඛුතො වසවන්තිනා චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“එවං හො ගොතමි.”

[භාග්‍යවත්තූ:] “මෑතාව වාසෙට්ඨය. ඒ සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති භික්‍ෂු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති බඹුහුගේ සහභාවයට පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ය (ඇති එකක, විශා සුත්තක).

83. [භාග්‍යවත්තූ:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ භික්‍ෂු තෙම වෙර සිත් නැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම ද වෙරසිත් නැත්තේ ය. වෙරසිත් නැති බ්‍රාහ්ම හා වෙර සිත් නැති භික්‍ෂුහුගේ සැසඳෙන බවෙක් වේ ද? සමබවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තූ:] “මෑතාව වාසෙට්ඨය, ඒ වෙරසිත් නැති භික්‍ෂු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු වෙරසිත් නැති බඹුහුගේ සහභාවයට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ය.

84. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙම නිදුක් සිතැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම ද නිදුක් සිතැත්තේ ය. නිදුක් සිතැති බ්‍රාහ්ම හා නිදුක් සිතැති භික්‍ෂුහුගේ සැසඳෙන බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තූ:] “මෑතාව වාසෙට්ඨය, ඒ නිදුක් සිතැති භික්‍ෂු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු නිදුක් සිතැති බඹුහුගේ සහභාවයට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන ය.

85. [භාග්‍යවත්තූ:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ භික්‍ෂු තෙම නොකිලිපි සිතැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම ද නොකිලිපි සිතැත්තේ ය. නොකිලිපි සිතැති බඹුහු හා නොකිලිපි සිතැති භික්‍ෂුහුගේ සැසඳෙන බවෙක් වේ ද? සමබවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තූ:] “මෑතාව වාසෙට්ඨය, ඒ නොකිලිපි සිතැති භික්‍ෂු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු නොකිලිපි සිතැති බඹුහුගේ සහභාවයට පැමිණියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය (විශා සුත්තය).”

86. [භාග්‍යවත්තූ:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ භික්‍ෂුතෙම පුරුදුකල විතතවගිතා ඇත්තේ ය බ්‍රාහ්ම ද පුරුදුකල විතතවගිතා ඇත්තේ ය. පුරුදු කල විතතවගිතා ඇති බ්‍රාහ්ම හා පුරුදු කල විතතවගිතා ඇති භික්‍ෂුහුගේ සැසඳෙන බවෙක් වේ ද? සමබවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

“සාධු වෘතසට්ඨ. සො චත වෘතසට්ඨ චසචනති භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං චසචනතිස්ස බ්‍රහ්මුතො සහව්‍යුපගො භවිස්සතීති සාතමෙතං විජ්ජති”ති.

87. එවං වුත්තන වාසෙට්ඨනාරථොඤා ආණවා භගවන්තං එතදචොචුං: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම තික්ඛුජ්ජිතං වං උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටි ච්ඡන්තං වං විචරෙය්‍ය, මුලුභස්ස වං මග්ගං ආචිකෙඛය්‍ය, අකිකාඤෙ වං තෙලපපජ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛු- මන්තො රුපානි දක්ඛීන්තීති, එවමෙව හොතා ගොතමෙත අනෙකපරිදා- ගෙන ඛමෙමා පකාසිත්තා. එතෙ මයං භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ජාම ඛමමඤ්ච භික්ඛුසඛිසඤ්ච. උපාසකො තො භවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්‍යපෙතෙ සරණංගත්ත”ති.

තෙවිජ්ජුන්තං නිවසීතං තෙරසමං.

සීලකඛනිවග්ගො නිට්ඨිතො පඨමො.

[භාග්‍යවත්ත:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය. ඒ පුරුදු කල විතතවයිතා ඇති භික්‍ෂු තෙම කාමුත් මරණින් මතු එකානතයෙන් පුරුදු කල විතතවයිතා ඇති බඹුහුගේ සහව්‍යතාවට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය. (විශාසුත්තේ ය).”

87. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාල කල්හි වාසෙට්ඨ භාරද්‍රාජ මාණවලයා දෙදෙන “හවද්දී ගෞතමයීනි, දෙගතාව අභිකානත යෑ. හවද්දී ගෞතමයීනි, දෙගතාව අභිකානත යෑ. හවද්දීගෞතමයීනි, යමඤේ යැටිකුරු කොට තඹත ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දූයක් වැසුම් හට්තේ ද, මංමුලා වූවක්හට මග කියන්නේ ද, ඇස් ඇඟියන් රූප දකිති යි අදුරෙහි තෙල් පහතක් හෝ දරන්නේ ද, එසේ ම හවද්දී ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොසෙක් කරුණින් දහම් පවසන ලද යෑ. ඒ අපි හවද්දී ගෞතමයන් වහන්සේ ද, බමීස ද භික්‍ෂුසංඝයා ද ශරණ යමිහ. හවද්දී ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවත් කොට දරන සේක් වා (සලකා වදාරන සේක් වා)” යි මෙ බස් කීවු ය.

තෙලෙස්වන තෙවිජ් සුත්‍රය නිමයේ ය.

ප්‍රථම ශිලාකාව්‍යය නිමි.

දීඝනිකායෙ
සීලකඛනවග්ගෙ
පද්‍යුක්කමණිකා

	පිටපටක:		පිටපටක:
අ			
අකච්චිඛා	98	අජසතානි	248
අකචා	98	අජ්ඣකකිපං	366
අකණ්ණිකං	138	අජ්ඣසාමෙණී	12, 114
අකණ්ඩකා	262	අජ්ඣනං	366
අකම්මකාරී	262	අජේලකපටිග්ගහණා	112
අකරියං	92	අජකිලා	536
අකුසලසංඛාතා	358	අජකිත්තං සමපසාදනං	62, 130
අකඛරිකං	12, 114	අජකිත්තං චූපසනාවිචේතා	124
අකඛං	12, 114	අජකිංසකො	150
අකඛානං	10, 112, 114	අජකිංචසාමි	260
අකඛාසති	62	අජේකිංගාහති	206
අකඛිචේතා	226	අජේකිංපනනා	608
අකචුඤ්චකාසො	226	අඤ්ජනං	20
අඤරු	154	අඤ්ජලිමපණාමේනි	88
අඤ්ඤිපං	112	අඤ්ජසාගභො	594
අඤ්ඤං	154	අඤ්ඤඛන්තකිකේත	410
අඤ්ඤිපරිමරියං	208	අඤ්ඤනරෝපි	30
අඤ්ඤිපහමිං	16	අඤ්ඤතිස්සපුඤ්ඤා	386
අඤ්ඤිං පරිමරිභේතා	208	අඤ්ඤතිස්සියං	382
අඤ්ඤායාරං	208	අඤ්ඤත්‍රාමරියකේත	410
අඤ්ඤවිජ්ජා	16	අඤ්ඤත්‍රායොගේත	410
අඤ්ඤං	16	අඤ්ඤත්‍රෙම	372
අඤ්ඤලිපතොදකේති	156	අඤ්ඤරාති'පි	44
අඤ්ඤහසු	222	අඤ්ඤදදුච්ච	156, 206
අඤ්ඤකුඤ්ඤා	418	අඤ්ඤදදුච්චදෙසො	30, 532
අඤ්ඤිපරිමරිකිච්චේත	438	අඤ්ඤදිට්ඨිකේත	410
අඤ්ඤිමයා	594	අඤ්ඤමඤ්ඤං	34
අඤ්ඤෙසකා	364	අඤ්ඤරුචිකේත	410
අඤ්ඤගමා	146	අඤ්ඤං ජම්. අඤ්ඤං සරිරං	338
අඤ්ඤෙසන	30	අඤ්ඤදිසො	214
අඤ්ඤෙසො	148	අඤ්ඤියමි	486
අඤ්ඤ්ඤි	208	අඤ්ඤිපදං	12, 114
අඤ්ඤ්ඤ	138	අඤ්ඤියො	132
අඤ්ඤ්ඤා	132	අඤ්ඤකමම	92
අඤ්ඤ්ඤං	114	අඤ්ඤිකදෙසනං	10, 114
අඤ්ඤ්ඤණං	16	අඤ්ඤමඤ්ඤහසු	110
		අඤ්ඤං	538

	පිට්ඨකං		පිට්ඨකං	
අනකකාවචරං	20		අධොපිරෙවනං	20
අනච්ඡං	4		අනගාරියං	32
අතරමානො	154		අනඛනණේ	136
අතිකකනනමානුසිකාය	138		අනඤ්ඤා	152
අතිඵ	232		අනතනමනවාචං	92
අතිබාලහං	158		අනතතසඤ්ඤී	40
අතීයානං	16		අනතතාධීනො	126
අතිපිකාලො	216		අනනුපපතො	548
අතිච්චලං	34		අනතතවා අතතා	54
අතීනො අතතපටිලාහො	434		අනතතසඤ්ඤී ලොකසමිං	40
අතතනො සමසමිං	380		අනතතං	538
අතතපටිලාහො	424		අනබහකඛාතුකාමා	356
අතතා	22, 408		අනභිභූතො	30
අතතාධීනො	126		අනභීරතී	30
අතතානං	22		අනභීරඤ්චී	4
අත්භමිං	28		අනභිසඛබරොනො	404
අත්චරකෙන	216		අනභිසම්භුණමානො	206
අත්චරාලං	80		අනච්ඡසඛාතා	362
අත්චවාදී	8, 110		අනච්ඡසුඛං	122
අත්චසඤ්චිතං	110		අනච්ඡා	362, 548
අත්චසංහිතං	414		අනච්ඡො	150, 226
අත්චිකවිනො	156		අනාගතො අතතපටිලාහො	434
අත්චිකවාදං	96		අනාදීනච්චදසාභී	608
අඤ්ච	266		අනාවට්ඨාරො	266
අඤ්චනෙත	6, 110		අනාවතතිධම්මො	332
අදුකඛමසුඛසුඛමසතතසඤ්ඤා	402		අනාවිලො	132, 146
අදුකඛමසුඛි අතතා	54		අතිකුඡ්ඡනො	92
අභගතො	82		අතිච්චා	32
අභමාසිකං	372		අතිච්චච්ඡාදනපරිමදුතහෙදන- පිඤ්ඤාසතධම්මො	132
අභරියා	596		අතිච්ඡාරොනා	92
අභා	236, 276		අතිදසානං	538
අභානමභපටිපනො	2, 138		අතිමොතා	98
අභුතො	30		අතිමිතා	98
අධගචේඡයා	540		අතිසාරණපඤ්ඤා	608
අධගතා	260		අනුකුලයඤ්ඤාති	278
අධිච්චසමුප්පනං	50		අනුභවණතො	92
අධිච්චසමුප්පනතිකා	50		අනුඡ්ඡානතා	156
අධිජේගුච්ඡං	380		අනුඤ්ඤාතපටිඤ්ඤාතො	150
අධිපඤ්ඤා	380		අනුතතරං විතතං	138
අධිපොතං	236		අනුතතරො	86
අධිපිමුතති	380		අනුතතරො සඛාමච්ඡයො	80
අධිපුතතිපදාති	20			
අධිසිදුකාමො	226			

	පිටපිඛකා		පිටපිඛකා
අනුපකභුලේඛ:	226	අනු	608
අනුපකභිඤ්ඤ	240	අකිලේඛ	600
අනුපගල්පිති	96	අකිලේඤ්ඤපමි	600
අනුපරපෙතා:	168	අකි:	418
අනුපරිමතනනති	600	අනතසනතිහි	112
අනුපාදපිඤ්ඤතො:	28	අනාය	22
අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤතිරොඛ-		අනායාලවෙය්‍යං	122
සමපච්චාසමාපතති	404	අපකභිසති	390
අනුපෙති	96	අපකභමම	210, 274
අනුපාදනා:	8, 110	අපගතකාලකං	220, 320
අනුපාදෙකු	262	අපතාමෙය්‍යං	246
අනුපාල:	262	අපයානං	16
අනුභිසඤ්ඤනග්ගාභි	122	අපරඤ්ඤං	392
අනුමතා:	170	අපරතනං ආරබ්භ	54
අනුමතිපකභි:	264, 276	අපරතනකපටිකා:	54
අනුමසි	214	අපරතනානුදිට්ඨිතො:	54
අනුයාභිතො:	274	අපරපාච්චියො	220, 320
අනුයුතා:	112, 264	අපරාමිසතො	28
අනුයොගගයා:	46	අපරිග්ගතො	610
අනුයොගමනාය	22	අපරිපකකං වා කම්මි.	94
අනුච්චොකෙකා:	88	අපරිමාණවිභේදනා:	232
අනුසංසතිපාටිකාරියං	486	අපරියතො:	40
අනුසාරති	22	අපරිසෙසා	530
අනෙකංසිකා:	418	අපවදති	240
අනෙකපරිට්ඨායො	2	අපසාදෙතබ්බං	92, 164
අනෙකභිසඤ්ඤනං	212	අපාතකම්පුසුතො:	366
අනෙකවිභිතාති	20	අපාතකො:	366
අනෙකසුචං	212	අපාපපුරෙකභිභො:	230
අනෙලගලාය	226	අපායමුඛාති	206
අනතරං	268, 274	අපාරුතකරං	262
අනතරා	2	අපෙති	390
අනතරායකරො:	544	අපච්චියො:	4
අනතරායො	44	අපච්චයං	128
අනතරෙත	98	අපච්චිතරො	278
අනතලිකච්චරා:	30	අපච්චකච්චිතාරිං	358
අනතමා අතනා:	54	අපමතනාය	158
අනතමා අයං ලොකො:	8	අපමනො:	386
අනතානතනං	40	අපමාණසඤ්ඤා අතනා:	54
අනතානතනං ලොකසා:	38	අපමාදමනාය	22
අනතානතතිකා:	38, 40	අපසද්දකාමමි:	388
අනොපාච්චිකතා:	78	අපසමාරම්භතරො	278
අනොපාච්චිග්ගපොසිති	130	අපාච්චිතකතං	420, 60

පිටිඝඛකා			පිටිඝඛකා	
අපාතඛකං	438		අභිනීභරති (විත්තං)	132, 136, 158
අපාඛං	438		අභිපසිද්දිසසති	484
අපාසුකතිරා	32		අභිභු	30
අපෙසකච්චාති	130		අභිරුපො	226
අපෙසචනාම	82, 388, 438, 542		අභිරුතිතා	86
අපෙසසකඛතිරා	32		අභිවදන්ති	20
අපචුට්ඨං	128		අභිවුජ්ජය	260
අඛලා	92		අභිසඛ්ඛරෙය්‍ය	404
අඛබ්බෙත	126		අභිසජ්ජතුං	158
අඛහනුමොදති	276		අභිසඤ්ඤාතිරෙඨා	390
අඛහනුමොදෙය්‍ය	416		අභිසජ්ජෙති	128
අඛහාකුට්ඨකො	230		අභිහට්ඨං	364
අඛහාවිකඛති	358		අමතසිකාරා	402
අඛහුට්ඨාසි (චඛකමං)	212		අමරවිඤ්ඤාපං	44
අඛහුජ්ජලතං	18		අමරවිඤ්ඤාපිකා	44
අඛහුන්තාමේය්‍යං	246		අමහග්ගතං විත්තං	138
අච්චෙහාකාසං	124		අමාහං	488
අච්චෙහාකාසිකො	366		අමුත්ථ	22
අච්චෙහාකාසෙ	152		අමබං වා පුට්ඨා	92
අච්චෙහාකාසො	108		අමබට්ඨා	150
අඛ්‍යතො	234		අමබපිණ්ඩියා	80
අඛ්‍යාකතං	410		අමබචනෙ	82
අඛ්‍යාපන්තවිත්තො	124		අයොකුට්ඨං	164
අඛ්‍යාසෙකපුට්ඨං	122		අරඤ්ඤං	124
අභිකකන්තං	146		අරඤ්ඤායතනං.	206
අභිකකන්තො	124		අරහති භවිතුං	276
අභිකකම	86		අරියානං උපචාදකා	142
අභිජාතිපු	92		අරියා පරමා පඤ්ඤා	380
අභිජානාති	276		අරියාය සන්තුට්ඨියා	122
අභිජානාසි	90		අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන	124
අභිජ්ජමානෙ (උදෙසෙ)	136		අරියෙන සතිසම්පජ්ඤෙඤාන	124
අභිජ්ඣං	124		අරියෙන සීලකඛකෙන	124
අභිජ්ඣා දෙමනසා	122		අරුපො අත්තපට්ටිලාහො	424
අභිඤ්ඤා	20		අරුපි අත්තා	56
අභිඤ්ඤාතකොලඤ්ඤා	154		අරොහො	54, 420
අභිඤ්ඤාතා	594		අචණ්ණං භාසෙය්‍යං	4
අභිනන්දනසෙතු	608		අචසට්ඨං	613
අභිනන්දිං	92		අචසචතති	612
අභිතින්තාමෙති	132		අචසා	92
අභිතිපචාදෙය්‍ය	136		අච්ඡාසචං	144
අභිතිබ්බතභියා	546		අච්ඡිපාතධම්මං	332
අභිතිමන්තෙය්‍යාමපි	104		අච්ඡර්ණාමධම්මො	32

පිටිවඩකා			පිටිවඩකා	
අවිමුඛතං විතතං	138		ආකීඤ්චඤ්ඤායතනසුමුමි-	
අවිසංවාදනකා	8, 110		සම්මසඤ්ඤා	404
අවුසිතවා	156		ආකීඤ්චඤ්ඤායතනුපගො	62
අවුසිතවාදෙන	156		ආකීණණමිනුසා	484
අමෙරවිතෙනා	610		ආකීරිනී	128
අව්‍යාපජ්ඣවිතෙනා	610		ආකොටෙඤ්	154
අව්‍යාසනපගතා	606		ආගතිං	358
අසඛකීලිට්ඨිතෙනා	610		ආවමිතං	20
අසජ්ජමානො	136		ආවරිතපාවරිතො	226
අසඤ්ඤාසතො	50		ආවරිතමහසුසා	598
අසඤ්ඤාදී	390		ආවාමිහතෙනා	366
අසඤ්ඤාගමනො	94		ආවාරගොචරසම්පතෙනා	110
අසමාභිතං විතතං	138		ආවිකෙඛියා	146
අසමිතිනතඛතනිසකුලා	230		ආජ්චකසතෙ	94
අසිතෙ	124		ආතපමනිකා	22
අහිලකඛණං	16		ආතපා	22
අසාභරං	12, 114		ආතාපි	386
අසාභ	4		ආදාසපඤ්ඤා	18
අසාපිටෙඨ	210		ආදාසං	12
අසාපුටෙත	168		ආදාසෙ	138
අසාගුඤ්ඤා	114		ආදීකලාණං	150
අසාලකඛණං	16		ආදීච්චුපට්ඨානං	18
අසාවාය	266		ආදීතො'ච	164
අසාදං	28		ආදීතනං	164
අසාභරාහා	88		ආදීච්චුසම්මරිසකං	414
අසපුමුඛො	274		ආදීසති	488
අහිමිජ්ජා	16		ආදීතවං	28
අහිනිඤ්ඤා	134		ආදෙසනාපාවහාරියං	486
අහිනිඤ්ඤායා	60, 424		ආනඤ්ඤා	6
අහු	86		ආනුපුබ්බි කථා	220
අහුමහා	32		ආතෙඤ්ඤාපතෙන	132
අහෙතුඅපච්චයා	92		ආතොකායං	96
අහො චන	30		ආහසාරසංචනනනිකා	30
අහො චන ජෙ	216		ආමිකඛඤ්ඤාපටිගහණං	112
			ආමිකමිසපටිගහණං	112
ආ			ආමිසසනනිසං	10, 112
ආකඛඛති	386		ආමුඛතමණිකුණඛලාහරණං	212
ආකඛඛිතං	236		ආමො	606
ආකාසං	12, 96, 114		ආගතිසංචරාය	146
ආකාසානඤ්ඤායතනසුමුමි-			ආගමුඛං	130
සම්මසඤ්ඤා	402		ආගාචනති	600
ආකාසානඤ්ඤායතනුපගො	60		ආගුකඛියා	30

පිටසධකා		පිටසධකා	
ආරකා	208, 366	ඉජ්ඣනං	30
ආරඤ්චිතතා	386	ඉජ්ඣමාරිකාපටිග්ගකණා	112
ආරාමාරී	6, 110	ඉජ්ඣලකඩණං	16
ආරාමෙය්‍ය	236	ඉජ්ඣෙක	390
ආරොග්‍යං	18	ඉද්දපච්චයා	408
ආරොග්‍යණීයං	86	ඉද්දමෙව සච්චං	410
ආලිලඛග්‍ය	548	ඉදං දුක්ඛනති	144
ආලිද්දං	154	ඉඤ්ඤා	484
ආලොකසඤ්ඤා	124	ඉඤ්ඤාභිසඤ්ඤාරං	214
ආලොකිමත	124	ඉඤ්ඤාපාටිතාරියං	484
ආලොප	8, 112	ඉඤ්ඤාවිධං	136, 486
ආචට්ඨං	168	ඉජ්ඣමච්චග්‍යාමි	608
ආචරණා	610	ඉජ්ඣයසතෙ	94
ආචාර්‍යකං	18	ඉජ්ඣයාති	96
ආචාර්‍යවිචාර්‍යවිචාර්‍යඤ්ඤා	172	ඉජ්ඣයෙසු ගුණධර්මාණං	110, 122, 456
ආචාර්‍යවිචාර්‍යෙහි වා	172	ඉඤ්ඤා	154
ආචාර්‍යෙහි වා	172	ඉසයො	210
ආචාර්‍යචං	136	ඉසිකං	134
ආචාර්‍යචං	610	ඉසිතතාය	210
ආචාර්‍යචං	132	ඉසාරණං	30
ආචාර්‍යචං	16		
ආසර්‍ය	216	ජ	
ආසනපටිකඤ්ඤා	366	ජ්ඣානමච්චග්‍යාමි	608
ආසනදීපඤ්ඤා	96		
ආසනදීපං	12, 114	උ	
ආසනවනිරොධො	144	උකකට්ඨං	150
ආසනවනිරොධගාමිනී පටිපදා	144	උකකංසාවකංසෙ	94
ආසනවසමුදයො	144	උකකාරානො	18
ආසනා	144	උකකාමුඛං	158
ආසනානං ඛයඤ්ඤාණං	144	උකකාසිතසද්දො	86
ආසි	276	උකකාසිනා	154
ආසාරෙති	364	උකකාසු	86
ආහුතියො	96	උකකිණ්ණපරිබාසු	212
ආලාරිකා	88	උකකුජ්ජයා	146
		උකකුට්ඨසාධානං	366
ඉ		උකකුට්ඨෙකං	366
ඉච්චිතං	236	උකකොචන	8, 112
ඉඤ්ඤානති	98	උග්ගච්චනති	600
ඉඤ්ඤාමුලානති	126		
ඉඤ්ඤා	126	උග්ගමනං (චජ්ඣමසුරිය	
ඉඤ්ඤාචාර්‍යචකරං	14	නකඛනතානං)	18
ඉඤ්ඤා	2	උග්ගා	88
ඉඤ්ඤාසපඤ්ඤාමානං	150	උච්චාරපසාචකමෙම	124

	පිටිවිකා
උච්චාසයනමහාසයනා	12, 112
උච්චාදනං	12
උච්චිජ්ජති	60
උච්චිනනගමනෙතතිකො	80
උච්චිද්දවාදා	60
උච්චිද්දං (සතො සතකසා)	60, 96
උජ්ජමෙහො	594
උජ්ජවිච්චිතිකවාදා	2
උණ්ඨිතං	12
උතතරිතරං	28
උතතරිමනුසාඛමමා	484
උතතරිං	126
උතතානමුච්චො	230
උදකදහං	78
උදකරහදො	120
උදකානුකතාති	120
උදකොච්චිතං	366
උදකච්චිතං	220
උදකං උදකනසි	82
උදුදුලොමිං	12, 114
උදුදුසාකච්චං	364
උඬාභිකං	88
උඬාච්චිකුකකුච්චිතිවරණං	610
උඬාච්චිකුකකුච්චං	124
උඬාමාසාතනා	54
උඬාමාසාතතිකා	54
උඬාමිච්චිතං	20
උඬං	80
උදුච්චිකාති	166
උනනාදිතිසා	388
උපකඛ්චි	390
උපකකාසති	356
උපකඛ්චො	248
උපජ්චිතති	544
උපච්චිතො (සා)	364
උපච්චිකාසති	84
උපනෙසා	316
උපඛ්චං	422
උපපජ්ජති	22
උපපජ්ජිතා	276
උපපතති	358
උපපනො	22

	පිටිවිකා
උපපාදිං	22
උපසාතං	16
උපරිපාසාදවරහනො	82
උපරිමෙහාසං	164
උපරිජ්ජති	538
උපච්චිමානො	156
උපසාසං	414
උපසමෙත	88
උපහනො	148
උපාදනච්චිතං ගමො	78
උපාදනච්චිජ්ජති	46
උපාදනහසා	46
උපාසකකුලාති	220
උපෙකකාසතිච්චිජ්ජති	66, 122
උපෙකකාසතිච්චිජ්ජතිසමච්චිකකුකු	402
උපච්චිතං (ච්චිජ්ජතිසමච්චිකකුකු)	18
උපච්චිතං	120
උපාසං	16
උඛ්චිලාච්චිතං	6, 62
උඛ්චිලාච්චිතො	6
උඛ්චිලාච්චිතො	366
උඛ්චිලාච්චිතො	120
උඛ්චිලාච්චිතො	12, 114
උච්චිජ්ජතිච්චිජ්ජති	136
උච්චිජ්ජතිච්චිජ්ජති	78
උපෙසාසං	10, 114
උරඛ්ච	248
උර	262
උරුකපකඛ්චිකං	366
උරුජ්ජති	616
උසහජ්ජති	114
උසහජ්ජති	16
උසහජ්ජති	248
උසහජ්ජති	16
උසහජ්ජති	548
උසහජ්ජති	362

එ

එකංසහජ්ජති	328
එකංසහජ්ජති	416
එකංසහජ්ජති	418
එකංසහජ්ජති	240
එකංසහජ්ජති	544

		පිටුපිටිකා	පිටුපිටිකා
එකවිමරුසසනතිකා	28	මදනකුමාරපරිචයො	132
එකවිමසසනතිකා	28	මදනනති (සොධං)	548
එකවිමං රුසසනතං	28	මදනවිසමසනා	212
එකවිමං සසනතං	28	මදනවිසනානං	484
එකසනසඤ්ඤාදී අත්තා	54	මනාසා	610
එකසනපුත්තී අත්තා	54	මනිතපත්තපාණිං	322
එකසනපරිපුණ්ණං	108	මපපාතිකා	48
එකසනලොභී	12, 114	මපපාතිකො	332
එකසනසුඛං ලොකං	420	මපානභූතො	266
එකසනසුඛි	54, 420	මමුඤ්ඤාභූතං	246
එකපසාසකො	366	මරමනකකා	6
එකසත්තකො	8, 110	මරමනාභිසානං	332
එකමංසබ්ලං	90	මමාදපටිකරාය	266
එකමංසපුඤ්ඤා	90	මවුච්චා	610
එකසාලකො	388	මසසිතං පටිමොකො	20
එකාගාරිකං කපුරාතො	90	මසසකනතිසා	548
එකාගාරිකා	364	මසාය	550
එකාලොපිකො	364	මලාරිකං	62
එකාභිකං	364	මලාරිකා සඤ්ඤා	404
එකොදිගාමි	180	මලාරිකො අත්තපට්ඨානො	424
එත්තකපරමා	244		
එත්තකවණ්ණො	232	ක	
එමංඅභිසම්පරායං	28	කංසකුච	8, 112
එමංගතිකා	28, 88	කංසපාලො	128
එමංගතිකා	28	කභිබ්භි	214
එමංගොච්චා	28	කච්ඡලකභිණං	16
එමංපරාමච්චා	28	කච්චිසං	12, 114
එමමාසුපරිසනෙතා	22	කණගකො	366
එමමාසාමො	22	කණගොමි	16
එමමපි තො	44	කණවකාපසාසිකො	366
එමංවණ්ණො	22	කණණ්ඤාපානං	18
එමංසුඛකභිපට්ඨංචොදී	22	කණණ්ඤාලං	20
එසිකච්චාභිවිසිතො	22, 98	කණණ්ඤාමා	8, 110
එභිගදනකො	364	කණණ්ඤාසාධාති	214
එභිසංඝකමාදී	230	කණණිකාලකභිණං	16
එලකමත්තරං	364	කණගසභිසානං	358
		කණ්ඨා	154, 358
ඛ		කතපරපාමාදා	46, 358
මකාසං කපුරාති	88	කත්තා	80
මකභිතතපට්ඨිකාසු	212	කත්තාමො (මත්තානං)	600
මභව්ඤ්ඤා	600	කපංසලාපො	216
මගමනං (මඤ්ඤාමුච්චිසානං)	18	කභ්චි	30
මජ්ඣිමනිකා	78	කසකාරභානමග්ග	128

	පිටිවකයා
කන්දුමුලප්පහොර්තො	206
කන්දුරං	124
කපාකා	88
කපාපෙහි	86
කප්පිතකසමිසු	212
කප්පිතානි	86
කපොහි	88
කබ්ලිකාරාහාරහසකඩා	60
කම්මකරා	274
කම්මකරො	104
කම්මනෙතන පයොජෙය්‍ය	126
කම්මවාදි	230
කම්මුනො	92
කම්මෙ ව	92
කසපිකකයා	8, 112
කරහවි	30
කරොතො	90
කල්‍යාණවාකකරණො	160, 226
කල්‍යාණවාචො	226
කල්‍යාණං	220
කල්‍යාණො	80
කලුච්චතං	226
කලුං වච්චතං	370
කසිගොරකෙඛි	262
කහං	88
කලොපිච්චිඛා	364
කා	
කාකපෙය්‍යා	306
කාදලිගෙච්චරච්චිච්චරණං	12, 114
කාපොතකානි	96
කාමගුණා	608
කාමච්චන්දනිච්චරණං	610
කාමච්චන්දනිච්චඛා	608
කාමලාපිනි	158
කාමාසවාපි	144
කාමුපසංහිතානි	226
කාමෙමි	420
කායපරිකාරිගෙත	124
කායා	34, 98
කායෙත වසං වතොතනනි	136
කායො පසංගිහනි	334

	පිටිවකයා
කාරකාරකො	106
කාරයතො	90
කාලවාදි	110, 362
කාලං ව සමයං ව උපාදය	438
කාලං මඤ්ඤසි	148
කාමෙය්‍යං	18
කාමු	420
කි	
කිංකාරපටිසාචි	104
කිඤ්චිදෙවි දෙයං	88
කිම්බගමම	28
කිමාරඛන	28
කීර	438
කීරියවාදි	230
කීලනනකායා	34
කීලමෙයතො	90
කු	
කුකකුච්චුඛං	114
කුකකුච්චකඛණං	16
කුකකුච්චකරපටිසාහණං	112
කුච්චිපරිහාරිගෙත	124
කුතොපභුතිකා	162
කුතතකං	12, 114
කුතතවාලෙහි වලවාරපෙහි	212
කුඤ්චපිටකං	206
කුමාරලකඛණං	16
කුමාරිකපඤ්ඤං	18
කුමාරිලකඛණං	16
කුමහකාරො	88, 136
කුමහච්චිතං	10
කුමහදසියා	370
කුමහිමුඛා	364
කුලාවතෙක	158
කුසච්චි	366
කුසලං	44
කුසලං ඛමමං	540
කුහකලපතා	14
කු	
කුට්ටෙහි	22
කුට්ටාරසාලායං	324

		පිටිබඩකා			පිටිබඩකා
	කෙ		බෙමිනනගුමිං		128
			බෙමිං		18
			භ		
කෙවලටො		78	ගණකා		88
කෙවලපරිපුණණං		150	ගණතා		18
කෙවලං		212	ගණාවරියසාවකසඛෙසා		358
කෙසකම්බලං		366	ගණාවරියො		82
කෙසමසුලොචනානුගොග-		366	ගණි		82
කෙසමසුලොචනානුගොග-	මනුසුතො	366	ගණිගුතා		222
කෙසෙසු ගහෙචා		592	ගති (පුඤ්ඤනං)		106
	කො		ගතියො (ඉච්ච)		152
කොමුදිය		82	ගතිං ච		358
කොසලකා		324	ගතෙ		124
කොසෙයාං		12, 114	ගථිකා		608
කොසොභිතෙ ච වජ්ඣගුගො		214	ගකිසනතිසිං		110
	ඛ		ගමතිරා		22
ඛතො		148	ගලගාසා		278
ඛතනවිජ්ජා		16	ගහපතිතෙවසිකා		270
ඛතනං		248		භා	
ඛතතිසි		604	භාවති		538
ඛතො		222	භාමසාතා		262
ඛතිසිජ්ජා		112	භාමධම්මා		110
ඛමෙයා		106	භාමසරණානි		596
ඛලිකං		12, 114	භාමසාමිනනං		208
	ඞ		භාලගබ්බිකිතං		608
ඞාණුමතකා		248		ඨ	
ඞාරිච්චධම්මාදාය		206	ඨිරිගුහං		124
	ඨ			ඨි	
ඨිඛා		34	ඨිතං		114
ඨිඛිංපදෙසිකා		34		ඨො	
ඨිපිතසද්දො		86	ඨොනමසාවකසඛෙසා		360
	ඨි		ඨොතනපටිසාරිනො		170
ඨිණකාමිරාගො		230	ඨොනනවාදවිනිබ්භිඤ්ඤා		172
	චු		ඨොතනවාදො		172
චුරපරියනොතන		90	ඨොධාරකම්මං		16
චුරසං		164	ඨොනකං		12, 114
චුරචුණ්ඩං		168	ඨොමසගකෙසා		366
චුංසෙතො		158	ඨොලකම්මං		16
	ච්ච			ඞ	
ච්චතනවජ්ඣපටිග්ගහණං		112	ඞපිකං		12, 114
ච්චමට්ඨිකා		262	ඞරාවාසො		108
			ඞාසවජ්ජානපරමිතාය		104

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
		වෙලකා	88
		වෙලා	
		වොදනාරතා හත්තාරා	548
		ජ	
		ජනෙයු	44
		ජනෙයුකා	596
		ජමදුකානි	366
		ජමතිතතනං	86
		ජලාතිජාතිතො	94
		ජා	
		ජාදෙති	126
		ජාදෙසි (ජවිතාය)	126
		ජි	
		ජිජිංසු	274
		ජෙ	
		ජෙදන	112
		ජ	
		ජඛකාපිකාරං	594
		ජතපදකලාසාණි	420
		ජතපදකාමරිඨපානෙතා	152
		ජා	
		ජාගරිතෙ	124
		ජාතරුපරජනපටිකතණං	112
		ජාතවඤ්ඤා	616
		ජාතිපච්චයං පරාමරණං	78
		ජාතිමා	132
		ජාතිවාදෙත	226
		ජාතිවාදවිනිබ්භිඤ්ඤා	172
		ජාතිවාදෙ	172
		ජාතිසමෙතදහසා	158
		ජාතපද	264
		ජාතං පඤ්ඤා	422
		ජාලෙත	78
		ජි	
		ජිගු වජ්ජමි	486
		ජිවිතානිසාමිතනං	18
		ජි	
		ජිව්‍යා	92
		ජිවිතපරියාදානා	80
		ජි	
		ජිහතං	20
		ජි	
		ජිහපාමාදවිතානානුසොගං	19, 114
		කා	
		කායනති	86
ම			
වකකමතති	152		
වකඛුද්දියෙ අසංවුතං	122		
වකඛුද්දියෙ සංවරං	122		
වකඛුච්චිකෙදාදායා	608		
වකඛාලං	10, 114		
වකුභං කායං	132		
වකුචාරං	208		
වකුරඛිතිතියං සෙතාය	266		
වකුභාසෙතා	18		
වකුච්චිසුරියා	600		
වකුච්චිසුරියානං උපාඨගමනං	18		
වකුච්චිසුරියානං පඨගමනං	18		
වමමයොධිතො	88		
වරණසමපද	208		
වලකා	88		
වමනති	22		
මා			
මාතුද්දියං සඛකං	280		
මාතුමාසිතිතියා	82		
මාතුමමභාපථෙ	208, 422		
මාතුමමභාගුතිකො	60, 132		
මාතුසාමසංවරං	100		
මාතුරමනනා	152		
මි			
මිඛගුලකං	12, 114		
මිතතකං	12, 114		
මිතතසමපද	366		
මිතතාති	34		
මිත්‍රාපාහනං	12		
මිරපබ්බජිතො	82		
මිරං දිකමඤ්ඤානං	80		
මු			
මුඛිං	358		
මුත්‍රපපාකඤ්ඤාණං	204		
මු			
මුලාසිතිකපුත්‍රො	94		
මේ			
මේතසමානසා	404		
මේතසිකං	488		
මේතසො ඵකොදිභාමි	62		
මේතෙයාං	404		
මේතොපරියාය ඤ්ඤාණං	138		
මේතොපිමුතති	322		
මේතොසමාසි	22		

		පිටිවිකා			පිටිවිකා
	කු			ති	
කුසෙතා		82	තිට්ඨහදනතිකො		364
කුණදසනාය		132	තිණභූතකතා		366
කුණං		406	තිණණවිචිකිචෙත්ථා	124, 220,	320
කුණුපාදෙ		408	තිණණං කුභානානං		440
කුතිපට්ඨවං		106	තිනතිරියා		596
	සී		තිත්ථං කරොති		82
සීතෙ		124	තිරච්ඡානකථං		14
	චේ		තිරිමානි		366
චේති		124	තිරොකුඛිං		136
	ච		තිරොජනපද		230
තකකපරියාගතං		26	තිරොදුසෙත්ත		210
තකකි		26	තිරොපබ්බතං		136
තඤ්ඤ		148	තිරොපාකාරං		136
තච්ඡං		414	තිරොභාවං		136
තච්ඡා		548	තිරොරථිඨා		230
තඤ්ඤුලගොමිං		16		ති	
තඤ්ඤාගතානං		70	තිරදසසිං සකුණං		536
තඤ්ඤාපච්චයා උපාදානං		78		කු	
තභියං කුභානං		130	කුච්ඡකසෙකුකුච		600
තභොදා අමුත්ත		404	කුණතිභාසෙච		124
තභපට්ඨතිබ්බාසී		332	කුලාකුච	8, 112	
තථං පටිපදං		414		කු	
තථංගතකො'ච		536	කුලිකා		12
තථංගතො	28, 172,	412	කුලිකා		114
තථංගිපි		44		චේ	
තථංගුරුපං		22	තෙජෝකාංගො		96
තථංගුරුපිං		110	තෙලපජ්ජානං		146
තදසඤ්ඤ		160	තෙලගොමිං		16
තදනිකාති		80	තෙට්ඨකෙ		150
තදමිකාපෙතං		408	තෙට්ඨානං		698
තදහුපොසෙච		82		ථ	
තං ජම්භං තං සරීරං		334	ථණ්ඩිලසෙත්තා		366
තපචුඤ්ඤාමාරී		384		ථා	
තපසසිං		356	ථාලිපාකෙ		166
තපං		356		පී	
තපෙත		94	ඵනමිඤ්ඤිතිවරණං		610
තපොපකකම්භා		366	ඵනමිඤ්ඤිං		124
	තා			ඵ්	
තාණගවෙසී		164	ඵ්භසගොමි		61
			ඵ්භසංදකං		364
			ඵ්භසපතිතාති		248

		පිටිමිබසා		පිටිමිබසා
	අ			
අවධිනතරකපො	94		නමනිතං	434
අවධිපටිපදා	94		නසාපතං	88
අවධිසමසාපුරිසලකඩණංති	152		නසාපනං	20
ආහාරිකො	364		නසාපිතො	542
ආලොපිතො	364		තලකාරා	89
			තලාටමණබලං	214
	බ		නා	
බනුකා	12, 114		නාගපතා	324
බනුකාසා	88		නාගසා භූමි	88
බනුලකඩණං	16		නාගාලාසසතෙත	94
බමමිකපු	148, 320		නාගිච්චිවති	212
බමමිජාලං	80		නානතතකථං	14
බමමිටසිතං	416		නානතතසඤ්ඤානං.	60, 402
බමමිතො	268		නානතතසඤ්ඤාදී අතතා	54
බමමිනිසාමිකං	416		නානතතව්‍යා	54
බමමිපරිසායො	80		නානාගිපුත්තිකතා	4
බමමිරාජාතං	146		නානාමිකාති	596
බමමිව්‍යාදී	110		නාමිකසඤ්ඤා	600
බමමිසංභිතං	414		නාගිකාසොතාති	214
බමමිකං	104		නාමිකං	12
බමමිකා	548		ති	
බාරං අනුපාචේනෙව්‍යය	130		තිකති	8, 112
බුද්ධා	32		තිකුජ්ඣිතං	146
			තිගණසිතබ්‍යා	94
	චො		තිගමිසාතා	262
චොපතකං	114		තිගමිසාමිනතං	208
චොමිතං	10		තිගෙසාසසා	86
			තිවෙව්‍යා	32
	න		තිජිංසිතාරො	14
නඅලමිට්ඨසබ්බංතා	358		තිට්ඨාතං	274
නඅලමිට්ඨො	358		තිඛ්ඛාසිතබ්බං	550
නකඩතතකාසො	18		තිජරෙය්‍ය	128
නකඩතතාතං පථගමිතං	18		තිබානවතිං	8, 110
නකඩතතාතං උපපථගමිතං	18		තිත්තාමෙති,	214
නගරාපකාරිකාපු	212		තිපුණා	20, 158
නමිමි	114		තිපිටිකෙත	132
නමිමිනමාදිත	112		තිපොසිතා	14
නමිමිනතා	262		තිබ්බිදං	414
නමිමිනතං	156		තිබ්බුති	28
නමිමිකමිමි	20		තිබ්බුභිං	10, 114
නරකපාපාතං	592		තිබ්බුසිතතා	30
නමිමි බකිතං	540			

පිටපිටකා		පිටපිටකා	
නිබ්බසියමිතමේව	94	නිහ	
නිබ්බසේතබ්බං	4	නහාපකතෙතවාසී	128
නිමිතතනං	364	නහාපකො	138
නිමිතෙතසාමපි	104	නහානියවුණණිති	128
නිමිතනං	16	නහානියපිණි	128
නිමිතනගාහි	122		
නිමුඡ්ඡමාතා	78	පකතඤ්ඤ	390
නිමොතා	30	පකති	372
නිමොතෙහි	158	පකපාතු	262
නිමිතා	30	පකරණ	168
නිසතිසඛකතිහාවපරිණතා	92	පකකථකානං	16
නියතො	332	පකඛජ්ජිනො	88
නිසාණං	16	පකඛිසකුණො	124
නියසාණිකො	594	පකරණි	128
නිසාති	594	පඛමිරං	12, 114
නිසාසි	80	පච්චඤ්ඤා	20
නිරයසතෙ	94	පච්චතතඤ්ඤාව	28
නිරොධං චූසති	404	පච්චතිකතො	122
නිරොධාය	414	පච්චිකො	6, 110
නිලලාපං හරතො	90	පච්චවේකෙකියා	132
නිවුචා	610	පච්චපටිතිතං	544
නිවේසෙහි	440	පච්චිපටිතිතානං	4
නිසිනො	124	පච්චිපනො අතතපටිලාපො	434
නිසාරණං	28	පච්චිකා	86
නිසෙසණිං	422	පච්චිමි	40
නිහතපච්චාමිතො	122	පච්චිමාරොහණං	246
නිහිතදුලණඛා	6, 110	පච්චිමාරොහිණි	88
නිහිතසපො	6, 110	පච්චිනිපාති	104
		පච්චිසමණො	440
නි		පච්.	616
නිමරණං	610	පච්චතනං	28
නිමාරහසකං	366	පච්චපතිමිචයංම	608
		පඤ්ච නිමරණ	128
නො		පඤ්චලිකා	600
තෙගමා	264	පඤ්ඤ	242
තෙතතපපනං	20	පඤ්ඤකඛිකාසා	440
තෙමිතතිකා	14	පඤ්ඤගතෙත	46, 358
තෙවනතවා අතතා	54	පඤ්ඤපරිමොතා	242
තෙමරුපි තාරුපි අතතා	54, 50	පඤ්ඤපාරිසුරිං	426
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාය		පඤ්ඤපෙනති	22
තඤ්ඤපභො	62	පඤ්ඤවිමුතතිං	332
තෙලා	8, 110		

පිටිඨධනා		පිටිඨධනා	
පඤ්ඤාසම්පදා	366	පඤ්ඤාසම්පදා	262
පච්චිකං	12, 114	පච්චාසාදා	94
පටිකං	12, 114	පච්චෙත්ති	32
පටිකථෙරාසි යථාධම්මං	148	පච්චෙත්ථා	108
පටිකකතෙතා	124	පච්චෙත්ථං	124
පටිකෙකාසිං	92	පච්චෙත්ථානං	262
පටිකොභවෙකසු	268	පච්චෙත්ථසංඝං	168
පටිකසඤ්ඤානං	60, 402	පච්චෙත්ථාසි	160
පටිකසා	44	පච්චෙත්ථං	210
පටිච්චිකං	162	පච්චෙත්ථාසංඝායමි	82
පටිච්චිකං	146	පච්චෙත්ථා මහනාය	402
පටිච්චාදා	244	පච්චෙත්ථං	550
පටිච්චෙත්ථං	160, 162	පච්චෙත්ථධම්මනිවහං	60
පටිච්චෙත්ථාදෙසි	268	පච්චෙත්ථිකං	172
පටිච්චෙත්ථි	86	පච්චෙත්ථාසා	160
පටිච්චෙත්ථා	326	පච්චෙත්ථා වණ්ණපොකඛරාය	226
පටිච්චෙත්ථිකං	78	පච්චෙත්ථං සංඝනාය	600
පටිච්චෙත්ථාසා	274	පච්චෙත්ථිකං	548
පටිච්චෙත්ථං (දුකාති)	276	පච්චෙත්ථසම්ඤ්ඤා	152
පටිච්චං කුසායං	128	පච්චෙත්ථා	126
පටිච්චිකං	96	පච්චෙත්ථි	28
පටිච්චිකං	260	පච්චෙත්ථානි	274
පච්චිකං	20	පච්චෙත්ථා	332
පච්චිකා	20	පච්චෙත්ථා	276
පච්චිකං	216	පච්චෙත්ථා (සඤ්ඤාසා)	261
පච්චිකං	20	පච්චෙත්ථා	206
පච්චිකං	132	පච්චෙත්ථා	62
පච්චිකං	82	පච්චිකං	138
පච්චිකං	266	පච්චෙත්ථා	46
පච්චිකං	440	පච්චෙත්ථා	50
පච්චිකං	214	පච්චෙත්ථා	70
පච්චිකං	220, 320	පච්චෙත්ථා	30
පච්චිකං	12	පච්චෙත්ථං	78
පච්චිකං	88	පච්චෙත්ථා	54
පච්චිකං (විච්චිකං)	18	පච්චෙත්ථං මා කම්මං	94
පච්චිකං	150	පච්චෙත්ථා නිව්ච්චිකං	90
පච්චිකං	216	පච්චෙත්ථා	546
පච්චිකං	34	පච්චෙත්ථා	94
පච්චිකං	130	පච්චෙත්ථා	260
පච්චිකං	34	පච්චෙත්ථා	130
පච්චිකං	22	පච්චෙත්ථා	128
පච්චිකං	22	පච්චෙත්ථා	128

පිටුව අංකය		පිටුව අංකය	
පරිපූර්ණය	130	පසුකථාකරු පරපතෝ	260
පරිපූර්ණය	128	පසුකථන විභාගය	214
පරිබාලකය	94	පසුකථන විභාගය	260
පරිබාලකය	2, 418	පසුකථන පසුකථන	260
පරිහරණය	234	පසුකථන මනාපය	112
පරිහරණය	544	පසුකථන	94
පරිමාණය	136		
පරිමාණය	12	ප	
පරිමාණය	212	පංතියුග්‍රහය	366
පරිමාණය	124	පාලනාධිකාරිය	486
පරිමාණය	94	පාලනාධිකාරිය	10, 114
පරිමාණය	8, 110	පාලනාධිකාරිය	146
පරිමාණය	78	පාලනාධිකාරිය	110
පරිමාණය	364, 366	පාලනාධිකාරිය	10, 112
පරිමාණය	388	පාලනාධිකාරිය	404
පරිමාණය	220, 320	පාලනාධිකාරිය	262
පරිමාණය	610	පාලනාධිකාරිය	334
පරිමාණය	610	පාලනාධිකාරිය	86
පරිමාණය	150	පාලනාධිකාරිය	606
පරිමාණය	38	පාලනාධිකාරිය	606
පරිමාණය	386	පාලනාධිකාරිය	606
පරිමාණය	246	පාලනාධිකාරිය	606
පරිමාණය	128	පාලනාධිකාරිය	264
පරිමාණය	130	පාලනාධිකාරිය	160
පරිමාණය	12, 114	පාලනාධිකාරිය	150
පරිමාණය	86	පාලනාධිකාරිය	82
පරිමාණය	124	පාලනාධිකාරිය	166
පරිමාණය	12, 114	පි	
පරිමාණය	124	පිටුව අංකය	366
පරිමාණය	136	පිටුව අංකය	2
පරිමාණය	166	පිටුව අංකය	88
පරිමාණය	206	පිටුව අංකය	124
පරිමාණය	366	පිටුව අංකය	30
පරිමාණය	600	පිටුව අංකය	226
පරිමාණය	216	පිටුව අංකය	168
පරිමාණය	94	පිටුව අංකය	326
පරිමාණය	210, 598	පිටුව අංකය	104
පරිමාණය	20	පිටුව අංකය	110
පරිමාණය	124	පි	
පරිමාණය	128, 334	පිටුව අංකය	62
පරිමාණය	128	පිටුව අංකය	30
පරිමාණය	386	පිටුව අංකය	128

		පිටපි බැස			පිටපි බැස
පිතෙ		124			
පිතෙහති		88			
	පු				
පුඤ්ඤකඩයා		30	එදෙසනො		90
පුඤ්ඤකීර්තියං		130	එරුසං වාවං		110
පුඤ්ඤමාය		82	එරුසා		156
පුද්දතිත්තකරානං		232	එලකචිරං		366
පුද්දසිප්පායතතාති		88	එලකසෙය්‍යං		366
පුබ්බකා ඉසසො		600	එසසපච්චයා		72
පුබ්බතතකපපිකා		20	එසසායතනෙහි		78
පුබ්බතතං ආරබ්‍හ		20	එච්චිජං		112
පුබ්බතතානුදිට්ඨිනො		20	එච්චිභාරං		438
පුබ්බතතාපරතතකපපිකා		66		පි	
පුබ්බපුරිසො		162	පිතා		484
පුබ්බභාසි		231		පු	
පුබ්බුච්චාසි		104	පුසති		22
පුභෙබ්බනිවාරයං		22	පුසස පුසස බ්‍යන්තීකරොති		78, 94
පුභෙබ්බනිවාරයානුසංඝනිසද්දණාය		104		බ	
පුරකඩනො		88	බකිතං		608
පුරාණබකිතං		540	බකිතාභාසෙර බද්ධො		126
පුරිච්චතරාති		390	බක්ඛුපාදපච්චො		154
පුරිච්චාති දිවසාති		390	බරිහිසසාය		274
පුරිසකාසෙර		92	බලභං	10,	114
පුරිසඵානමා		92	බලමතතා		126
පුරිසදම්මසාරච්ච		86	බලී		274
පුරිසනතරගතාය		364	බලීමුඛිරෙය්‍ය		262
පුරිසපරකකමො		92	බච්චිච්චො		596
පුරිසභුමියො		94	බහුජනකතතා		110
පුරිසලකඩණං		18	බහුජනමාතාරා		110
පුරොහිතං		262	බහුසුභක		216
	පස			බා	
පෙකඩං		112	බාලෙ		94, 234
පෙකබානං		10		බි	
පෙමණීයා		110	බීජගාම	8, 10,	112
පෙසකාරා		88	බීජබීජමෙව		112
පෙසාවා		94	බීජගතතං		262
පෙසායා		274		බු	
	පසා		බුඛං සරණං ගච්චති		280
පොරාණාති ඉණමුලාති		126	බුඛො		86
පොරිසා		228	බ්‍යාපාදපදෙසං		124
පොරි		8, 110			

පිටිවිධිකා		පිටිවිධිකා	
	මු		හි
බ්‍රහ්මකායිකා	532	හිසෙය්‍යා	380
බ්‍රහ්මචරියං	6, 94		
බ්‍රහ්මචාරී	6		
බ්‍රහ්මජාලං	2, 80	භූ	
බ්‍රහ්මඤ්ඤස ඛිංතා	364		126
බ්‍රහ්මඤ්ඤ	369		
බ්‍රහ්මඤ්ඤය පජාය	230	භූ	
බ්‍රහ්මදේය්‍යං	150	භූතං	416
බ්‍රහ්මචේතියාමි	608	භූතභාම	8, 110
බ්‍රහ්මයාතියො	532	භූතභව්‍යානං	30
බ්‍රහ්මලොකභාමි නියා පටිපද්‍ය	616	භූතවාදී	110, 362
බ්‍රහ්මචච්චසී	228	භූතවිජ්ජා	16
බ්‍රහ්මචණ්ණේ	226	භූතා	548
බ්‍රහ්මසංඝව්‍යාය	596	භූමිවාලො	18
බ්‍රහ්මා	30, 534	භූමිකම්මං	30
බ්‍රහ්මච්චෙතො සභව්‍යාය මිභං	616	භූමිවිජ්ජා	16
	මු		හෙ
බ්‍රාහ්මණකරණා	608	හෙරිසද්දම්පි	188
බ්‍රාහ්මණද්‍රව්‍යා	324	හෙසජ්ජමිතතා	488
බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙති	236		
බ්‍රාහ්මණිං පජං	616	හො	
බ්‍රාහ්මණී	604	හොගකඛකිං	106
බ්‍රාහ්මණො	366		
	හ		ම
හභවනකරුපො	90	මකඛිකා	364
හතතං වසා නච්ඡාදෙති	126	මගධානං බ්‍රාහ්මණයාමො	248
හතතචේතනං	262	මහාමහෙක	594
හයං	18	මහිගුරුවජ්ජි	420
හයතජ්ජිතා	274	මච්ඡං	364
හයදස්සාචී	110	මච්ඡගුම්බම්පි	146
හවං	274	මජ්ඣිමනිකායාණං	150
හවපච්චියා ජාති	78	මජ්ඣිමනිකායාපකෙ	144
හවාසවාපි	144	මඤ්ඤ	46, 266
හව්‍යානං	80	මධුරුපි	164
හසමන්තා	96	මණිකා	488
හසාකඤ්ඤව	600	මණිලකඛණං	16
	හා	මණි වෙච්චියො	132
හාභිනවයෙය්‍යා	242	මණ්ඩන	12, 110
හාජනවිකඤ්ඤං	136	මණ්ඩනජාතිනකා	138
හාසිතෙ	124	මණ්ඩලමාලෙ	4, 86
		මතතාය	372
		මතතිකාය	136
		මනාපචාරී	104
		මනිජ්ජියං	122

පිටපිඩකා			පිටපිඩකා	
මනෙසිකං	12, 114		මිච්ඡාදිවසී	544
මනොපදෙසිකා	34		මිච්ඡාදිවසීකමමසමාදානා	144
මනොමියං කායං	134		මනකාමිච්චෙ	88
මනොමයා	30		මු	
මනොමනො	60, 408		මුඛනිභිත්තං	138
මනොමයො අනතපටිලාභො	424		මුඛමහාමං	16
මනතඤ්ඤා	226		මුඛුපලලාකකා	104
මනතඛරො	150, 226		මුච්ඡිතා	608
මනතපදං	210, 598		මුඤ්ඤානි	536
මනතා	238		මුඤ්ඤාමහා	134
මනතානං කතතාභරො	210		මුච්ඡිග්ගුඛං	114
මනතානං පච්චතාභරො	210		මුඤ්ඤිකා	154
මනෙදු	48		මුත්තංවාභරො	364
මසාණාති	366		මුදා	262
මහග්ගතං විතතං	138		මුද්දිග්ගසද්දමපි	138
මහච්ච	86		මුදුච්චතතං	220
මහකුපච්චානං	18		මුද්දා	18
මහානාමා	88		මුද්දිකා	88
මහාතිසංසතභරො	280		මුද්දාං ඵලිසානි	162
මහාපුරිසලකිකිණාති	212		මුද්දාංචිත්තතා	122
මහාපුරිසසා	152		මුද්දලමනතරො	364
මහාමුඤ්ඤා	30, 534		මුඤ්ඤාති	34
මහාභුතා	530		මු	
මහායඤ්ඤා	248		මුලබ්භිතං	112
මහාරාජානො	528		මුලභෙසසජ්ජානං අනුසාදානං	20
මහාසයනා	112		මුඤ්ඤාච්ඡිත්තතං	16
මහිද්දමච්චතාමි	608		මුඤ්ඤාච්ඡා	16
මහෙසකිකිවභරො	32		මුලුභසා	146
මා			මම	
මාගධිකා	324		මමෙණ්ඩිගුඛං	114
මාතාපෙතනිකසමහමො	60, 132		මමෙණ්ඩිලකිකිණං	16
මාතකුටා	8, 112		මමතච්චිත්තතං	368
මාතව්‍යාදිච්චිඛිඛි	172		මමරං	364
මාතව්‍යාදෙ	172		මමා	
මානුසකා නොගා	260		මොකඛිච්චිකං	12, 114
මානුසො	94		මොසමඤ්ඤා	412
මාලාකාරා	88		මොසො	430
මි			මොද්දා	274
මිගපකඛං	16		මොමුභො	48
මිගලකිකිණං	16			
මිච්ඡාච්ච	16			

පිටියඩකා		පිටියඩකා	
ය		ය	
ගඟෙහ	104	යුපජාය	274
ගජතං	268	ගස	
ගජනනා	90	ගෙනකාමිඛගමො	126
ගඤ්ඤකාලො	264	ගෙභුගෙහන	30
ගඤ්ඤපාය	248	ගො	
ගඤ්ඤගම්පද	250, 276	ගොතිපමුඛසකාති	92
ගඤ්ඤහාමී	276	ගොතියො	234
ගඤ්ඤවෘථො	276, 322	ර	
ගඤ්ඤ	166	රකඛ්‍යවරණභුතඛිං	104
ගඛ්‍යඛිකරණමේතා	122	රජකා	88
ගච්චිව	154	රජනං	320
ගථාආකුසලං	146	රජනියාති	328
ගථාකථං	216	රජාපථො	108
ගථාකම්මුපගෙ සහෙන	142	රජොජලුඛරො	266
ගථා පට්ටනනානං	426	රජොඛාතුගො	94
ගථාපෙමී	88	රතීඛමිං	34
ගථාඛාලං	146	රතතඤ්ඤ	82
ගථාභුච්චං	20	රතතුරපතො	8, 110
ගථාභුතං	28	රථකං	12, 114
ගථාමුලුහං	146	රථජචරං	12, 114
ගථාමජ්ජං	12, 114	රචිකා	88
ගථාසනනතියකා	366	රජුපජචරෙ	210
ගදගෙහ	326	රහසා	156
ගදුකඛඛඛි	88	රහදම්ච	88
ගද්දං	122	රහොහතසා	260
ගසසඛි	82	රා	
ගසොලඤා	236	රාගො	44
යා		රාජදුගං	150
යාජේතා	276	රාජපුතතා	88
යානසනතිඛිං	112	රාජහණිතං	210
යාමමච්චතයාම	608	රාජහොගාං	150
යාමතියා	88	රාජාභාරතෙක	2
ස		රාජාමච්චපට්ටිච්චො	82
සිටියං	96	රාසිකෙක	262
සිටියසා	268	රාසිවඛිච්චකො	106
සිටියකාමසා	268	රා	
සු		රිතතකඤ්ඤම	600
සුචා	138		

		පිටුවකයා	ව	පිටුවකයා
	රූ			
රූකඛමුලං		124	වඛකකං	12, 114
රූපසඤ්ඤානං		60	වච්ඡතරසතානි	248
රූපසඤ්ඤානං සමතිකකමා		402	වච්ඡතරීසතානි	248
රූපි		60	වජේජග්ග	110
රූපි අත්තා		54, 56	වඤ්චන	8, 112
රූපි ව අරූපි ව අත්තා		56	වඤ්ඤෙසි	86
	භේ		වඤ්ඤකා	98
රේභො		18	වඤ්ඤකා	22
	ඌ		වට්ටකග්ගඤ්චං	114
ලකඛඤ්ඤා		82	වට්ටකලකඛණං	16
ලජ්ජ		6	වණචච්ඡිත්තාය	80
ලට්ඨකා		158	වණචපට්ඨිඤ්චානි	80
ලපකා		14	වණණං	20
ලභ්ජං ව්‍යාකරේය්‍ය		92	වණණචන්තනරෝ	32
ලහුවසානං		438	වණණා	238
ලහුසා		156	වත භො	82
	ඬ		වතෙන	94
ලිච්ඡවිපරිසාය		324	වත්ථලකඛණං	16
	ඹ		වත්ථසනනිඛිං	112
ඉඛාජ්චිං		356	වත්ථකමමං	20
ඉසිංසු		274	වත්ථපරිකමමං	20
	ඊ		වත්ථපරිකිරණං	20
ඉලණගවෙසි		164	වත්ථච්ඡිජ්ජා	16
	උ		වත්ථච්ඡි	22
ඉලොකං		22	වදේනනි	358
ඉලොකකඛාසිකං		14	වධබකින	112
ඉලොකනිරූතනිතො		436	වධිච්චා	168
ඉලොකපඤ්ඤානනියො		436	වතපත්ථං	124
ඉලොකවිදු		88	වතමුලථලාභාරො	366
ඉලොකවොභාරා		436	වමිතං	20
ඉලොකසමඤ්ඤා		436	වමොහනො	156
ඉලොකායතං		18	වයො අනුප්පනො	82
ඉලොකායතමිභාපුරිසලකඛණෙසු			වයො (භොගානං)	126
	අනවයො	150	වසවතනි	30, 532, 612
ඉලොහධමමං		540	වසී	30
ඉලොමගච්ඡිජ්ජානො		86, 164	වසසකමමං	20
ඉලොමහංසො		86	වලවාරථමාරාය්‍යා	154
ඉලොගිතනොමිං		16	වංසං	10, 114
			චා	
			චාකචීරං	366
			චාචාපිකෙඛපං	44, 46

	පිටපිඛකා		පිටපිඛකා
ව්‍යාප්තියන්තොදකෙන	414	විනයව්‍යාජී	110
ව්‍යවහරමනුවාවේනති	210	විනිවරණවිනයං	220
ව්‍යදනුවාවදෙ	356	විපකෙය්‍ය	276
ව්‍යදිතං	112	විපරාමොස	8, 112
ව්‍යසපිජ්ජා	16	විපරාච්ඡතං	14
ව්‍යයොකායං	96	විපරිණමිනති	98
ව්‍යහනෙ	212	විපරිණාමිධම්මො	62
ව්‍යලකම්බලං	366	විපරිණාමිඤ්ඤාචංඝාවා	62
ව්‍යලච්ඡති	12	විපරියායනති	212
ව්‍යලච්ඡවිච්චා	46, 358	විපුලා	260
වී		විප්පකතා	4
විකච්චොජනානුයොගං	366	විප්පපියාථො	268
විකතිකං	12, 114	විප්පසනෙතා	132
විකාලභොජනා	110	විහවං	60
විකිරණං	18	විභූසන	12
විකම්බනවිනයං	138	විභූසනවිභානා	112
විකල්පිකාති	268	විමුක්තං විනයං	138
විගතකථංකපො	220, 320	විමුක්තසම්මං විමුක්තමිනිඤ්ඤං	144
විගතවාපලො	230	විරාගාය	414
විගතාභිජේකින	124	විරුද්ධිගබ්භකරණං	18
විගනුජකතිලෙසෙ	136, 138, 140	විරෙච්ඡනං	20
විග්ගමනා	596	විලාපො	96
විග්ගාභිකකථං	14	විලොකිතෙ	124
විඝාතො	44	විච්චිකපො	140
විචාරිතං	62, 488	විච්චති	30
විචිකිච්ඡති	214	විච්ඡතච්ඡදෙ	152
විචිකිච්ඡා	124	විච්ඡතං	18
විචිකිච්ඡානිවරණං	610	විචරමනුපතති	98
විචිතකාලකං	212	විචරෙය්‍ය	146
විච්ඡිකපිජ්ජා	16	විචාදෙ	596
විජ්ජාසම්පද	206	විචාහනං	18
විජ්ජාසම්පනනා	86, 206	විචාහො	172
විඤ්ඤාණං	538	විච්චව්	128
විඤ්ඤාණඤ්චායනනසුචුමි සච්ච - සඤ්ඤා	400	විචිතං සෙනාසනං	124
විඤ්ඤාණඤ්චායනනසුචුමි	62	විචේකජපිනිසුඛසුචුමිසච්චසඤ්ඤා	400
විඤ්ඤාපනියා (අත්ථසා)	226	විසවිජ්ජා	16
විතකතිතං	62, 488	විසාරදෙ	382
විතකෙකථ	488	විසුකදසසනං	10, 112, 114
විත්ථාසිතතනා	616	විසුච්චාය	226
විදිතධම්මො	320, 220	විහඤ්ඤති	236
විධා (තිසෙසා)	268	විහාරදනෙත	280
		විහාරපච්ඡායායං	326

පිටස්ඵකා		පිටස්ඵකා	
වි		ව්‍යා	
විතඥෙතං විතතං	138	ව්‍යාකරොති	46
විතමොහං විතතං	138	ව්‍යාපාදනීවරණං	610
විතරංගං විතතං	138	ව්‍යාඛාධෙනති	98
විතිසඤ්චරනති	144		
විමංසානුචරිතං	26	ස	
විමංසී	28	සඋතතරච්ඡදං	12, 114
විරඞ්කරූපා	152	සඋතතරං විතතං	138
		සඋඥෙසං	22, 140
චූ		සඋපපිලො	262
චූතතවාදිනො	356	සකණිකං	138
චූඛිසීලෙන	226	සකණචකො	262
චූඛිසීලී	226	සකදගාමී	332
		සකමමපසුතා	262
චූ		සකං ඛෙනතං	550
චූපකචෝයා	386	සකසඤ්ඤී	404
		සකුණච්ඡජා	16
චේ		සකුණිකා	158
චේකපිකො	366	සකබරකඨලමපි	146
චේඨතං	246	සකබ්දිචෝයා	598
චේඨතකපසාසාහි නාරීහි	212	ඥකාකුලා පබ්බජිතො	150
චේතාලං	10, 114	ඥකාජාති	156
චේදතාතං සමුදයං	28	ඥකාපුත්තො	150
චේදතාපච්චඥා තණනා	78	ඝබ්ලො	230
චේදසීතං	70	ඝබ්කමනති	96
චේදිසාම	152	ඝබ්බිතතිසු	364
චේඋලලතතං	426	ඝබ්බිරණං	18
චේය්‍යාකරණං නාජ්ඣගා	536	ඝබ්බිලිච්චිවෙනතා	610
චේය්‍යාකරණසමිං	80	ඝබ්බිලෙසං	18
චේය්‍යාකරණාය	88	ඝබ්බිලෙසීකා	426
චේය්‍යාකරණෙන	150, 212	ඝබ්බපණච	138
චේයාරජ්ජපහතො	220, 320	ඝබ්බලිබිතං	108
චේසසී	604	ඝබ්බිතතං විතතං	138
		ඝබ්බානං	18
චෝ		ඝබ්බියාධිමො	4
චෝකකමම	548	ඝබ්බසංසි	222
චෝදනං (චජ්ඣිමසුරිය තකබ්බතාතං)	18	සංසාපිපතනච්චවරධාරණ	124
චෝදනීයා ධම්මා	426	සබ්බානං	274
චෝහිජ්ඣනා	46, 358	සංසි	82
චෝරොපෙසී	146	සච්චචජේත	90
චෝසාකමමං	20	සච්චසකො	6, 110
		සච්චො	430
		සච්චිකචා	20

පිටුවකො		පිටුවකො	
සඵලා	30	සනතුටෙයා	124, 458
සජෙච්චුතං	164	සන්ථාගාරෙ	156
සජ්ජනං	268, 274	සන්දසෙසසි	268, 274
සඤ්ඤානනා	156	සන්දිට්ඨිකං සිසඵලං	88
සඤ්ඤාමහරිං	414	සන්දිසසසි	208
සඤ්ඤාගං	404, 406	සන්ධානා	110
සඤ්ඤා	392, 406	සන්ධාමහරි	22
සඤ්ඤාපෙඤ්ඤා	594	සන්ධිසිකාරපරිනොගං	10, 112
සඤ්ඤාමයො	424	සපත්තනෙ විනත්ත	544
සඤ්ඤාදීං අත්තානං	54	සපත්තනාරො'ව	124
සඤ්ඤාදීගබ්භා	94	සපරිග්ගනො	610
සඤ්ඤාදීවාදා	54	සපපිභයං	128
සඤ්ඤාඤ්ඤාපාදං	50	සපපි	434
සඤ්ඤාඤ්ඤාපාදා	408	සපපිමනණ්ඨා	434
සණ්ඨපෙසසි	388	සපපිනොමං	16
සණ්ඨසණ්ඨවාදිනි	364	සබ්බවිගපච්චබ්බිනි	60, 424, 134
සඤ්ඤාපටිලාභෙන	108	සබ්බනොපභං	538
සඤ්ඤා	166	සබ්බපාණභුතසිකානුසම්පී	6, 110, 124
සඤ්ඤා	34	සබ්බවාදිඤ්ඤා	100
සඤ්ඤාකටෙයාදකං	150	සබ්බවාදිඤ්ඤා	100
සඤ්ඤාමපජඤ්ඤාන	124	සබ්බවාදිඤ්ඤා	100
සඤ්ඤා සමපජානනා	124	සබ්බවාදිවාදිනො	100
සඤ්ඤා රත්තනානි	152	සබ්බාකාරසමපනො	132
සඤ්ඤාගාරිකො	364	සබ්බාවනො	128
සඤ්ඤානං විසුද්ධියා	92	සබ්බාඤ්ඤානං	150
සඤ්ඤාලොපිකො	364	සබ්බසමකං	108
සනතුසංඤ්ඤා	150	සමභගකරණිං	110
සන්ධා දෙවමනුසානං	82	සමභගනන්දී	8, 110
සන්ධාරො	548	සමභගරනො	8, 110
සන්ධිසාසනා	548	සමභගාරාමො	8, 110
සන්ධිවකං	108	සමභිග්ගිභුනො	62
සන්ධිං විතතං	138	සමභිකො	154
සන්ධිනො සන්ධිගො	128	සමභිඤ්ඤාදො	326
සන්ධිකුමාරෙන	170	සමභිනො	366
සන්ධිසණ්ඤාකෙට්ඨිකානං	150	සමභිතතිකා	606
සන්ධිතතාය	50	සමනුගාගෙයඤ්ඤා	46
සන්ධිමාරාභිතා	128	සමනුගාසෙයඤ්ඤා	46
සන්ධිනා	20	සමනුසුඤ්ඤායඤ්ඤා	46
සන්ධිකං	12, 114	සමනොසි	212
සන්ධිකමමං	20	සමපපිනො	64
සන්ධික වචරො	440	සමයපවාදකො	388
සන්ධිකො පච්චාගනො	536		

	පිටියටකා		පිටියටකා
සමයො	30	සමමුඛිභාවමපි	510
සමසමො	242	සමමොදකො	230
සමොදපෙසි	268, 440	සමමොදනීසං	90
සමොදයෙව පක්කමති	124	සමමොසා	34
සමොදිසතු	484	සයනසනතිධිං	112
සමොධිකඩ්දකා	440	සයමපටිභාතං	26
සමොධිජට්ඨිතිසුඛසුඛම-		සයමපභා	30
සමමසඤ්ඤා	402	සරණගමනෙහි	280
සමාරකං	108	සරණගමෙහි	164
සමාරභා	8, 110	සරපටිතකාණං	16
සමාහිතං විතතං	138	සරා	94
සමිජේකධ්‍යං	126	සරාගං විතතං	138
සමිඤ්ඤෙ	124	සලාකහසං	114, 12
සමිටචාරී	440	සලකතතිසං	20
සමුතෙතනජෙසි	268	සවෙරවිනෙතා	610
සමුදයං	28	සව්‍යාපජකවිනෙතා	610
සමුදයසඤ්ඤාති	544	සසසභවාදු	22
සමුභනිසාමි	262	සසසතිසමිං	22
සමුභිතං	210, 598	සසසතො	22
සමෙති	598	සසසමණවුංගමිණීං ජජං	108
සමොසං වා විතතං	138	සහධමමිකො	162, 356
සමපජාතකාරී	124	සහධමමන	240
සමපජ්ඣති	206, 600	සහව්‍යතං	30
සමපජ්ජලිතං	164	සහසාකාරා	8, 112
සමපදමිදං	540	සහිතං	14
සමපසිද්ධි	214	සංයමෙන	90
සමපහංසෙසි	268	සංයොජනාතං	332
සමපායෙය්‍යං	48	සංවට්ටකපො	140
සමඵපාලාපං	110	සංවට්ටති	30
සමබහුලා	154	සංවට්ටවිවට්ටකපො	140
සමබ්‍යො	108	සංවට්ටවිවට්ටං	24
සමබ්‍යොහතං	12	සංවදනං	18
සමබ්‍යොධිපරායණො	832	සංවද්ධානි	130
සමමග්ගතා	96	සංවිඤ්ඤා	86
සමමදෙව	220	සංවිදහෙය්‍යාම	106
සමමනති	160	සංට්ඨාතං	262
සමමොද්ධිකමමසමොදානා	142	සංවුතඤ්ඤා	154
සමමොපට්ටපනනා	96	සංවුතො	104
සමමොමනසිකාරමඤ්ඤා	22	සංසරනති	22
සමමොසමුච්ඡිනෙතා	60	සංසාරසුද්ධිං	94
සමමොසමුච්ඡෙද්ධා	86	සංසුද්ධිගහණිකො	226
සමමුඛා	536	සංහිතාතං	8, 110
		සමාගතං	388

	පිටපි බැකා		පිටපි බැකා
සා		සීලසම්පද	366
සාකතනකවි	366	සීලසම්පනනා	442
සාකසනකවි	158	සීසමිච්චනං	20
සාකසනකවි	158	සීහතාදං	382
සාකාරං	22, 142	සීහතාදසුත්තං	358
සාකවරපසනෙදනං	150	සීහො	358
සානරපරිසනනං	152		
සාමිකොගං	8, 112	සු	
සාණානි	366	සුකච්චකකචානං	48
සාප්ථං	150	සුකුසලො	390
සාධුසම්මතො	82	සුකකසඛිතා	362
සාපනෙදසං	8, 110	සුබද්දකම්	54
සාමඤ්ඤපථො	548	සුබුමච්චිකත	78
සාමඤ්ඤඵලං	82	සුබොනති	88
සාමඤ්ඤසඛිතා	364	සුගතො	86, 390
සාමඤ්ඤ	366	සුචිගුතෙන	6, 10
සාමඤ්ඤච	362	සුචිමංසුපසෙචනං	212
සාමා	420	සුජාතො උගතො	226
සාමාකතකවි	366	සුඤ්ඤා ඛුගමිමිමානං	30
සාමුකක සිකා	220	සුතජාතසා	266
සාමුද්දිකා වාණිජා	536	සුතතගුලෙ	94
සායනතිසකං	366	සුතෙන	124
සාසිතෙ	124	සුදුජාතො	372
සාරාණිඨං	90	සුද්දදසො	210
සාලාකිඨං	20	සුද්දි	104
සාලීනං ඕදනං	212	සුතභාත	212
සාවජ්ජසංඛාතා	358	සුපරිකම්මකතාය	136
		සුපරිකම්මකතො	132
සු		සුපිතා	94
සිකවි	392	සුබුට්ඨිකා	18
සිකවාපදති සමාදිසති	282	සුභගකරණං	18
සිඛාඛකිං	12	සුභට්ඨාසිතො	30
සිඛ්ඛාටකෙ	144	සුභිකඛං	18
සිතා	78	සුභො	132, 438
සිසඵලං	88	සුරියගාභො	18
සිසිසම්බුකම්පි	146	සුමිලිතතා	212
සිරිවහානං	18	සුසානං	124
සිවිච්ච්ජා	16	සුසුසනති	548
සී			
සීලකඛකුසා	440	සු	
සීලපඤ්ඤානං	242	සුද	88
සීලපරිබොධං	242	සුරා	88, 152

සඤ්ඤානාමානුකත මණිකා

	පිටපතක		පිටපතක
අගනිවෙසන	120	ජේතවන	388
අභිගමක	240	තාරුකෙකඩ	594
අභිභීරමය	210	තාවතීංස	528
අවේලො කසාපො	356	තිඤ්ඤාචාර	388
අජාතසනතු	82	තුසිතා	530
අජිතො කෙසකම්බලො	84	තොදෙය්‍යපුතො	438
අච්චකො	210	තොදෙය්‍යො	594
අම්බලවසීකායං	2, 246	නාලුඤ්ඤ	2, 484
අානඤ්ඤ	438	තිගණේඨා නාචපුතො	84
ඉච්ඡානභිභලං	150	තිලොභො	384
ඉසානං	608	තිමොණරතී	530
උකකාමුචො	158	පකුභො කච්චායමනා	84
උජ්ඤ්ඤ	356	පජාපතී	608
උදාසිභද්ද	88	පරතීම්භිතචගචතතී	532
ඔකකාකො	158	පසෙතදී මකාසලො	546
ඔච්චඤ්ඤ	324	පුරණො කසාපො	82
කණණකඤ්ඤ	356	පොකධරසාතී	150, 594
කරකණ්ඩු	158	පොච්චිපාදො	388, 416
කසාපො	210, 326	බිම්බිසාරෙන	222, 248
කාඨකොසලං	546	බුගමදුගෙතන	2
කුචදුගෙතො	248	ගගු	210
කුචාසාරසාලායං	324	භාරඤ්ඤ	212
කෙච්චෙඨා	484	ගෙසිතා	542
කෙසකම්බලො	84	මකඤ්ඤ මොසාලො	82
කොමාරභව්වසා	82	මණ්ඩිකො	334
කොසම්බිංස	334	මනසාකචං	594
කොසලෙසු	150, 540, 594	මලලිකාය	388
බාණ්ඩුමනං	248	මහාවතෙ	324
ගගගරාය	222	මහාචාරිකො	260, 274
ගිජ්ඤ්ඤ	384	මහිඤ්ඤ	608
ගොතමො	150	යම්බගති	210
ගොඨිතාරාමො	334	යාමං	608
චඩ්ඤ්ඤ	594	යාමා දෙව්‍යා	528
චම්පා	222	රාජගහ	2, 82, 384
චම්පෙය්‍යකා	222	ලොභිණච්චා	540
චාතුම්මහාරාජිකා	526	චජීරපාණී	164
චිතො	416	චරුණො	608
චේතසකා	440	චාමිකො	210
චාතුසොසාතී	594	චාමිදෙව්‍යා	210
චාලිගො	334	චාසෙච්චිභාරඤ්ඤ	594
ච්චකො කොමාරගච්චා	84	චාසෙච්චි	210

	පිටපි බහුතර			පිටපි බහුතර
වෙදෙහි ප්‍රවේශය	82		සුභකම්මය	326
වෙසලිය	324		සුභකම්මය	532
වෙසලිය	210		සුභකම්මය	2
සකෙක: දෙවන මිනිසුන්	528		සුභකම්මය මාණවිම	440
සකෙක: සුභකම්මය	150		සුභකම්මය	530
සකෙක: බෙලවිසිප්පය	84		සකෙක: දෙවන මිනිසුන්	222
සකෙක: සුභකම්මය	330		සකෙක: සුභකම්මය	608
සකෙක: සුභකම්මය	540		සකෙක: සුභකම්මය	158
සකෙක: සුභකම්මය	388		සකෙක: සුභකම්මය	416

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා - නැවත මුද්‍රණය

1	පාරාජිකා පාලි	
2	පාචිත්තිය පාලි	I
3	පාචිත්තිය පාලි	II
4	මහාවග්ග පාලි	I
5	මහාවග්ග පාලි	II
6	චුල්ලවග්ග පාලි	I
7	චුල්ලවග්ග පාලි	II
8	පරිවාර පාලි	I
9	පරිවාර පාලි	II
10	දීඝනිකාය 1	
11	දීඝනිකාය 2	
12	දීඝනිකාය 3	
13	මජ්ඣිම නිකාය	I
14	මජ්ඣිම නිකාය	II
15	මජ්ඣිම නිකාය	III
16	සංයුක්ත නිකාය	I
17	සංයුක්ත නිකාය	II
18	සංයුක්ත නිකාය	III
19	සංයුක්ත නිකාය	IV
20	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (1)	
21	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (2)	
22	අංගුත්තර නිකාය	I
23	අංගුත්තර නිකාය	II
24	අංගුත්තර නිකාය	III
25	අංගුත්තර නිකාය	IV
26	අංගුත්තර නිකාය	V
27	අංගුත්තර නිකාය	VI
28	මුද්දක නිකාය - මුඤ්ඤපාඨ - ධම්මපදපාලි - උදානපාලි - ඉතිවුත්තකපාලි	

- 29 මුද්දක නිකාය - සුත්ත නිපාත
- 30 මුද්දක නිකාය - විමානවත්ථු - ජේතවත්ථු
- 31 මුද්දක නිකාය - ථෙරගාථා පාලි - ථෙරීගාථා පාලි
- 32 මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි I
- 33 මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි II
- 34 මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි III
- 35 මුද්දක නිකාය - මහා නිද්දේස පාලි
- 36 මුද්දක නිකාය - චුල්ල නිද්දේස පාලි
- 37 මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ I
- 38 මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ II
- 39 මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 1
- 40 මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 1
- 41 මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 2
- 42 මුද්දක නිකාය - මුද්ධවංසපාලි - චරියා පිටක පාලි
- 43 නෙත්තිප්පකරණය
- 44 පෙටකොපදේස
- 45 ධම්මසංගනිප්පකරණ
- 46 විභංගප්පකරණ I
- 47 විභංගප්පකරණ II
- 48 කථාවච්ඡුප්පකරණ I
- 49 කථාවච්ඡුප්පකරණ II
- 50 කථාවච්ඡුප්පකරණ III
- 51 ධාතුකථාප්පකරණ - පුගලපඤ්ඤානිප්පකරණ
- 52 යමකප්පකරණ I
- 53 යමකප්පකරණ 2 - I
- 54 යමකප්පකරණ 2 - II
- 55 පට්ඨාප්පකරණය I
- 56 පට්ඨානප්පකරණය II
- 57 පට්ඨානප්පකරණය III

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ සත්කාරයන් හා ආගමික සේවාවන්

1. රජය පිළිගත් ප්‍රණායායතනයක් වශයෙන් කටයුතු කිරීම.
2. බණ්ඩාරගම විද්‍යාලය දුරුවන් සියයක් සඳහා ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාසය පිහිටුවා දැනට රඳවන්න 50 දෙනෙකුට සෙවණ ලබාදීම.
3. පූර්ණ පහසුකම් සහිත නේවාසික පහසුකම් හා විධිමත් අධ්‍යාපනික පහසුකම් ලබාදීම.
4. ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාස සංකීර්ණය තුළ විහාර මන්දිරය, වෛතසය, බෝධිය, භාවනා කුටි හා භාවනා මන්දිරය තනා නිම කිරීම.
5. ලියෙන් සිං ප්‍රදරු පාසල ආරම්භ කොට පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධන අධ්‍යාපනය ආරම්භ කිරීම.
6. තණමල්විල ප්‍රදේශයේ ලියෙන් සිං ප්‍රදරු අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන කීපයක් ආරම්භ කිරීම.
7. දේශීය විදේශීය ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
8. පිරුවානා පොත් වහන්සේ මුද්‍රණය කොට සෑම නිවසකටම ලබාදීම සඳහා වසරක් වසර මුද්‍රණය කොට බෙදා දීම. දැනට පිටපත් ලක්ෂ දෙකක් බෙදා හැර ඇත.
9. වියතුන් විසින් රචිත සිංහල ධර්මග්‍රන්ථ ඉංග්‍රීසි භාෂාවට පරිවර්තනය කොට මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
10. ජාතක පොත් වහන්සේ කාවුන් විභූ වශයෙන් කුඩා දුරුවන් සඳහා සිංහල ඉංග්‍රීසි භාෂිත භාෂාවන්ගෙන් මුද්‍රණය කිරීම.
11. වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයන්, පාසල් දුරුවන්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය ලබන විදේශික ශිෂ්‍ය නිකුත් වහන්සේලාට ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය කිරීම.
12. දිළිඳු පවුල් සඳහා රෙදි පිළි හා අධ්‍යාපනික උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම.
13. 2003 ජල ගැල්මට ලක්වූ හම්බන්තොට, මාතර, ගාල්ල, කළුතර, රත්නපුර හා අම්පාර දිස්ත්‍රික්කවල විහාරස්ථාන 63ක් සඳහා රුපියල් කෝටි 2 1/2ක මූල්‍යමය ආධාර සැපයීම.
14. 2004 සුනාමි විපතට භාජනය වූ පිරිස් සඳහා නිවාස දහසක් ඉදිකිරීම හා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍යමය ආධාර සැපයීම.
15. වාර්ෂිකව විදේශීය හා දේශීය වෛද්‍යවරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් වෛද්‍ය සායන පැවැත්වීම.
16. කැළණිය බොල්ලෑගල මානෙල්වතු විහාරයේ ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ විශ්ව විද්‍යාලයක් ආරම්භ කිරීම.
17. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලයේ බෙදා හැරීම.

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ නිර්මාතෘවරයාණෝ :

තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක තායිපේ ශ්‍රී රතනපෝති ජේරුවාදී බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයේ අධිපති, තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනමේ අනුශාසක ලෝක බෞද්ධ සංඝ සම්මේලනයේ සංස්කෘතික අංශයේ සභාපති, තායිවානයේ සමාධි අධ්‍යාපන සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ අනුශාසක, මහා බෝධි වර්යා සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ සභාපති,

රත්මලාන ශ්‍රී විජයාරාම වාසී

පූජ්‍ය ආචාර්ය බෝදාගම වන්දිම නාහිමිපාණන් වහන්සේයි.

*“Wherever the Buddha’s teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and people would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share.”*

🏠 THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL ☸

*With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.*

*The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!*

~The Vows of Samantabhadra~

*I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.*

*When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.*

*~The Vows of Samantabhadra
Avatamsaka Sutra~*

NAME OF SPONSOR

助印功德主名錄

**Book Title : BUDDHA JAYANTI TRIPITAKA SERIES,
Volume1~Volume 14**

書名：斯里蘭卡巴利文大藏經，第一冊～第十四冊

Book Serial No., 書號：SR201～SR214

N.T. Dollars :

401,100：美國淨宗學會, AMITABHA BUDDHIST SOCIETY OF USA

1,127,200：財團法人佛陀教育基金會

Amount : N.T. Dollars 1,528,300 ; Print 1,000 sets

以上合計，新台幣 1,528,300 元；恭印壹仟套。

回向：天下和順，日月清明，風雨以時，災厲不起，國豐民安，兵戈無用，
崇德興仁，務修禮讓，國無盜賊，無有怨枉，強不凌弱，各得其所。
祝願法界一切有情，所有六道四生，宿世冤親，現世業債，咸憑法力，
悉得解脫。
祝願現生者增福延壽，發菩提心，常隨佛學，勤修精進，利濟群生。
祝願已故者往生淨土，同出苦輪，共登覺岸，直證阿毘跋致，圓滿無上
菩提。

附記：本會接受善信委託，代印經書、佛像，其必要之費用，皆經本會審
慎評估；若有結餘，均續作本會之印(購)經書及運費使用，為施主
廣積陰德；此案所需金額龐大，且分四批出版，捐助款項若有不足，
則由本會負擔其餘之經費。

DEDICATION OF MERIT

May the merit and virtue
accrued from this work
adorn Amitabha Buddha's Pure Land,
repay the four great kindnesses above,
and relieve the suffering of
those on the three paths below.

May those who see or hear of these efforts
generate Bodhi-mind,
spend their lives devoted to the Buddha Dharma,
and finally be reborn together in
the Land of Ultimate Bliss.

Homage to Amita Buddha!

NAMO AMITABHA

南無阿彌陀佛

《斯里蘭卡巴利文大藏經 第十冊》

財團法人佛陀教育基金會 印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

This book is strictly for free distribution, it is not for sale.

නොමිලයේ බෙදාදීම පිණිසයි.

Printed in Taiwan

1,000 copies; January 2013

SR210 - 10867

